Türkiye
Kültür ve Sanat Yıllığı
2024

Türkiye
Yazarlar
Birliği

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları : 135
Yıllık Dizisi : 37
Haziran 2024, Ankara

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2024, Türkiye Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu'nun 05.06.2024 tarih ve 1 sayılı kararı ile yayınlanmıştır.

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN (Genel Başkan), Tarkan ZENGİN (Genel Başkan Yardımcısı), Doç. Dr. Muhammed Enes KALA (Genel Başkan Yardımcısı), Mehmet KURTOĞLU (Genel Sekreter), Mehmet TUĞRUL (Genel Mali Sekreter), Ali KILCI (Genel Sekreter Yardımcısı), Emin GÜRDAMUR (Genel Sekreter Yardımcısı), Prof. Dr. Ali Osman KURT (Yönetim Kurulu Üyesi), Prof. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR (Yönetim Kurulu Üyesi), Prof. Dr. Münire Kevser BAŞ (Yönetim Kurulu Üyesi), H. Mahmut ERDEMİR (Yönetim Kurulu Üyesi), İbrahim Ulvi YAVUZ (Başdanışman).

ISBN: 978-605-7912-45-9

Bu "yıllık"ta yer alan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.
Türkiye Yazarlar Birliği'ne mal edilemez.

Sümer 1 Caddesi 11/5 Kızılay/Ankara
Telefon: 0.312.2320571-72
www.tyb.org.tr, e-posta:tyb@tyb.org.tr

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2024

Editör
Mehmet Kurtoğlu

Türkiye
Yazarlar
Birliği

Yayınlayan : TYB adına Musa Kâzım Arıcan
Yayına Hazırlık : Mustafa Ekici
Tashih : Can Cüneyt Şahin
Yapım : www.mtrmedya.com
Baskı : Göktuğ Ofset Yayıncılık Matbacılık Tic. Ltd Şti. - Ankara
Tel: 0.312 341 38 08
Matbaa sertifika nu : 47538
Yayınevi Sertifika nu : 48050

SUNUŞ

Geriye dönüp baktığımızda; 2023 Türkiye'de ve dünyada hemen hemen her alanda önemli gelişmelerin yaşandığı bir yıl oldu. 6 Şubat'ta bu toprakların gördüğü belki de son bin yılın en ağır doğal afetini yaşadık. Kahramanmaraş merkezli 11 ili etkileyen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerle sarsılırken, Filistin topraklarında 7 Ekim sonrasında artan İsrail saldırıları hepimizde derin izler bırakarak hafızalarımızda yer aldı. Elbette, acı ve ızdırapların yanı sıra yüzümüzü güldüren, ilham veren gelişmeler de yaşadık.

2023 yılı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılı olması sebebiyle ülkemizin daha iyi bir geleceğe taşınması yönünde siyasetten ekonomiye, kültür ve sanattan eğitime kadar hemen hemen her alanda önemli değerlendirmeler yapıldı, yol haritaları belirlendi. Türk demokrasisi 14 Mayıs 2023'te iyi bir sınav verdi. Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nde demokrasinin temel gereklerinden olan yarışmacı, rekabetçi bir seçimi bir defa daha başarıyla gerçekleştirmeyi başardı. Recep Tayyip Erdoğan yeniden cumhurbaşkanı seçildi.

Değerli Okurlar,

Türkiye Yazarlar Birliğinin kuruluşunun 45. yılı dolayısıyla yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda kültür, sanat, edebiyat faaliyetleri düzenledik. Kutlamalar kapsamında; kültür kervanı, edebiyat söyleşileri, imza günleri, kitap tanıtımları, yaşayan yazarlara saygı toplantıları, geçmişteki ve günümüzdeki yazarlarımızı, düşünürlerimizi, sanatçılarımızı yâd edecek programlar yaptık, fotoğraf sergileri açtık.

Ayrıca; İstiklâl ve İslam şairi, İstiklâl Marşımızın yazarı, mütefekkir Mehmet Âkif Ersoy'u doğumunun 150. Yılı nedeniyle; "Buhara'dan İpek'e Doğumunun 150. Yılında Mehmet Akif Ersoy" projesi kapsamında annesinin memleketi Özbekistan'ın Buhara şehrinde, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de babasının memleketi Kosova İpek'te, Burdur ve Ankara'da bilgi şölenleri düzenledik.

Ülkemizde ve Türk dünyasında Âkif üzerine yaptıkları araştırmalar, yazdıkları eserlerle tanınan yazar, şair ve düşünürlerin bilgi şölenlerinde Akif'in hayatı, eserleri, düşünce dünyası ve mücadelesine dair sundukları bildiriler kitap olarak da yayımlanacak. Doğrusu, 2023 de tüm olup bitenleri burada anlatacak değilim; Elinizde tuttuğunuz, ilki 1984 de yayımlanmaya başlayan *Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı*'nın 41'inci sayısı da kültürel bir arşiv niteliğinde; ülkemizde ve dünyada yaşanan olaylara projeksiyon tutacak muhteviyatta hazırlandı.

Değerli Okurlar;

Dün, bugün ve yarın arasında köprü vazifesi gören anı kitaplarının yanı sıra yıllıklar; geçmişi ayakta tutarken bugün, şimdi yaşanan siyasi, tarihsel, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda geçirilen değişimler ve dönüşümlerin kaydını tutuyor. Toplumun ortak aklı paylaşması, olup bitenleri unutmaması adına tutulan bu kayıt elbette, yararlı, doğru, sivil, tarafsız, güçlü, güvenilir ve sürekli olmalıdır. Geleneği olan ve uzun yıllar hayatını devam ettirmeyi başarabilen yayınların toplumsal hafızayı güçlendirmenin ana unsuru olacağına inanıyoruz. *Türkiye Yazarlar Birliği* olarak bu anlayış ve çaba içinde yazarlarımızın kaliteli ve güçlü metinlerinden oluşan yıllık geleneğimizi sürdürüyoruz.

2024 Kültür ve Sanat Yıllığı; siyasete, ekonomiye, dine, dış politikaya, edebiyata, kültüre, sanata, felsefeye, toplum hayatına, sosyolojiye kısaca hayatın dinamiklerine ilgi duyan araştırmacıların, sosyal bilimcilerin, akademisyenlerin ve yarınki Türkiye üzerine kafa yoranların kütüphanelerinde bulunması gereken başucu niteliğinde bir eser hüviyetinde. Editör Mehmet Kurtoğlu başta olmak üzere bölümlere katkı sağlayan bütün yazarlarımıza, destek veren kurum ve kuruluşlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Musa Kâzım ARICAN
TYB Genel Başkanı

ÖNSÖZ

Her geçen gün dijitalizm/sosyal medya kültür ve sanat ortamını şekillendirmekte, haberler ve sanat eserleri çok hızlı bir şekilde tüketilmektedir. Bir yandan anında yayılan bir eser daha üzerinden bir hafta geçmeden yerine başka bir esere bırakmaktadır. Haberler ve olaylar ise sanat ve edebiyat eserlerinden daha hızlı tüketilmektedir. Öyle ki sosyal medya kullanan bir insan günde yüzlerce haberle karşılaşmaktadır. Böylesine hızlı bir dünyada kalıcı sanat eseri bırakmak, piyasaya giren bir sanat edebiyat eserini gündemde tutmak kolay değildir. Bu hızlı tempo içinde günlük ve haftalık haberler arasında görünüp kaybolan eserler ancak edebiyat otoritelerinin, sanat ve edebiyat adamlarının dikkatleriyle, üzerinde durmasıyla kalıcı olabilir. Eskiden matbu bir kitap en erken altı ay veya bir yılda gerçek okuyucusunu bulabiliyor, gündemde kalıyordu. Bugün ise değil bir altı ay, bir yıl bir hafta gündemde kalabilmek dahi büyük bir başarı.

Böylesine her şeyin tüketildiği sanal dünyanın acımazsızlığına karşın TYB Kültür ve Sanat Edebiyat Yıllığı yıl içinde yayınlanan eserleri, yapılan kültürel etkinlikleri, olayları kayıt altına alarak kalıcı olmasını sağlıyor. Hız, haz ve tüketime dayanan dünyaya bir nevi "Dur!" diyor. Düşünceyi, sanatı, kültürü, edebiyatı işaret ediyor. Bilindiği üzere kültür sanat faaliyetleri yapan sivil toplum kuruluşları, dergiler, yazarlar, sanatçılar ürettikleri sanat edebiyat ürünlerinin görünmesini oldukça önemserler. Türkiye Yazarlar Birliği 40 yılı aşkın bir süredir hem kültür sanat ve düşünce hayatında etkinlikler yapmakta hem de TYB Kültür ve Sanat Yıllığı ile kültür hayatımızdaki etkinlikleri kayıt altına almakta, görmezden gelineni dikkat çekip, görünür kılmaya çalışmaktadır. Türkiye'de kültür sanat alanında birbirini görmezden gelen, Tanpınar'ın deyişiyle "sükût suikastı" uygulayanlara TYB, bu sanat yıllığıyla "Siz birbirinizi görmeseniz de biz sizi görüyoruz." diyor.

Elinizde tutmuş olduğunuz 2024 yıllığı bir yıllık bir çalışmanın sonucu hazırlanmıştır. Her biri kendi alanında yetkin yazarlarımızın yıl boyunca takip ettiği edebiyat sanat etkinliklerinin değerlendirmesine yer verilmiştir. Dünyada ve Türkiye'de dikkat çeken kültür sanat olaylarına,

özellikle İslam dünyasındaki gelişmelere dikkat çeken yıllığımızda bu yıl içinde TYB Üstün Hizmet Ödülü alan kıymetli kültür ve fikir adamlarımızla yapılan söyleşilere yer verilmiştir. Bu yıllığa kıymetli yazılarıyla destek veren yazarlarımıza ve yıllığın yayınlanmasında vesile olan başta D. Mehmet Doğan ağabeyim ve Genel Başkanımız Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'a teşekkür ederim.

Mehmet KURTOĞLU
Editör
TYB Genel Sekreteri

İÇİNDEKİLER

• Kültür hayatımız

2023'ün Kültür Sanat Dünyası / Saliha Sultan / 15

2023 Yılı Edebiyat ve Düşünce Dünyası Ödülleri 17, 2023'ün Kültür Sanat Olayları 32, 2023'te Sinema 69, 2023'te Tiyatro 97

• Ekonomi toplum ve siyasî hayat

2023 Yılında Türkiye ve Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler / Mustafa Acar, Prof. Dr. / 105

1. Giriş 107, 2. 2023 Yılında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler 108, 3. 2023 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler 111, 4. Sonuç 118

2023 Yılında Siyaset / Cemal Fedayi, Prof. Dr. / 122

• İslâm Dünyası

İslâm Dünyası / Osman Kayaer / 134

2023 Yılında İran 136, 2023 Yılında Türk Cumhuriyetleri 139, 2023 Yılında Doğu Türkistan ve Çin 141, 2023 Yılında Pakistan 142, 2023 Yılında İran ile Pakistan Arasındaki Gerginlikler 144, 2023 Yılında İran-Afganistan İlişkileri 144, 2023 Yılında Pakistan ve Hindistan Arasındaki İlişkiler 145, 2023 Yılında Yemen ve Birleşik Arap Emirlikleri 146, 2023 Yılında Suudi Arabistan 148, 2023 Yılında İran ve Suudi Arabistan İlişkileri 149, 2023 Yılında Mısır 150, 2023 Yılında Libya 151, 2023 Yılında Tunus 153, 2023 Yılında Cezayir 155, 2023 Yılında Kuzey Afrika Ülkelerinden Avrupa'ya Göç 156, 2023 Yılında Bosna Hersek 157, 2023 Yılında Azerbaycan 158, 2023 Yılında Kuveyt 160, 2023 Yılında Malezya 161, 2023 Yılında Suriye 162, 2023 Yılında İslam Dünyası ile Amerikan İlişkileri 163, 2023 Yılında İngiltere ve İslam Dünyası Arasındaki İlişkiler 164, 2023 Yılı Türkiye 165

• Dinî Hayatımız

2023 Yılının Dinî Gündemi / Mehmet Evkuran, Prof. Dr. / 169

1. 6 Şubat 2023 Depremleri 169, 2. Dine Yönelik Sorgulamalar 176, 3. İsrail Terörü ve Siyonizm Sorunu 181

• Şiir

2023 Yılının Şiir Kitapları Üzerine / Ali K. Metin / 193

Cahit Koytak / Gökte Maden, Yerde Ayna Aramak (Ketebe yayınları) 192, Cahit Koytak / Yüreğe Yapılan Dövme (Ketebe Yayınları) 194, Mehmet Can Doğan: Ben Size Çok Geldim /(Yapı Kredi Yayınları) 196, Muhammed Yusuf Aktekin / Farelerin Bilime

Katkısı (Ketebe Yayınları) 200, Osman Özbahçe / Dil Çöktü (Ebabil Yayınları) 202, Mehmet Aycı / Dağ Aşma Bilgisi (Kayıp Kitap Yayınları) 203, Ahmet Ölmez /Akışkan Hayvanlar (Ketebe yayınları) 203, Hasan Bozdaş / İnsanın Madde Olmayan Kısmı (Dergah Yayınları) 204, Ümit Güçlü / Rüyalara Yaslanılır (Ketebe Yayınları) 205, Gökçe Güzel / İyi İşler Ustası (Ketebe Yayınları) 206, Ali Oturaklı / Son Hali Görenleri Şaşırttı (Ketebe Yayınları) 207, Arif Ay / Mahur Şarkılar (Muhit Kitap Yayınları) 208, Zeynep Arkan / Gözleri Olan Hiçbir Şeyi (Ketebe yayınları) 209, Enes Özel / Yeni İnsan (Ketebe Yayınları) 210, Mehmet Özger / Hatır Divanı (Hece Yayınları) 211, Mehmet S. Fidancı / Kederine Kardeş (Kayıp Kitap Yayınları) 211, İsmail Karakurt / Gözağaç (Kayıp Kitap Yayınları) 211, Kadir Tepe / Ayıp El İşaretleriyle Gösterilen Uzaklıklar (Fabrik Kitap Yayınları) 212

• Hikâye

2023'te Türk Öyküsü / Emin Gürdamur / 215

Kadir Daniş / Belki de Yanlış Bir Leyla 217, Zübeyde Andıç / Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı 220, Sema Bayar / Vakitsiz Ölüler Yurdu 221, Zeynep Sayman / Uzakların Kokusu 222, Füruzan / Akim Sevgilim 223, Gülşen Funda / Yol Deriz Ona 225, Sıddık Yurtsever / Yarım Kalmış Bir Nehir 228, Halil Ziya Doğruöz / Müzmin Susuzluk 229, Vildan Külahlı Tanış / Çizgide Bir Kukla 230, Tuba Dere / Uzaklara Giden Hükümdar 231, Esra Kahya / Benim Rüyalarım Hep Çıkar 232, Neslihan Soydaş Yıldız / Eve Gitmeyen Yollar 233, Hüseyin Mehmet / Kalanlara 233, Muhammet Erdevir / Karanlığı Tanıyorum 234, Ayşe Hicret Aydoğan / Mozart'ın Nasırlı Elleri 235, Feyza Ay / Denizağaçları, Kemikyüzleri 235, 2023 Yılı Öykü Kitapları 236, 2023 Öykü Ödülleri 240

• Roman

2023 Yılında Roman ve Örnekleri / Mustafa Sarı / 243

Biyografik Roman / Mehmet Akif / Ali Emre (Alaz Kitap) 244, Romantik Roman / Sürgün ve Aşk / Mehmet Sait Uluçay (Gülnar Yayınları) 246, Dönem Romanı / Azınlık / İshak Reyna (Doğan Kitap) 246, Macera ve Yolculuk Romanı / Sular Üstünde Gökler Altında / Kaan Murat Yanık (KeTeBe) 248, Distopik Roman / Yarın Yok / Ayşe Kulin (Everest Yayınları) 251, Mizahi Roman / Arta'da Morto / Yiğit Bener (Everest Yayınları) 253, Polisiye Roman / Vicdan ve Güzellik / Ercan Başer (İthaki Yayınları) 255, Psikilojik Roman / Leyla'yı Bulmak / Serpil Coşan (İnkılâp Yayınları) 257, Tarihi Roman / Bir Kızıl Bulut / Hayriye Yeşilyurt (Şule Yayınları) 258, Sosyal Roman / Son Durağın Şarkısı / Serkan Üstüner (Muhit Kitap) 259, Gençlik Romanı / Difenbahya / Rabia Yıldız (Okur Kitaplığı) 260

2023 Yılında Yayınlanan Romanlar / İbrahim Ulvi Yavuz / 262

• Deneme

2023 Yılında Deneme Kitapları/ Ali Sali / 271

Öze Yolculuk 274, Sadakat Güzergâhı 276, Perdedeki Öykü 278, Sular Mürekkep Olsa 279, Dostluğa Dair 280, Poetik Varlık 281, Örme Biçimleri 282, Romanın Kaygısı 284, Edebiyat Yazıları 285, Eleştirinin Eleştirisi 286, Divan Şairi de Okur'du 288, Sizin Ömrünüz Kaç Saniye / Ramazan Biraz da Annedir 288, Kağıttan Bir Dünya 290, Şairin

Şairleri 291, Emret Güzelim 292, Yitik Kelimeler 293, İki Nehir Âresinde 295, Şiiri Geri Çağırmak 296, Mefhumlar ve Yüzler 297, Vitrinlerin Zaferi 298, Penceremden 299, Eski İstanbul Hayatında Yeme – İçme Kültürü ve Sermet Muhtar Alus'un On Kitabı 300, Kök Ekin 302, Edebiyatımızda Unutulanlar ve Kaybedenler 303, Göz Ucu 304, Çiçekler Hiç Solmasın 306, Bir Göç Ne Bırakır Ardında 307, Yolculuk Cüzleri 308, Denemeden Bilemezsin 309, Yüzümün Haritası 310, Çok Ayakta Duruyoruz 311

• Eleştiri

2023 Yılında Yayımlanan Eleştiri, İnceleme ve Kuram Çalışmaları Üzerine / İdris Ekinci / 315

• Dilimiz

Deprem ve Gazze ile Mahzun Geçen Bir Yıl / İdris Nebi Uysal, Prof. Dr. / 331

Sözlüğün Konuşulduğu 2023'ten Sözlüklerin Konuşulacağı 2024'e 332, Mehmet Akif Yılı 334, Kitaplar 335, Kayıplar 337, Medeniyet Dili Türkçenin Yılmaz Savunucusu TYB 45 Yaşında! 337

• Musiki

2023 Yılının Önemli Müzik Olayları ya da Alternatif Bir Cut-Up Denemesi / Serdar Aydın / 341

Müzik Yasağı 341, Aşk, Mark ve Ölüm 342, Prestij Meselesi 344, Seni Sevmeyen Ölsün Sergisi 345, 2023 Yılı Liste Başları ve Bazı Kayıtlar 346, Ölümler ya da Gayri Resmi Türk Müziği Tarihinden Kesitler 349

• Basın

2023 Yılında Türkiye'de Basın / Süleyman Karakulluk / 357

Dezenformasyonla mücadele yasalaştı 357, Haberler 2 yıl saklanacak 357, Basın İlan Kurumu Genel Kurul üye sayısı 42'ye çıkacak 358, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası 358, Gazete Okuma Oranı 359, En Çok Merak Edilenler 359, Gazete Tirajları Düştü 359, 2023'te hakkında en çok haber yapılan konular 360, 2023'te Dijital Basında Haberlere En Çok Konu Olan İlk 10 Siyasi Lider 361, TÜİK Raporu 362, Resmi İlan ve Reklam Bedelleri %56,1 Arttı 362, En Çok Satan Gazeteler 362, Spor Basını 363, Hangi Kuruluş Kime Ait? 363, Neden isim değişikliği yapıldı? 364

• Radyo/TV

TRT 2023 Yayın Yılı Değerlendirmesi / Can Özcanlı / 367

TRT 1'in 2023 Yaz Ekranı Diziler Açısından Tüm Senelerden Daha Yoğun Geçti 367, Öne Çıkan İzlenme Başarıları 369, Öne Çıkan Programlar 372, Özel Yayınlar 373, Asrın Felaketine Dair Deprem Günleri Yayınları 376, Kamu İçin Düzenlenmiş Sosyal Yardım ve Dayanışma Programları 378, Seçime Özel Yayınlarımız 378, Engellilere Yönelik Faaliyetlerimiz 379, TRT Sinema Müdürlüğü Sinema Ortak Projeleri 379,

• Dergiler
2023 Yılında Edebiyat Dergileri: Teferrüc Dergisi, Hece Dergisi, Türk Edebiyatı Dergisi, Muhit Dergisi, Sözcükler, Notos, Varlık Dergisi, Karabatak Dergisi, Cins Dergisi, Sincan İstasyonu, Hece Öykü Dergisi, Kitaplık Dergisi, Ay Vakti Dergisi, Aydos Dergisi, Bir Nokta Dergisi, Şehir ve Kültür Dergisi, Şiar Dergisi / Mustafa Uçurum / 383

Bizim Külliye, Nihayet, Edebiyat Ortamı / Mehmet Kurtoğlu / 404

Açıkkara / Mehmet Pektaş / 426

Hece Taşları / Halit Yıldırım / 432

• Çocuk Edebiyatı

2023 Çocuk Edebiyatı / Rukiye Oklan / 437

Perçemi Ne Yapmalı? 439, Ya Kardeşimi Sevmezsem? 439, Dizde Yara Yerde Bere, 439, Mutlu Cami 440, Şifreli Yaz Tatili 440, Tarozlar 440, Geleceğe Mektup Serisi 440

• Nesillerin Mirası

Nazif Öztürk / Söyleşi: Mehmet Kurtoğlu / 445

Hasan Tahsin Feyizli, Prof. Dr. / Söyleşi: Osman Kayaer / 460

Âmir Ateş / Söyleşi: Fahri Tuna / 469

• TYB'nin Yayınları

TYB'nin Yayınları / Mahmut Erdemir / 483

• Olaylar ve İnsanlar
Olaylar ve İnsanlar 2023 / İbrahim Ulvi Yavuz / 491

• Kayıplar
Kayıplar 2023 / İbrahim Ulvi Yavuz / 651

kültür hayatımız

Saliha Sultan

2023'ÜN KÜLTÜR SANAT DÜNYASI

Saliha Sultan

Depremle sarsıldık
Filistin'le dağıldık

2022'den sırtında pandemi süreci ve dövizdeki kur artışının getirdiği devasa bir yükle çıkan kültür sanat dünyası, bütün Türkiye gibi 2023'e Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yılı coşkusuyla girdi. Kültür sanat dünyası cumhuriyet coşkusuyla yıl boyunca gerçekleştirecekleri çalışmalara odaklanmışken, bütün Türkiye'yi sarsan acı haber 6 Şubat sabahı Türk edebiyatının büyük isimleri Necip Fazıl Kısakürek, Nuri Pakdil, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören, Alaeddin Özdenören, Mehmet Akif İnan ve Ali Kutlay'ı Türk edebiyatına kazandıran Kahramanmaraş'tan geldi. Türkiye, 11 ili etkileyen, milyonları soğuk kış günü evlerinden koparan, Cumhuriyet'in 100. yılına henüz girmişken "Asrın Felaketi" olarak nitelenen Kahramanmaraşlı depremlerin ardından ekranlara kilitlendi, günler boyunca her saniye enkazlardan çıkarılan bir mucizeye tanıklık etmeyi bekledi. 6 Şubat depremleriyle sarsılan Türkiye, öte yandan kısa sürede tek yürek oldu, yaraları sarmaya koştu. Yediden yetmişe, simitçisinden ayakkabı boyacısına, 90 yaşındaki ninesinden 5 yaşındaki çocuklarına, doktorundan sanatçısına "Milli Mücadele" ruhuna bürünen milyonlarca insanımız 11 ilimizdeki depremzedelerimizi şefkatle kucakladı, devletin kurumlarıyla sırt sırta verip bir kez daha bütün dünyaya örnek bir dayanışmaya imza attı.

2023'ün son aylarında ise Müslüman Türk milletini sarsan bir acı haber de Mescid-i Aksa'yı bağrında barındıran, Osmanlı mirasının izlerinin her köşesinde yaşadığı Filistin topraklarından geldi. 75 yıldan fazla bir süredir İşgalci İsrail'in evlerinden, bereketli topraklarından sürmeye çalıştığı Filistin halkı, 7 Ekim'de başlayan Hamas-İsrail çatışmasının ardından bütün dünyanın gözü önünde aylar süren ve halen devam eden soykırıma uğradı. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırılarının ardından Ukrayna için insanlık gösterisine soyunan Batılı hükûmetler, söz konusu Filistin halkı olunca üç maymunu oynadı. Ancak Almanya'dan Amerika'ya, İngiltere'den Kanada'ya maşeri vicdan ayağa kalktı, milyonlarca Batılı

hükûmetlerinin soykırıma desteğini kınayarak sokaklara döküldü. Batı'nın sanat dünyasında da durum farklı olmadı, Filistinli sanatçılar 'özgürlükçü Batı'da ötekileştirmenin ve sansürün hedefi oldu. Ancak, özellikle Almanya'da hükûmetin Filistin yanlısı sesleri kısmak için husisi madde çıkarma cüretine rağmen, yüz binlerce sanatçının vicdanı Gazze'den yana oldu, Batılı hükûmetler hiç beklemedikleri bir tepkiyle karşı karşıya kaldı. 50 binden fazla canımızı yitirdiğimiz deprem yıkımının ve Gazze halkının maruz kaldığı soykırımın gölgesinde geçen 2023'ten bize kalan Kahramanmaraşlı şair Cahit Zarifoğlu'nun deyimiyle "Ne çok acı var... Ne çok zalim var, ne çok mezalim." oldu.

Özetle, bunca acının arasında 2023 yılında kültür sanat dünyasında çözüm bekleyen sorunlara veya yapılacak çalışmalara yeterince odaklanamadık, hayalleri umutla bir başka bahara bıraktık.

Bu acılarla geride bıraktığımız 2023'ün belli başlı olaylarını, özellikle 6 Şubat depremlerinin ardından sanat dünyasındaki dayanışmayı ve Filistin halkının uğradığı soykırımla sanat dünyasında yaşananları Türkiye Yazarlar Birliğinin 37. yıllığı için derledik.

2023 YILI EDEBİYAT VE DÜŞÜNCE DÜNYASI ÖDÜLLERİ

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri

1995'ten beri verilen Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri 2023'te 10 kategoride verildi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ödülleri 2023 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahiplerini 29 Ekim 2023'te açıkladı. Erdoğan, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "'Türkiye Yüzyılı' vizyonuna katkıları ve başarılarıyla Cumhuriyet'imizin 100'üncü yılı gururunu taçlandıran, 2023 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahibi sanatçılarımızı, ilim ve kültür insanlarımızı tebrik ediyorum. Vefa Ödülü sahibi insanlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum" ifadelerini kullandı. 2023 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü"ne; bilim alanında Süleyman Uludağ, kültür alanında Ali Birinci, müzik alanında Emel Sayın, resim alanında İlhami Atalay, karikatür alanında Hasan Aycın, sinema alanında Sami Şekeroğlu, dijital sanat alanında Refik Anadol, mimari alanda Sinan Genim, edebiyat alanında da Nazan Bekiroğlu layık görüldü. Vefa Ödülleri'ne de Attila İlhan, Barış Manço, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Muhsin Ertuğrul ve Samiha Ayverdi değer bulundu. Ödüller, 20 Aralık 2023'te Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen törende sahiplerini buldu.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülleri

44 yıldır düzenli olarak verilen Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülleri'nin 2023 sahipleri; Anadolu El Sanatlarını Yaşatma ve Geliştirme Derneği (Anelsander), İbrahim Alimoğlu Müzik Müzesi ve Sadberk Hanım Müzesi oldu. Kültür ve Turizm Bakanı Ersoy, ödüle layık görülen isimleri, sosyal medya hesaplarından yaptığı paylaşımla duyurdu. Türkiye'de kültür ve sanatı hem ulusal hem de uluslararası alanda başarıyla temsil eden kurumların alanlarında yaptıkları çalışmaları takdir ve teşvik etmek üzere verilen ödüller, jüri değerlendirmesiyle belirlendi. Geleneksel el sanatları alanında, yaşayan ustalar aracılığıyla ülke genelinde öncü ve nitelikli çalışmalarıyla öne çıkan Anelsander, faaliyetlerinin yanı sıra UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'ne akredite olması ve Türkiye'nin bu alandaki kazanımlarını artırması dolayısıyla ödüle layık görüldü. Türkiye'nin kendi alanında ilk ve en büyüğü olarak dünyada ve Avrupa'da ilk 10 içinde yer alan İbrahim Alimoğlu Müzik Müzesi de Türkiye'de kültür ve sanat alanındaki kişisel gayret ve girişimleri nedeniyle ödüle değer bulundu. Sadberk Hanım Müzesi ise Türkiye'nin ilk özel müzesi olarak çok geniş bir sahada özenle korunan zengin koleksiyonun yanı sıra restorasyon ve konservasyon atölyesi ile çağdaş müzecilik uygulamalarına başarılı bir örnek teşkil etmesi nedeniyle ödüllendirildi.

Necip Fazıl Ödülleri

Star gazetesi tarafından edebiyatçı ve fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek'in manevi ve kültürel mirasını yaşatmak amacıyla ihdas edilen Necip Fazıl Ödülleri'ne 2023'ün ödülün 10'ncu yılı olması dolayısıyla 10 ayrı dalda ödül verildi. Prof. Dr. M. Fatih Andı, Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç, Prof. Dr. Turan Karataş, Dr. Ahmet Murat Özel ve Necip Tosun'dan oluşan jüri yenilikçi tavrının yanı sıra geleneği kuşatan özgün sesiyle çok katmanlı bir şiir evreni kuran ve aynı zamanda, yayıncılık faaliyetleriyle uzun yıllardır Türk şiirine hizmet etmesi sebebiyle şair Ali Günvar'ı Necip Fazıl Şiir Ödülü'ne değer buldu. Yazar Selahattin Yusuf, toplumsal ve siyasal olaylar zemininde güç ve birey ilişkilerini sorguladığı romanlarında insan ilişkilerindeki açmazları, değerlerden kopuşu, hayal kırıklıklarını, aşkı ve içsel yolculuğu popüler edebiyatın tuzaklarına düşmeden, kuşatıcı ve şiirsel bir derinlik içinde ele alması nedeniyle "Necip Fazıl Hikâye-Roman Ödülü"nün sahibi oldu. Yazar Ahmet Ayhan Çitil "Necip Fazıl Fikir-Araştırma Ödülü"ne, yazar Sema Bayar ve Rıdvan Tulum "Necip

Fazıl İlk Eserler Ödülü"ne, Figen Yaman Coşar ise "Necip Fazıl Çocuk Edebiyatı Ödülü"ne layık görüldü. "Necip Fazıl Uluslararası Kültür Sanat Ödülü" yönetmen Nacer Khemir'e, "Necip Fazıl Görsel Sanatlar Ödülü" yönetmen Selahattin Sancaklı'ya, "Necip Fazıl Müzik Ödülü" piyanist Büşra Kayıkçı'ya, "Necip Fazıl Saygı Ödülü" ise Hüsrev Hatemi'ye takdim edildi. "Samsun Üniversitesi Ballıca Kampüsü'nde 1 ve 2 No'lu Tütün Depolarının Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'ne Dönüşümü" projeleriyle H. İbrahim Düzenli, A. Asım Divleli, E. Selçuk Taşar, Ahmet Yılmaz, İ. Hakkı Yiğit, B. Sami Ateşçi "Necip Fazıl Mimarlık Ödülü"nü almaya hak kazandı. Ödüller, 30 Aralık 2023'te Atatürk Kültür Merkezi'nde Kültür ve Turizm Bakanlığının katkılarıyla düzenlenen törende sahiplerine takdim edildi.

Mehmet Akif İnan Ödülleri

Mehmet Akif İnan Vakfı ve Memur-Sen tarafından 2023'te beşincisi verilen Mehmet Akif İnan Ödülleri altı kategoride sahiplerini buldu. Yedi güzel adamın aksiyoneri, Memur-Sen Kurucu Genel Başkanı Mehmet Akif İnan'ın hatırasını canlı tutmak, fikri ve manevi mirası yaşatmak amacıyla ihdas edilen ödüllerde, Çalışma Hayatı ve Emek Ödülü, Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat 2023 depremlerinde üstün yararlılık gösteren Maden İşçilerine takdim edilirken, Jüri Özel Ödülü'nün sahibi ise Siyonist İsrail tarafından soykırıma maruz bırakılan Filistinli Çocuklar oldu. Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü, Hikâyeci ve Yedi İklim Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Ali Haydar Haksal'a verilirken, Üstün Hizmete Vefa Ödülü Akademisyen ve Siyasetçi Prof. Dr. Sami Güçlü'ye verildi. Uluslararası Değer Ödülünün Sahibi İngiliz Karikatürist ve Sanatçı Steven William Maclean Bell olurken, Başarı ve Teşvik Ödülü'ne Müzisyen ve Yazar Sedat Anar layık görüldü. Ödüller, 6 Ocak 2024'te Ankara Kızılcahamam'da düzenlenen törenle sahiplerini buldu.

Everest Yayınları İlk Roman Ödülü

Everest Yayınlarının 2006 yılında yeni yazarlar ve metinler keşfetmek amacıyla başlattığı İlk Roman Yarışması'nın bu yılki kazananı "Sisler Dağıldığında" adlı dosyasıyla Gülhan Davarcı oldu. Cemil Kavukçu'nun her yıl olduğu gibi destek verdiği ve Bahriye Çeri, Gülfem Pamuk, Irmak Zileli, Çimen Günay Erkol ve Sibel Oral'dan oluşan jüri, gerekçelerini şöyle sundu: "Baba erkini deşifre etmesi, farklı biçimlerini görünür kılması, bunu yaparken güçlü bir kurgu oluşturması, dili gösteriye kaçmadan olgun ve

tutumlu kullanımı, karakterin psikolojik derinliğini yansıtmadaki başarısı nedeniyle bu dosyayı ödüle değer bulduk." Sisler Dağıldığında romanının, 2024 yılı içinde Everest Yayınları editörlüğünde raflarda yerini alacağı açıklandı.

Emine Işınsu Roman Ödülü

2021 yılında vefat eden roman yazarı Emine Işınsu adına 2023'te ihdas edilen 'Emine Işınsu Roman Ödülü'nü kazanan isim 30 Mayıs 2023'te açıklandı. Ödülün ilkine, Ülkü Demiray'ın 'Cümbezin Kızı' adlı romanı layık görüldü. Ödüle başvuran 141 eseri yazar Alev Alatlı, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Prof. Dr. Bilge Ercilasun, Prof. Dr. Belkıs Altuniş Gürsoy ve şair ve yazar A. Yağmur Tunalı'dan oluşan jüri değerlendirdi. Demiray'ın 'Cümbezin Kızı', Özlem Kıvanç Kurt'un 'Serin' ve Üzeyir Karahasanoğlu'nun 'Gece Hep Gece' eserlerinde birleşen jüri oybirliği ile Demiray'ın eserinde karar kıldı. Demiray ödülünü 15 Aralık 2023'te Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde düzenlenen törende aldı.

Haldun Taner Öykü Ödülü

Haldun Taner Öykü Ödülü yarışmasında ödülün sahibi 7 Ocak 2024'te açıklandı. Haldun Taner'in anısına Milliyet Gazetesi tarafından 34 yıldır düzenlenen yarışmada ödül "Annem, Kovboylar ve Sarhoş Atlar" adlı öykü kitabıyla Polat Özlüoğlu'na verildi. Jüri başkanlığını Doğan Hızlan'ın yaptığı seçici kurulda; Demet Taner (Haldun Taner'in eşi), Doğan Hızlan, Nursel Duruel, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Prof. Dr. Handan İnci Elçi, Metin Celâl ve Filiz Aygündüz yer aldı. Haldun Taner Öykü Ödülü'ne aday eserler çevrimiçi yapılan toplantıda değerlendirildi. Seçici kurul, kazanan isim ve gerekçesini; "Çocukluk yaralarını, yoksunluklarını, onlarla baş edebilme çabasını, bu yoksunluk ve çabaların ileriki yaşlara taşınan hüznünü aile odağında yoğunlaştırarak duygulu, akıcı bir dille yansıtmayı başarması nedeniyle Polat Özlüoğlu'nun Annem, Kovboylar ve Sarhoş Atlar kitabına verilmiştir" cümleleriyle açıkladı.

Metin Altıok Şiir Ödülü

2023'te 16'ncı kez verilen Metin Altıok Şiir Ödülü'nün sahibi Selahattin Yolgiden'in 'uyurken de görebiliyorsun geceyi' kitabı oldu. Doğan Hızlan, Hilmi Yavuz, Eray Canberk, Şükrü Erbaş, Ali Cengizkan, Latife Tekin ve Haydar Ergülen'den oluşan seçici kurul ödülün oybirliğiyle Yolgiden'e

verilmesini kararlaştırdı. Ödülün verilmesindeki gerekçede Metin Altıok Şiir Ödülü Seçici Kurulu şu ifadelere yer verdi: "Kaotik bir dünyanın aşktan ölüme, büyümekten yabancılaşmaya, tutkudan vazgeçişe, tarihten geleceğe, bedenden ruha... Hemen her alanda parçalanmış, yine de kendi varlığına tutunan insan tekinin boğuntusunu anlatmadaki başarısı; bu anlatımı yeni bir biçim ve yapı içinde okura aktarmada gösterdiği ustalık ve kendi şiirine yeni bir boyut katması nedeniyle, Selahattin Yolgiden'in uyurken de görebiliyorsun geceyi kitabı 16. Metin Altıok Şiir Ödülü'ne değer görülmüştür. Şairimizi kutluyoruz."

Oğuz Tansel Çocuk Yazını Ödülü

Bilkent Üniversitesi Oğuz Tansel Türk Edebiyatı Araştırma Merkezi tarafından her sene dönüşümlü olarak çocuk edebiyatı, halk bilimi ve şiir dallarında düzenlenen Oğuz Tansel Ödülü'nün 2023'te Çocuk Yazını üzerine verilmesi kararlaştırıldı. "2023 Oğuz Tansel Çocuk Yazını Araştırma Ödülü" için son başvuru tarihi 16 Ekim 2023' olarak açıklandı. Üstün Dökmen, Metin Turan, Nefise Abalı, Mehmet Kalpaklı'dan oluşan jürinin değerlendirmesi sonucu ödüle başvuran yapıtlar arasında ödüle uygun nitelikte bir çalışma bulunamadığı açıklandı.

Sait Faik Hikâye Armağanı

Darüşşafaka Cemiyeti ile Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları işbirliğiyle 2023'te 69'uncusu verilen Sait Faik Hikâye Armağanı'na Ayşegül Devecioğlu'nun "Anatomi Dersi" adlı kitabı oy birliğiyle ödüle layık görüldü. Ödül her yıl olduğu gibi yazarın ölüm yıl dönümü olan 11 Mayıs tarihinde açıklandı. Doğan Hızlan'ın başkanlığını üstlendiği, Hilmi Yavuz, Nursel Duruel, Prof. Dr. Jale Parla, Beşir Özmen (Darüşşafaka Cemiyeti Temsilcisi), Metin Celal ve Jale Özata Dirlikyapan'dan oluşan Seçici Kurul, 69. Sait Faik Hikâye Armağanı'nı; dünyaya, insan ilişkilerine, toplumsal uzlaşımlara bakmanın farklı yollarını gösterdiği, duyguların kolayca gösterişe varabilecek patlamalarından uzak durarak, soğukkanlı, ince ayarlı cümlelerle yazdığı öyküleriyle Ayşegül Devecioğlu'nun" Anatomi Dersi" adlı kitabına oy birliğiyle vermeyi kararlaştırdı.

İlk Turgut Uyar Şiir Ödülü intihalle konuşuldu

FEMTRAK dergisi tarafından ilk kez "2023 Turgut Uyar Şiir Ödülü" düzenlendi. Yarışmada "Tenden Gömlek" adlı dosyasıyla Arife Kalender

Onur Ödülü alırken "Ben Sizin Yabancınızım" dosyasıyla Ertan Mısırlı birinci, "Fuzuli Piano Uvertürü" dosyasıyla Murat Yurdakul ikinci, "Otokritik bir Ohal markası" dosyasıyla Hicran Aslan da üçüncü oldu. "Ofistik İşler Özel Ödülü "Bir Rüzgar Beni" dosyasıyla Anıl Fırat Tosun'a, FEMTRAK Özel Ödülü de "Balkon" dosyasıyla Aysun Telli ve "Barbar ve Nakkaş" adlı dosyasıyla Ulaş Bager Aldemir'e verildi. MESAM Özel Ödülü ise "Ahşap Ağrısı" dosyasıyla yarışmaya Bitlis'ten katılan Murat Kaya'ya takdim edildi. Ancak, ikinciliğe değer görülen Yurdakul'un dosyasında 2023 Gülten Akın Şiir Ödülü sahibi Fırat Baytak'ın 'Göç, Yol ve Taş' adlı şiir kitabında yayımlanmış şiirlerden parçaların yer aldığının ortaya çıkması üzerine ödülü iptal edildi. Skandalın ardından İkincilik Ödülü bu kez "otokritik bir OHAL markası" adlı dosyasıyla Hicran Aslan'a, üçüncülük Ödülü ise "Balkon" adlı dosyasıyla Aysun Telli'ye verildi.

Sedat Simavi Ödülleri

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin (TGC) kurucu başkanı adına 47 yıldır düzenlenen Sedat Simavi Ödülleri'ne 2023'te değer görülen isimler 23 Kasım 2023'te açıklandı. 11 Aralık 1953'de yaşamını yitiren Sedat Simavi'nin adını taşıyan ödüller; gazetecilik, televizyon, radyo, karikatür, edebiyat, sosyal bilimler, fen bilimleri, sağlık bilimleri ve spor dallarında verildi. Gazetecilik ödülünü T24'te yayımlanan "Sinan Ateş cinayeti" başlıklı yazı dizisiyle Tolga Şardan kazandı. Agence France-Press (AFP) fotomuhabiri Âdem Altan da 6 Şubat depremlerinin ardından Kahramanmaraş'ta çöken bir binada ölen kızının elini tutan babayı görüntülediği haber fotoğrafıyla gazetecilik dalında övgüye değer bulundu. Andaç Üzel de Borusan Klasik Radyo'da 20 Eylül 2023 tarihinde yayımlanan "Ön Koltuk" adlı radyo programı nedeniyle radyo ödülüne değer görüldü. Feyza Öztoprak Kaptı, TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu'nda 10 Kasım 2022 tarihlerinde yayımlanan "Sonsuzluğa Atılan İmza: Atatürk" adlı radyo programı nedeniyle radyo övgü ödülüne değer bulundu. Sevgi Şahin ve Ömür Dikme de FOX TV'de 6 Şubat 2023 tarihinde yayımlanan "Hatice'yi Kurtarmak" adlı ortak haber programı nedeniyle televizyon haber dalında ödüle değer görüldü. Nazlı Yerebasmaz ve Çağlar Güner FOX TV'de 7 Kasım 2022 tarihinde yayımlanan "Bir Gece Ansızın Kamulaştırıldı: Denizli-Avdanlıların Mücadelesi" adlı ortak haber programı nedeniyle televizyon haberi övgü dalında ödüle değer bulundu. Seçici Kurul, yarışmaya başvuran eserler içerisinde bu yıl yönetmelik şartlarına uygun bir eser olmadığına karar vererek belgesel ödülü vermedi. Ancak Eda Göklü ve Cihan Çekiç Puhu platformunda 11 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan "Bir Avuç Güzel

İnsan" adlı belgesel programı nedeniyle belgesel övgü ödülüne değer bulundu. Haslet Soyöz karikatür sanatına verdiği emekten dolayı karikatür ödülüne değer görülürken, karikatür övgü ödülü ise BirGün gazetesinde "Metafor"isimli köşesinde Aralık 2022-Eylül 2023 tarihleri arasında yayımlanan toplumsal konulu karikatürleri nedeniyle Halis Dokgöz'ün oldu.

Yunus Nadi Ödülleri

Yunus Nadi Ödülleri'nin kazananları Kasım 2023'te açıklandı. 2023'te 78'incisi düzenlenen yarışmada, seçici kurullar tarafından 6 dalda 9 çalışma ödüle değer bulundu. Cumhuriyet Vakfı tarafından düzenlenen ödüllerde "Roman" dalında Hikmet Hükümenoğlu, "Öykü" dalında Necati Tosuner, Gamze Efe, Semih Öztürk ve Öznur Unat, "Sosyal Bilimler Araştırması" dalında Dr. Serdar Şahinkaya ve Sinan Miser, "Karikatür" dalında Aşkın Ayrancıoğlu, "Şiir" dalında Süreyya Berfe ödüle layık görüldü. Roman dalında, Konur Ertop, Asuman Kafaoğlu Büke, Zeynep Aliye, Öner Yağcı ve Gamze Akdemir'den oluşan seçici kurul tarafından, ödülün Hikmet Hükümenoğlu'nun 'Harika Bir Hayat' adlı kitabına verilmesi kararlaştırıldı. Şiir dalında Ataol Behramoğlu, Doğan Hızlan, Turgay Fişekçi, Eray Canberk ve Hüseyin Yurttaş'tan oluşan seçici kurul tarafından ödülün Süreyya Berfe'nin 'Yavaş Yavaş Bilemiyorum' adlı yapıtına verilmesi kararlaştırıldı. Metin Peker, Kamil Masaracı, Muhittin Köroğlu, Zafer Temoçin, Akdağ Saydut ve Murat Sayın'dan oluşan seçici kurul Karikatür dalındaki ödülü Aşkın Ayrancıoğlu'nun deprem konulu yapıtına verdi. Öykü dalında, Sadık Aslankara, Sezer Ateş Ayvaz, Seval Şahin ve Mehmet Zaman Saçlıoğlu'ndan oluşan seçici kurul tarafından yapılan değerlendirmede ödülün Necati Tosuner'in 'Salgında Öyküler', Gamze Efe'nin 'Yine de Bir Şansımız Olmalı', Semih Öztürk'ün 'Telaş Bandosu' ve Öznur Unat'ın "Palaçinka" adlı yapıtları arasında paylaştırılmasına karar verildi. Seçici kurulu Dr. Alev Coşkun, Prof. Dr. Emre Kongar, Prof. Dr. Örsan Kunter Öymen, Prof. Dr. Şaduman Halıcı ve Osman Selim Kocahanoğlu'ndan oluşan Sosyal Bilimler Araştırması ödülünün, Serdar Şahinkaya'nın "Türkiye İktisat Kongresi" ve Sinan Miser'in "Mevzide Diplomasi-Mudanya Sürecinde Tarafların Politik Tutumları ve Boğazlar Bölgesinde Askeri Hareketlilik" kitapları arasında paylaştırılmasına karar verildi. Seçici Kurulu, İsa Çelik, Coşkun Aral, Garbis Özatay, İbrahim Yıldız, Dr. Ersin Turan, Uğur Demir ve Vedat Arık'tan oluşan Fotoğraf dalında aday yapıtlar arasında oy çoğunluğu sağlanamadığından, 2023'te bu dalda ödül verilmedi.

Nobel Edebiyat Ödülü

İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi, 5 Ekim'de 2023 Nobel Edebiyat Ödülü'nün Norveçli yazar Jon Fosse'ye verildiğini açıkladı. Fosse'nin yazdığı oyunlar dünyada en fazla sergilenen oyunlar arasında yer alıyor. 1959 doğumlu Fosse'nin 40 oyunu, birçok romanı, denemeleri, çocuk kitapları ve çevirileri bulunuyor. Fosse, 11 milyon İsveç kronu (1 milyon dolar) tutarındaki ödülün de sahibi oldu. Akademi, Fosse'nin "Norveç geçmişinin özünü sanatsal teknikle birleştirdiğini" belirterek, eserlerinde "insanın kaygılarını ve ikilemlerini yansıttığını" vurguladı. Yazar hakkında bilgi veren Nobel Edebiyat Komitesi üyesi Anders Olsson, Fosse'nin eserinin "Norveç kökeninin diline ve doğasına" dayandığına vurgu yaptı. Ülkesinin en çok sahnelenen tiyatro yazarlarından biri olan 64 yaşındaki Fosse, 40'a yakın oyunun yanı sıra romanlar, kısa öyküler, çocuk kitapları ve denemelerin yanı sıra, şiirleriyle de tanınıyor.

Attilâ İlhan Edebiyat Ödülü

Attilâ İlhan Bilim, Sanat ve Kültür Vakfının, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'nın desteğiyle düzenlediği Attilâ İlhan Edebiyat Ödülleri'nin sahipleri belli oldu. Ödülleri Doğan Hızlan'ın onursal başkanlığında toplanan seçici kurullar belirledi. Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Ölümden Uzak Bir Yer" adlı romanıyla Kerem Eksen, 2023 Attilâ İlhan Roman Ödülü'nün sahibi oldu. Mehmet Eroğlu'nun başkanlığındaki Deniz Yüce Başarır, Faruk Şüyün, Seval Şahin ve aileyi temsilen Ali Cem İlhan yer aldığı Seçici Kurul'un karar gerekçesi şöyle açıklandı: "8. Attilâ İlhan Roman Ödülü, Kerem Eksen'in mutluluktan trajediye dönüşen bir aile hikâyesini ölümle yüzleşmeyle ve baba-oğul ilişkisine paralel bir kurguyla birlikte anlattığı Ölümden Uzak Bir Yer romanına verilmiştir." İlk Roman Vakıf Özel Teşvik Ödülü'nün sahibi ise Everest Yayınları'ndan çıkan "Nergis Hanım Hakkında Bazı Şeyler" kitabıyla Devrim koçak oldu. Metin Celal'in başkanlığındaki A. Ali Ural, Adnan Özer, Tuğrul Tanyol ve aileyi temsilen Kerem Alışık'ın yer aldığı Şiir Ödülü Seçici Kurulu 2023 Attilâ İlhan Şiir Ödülü'ne "Yavaş Yavaş Bilemiyorum" isimli kitabıyla Süreyya Berfe'yi değer gördü. Kurul ödül gerekçesinde "Bir ömür şiire verdiği emekle ve bu kitabında kısa dizelerle derinleşerek poetikasının altını bir kez daha çizdiği için Süreyya Berfe'nin "Yavaş Yavaş Bilemiyorum" isimli kitabına 2023 Attilâ İlhan Şiir Ödülü'nün verilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir" ifadelerini kullandı. 2023 Attilâ İlhan İlk Şiir Kitabı Vakıf Özel Teşvik Ödülü ise Pikaresk Yayınevi tarafından yayımlanan "Şiir Mayasıdır

Uzakların" kitabıyla Zeynep Tiryaki'ye verildi. Ödüller 2 Kasım 2023 tarihinde Tüyap İstanbul Kitap Fuarı'nda sahiplerini buldu.

Duygu Asena Roman Ödülü

2007'den beri Doğan Kitap tarafından organize edilen ve Duygu Asena'nın anısını yaşatmayı amaçlayan edebiyat yarışmasında 2023 yılının kazananı 17 Nisan 2023'te duyuruldu. Doğan Kitap, sosyal medya üzerinden yaptığı açıklamada ödülü şu sözlerle duyurdu: "Türkiye'de kadın hakları, özgürlük ve eşitlik konularında öncü rol oynayan Duygu Asena'nın anısına, 2007 yılından itibaren verilen Duygu Asena Roman Ödülü'nü bu yıl 'Servi Nine ve Üç Güzeller' romanıyla Arlin Çiçekçi kazandı!" Başkanlığını Doğan Hızlan'ın üstlendiği, Asuman Kafaoğlu Büke, Filiz Aygündüz, İhsan Yılmaz, Sibel Oral ve Elif Tanrıyar'ın yer aldığı jüri oy çokluğuyla Servi Nine ve Üç Güzeller eserinin yazarı Arlin Çiçekçi'yi ödüle değer buldu. Seçici kurul, Çiçekçi'nin hikâye anlatıcılığında gösterdiği ustalığa ve yoğun gerçeklik duygusuna şu sözlerle vurgu yaptı: "Hikâye anlatıcılığında gösterdiği ustalık, Türkçe kullanımındaki yetkinliği, yoğun gerçeklik duygusu, bu topraklarda yüzlerce yıldır kadına ve doğaya uygulanan şiddetin değişmediği gerçeğini İstanbul'daki küçük bir park üzerinden anlatmadaki mahirliği ve kadının adını bulabilmesi, var olabilmesi için sunduğu önermeler gerekçesiyle oy çokluğu ile Arlin Çiçekçi ödüle değer görülmüştür."

Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri

Varlık dergisinin 1933'ten beri verdiği 'Yaşar Nabi Gençlik Ödülleri' 90. yılında da sahiplerini buldu. Zeynep Uzunbay, Nilay Özer, Seyyidhan Kömürcü, Ali Özgür Özkarcı ve Mehmet Erte'den oluşan şiir seçici kurulu yaptığı değerlendirme sonucu ödülü oy birliğiyle Mert Özden'in "Iska Şansı İçin Taviz" adlı dosyasına verdi; Alkın Sezen'in "Persona", Bilgehan Tuğrul'un "Midilliler Hakkında İlginç Bilgeler" ve Rona Aslan'ın "Böyleydi, Çağ Çürürken" adlı dosyalarını ise oy çokluğuyla "dikkate değer" buldu. Nursel Duruel, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Pelin Buzluk, Selçuk Orhan ve Birgül Oğuz'dan oluşan öykü seçici kurulu, ödülü oy çokluğuyla Eris İnal'ın "Herze ve Tedvir" adlı dosyasına verdi; Zeynep Kabadayı'nın "Son Sayfalar Başlangıcı" ve Sude Şencan'ın "Papatya Suyu" adlı dosyalarını ise oy çokluğuyla "dikkate değer" buldu. Ödül alan ve dikkate değer bulunan isimlerin söyleşi, şiir ve öyküleri Varlık dergisinin Eylül 2023 sayısında yayımlandı.

Tudem Edebiyat Ödülleri Mizah Romanı Yarışması

2003'ten bu yana çocuk ve gençlik edebiyatımıza çağdaş ve özgün eserler kazandırmak amacıyla düzenlenen Tudem Edebiyat Ödülleri'nde, 21. yaşını kutladığı 2023'te çocuk edebiyatı alanında ve mizah romanı dalında verilme kararı alındı. 21. Tudem Edebiyat Ödülleri'nin seçici kurulunda Aytül Akal, Gökçe Yavaş Önal, Itır Arda, Pelin Güneş ve Toprak Işık yer aldı. Son başvuru tarihi 1 Kasım 2023 olan ödülün birinciliğine "Kardan Hayalet" isimli dosyası ile Tuba Aktaş Deli değer görüldü. 36 dosyanın başvurduğu yarışmada ikinci" Kukuleta Şeklinde Bir Kule" ile Nuri Kurucu, üçüncü ise "Zaman Ustası" ile Pelin Cansu Sarıyıldız oldu.

Erdal Öz Edebiyat Ödülü

Erdal Öz'ün anısını yaşatmak için her yıl düzenlenen Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün 2023 kazananı Eylül 2023'te açıklandı. Başkanlığını Ömer Türkeş'in üstlendiği, Metin Celâl, Nilüfer Kuyaş, Murat Yalçın, Jale Özata Dirlikyapan, Behçet Çelik ve Faruk Duman'dan oluşan seçici kurul, 29 Eylül 2023'te yaptığı toplantıyla Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün on altıncısını öykü ve romanlarıyla edebiyatımızda derin izler bırakmış Füruzan'a verilmesini kararlaştırdı. Ödülün gerekçesinde şu ifadeler yer aldı: "Füruzan, 1970'lerden itibaren çöken burjuva ailelerinin, yoksulluk ve yalnızlıkla boğuşan kadın ve çocukların, yabancı ortamlarda bunalan ve yurt özlemi çeken göçmenlerin dramlarına sevecenlikle yaklaştı; umutlu gelecek için emek verenlerin uğradıkları haksızlıkları ve toplumsal yaraları ele alırken kişileri derinlemesine inceledi, anlatımını ayrıntılarla besledi. Yapıtlarıyla öykünün yenilenmesine ve yaygınlaşmasına öncülük etmiş yazarların başında geldi."

Ömer Asım Aksoy Ödülü

Dilci Ömer Asım Aksoy'un devrimci düşüncelerini ve yapıtlarını gelecek kuşaklara aktarmak için Aksoy Ailesinin katkılarıyla düzenlenen Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü'nün 2023'te roman dalında verileceği duyuruldu. Ancak Dil Derneği "Ödülün 2023 yılında roman dalında verilmesi tasarlanmış; ancak ödüle değer yapıt bulunamamıştır" ifadeleriyle bu yıl sahibini bulamadığını açıkladı.

Talat Sait Halman Çeviri Ödülü

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, Talât Sait Halman anısına, nitelikli edebiyat çevirilerini desteklemek amacıyla başlatılan Talât Sait Halman Çeviri Ödülü'nün 2023 yılı sahibi Jenny Erpenbeck'in Can Yayınları'ndan çıkan 'Kairos.' romanını Almanca'dan çeviren Regaip Minareci oldu. Minareci'ye ödülünü, Salon İKSV'de düzenlenen törende İKSV Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Eczacıbaşı takdim etti. Minareci, seçici kurul değerlendirmeleri sonucunda 40 bin TL tutarındaki para ödülünün de sahibi oldu. Ödülün Seçici Kurul Başkanı yazar Doğan Hızlan ödülün gerekçesini; "Çevirmen Regaip Minareci, Kairos. Romanında yazarın üslubuna tümüyle sadık kalarak yetkin bir çeviri ortaya çıkarmıştır. Yer yer kesintili, kopuk cümleler, zaman sıçramaları başarıyla aktarılmış, argo sözcükler hiçbir anlam kaybı olmadan Türkçeleştirilmiştir. Gerekli gördüğü yerlere eklediği kapsamlı dipnotlar ise metnin farklı katmanlarına ulaşılarak daha iyi anlaşılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Deneyimli çevirmen Regaip Minareci'nin özenli çalışmasıyla romanın çarpıcı ve deneysel yapısının Türkçeye çok iyi aktarıldığı görüşündeyiz" sözleriyle açıkladı.

Tanpınar Şiir Yarışması Ödülleri

Osmangazi Belediyesi tarafından, Ahmet Hamdi Tanpınar'ı anmak, başarılı yazarları ödüllendirmek ve edebiyatımıza yeni yetenekler kazandırmak amaçlarıyla düzenlenen ödül 2023'te şiir dalında düzenlendi. Prof. Dr. Turan Karataş, Prof. Dr. Abdullah Uçman, Metin Önal Mengüşoğlu, Mustafa Muharrem ve İhsan Deniz'den oluşan jüri, birinciliğe Mustafa Işık'ı layık gördü. Yarışmada Beste Yılmaz ikinci, Muharrem Sönmez ise üçüncü oldu. Mansiyon ödüllerini ise Nevzat Hatunoğlu, Selcan Yılmaz ve Serkan Taşan aldı. 22. Tanpınar Şiir Yarışmasının kazananları ödüllerini Temmuz 2023'te, Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi'nde aldı.

Vedat Günyol Deneme Ödülü

Türkiye Yazarlar Sendikası, Türkiye PEN Yazarlar Derneği, Cumhuriyet Gazetesi, Kırmızı Kedi Yayınevi ve İstanbul Atatürk Lisesi Mezunları Vakfı'nın desteğiyle Kartal Belediyesi öncülüğünde düzenlenen 7. Vedat Günyol Deneme Ödülleri'nin sonuçları Mart 2023'te açıklandı. 2023'te yedincisi verilen ödüllerde Haydar Ergülen, "Yayan Yapıldak" (İthaki Yayınları) adlı kitabıyla Vedat Günyol Deneme Ödülü'ne değer görüldü.

Tuğçe Isıyel, "Parçalı Bulutlu" (Okuyan Us Yayınları) adlı kitabıyla, Özgür Taburoğlu da "Anlatı Desenleri" (Doğu Batı Yayınları) isimli dört ciltlik eseriyle Seçici Kurul Özel Ödülü'nü paylaştılar. Esila Ayık ise "Z Bakış" (Ateş Yayınları) adlı kitabıyla "Genç Deneme Yazarı" kategorisinde ödüllendirildi. Ödüller 9 Haziran 2023'te Kartal Kitap Fuarı'nda düzenlenen törende sahiplerine takdim edildi.

Enver Gökçe Toplumcu Gerçekçi Şiir Ödülü

Öyküşiir dergisince düzenlenen Enver Gökçe Toplumcu Gerçekçi 2023 Şiir Ödülleri 1 Kasım 2023'te açıklandı. Metin Turan, Sultan Su Esen, Münevver Aksoyak Erdem, Hatem Türk, Sami Aydoğan ve Hasan Hüseyin Yalvaç'tan oluşan seçici kurul, ödüle katılan 20 şair/yapıt arasından, bu yıl ayrıca Muammer Hacıoğlu Şiir Ödülü ile Yazarlık Akademisi Öykü Ödülü'ne de layık bulunan İzmirli genç şair Mustafa Seyfi'nin Günah Çıkarma adlı yapıtıyla Mehmet Barış'ın Dil Sürgünü adlı yapıtını birincilikle değerlendirirken, toplumcu gerçekçi şiir üzerine yaptığı çalışmalar ve bu yolda yayımladığı otuz altı kitabı dikkate alarak Asım Öztürk'e onur ödülünü verdi. Ödül töreni 13 Kasım'da Ankara Çankaya'daki Yılmaz Güney Sahnesi'nde gerçekleştirildi.

Kahramanmaraş Edebiyat Ödülleri

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin verdiği 'Kahramanmaraş Edebiyat Ödülleri' 8 farklı kategoride sahiplerini buldu. Yılın Şiir Kitabı ödülünü 'Kâğıda Sarılı Rüzgâr' adlı kitabıyla Ali Ural alırken; Yılın Öykü Kitabı Aykut Ertuğrul'un kaleme aldığı 'Evrenin Yatışmaz Yapısı ve Diğer Öyküler' seçildi. Yılın Romanı ise Kaan Murat Yanık'ın 'Sular Üstünde, Gökler Altında' kitabı oldu. Yılın Edebiyat Dergisi ise 'Yedi İklim' seçildi. Yılın Çocuk Edebiyatı Ödülünü 'Sana Gülücük Nara Öpücük' adlı kitabıyla Gökhan Akçiçek kazandı. Yılın Araştırma - İnceleme Kitabı ise İsmail Aydoğan ve Mutlu Sadık Fidan tarafından kaleme alınan 'Afrika'da Sömürgecilik ve Eğitim' seçildi. Yaşam Boyu Başarı Ödülü Türkiye Yazarlar Birliği Onursal Başkanı Mehmet Doğan'ın olurken; Jüri Özel Ödülü Filistinli Yazar Khalil Assali'ye verildi. Ödüller, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından Aralık 2023'te 4'üncüsü düzenlenen Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri'nde sahiplerini buldu.

Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü

Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü "Karakırmızı" adlı dosyası ile Ertuğrul Özüaydın kazandı. 1986'dan bu yana verilen Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nün Ali Cengizkan, Bahar Gökler, Ahmet Özer, Ferruh Tunç ve İlyas Tunç'tan oluşan seçici kurulu, Özüaydın'ın yapıtını oybirliği ile ödüle uygun buldu. Özüaydın ödülünü 27 Eylül'de Ankara'da Çankaya Belediyesi Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde düzenlenen törende aldı.

PEN Şiir Ödülü

PEN Yazarlar Derneği'nce verilen 2023 PEN Şiir Ödülü'nün sahibi Barış Pirhasan oldu. PEN Yazarlar Derneği'nden 3 Mart 2023'te yapılan açıklamada, şu ifadelere yer verildi: "Kalabalığa hiç karışmadan kalabalıktan biri gibi yazdı. Şiirin hayatı varsa hayatın da bir şiiri vardı. Oyunun da bir gerçeklik biçimi olduğunu kanıtladı. Sık yazmasa da şiir düşüncesini hep ve her yere taşıdı. Tarih kötüdür. Şiire bunu bilerek başladı. 70'li yılların öncü şairlerinden oldu. Öncü, özgün ve özel bir şair olarak anıldı. İyi bir şair şiirinde başka iyi şairleri de ağırlar. Onun şiirinde Orhan Veli de, Ece Ayhan da, Metin Eloğlu, Ergin Günçe de var. Zaten biz başkalarıyla kendimiz olmuyor muyuz? Şiirin yüzünü güldürecek, okuru sevinçten ağlatacak şiirler yazdı." Pirhasan ödülünü 18 Mart 2023'te TÜYAP İzmir Kitap Fuarı'nda aldı.

Cemal Safi Şiir Ödülü

Samsun'un İlkadım Belediyesi tarafından deprem afeti yaşayan illere ithafen "Gelin Birlik Olalım, Yarın Çok Geç Olmadan" adı altında düzenlenen "4. Cemal Safi Şiir Yarışması"nın kazananı 21 Haziran 2023'te açıklandı. 7 kişilik jüri ekibinin hassasiyetle değerlendirmeye aldığı şiirler deprem afeti yaşayan illerin adına yönelik sıralamaya girdi. "Birlik Manzumesi" adlı şiiri ile Mustafa Sade (Şanlıurfa) Ödülü ile birinci, "Çimen Rengi Sabahlar" adlı şiir ile Ülkü Olcay (Adana) Ödülü ile ikinci, "Devran" adlı şiirle İbrahim Şaşma (Adıyaman) Ödülü ile üçüncü oldu. "Birlik" şiiri ile Gülay Öztürk (Hatay) Ödülü, "Bir Hüzün Sağnağı" şiiri ile Nihat Malkoç (Kilis) Ödülü, "Kardeşlik Türküsü" şiiri ile Kamil Çelik (Malatya) Ödülü, "Birlik Var" şiiri ile Aynur Duman (Diyarbakır) Ödülü,"İncitmeden" şiiri ile Yakup Gümüş (Kahramanmaraş) Ödülü, "Göçük Ay" şiiri ile Nilüfer Sönmez (Elazığ) Ödülü, Dervişhan Bohçası 2 şiiri ile Turgut Ataşçı (Osmaniye) ödülünü almaya hak kazandı. Ödüller Acem Tekkesi Kültür ve Sohbet Evi'nde gerçekleşen törende sahiplerini buldu.

Türk Diline Hizmet Ödülleri

Türk Dil Kurumu'nca verilen "2023 Yılı Türk Diline Hizmet Ödülleri"ni kazananlar 29 Kasım 2023'te açıklandı. Türk Dil Kurumu, Türk dili, kültürü ve edebiyatı için bugüne kadar vermiş oldukları hizmetleri dolayısıyla Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU, Prof. Dr. Yavuz AKPINAR, Prof. Dr. Yerden KAZHYBEK ve Nail TAN ile bilimsel araştırmalarıyla Türkçenin Türk dünyasındaki önemli temsilcilerinden Azerbaycan Millî İlimler Akademisi ve millî ve yerli olarak üretilen ürünlerde Türk dili için gösterdikleri hassasiyetten ötürü Savunma Sanayii Başkanlığı'nı ödüllere layık gördü. Ödüller 30 Kasım 2023 tarihinde Türk Dil Kurumu Konferans Salonu'nda düzenlenen törende sahiplerini buldu

Kristal Kelepçe Ödülleri

2017 yılında kurulan Türkiye Polisiye Yazarları Birliği, 2023'te Kristal Kelepçe Ödülleri'nin 5'incisini düzenledi. 2023 Kristal Kelepçe Ödülleri'ni kazananlar, Türkiye Polisiye Yazarları Birliği-POYABİR tarafından İstanbul'da Rami Kütüphanesi'nde düzenlenen bir törenle açıklandı. Ödüllerin seçici kurulunda POYABİR Başkanı Algan Sezgintüredi, Ekin Açıkgöz, Sibel Köklü, Banu Akeloğlu, Aysu Şahlı, Nihal Orhan, Onur Akan ve Yunus Emre Eroğlu yer aldı. Yılın Polisiye Romanı Ödülü, "Aynadaki Düşman" başlıklı eseriyle Hasan Bulut'un oldu. Kristal Kelepçe Teşvik Ödülü, "Kutlu Kan" adlı romanıyla Harun Çimen'e verildi. Polisiye Edebiyata Katkı Ödülüne ise yazar, editör ve gazeteci Faruk Şüyün layık görüldü.

Fransızca Çeviri Ödülü

Institut français tarafından Türkiye'nin nitelikli edebiyat çevirilerini desteklemek ve çevirmenlik mesleğine hak ettiği değeri vermek amacıyla bu yıl 3'üncüsü verilen 2023 Fransızca Çeviri Ödülleri'ni kazananlar açıklandı. Tahsin Saraç anısına düzenlenen "Çeviri Ödülü"ne Annie Ernaux'nun "Boş Dolaplar" adlı kitabını Türkçeye çeviren Siren İdemen, "Çeviri Onur Ödülü"ne ise Dr. İsmet Birkan layık görüldü. Genç Çevirmen Teşvik Ödülü'ne ise başvuran eserler arasında ödülün önem ve ağırlığını ortaya koyacak bir çeviri eser olmadığına karar verildi. Institut français Çeviri ödülü töreni 17 Ekim tarihinde Fransa'nın İstanbul Başkonsolosu Olivier Gauvin'in himayelerinde edebiyat ve yayın dünyasından çok sayıda davetlinin katılımıyla Fransa Sarayı'nda gerçekleşti.

ESKADER Ödülleri

Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği (ESKADER) tarafından her yıl geleneksel olarak verilen Kültür Sanat Ödülleri 2023'te 23 dalda verildi. Ödüller, 25 Aralık 2023'te açıklandı. "Üstün Hizmet Ödülleri" Prof. Dr. Mehmet Maksudoğlu'na, Prof. Dr. Zeynep Kerman'a ve Haşim Vatandaş'a verildi. "Araştırma" dalında Şerif Eskin'in Dergah Yayınlarından çıkan "İnkılap Edebiyatı", "Biyografi"de Prof. Dr. Erol Ülgen'in "Son Şeyhü'l-Muharirin Ahmet Kabaklı", "Çizgi" dalında yıllardır yaptığı karikatürler ve çizgi dünyasına getirdiği yeniliklerle Osman Suroğlu, "Çocuk Edebiyatı"nda "Bir Kardeşlik Bildirisi Yaz Yıldızlara" ile Vural Kaya, "Deneme" kategorisinde "Sular Mürekkep Olsa" eseriyle Bayram Bilge Tokel ödüle değer görüldü. "Dergi" dalında "Yitik Söz", "Dil" kategorisinde Leyla Şerif Emin'in "Türkçenin Rumeli Yakası" adlı eseri, "Gezi" kategorisinde Selvigül Kandoğmuş'un "Şahin Kadim Şehirler" kitabı, "Günlük"te Fethi Erhan tarafından hazırlanan Abbas Hilmi Erhan'ın "Bir Hac Yolculuğunun Günlükleri" eseri, "Hatıra" dalında Turan Türkmenoğlu'nun "Sahaflar Çarşısında Görüp İşittiklerim" çalışması, "Hikâye" dalında Halil Ziya Doğruöz'ün "Müzmin Susuzluk" adlı eseri ödülün sahibi oldu. "Müzik" kategorisinde "Taş Plak Türkü Külliyatı" ve "Darül Elhan Halk Müziği Külliyatı" adlı eserleriyle Salih Turhan, "Portre"de "Simalar ve Dünyalar" adlı eseriyle Bekir Sıddık Soysal, "TV Programı"nda "Anıların İzinde" programıyla Fehmi Atay, "Roman"da "Sır Nihan Oldu" eseri ile Şule Köklü, "Sinema"da "Bir Tutam Karanfil" filmi ile yönetmen ve senarist Bekir Bülbül ödüllendirildi. "Klasik Sanatlar"da hattat Kamil Nazik ödüle değer görülürken, "Şehir Kitabı" dalında "Niğde Şehrengizi" ile Alper Lütfi Göncü, "Şiir" dalında "Gözağaç" ile İsmail Karakurt, "Tarih" dalında "Cumhuriyetin 100. yılında Türk Tarihçileri" ile Prof. Dr. Tuncer Baykara, "Tenkit" kategorisinde ise "Eleştirinin Eleştirisi" ile Mehmet Narlı ödül alan isimler arasında yer aldı.

Türkiye Yazarlar Birliği Ödülleri

Milletimizi bir arada tutan kadim değerlerimizin ve milli kültürümüzün muhafazası, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve yeni nesillere aktarılması için yurt içinde ve dışındaki çalışmalarını 46 yıldır sürdüren Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) 2023 Ödülleri geleneksel olarak 1 Ocak 2024'te açıklandı.

TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan, TYB Genç Kahve'de, Genel Başkan Yardımcıları Dr. Öğretim Görevlisi Tarkan Zengin ve Doç.

Dr. Muhammet Enes Kala ile birlikte düzenlediği basın toplantısında 2023 yılının "Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçılarını" açıklayan Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan : "Öncelikle eser sahibi, kişi, kurum ve kuruluşları tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum. Yönetim kurulumuzca, yılın yazar fikir adamı ve sanatçıları değerlendirmesi yapılırken aynı zamanda "Üstün Hizmet Ödülü"ne lâyık görülen isimler de belirlenmektedir. Üstün hizmet ödülleri; Kültür ve sanat hayatımıza önemli katkı sağlayan, edebiyat ve düşünce alanında olağanüstü gayret ve çalışmaları bulunan şahsiyetlere, şükran ve minnet borcumuzun bir ifadesi olarak verilmektedir. Eser sahiplerine ileriki günlerde açıklayacağımız bir zamanda ödülleri takdim edilecektir. Bu ödüllere layık görülen, özgün eserleri ile Türk kültür, sanat ve edebiyat hayatına önemli katkılarda bulunan değerli şair, yazar, yayıncı, bilim adamı ve mütefekkirlerimizi tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum." Dedi.

TYB 2023 Yılı "Yazar, Fikir Adamı Ve Sanatçıları Ödülleri'ni Kazanan İsimler ve Kurumlar Şunlar Oldu:

Hikâye: Gülşen Funda, Yol Deriz Ona-Ketebe Yayınevi.

Şiir: Zeynep Arkan, Gözleri Olan Hiçbir Şeyi-Dergâh Yayınları.

Roman: Kaan Murat Yanık, Sular Üstünde Gökler Altında-Ketebe Yayınevi.

Deneme: Dursun Ali Tökel, Sizin Ömrünüz Kaç Saniye-Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Fikir: Erol Erdoğan, Oyun Kimin? Çocuk ve Oyuna Dair Toplumsal Bir Yüzleşme-İz Yayıncılık.

Araştırma: Mustafa Merter, Hekoton'la Son Tango-Ketebe Yayınları.

İnceleme: Hatice Bildirici, Perdedeki Öykü Öyküden Sinemaya Uyarlamalar-Hece Yayınları.

Dil: Şahap Bulak, Türkiye Türkçesi Grameri Kelime Grupları ve Cümle Bilgisi-Fidan Yayınları.

Edebi Tenkit: İdris Ekinci, Direniş Mümkündür-Ebabil Yayınları.

Hatıra: İlyas Dilbaz, Efendi ile Müftü Arasında Hatıralarım-Dergâh Yayınları

Gezi: Dr. İsrafil Kuralay, Asya Günlükleri-Profil Kitap.

Şehir: Çetin Oranlı, Adana-Hayy Kitap.

Biyografi: Metin Aydar, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Kızıl Elmaya Adanmış Bir Ömür-Timaş Akademi.

Çocuk Edebiyatı: Ömer Ünal, Evliyalar ile Yolculuk / Kayıp Mısranın Peşinde-Mecaz Çocuk Yayınları.

Basın/Fıkra: Aydın Ünal-Yeni Şafak Gazetesi.

Basın/ Fikir: Nedret Ersanel-Yeni Şafak.

Dergi: Bir Nokta.

Elektronik Yayıncılık: https://www.edebifikir.com/

TV Programı: TRT2- Sanatçının Şehri.

TV Belgesel: 'Hep 33 Yaşında'.

Radyo Programı: Mehmet Dumlupınar- Edebi Söyleşiler Semerkand Radyo

Kamu Yayıncılık: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi,

Özel Yayıncılık: Nar Yayınları,

TYB Vefa Ödülü: İrfan Çalışan,

Üstün Hizmet Ödülü: Kâmil Uğurlu, Prof. Dr. Turan Koç, Belkis İbrahimhakkıoğlu.

2023'ÜN KÜLTÜR SANAT OLAYLARI

Âşık Veysel ve Mevlâna Yılı İlan Edildi

Âşık Veysel'in vefatının 50'nci sene-i devriyesi olan 2023 yılı, UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alındı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2023 yılının "Âşık Veysel Yılı" olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Resmî Gazete'de yer alan genelgede, Âşıklık geleneğinin en önemli temsilcilerinden olan büyük halk ozanı Âşık Veysel'in, yalın bir Türkçe ile ortaya koyduğu eserlerinde hüznün yanı sıra yaşama sevinci, doğa ve insan sevgisi, dostluk, birlik ve beraberlik üzerine gelecek nesillere kıymetli dizeler armağan ettiğini hatırlattı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2023 yılının 'Mevlâna Yılı' olarak kutlanmasına ilişkin de bir genelge yayımladı. Resmî Gazete'de yer alan genelgede, Anadolu topraklarında gönülleri buluşturan, kalpleri sevgi ve şefkat hamuruyla yoğuran, ilim ve öğütleriyle birliği, beraberliği ve kardeşliği yeşerten büyük İslam alimi Mevlâna Celaleddin-i Rumi'nin

hayatı, fikirleri ve eserlerinin asırlardır insanlığın yolunu aydınlattığını belirtti. Cumhurbaşkanı Erdoğan bu kapsamda düzenlenecek etkinliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yürütüleceğini bildirdi. Âşık Veysel ve Mevlâna yılı etkinlikleri kapsamında Konya'dan İstanbul'a Türkiye'nin dört bir yanında onlarca etkinlik gerçekleşti.

Afganistan'da Mevlâna ve Âşık Veysel Tanıtıldı

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) Herat Ofisi Afganistan'da Mevlana ve Âşık Veysel'i anma programları düzenledi. 2023'ün "Mevlâna Yılı" ilan edilmesi dolayısıyla TİKA Herat Ofisi ve Herat Yazarlar Birliği işbirliğinde 30 Eylül'de düzenlenen anma programına, 80 akademisyen ve araştırmacı katıldı. Programda, Mevlana hakkında yazılmış 10 akademik makalenin değerlendirmesi yapılarak, Mevlana'nın edebiyata ve kültüre katkılarının önemi vurgulandı. Öte yandan, 2 Ekim'de de Türkiye Maarif Vakfı Afgan-Türk Okulları Herat Lisesinde Âşık Veysel'i anma programı düzenlendi. Programa, Türkiye'nin Herat Başkonsolosu Sinan İlhan, TİKA Herat Koordinatörü Arafat Deniz, Afgan-Türk Maarif Herat Okulları Müdürü Ahmet Duran, Herat Yazarlar Birliği mensupları ile Galib Üniversitesi akademisyenleri ve öğrencileri katıldı. Programda Afgan-Türk Maarif Okulları Herat Erkek Lisesi'nden iki öğrenci Âşık Veysel'in şiirlerini Türkçe ve Farsça okudu. Akademisyen, araştırmacı ve yazarlar, Âşık Veysel'in hayatı ve şiirleri üzerine konuşma yaptı

Âşık Veysel Paris'te Anıldı

Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 UNESCO Dünya Âşık Veysel Yılı kapsamında 4 Aralık 2023'te Fransa'nın başkenti Paris'te "Dostlar Beni Hatırlasın" etkinliği düzenledi. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Batuhan Mumcu'nun katıldığı etkinlik, Âşık Veysel'in "Uzun İnce Bir Yoldayım" eserinin Türkiye'nin UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Gülnur Aybet'in yeniden düzenleyerek sanatçı Murat Karahan ile seslendirdiği klibinin ilk gösterimiyle başladı. Etkinlikte genel sanat yönetmenliğini Güzel Sanatlar Genel Müdürü Ömer Faruk Belviranlı'nın üstlendiği Âşık Veysel'in hayatı ve eserlerini Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Tamer Karadağlı ve Devlet Tiyatroları Genel Müdür Yardımcısı ve Başrejisör Sükun Işıtan'ın anlattığı gösteri izleyiciyle buluştu. Gösteride, Orkestra Şefi Enver Merallı'nın yönetiminde solistler Elif Buse Doğan, İsmail Altunsaray, Mahriban Akkuş ile Pelin Karakuş, Âşık Veysel'in türkülerini seslendirdi. Katılımcıların "Âşık Veysel'in şiirsel dünyasına duygu dolu bir

yolculuk" yaptıkları gecede, ünlü halk ozanının hayatından önemli kesitler canlandırıldı. Âşık Veysel'in Mustafa Kemal Atatürk'e ve Cumhuriyet'e yazdığı övgü şiirinin okunduğu, Atatürk'ü görmek için Ankara'ya 3 ayda yürümesinin de anlatıldığı bölümler içeren gösteride, ünlü ozanın "Kara Toprak" türküsü de seslendirildi. Kültür ve Turizm Bakanlığının 24 kişilik sanatçı kadrosuyla hazırladığı etkinlik, Âşık Veysel'in kendi sesinden "Ben Giderim Adım Kalır" türküsüyle tamamlandı.

Torunu Büyük Ozanın Hayatı Viyana'da Anlattı

Viyana Yunus Emre Enstitüsü (YEE) tarafından Türk halk müziğinin unutulmaz ismi Âşık Veysel'in vefatının 50. yılı nedeniyle 22 Aralık 2023'te anma etkinliği düzenlendi. Viyana Yunus Emre Enstitüsü konferans salonunda düzenlenen programa, Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhun, Âşık Veysel'in torunu Nazender Süzer Gökçe'nin yanı sıra çok sayıda davetli katıldı. Etkinlikte torun Gökçe, Âşık Veysel'in yaşam hikâyesine ilişkin sunum yaptı. Etkinlikte, torun Gökçe'nin yanı sıra sanatçının memleketlisi Kadim Ülker de Âşık Veysel'e yönelik hatıralarını paylaştı. Yerel sanatçı Mansur Bildik'in sanatçının eserlerini seslendirdiği etkinlikte, Âşık Veysel'in fotoğraflarından oluşan sergi de davetlilerin ilgisine sunuldu.

2024 Türk Dünyası 2024 Kültür Başkenti Türkmenistan'ın Anev Şehri

Bursa'da düzenlenen TÜRKSOY Kültür Bakanları Daimi Konseyi 39. Dönem Toplantısı'nda Türkmenistan'ın Anev şehri "2024 Türk Dünyası Kültür Başkenti" ilan edildi. 2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti Şuşa etkinliklerinin kapanış programında "Kültür Başkentliği" ünvanı Türkmenistan'ın Anev kentine devredildi.

Türk Dünyası Kültür Başkentleri Birliği Kuruldu

TÜRKSOY tarafından ilan edilen 2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti Şuşa, uluslararası bir birliğin kuruluşuna ev sahipliği yaptı. Şuşa 2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapanış programı çerçevesinde düzenlenen ve Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Şuşa Özel Temsilcisi Aydın Kerimov, Kültür Bakanı Adil Kerimli, Türkmenistan Kültür Bakanı Atageldi Şamuradov, Türk Dünyası Kültür Başkenti ünvanını taşıyan Eskişehir, Şeki, Türkistan, Oş, Kastamonu, Bursa ve Anev şehirlerinin temsilcileri, TÜRKOY'un Azerbaycan Ülke Temsilcisi Elçin Gafarlı, Basın, Yayın Daire Başkanı Salim Ezer'in katılımıyla gerçekleşen toplantıda, Türk Dünyası

Kültür Başkentleri Birliği'nin (TÜRKBİR) kurulmasına karar verildi. Katılımcılar ayrıca, TÜRKBİR Başkanlığına Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alinur Aktaş'ın getirilmesini oy birliğiyle onayladı.

Türkiye Kültür Yolu Festivalleri 11 İle Yayıldı

Dünyanın en kapsamlı kültür sanat projelerinden biri olan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen Türkiye Kültür Yolu Festivalleri, Türkiye'nin kültürel değerlerini mimarlık, tarih, kültür ve sanat yoluyla zihinlere aktarmanın yanında şehirlere marka etkinlikler de kazandırmaya 2023 yılında da devam etti. 2021'in Ekim ayında İstanbul Beyoğlu Kültür Yolu Festivali ile başlayan, 2022 yılında ise Ankara Başkent KYF, Çanakkale Troya KYF, Diyarbakır Sur KYF ve Konya Mistik Müzik Festivali'nin dâhil olmasıyla 5 ayrı şehirde yapılan Türkiye Kültür Yolu Festivalleri, 2023 yılında Nevşehir Kapadokya Balon ve KYF, Erzurum Palandöken KYF, Trabzon Sümela KYF, İzmir Efes KYF, Gaziantep GastroAntep KYF ve Antalya KYF ile beraber toplam 11 ayrı ilde düzenlendi.

OCAK 2023

'Türk Edebiyatı Demeyi Öğreneceksiniz'

Türkiye'nin kültür sanat dünyası 2023'e edebiyat dünyasında bir süredir devam eden 'Türk edebiyatı-Türkiye edebiyatı' tartışmasının alevlenmesi ile girdi. Kitapların tanıtım çalışmalarında 'Türk edebiyatı' yerine 'Türkiye edebiyatı' tanımını kullanan yayınevleri tepkilerin odağında yer aldı. Genç şair Kaan Eminoğlu, 'Türk edebiyatı' diyemeyen ancak diğer milletlerin edebiyatlarını o milletlerin isimleriyle duyuran yayınevlerini listelerken, şair Onur Caymaz'da bu tanımı kullanmayan yayınevlerini boykot çağrısı yaptı. Eminoğlu'nun yayımladığı 'Türk Edebiyatı diyemeyen' yayınevlerinin listesinde, İletişim, Sel, Ayrıntı, Metis, Notos, İthaki ve Can gibi yayınevleri yer aldı. İki şairin çağrıları karşılık buldu, sosyal medyada binlerce kişi yayınevlerine "Türk edebiyatı demeyi öğreneceksiniz" ifadesiyle tepki gösterdi. Yıl boyu süren tartışmalar edebiyat dünyasında ve sosyal medyada geniş yankı buldu. Türkiye Yazarlar Birliği de "2022 Yılının Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları" ödül töreninde tartışmaya dâhil oldu. Sakarya Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde 2 Mayıs 2023'te gerçekleşen törende, Türkçe Edebiyat ifadelerine tepki gösterdi. Programda, hep bir ağızdan "Yaşasın Türk Edebiyatı" sloganları atıldı. Törende konuşan Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan yaptığı açıklamada, "Ne yazık ki bazı çevrelerin ortak değerlerimizin başında gelen dil ve edebiyatımız üzerinden başlattıkları ayrıştırma gayretleri ve başlattıkları tartışmalar zaman zamana gündeme

geliyor. Son günlerde edebiyatımızın ismine dair yine 'Türk Edebiyatı' mı, 'Türkçe Edebiyat' mı kavramı tartışılıyor. Hangi gerekçelerle olursa olsun hiç kimse bu konuda keyfine göre konuşamaz. Türkçe edebiyat demek ayrıştırmacılığa neden olur. Bunu eğip bükmeye, gerek yok; Türkiye'deki edebiyatın adı 'Türk Edebiyatı'dır. Dünya edebiyatındaki yerimizin de adı budur." ifadelerini kullandı.

Rami Kışlası kütüphane oldu

Rami Kışlası'ndan restore edilerek kütüphaneye dönüştürülen, 220 dönümlük alan içinde, 51 bin metrekarelik peyzaj alanına sahip Rami Kütüphanesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla 13 Ocak'ta açıldı. Bünyesinde bebek ve çocuk kütüphanesi, dijital kütüphane, gençlik kütüphanesi, ihtisas kütüphaneleri ile yetişkin kütüphanesi birimi bulunan Rami Kışlası Kütüphanesinde 5 müdür yardımcılığı altında toplam 21 birim bulunuyor. Modern kütüphanecilik hizmetinin sunulması amacı ile Rami Kütüphanesinde 24 saat açık serbest çalışma ve okuma salonları, bebek ve çocuk bölümü, engelli bölümü, grup ve bireysel çalışma salonları ile kitap ve kitap dışı materyal ve dijital kaynaklar yer aldı. Rami İstanbul Kütüphanesinin orta alanı millet bahçesi olarak düzenlenerek amfiler, okuma alanları, sahneler, çocuk oyun alanları, serbest etkinlik bölgesi, ortak çalışma alanları, sergi alanları ile yürüyüş ve bisiklet yolu tasarlandı. Oturma kapasitesi 4 bin 200 kişi olan kütüphanenin, kitap kapasitesi ise 2,5 milyon oldu. Kütüphanenin an itibarıyla koleksiyonunda 2 milyondan fazla kitap, dijital materyaller ve diğer yayınlar bulunuyor. Kütüphane, açıldığı haftadan itibaren yoğun ziyaretçi akınına uğradı.

ŞUBAT-MART 2023

Türkiye Yüz Yılın Depremiyle Sarsıldı

Türkiye, 6 Şubat'ta 11 ilimizi etkileyen depremle sarsıldı. Yüzyılın felaketi olarak adlandırılan Kahramanmaraş merkezli iki büyük depremden ilki 7,7 ikincisi 7,6 büyüklüğünde gerçekleşti. İki deprem Kahramanmaraş, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya ve Hatay'da büyük yıkıma yol açtı. Depremlerin ardından yedi gün süreyle bütün Türkiye'de Milli Yas ilan edildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan genelgede, "6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen depremler sebebiyle 7 gün süreyle milli yas ilan edilmesi ile bütün yurtta ve dış temsilciliklerimizde 12 Şubat 2023 Pazar günü güneşin batışına kadar bayrağımız yarıya çekilecektir." ifadesine

yer verildi. Resmi verilere göre 53 bin 537 kişinin hayatını kaybettiği, 107 bin 213 kişinin de yaralandığı depremin ardından Türkiye çapında bütün etkinlikler iptal edildi. Sanat dünyası da milletimizle birlikte kenetlenerek, depremin bölgedeki yaralarını sarmaya koştu.

TYB Deprem Bölgesine Koştu

Depremin duyulduğu ilk saatlerde Hatay'a giden ve beş gün orada yapılan çalışmaları yerinde gören Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, bazı sosyal medya hesaplarından paylaşılan ve basın yayın organlarında habere konu olan, dezenformasyon içerikli paylaşımlara ilişkin önemli açıklamalarda bulundu. Depremin ilk günü hatta ilk saatinden itibaren bazı çevreler tarafından dezenformasyon faaliyetiyle halkımızın yanlış bilgilendirildiğini belirten Arıcan; "Devletimizin, tüm kurumları, kuruluşları, personeli, aracı, gereci, imkânlarıyla felaket yerinde olmasına rağmen asrın felaketinin ilk anından itibaren eleştirinin boyutunu aşan, ahlâki olmayan kirli bir nefret söylemi oluşturanlar var. Sosyal deprem çabası var. Esefle belirtmek gerekir ki kötülerin sesi daha çok çıkıyor. İyiler daha çok sessiz sedasız işlerine bakıyorlar. Ne yazık ki kin, nefret ve öfke ile bu acı günde bile ekran şövalyeliği, sosyal medya kovboyluğu yapanlar çok. Bilgi güvenliği şart. Emin olmadığımız hiçbir bilgiyi yaymamalıyız. Eleştirel düşünmek kritik ve analitik bakmak zorundayız bu süreçte. Bu her şeyi gelişi güzel karalamak, her şeye saldırmak demek değildir. Bilgi kirliliğine alet olunmamalı. Eleştirel olmak kritik, analitik bakmaktır. En olumsuz hadiseleri çok iyi analiz ve kritik ettikten sonra inanmak ve kabul etmek gerekir. Aksi takdirde algı operasyonlarına maruz kalırız." diye konuştu.

Depremde 16 Yazarımız Hakk'a Yürüdü

Ahmet Doğan İlbey:

6 Şubat'taki depremlerde TYB 202 Basın Fikir Ödülü sahibi yazar Ahmet Doğan İlbey, şair, yazar Fazlı Bayram ve Ferhat Ağca'nın da aralarında bulunduğu 16 yazarımız vefat etti. 58 yaşındaki İlbey, eşi Hatice Doğan'la birlikte depremde yıkılan evinin enkazında kaldı. İlbey, 1980'li yıllarda Yeni Düşünce, Dolunay olmak üzere birçok kültür, edebiyat ve fikir dergilerinde yazmaya başlamıştı. 2010 yılından itibaren www.marasgundem.com.tr, TYB web sitesi ve Yenisöz gazetesinde yazılar yazdı.

Recep Şükrü Güngör:

Depremin ilk gününden beri haber alınamayan yazar Recep Şükrü Güngör'den 9 Şubat 2023 günü ölüm haberi alındı. Pınarbaşı Mahallesi'nde bulunan evi depremde yıkılan yazarın eşi ve bir çocuğu da enkazdan kurtulamadı. İlk hikâye kitabı Yüreğimin Mevsimi'ni 2001 yılında yayımlayan yazar, bugüne kadar sekiz hikâye kitabı yayımlamıştı.

Oğuz Paköz:

20 yıl gibi uzun zamandır çıkmaya devam eden Alkış dergisinin sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni, hem doktor hem de yazar Oğuz Paköz de depremde hayatını kaybeden yazarlardan. Yazar Ankara'da dünyaya geldi ve eşinin memleketi olan Kahramanmaraş'ta yaşıyordu.

Ercan Kozanoğlu:

Öykücü Ercan Kozanoğlu da Alkış dergisinin yazarlarındandı. Depremde hayatını kaybeden Kozanoğlu, öykü yazmanın yanı sıra müzikle de ilgileniyordu.

Fazlı Bayram'dan Ferhat Ağca'ya:

Azerbaycan edebiyatından yaptığı çevirilerle tanınan Abdülkadir Özkan, Maraş kültürü üzerine çalışmaları olan Mesut Akben, şair ve yazar Fazlı Bayram, Türkiye Yazarlar Birliği Kahramanmaraş Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi şair ve yazar Ferhat Ağca, edebiyat, politik kurgu, roman kategorilerinde eserler veren Ali Şanverdi, Şair İbrahim Kenger, İdil Övgün ve Fatma Vişne, Kahramanmaraş'ın kültür elçisi olarak anılan Yaşar Alparslan da depremde vefat eden edebiyat dünyasından isimler.

Hatay Medeniyetler Korosu Yedi Üyesini Yitirdi

Sanat dünyası da depremde acı kayıplar verdi. Medeniyetler arasında köprü oluşturmak ve Hatay'ın tanıtımına katkı sağlamak amacıyla 2007'de farklı din ve mezheplere mensup sanatçılarla kurulan; 2012 yılında Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilen ve 2019-2020'de Kültür Bakanlığı Özel Ödülü alan Hatay Medeniyetler Korosu, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 7 üyesini kaybetti. Koronun depremlerde kaybettiği 7 üyesi ise şöyle: Mehmet Özdemir, Gizem Dönmez, Hakan Samsunlu, Pınar Aksoy, Fatma Çevik, Müge Mimaroğlu ve Ahmet Fehmi Ayaz. Deprem sırasında Adıyaman merkeze bağlı Mimar Sinan Yeni Mahalle'sindeki evinde bulunan 42 yaşındaki sanatçı Aziz Taştan ile eşi Özgür de, 15 yaşındaki kızı Nujin ve 5 yaşında Şirin ile birlikte göçük altında yaşamını yitirdi. Oyuncu Emel Atıcı da, depreme Adana'da yakalandı. Atıcı, kızı Hande Püryan Atıcı ile birlikte vefat etti.

11 ilde can pazarı yaşanırken acıdan edebiyat devşirenler de oldu

Oksijen gazetesi, deprem sürecinde bütün Türkiye'yi utandıran bir skandala imza attı. Haftalık gazete Oksijen, Kahramanmaraş merkezli depremlerde çekilen fotoğrafları 11 ilde can pazarının hala yaşandığı acı günlerde, büyük yıkımın henüz üç gününün geride kaldığı 9 Şubat'ta "konuşturma"ya kalkınca tepkilerin hedefi oldu. Depremzedelerin ilk günlerde basına yansıyan acı içindeki fotoğraflarından bir dosya hazırlayan gazete, yazarlardan bu fotoğrafları söze dökmelerini istedi. Fotoğrafları Şebnem İşigüzel, Ayfer Tunç, Buket Uzuner, Tuna Kiremitçi, Aslı Perker, Nedim Gürsel, İsmail Güzelsoy ve Seray Şahiner'in 'edebi bir dille yorumladığı' dosyanın tanıtım yazısında "Fotoğrafların dili yoktur, konuşmazlar. Ama istedik ki bu kez sesleri duyulsun. Sözü işin üstatlarına bıraktık" ifadelerine yer verildi. Enkazdan kurtulan bir babanın göçük altındaki kızının cansız elini tuttuğu fotoğraf 'Güzel günlerde tutar gibi tut elimi baba' başlığıyla servis edildi. Oksijen'in dosyası ve dosyada fotoğrafları yazan edebiyatçılar sosyal medyada günlerce tepki gördü. Ardından gazeteden ve yazarlardan özür dileyen açıklamalar gelse de, dosya edebiyatın utanç hanesine kaydedildi.

Asrın Felaketi Binlerce Yıllık Tarihimizi De Yıktı Geçti

Kahramanmaraş merkezli depremler tarihi yapılarda da ciddi hasara yol açtı. Anadolu'nun en eski camilerinden Habib-i Neccar, 2 bin yıllık geçmişe sahip Karakuş Tümülüsü ve 250 yıllık Antakya Evleri gibi onlarca yapı sarsıntılara dayanamadı. Depremin ardından hızla harekete geçen Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 9 Şubat'ta sosyal medya hesabından depremden etkilenen illerdeki kültür varlıklarının durumuna ilişkin resmi bir açıklama yayınladı. Kültür ve Turizm Bakanlığı imzalı açıklamada, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Osmaniye, Diyarbakır, Adana müzelerinde bir hasar meydana gelmediği belirtildi. Elbistan, Adıyaman, Malatya müzelerinde hafif çatlaklar tespit edildiğini kaydeden Bakanlık, riske karşı Kahramanmaraş'taki müzenin taşınabilir koleksiyonunu güvenli bir müzeye taşındığını aktardı. Hatay Arkeoloji Müzesi'nin bir bölümünde hasar görüldüğünü belirten Bakanlık, Malatya Aslantepe'nin kerpiç duvarlarında hafif kaymalar, geçici çatı örtüsünde de yer yer çökmeler olduğunu ifade etti. Açıklamada Diyarbakır'da surların bir bölümünde ve Suriçi'ndeki St. George Kilisesi'nin girişinde de hafif dökülmeler olduğunu dile getiren Bakanlık, Göbeklitepe ve Nemrut Dağı'nda hiçbir olumsuzluk görülmediğini ifade etti. Açıklamada, Bakanlığa bağlı olsun olmasın tüm

tarihi yapılar için detaylı çalışmanın yürütüldüğü kaydedildi. Kültür ve Turizm Bakanlığı, depremlerde zarar gören 8444 tarihi yapının korunması ve restorasyonu için hızla destek sürecini başlattı. Uzmanlar, incelenen 2863 eserin yüzde 60'ından fazlasının hasar gördüğünü belirtti. Yetkililer, kültürel mirasların doğal afetlerden korunması için yeni projeler geliştirdi.

Üç İlin 'Ulu Cami'leri Aynı Kaderi Paylaştı

Adıyaman, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta bulunan ve aynı adı taşıyan Ulu Camii'ler depremden büyük yara aldı. Kahramanmaraş'a bağlı Elbistan ilçesinde bulunan merkez Ulu Cami'nin minaresi koptu. Bir asır önce, Maraş'ın Fransızlar tarafında işgali sırasında şehrin tarihi direnişine tanıklık eden Ulu Cami'de büyük hasar oluştu. İnşa tarihi kesin olarak bilinmeyen caminin taç kapısı üzerindeki kitabede H. 637 tarihi kayıtlı. Depremden en çok etkilenen iller arasında yer alan Adıyaman'da da 6 asırlık tarihi Ulu Camii de depremde büyük hasar gördü. İl merkezinde yer alan, 1506-1515 tarihleri arasında Dulkadiroğulları döneminde yapıldığı fakat daha sonra yıkıldığı belirtilen Ulu Cami'nin, 1863 tarihinde yaptırıldığını bildiren bir kitabe, minare kaidesinin doğuya bakan üst yüzeyinde bulunuyordu. Caminin doğu, batı ve kuzey olmak üzere üç kapısı bulunurken, özellikle Kuzey kapısının üzerinde çeşitli şekiller ve kitabe yer alıyordu. Kitabede, 1863 yılındaki yenilenmede 30-40 yıl sonra caminin 1902 yılında Mehmet Feyzi adlı bir kişi tarafından onarıldığı belirtiliyordu. Ulu Camii en son 2016'da restore edilmişti. Şanlıurfa'da bulunan tarihî Ulucami minaresinin bir kısmı da depremde yara aldı. Halep hükümdarı Nureddin Zengi tarafından yaptırılan, tarihi Ulu Cami'nin minaresinde bulunan saat yıkıldı. 1170-1175 yılları arasında Nureddin Zengi tarafından yaptırıldığı tahmin edilen, klasik İslam mimarisinin günümüze ulaşan zengin örneklerinden biri olan camii, halk arasında 'Kızıl Kilise' olarak da biliniyor.

Kahramanmaraş:

Kahramanmaraş'ta yer alan Şeyh Camii, 350 yıllık bir geçmişe sahip. Fansızların işgali sırasında minaresine top mermisi saplanan cami, İstiklal Savaşı`nın Kahramanmaraş'taki simgelerinden biriydi. Cami, 6 Şubat'ta meydana gelen büyük depremler sonrası tamamen yıkıldı.

Gaziantep:

Depremde büyük yara alan, tarihi İpekyolu üzerinde bulunan, Türkiye'nin önemli turizm şehirlerinden Gaziantep'te yüzlerce can kaybının yanı sıra birden fazla tarihi eser de zarar gördü. Gaziantep yöresinin birçok türküsünde geçen, UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'nde yer alan 2 bin

200 yıllık Antep Kalesi'nin bazı duvar ve burçları depremde yıkıldı. Deprem sırasında tarihi kalenin güney ve doğu burçlarının yıkılıp aşağıdaki yola düştüğü görüldü. Gaziantep'in merkezindeki bir tepeye kurulu olan kalenin ne zaman inşa edildiği tam olarak bilinmemekle birlikte, 6 binli yıllarda Hititler tarafından gözlem amaçlı kullanıldığı düşünülüyordu. Gaziantep'te yer alan Kurtuluş Camii, 1892'de Valide Meryem Kilisesi olarak yaptırılmış, 1960 yılında camiye dönüştürülmüştü. Şehrin önemli simgelerinden biri olan caminin depremler sonrasında kubbesi çöktü. Gaziantep'te geçmişi 1600'lü yıllara kadar giden, halk arasında "iki şerefeli cami" olarak da bilinen Şirvani Camii büyük depremler sonrası hasar gördü. Gaziantep'in eski yerleşim bölgelerinden Karagöz Mahallesi'nde bulunan tarihi Karagöz Camisi'nin de minaresi depremle yıkıldı. 756 yılında meşhur Nuri Mehmet Paşa'nın dedesi ve Antep'in yerlisi olan battal ağa tarafından yapımına başlanan, 1758 yılında tamamlanan Karagöz Camisi'nin adını Halep ve Antep arasında yaşayan Beydili ve Eymürlü boyuna mensup 'Karagözlü' adında bir Türkmen oymağından aldığı biliniyor. Gaziantep merkezde bulunan tarihi Bayazhan da depremde hasar gördü, batıya bakan duvarı yıkıldı. Gaziantep'te 1900'lü yılların başında yaptırılan, Kurtuluş Savaşı yıllarında İngiliz ve Fransızlar tarafından karargâh ve hapishane olarak kullanılan Bayazhan, günümüzde kent müzesi olarak ziyarete açıktı.

Diyarbakır:

Tarihi 5 bin yıl öncesine dek uzanan Diyarbakır Surları, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alıyor. İnsan eli ile yapılan en görkemli yapılar arasında gösterilen Diyarbakır Surları, depremlerde tahribata uğradı.

Malatya:

Malatya'da bulunan tarihi Yeni Cami de depremin yarattığı büyük sarsıntıya direnemedi. Hamidiye Mahallesi Cezmi Kartay Caddesi'nde bulunan tarihi Yeni Cami, Maraş'ın Pazarcık ilçesi merkezli 7,7 büyüklüğündeki depremde yıkıldı. Yapımına 1893'te Sultan 2. Abdülhamid zamanında başlanan, 1912'de tamamlananan ve Malatya'nın önemli tarihi yapılarından olan Hacı Yusuf Taş Camii, yaşanan iki büyük deprem sonrası yıkıldı.

Adıyaman:

Adıyaman'da yer alan, Dulkadiroğulları Beyliği zamanında inşa edildiği tahmin edilen Ulu Camii, şiddetli depremlere dayanamadı. Nemrut Dağı eteklerinde bulunan Karakuş Tümülüsü 2 bin yıllık geçmişe sahip. Yaşanan şiddetli depremler sonrasında Adıyaman'ın Kahta ilçesinden yer alan Karakuş Tümülüsü'nde bulunan Tokalaşma Sütunu yıkıldı.

Hatay:

6 ve 20 Şubat 2023'teki depremlerin ardından en büyük hasar Hatay'da meydana geldi. Hatay'da Vakıflar Bölge Müdürlüğü sorumluluğundaki 105 tescilli eserden 71'i ya ağır ya orta hasar aldı ya da yıkıldı. Hatay tarihinde önemli bir yere sahip olan Hatay Meclisi binası, 1927'de inşa edilmişti. Hatay'ın Türkiye'ye katıldığı 1939'a kadar meclis binası olarak kullanılmıştı. Yaşanan büyük depremler sonrası tarihi kararın alındığı bina yerle bir oldu. Hatay'ın Antakya ilçesinde yer alan Sarımiye Camii, 16'ncı yüzyılda inşa edilmişti. Kahramanmaraş merkezli büyük depremlere dayanamayan cami yıkılan yüzlerce tarihi miras arasında. Hatay'ın İskenderun ilçesinde yer alan İtalyan Latin Katolik Kilisesi, 1600'lü yılların başında Kapuçin Rahipleri tarafından kurulmuştu. 1888 yılında restore edilen tarihi kilise, deprem sonrası büyük hasar gördü. Memlükler tarafından 16'ncı yüzyılda inşa edilen Ulu Camii, Hatay'ın en eski ve en büyük camisiydi. Ulu Camii, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası tamamen yıkıldı. Kırıkhan'ın Alabeyli köyünde yer alan Bayezid-i Bestami Türbesi, tarihi Darb-ı Sak Kalesi içerisinde yer alıyor. Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası Darb-ı Sak Kalesi gibi Bayezid-i Bestami Türbesi de büyük zarar gördü. 1833'te ahşap olarak inşa edilen, 1872 depreminde büyük hasar gördü ve yeniden yapılan Antakya Rum Ortodoks Kilisesi, 151 yıl sonra meydana gelen depremde bir kez daha yıkıldı. Hatay'ın Antakya ilçesinde yer alan tarihi taş evler ortalama 200-250 yıl önce inşa edildi. Her yıl yerli yabancı çok sayıda turistin ilgi odağı olan Tarihi Antakya Evleri, Kahramanmaraş merkezli depremlerde hasara uğradı.

Sanat Dünyası Yardımlara Öncü Oldu

Tüm Türkiye'yi yasa boğan Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası arama kurtarma çalışmaları umutla devam ederken sanat dünyası da yaşanan trajediye duyarsız kalmadı. Ahbap Derneği kurucusu ve sanatçı Haluk Levent afetzedeler için seferber oldu. AFAD ile yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde harekete geçen Levent'in yardım çağrısının ardından kısa sürede 850 milyon liranın üzerinde yardım toplandı. Levent, depremin duyulmasının hemen ardından Hatay'a giderek derneğin yardım çalışmalarına bizzat katıldı. Oyuncu Mert Fırat "İhtiyaç Haritası" aracılığıyla Hatay'da yardım çalışmalarına destekte bulundu. Gamze Özçelik de sıcak yemek, barınma, ısınma ve diğer temel ihtiyaçları gidermek amacıyla kurucusu olduğu Umuda Koşanlar Derneği ile Hatay'a gitti. Sanatçı Sezen Aksu, Kahramanmaraş merkezli depremlerin büyük

yıkıma neden olduğu Hatay'a giderek depremzedelere moral verdi. Müzisyen Murat Kekilli, depremin ardından Hatay'a giderek Kızılay'ın sıcak yemek dağıtımı faaliyetlerine destek verdi. Mor ve Ötesi grubunun solisti Harun Tekin, sosyal medya hesabında 22 tır dolusu malzemeyi afet bölgesine gönderdiklerini sosyal medya hesabında paylaştı. Türk pop müziği sanatçısı Tarkan'ın da depremin ilk gününde AFAD"a 1 milyon TL'lik bağışta bulunduğu öğrenildi. Kıvanç Tatlıtuğ, Orhan Gencebay, Aras Bulut İynemli, Ebru Gündeş, Sibel Can Bülent Ersoy, Kenan İmirzalıoğlu, Oktay Kaynarca, Mustafa Ceceli gibi sanat camiasından birçok isim bağışlarını AFAD veya Ahbap üzerinden bölgeye ulaştırdı. Deprem sonrası birçok konserin, tiyatro oyunun geliri de deprem bölgesine bağışlandı.

Kripto Dünyasından Bağış Toplandı

Ahbap Derneği kurucusu Haluk Levent ayrıca Türkiye'deki depremin yaralarını sarmak için kripto topluluğundan bağış kabul etmek üzere MASAK'tan aldığı onay sonrası EHT kripto cüzdan kampanyası başlattı. Ardından depreme karşı kripto sektörünün medya kuruluşları, borsaları, geliştiricileri, NFT sanatçıları ve fenomenleri de dâhil olmak üzere bütün bileşenleri adeta tek yürek oldu. Web3 Teknolojileri Derneği de AFAD ve Kızılayın resmi kripto varlık cüzdanı oluşturması için imza kampanyası başlattı. Kripto bağışlarının ardından Türkiye'de kripto medya kuruluşları bağışları teşvik etmek için harekete geçti. Toplum Gönüllüleri (TOG) Vakfı'nın da dâhil olduğu kampanya hesabında beş günde 5 milyon dolar değerinde bağış toplandı.

Refik Anadol Grammy Başarısına Sevinmek Yerine Yardıma Koştu

Dijital çalışmalarıyla bütün dünyada tanınan Türk sanatçı Refik Anadol da depremin yarattığı yıkımın ardından hızla harekete geçen sanatçılar arasında. Depremin meydana geldiği gün gerçekleşen 65. Grammy Ödülleri'nde Makine Halüsinasyonları-Uzay ve Doğa NFT serisi çizimleri yayınlanan sanatçı bu başarısı ile övünmek yerine, depremin yaralarını sarmak için harekete geçti. Ether aracılığıyla bir kitle fonlaması başlatan Anadol, sosyal medya hesabından "Sevgili dostlar, deprem bölgesindeki insanlara destek olmak için ETH cüzdanı. Bu fonlar, en soğuk günlerde büyük zorluklar altındaki insanlara çok yardımcı olacaktır" sözleriyle duyurdu. Cüzdanda ilk 48 saatte 4 milyon lirayı aşan bağış toplandı.

‘Türkiye Tek Yürek’ Yayınına Sanatçılar da Katıldı

TRT1, ATV, FOX, Kanal D, Kanal 7, Show TV, Star TV ve TV8, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen vatandaşlara bağış toplamak için ortak canlı yayın yaptı. “Türkiye Tek Yürek Kampanyası Ortak Yayını”, yurt içinden ve dışından ulusal ve uluslararası 213 televizyon ve 562 radyonun katılımıyla yapıldı. Yayına Berk Oktay, Barış Arduç, Ercan Kesal, Kubilay Aka, İbrahim Büyükak, Hatice Şendil, Aras Bulut İynemli, Oğuzhan Koç, Demet Özdemir, İsmail Hacıoğlu, Birkan Sokullu, Eda Ece, Neslihan Atagün, Kadir Doğulu, Gökçe Bahadır, Hasan Can Kaya, Deniz Baysal Yurtçu, Hande Erçel, Engin Akyürek, Afra Saraçoğlu, Burak Deniz, Alp Navruz, Aslı Enver, Ezgi Mola, Merve Dizdar, Barış Falay, Selahattin Paşalı, Kıvanç Tatlıtuğ, Murat Boz, Ebru Gündeş, Erkan Petekkaya, Sedef Avcı, Engin Altan Düzyatan, Serenay Sarıkaya, Esra Ketenci, Sümeyye Aydoğan, Hilal Anay, Merve Dizdar, Mert Ramazan Demir, Mehmet Yalçınkaya, Zuhal Topal, Barış Kılıç, Feyyaz Şerifoğlu, Rojda Demirer, Kaan Urgancıoğlu, Kubilay Aka, Pınar Deniz, Canan Ergüder, Doğa Rutkay, Binnur Kaya, Yılmaz Erdoğan, Hülya Avşar, Sibel Can, ErcanSaatçi, Halit Ergenç, Murat Yıldırım gibi yüzlerce sanatçı katıldı. Gecede 120 milyara yakın bağış toplandı.

Hadise Belçika’da Depremzedelere Bağış İçin Söyledi

Şarkıcı Hadise, doğup büyüdüğü Belçika’nın depremzedelere yardım projesi için 30’dan fazla Flaman sanatçı ve müzisyenle bir araya geldi. Hem Türkiye hem de Hollanda’da düzenlenen afet bölgesine yönelik bağış kampanyalarına katılan Hadise’nin Belçika’da sesiyle katkıda bulunduğu “12-12” kampanyası kapsamında Artists’in “People Help the People” adlı şarkısı 12 Flaman radyo istasyonunda yayınlandı. Depremzedeler için bağış kampanyasından 11 milyon euro (220 milyon TL) gelir elde edildi.

Geleneksel Sanatlar Dünyası Eserlerini Satışa Sundu

Hattat Mahmut Şahin ve öğrencileri eserlerini depremzedeler için bağışladı. Yetim Vakfı’yla düzenlenen mezatta 420 eser satışa sunuldu. 8 saat süren mezatta satılan 70 eserden deprem bölgesi için 500 bin lira gelir elde edildi. Siyah Sanat Galerisi tarafından depremzedeler yararına düzenlenen ve gönüllü sanatçıların eser bağışladığı mezatlarda da, 4 milyon 700 bin lira bağış toplandı.

Sanat Galerilerinden Ortak Müzayede

Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen vatandaşların yararına sanat galerilerinin katılımıyla çevrim içi müzayede gerçekleştirildi. Depremzedelere destek için bir araya gelen kurum ve sanatçıların "Sanatla yaraları sarmak için var mı arttıran?" başlığıyla düzenlediği etkinlik, Depo Müzayede sosyal medya hesabından canlı yayımlandı. Etkinliğe, Ares Antik Müzayede, Hattusha Art, DG Art Project, Sancak Müzayede, Artium Modern, Depo Müzayede, Bi Nevi Galeri, ECN Art Galeri, Zone Art Galeri, Antika Kadiköy, AE Sanat, Sultan Müzayede, Nuket Antik'in de aralarında bulunduğu 25 sanat galerisi katıldı. Sanatçı ve koleksiyonerlerin bağışladığı 200'ü aşkın resmin satıldığı müzayededede, toplam 3 milyon 387 bin lira bağış toplandı. Eserler, AFAD, Türk Kızılay veya Ahbap'a yapılan ödemelerden sonra dekont gösteren alıcılara teslim edildi.

Set Karavanları Afet Bölgesine Koştu

Sinema dünyasından da deprem bölgesine koşan birçok isim oldu. Oyuncular Burak Haktanır, Ali Nur Türkoğlu gibi isimler sivil toplum kuruluşlarının ve kurumların yardım hazırlıklarına bizzat yardımcı olarak destek paylaşımları yaparken, Sinema TV Sendikası'nın dizi ve sinema projelerinde kullanılan ekipmanları afet bölgelerinde arama kurtarma çalışmaları için gönderildi. Bozdağ Film ve Ay Yapım gibi şirketler sette kullandıkları karavan, set ışığı gibi malzemeleri bölgeye doğru yola çıkardı. Her iki şirket de sosyal medya hesaplarından yaptıkları çalışmayı aktarıp, diğer yapım şirketlerine de çağrıda bulunarak, örnek bir davranışa imza attı. Türkiye Musıki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) da, depremzede üyelerine 1 Milyon TL destek sağlayacağını açıkladı.

Bakanlığın Gezici Kütüphaneleri Bölgeye Gönderildi

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Kahramanmaraş merkezli depremlerin yaşandığı bölgelere 38 Gezici Kütüphane gönderdi. Kültür ve Turizm Bakan'ı Mehmet Nuri Ersoy'un talimatıyla gönderilen gezici kütüphaneler, çadır ve konteynır kentlerde hizmete başladı. Gezici kütüphanelerin yanı sıra Yürüyen Sahne TIR'ı ve Gezen Sinema TIR'ı da bölgedeki depremzedeler ve çocuklar için yollara çıktı.

Depremin yıktığı sahaflara can suyu meslektaşlarından geldi

Hermes Sahaf ve Kitantik.com, deprem bölgesindeki sahaflar için dayanışma kampanyası başlattı. Depremde yıkılan sekiz sahafın yaralarını

sarmak için başlatılan kampanya kapsamında bağışçılar internetten 10 liraya sembolik kitap alarak ya da evdeki fazla kitapları göndererek destek oldu. Kampanya kapsamında ilk epta Kahramanmaraş'tan Yeryüzü ve Azzefran, İskenderun'dan Kitap Otağı, Adana'dan Fosil, İskenderun'dan Kitaphane, Hatay'dan Emir, Diyarbakır'dan Avesta ve Adana'dan Karga sahafların yaraları sarıldı. Üsküdar Sahaflar Çarşısı'nın sahafları da depremzedeler yararına düzenledikleri üç müzayededen elde edilen geliri bölgeye ulaştırdı. Kırkambar, Kelender, Ekin, Elvin, Osmanlıca ve Hezarfen sahaflara ev sahipliği yapan çarşıda ilk olarak 4 Mart'ta düzenlenen müzayededenin ardından, 15 Nisan ve 10 Haziran tarihlerinde de 'İmzalı Kitaplar Müzayedesi' düzenlendi. Yapılan bu üç müzadeyeden elde edilen 600 bin lirayı aşan gelir ise AFAD üzerinden bölgeye ulaştırıldı.

Contemporary Istanbul'dan Deprem Yardım Kampanyası

Sanat dünyasında deprem bölgesi için harekete geçen kurumlardan biri de Contemporary Istanbul Vakfı oldu. Sanat galerileriyle bir çağrı yayınlayarak yardım toplayan Contemporary Istanbul, önceliği kadın ve çocuklara verdiği yardım kolilerini bölgeye ulaştırdı.

İKSV de yardımda geri durmadı

Deprem sonrasında ihtiyaçların karşılanması için çalışma yapmaya başlayan bir diğer kurum ise İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) oldu. İhtiyaç Haritası oluşumuyla ortak çalışma düzenleyen İKSV, Şişhane'de bulunan binasının kapılarını açarak, binayı yardımların toplanması için üsse dönüştürdü. İhtiyaç Haritası'nın, bölgeden gelen ihtiyaçlar doğrultusunda günlük yayınladığı malzemeleri burada toplayan İKSV, gönüllülerle yürütülen çalışmaların ardından yardımları deprem bölgesine ulaştırdı.

TDED'den "Bir Kitap da Benden Projesi"

Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği (TDED) tarafından hayata geçirilen "Bir Kitap da Benden Projesi" kapsamında, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illere 300 binden fazla kitap ulaştırıldı. İstanbul Valiliğinin desteğiyle hayata geçirilen proje ile özellikle çocukların ve gençlerin deprem sonrası yaşadıkları zor dönemi en doğru ve verimli şekilde atlatmasına destek olmak ve iyileşme sürecine katkıda bulunmak amaçlandı. Bağış kampanyası yoluyla toplanan kitapların iki gezici kütüphane aracılığıyla depremden etkilenen 11 ildeki çocuklara ve gençlere hediye edildi.

Yabancı Sanatçılardan da Destek Yağdı

Russell Crowe, Antonio Banderas, Dua Lipa, Mark Eliyahu, Evgeny Grinko, Selena Gomez, Jennifer Lopez ve Shakira gibi ünlüler de, Türkiye'nin 11 ilini etkileyen depremlerden etkilenenler için farkındalık oluşturmak ve onlara destek olmak için sosyal medyada çeşitli yardım kampanyalarının linklerini paylaştı. 'Pop müziğin kraliçesi' olarak anılan Madonna, Kahramanmaraş depremi sonrası hem Türkiye hem de Suriye için yardım çağrısı yaptı. 64 yaşındaki ünlü yıldız, paylaşımında deprem bölgesinde çekilen fotoğraflara yer verdi. İspanyol müzisyen Enrique Iglesias da, 'Çocukları Kurtarın' adlı yardım kampanyasını paylaşarak, gücü yetenler için sevgi, destek ve bağış çağrısında bulundu. Dünyaca ünlü Porto Rikolu şarkıcı Ricky Martin de, Kahramanmaraş merkezli depremin ardından Türkiye ve Suriye'deki mağdur çocuklar için yardım çağrısında bulundu. Oscarlı oyuncu Mark Ruffalo da Ahbab Derneği'nin bir paylaşıma yer vererek, "Yardım etmek isterseniz, bu insanlar Türkiye'de Arama Kurtarma Yapıyor" İfadelerini Kullandı. Türkiye'de Hayran Kitlesi Büyük Olan Koreli Pek Çok sanatçı, Türkiye'ye bağışta bulundu. Dünyaca ünlü müzik grubu BTS'in, TXT ve Enhypen gibi grupların altında bulunduğu HYBE şirketi, Türkiye ve Suriye'de yaşayan depremden etkilenen çocuklara yardım sağlamak için Save the Children aracılığıyla 500 milyon won bağış yaptı. Şirketlerinden bağımsız olarak BTS üyeleri gibi onlarca Güney Koreli şarkıcı bir milyon won bağış yaptı. Bollywood sinemasının tanınmış oyuncuları da Türkiye'nin acısına duyarsız kalmadı. Hint filmlerinin meşhur oyuncuları Priyanka Chopra, Alia Bhatt, Shilpa Shetty, Soni Razdan ve Rajkummar Rao, Instagram hesaplarından depremden etkilenenlere destek mesajları ve yardım linkleri paylaştı.

Art Dubai Bilet Gelirinin Yarısını Bağışladı

Dünyadan güzel bir haber de Art Dubai Fuarı'ndan geldi. Fuarın organizatörleri, 1-5 Mart 2023 tarihleri arasında açılacak olan Art Dubai'nin bilet satışlarının yüzde 50'sini Türkiye ve Suriye'deki deprem yardım çabalarına bağışlayacağını açıkladı. Fuar sözcüsü, "Türkiye ve Suriye'de meydana gelene benzer bir insani felaket olduğunda, hızlı müdahale önemlidir" dedi. Fuarın 28 Şubat'a kadar satın alınan e-biletleri yerel ve uluslararası yardım kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşlarına bağışlandı.

Yo-Yo Ma Adnan Saygun Eserini Türkiye İçin Çaldı

Bugüne kadar 15 Grammy Ödülü'ne layık görülen, dünyaca meşhur

Çin asıllı çellist Yo-Yo ma da Türkiye'deki depreme kayıtsız kalmadı. Çellosunu eline alan sanatçının 2001'de repertuvarına aldığı Adnan Saygun'un 'Partita' eserini deprem mağdurları için icra ettiği görüntüler sosyal medyada büyük beğeni topladı. Türkiye'de birkaç kez konser de verdiği bilinen sanatçı eseri icra ettiği görüntüyü, "Türkiye ve Suriye'deki dostlarımıza- sevgimiz, düşüncelerimiz ve dualarımız sizinle. Bu, acı çekenler ve hayat kurtarmak ve umut getirmek için yorulmadan çalışan yardımcılar içindir" ifadeleriyle paylaştı.

Hollanda'dan Büyük Yardım

Hollanda'da, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen Türkiye ve Suriye'deki vatandaşlara yardım toplamak için ortak canlı yayın yapıldı. Canlı yayın öncesi 28,6 milyon avro olan toplam bağış, yayın sonrasında 89 milyon avroyu aştı. Canlı yayında depremde 17 akrabasını kaybeden Türk asıllı Hollandalı sanatçı Karsu Dönmez ve Hadise de yer aldı.

NİSAN 2023

Türkiye'nin çalınan dört eseri Avrupa mezatında

Türkiye'den çalınan dört tarihi eser Avrupa'da satışa çıktı. Sotheby's'in düzenlediği müzayedede 16. yüzyıldan kalma İznik Çinisi, 17. yüzyıla ait Osmanlı Türkçesi bir silsilename, 16. yüzyıldan bir hançer ve 350 yıl boyunca korunduğu Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nden çalınan Şehname'den bir sayfa yer aldı. Şehname'nin eşsiz bir minyatürle süslenen sayfası 118 milyona gitti.

MAYIS

Çarpık yapılaşma Venedik Mimarlık Bienali'nde sorgulandı

Türkiye 20 Mayıs–26 Kasım 2023 arasında Venedik'teki çeşitli mekânlarda düzenlenen Venedik Bienali 18. Uluslararası Mimarlık Sergisi'nde "Hayalet Hikâyeleri: Mimarlığın Çuval Teorisi" sergisiyle yer aldı. Venedik Bienali Türkiye Pavyonu, İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, TC Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle, T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın himayesinde düzenlendi. Bienalin ana mekânlarından Arsenale'de yer alan Türkiye Pavyonu'ndaki serginin küratörler Sevince Bayrak ve Oral Göktaş oldu. Terk edilmiş binaların hikâyelerini anlamayı öneren sergi, bu yapıları yıkmak ya da kaderine terk etmek yerine nasıl dönüştürülebileceğine dair bir sorgulama önerdi.

Tyb 2022 Ödülleri Sahiplerini Buldu

Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) 2022 Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları Ödülleri, sahiplerini buldu. Sakarya Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde 30 Nisan'da Adapazarı Kültür Merkezi'nde düzenlenen törende konuşan TYB Genel Başkanı Musa Kazım Arıcan, yazarlar, şairler, edipler, fikir insanları, düşünürler ve sanatçıların yol açıcı insanlar olduğunu söyledi. Bu insanların toplumları gerçek anlamda aydınlatan münevverler, toplumsal meselelere çağrı sunan gerçek entelektüeller olduğunu dile getiren Arıcan, "Dünya tarihinde olup biten her şey edebiyatçılar, şairler, mütefekkirler ve sanatçılar tarafından mütemadiyen yazılmaktadır." dedi. Arıcan, 45 yıl önce kurulan TYB'nin, sadece ülkenin değil coğrafyanın belki de kesintisiz en kıymetli, en değerli ödül değerlendirme faaliyeti gerçekleştirdiğini belirtti. "Türkiye yüzyılı"nın kültür yüzyılı olmasını dileyen Arıcan, "Türkiye'de artık kültür ordusu var. Biz 'Türkiye yüzyılında' inşallah kültürün daha fazla şahlandığı yüzyıl olmasını istiyoruz. Yazarlarımızın, ediplerimizin, şairlerimizin, münevverlerimizin ülkemize, dünyaya yön veren, dünyaya huzuru ve barışı gerçekten kültür elçileriyle gerçekleştireceği yüzyıl olmasını diliyoruz." diye konuştu. Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem Yüce de toplumları toplum yapan, sürekliliğini sağlayan bağın kültür ve sanat olduğunu vurguladı. Toplumlar dimdik ayakta durabiliyorsa, sanatın etkileri sayesinde olduğuna dikkati çeken Yüce, ödül töreninin yazarlara, ediplere, şairlere hayırlı olmasını, sayılarının artmasını ve gençliğe ışık olmalarını temenni etti. Konuşmaların ardından TYB'nin tanıtım filminin izlendiği törende, 28 kategoride kişi ve kurumlara ödülleri takdim edildi. "Kültürel belediyecilik" ödülüne layık görülen Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin ödülünü Başkan Yüce aldı. TYB'nin kurucu başkanı Mehmet Doğan'ın da konuşma yaptığı programa, TYB Sakarya Şube Başkanı Fahri Tuna, yazarlar, şairler ve kültür ve sanatseverler katıldı.

'Sahafların Piri'ne Veda

'Sahafların piri' olarak anılan, Sahaflar Çarşısı'nın duayen ismi sahaf İbrahim Manav (84) 12 Mayıs'ta İstanbul'da vefat etti. 2021 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür Sanat Büyük Ödülüne layık görülen Manav'ın cenazesi Fatih Camii'nde ikindi namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından son yolculuğuna uğurlandı. Der ve Derin Yayınları'nın da sahibi olan Manav'ın İstanbul Vefa'da doğdu. Sahaflar Çarşısı'nın son temsilcilerinden Manav, mesleğe 10 yaşında İsmail Dilmen'in yanında çırak olarak başladı. 1960'lı yıllarda ustasının dükkanını satın alarak kendi işini yapan Manav, 1965'ten itibaren de Beyoğlu'ndaki mezatlarda da münadilik yaptı.

Nuri Sesigüzel'i Uğurladık

"Sarı Sabahlık", "Ağlayan Gözlerim" türküleriyle özdeşleşen Ses sanatçısı ve oyuncu Nuri Sesigüzel, 20 Mayıs'ta tedavi gördüğü hastanede 86 yaşında hayata veda etti. "Kore Dağlarında Kar Bölük Bölük" adlı ilk 45'liğini çıkardıktan sonra Ankara Radyosu ile sesini tüm Türkiye'ye duyuran sanatçı, "Sarı Sabahlık", "Ağlayan Gözlerim" ve "Saç Beyaz Oldu" türküleriyle şöhret kazanmıştı. Sanatçı ayrıca "Kara Yılan", "Fabrikanın Gülü", "Ağlayan Gözler", "Burçak Tarlası", "Seher Vakti", "Garipler Sokağı", "Yayla Kartalı", "Dost Hançeri", "Züleyha" ve "Bahtı Kara Yarim"in de aralarında olduğu 30'un üzerinde filmde rol aldı.

İstanbul Modern'in yeni binasına üç ödül birden

Türkiye'nin ilk modern ve çağdaş sanat müzesi İstanbul Modern, Mayıs ayında Karaköy'deki yeni mekânına taşındı. Yeni bina, Paris'teki Centre Pompidou ve New York'taki Whitney Müzesi gibi birçok ikonik yapıya imza atan ünlü İtalyan mimar Renzo Piano'nun ofisi tarafından Türkiye'de yürütülen ilk proje olmasının yanı sıra, kıyısındaki İstanbul Boğazı'nı ve karşısındaki Tarihi Yarımadayı panoramik bir şekilde izlemeye imkân tanıyan mimari özellikleri, kullanılan malzeme seçimi ve yapının geçirgen tasarımı nedeniyle beğeni topladı. İstanbul Modern'in yeni binası kısa sürede üç ödül aldı. Architectural Digest'in "2024'ün Harika Eserleri" listesine seçilen, National Geographic'in "Dünyanın En İyileri" sıralamasında yer alan bina son olarak da ArchDaily'nin 15 yıldır düzenlediği "Yılın Binası" (Building of the Year) ödüllerinde kültürel mimari kategorisinde kazanan oldu.

Melih Cevdet'in bilinmeyen romanı günyüzüne çıktı

'Garip Akımı'nın usta şairi Melih Cevdet Anday'ın bilinmeyen romanı 77 yıl sonra gün yüzüne çıktı, Eyüp Tosun'un şairin Şevket Rado'ya yazdığı bir mektuptan izini sürerek keşfettiği 'Barem Kanunu' adlı roman Everest Yayınları tarafından okura sunuldu. Melih Cevdet'in 1957'de takma adla tefrika edilen 'Zifaftan Önce' adlı romanından daha önce, 1946 tarihinde Başkent gazetesinde tefrika edilen yeni romanı, şairin edebî biyografisini sıfırlayarak yeni bir tarih başlattı.

HAZİRAN

UNESCO, Manas Destanı'nın ilk el yazmasını insanlığın ortak mirası ilan etti

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Kırgızların

milli Manas Destanı'nın ilk el yazmasını insanlığın ortak mirası ilan etti. Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, resmi bir ziyaret için 6 Haziran'da ülkeye gelen UNESCO Genel Direktörü Audrey Azoulay'ı ağırladı. Azoulay, Cumhurbaşkanı Caparov'a, manasçı Sağınbay Orozbakov'un ağzından yazılan el yazmasının somut olmayan miras listesine dâhil edilmesine ilişkin sertifikayı takdim etti. 1000 yıldır ağızdan ağıza dolaşan; Kırgız halkının ideolojisi ve ansiklopedisi niteliğindeki Manas Destanı, 1867'de Kırgızistan'ın Issık Göl Bölgesi'nde dünyaya gelen Sağınbay Orozbakov'un ağzından 180 bin 378 dizenin derlenmesiyle ilk kez yazılmıştı. Ülkede Manas metnini yazdıran ilk manasçı olarak tarihe geçen Sağınbay Orozbakov'un ağzından kaleme alınan metnin kayda geçirilmesi 1922'de başlayıp 1926'da tamamlanmıştı. Manas Destanı halkın gelenek, görenek, töre, inanış, görüş, iktidar savaşları, klanlarla ve başka milletlerle ilişkileri, masalları ve ahlak anlayışlarını anlatıyor. Destanın UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alındığı 4 Aralık tarihi, her yıl Manas Destanı Günü olarak kutlanıyor.

Oteller artık müzisyenlere telif ödeyecek

Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM), otel, motel, pansiyon ve konaklama tesislerinde çalınan müzikler için lisans alma sorununun çözüldüğünü duyurdu. MESAM'dan yapılan açıklamada, müzik sektörünün önemli problemlerinden biri olan ve çözüm bekleyen konaklama tesislerinde çalınan müzikler için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile 7 müzik meslek birliği arasında yapılan çalışmalar sonucu, zorunlu lisanslama tebliğinin Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği ifade edildi. MESAM'ın açıklaması şöyle: "Otellerin kolay ve etkin bir sistem ile lisans altına alınması için Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bir düzenleme yapıldı. Böylelikle işletmeler; çok sayıda sanatçının eserlerinin bulunduğu repertuvarlar için müzik birliklerinin belirlediği tarifeler üzerinden zorunlu lisanslama yapacak. Çalışmalarda çözüm üretmeye ve işbirliğine dayalı yaklaşım gösteren otel meslek birlikleri TÜROFED, TUROB da devrim niteliğindeki karara destek verdi." Açıklamada görüşlerine yer verilen MESAM Başkanı Recep Ergül de Türkiye'de yaklaşık 21 bin civarında otel, motel, pansiyon ve konaklama tesisi bulunduğunu belirterek, şunları aktardı: "Telif konusunda lisanslama tarifelerinde ciddi indirimler yaparak otellere ödeme kolaylığı sağladı. Otellerin, herhangi bir cezai işlemle karşılaşmamak için 31 Ekim 2023 tarihine kadar gerekli sözleşmeleri yapmaları gerek. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ile 7 müzik meslek birliği olarak yaklaşık 2 yıldır yaptığımız müzakereler sonucu hem müzik endüstrisinin

hem de turizmcilerin haklarını koruyacak bir düzenlemeye gidildi. Her ne kadar 2 federasyon ve 7 müzik meslek birliği olsak da turizmcilerin tek muhatabı olacak şekilde işbirliğini hayata geçirdik. Tarifelerimizde ciddi indirimler yaparak otellere ödeme kolaylığı sağladık. TÜROFED ile zaten 2008 yılından beri güzel bir işbirliğimiz vardı ve düzenli olarak teliflerini ödüyorlardı. Şimdi sektördeki diğer bütün aktörlere de aynı imkânlar sunuldu."

TEMMUZ 2023

Dede Korkut'un Bursa yazmasına tıpkıbasım

Türk kültürünün en önemli eserlerinden Dede Korkut'un 2022'de keşfedilen Bursa yazmasının tıpkıbasımı yapıldı. Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin kültür dünyamıza kazandırdığı 16. yüzyıla ait nüshanın özenli baskısı Prof. Dr. Osman Fikri Sertkaya'nın sunuş yazısı ve Yasin Urhan'ın Dede Korkut hikâyelerini süslediği minyatürleri eşliğinde yapıldı. Araştırmacılar ve meraklıları için belediyenin internet sitesinde dijital olarak erişime açılan eser, yakın zamanda Latin harfleriyle de neşredilecek.

MFÖ müzik grubu Fuat'ını kaybetti

Mazhar Fuat Özkan (MFÖ) grubunun üyesi ünlü müzisyen, bas gitarist ve oyuncu Özkan Uğur, 8 Temmuz'da yaşamını yitirdi. Müzik dünyasında birçok ismin albümlerinde vokallerde yer alan Uğur, sinema ve dizi sektöründe oyunculuğuyla da dikkati çeken sanatçı 70 yaşındaydı.

Yayın dünyası yapay zekâ çeviri hilesini tartıştı

Yapay zekânın sanatın geleceğini nasıl etkileyeceği sorusu bir kez daha tartışmalara neden oldu. Küratörlük yapan, şiir yazan, resim çizen, kitap kapağı tasarlayan yapay zekâ, çeviri yapmasıyla gündeme geldi. Dedalus Kitap'ın dokuz kitabını yapay zekâ destekli çeviri programı ile gerçekleştirdiği ve takma çevirmen adıyla yayımladığı ortaya çıktı. Yayınevi, yaptığı yazılı açıklamada "Yapılan iş, çeviri yapılan dile hâkim kişilerden oluşan çevirmen/editör ekibimiz ile AI destekli çevirilerin okurun karşısına çıkarılacak niteliğe getirilmesi işidir. Çeviriler, kesinlikle AI'den geldiği hâliyle değil, nitelikli yayıncılığın gerektirdiği süreç ile raflara girmektedir." diyerek çeviri kitaplarının arkasında dururken Çevirmenler Meslek Birliği (ÇevBir), çevirmen maliyetinin göze battığına dikkat çekerek makinelerin, en azından mevcut halleriyle kitap çevirisinde kullanılabilir bir ürün ortaya çıkarmaya hâlâ çok uzak olduğunu belirtti.

Türk sinemasının "Senaryo Makinası"na Veda

"Vesikalı Yarim", "Ağaçlar Ayakta Ölür", "Ah Güzel İstanbul", "Ah Müjgan Ah", "Dila Hanım", "Tatar Ramazan", "Tatlı Nigar", "Doktor Civanım" gibi pek çok kült filmin senaryosunu kaleme alan usta senarist Safa Önal, 30 Temmuz'da yaşamını yitirdi. Filme çekilmiş 395 senaryosuyla Guinness Rekorlar Kitabı'na giren usta senarist, 92 yaşındaydı.

Türk Dil Kurumu'na "Çi Börek" ve "Türkiyeli" Tepkisi

Türk Dil Kurumunun (TDK), Güncel Türkçe Sözlük'te değişikliğe gitmesi kurumun dil politikasının tartışılmasına neden oldu. Kurumun, sözlükte "çiğ börek" kelimesinin artık "çi börek" olarak yazılacağı yönündeki pek çok yazım değişikliğinin ardından, dil uzmanlarından edebiyatçılara birçok isim de yapılan değişikliklere tepki gösterdi. Bardağı taşıran son damla ise özellikle kültür sanat dünyasında son yıllarda büyük tartışmalara neden olan 'Türkiyeli' kelimesinin de sözlüğe eklenmesi oldu. Sözlüğe 'Türkiyeli' kelimesinin "Türkiye'de yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse" açıklaması ile eklendiğini görenler, sosyal medyada TDK'yi eleştiri yağmuruna tutarak, adının açılımındaki 'Türk' ibaresine işaret etti, bu hatadan bir an önce dönülmesini istedi. Çığ gibi büyüyen tepkilerin ardından 'Türkiyeli' kelimesinden geri adım atan TDK'nin konuya ilişkin "Hazırlık, güncelleme ve yayımlanma sürecinde mevcut yönetimin yer almadığı sözlükle ilgili basında ve sosyal medyada çıkan eleştiri ve öneriler dikkate alınmış ve gerekli incelemeler başlatılmıştır" açıklaması ise Türkçe kimlere emanet sorusunu akıllara getirdi. Konuyu KARAR'a değerlendiren Doğan Büyük Türkçe Sözlük yazarı D. Mehmet Doğan, öncelikle hacimli değişikliğin layıkıyla tetkiki için zamana ihtiyaç olduğunu vurguladı. Doğan, "Türkiyeli" kelimesinin tepkilerin ardından sözlükten kaldırılmasına dair de şu görüşlerini aktardı: "TDK'de bu işleri bürokrasi kotarıyor, başkan da onaylıyor. Tabii dilcilerden oluşan bir kurul da var ancak bunlar teknikçi isimler. Bu değişikliklerin yansımasını düşünmüyorlar. Mesela edebiyata nasıl yansıyacak? Herkesi ilgilendiren bir konuda karar verilecekse de bunun için bütün tarafları bir araya getirmesi, edebiyatçıların, yazarların, gazetecilerin, dili kullananların işin içinde olması lâzım. Teknik başka uygulama başka çünkü." Doğan, imla kılavuzu değişmeden sözlük imlasının değiştirilemeyeceğine işaret ederek, "On yıl oldu yazım kılavuzu yapılalı. Şimdi, eskiden birleşik yazdıklarını ayrı, ayrı yazdıklarını birleşik yazıyorlar. Şapkaları bir koyuyorlar, bir kaldırıyorlar. Acayip bir şey. Dil kurumunun sağlam bir imla görüşü yok,

her şey sürekli değişiyor. Bir dilde imla bu kadar sık değişmez" eleştirisini dile getirdi.

AĞUSTOS 2023

Erkin Koray'ı Uğurladık

Anadolu rock müziğinin öncülerinden Erkin Koray da Kanada'nın Toronto kentinde kaldırıldığı hastanede 7 Ağustos'ta vefat etti. 82 yaşında hayatını kaybeden unutulmaz sanatçı "İlla Ki", "Deli Kadın", "Tek Başına", "Öyle Bir Geçer Zaman Ki", "Arapsaçı", "Fesupanallah", "Şaşkın", "Sevince" ve "Yalnızlar Rıhtımı" gibi besteleriyle rock müzik dünyasında unutulmaz bir iz bıraktı.

Dısney Plus Ermeni Lobisinin Baskısının Ardından Atatürk Dizisini Yayından Kaldırdı

Dijital film izleme platformu "Disney Plus", Cumhuriyetin 100. yılı için sekiz milyon dolar harcayarak çektiği "Atatürk" dizisini ABD'deki Ermeni lobisinin baskısı sonucu platforma koymaktan vazgeçti. Disney Plus'ın kararı Türkiye'de büyük tartışmalara sahne oldu. RTÜK konuyla ilgili inceleme başlatıp kuruluşun savunmasını talep etti. Vatandaşlar platformun kararına şiddetli tepki gösterirken, sanat dünyasının önde gelen isimleri de bu duruma sessiz kalmaları nedeniyle eleştiri oklarının hedefi oldu. Atatürk dizisi, yıl sonunda üç bölüm halinde sinemalarda vizyona girdi.

Türkiye'den Çalınan Eserler de Bulunan British Museum'da Skandal

İngiltere'nin en önemli müzesi British Museum'da değerli bazı parçaların da yer aldığı 2 bin eserin Peter Higgs adlı çalışan tarafından çalındığı ortaya çıktı. Skandalın ardından müze müdürü Hartwig Fischer istifa etti. Yapılan incelemede, içlerinde yarı değerli taşlar ve mücevherler de bulunan eserlerin bir kısmının eBay'de satıldığı belirlendi. Yetkililer çalınan 2 bin eserin sadece 351'inin müzeye geri döndüğünü açıkladı. Artnet'in haberine göre kayıp eserlerden 350'si mücevher veya altın içeriyor. Yaşanan skandalın ardından aralarında Türkiye ve Yunanistan'ın da bulunduğu, British'te kaçırılan eserleri bulunan birçok ülkeden eserlerinin iadesi çağrıları yükseldi.

EYLÜL 2023

Anadolu'nun ahşap destekli camileri UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde

Orta Asya'dan Horasan bölgesine, Türklerin mimari üslubunu bugüne taşıyan farklı illerdeki ahşap direkli ve kirişli camiler UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alındı. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Dünya Miras Komitesi'nin kararını, sosyal medya hesabından paylaştığı mesajla duyurdu. Ersoy, mesajında, "Yeni bir müjde daha! UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne kültürel varlıklarımızı ilk kez seri olarak kaydettirdik. Gordion'un ardından Anadolu'nun Orta Çağ'dan günümüze uzanan ahşap direkli ve kirişli camileri de Dünya Mirası oldu. Böylece listedeki kültür varlığı sayımızı da 21'e yükselttik. Hayırlı olsun." ifadelerini kullandı. Suudi Arabistan'ın başkenti Riyâd'da 19 Eylül'de düzenlenen 45. UNESCO Dünya Miras Komitesi toplantısında alınan kararla, Konya Beyşehir Eşrefoğlu Camii, Eskişehir Sivrihisar Ulu Cami, Kastamonu Kasaba Köy Mahmut Bey Camii ile Ankara Ahi Şerefeddin (Arslanhane) Camii ve Afyonkarahisar Ulu Cami, Dünya Mirası ilan edildi.

Yazar Recep Seyhan'ı Hakk'a Uğurladık

Yazar Recep Seyhan 28 Eylül'de bağırsak kanseri nedeniyle tedavi gördüğü hastanede 69 yaşında vefat etti. İlk hikâyesi 1978'de Toker Dergisi'nde yayımlanan Recep Seyhan, Mavera ve Türk Edebiyatı dergilerinin yanı sıra Türk Dili, Dergah, Birnokta, Aylık Dergi, Kayıtlar, Yedi İklim, Dil ve Edebiyat, Hece, Mahalle Mektebi gibi dergilerde yazılar yazdı. 2013'te Güneşin Doğduğu Yerde hikâye kitabıyla ESKADER Hikâye Ödülü'nü alan usta edebiyatçının cenazesi, memleketi Amasya'nın Taşova ilçesi Yeşilyurt köyünde toprağa verildi.

İstanbul Bienali'nde Küratör Krizi ve Erteleme

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından 2007-2036 Bienal Sponsoru Koç Holding'in desteğiyle düzenlenen İstanbul Bienali'nin 18'inci edisyonu 14 Eylül-17 Kasım 2024 tarihleri arasında gerçekleştireceğini açıkladı. Ancak bienalin 18. edisyonuna sanattan çok istifalar damga vurdu. İKSV tarafından 18. İstanbul Bienali'nin küratörlüğüne atanan Iwona Blazwick'in görevinin aslında Defne Ayas'a verildiği, ancak son anda vazgeçildiği iddiaları, danışma kurulları görevlerini yerine getiriyor mu sorusunu ortaya çıkardı. Yaşananların ardından danışma kurulunun üç üyesi istifa etti. İKSV Genel Müdürü Görgün Taner, ağustos başında

yaklaşmakta olan İstanbul Bienali'nin 18'inci edisyonu küratörlüğünü İngiliz yazar ve sanat tarihçisi Iwona Blazwick üstleneceğini duyurmuştu. Danışma kurulu üyelerinin istifasından sonra sanatçılar bir araya gelerek İKSV'ye açık mektup yazıp İKSV'nin şeffaflık, hesap verebilirlik, etik ve kapsayıcılık konusundaki yetersizliğine vurgu yaptı. Taner de bunun üzerine gereğinin yapıldığına ve yapılacağına, "değişime hazır olduklarına" dair yeni bir açıklama yaptı. Ancak, daha sonrasında küratör ya da programla ilgili bir açıklama yapılmadı. Ardından İKSV'de 2008'den beri İstanbul Bienali Direktörü olan ve 2018'de İKSV Güncel Sanat Projeleri'nin direktörlüğünü de üstlenen Bige Örer'in ayrılık haberi geldi. Yaşanan tartışmaların ardından İKSV bineali 2025'e ertelediğini duyurdu.

EKİM 2023

Batılı Sanat Kurumlarının İki Yüzlülük Turnusolu: Filistin

Türkiye'de ve dünyada ekim ayında kültür sanat dünyasına işgalci İsrail'in Filistinlilere zulmü damga vurdu. 7 Ekim'de başlayan Hamas ve işgalci İsrail güçlerinin çatışmasının ardından, dünya ikiye bölündü. Batılı ülkeler İsrail'in soykırımına destek verirken, sanat dünyasında da tepkiler yükseldi. Batı'daki kurumlar Filistinli sanatçılara ve Filistin'den yana sanatçılara uyguladıkları ayrımcılıklarla iki yüzlülüğünü tescillerken, ilk skandal Frankfurt Kitap Fuarı'nda yaşandı. İşgalci İsrail'in Gazze'ye saldırıları günden güne artarken Frankfurt Kitap Fuarı, 'Küçük Bir Ayrıntı' romanıyla Alman Edebiyat Ödülü'ne layık görülen Filistinli yazar Adania Shibli için düzenlenecek ödül törenini iptal etti. Fuar yönetimi ayrıca, 'İsraillilerin sesini duyuracak özel etkinlikler' düzenleyeceğini açıkladı. Edebiyat dünyasından da birçok isim fuardan çekilerek, Shibli'ye destek mesajları paylaştı. Frankfurt'ta yaşanan skandalın benzerleri başta Amerika, İngiltere olmak üzere birçok ülkede yaşanmaya devam etti. Almanya ise süreç boyunca Filistin'i destekleyen sanatçılara fon sağlamama yasası çıkarma girişimi dâhil, birçok ayrımcılığa imza attı. Almanya'nın İsrail'e aşırı desteği hem ülkesinde hem de bütün dünyada sanatçıların tepkilerine neden olunca, hükûmet karardan geri adım atmak zorunda kaldı. Öte yandan 2023 Ekim'den itibaren yaşananlar sırasında hükûmetlerinin işgalci İsrail'e desteğine rağmen maşeri vicdan ayağa kalktı, birçok Batı ülkesinde halk Gazzeliler için yürüdü, on binlerce sanatçı Filistinlilere uygulanan ayrımcılıklara dikkat çekerek, mazlum halkın dramına sansür uygulayan kurumlarla iş birliğini reddetti.

Türkiye Yazarlar Birliği, işgalci İsrail'i bildiriyle kınadı

TYB tarafından, İsrail- Filistin çatışmasının 11. gününde yayımlanan bildiride işgalci İsrail kınandı. Edebiyat dünyasından yazar, şair ve düşünürlerin imzaladığı "İsrail'in Soykırım Siyaseti Dünyayı Karanlık Bir Sona Sürüklüyor!" başlıklı bildiride, Gazze'de tarihin en zalim katliamının gerçekleştirildiği belirtilerek, "Filistin halkı aç, susuz ve elektriksiz bırakılıp üzerlerine fosfor bombaları yağdırılırken emperyalist devletler İsrail'in yanında saf tutup katilleri alkışlıyor. Siyonist teröristler, 'Artık Filistin'de okullar olmayacak, çünkü çocuk kalmayacak orada' diye çığlıklar atarken, İsrail uçakları çocuk hastanelerini bombalıyor. Vicdanın olmadığı yerde, değil medeniyetten insanlıktan dahi söz etmek mümkün değildir. Katliamlarını Filistinlilerin insan değil bir çeşit hayvan olduğunu öne sürerek meşrulaştırmak isteyen distopik bir terör devleti var karşımızda. Bölgeyi egemenliği altında tutmak için her aracı mübah gören bu katiller Machiavelli'nin zalim prensi Ferdinand'ın izinde insanlığı yok etmenin eşiğindeler." ifadeleri kullanıldı. Bildiride ayrıca şunlar kaydedildi: "İsrail için soykırımın netice değil, esas olduğunu görüyoruz. Zira bu devlet bölgenin yerli halkını yok etme zemininde varlığını inşa ediyor. Bunun için zaman zaman vesileler arıyor, sebeplerin peşinde koşuyor, bir intikam kurgusu yaratarak mazlum rolünde her şeyi yapma hakkını görüyor kendinde. Mehmet Akif Ersoy'un 'Tek dişi kalmış canavar' dediği bu sahte medeniyetin maskesi düşmüştür. Türkiye Yazarlar Birliği çatısı altında toplanmış yazarlar bu cürmün tanıkları olarak dünyaya seslenmeyi ağır bir sorumluluk olarak görmektedirler. Filistin halkı sahipsiz değildir. İnsan olmanın gereği olarak bu katliamı engellemek için elimizden gelen her şeyi yapmak zorundayız. İmam Şafii'nin doğduğu Gazze toprakları yalnız dualarımızı değil siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel desteğimizi bekliyor. Ne kadar iman o kadar Kudüs!" Bildiriyi imzalayanlar arasında Mehmet Doğan, İbrahim Ulvi Yavuz, Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Tarkan Zengin, Doç. Dr. Muhammet Enes Kala, Mehmet Kurtoğlu, Mehmet Tuğrul, Ali Kılcı, Osman Kayaer, Prof. Dr. Ali Osman Kurt, Prof. Dr. Hasan Yücel Başdemir, Prof. Dr. Münire Kevser Baş, Mahmut Bıyıklı, Ali Ural, Mahmut Erdemir ve Mehmet Sait Uluçay gibi yüzlerce isim yer aldı.

Evliya Çelebi'ye Uluslararası Vefâ

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türk kültürünün hazinelerinden Seyahatname'nin yazarı Evliya Çelebi adına büyük bir çalışmaya imza attı. Üniversitenin kurucu rektörü Prof. Dr. Musa Duman tarafından hayata

geçirilen Evliya Çelebi Araştırmaları Merkezi'nin düzenlediği üç günlük sempozyumda Amerika'dan Robert Dankoff, Bosna Hersek'ten Slobodon Illic, Hollanda'dan Mehmet Tütüncü gibi onlarca isim birikimlerini paylaştı. 5-7 Ekim tarihleri arasında ilkini gerçekleşen 'Evliya Çelebi Sempozyumu'nda, 'Seyahat Tarihi ve Kültürü' alt başlığı ile yalnız Evliya Çelebi değil, dünya üzerinde kayda değer birçok yabancı seyyah da gündeme getirildi.

Necip Fazıl'ın Mehmed'ine Veda

Büyük Doğu Yayınları sahibi, Necip Fazıl Kısakürek Araştırmaları Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı; Necip Fazıl Kısakürek'in oğlu Mehmed Kısakürek 21 Ekim'de İstanbul'da vefat etti. Kurucusu olduğu vakıfla babasının eserleri ve bütün emanetlerinin muhafızlığını yapan Mehmed Kısakürek, bunu bir görev olarak gördüğünü ifade etmişti. Kısakürek, "Onsuz fakat her an onun tasarrufu altında yaşadığımıza inandığımız çileli 38 yılın sonunda, çektiğimiz ve çekeceğimiz her türlü sıkıntıya razıyız. Yani Üstadın asliyetini ve keyfiyet bütününü yarınki nesillere olduğu gibi intikal davasındayız" ifadelerini kullanmıştı. Necip Fazıl'ın 'Zindandan Mehmed'e Mektup' şiiri ile bütün Türkiye'de tanınan Mehmet Kısakürek'in cenazesi 22 Ekim Pazar öğle namazını müteakiben Eyüp Sultan Camiinde kılınan namazın ardından Eyüp Sultan Mezarlığındaki Aile Kabristanına defnedildi.

İstanbulensis Gazze Şiiriyle Açıldı

Sultanbeyli Belediyesi tarafından 2012 yılından bu yana düzenlenen Uluslararası İstanbulensis Şiir Festivali'nin 10'uncusu 25-27 Ekim tarihleri arasında gerçekleşti. Türkiye'den ve çeşitli ülkelerden birçok şairin katıldığı festivalin açılışı Atatürk Kültür Merkezi'nde yapıldı. Festival, 7 Ekim'den beri işgalci İsrail'in soykırımına maruz kalan Filistin halkına destek için Filistinli Şair Ghayath Almadhoun'un seslendirdiği şiirle başladı. Festivale Bosna Hersek'ten Amina Sıljak Jesenkovıç, Suriye'den Abdulwahed Alwanı, Senegal'den Fatou Yelly Faye, Filistin'den Ghayath Almadhoun, Tunus'tan Jamıla Mejrı, İran'dan Maryam Haıdarı, Ürdün'den Muhammed Ali Thaher Mıqdady, Moritanya'dan Muhammed B. Muhtar Eş-Şankıtı ve Azerbaycan'dan Resmiyye Sabır katıldı. Türkiye'den ise Ömer Erdem, Suavi Kemal Yazgıç, Tuba Kaplan, İhsan Deniz, Ethem Erdoğan, Mürsel Sönmez, Müştehir Karakaya, Sümeyye Betül ve Hüseyin Karaca konuk oldu.

İstanbul Kitap Fuarı›nda tema "Yaşasın Cumhuriyet"

Türkiye Yayıncılar Birliği ve TÜYAP Fuarcılık işbirliğiyle bu sene "Yaşasın Cumhuriyet" temasıyla düzenlenen İstanbul Kitap Fuarı, 28 Ekim'de kırkıncı kez kapılarını ziyaretçilere açtı. 40. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı'nın Onur Yazarı yazar, çevirmen, hukukçu, sosyolog, siyaset ve iletişim bilimci Nermin Abadan Unat oldu. 1000 'i aşkın yayınevi ve sivil toplum kuruluşunun katılımıyla düzenlenen fuar yüzlerce yazarı İstanbul ve çevre kentlerden okuyucularla buluşturdu. 40'ıncı TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı 9 günde 408 bin 652 okuru ağırladı.

Türkiye İş Bankası Resim Heykel Müzesi Cumhuriyet'in 100. Yılında Açıldı

Türkiye İş Bankası'na 63 yıl boyunca Beyoğlu Şubesi olarak hizmet veren ve daha sonra konsept değiştirerek 2020'de restorasyona alınan tarihi bina, Türkiye İş Bankası Resim Heykel Müzesi olarak 29 Ekim'de ziyarete açıldı. Cumhuriyetin 100. yılında kapılarını açan müzede, Osman Hamdi Bey'den Şeker Ahmet Paşa'ya, Hoca Ali Rıza'dan İbrahim Çallı'ya pek çok sanatçının 2 bin 700 civarında eseri ve Türkiye İş Bankası Sanat Eserleri Koleksiyonu'ndan seçilen 600'e yakın eser yer aldı. Beyoğlu'nun kültürel kimliğinin kıymetli öğelerinden biri olan, 1900'lü yılların başında zemin katı ticari amaçlı, diğer katları konut olarak inşa edilen tarihi bina, bodrum ve zemin katların yanı sıra biri teras, 6 kattan oluşuyor.

Türkiye'den İsviçre'ye Kaçırılan 37 Tarihi Eser Eve Döndü

Türkiye'den kaçırıldığı tespit edilen 37 parça tarihi eser, İsviçre Federal Kültür Ofisi yetkililerinden teslim alındı. Türkiye ile İsviçre arasında 15 Kasım 2022'de imzalanan Arkeolojik Kültür Varlıklarının Yasadışı İthali ve Transit Geçişinin Önlenmesi ile İadesine İlişkin Anlaşma kapsamında eserlerin iadesi gerçekleşti. Büyük bir kısmının Urartu döneminden kalma bronz objelerden oluşan tarihi eserler arasında 6 bin yıllık Kusura tipi idol de bulunuyor. Yasadışı yollarla İsviçre'ye getirilen eserler ve Türkiye'ye iade edilen eserler arasında bronz kaplar, at koşum takımı parçaları ile Roma Dönemi'ne ait bir geyik figürünü ve gümüş vazo parçasından oluşan kültür varlıkları yer alıyor.

"Türkiye'nin Hazineleri" Global Erişime Açıldı

Google Arts & Culture, Cumhuriyet'in 100'üncü yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde hazırlanan 'Türkiye'nin Hazineleri' dijital koleksiyonunu erişime açtı. Türkiye'nin kültür varlıklarının dünya çapında

tanıtımı niteliğindeki koleksiyonda 70'den fazla hikâye, 10 videodan oluşan bir belgesel dizisi ve 17 adet 'Street View' çekimi yer aldı.

KASIM 2023

Azerbaycan Milli Edebiyatının Ustasının Yolu Ankara'dan Geçti

Azerbaycanlı yazar Anar Rzayev'in doğumunun 85. yılı dolayısıyla Türkiye Yazarlar Birliği (TYB), Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ) iş birliğinde "Anar 85 Yaşında" etkinliği düzenlendi. Etkinliğe, Türk dünyasının yaşayan önemli yazarlarından biri olan ve 200'ün üzerinde eseri bulunan, Azerbaycan milli edebiyatının usta ismi yazar ve yönetmen Anar Rızayev'in onur konuğu olarak katıldı. Panel, 6 Kasım Pazartesi günü ASBÜ Sezai Karakoç Salonu'nda "Azerbaycan Milli Edebiyatının Usta İsmi Yazar ve Yönetmen Anar 85 Yaşında" başlığıyla gerçekleşti. Panel programı ASBÜ YouTube kanalından canlı olarak yayınlandı. Panel ASBÜ Rektörü ve TYB Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın açılış konuşmalarıyla başladı. Rektör Arıcan konuşmasında "Bir yazarı tanımak çoğu zaman bir ülkeyi tanımak anlamına da gelir. Ülkelerin sesini, duygusunu, kahramanlıklarını, acı ve hüzünlerini yazarlar eserleriyle anlatır. Azerbaycan Milli Edebiyatında Anar Rızayev de bu anlamda önemlidir" dedi. Rektör Arıcan'ın açış konuşması sonrasında panelde ASBÜ Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Bilal Çakıcı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Cemile Kınacı, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı Sayit Yusuf, Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve Azerbaycan Yazarlar Birliği Başkanı Anar Rızayev konuşma yaptılar. Panel konuşmaları sonrasında Anar Rızayev'e hediye takdimi, panel konuşmacılarına da teşekkür belgeleri takdiminin ardından program sona erdi.

Cumhuriyet'in 100. Yılı'na Rusya'da İki Sergi

Rusya'nın St. Petersburg kentindeki dünyaca ünlü Ermitaj Müzesi'nde Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılına özel iki sergi açıldı. Sergilerde Ermitaj Müzesi'nin envanterindeki Osmanlı dönemine ait eşyalar yer aldı. "Sultan Tuğrasının Altında: Kaligrafi, Yazı bilimi, Mühür bilimi ve Para bilimi Konularında Osmanlı Mirası" ve "Boğazın Kokusu" temalarıyla düzenlenen sergilerin açılışına Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Tanju Bilgiç, Türkiye'nin St. Petersburg Başkonsolosu Özgün Talu, Ermitaj Müzesi Müdürü Mihail Piotrovskiy ve çok sayıda davetli katıldı.

İstanbul'un Köklü Festivali 100 Yıllık Türk Şiirini Masaya Yatırdı

Şiir Derneği tarafından bu yıl 14. kez düzenlenen Uluslararası İstanbul Şiir ve Edebiyat Festivali 21-26 Kasım'da gerçekleşti. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ve Beykoz Belediyesi'nin ev sahipliğinde gerçekleşen Uluslararası İstanbul Şiir ve Edebiyat Festivali'ne Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Artizan Sanat ve Macar Kültür Merkezi katkı sağladı. Açılışı Rami Kütüphanesi'nde gerçekleşen festivalin diğer etkinlikleri Beykoz, Beyoğlu ve Göztepe'de yapıldı. 2023'te 'ekopoetika' temasıyla düzenlenen festivalde 8 ülkeden 20 şair İstanbullularla buluşatu. Festival, Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yılını, 'Cumhuriyetin 100. Yılında Türk Şiiri' sempozyumuyla kutladı. Medeniyet Üniversitesi Kütüphanesi'nde gerçekleşen 'Türk Dünyası Modern Şiir Çalışmaları' panelinde de, Türk dünyasından birçok şair konuşmacı oldu. Tam 10 şair kadını ağırlayan festival, 23 Kasım akşamı Artizan Sanat'ta 'Şair Kadınlar Şiir Akşamı' özel etkinliği düzenledi. Festival 24 Kasım'da da Mehmed Akif Şiir Müzesi'nde 'İstanbul'u Anlatan Romanlar' paneline imza attı. Festivalin son günü 25 Kasım'daki etkinlikler öğlen Beykoz'da başladı. Saat 12.00'da şair Orhan Veli'nin Beykoz'daki evinin önünde 'Şiirin Su Altındaki Hafızasına Bir Dalış' etkinliğinde aynı zamanda dalgıç olan şair Nihat Özdal tarafından Orhan Veli'nin şiirinin yazılı olduğu bir mermer levha denizin altına bırakıldı. Festivalde yurt içinden İbrahim Kamberoğlu, Çiğdem Sezer, Erol Tufan, Tuba Kaplan, Raşit Ulaş, Ebru Özden, Zeynep Arkan, Ayşe Şafak Kanca, Halime Yıldız, Nihat Özdal, Zeynep N. Tiryaki, Sevgi Vural, Ercan Yılmaz katıldı. Yurt dışından ise Jordi Virallonga (İSPANYA), Hristo Petreski (MAKEDONYA), Petra Szöcs (MACARİSTAN), Aziz Nazmi Şakir (BULGARİSTAN), Ayşe Adem (YUNANİSTAN), Ahmed Murad (IRAK-TÜRKMENELİ), Ferit Hüseyin (AZERBAYCAN) konuk oldu.

ARALIK

Türkiye'nin 4 kültür mirası daha UNESCO listesinde

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Türkiye'nin dört kültürel mirasının daha UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine eklenmesiyle bu listelere en çok unsur kaydettiren 2'nci ülke olduğunu duyurdu. Ersoy, sosyal medya hesabından paylaştığı mesajda, Botsvana'nın Kasane şehrinde gerçekleştirilen 18. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Hükûmetlerarası Komite Toplantısı'nın 6 Aralık'taki

oturumunda Türkiye'nin 4 kültürel mirasının daha koruma altına alındığını bildirdi. Türkiye'nin yaşayan mirasları "Mey/Balaban Zanaatkârlığı ve İcrası", "İftar ve İftar ile İlgili Sosyo-Kültürel Gelenekler", "Sedef Kakma Sanatı" ile "Tezhip Sanatı"nın listeye alınması kararının hayırlı olmasını dileyen Ersoy, "Türkiye aynı zamanda, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerinde 30'a ulaşan kültürel değeriyle, en çok unsur kaydettiren 2'nci ülke oldu." ifadelerini kullandı.

Klasik Türk Müziğinin Hafızasına Veda

Klasik Türk müziğinin duayenlerinden, Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nun kurucusu ve eski şefi Prof. Dr. Nevzat Atlığ (98) 10 Aralık'ta Muğla'da vefat etti. Tıp doktoru ve devlet sanatçısı Atlığ ardında yönettiği sayısız sahne, radyo ve konserler dışında yirmi CD'lik müzik yayını ve beş ciltlik Türk Musikisi Klasikleri nota yayınlarını miras bıraktı. Atlığ'ın cenazesi 11 Aralık'ta İstanbul'da Zincirlikuyu Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Topkapı'da Kozlu Kabristanı'nda toprağa verildi.

TYB, Mehmed Akif Ersoy'u Doğumunun 150. Yılında Andı

İstiklâl ve İslam şairi Mehmed Âkif Ersoy, 150. doğum yıl dönümünde; TYB öncülüğünde düzenlenen etkinliklerle anıldı.

Burdur

Türkiye Yazarlar Birliği (TYB), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ), Eğitim-Birsen Burdur Şubesi, Mehmet Akif İnan Vakfı ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin iş birliği ile yapılan ilk program 22 Aralık 2023 tarihinde başladı ve iki gün sürdü. "Mehmed Âkif 150 Yaşında Bilgi Şöleni" adlı etkinlik Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Konferans ve sergi salonunda, TYB kurucu ve şeref Başkanı D. Mehmet Doğan'ın "Türkiye'de Akademinin Mehmed Âkif'le İmtihanı" başlıklı açılış dersiyle başladı.

Vali Türker Öksüz, Belediye Başkanı Ali Orkun Ercengiz, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Dalgar, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Musa Kazım Arıcan, Mehmet Akif İnan Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Hıdır Yıldırım, TYB Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı D. Mehmet Doğan ve çok sayıda davetli katıldı. Programın açılışında Burdur Valisi Türker Öksüz, "Kurucu Gazi Meclis'te Burdur Milletvekili olarak İlimizi temsil eden İstiklal Şairimiz Mehmet Âkif Ersoy, Burdur için, Burdurlular için her zaman ayrı bir gurur vesilesi olmuştur. Bu vesile ile Mütefekkir gönül insanı Vatan Şairi Merhum Âkif'i bir kez daha saygı ve rahmetle anıyorum. Mehmet Âkif Ersoy, yaşadığı döneme damga

vurmuş inandığı gibi yaşadığı örnek hayatı, eserleri, vaazları, makaleleri, mücadeleci kişiliği ile milletimizin kalbinde taht kurmuş bir karakter abidesidir. İstiklâl harbimizin manevi cephesini oluşturan Mehmed Âkif; çilesini çekmediği hiçbir fikre, hiçbir düşünceye eserlerinde yer vermemiş, İstiklal Şairi sıfatını ziyadesiyle hak etmiş abide bir insandır. Sadece günlük hayatında değil eserlerinde de özü ile sözü, yazdıkları ile yaşantısı arasında tezat bulunmayan, dik duruşu ile doğruluk timsali olan Âkif'in, Türk Milletinin gönlünde yeri her zaman ayrı kalacaktır." dedi.

Burdur Mehmet Âkif Ersoy Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Dalgar da yaptığı konuşmada şunları söyledi. "Mehmet Âkif Ersoy'un 150. doğum yıl dönümünde, onun bize bıraktığı değerli mirası anıyor, değerlerini var gücümüzle yaşatmaya çalışıyoruz. Akademik çalışmalarımız, öğrencilerimize verdiğimiz eğitim, topluma sunduğumuz hizmetler tüm bunları kurgularken bize miras bırakılan değerler ekseninde hareket ediyoruz. Çünkü bizim için Âkif, sadece geçmişin bir figürü değil, geleceğe ışık tutan bir meşaledir. Mehmet Âkif Ersoy'un yaşamı, bizlere sadece tarihi bir kahramanlığın öyküsünü anlatmaz; aynı zamanda ahlaki değerlerin, fedakarlığın ve cesaretin simgesidir. Onun eserleri, yalnızca edebi bir zenginlik değil, aynı zamanda milli mücadelenin, direnişin ve bağımsızlık ateşinin bir timsalidir."

Eğitim-Bir Sen ve Memur-Sen Genel Başkanı Ali Yalçın da, "Yaşadığı gibi yazan, yazdığıyla bir milletin varlık ve bağımsızlık iradesini canlandıran, münevver, mücadele ve dava adamı, İslam şairi Mehmet Akif Ersoy'u 150. doğum yılında rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyoruz. Son bir asırdır Anadolu topraklarında yetişen, bu memleketin ruh kökünü besleyen, özünü mayalayan, öncü bir şahsiyet olan Mehmet Akif Ersoy sadece bir şair değil, aynı zamanda bir millî kahramandır. Milletimizin bağımsızlık mücadelesindeki azim ve kararlılığı en güzel şekilde ifade eden şiirleriyle yüreğimize dokunan bir isimdir. Onun kaleminde de yaşamında da vatan sevgisi, iman, adalet, hürriyet, istiklal, ahlak, azim büyük bir coşkuyla var olmuştur" dedi.

D. Mehmet Doğan da açılış dersinde yaptığı konuşmada, "Mehmed Âkif'i 150. yaşında bir üniversitede yâd ediyoruz. "Bunda ne fevkaladelik var" denilebilir. 27 Eylül 1999'da Gülhane Askeri Tıp Akademisi açılış dersi dişçi Prof. General (Yalçın Işımer) Mehmet Âkif'e, İstiklal Marşı'na esas olarak da bunların fikir arka planına ağır saldırılarda bulundu. "Akif Kur'an'ı Türkçeye çevirmedi, Atatürk'ün ricasını yerine getirmedi diye onu aziz kılanlar şimdilerde Mehmet Âkif Üniversitesi kurma çabasındalar.

O üniversiteden çıkan kafalar bilinmelidir ki el-Ezher- kafalı adamlar olacaklar. Arap milliyetçiliğinin adamı olacaklar. Arap'ın adamı olacaklar... Biz bu adamlara 'Adam sen de' demeyeceğiz, bu adamları belleyeceğiz." dedi.

"Tabii bu konuşmadan sonra Türkiye'de siyasetin akışı, bu lafı söyleyenleri kenara itti, iddialarını çöp sepetine attı. Türkiye'nin sağduyusu galip geldi. Millet İstiklâl Marşı'na ve Mehmed Âkif'e sahip çıktı." diye konuşan Doğan sözlerini şöyle sürdürdü:

" TYB'nin yıllar süren çabası semeresini verdi ve 2007'de TBMM İstiklâl Marşı'nın kabul edildiği günün yıl dönümünü, 12 Martı milli günlerimiz arasına kattı. Böylece cumhuriyet tarihinde ilk defa bir sivil milli günümüz oldu. Ve işte 9 sene sonra da şimdi Âkif'i andığımız Mehmed Âkif Ersoy üniversitesi 17 Mart 2006'da kuruldu. Demek ki 17 yıl olmuş. Aziz gençler! içinizde Arabın adamı varsa, Arap milliyetçisi varsa el kaldırsın! Evet! Üniversite kuruldu da...Aynı yıl vefatının 70 yılında Mehmed Âkif'i ve kabul edilişinin 85 yılında İstiklal Marşı'nı yâd etmek için çabalarımızla Mehmed Âkif yılı ilan edildi. Bunun üzerine bütün valilere ve rektörlere bu yılın en iyi şekilde değerlendirilmesi, şanına layık şekilde geçirilmesi için yazılar gönderdik. Bizden destek ve yardım isteyenlere gerekli desteği vereceğimizi de belirttik. Bir tek vali ve bir tek üniversite rektörü yazımıza cevap vermedi! İşte o yıl Mehmed Âkif Araştırma Merkezimiz ilk Mehmed Âkif bilgi şölenini düzenledi. Bunun için sivil toplum kuruluşlarımıza, belediyelerimize müracaat ettik. Onlarla yaptığımız toplantıda herkes bir şeyler söyledi, mesela başkanımıza danışayım gibi, neredeyse vaz geçmek üzereydik. Bir tek Polatlı belediyesi başkanı yetkili bir temsilci göndermişti. O "Biz her türlü desteğe varız" dedi. Daha sonra bazı sivil toplum kuruluşlarımızın da iştiraki ile ilk Mehmed Âkif bilgi şölenimizi yaptık. Daha sonra peş peşe 8 bilgi şöleni daha yaptık. 9 ciltlik bir Mehmed Âkif külliyatı ortaya çıktı. Nihayet İstiklal Marşı'nın 100. yılında çabalarımızla TBMM İstiklal Marşı yılı ilan etti. O yıl da 10. bilgi şölenimizi yaptık, külliyat 10 cilt, 3500 sayfaya ulaştı. Türkiye'den ve yurt dışından ilim, fikir ve kültür adamları Âkif'le ilgili yeni bilgiler ve yorumlar ortaya koydular. Üniversitelerde Âkif çalışan hocalarımız çoğaldı."

D. Mehmet Doğan açılış sonunda Burdur Valisi Türker Öksüz ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Dalgar'a Safahat hediye etti. "Mehmet Akif 150 Yaşında Bilgi Şöleni"nde ülkemizin dört bir yanından gelen yazar, bilim adamı ve akademisyenler tarafından çeşitli başlıklarda 16 bildiri sunuldu. 5 oturumdan oluşan

programda yapılan konuşmalar ve sunulan bildiriler Mehmet Akif İnan Vakfı tarafından kitap olarak yayınlanacak.

Ankara

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ), Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) iş birliğinde İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü destekleriyle "Mehmet Akif 150 Yaşında Bilgi Şöleni" düzenlendi. 27-28 Aralık 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen programın açılışı ve ilk gün oturumları Hacettepe Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Programın ikinci gün oturumları ise ASBÜ Sezai Karakoç Salonu'nda düzenlendi. Programın açılış programı ve ikinci gün oturumları ASBÜ YouTube kanalından canlı olarak yayınlandı. Programın ikinci gün oturumları ASBÜ Rektörü ve TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın açış konuşmalarıyla başladı. Ardından dördüncü panel oturumu Doç. Dr. Muhammet Enes Kala oturum başkanlığında yürütüldü. Panelde Prof. Dr. Beyhan Kanter "İdeolojik Söylemler Karşısında Mehmed Âkif", Prof. Dr. Ergün Yıldırım "Safahatı Sosyoloji Metni Olarak Anlamak", Prof. Dr. İdris Nebi Uysal "Mehmet Âkif'in Türkçesi: Kadim Medeniyetimizin Dili", Ercan Yıldırım "Cumhuriyet'in II. Yüzyılı: Âkif Çağı, İstiklâl Marşı Zamanı" konu başlıklı sunumlarını yaptılar.

Programın Prof. Dr. Ergün Yıldırım oturum başkanlığında yürütülen beşinci oturumunda Prof. Dr. Turan Karataş "Ye'is Yok" Şiri Dolayımında Ümitsizliği İrdelemek", Doç. Dr. Muhammet Enes Kala "Ahlâk Âbidesi ve Müdâfi: Mehmed Âkif", Prof. Dr. Engin Yılmaz "Mehmet Âkif Hakkında Kullanılan Nitelemelerin Derlem Temelli Yaklaşımla Çözümlenmesi", Prof. Dr. Şahap Bulak da "Mehmed Âkif Ersoy'un Şiirlerinde Kullandığı Anlatım Teknikleri" konu başlıklı bildirilerini sundular.

Programın Doç. Dr. Taner Namlı oturum başkanlığında yürütülen altıncı oturumunda Doç. Dr. Taner Namlı "Safahat'ta Edebî Atıflar ve Bağlamları", Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Yılmaz "Safahat'taki "Bülbül" Mazmununun Klasik Türk Şiirine Uygunluğu Meselesi", Doç. Dr. Musa Balcı "Mehmet Âkif, Şirazlı Sadî'nin Gazellerinden Etkilendi mi?", Dr. Nazif Öztürk de "Mehmed Âkif'in Doğum Yeri Hakkında Genellemeden Kaynaklanan Müphemiyet" başlıklı bildirilerini sundular.

Programın Doç. Dr. Musa Balcı oturum başkanlığında yürütülen yedinci oturumunda M. Önal Mengüşoğlu "Yeniden İslamlaşmada Âkif'in Rolü", Dr. Seda Artuç Bekteş "Koca Âkif'in Gölgeler Adlı Eserine Değerler Eğitimi ve Millî Kimliğin İnşası Açısından Bir Bakış", Mustafa Sarı "Özgürlük

Manifestosu Olarak İstiklal Marşı", Hatice Erdem "Edebiyat ve Hakikatin Kesişimi: Mehmet Âkif Ersoy'un Edebiyat Sosyolojisini Keşfetmek" konu başlıklı bildirilerini sundular.

Programın sekizinci ve son oturumu ise Anadolu Mektebi öğrencilerinin katılımıyla öğrenci paneli olarak gerçekleştirildi. Enes Usanmaz oturum başkanlığında yürütülen öğrenci panelinde Elif Balcı "Mehmet Âkif Ersoy'un Dili", Rumeysa İrmak "Ahlâk Sancağı Mehmet Âkif Ersoy", İrem Nur Değmiş "Mehmet Âkif Ersoy ve Gençlik", Naciye İnci "İstiklâl Marşı'nda Milliyet ve Hürriyet Tasavvuru" konu başlıklı sunumlarını yaptılar.

15. İstanbul Edebiyat Festivali'nin Teması "Filistin"

Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) tarafından bu yıl 15'incisi düzenlenen İstanbul Edebiyat Festivali, "Bir Filistin Vardı, Bir Filistin Gene Var" teması ile gerçekleşti. Sultanahmet Kızlarağası Medresesi'nde bulunan TYB İstanbul Şubesi'nde düzenlenen açılış programına; TYB Kurucusu D. Mehmet Doğan ve Filistinli şair İbrahim Nasrallah'ın yanı sıra edebiyat dünyasından birçok önemli isim katıldı.

Kur'an-ı Kerim tilaveti ve liseli öğrencilerin seslendirdiği Filistin ezgileriyle başlayan programın açılışında konuşan TYB İstanbul Şube Başkanı Mahmut Bıyıklı, Filistin mücadelesinin en önemli cephelerinden birisinin edebiyat olduğunu belirterek ihmal edilen her alanın kaybedilmiş bir mevzi olduğunun altını çizdi. Kültürel intifada çağrısında bulunan Bıyıklı, "Filistin meselesinde herkes üzerine düşeni yapmaya çalışıyor. Biz de Filistin davasının kültürel cephesini boş tutmak istemiyoruz. Filistin'in kültür cephesinde Türkiye'de ödevimizi hakkıyla yerine getiremiyoruz. Maalesef Türkiye'de Filistin, olaylar arttığında gündeme geliyor. Oysaki Filistin'in kültürünü, edebiyatını her zaman canlı tutmamız gerekiyor. Bu faaliyetle inşallah Filistin'in daha çok gündeme taşınmasını hedefliyoruz." dedi.

Filisttinli gazteci-yazar Gassan Kenefânî'nin "siyasi siyonizm ortaya çıkmadan önce edebi siyonizm ortaya çıktı" sözüne atıfta bulunarak konuşmasını sürdüren Bıyıklı, "Bugün Gazze'deki Kassam Tugayları hangi dirençle zalimlere karşı dirreniyorsa Türkiyedeki edebiytçılar da aynı dirençle yasmak, söylemek ve konuşmak ödevinde. Fransız başvekil, Paris işgal edildiğinde, kabinesini toplayıp "Size çok kötü birhaberim var. Savaş şiddetlendi ve Paris'i kaybetmek üzereyiz. Bir de güzel haberim var. Möller'in tüm eserlerini koruduk. Möller ve eserleri yaşadıkça Fransa

ebediyen yaşayacaktır." diyor. Biz de Filistin'in edebiyatını diri tuttukça, Filistin'i anlatan esrleri Türkiye'de tanıttıkça ve bundan sonra Filistin'i anlatan eserler yazdıkça Filistin ebediyen yaşayacaktır." diye konuştu.

Programda konuşan TYB Onursal Başkanı D. Mehmet Doğan, "Bugün burada Filistin temalı bir edebiyat festivalinin yapılması güzel bir başlangıçtır. Filistin konusunu, edebiyat, sanat, kültür, sinema ve her alanda yaygınlaştırmak mecburiyetindeyiz. Eğer bunu başaramazsak unutulmuşlukla karşı karşıya kalırız. Eğer Çanakkale şiiri olmasaydı bu kadar aklımızda kalmayacaktı. Mehmet Akif'in mısraları Çanakkale ruhunun zihnimizde hep diri tutuyor. Filistin edebiyatına ihtiyaç var. Bu Türkiye'de yapılıyor ama daha güçlü bir çalışma yapılmalı." şeklinde konuştu.

Filistin şiirinin en büyük temsilcilerinden İbrahim Nasrallah da programda bir konuşma gerçekleştirdi. Programın sonunda Filistin edebiyatına katkı sunan Filistinli ve Türkiyeli yazar ve şairlere ödül verildi. 15. İstanbul edebiyat festivali, 26 Aralık itibarıyla 5 gün boyunca Rami Kütüphanesi'nde çeşitli etkinliklerle devam etti. Festival, 29 Aralık Cuma günü Ayasofya Camii'nde Filistinli şehit şairler için okunacak mevlid ve dua program ile son buldu.

2023'te Kişi Başına 8 Kitap Düştü

Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023 yılı müzik ve sinema yapımları, kitaplar için temin edilen bandrol sayıları, müzik ve sinema yapımcıları adına düzenlenen sertifika sayılarıyla fikir ve sanat eserleri kapsamında gerçekleştirilen kayıt- tescil sayılarını açıkladı. 2023'te kişi başına düşen kitap sayısı; 7.52 oranında oldu. Geçtiğimiz yıl; 564 yapımcı sinema sektörüne, 363 yapımcı ise müzik sektörüne giriş yaptı. Telif Hakları Genel Müdürlüğünün bandrol istatistiklerine göre; süreli olmayan yayınlarda 2022'de toplamda; 380 milyon 296 bin 402 olarak gerçekleşen bandrol satışı 2023 için yüzde 5 artışla 400 milyon 340 bin 577 adete ulaştı. Süreli olmayan yayınlar kapsamında 2023'te eser türlerine göre en fazla bandrol satışı geçen yıl olduğu gibi yine eğitim kategorisindeki yayınlarda gerçekleşti.

Eğitim alanında; 175 milyon 959 bin 970 adet bandrol satışı yapılırken yetişkin kültür kategorisinde 59 milyon 998 bin 452 adet, yetişkin kurgu edebiyat kategorisinde 56 milyon 978 bin 980 adet, çocuk kategorisinde 50 milyon 379 bin 362 adet, inanç kategorisinde 38 milyon 964 bin 161 adet, akademik alanda 8 milyon 785 bin 812 adet, ithal yayımlar kategorisinde

5 milyon 707 bin 783 adet ve gençlik kitapları kategorisinde 3 milyon 566 bin 57 adet bandrol satıldı.

Basılan kitap sayısı 2023'te; bir önceki yıla göre yüzde 6 artışla 216 bin 533'e ulaştı. İlk kez basılan kitap sayısı da 2022'de 56 bin 646 iken 2023'de yüzde 2 artışla 57 bin 735'e yükseldi.

Sinemaya 145 Milyon Lira Destek Aktarıldı

Kültür ve Turizm Bakanlığı, bu yıl sinema projelerine 145 milyon lira destek sağladı. Yıl sonunda Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, yılın son Sinema Destekleme Kurulu toplantısında, sinema sektörünün 11 projesine 46 milyon 500 bin lira destek verildi. Sinema sektör temsilcilerinden oluşan Kurul, 2 "ilk uzun metrajlı kurgu film yapım projesi"ne 7 milyon lira, 7 'uzun metrajlı sinema film yapım projesi'ne 34 milyon 500 bin lira, "dağıtım ve tanıtım projesi"ne 2 milyon lira ve "ortak yapım projesi"ne 3 milyon lira destek verilmesini kararlaştırdı. Bunlarla birlikte 2023'te sinema projelerine sağlanan toplam destek miktarı 145 milyon liraya ulaştı.

2023'te 3 Bin 53 Eserimiz Eve Döndü

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, 2023 yılında 3 bin 59 eserin ait olduğu topraklara kavuşturulduğunu açıkladı. 2024 yılında da çalınan eserlerin iadesi için çalışmalarına aynı kararlılıkla sürdüreceklerini belirtti. 2023 yılında 3 bin 59 eserin ait olduğu topraklara kavuşturulduğunu belirten Ersoy, "Perge ve Boubon Antik Kentleri kökenli imparator heykellerinden Zeugma kökenli stel ile Urartu Dönemi eserlerine kadar binlerce tarihî miras artık doğduğu topraklarda sergileniyor" dedi. Ersoy, geçen yıl iadesi sağlanan eserlere ilişkin şu bilgileri verdi:

Bulgaristan'dan, büyük bir bölümü Pontus Kralı VI. Mithradates Eupator (MÖ 120-63) dönemine ait olan 2 bin 940 sikke,

ABD'den, Burdur Boubon Antik Kenti kökenli Septimius Severus'un M.S. 2-3'üncü yüzyıllara tarihlenen bronz heykeli ile Antalya Perge kazılarından çıkmış olan ve M.S. 3'üncü yüzyıla tarihlenen mermer imparator başları,

İtalya'dan, M.S. 2'nci yüzyıla tarihlenen ve üzeri yazıtlı olan Gaziantep Zeugma kökenli mezar steli,

İsviçre'den, Urartu Dönemi'ne (M.Ö 9-7'nci yüzyıllara) tarihlenen bronz kaplar, at koşum takımı parçaları, kusura tipi idol (MÖ 3. bin) ile Roma Dönemi'ne ait bir geyik figürü bulunuyor.

2023'TE SİNEMA

"2023'ün sinema vizyonu takvim yılında 362 adet yerli ve yabancı menşeili sinema filmi gösterime girdi. Bu filmlerin 144 adedi Türkiye yapımlarından oluştu. Vizyona çıkan bu Türkiye yapımlarının yanı sıra eser işletme belgesi alıp 2023'te sinema gösterimi için perdeyi tercih etmeyen 58 film daha yapıldı.

Kovid pandemisinin en fazla etkilediği sektörlerden biri olan sinema sektöründe, 2023 yılının verileri, pandemiden bu yana hem üretilen film sayısındaki artış hem de gişeye yansıyan bilet satış rakamları açısından bir toparlanma olduğunu ortaya koydu. Box Office'in paylaştığı verilere göre, ABD'de; 2021'de 4,56 milyar dolar, 2022'de 7,46 milyar dolar hasılata ulaşılmıştı. 2023'te ise bu rakam 8,58 milyar dolara ulaştı. Türkiye'de ise durum ABD ile kıyaslandığında ekonomik krizin etkileri nedeniyle istisnai seyretti. Pandemiden önceki son yıl olan 2019'da yaklaşık 59,6 milyon kişi sinemada film izlerken, bu sayı pandeminin etkisiyle 2020'de 17,4 milyon seyirci, 2021'de ise 12,5 milyon seyirciye gerilemişti. Türkiye'de ekonomik krizin etkilerinin görülmeye başladığı 2022 yılında ise salonlarda 36,2 milyon seyirci ağırlanmıştı. Geçen yıl rakamlar 2022'nin gerisinde kaldı, Türkiye çapında sinema salonlarında 2023 boyunca toplam 31 milyon 542 bin 707 biletli seyirciye ulaşıldı. 2023'te vizyonda 362 adet yerli ve yabancı film vizyona girdi. Bunun 144'ünü yerli film oluşturdu. Yerli filmleri toplamda ise ancak 14 milyon kişi izledi. Ortaya çıkan tabloda 2023'ün ilk hafta sonunda bilet fiyatı ortalaması 68,59 liraya yükselmesinin payı büyük oldu. Yılın vizyon takvimi açısından hafta sonu olan 22-24 Aralık hafta sonunda bilet fiyatı ortalaması 127,62 liraya yükseldi. Son 5 yılda bilet ücretlerinde en yüksek artış 2023'te gerçekleşti. Bu durum da yıl boyunca bilet fiyatlarında yüzde 86'lık bir artış olduğunu, Türk izleyicinin maddi gerekçelerle salonlardan çekildiğini ortaya koydu.

Dijital film platformları salonlara rakip olmaya devam etti

Pandemi sürecinde yükselen dijital film platformlarının izleyicideki etkisi 2023'te daha çok hissedildi. JustWatch'ın verilerine göre Türkiye'de 2023 yılında BluTV geçtiğimiz senelerde olduğu gibi en yüksek pazar payına sahip çevrim içi dijital platform oldu. 2023'ün dördüncü çeyreğinde yüzde 38'lik pazar payıyla BluTV zirvede yer aldı. Netflix ise yüze 27 pazar payıyla ikinci sırada yer aldı. Üçüncü sırada bulunan Amazon Prime Video yüzde 19, dördüncü sıradaki Disney+ ise yüzde 7 pazar payı elde etti. Puhu TV, Exxen ve Gain gibi platformların yer aldı diğer kategorisi ise yüzde 4'lük payı oluşturdu.

Beyazperdeyi Rafadan Tayfa Animasyonu Kurtardı

2023 yılında pandemi yasaklarının kalktığı 2022'de yıla damga vuran ve toplamda 5 milyonu aşan seyirci sayısına ulaşan "Bergen" gibi hit bir yapım olmasa da yerli filmler ilk beşe girmeyi başardı. Ençok izlenen film listesinin en tepesine yerli animasyon filmi "Rafadan Tayfa Galaktik Tayfa" oturdu. Film 2 milyon 853 bin seyirciyi sinema salonlarına çekmeyi başardı ve yıl içinde 2 milyon sınırını geçebilen tek film oldu. "Kutsal Damacana 4", Disney Plus'un yayınlama kararıyla tartışmalara neden olan "Atatürk 1881 - 1919 (1. Film)" ve 1 Aralık gibi yakın bir zamanda vizyona giren "Ölümlü Dünya 2" de 1 milyon seyirci baremini aşmayı başardı.

Yabancılarda Oppenheimer ilk Sırada

Türkiye'de sinema salonlarında gösterime giren yabancı filmlerde ise Christopher Nolan'ın "Oppenheimer"ı ilk sırada olmak üzere, "Hızlı ve Öfkeli 10", "Barbie" ve "John Wick 4" bir milyonun üstüne seyirciyi sinema salonlarına çekmeyi başaran yapımlar oldu. 2023 yılında vizyona giren filmlere odaklandığımız için sıralamada yer almayan, ancak yılın en çok izlenenleri arasına giren film ise 16 Aralık 2022'de vizyona giren "Avatar: Suyun Yolu" oldu. 2023 yılı boyunca 1 milyon 352 bin seyirci tarafından izlenen film eğer sıralamaya girseydi "Barbie"den hemen sonra gelecekti.

Türk Sinemasında Nuri Bilge'nin 'Kuru Otlar Üstüne'si Yıla Damga Vurdu

Nuri Bilge Ceylan'ın 'Kuru Otlar Üstüne' filmi yılın ençok konuşulan yerli yapımlarından oldu. Ceylan'ın filmi ilk gösterimini 2023'te 76'ncısı düzenlenen Cannes Film Festivali'nde yaptı. Merve Dizdar filmde canlandırdığı Nuray karakteriyle Cannes'ta En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'ne değer görüldü. Dizdar, bu ödülü kazanan ilk Türk kadın oyuncu olarak tarihe geçti. Ancak ödülü 2023 Cumhurbaşkanı seçimiyle aynı güne denk gelen Dizdar, törende yaptığı konuşmasındaki ifadeleri nedeniyle eleştiri oklarının hedefi oldu. Kuru Otlar Üstüne, Türkiye'deki ilk gösterimini 18-24 Eylül tarihleri arasında 30. Adana Altın Koza Film Festivali'nde yaptı. Film daha sonra 29 Eylül'de vizyona girdi. Film ayrıca, Türkiye'nin 96'ıncı Akademi Ödülleri'ndeki (Oscar) adayı olarak belirlendi. Sinema alanındaki meslek örgütü temsilcilerinden oluşan 15 kişilik seçici kurul tarafından "En İyi Uluslararası Film" dalında aday gösterilen film, Oscar kısa listesinde yer almadı. Senaryosunu yönetmenin Ebru Ceylan ve Akın Aksu'nun yazdığı filmin başrollerini Deniz Celiloğlu, Merve Dizdar ve Musab Ekici'nin paylaştı. Doğu Anadolu'nun kırsal kesiminde çalışan ve

İstanbul'a atanmayı ümit eden bir öğretmenin öğrencisini taciz etmekle suçlanmasını konu alan film vizyonda toplamda 341 bin 485 kişi tarafından izlendi. Öte yandan çevrimiçi dünyasının sinema dergisi IndieWire, yazar ve oyuncu grevleri sebebiyle sinema dünyasında çalkantılı geçen 2023 yılında gösterime girmiş en iyi 50 filmi listeledi. Filmler ile ilgili gelişmeleri aktaran haber sitesi IndieWire'ın anketinde, dünyanın dört bir yanından 158 film eleştirmeni oy kullandı. Listede, yönetmenliğini Nuri Bilge Ceylan'ın üstlendiği 'Kuru Otlar Üstünde' filmi de 37. sırada yer alarak, büyük bir başarıya imza attı.

Zeki Demirkubuz Yedi Yıl Sonra 'Hayat' ile Döndü

Türk sinemasının güçlü yönetmenlerinden Zeki Demirkubuz, yedi yıllık aradan sonra beyazperdeye 'Hayat' filmi ile merhaba dedi. Kadrosunda Cem Davran, Miray Daner, Burak Dakak, Doğu Demirkol, Melis Birkan, Umut Kurt gibi isimlerin yer aldığı film, 15 Aralık 2023 tarihinde vizyona girdi. Kendisine dikte edilen hayatı reddederek evinden kaçan genç kız, onu aramaya koyulan annesi ve nişanlısının hikâyesini anlatan film vizyonda toplamda 68 bin 862 kişi tarafından izlendi.

Nuri Bilge ve Demirkubuz Kavgası

Yılın en çok konuşulan sanat olayı "Hayat" filmi vizyona giren yönetmen Zeki Demirkubuz ve "Kuru Otlar Üstüne" filmi Türkiye'nin Oscar aday adayı gösterilen Nuri Bilge Ceylan arasındaki çekişme oldu. 2006'dan beri küs olduğu bilinen ikiliden Demirkubuz, Ceylan için "Aç kalsam ekmek parası isteyeceğim biri değil." dedi. Ceylan ise üç yıl sonra ilk mesajını Demirkubuz'a cevap vermek üzere attı ve "kendine YouTube kanalı açsa iyi eder" diyerek meydan okudu. İkilinin atışmaları hayranlarınca sosyal medyada dövüş oyunu temalı capslare sahne oldu. Eski dostlar Ceylan ve Demirkubuz arasına kara kedi girse de, hayranlarında bölünme olmadı. Her iki yönetmene de hayran olan izleyicileri, yıl boyunca iki ustanın çekişmelerini merakla takip etti.

Altın Portakal "Kanun Hükmü"ne Takıldı

Yıla damga vuran sinema olaylarından biri de Antalya Altın Portakal Film Festivali oldu. 2023'te 60'ıncısı düzenlenerek olan festival, seçkisine aldığı 'Kanun Hükmünde' belgeseli üzerine yaşananların ardından tarihinde ikinci kez ertelendi. Olaylar, Antalya Altın Portakal Film Festivali, 22 Eylül'de belgesel kategorisine yer alan Necla Demirci'nin 'Kanun Hükmü' belgeselindeki bir kişi hakkında yargı sürecinin devam ettiği gerekçesiyle

yapımı festivalden çıkardığını açıklamasıyla başladı. Aynı gün festival jürisi 'sansüre hayır' diyerek jürilikten istifa ettiklerini açıkladı. 27 Eylül'de de ulusal yarışmalarda yer alan 27 filmin yönetmeni ve yapımcısı ortak bir açıklama yayımlayarak belgeselin seçkiden çıkarılması nedeniyle filmlerini festivalden çektiklerini açıkladı. Filmlerin çekilmesinin ardından Festival Yönetmeni Ahmet Boyacıoğlu 28 Eylül sabahı yaptığı açıklamada, 'Kanun Hükmü' belgeselinin yeniden yarışma seçkisine alındığını duyurdu. Ardından öğle saatlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı sert bir açıklama ile kamuoyuna festivalden çekildiğini duyurdu. Akşam saatlerinden yeniden bir açıklama yayınlayan Boyacıoğlu filmi festivalden tekrar çıkardıklarını açıkladı. Kriz bir türlü yatışmayınca Festival Başkanı ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin Böcek, 60. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin iptal edildiğini duyurdu.

Hollywood'da Oppenheimer ve Barbie Furyası Esti

Yabancı yapımlarda 2023'te en çok konuşulan filmler 21 Temmuz'da aynı gün vizyona giren, 1945'te Hiroşima ve Nagasaki'de çoluk çocuk 250 binden fazla insanın ölümüne neden olan atom bombasının babası Julius Robert Oppenheimer'ın hayatını konu alan 'Oppenheimer' ve 1960'larda çocuklara toz pembe bir dünyayı pazarlayan plastik bebeklerin ete kemiğe büründüğü 'Barbie' oldu. Barbie ve Oppenheimer'ı birlikte izleyen hayranların sosyal medyada başlattığı, Batı'ının iki farklı yüzünü temsil eden Oppenheimer ve Barbie'yi bir araya getiren 'Barbenheimer' hareketi ise, Warner Bros. Şirketini ikiye böldü. Şirketin ABD temsilcilerinin sosyal medyada harekete destek vermesi, atom bombasının atıldığı Japonya'daki temsilcileri tarafından alenen eleştirildi. Warner Bros. Japonya, biri Amerika'nın pembe, diğeri karanlık yüzünü yansıtan iki filmin karakterleri üzerinden üretilen görsellere ABD'li meslektaşlarının verdiği destek nedeniyle Japon halkından özür diledi. Öte yandan, 'Barbenheimer' hareketine karşı '#NoBarbenheimer' hashtag'i de Japonya'da trend oldu ve bazı sosyal medya kullanıcıları 'Barbenheimer' kavramını nükleer silahları önemsizleştirdiği ve bombalamaların nükleer saldırı yaşayan tek ülke olan Japonya üzerindeki etkisinin hafife alındığı gerekçesiyle eleştirdi. Öte yandan Oppenheimer Japonya'da vizyona girmedi. Son olarak filmin, Japonya'da planlanan gösterimi, filmin diğer yapımlardan daha fazla adaylık kazandığı (toplam 13 dalda) 96. Oscar Ödülleri'nden yaklaşık üç hafta sonra, 29 Mart'ta gerçekleşeceği açıklandı.

Senarist Ve Oyuncular Grevi, Yapay Zekâ Tehdidi ve Sinemanın Geleceği Tartışmaları

Dünya sinemasında yıla damga vuran olayların fitili sinemanın doğduğu yerde, Hollywood'da ateşlendi. Amerikan Senaristler Birliği (WGA) çalışma koşullarının olumsuzluğu ve yetersiz ücretler nedeniyle Sinema ve Televizyon Yapımcıları Birliği (AMPTP) rest çekti, 11 bin 500 senarist mayıs ayında greve gitti. Senaristlerin grevine temmuzda Beyaz Perde Aktörleri Derneği (SAG) ve Amerikan Televizyon ve Radyo Sanatçıları (AFTRA) tarafından temsil edilen 160 bin oyuncu da katıldı. Maaş ve yapay zekâya karşı iş güvencesi konusunda yapılan görüşmelerden istedikleri sonucu elde edemeyen oyuncuların grevi, 63 yıl sonra Hollywood'u yeniden kapanma noktasına getirdi. Yaz boyu TV ve sinema yapımları sekteye uğradı, ödül törenleri boş kaldı. Oyuncular grevdeyken SAG-AFTRA sendikasının baş müzakerecisi Duncan Crabtree-Ireland, 'yapımcıların bir günlük ödenek karşılığında sanatçıların yüzlerini tarayıp sonsuza kadar, istedikleri herhangi bir projede, rıza ve tazminat olmaksızın kullanmak istediğini' açıkladı, ortalık karıştı. Yapımcıların tehdidi akıllara 6'ncı sezonuyla 2023'te Netflix'te izleyiciyle buluşan Black Mirror dizisinin bir bölümünü çağrıştırdı. Dizinin yeni sezonunun ilk bölümü 'Joan Is Awful'da, Hollywood yıldızı Salma Hayek'i, yapay zekâya dayalı benzerinin bir yapım şirketi tarafından kendi bilgisi dışında kullanmasına dikkat çekiliyordu. Yapımcıların grevdeki oyunculara yönelik bu tehdidinin ardından yapay zekânın oyuncuların mesleğini elinden alacağı tartışmaları gündeme geldi. Hollywood senaristlerinin beş ay süren grevi, sendika liderlerinin stüdyolarla yapılan son ücret anlaşmasını onaylamasıyla eylül ayında sona erdi. Oyuncuların da dört aylık grevi aralık ayında anlaşmayla sona erdi.

2023'ÜN FİLM FESTİVALLERİ

Deprem yasının gölgesinde geçen 2023'e festivaller açısından bakıldığında genel olarak bereketli bir yıl olmadı. 2023 yılında Türkiye'de 244 festival ve film yarışması düzenlendi. Bu etkinliklerde; 3 bin 327 ulusal film, 2 bin 692 yabancı film seçkilere alındı. 2023 yılında gerçekleşen uluslararası yarışmalara katılan yabancılara toplam 253 ödül verildi. En fazla ödülü İran filmleri alırken, 734 adet yerli yapım da ödüllere layık görüldü. Sayfın festivallerde ise Ayşe Polat imzalı 'Kör Noktada', Fikret Reyhan'ın yönettiği 'Cam Perde' ve Umut Subaşı'nın kara bir mizah duygusuyla kotardığı 'Sanki Her Şey Biraz Felaket', Tunahan Kurt'un 'Karganın Uykusu' filmleri öne çıkan yapımlar oldu.

Sabancı Kısa Film Festivali

Sabancı Vakfı'nın 2023'te yedincisini düzenlediği Kısa Film Yarışması, "Kısa Film Uzun Etki" sloganıyla düzenlendi. 'Ne eğitimde ne istihdamda yer alan genç kadınlar' temasıyla iki yıl aradan sonra ilk kez fiziksel ortamda düzenlenen yarışmanın, 18 Ocak'ta Sabancı Center'da düzenlenen ödül töreninde birincilik ödülü 'Kız Evi' filmiyle yönetmenler Ece Akın ve Mustafa Solmaz'ın oldu.Yarışmanın ikincisi Dilşad Demir'in 'Peki Bu Kadın Kim?' filmi, üçüncüsü de Hüseyin Urçuk'un 'Çamaşır İpi' oldu. 2023'te ikinci kez verilen Sosyal Etki Ödülü'nün sahibi ise 'Çiçek Açar' filmiyle Süheyla Noyan oldu. 'Balık Tutmak İstiyorum' filmiyle Melihat Ağgül ve 'Örüntü' filmiyle Erkan Selçin de mansiyon ödülü kazandı.

Berlin Film Festivali

73. Berlin Uluslararası Film Festivali Berlinale Palast'ta gerçekleşen ödül töreniyle sona erdi. ABD'li yönetmen, oyuncu ve senarist Kristen Stewart'ın jüri başkanlığını yaptığı festivalde, en iyi film için verilen "Altın Ayı" ödülüne Fransız yönetmen Nicolas Philibert'in "Sur l'Adamant" belgesel filmi layık görüldü. Film, Paris'te bir akıl hastanesindeki günlük hayatı anlatıyor. En iyi başrol oyuncu dalında "Gümüş Ayı" ödülü "20.000 Species of Bees" adlı filmde 8 yaşındaki bir kızı oynayan İspanyol Sofia Otero'ya verildi. En iyi yönetmen dalındaki "Gümüş Ayı" ödülünü "Le Grand Chariot" filmiyle Fransız yönetmen Philippe Garrel alırken, Jüri Büyük Ödülü'ne "Roter Himmel" adlı filmin yönetmeni Christian Petzold layık görüldü. En iyi belgesel dalında 40 bin avroluk ödülü Meksika'da bir dağ köyündeki hayatı anlatan Tatiana Huezo'nun yönetmenliğin yaptığı "The Echo" aldı. 16 Şubat'ta başlayan 73. Berlin Uluslararası Film Festivali'nde 19 film "Altın Ayı" ödülü için yarıştı. Festivalde 67 ülkeden 283 film gösterildi.

SİYÂD Ödülleri

Sinema Yazarları Derneği (SİYÂD) üyelerinin oylarıyla belirlenen SİYÂD Ödülleri 2023'te de sahiplerini buldu. Kazananlar yılında sinema salonlarında ve dijital platformlarda gösterilen en iyi filmlerden seçildi. Emin Alper imzalı 'Kurak Günler', toplam sekiz ödül kazanarak ödüle damga vurdu. 55. SİYÂD Ödülleri'nde kazananların tamamı şöyle:

En İyi Film: Kurak Günler

Ahmet Uluçay Umut Ödülü: Nazlı Elif Durlu

En İyi Yönetmen: Emin Alper (Kurak Günler)

En İyi Senaryo: Emin Alper (Kurak Günler)

En İyi Kadın Oyuncu Performansı: Farah Zeynep Abdullah (Bergen)

En İyi Erkek Oyuncu Performansı: Selahattin Paşalı (Kurak Günler)

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Performansı: Jale Arıkan (Kerr)

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Performansı: Erol Babaoğlu (Kurak Günler)

En İyi Görüntü Yönetmeni: Christos Karamanis (Kurak Günler)

En İyi Müzik: Stefan Will (Kurak Günler)

En İyi Kurgu: Özcan Vardar – Eytan İpeker (Kurak Günler)

En İyi Sanat Yönetimi: Natali Yeres (Kerr)

Dijital Platformlarda Gösterime Giren En İyi Film: İki Şafak Arasında (Yön: Selman Nacar)

Giovanni Scognamillo Fantastik Film Ödülü: Ev Diye Bir Şey Yok (Yön: F. Nur Özkaya)

En İyi Uzun Belgesel: Boşlukta (Yön: Somnur Vardar)

En İyi Kısa Belgesel: Her Şey Yolunda (Yön: Muhammet Beyazdağ)

En İyi Kısa Film: Cehennem Boş, Tüm Şeytanlar Burada (Yön: Özgürcan Uzunyaşa)

Dijital Platformlarda Gösterime Giren En İyi Yabancı Film: Ayrılma Kararı / Heojil kyolshim (Yön: Park Chan-Wook)

Vizyonda Gösterilen En İyi Yabancı Film: Drive My Car (Yön: Ryūsuke Hamaguchi)

Onur Ödülleri: Tevfik Başer, Suna Selen

Emek Ödülü: Korhan Yurtsever

Altın Küre ödülleri

Oscar'ın habercisi Altın Küre (Golden Globes) Ödülleri 10 Ocak'ta Los Angeles'ta düzenlene törende sahiplerini buldu. 2023'te Hollywood Yabancı Basın Birliği (HFPA) tarafından 2023'te 80'inci kez verilen ödüllere Martin McDonagh imzalı 'The Banshees of Inisherin' ve Quinta Brunson imzalı 'Abbott Elementary' üçer ödül, Steven Spielberg imzalı 'The

Fabelmans' ise iki ödülle damga vurdu. Spielberg son ödülüyle üçüncü kez Altın Küre sahibi oldu. Yönetmenin filminin oyuncusu Michelle Yeoh ise sinema, müzikal ve komedi dalında 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülüyle bu ödülü kazanan ilk Malezyalı aktör ve Asya kökenli ikinci kadın oldu. 2022'deki cinsiyetçilik, ırkçılık ve çıkar çatışması tartışmaları nedeniyle Amerikan NBC kanalında yayınlanmayan Altın Küre Ödülleri, 2023'te televizyon ekranlarında yeniden canlı yayınlandı. Los Angeles'ta düzenlenen töreni Amerikalı siyahi komedyen Jerrod Carmichael sundu.

80. Altın Küre Ödülleri'ni kazananların tam listesi şöyle:

Sinema

En İyi Film (Müzikal veya Komedi): The Banshees of Inisherin

En İyi Film (Dram): The Fabelmans

Yabancı Dilde En İyi Film: Argentina, 1985 (Arjantin)

En İyi Animasyon Filmi: Guillermo del Toro's Pinocchio

En İyi Senaryo: Martin McDonagh, The Banshees of Inisherin

En İyi Yönetmen: Steven Spielberg, The Fabelmans

En İyi Şarkı: Naatu Naatu, Kala Bhairava, M. M. Keeravani, Rahul Sipligunj ("RRR")

En Özgün Film Müziği: Justin Hurwitz, Babylon

En İyi Aktör (Dram): Austin Butler, Elvis

En İyi Aktris (Dram): Cate Blanchett, Tár

En İyi Aktör (Müzikal veya Komedi): Colin Farrell, The Banshees of Inisherin

En İyi Aktris (Müzikal veya Komedi): Michelle Yeoh, Everything Everywhere All at Once

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Ke Huy Quan, Everything Everywhere All at Once

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Angela Bassett, Black Panther: Wakanda Forever

Televizyon

En İyi Dizi (Dram): House of the Dragon

En İyi Dizi (Komedi): Abbott Elementary

En İyi Mini Dizi veya Televizyon Filmi: The White Lotus: Sicily

En İyi Aktör (Müzikal veya Komedi): Jeremy Allen White, The Bear

En İyi Aktris (Müzikal veya Komedi): Quinta Brunson, Abbott Elementary

En İyi Aktör (Dram): Kevin Costner, Yellowstone

En İyi Aktris (Dram): Zendaya, Euphoria

En İyi Aktör (Mini Dizi, Antoloji Dizisi ya da TV Filmi): Evan Peters, Monster: The Jeffrey Dahmer Story

En İyi Aktris (Mini Dizi, Antoloji Dizisi ya da TV Filmi): Amanda Seyfried, The Dropout

Müzikal-Komedi veya Drama Dalında En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Julia Garner, Ozark

Müzikal-Komedi veya Drama Dalında En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Tyler James Williams, Abbott Elementary

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu (Mini Dizi, Antoloji Dizisi ya da TV Filmi): Jennifer Coolidge, The White Lotus

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu (Mini Dizi, Antoloji Dizisi ya da TV Filmi): Paul Walter Hauser, Black Bird

BAFTA Ödülleri

Kısa adı BAFTA olan British Academy Film Awards, yani İngiliz Akademisi Film Ödülleri, 19 Şubat'ta Londra'da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Alison Hammond ve Richard E. Grant'in ev sahipliği yaptığı törene Galler Prensi William ve Galler Prensesi Kate Middleton da katıldı. Alman yapımı 'All Quiet on the Western Front'un En İyi Film seçildiği BAFTA'da Austin Butler En İyi Erkek Oyuncu, Cate Blanchett de En İyi Kadın Oyuncu ödüllerini kazandı. All Quiet on the Western Front, beş BAFTA kazanırken; The Banshees of Inisherin ve Elvis filmleri dörder ödül aldı.Törende bazı sanatçılar, Türkiye'de Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenler ve depremden etkilenenlere dikkat çekmek için mavi kurdele taktı.

2023 BAFTA Ödülleri'ni kazananlar:

En İyi Film: All Quiet on the Western Front

En İyi Yönetmen: Edward Berger, All Quiet on the Western Front

En İyi Kadın Oyuncu: Cate Blanchett, Tár

En İyi Erkek Oyuncu: Austin Butler, Elvis

Yükselen Yıldız: Emma Mackey

En İyi İngiliz Filmi: The Banshees Of Inisherin

İngiliz Kısa Animasyon: The Boy, The Mole, The Fox and The Horse

Kostüm Tasarımı: Elvis

Makyaj Ve Saç: Elvis

En İyi Prodüksiyon Tasarımı: Babylon

En İyi Belgesel: Navalny

En İyi İngiliz Kısa Filmi: An Irish Goodbye

En İyi Orijinal Senaryo: The Banshees Of Inisherin

En İyi Orijinal Film Müziği: All Quiet On The Western Front

En İyi Ses: Avatar: The Way of Water

En İyi Animasyon: Guillermo Del Toro's Pinocchio

2023 Oscar Ödülleri

95. Oscar Ödül Töreni, 13 Mart'ta ABD'nin Los Angeles kentindeki Dolby Tiyatrosu'nda düzenlendi. Törenin sunuculuğunu komedyen Jimmy Kimmel üstlendi. En İyi Film ödülü "Everything Everywhere All At Once"a gitti. Film toplam 7 ödül aldı. Diğer taraftan, ilk kez Asya kökenli bir kadın, Michelle Yeoh, En iyi Kadın Oyuncu ödülüne sahip oldu. Katılımcıların törene gelişlerinde üzerinde yürüdükleri geleneksel kırmızı halı yerine, bu yıl bej rengi halının kullanılması dikkati çekti.

Törende bazı ünlüler, mavi kurdele takarak BM Mülteciler Yüksek Komiserliğinin (UNHCR) "Sığınmacılarla Birlikteyim" kampanyasına destek verdi.

Şarkıcı Rihanna ve Lady Gaga törende sahne aldı

İşte 95'inci Oscar Ödülleri'nin Kazananları:

En İyi Film: 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Kadın Oyuncu: Michelle Yeoh, 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Erkek Oyuncu: Brendan Fraser, 'The Whale'

En İyi Yönetmen: Daniel Kwan ve Daniel Scheinert, 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Jamie Lee Curtis, 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Ke Huy Quan, 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Uluslararası Film: 'All Quite On The Western Front' (Almanya)

En İyi Özgün Senaryo: 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Uyarlama Senaryo: 'Women Talking'

En İyi Belgesel: 'Navalny'

En İyi Kısa Belgesel: 'The Elephant Whisperers'

En İyi Animasyon Filmi: 'Pinocchio'

En İyi Sinematografi: James Friend, 'All Quite On The Western Front'

En İyi Görsel Efekt: 'Avatar: The Way of Water'

En İyi Film Kurgusu: 'Everything Everywhere All At Once'

En İyi Film Müziği: 'All Quite On The Western Front'

En İyi Özgün Şarkı: RRR, 'Naatu Naatu'

En İyi Ses Kurgusu: 'Top Gun: Maverick'

En İyi Yapım Tasarımı: 'All Quite On The Western Front'

En İyi Kısa Film: 'An Irish Goodbye'

En İyi Kısa Animasyon: 'The Boy, The Mole, The Fox and The Horse'

En İyi Kostüm Tasarımı: 'Black Panda: Wakanda Forever'

En İyi Makyaj ve Saç Tasarımı: 'The Whale'

Akbank Kısa Film Festivali

Akbank Kısa Film Festivali, 2-12 Mayıs 2023 tarihleri arasında 19. kez düzenlendi. 71 ülkeden toplam 2 bin 237 kısa filmin başvurduğu festivalde

36 ülkeden 88 kısa ve üç uzun metraj film gösterildi. Festivalin oyuncu Ceyda Düvenci'nin sunumuyla gerçekleştirilen kapanış töreninde ödül kazanan yapımlar da açıklandı. Festivalin Ulusal Yarışma Festival Kısaları bölümü jürisinde oyuncu Beren Saat, yönetmen Umut Aral, oyuncu Ekin Koç, kurgucu Ali Aga ve Akbank Sanat Müdürü Derya Bigalı yer aldı. Jüri, En İyi Kısa Film ödülünü Kasım Ördek'in Birlikte, Yalnız filmine verirken Sis Gürdal'ın Yazın Sonu ile Turan Haste'nin Rutubet filmleri de Mansiyon ödülüne layık bulundu.

19. Akbank Kısa Film Festivali'nde ödül kazananların tam listesi şu şekilde:

Ulusal Yarışma

En İyi Kısa Film: Birlikte, Yalnız (Yön. Kasım Ördek)

Mansiyon: Yazın Sonu (Yön. Sis Gürdal) ve Rutubet (Yön. Turan Haste)

Uluslararası Yarışma

En İyi Kısa Film: Anne Babam Beni Görmeye Gelecek mi? / Will My Parents Come to See Me? (Yön. Mo Harawe)

Mansiyon: Bir Komplo Adamı / A Conspiracy Man (Yön. Valerio Ferrara) ve Annemin Hüzünlü Ninnileri / Lori (Yön. Abinash Bikram Shah)

Genç Bakışlar

En İyi Kısa Film: E-Duygu (Yön. İpek Karan)

Mansiyon: İtiraf (Yön: Andaç Bertuğ Şimşek)

Forum

En İyi Senaryo: Neredeyse Kesinlikle Yanlış (Senarist: Cansu Baydar)

Mansiyon: Rüyası Ömrümüzün Çünkü Eşyaya Siner (Senarist: Koray Arıgümüş)

İstanbul Film Festivali Ödülleri

7-18 Nisan tarihleri arasında düzenlenen 42. İstanbul Film Festivali'nin ödül töreni, 18 Nisan Salı akşamı Soho House İstanbul'da gerçekleşti. Festivalde ulusal ve uluslararası yarışmalarda kısa ve uzun metrajlı toplam 59 film yarıştı. Yönetmen João Canijo başkanlığındaki 42. İstanbul Film Festivali'nin Uluslararası Yarışma jürisinde yapımcı Dora Bouchoucha, yönetmen Teona Strugar Mitevska, yönetmen Alexandre O. Philippe ve oyuncu Maeve Jinkings yer aldı. Başkanlığını yönetmen Emin Alper'in üstlendiği Ulusal Yarışma Jürisi'nin diğer üyeleri oyuncu Farah Zeynep

Abdullah, görüntü yönetmeni A. Emre Tanyıldız, kurgucu Aylin Zoi Tinel ve yazar Seray Şahiner oldu. Ulusal Yarışma'da en iyi filme verilen Altın Lale'yi Ayşe Polat'ın yönettiği Im Toten Winkel / Kör Noktada kazandı. Film, en iyi senaryo, en iyi kurgu ödüllerini de aldı.

Ödüllerin tamamı şöyle:

Ulusal Yarışma

Altın Lale En İyi Film – Kör Noktada (Ayşe Polat)

Kariyo Jüri Özel Ödülü – Onat Kutlar anısına – Cam Perde (Fikret Reyhan)

En İyi Yönetmen – Belmin Söylemez (Ayna Ayna)

En İyi Senaryo – Ayşe Polat (Kör Noktada)

En İyi Kadın Oyuncu – Manolya Maya, Şenay Aydın, Laçin Ceylan (Ayna Ayna / Mirror Mirror)

En İyi Erkek Oyuncu – Alper Çankaya (Cam Perde)

Mansiyon – Sanki Her Şey Biraz Felaket (Umut Subaşı)

En İyi Görüntü Yönetmeni – Barış Aygen (Bir Tutam Karanfil)

En İyi Kurgu Ödülü – Serhad Mutlu, Jörg Volkmar (Kör Noktada)

En İyi Sanat Yönetmeni – Meral Efe Yurtseven, Emre Yurtseven (Iguana Tokyo)

En İyi Özgün Müzik – Kazuya Nagaya, Sound Walk Collective (Iguana Tokyo)

Uluslararası Yarışma

Altın Lale – Üçüncü Dünya Savaşı / Jang-e jahani sevom / World War III / Houman Seyyedi (İran)

Jüri Özel Ödülü – Pamfir / Dmytro Sukholytkyy-Sobchuk (Ukrayna, Fransa, Polonya, Şili, Lüksemburg)

Mansiyon - Atlantic Bar / Fanny Molins (Fransa)

Ulusal Belgesel Yarışması

En İyi Belgesel – Boşlukta / Somnur Vardar

Mansiyon – Düet / İdil Akkuş, Ekin İlkbağ

Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü

En İyi İlk Film – Bars / Orçun Köksal

Ulusal Kısa Film Yarışması

En İyi Kısa Film – Adres / Aram Dildar

Mansiyon – Suriyeli Kozmonot / Charles Emir Richards

FIPRESCI Ödülleri

Uluslararası Yarışma'da – Sıradaki Kız / Da-Eum-So-Hee / Next Sohee / Jung July (Güney Kore)

Ulusal Yarışma'da – Kör Noktada / Im Toten Winkel / In the Blind Spot / Ayşe Polat (Almanya)

Ulusal Kısa Film Yarışması'nda – 8 Mart 2020: Bir Günce / March 8, 2020: A Memoir / Fırat Yücel (Türkiye, Hollanda)

Genç Ustalar Yarışması

Genç Usta Ödülü – Güvenli Bir Yer / Sígurno mjesto / Safe Place / Juraj Lerotić (Hırvatistan)

Kültürlerarası İletişim Derneği tarafından TÜRSAK Vakfı Türkiye proje ortaklığı ile düzenlenen Uluslararası Frankfurt Türk Film Festivali, 11-16 Haziran 2023 tarihleri arasında Frankfurt'ta 23. kez sinemaseverlerle buluştu. Festivalin Yosi Mizrahi ve Rana Ayhan'ın sunduğu ödül töreni, Metropolis Cine Star Sineması'nda yapıldı. En İyi Film Ödülü "Kurak Günler" ve En İyi Yönetmen Ödülü "Karanlık Gece" filmiyle Özcan Alper'e verildi. Bu yıl ilk kez Uzun Metraj Jürisi, ilk filmini çeken "Kar ve Ayı" filminin yönetmeni Selcen Ergun'a En İyi İlk Film Jüri Özel Ödülü verdi. En İyi Senaryo Ödülü'nü "Kurak Günler" filmi ile Emin Alper alırken, En İyi Film Müziği Ödülü ise "Kurak Günler" filmi ile Stefan Will'e verildi. Festivalde bu yıl ayrıca En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü "Karanlık Gece" filmiyle Yunus Roy İmer'e, En İyi Erkek Oyuncu Ödülü "Çilingir Sofrası" filmindeki performansları ile Ahmet Rifat Şungar ile Barış Gönenen'e, En İyi Kadın Oyuncu Ödülü ise "Turna Misali" filmi ile Sennur Nogaylar'a verildi. Jüri, bu kategoride bu yıl ilk kez genç bir oyuncunun başarısını da ödüllendirerek Gelecek Vaad Eden Oyuncu Jüri Özel Ödülü'ne "Kabahat" filmindeki performansıyla Mina Demirtaş'ı layık görüldü.

Cannes Film Festivali

2023'te 76. kez düzenlenen Cannes Film Festivali'nde ödüller 28 Mayıs'ta

sahiplerini buldu. 'En İyi Film' dalında Altın Palmiye ödülü mahkeme salonu draması 'Anatomy of a Fall' filmi ile Fransız yönetmen Justine Triet'e verildi. Triet, ödülü kazanan üçüncü kadın yönetmen oldu. Merve Dizdar ise 'Kuru Otlar Üstüne' filmindeki rolüyle 'En İyi Kadın Oyuncu' dalında Altın Palmiye'ye uzanarak, bu ödülü kazanan ilk Türk kadın oyuncu olarak tarihe geçti. 'En İyi Erkek Oyuncu' ödülünü ise Wim Wenders'ın 'Perfect Days' filminde suskun bir tuvalet temizleyicisini canlandıran efsane Japon oyuncu Koji Yakusho aldı.

Ödül Kazananların Tam Listesi Şöyle:

Ana Yarışma

Altın Palmiye: Anatomy of a Fall (Yön. Justine Triet)

Jüri Büyük Ödülü: The Zone of Interest (Yön. Jonathan Glazer)

Jüri Ödülü: Fallen Leaves (Yön. Aki Kaurismäki)

En İyi Yönetmen: Tran Anh Hung (The Pot au Feu)

En İyi Senaryo: Sakamoto Yûji (Monster)

En İyi Kadın Oyuncu: Merve Dizdar (Kuru Otlar Üstüne)

En İyi Erkek Oyuncu: Kōji Yakusho (Perfect Days)

Belirli Bir Bakış

Belirli Bir Bakış Ödülü: How to Have Sex (Yön. Molly Manning Walker)

Jüri Ödülü: Asmae El Moudir (Yön. Hounds)

En İyi Yönetmen: Asmae El Moudir (The Mother of All Lies)

Özgürlük Ödülü: Mohamed Kordofani (Goodbye Julia)

Toplu Performans Ödülü: The Buriti Flower

Yeni Ses Ödülü: Omen (Yön. Baloji)

Diğer Ödüller

En İyi İlk Film (Caméra d'Or): Inside the Yellow Cocoon Shell (Yön. Thien An Pham)

Altın Palmiye (kısa film): 27 (Yön. Flóra Anna Buda)

Kısa Film Mansiyon: Fár (Yön. Gunnur Martinsdóttir Schlüter)

Queer Palm: Monster (Yön. Hirokazu Koreeda)

Distopya Film Festivali

Uluslararası Distopya Film Festivali 1-4 Haziran 2023 tarihleri arasında üçüncü kez gerçekleşti. Yosi Mizrahi'nin sunumuyla, AKM Yeşilçam Sineması'nda gerçekleştirilen ödül töreninde, Zerrin Tekindor'a 'Onur Ödülü' takdim edildi. Bu yıl rekor sayıda başvurunun olduğu, 8 uluslararası kısa film, 7 uluslararası uzun metraj filmin yarıştığı Distopya Film Festivali'nde 'En İyi Film' dalında ödülü Chie Hayakawa'nın yönettiği 'Plan 75' aldı. 'En İyi Yönetmen' ödülünü, 'PHI 1.168' ile Theodore Ushev alırken, 'En İyi Senaryo' dalında 'Vesper' ile Kristina Buozyte ve Bruno Samper ödüle layık görüldü. 'Dry Ground Burning' ile Lea Alves Da Silva ve Joana Darc Furtado'nun 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülünü paylaştıkları gecede 'En İyi Erkek Oyuncu' dalında ise 'PHI 1.168' ile Nikolay Stanoev ve Deyan Donkov ödülün sahibi oldu. Uluslararası Kısa Film Yarışması'nda Guido Ekker'in yönettiği 'Still Here', 'En İyi Film Ödülü'nü kazandı. Zahid Çetinkaya'nın yönettiği 'Fraktal: Para Adam'a ise 'Jüri Özel Ödülü' verildi.

İzmir Uluslararası Film ve Müzik Festivali

İzmir Uluslararası Film ve Müzik Festivali'nde Kristal Flamingo ödülleri 21 Haziran'da üçüncü kez sahiplerini buldu. İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen festivalin İstinye Park Teras Renk Sineması'nda düzenlenen ödül töreninde 'En İyi Film'e verilen 'Kristal Filamingo'ya yönetmen Ayşe Polat'ın 'Kör Noktada' filmi layık görüldü. Polat 'En İyi Yönetmen' ve SİYÂD Ödülü'nün de sahibi olarak üç ödülle geceden ayrıldı. Direktörlüğünü Vecdi Sayar'ın yaptığı festivalin Korhan Abay'ın sunumuyla gerçekleşen ödül töreninde Jüri Özel Ödülü, yönetmen Özcan Alper'in 'Karanlık Gece' filmine verildi.

Ödül alanların tam listesi şöyle:

Ulusal Yarışma

En İyi Film: Zeynep Polat/Kör Noktada

En İyi Erkek Oyuncu: Berkay Ateş/Karanlık Gece

En İyi Kadın Oyuncu: Nurcan Eren/Suna

En İyi Özgün Beste: Cansu Küçüktürk/Karanlık Gece

En İyi Özgün Film Şarkısı: Kendi Yolumda/Athena

En İyi Ses Tasarımı: Ayna Ayna

SİYÂD Özel Ödülü: Kör Noktada/Ayşe Polat

FİLM-YÖN Yönetmen Ödülü: Kör Noktada/Ayşe Polat

İzmir Kent Konseyi Ödülü: Kendi Yolumda/Ömer Faruk Sorak

Uluslararası Yarışma

En Film Ödülü: Pakistanlı yönetmen Saim Sadiq imzalı 'Joyland' filmine

Jüri Özel Ödülü: Fransız yönetmen Marie-Castille Mention-Schaar imzalı Divertimento

TV dizi müziği

Ulusal Kanal Dizisi En İyi Şarkı Ödülü: Duy Beni Dizisi/Serkan Ölçer, Ece Torun Ölçer, Mert Carim

Dijtal Platform Dizisi En İyi Şarkı Ödülü: Bir Bakman Lazım Dizisi/Özkan Uğur

Dijital Platform En İyi Dizi Jenerik Müziği Ödülü: Şahmaran Dizisi/Hakan Özer

Ulusal Kanaldaki En İyi Dizi Jenerik Müziği Ödülü: Ömer Dizisi/ Alp Yenier,

Venedik Film Festivali

Venedik Film Festivali'nin 2023 ödülleri sahiplerini buldu. 30 Ağustos - 9 Eylül tarihlerinde 80'incisi düzenlenen festivalin kapanış ve ödül töreni 10 Eylül'de Venedik'in Lido Yarımadası'nda gerçekleşti. Törende en iyi film dalında Altın Aslan ödülünü Yunan yönetmen Yorgos Lanthimos'un feminist draması 'Poor Things' kazandı. Festivali'nin diğer kazananları ise göç politikaları nedeniyle Avrupa'yı utandıran iki film oldu. En iyi yönetmene verilen 'Gümüş Aslan Ödülü'nü İtalyan yönetmen Matteo Garrone, iki gencin Senegal'den Libya'daki gözaltı kamplarına ardından Akdeniz'den Avrupa'ya uzanan yolculuğunu konu ettiği 'Io Capitano' filmiyle kazandı. Filmin genç yıldızı Seydou Sarr da 'En İyi Genç Erkek Oyuncu' ödülünü kazandı. Avrupa'nın Polonya-Belarus sınırındaki diğer bir göç krizini konu alan Polonyalı yönetmen Agnieszka Holland'ın 'The Green Border' filmi ise 'Jüri Özel Ödülü'nü kazandı. Festivalde 'Ufuklar' (Orizzonti) kategorisinde iki Türk yönetmenin filmi de dünya prömiyerlerini yaptı. Yönetmen Selman Nacar'ın 'Tereddüt Çizgisi' filmi ile Nehir Tuna'nın 'Yurt' filmi, Venedik'te sinemaseverlerle buluştu.

80. Venedik Film Festivali'nde Ödül Kazananların Tam Listesi İşe Şöyle;

Altın Aslan: Poor Things – Yorgos Lanthimos

Gümüş Aslan Jüri Özel Ödülü: Evil Does Not Exist – Ryusuke Hamaguchi

Gümüş Aslan En İyi Yönetmen: Io Capitano – Matteo Garrone

Jüri Özel Ödülü: Green Border – Agnieszka Holland

En İyi Senaryo:El Conde – Pablo Larraín ve Guillermo Calderón

En İyi Kadın Oyuncu: Priscilla – Cailee Spaeny

En İyi Erkek Oyuncu: Memory – Peter Sarsgaard

Marcello Mastroianni En İyi Genç Oyuncu: Io Capitano – Seydou Sarr

Horizons Kazananları

En İyi Film: Explanation For Everything – Gábor Reisz

En İyi Yönetmen: Paradise Is Burning - Mika Gustafson

Jüri Özel Ödülü: Una Sterminata Domenica – Alain Parroni

En İyi Kadın Oyuncu: El Paraiso – Margarita Rosa De Francisco

En İyi Erkek Oyuncu: City of Wind – Tergel Bold-Erdene

En İyi Senaryo: El Paraiso – Enrico Maria Artale

En İyi Kısa Film: A Short Trip – Erenik Beqiri

Geleceğin Aslanı – Luigi De Laurentiis Ödülü Çıkış Filmi: Love Is A Gun – Hong-Chi Lee

Seyirci Ödülü: FELICITÀ (HAPPINESS) – Micaela Ramazzotti

Venedik Klasikleri

En İyi Belgesel: Thank You Very Much – Alex Braverman

En İyi Film Restorasyonu: OHIKKOSHI (MOVING) – Shinji Somai

Toronto Uluslararası Film Festivali

48. Toronto Uluslararası Film Festivali, 7-17 Eylül tarihlerinde gerçekleşti. Tüm dünyadan 500 bini aşkın sinemaseverin katıldığı festivalin özel seçkileri arasında Türk yönetmen Cemil Ağacıkoğlu'nun imzasını taşıyan, Sezgi Üstün San ile Özlem Özçelik'in yapımcılığını üstlendiği 2023 yapımı "Son Hasat" filmi de dünya prömiyerini yaptı.

Ödül kazananların tam listesi şöyle:

Halkın Seçimi Ödülü: “American Fiction” - Cord Jefferson

Halkın Seçimi Belgesel Ödülü: “Mr. Dressup: The Magic of Make-Believe” - Robert McCallum

Halkın Seçimi Gece Yarısı Çılgınlığı Ödülü: “Dicks: The Musical” - Larry Charles

Platform Ödülü: “Dear Jassi” - Tarsem Singh Dhandwar

En İyi Kanada Yapımı Film: “Solo” - Sophie Dupuis

En İyi Kısa Film: “Electra” - Daria Kashcheeva

En İyi Kanada Yapımı Kısa Film: “Motherland” - Jasmin Mozaffari)

#ShareHerJourney Ödülü: “She” - Renee Zhan

NETPAC Ödülü: “A Match” - Jayant Digambar Somalkar

FIPRESCI Jüri Ödülü: “Seagrass” - Meredith Hama-Brown

Adana Altın Koza Film Festivali

30. Adana Altın Koza Film Festivali 18-24 Eylül tarihleri arasında gerçekleşti. Festivalin ödülleri Çukurova Üniversitesi Kongre Merkezi’nde gerçekleşen, sunuculuğunu Yetkin Dikiciler ve Gülay Afşar’ın üstlendiği kapanış töreninde sahiplerini buldu. Festival’de Ulusal Uzun Metraj Yarışması’nda en iyi film dalında ‘Altın Koza’ Umut Subaşı’nın ‘Sanki Her Şey Biraz Felaket’ filmine verildi. Şubaşı’nın filmi ‘En İyi Yönetmen’, ‘En İyi Senaryo’, ‘SİYÂD En İyi Film’ ödüllerine de alarak geceden dört ödülle ayrıldı. Geceye damga vuran yapımlardan biri de Tunahan Kurt’un ‘Karganın Uykusu’ filmi oldu. Film, festivalde ‘Yılmaz Güney Ödülü’ dâhil dört ödül aldı.

2023’ün Altın Koza’ları Tam Liste:

Ulusal Uzun Metraj

En İyi Film Ödülü: Sanki Her Şey Biraz Felaket (Umut Subaşı)

Yılmaz Güney Ödülü: Karganın Uykusu

Kadir Beycioğlu Jüri Özel Ödülü: Cam Perde

Adana Seyirci Ödülü: Karganın Uykusu (Tunahan Kurt)

Mansiyon Ödülü: Bir Gün 365 Saat

En İyi Yönetmen Ödülü: Umut Subaşı (Sanki Her Şey Biraz Felaket)

Safa Önal En İyi Senaryo Ödülü: Umut Subaşı (Sanki Her Şey Biraz Felaket)

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Selen Kurtalan-Cam Perde

Rıza Akın En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Ahmet Ağgün (Karganın Uykusu)

En İyi Müzik Ödülü: Karganın Uykusu-Canset Özge Can

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Karganın Uykusu-Ziya Kasapoğlu

En İyi Sanat Yönetmeni Ödülü: Annesinin Kuzusu-Meral Aktan

Ayhan Ergürsel En İyi Kurgu Ödülü: Cam Perde-Fikret Reyhan

Yardımcı Rolde En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Elit İşcan (Suyun Üstü) ve Nilay Erdönmez (Yüzleşme)

Yardımcı Rolde En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Necip Memili (Annesinin Kuzusu) ve Okan Urun (Yüzleşme)

Türkan Şoray Umut Veren Kadın Oyuncu Ödülü: Deniz Altan (Kıyıda)

Umut Veren Erkek Oyuncu Ödülü: Eser Ağçalı (Karganın Uykusu)

FİLM YÖN Erden Kıral En İyi Yönetmen Ödülü: Açık Kapılar Ardında-Alpgiray Uğurlu

SİYÂD Cüneyt Cebenoyan En İyi Film Ödülü: Sanki Her Şey Biraz Felaket-Umut Subaşı

Belgesel Film

En İyi Belgesel Ödülü: Rodakis'i Ararken-Kerem Soyyılmaz

Jüri Özel Ödülü: Aladağ "Bir Yürek Yangını"-Ersin Erçin

Mansiyon Ödülü: Flanöz-Vahit Sarıtaş

Uluslararası Kısa Film

En İyi Film Ödülü: No Place For Old Man

Jüri Özel Ödülü: Amaj'ast Guest

Mansiyon Ödülü: Kolaj-Gülce Esen Dilek

Adana Kısa Film

En İyi Film Ödülü: Aynalı Zırhlı-Abdullah Doğala

Öğrenci Filmleri

En İyi Kurgu Film Ödülü: Karıncanın Ayak İzleri-Ümit Güç

En İyi Deneysel Film Ödülü: Sonsuza Dek Birlikte-Zeynep Sude Karabulut

Canlandırma Dalında En İyi Film Ödülü: Nefes- Şule Barman, Erdem Boz

En İyi Belgesel Ödülü: Hayallerin Ötesinde-Deniz Mıdık

Fikret Öz Jüri Özel Ödülü: Kuşlar İşer mi?-Arif Canpolat

Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali

TÜRKSOY'un ilan ettiği "Şuşa – 2023 Türk Dünyası Kültür Başkenti" kapsamında Azerbaycan'da gerçekleştirilen "3.Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali" 29 Eylül - 4 Ekim 2023 tarihleri arasında gerekleşti. Festivalin ödülleri Haydar Aliyev Merkezi'nde düzenlenen ödül töreninde sahiplerini buldu. Festivalde, yönetmenliğini Ahmet Sönmez'in yaptığı "Yıldız Tozu" filmi "En İyi Film" seçilirken, Murat Pay'ın yönettiği belgesel film "Hep 33 Yaşında" ise Jüri Özel Ödülü'nün sahibi oldu. "En İyi Yönetmen Ödülü"nü "Tanrı Verdi" filmiyle Kırgızistanlı yönetmen Asel Juraeva, "En İyi Senaryo Ödülü"nü Özbekistan'dan "Abdulla Oripov" filmi aldı. "En İyi Kadın Oyuncu" ödülüne "Meryem" filmindeki rolüyle Azerbaycan'dan Tehmine Rafaella, "En İyi Erkek Oyuncu" ödülüne ise "Kızıl Elma" filmindeki rolüyle Türkmenistan'dan Ahmet Amandurdiyev değer görüldü. Türk dünyası sinemasına katkılarından ötürü Serdar Gökhan ve Metin Günay ile Azerbaycan'dan Hemide Ömerova, Ogtay Mirgasımov, Orman Aliyev ve Ağası Memmedli, Kazakistan'dan Azamat Satıbaldı, Özbekistan'dan Firdavs Abdulhalikov, Türkmenistan'dan Hocagulu Narlıyev, Mayagüzel Aymedova ve Çarlıyar Seyidli "Festival Özel Ödülü"ne layık görüldü. Belgesel filmlerde birincilik ödülü Azerbaycan'dan "Sonuncu", ikincilik Kazakistan'dan "Argau", üçüncülük ise Özbekistan'dan "Benim Dairem" filminin oldu. "Jambıl" filminin yönetmeni Kazakistan'dan Dosjan Janbotaev de "Jüri Özel Ödülü"nün sahibi oldu.

Antakya Film Festivali

Antakya deprem sonrası en geniş kapsamlı ilk sanat etkinliğine 11, Uluslararası Antakya Film Festivali ile şahitlik etti. 13-19 Ekim'de çadır

kentlerde düzenlenen festivalin ödül töreni ilan edilen 3 günlük 'Milli Yas' üzerine Nato Çadırkent Yemekhanesi'nde gerçekleştirildi. Alison Murray'in yönettiği Ariel: Back to Buenos Aires filmi, Uzun Metraj En İyi Film Ödülüne layık görüldü.

Uzun Metraj Film

En İyi Film: Ariel: Back to Buenos Aires (Alison Fairweather)

En İyi Yönetmen: Ryoma Kosasa (Push Puase)

En İyi Senaryo: Alison Murray (Ariel: Back to Buenos Aires)

En İyi Görüntü Yönetmeni: Rodrigo Pulpeiro (Ariel: Back to Buenos Aires)

En İyi Müzik: Takashi Yuki (Dito)

En İyi Kadın Oyuncu: Nairu Yamamoto (Push Puase)

En İyi Erkek Oyuncu: Taner Cindoruk (Aga)

En İyi Kurgu: Ryoma Kosasa (Push Puase)

En İyi Sanat Yönetmeni: Sandra Mitrovic (A Three Storey Comedy)

Jüri Özel Ödülü: Push Puase (Ryoma Kosasa)

Seyirci Özel Ödülü: Eflâtun (Cüneyt Karakuş)

Yeşilçam Özel Ödülü: Tebessüm (Sezgin Cengiz, Şiyar Gedik)

Belgesel Film

En İyi Film: Under The Sky of Damascus (Heba Khaled, Talal Derki, Ali Wajeeh)

Jüri Özel Ödülü: Kaf Kaf (Metin Dağ)

Jüri Özel Ödülü: Karanlıkta Kaybolanlar (Can Diker)

Teşvik Ödülü: En Güzel Yabancı (Yakup Uygun, Ersin Karahaliloğlu)

Belgesel Kısa Film

En İyi Film: Astor Place: The American Dream (Giuseppe Malpasso)

Jüri Özel Ödülü: Yerin Ruhu (Burcu Dabak Özdemir)

Kısa Kurmaca Film

En İyi Film: Ida (Irina Voronova)

Jüri Özel Ödülü: Curl (Helen Silvander)

Jüri Özel Ödülü: İstanbul İstanbul (Demir Özcan)

Öğrenci Kısa Kurmaca Film

En İyi Film: Solidified Stairs (Xiao Liu)

Jüri Özel Ödülü: Oblivion (Dmitry Alekseev)

Animasyon Kısa Film

En İyi Film: Son Ağaç (The Last Tree / Zülfü Gül)

Jüri Özel Ödülü: Masha and the Bear: Think Outside the Box (Vladislav Bayramgulov)

Deneysel Kısa Film

En İyi Film: I Was There (Chi Jang Yin)

Jüri Özel Ödülü: Gaia (Olga Sokolova)

Türk Dünyası Belgesel Film Festivali

Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)'nin de Proje ortakları arasında yer aldığı, 8. Türk Dünyası Belgesel Film Festivali ödülleri, 22 Ekim 2023 tarihinde Ankara'da TRT Arı Stüdyoları'nda düzenlenen törenle sahiplerine verildi. Festivale 23 ülkeden müracaat eden 372 filmden değerlendirmeye alınan 151 belgesel film arasından 16 yapım ödül aldı. 8.Türk Dünyası Belgesel Film Festivalinde Özel Ödüller şu belgesel filmlere verildi: Türk Devlet Teşkilatları 2023 Yılı Modern İpek Yolu Turizm Kuşağı Özel Ödülü Poçtalyon (Postacı) İbadılla Acıbayev (Kırgızistan); Azerbaycan Kültür Bakanlığı Azerbaycan Film'in 100. Yılı Anısına Özel Ödülü, Deprem ve Ovakentli Özbekler Hüseyin Özden (Türkiye); "Ön Jüri Özel Ödülü" Suriyeli Kozmonot Charles Emir Richards sahip oldu. İlk defa verilen ve gösterimlerin yapıldığı üniversitelerde öğrencilerin oylamasıyla belirlenen "2023 yılı Üniversite Öğrencileri Seyirci Özel Ödülü" ise Tirik Askar Sherzod Nazarov (Özbekistan)'a gitti. Öğrenci Belgesel Film Kategorisinde, Birincilik Ödülü "Harvesing Our Tea Sherida Kiran (Türkiye- İngiltere), İkincilik Ödülü Tirik Askar Sherzod Nazarov (Özbeksitan), Üçüncülük Ödülü" Beyaz Dağın Çocukları Yalçın Çiftçi (Türkiye) ve Jüri Özel Ödülü ise Kennedy'nin Doğuşu Gülben Arıcı'ya (Türkiye) verildi. Kısa Metraj Belgesel Film Kategorisinde, Birincilik Ödülü Nowruz Erturan Najafi Gol (İran), İkincilik Ödülü Cevizin Altında Begüm AKSOY-Deya Ar (Türkiye), Üçüncülük Ödülü Vira Yavuz Selim

Taşçıoglu (Türkiye) ve Jüri Özel Ödülüne Böyük Gırmızı Ev Lelakhanım Ganbarlı (Azerbaycan) layık görüldü. 8.Türk Dünyası Belgesel Film Festivalinde Uzun Metraj Belgesel Film Kategorisinde, Birincilik Ödülü Fikret Amirov, Vagıf Mustafayev (Azerbaycan); İkincilik Ödülü Emma Merve Kuş Mataracı (Türkiye-İngiltere) Arkadaşloch-Nobody's Proplem Nilay Kılıç-Markus Bauer-Alexander Brugger (Finlandiya-Almanya) ve Jüri Özel Ödülü de Fatma'dan Sonra 40 Yıl Sezer Ağgez (Türkiye) almaya hak kazandı. 28 Eylül 2023 tarihinde vefat eden Azerbaycan Milletvekili "Ganire Paşayeva" anısına Türk Dünyası Onur Ödülü, Bir Tugan-Hakaslar Nazgul Kenzhetay (Kazakistan)'a verildi. "2023 Yılı Türk Dünyası Yaşam Boyu Onur Ödülü" Türk dünyası kültür ve sanatına hizmetlerinden dolayı Akademisyen-Araştırmacı İrfan Gürdal'a takdim edildi.

Bozok Film Festivali

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü'nün desteği ile Yozgat Valiliği ve Yozgat Bozok Üniversitesi paydaşlığında; Sinema Okuryazarları Derneği yürütücülüğünde düzenlenen Uluslararası 2. Bozok Film Festivali 25-28 Ekim tarihleri arasında gerçekleşti. 2.Bozok Film Festivali'nin ödül töreni Erdoğan Akdağ Kongre ve Kültür Merkezi'nde yapıldı. Törende Türk Sineması'na kimlik kazandıran, Dört Yapraklı yoncanın bir tanesini temsil eden Hülya Koçyiğit ve Tiyatro-sinema-dizi oyuncusu Meral Çetinkaya'ya festival kapsamında onur ödülü takdim edildi. Festivalde panorama seçkisine seçilen filmlerin fragmanları gösterildi.

Uluslararası 2. Bozok Film Festivali'nde Verilen Ödüller Şöyle:

En iyi ulusal kısa film: Bahçeler Put Kesildi,

En iyi ulusal belgesel film: Three Armies

Nida Tüfekçi en iyi özgün film müziği: Forgotten Song

Mehmed Said Fenni en iyi özgün senaryo: Mortis

En iyi kadın oyuncu: Selin Hasar, 'Saadet', (Herkesin Yapabileceği Bir Şey),

En iyi erkek oyuncu: Mücahit Koçak, 'İshak', (Rutubet)

Jüri Özel ödülü: Rutubet ve Emma

Özel Mansiyon: Herkesin Yapabileceği Bir Şey

Sultanbeyli Uluslararası Kısa Film Yarışması

Sultanbeyli Belediyesi'nin düzenlediği Sultanbeyli Uluslararası Kısa Film Yarışması 23-26 Kasım 2023 tarihlerinde gerçekleştirildi. Üçüncüsü düzenlenen yarışmanın ödül töreni Atlas Sineması'nda gerçekleştirildi. Yarışmada En İyi Film Ödülü'nü Beril Tan'ın yönettiği Farklı Bir Yas filmi kazanırken, ikinciliği ise Emre Sefer'in yönettiği Babamın Öldüğü Gün filmi elde etti. Üçüncülüğü ise Barış Kefeli ve Nükhet Taneri'nin yönettiği Ben Tek Siz Hepiniz filmi kazandı.

Bu yıl Jüri Özel Ödülü Mustafa Akkad anısına verildi ve Zeynep İncetekin'in yönettiği Kara Tavuk isimli film kazandı. En iyi kurgu ödülü Birlikte Yalnız filminin yönetmeni Emrullah Erbay'a, en iyi görüntü yönetmeni ödülü Farklı Bir Yas filmi yönetmeni Ece Latifoğlu'na, en iyi kadın oyuncu ödülü Farklı Bir Yas filmi oyuncusu Ilgıt Uçum'a, en iyi erkek oyuncu ödülü ise Rutubet filmindeki performansıyla Mücahit Koçak 'a verildi. Onur ödülleri, Zihni Göktay, Burçak Evren, Hikmet Körmükçü ve Bedia Ener'e verildi. Festival kapsamında Filistinli yönetmen Mohammed Almughanni'ye İnsan Hakları Ödülü takdim edildi. Destek ödülleri ise Sultanbeyli Kısa Film Atölyesine ve Ömer Sami Sevimli'ye verildi. En iyi uluslararası film ödülünü İspanya'dan yarışmaya katılan Miguel Angel Olivares, Scrapyard filmiyle aldı. Ayrıca kısa film yarışmasında Filistin özel seçkisi gerçekleştirildi.

Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali

Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, "Herkes İçin Adalet" temasıyla 17-23 Kasım'da 13. kez düzenlendi. Ödül töreni Atlas 1948 Sineması'nda 23 Kasım 2023 Perşembe günü yapıldı. Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması'nda En İyi Film Ödülü, Ali Asgari'nin yönettiği "Fani Dizeler" filmine gitti. Aynı yarışmada Jüri Özel Ödülü'nü ise Amr Gamal imzalı "Hayat Yükü" filmine verildi.

Elham Esas'ın yönettiği "Sarı" filmi, Altın Terazi Kısa Metraj Kurmaca Film Yarışması'nda En İyi Film Ödülü'ne değer görülürken aynı yarışmadaki Jüri Özel Ödülü, Sevin Yaman imzalı "Ben, Sen, O, Biz, Siz, Onlar" filmine verildi.Kısa Metraj Belgesel Film Yarışması'nda En İyi Belgesel Film Ödülü Yalçın Çiftçi'nin yönettiği "Beyaz Dağın Çocukları", Jüri Özel Ödülü ise Enis Özkul'un yönettiği "Suriyeli Kozmonot" yapımının oldu. Festivalin Öğrenci Jürisi Ödülü'ne, Tunahan Kurt'un yönettiği "Karganın Uykusu" filmi değer görüldü. İzleyicilerin oylarıyla belirlenen Habertürk Seyirci

Ödülü, "Yeşil Hudut" filmine layık görülürken ödül, filmin yönetmeni Agnieszka Holland'a verildi. Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması Sinema Yazarları Derneği Jürisi Ödülü, Sepideh Farsi'nin yönettiği "Deniz Kızı" filminin oldu.

İpekyolu Film Festivali

Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği (SETEM) tarafından, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü katkılarıyla düzenlenen 11. Uluslararası İpekyolu Film Festivali 15-18 Aralık tarihleri arasında düzenlendi. Festival başkanlığını Mehmet Güleryüz'ün üstlendiği festivale Türkiye, Çin, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Kazakistan, İtalya, Suriye, Hindistan, Irak, Yunanistan, İran, Afganistan ve Pakistan gibi ülkelerden toplamda 245 film katıldı. Festivaline ödül töreni, Beyoğlu Atlas Sinemasında 18 Aralık'ta gerçekleşti. Gecede SETEM Emek Ödülü Feyzi Tuna'ya Verildi.

Festivalde Ödül Kazanan Yapımlar İse Şöyle:

Uluslararası İpekyolu Kısa Film Ödülleri

Uluslararası İpekyolu En İyi Kurmaca Film: Together, Alone / Kasım Ördek (TÜRKİYE)

Uluslararası İpekyolu En İyi Yönetmen: Together, Alone / Kasım Ördek (TÜRKİYE)

Uluslararası İpekyolu En İyi Senaryo Ödülü: Warrior / Amanbek Azhymat (KIRGIZİSTAN)

Uluslararası İpekyolu Kurmaca Jüri Özel Ödülü: The Call of Clear Water Bay / Wankun Song (ÇİN)

Uluslararası İpekyolu En İyi Belgesel Ödülü: Black Wagon / Adilet Karzhoev (KIRGIZİSTAN)

Uluslararası İpekyolu En İyi Animasyon Film Ödülü: Hadis / Nazrin Aghamaliyeva (AZERBAYCAN)

Kardeşlik Ödülü : Searching for Justice / Ado Hasanoviç (BOSNA HERSEK)

Ulusal Belgesel Kategorisi

En İyi Belgesel Ödülü: Hayatımın En Güzel Günü / Semih Sağman

Belgesel Dalında En İyi Yönetmen: Beyaz Dağın Çocukları / Yalçın Çiftçi

Belgesel Dalında En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Beyaz Dağın Çocukları / Yalçın Çiftçi

Belgesel Dalında En İyi Senaryo Ödülü: Hayatımın En Güzel Günü / Semih Sağman

Belgesel Dalında En İyi Kurgu Ödülü: Ağacın Ruhu / Eren Aybars Arpacık

Belgesel Dalında Jüri Özel Ödülü: Karanlıkta Kaybolanlar / Can Diker

Animasyon Kategorisi

Animasyon Dalında En İyi Film Ödülü: Labirent / Selçuk Ören

Animasyon Dalında Jüri Özel Ödülü: Zaman Yolcusu Kreta / Ilgın Saçan, Gülşah Özdemir Koryürek

Animasyon Dalında En İyi Yönetmen Ödülü: Yasemin / Muaz Güneş

Animasyon Dalında En İyi Animatör: Labirent / Selçuk Ören

Animasyon Dalında En İyi Senaryo: İçeride / Birnur Karatimur Çutsay

Kurmaca Kategorisi

Kurmaca Dalında En İyi Film Ödülü: Satışçının Bir Günü / Erinç Durlanık

Kurmaca Dalında En İyi Yönetmen Ödülü: Satışçının Bir Günü / Erinç Durlanık

Kurmaca Dalında En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Sacayağı / Serdal Altun

Kurmaca Dalında En İyi Senaryo Ödülü: Satışçının Bir Günü / Erinç Durlanık

Kurmaca Dalında En İyi Kurgu Ödülü: Birlikte, Yalnız / Emrullah Erbay

Kurmaca Dalında En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Satışçının Bir Günü / Melis Ulaş

Kurmaca Dalında En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Birlikte, Yalnız / Mert Doğan

Kurmaca Dalında Jüri Özel Ödülü: Yolda / Özge Uçar Çığşar

Boğaziçi Film Festivali

Boğaziçi Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen "11. Boğaziçi Film Festivali"nin ödül töreni 16 Aralık'ta Atatürk Kültür Merkezi'nde (AKM) gerçekleştirildi. Bu yıl Filistin'de yaşanan dramı beyaz perdeye aktaran

filmlere de programında yer verilen 11. Boğaziçi Film Festivali'nde ödül alan pek çok kişi, kürsüdeki teşekkür konuşmalarında, İsrail'in 7 Ekim'den bu yana saldırılarını sürdürdüğü Gazze Şeridi'nde yaşanan katliam, şiddet ve ablukaya tepki göstererek, yaşanan zulmün bir an önce sona ermesine yönelik temennilerini dile getirdi. Festivalde "Annesinin Kuzusu" filmi ile "A House in Jerusalem" adlı yapım, "En İyi Film" seçilerek Altın Yunus'un sahibi oldu. festivalin Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda "Annesinin Kuzusu" filmi "En İyi Uzun Metraj", aynı filmle Umut Evirgen "En İyi Yönetmen", "Gün Batımına Birkaç Gün Kala" ile Yiğit Küçükkibar "En İyi Senaryo", "Annesinin Kuzusu" ile Selin Şekerci "En İyi Kadın Oyuncu", "Gün Batımına Birkaç Gün Kala" filmindeki performansıyla Uğur Güneş "En İyi Erkek Oyuncu" seçildi. Ayrıca "Annesinin Kuzusu" filmiyle Sebastian Weber "En İyi Görüntü Yönetmeni", "Gün Batımına Birkaç Gün Kala" ile Umut Sakallıoğlu "En İyi Kurgu", "Zamanımızın Bir Kahramanı" filmi ile Miraç Atabey "En İyi İlk Film", "Gün Batımına Birkaç Gün Kala" da "Fiyab En İyi Yapımcı" ödülünü aldı. Uluslararası Uzun Metraj Yarışması'nda da "En İyi Film" kategorisinde Altın Yunus'u almaya hak kazanan yapım "A House in Jerusalem" oldu. Aynı kategoride "Ama Gloria" filmi "Jüri Özel Ödülü", Muayâd Alayan "A House in Jerusalem" ile "En İyi Yönetmen", Saar Rogiers "Sea Sparkle"daki rolüyle "En İyi Kadın Oyuncu", Hamid Reza Abbasi "Empty Nets"teki performansıyla "En İyi Erkek Oyuncu" ödülünü kazandı. Festivalin Ulusal Belgesel Film Yarışması'nda "Oyun Bitti" adlı yapım "En İyi Ulusal Belgesel", "Kedi Adam" belgeseli ise "Jüri Özel Ödülü"nün sahibi oldu. Kısa Kurmaca kategorisinde "Ahmet Uluçay Büyük Ödülü"nü "Highway of a Broken Heart" filmi, Ulusal Kısa Kurmaca Film Ödülü"nü "Kurdun Kutusu", "En İyi Uluslararası Kısa Kurmaca Film" ödülünü "Silhouette", "İstanbul Medya Akademisi Genç Yetenek Ödülü"nü ise Can Baran'ın "Apartman Boşluğu" filmi aldı.

Esenler Film Festivali

Esenler Belediyesi tarafından 3 yıldır düzenlenen Esenler Film Günleri 2023'te festivale dönüştü. 15- 19 Aralık 2023 tarihlerinde gerçekleşen festivalin ödül töreni Atlas Sineması'nda gerçekleşti. Festivalde, "En İyi Kısa Film" ödülünü "Cehennem Boş, Tüm Şeytanlar Burada" filmi, "En İyi İkinci Kısa Film" ödülünü "Oyunbozan", "En İyi Üçüncü Kısa Film" ödülünü "Teamül" filmi aldı. "Suriyeli Kozmonot" ve "Duvar" adlı yapımlar ise "Jüri Özel Ödülü"nün sahibi oldu. "Kısa Film Yapım Desteği"ni ise yönetmenliğini Öykü Orhan'ın, yapımcılığını Ebubekir Elkatmış'ın yaptığı

"Kara Maden", Rabia Özmen'in yönettiği, Cemil Nazlı'nın yapımcılığını üstlendiği "Prosedür" ve yönetmenliğini Furkan Çakmak'ın, yapımcılığını Gülfem Kıroğlu ile Elif Daşkaya'nın yaptığı "Tarife" filmleri aldı. Destek almaya değer bulunan yapımlar, 60 bin liralık para ödülünün sahibi oldu. Yönetmenliği Yağmur Kartal Karakuş'un yaptığı "Biçare" 20 bin lira değerindeki Jüri Özel Ödülü'ne hak kazanırken, yönetmenliğini İsmail Yılmaz'ın üstlendiği "Geri Dönüşüm" ise İstenci Film Prodüksiyon Ekipman Desteği aldı.

Yönetmenliğini Enes Yıldız'ın üstlendiği "Face ID" Flod Color Ödülü, yönetmenliğini Meryem Sena Metin'in yaptığı "Bir Yeni Etiket" ise Unity Prodüksiyon Kurgu Desteği'nin sahibi oldu.

2023'TE TİYATRO

Tiyatro dünyasında 2020 yılında pandemi ile başlayan zor sürecin ardından 2023'te ayağa kalkması beklenen özel tiyatrolar bu kez de 6 Şubat'taki deprem felaketiyle sarsıldı. Yas süreci uzun sürdü, kültür sanat faaliyetlerinin iptallerinden tiyatrolar da nasibini aldı. Özel tiyatrolar 2023'te 200'e yakın oyunu izleyiciyle buluşturdu. Tiyatrolar hem deprem, hem de ekonomik sıkıntılar nedeniyle aldıkları hasarı 'ünlü oyuncu' ve dev prodüksiyonlarla kapatmaya çalıştı.

Bakanlıktan Özel Tiyatrolara 55 Milyon Lira Destek

Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023-2024 sanat sezonunda 476 tiyatroya toplam 55 milyon lira destek verme kararı aldı. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Batuhan Mumcu başkanlığında, Bakanlığa bağlı sanat kurumlarının genel müdürleri ve komisyon üyelerinin katılımıyla "Özel Tiyatrolara Maddi Destek Değerlendirme Komisyonu" toplantısı düzenlendi. Özel tiyatroların yardımlardan yararlanmak üzere 2023-2024 sanat sezonu için yapılan başvuruları değerlendiren komisyon, başvurusunu eksiksiz tamamlayan bütün tiyatrolara destek verilmesini kararlaştırdı. Bu kapsamda, 77 geleneksel tiyatro, 95 çocuk oyunu tiyatrosu ve 304 profesyonel olmak üzere 476 tiyatroya toplam 55 milyon lira destekte bulunulacağı açıklandı. Destekle özel tiyatro salonlarının sanat hayatına katkısının artırılması ve devamlılığının sağlanması, tiyatro alanında kayıtlı istihdamın özendirilmesi ve son yıllarda olduğu gibi başvurularda daha çok Türk oyun yazarlarına ait eserlerin tercih edilerek Türk tiyatrosunun gelişmesine katkı sağlanması amaçlandı. Bu destek önceki yıl 32 milyon lira olarak açıklanmıştı.

Kamyon Tiyatrosu Deprem Bölgesine Gitti

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 6 Şubat'taki depremlerin ardından "Kamyon Tiyatrosu"nu deprem bölgelerine gönderdi. Işıl Kasapoğlu'nun yazdığı ve rejisörlüğünü üstlendiği Erzurum Devlet Tiyatrosu yapımı "Dünyanın Eski Zamanlarında" adlı çocuk oyununun ilk durağı Gaziantep'in Nizip ilçesi oldu. "Kamyon Tiyatrosu" yaz boyu, Şanlıurfa/Birecik, Şanlıurfa/Suruç, Şanlıurfa/Halfeti, Adıyaman/Besni, Adıyaman/Merkez, Malatya/Doğanşehir ve Malatya/Yazıhan'da depremzedeleri "eskimeyen zamanlara doğru eğlenceli bir yolculuğa" çıkardı.

Tiyatrolar Perdeyi Depremzedeler İçin Açtı

Depremzedelerin moral ve acısını bir nebze rahatlatmak için düzenlenen sanat faaliyetlerine tiyatrolar da perde açarak dâhil oldu. Tiyatro Ak'la Kara, "Oyuncaklar Çocuklara, Siz Koltuklara, Biz Sahneye" kampanyasıyla mart ayı boyunca Ankara, İstanbul ve Adapazarı'nda "On Kişiydiler" ve "Muhteşem İkili" oyunlarını sahneledi. Kampanya boyunca seyircilerin oturdukları koltuklara bıraktıkları oyuncaklar depremzede çocuklara ulaştırıldı. Medya Platformu Derneği, "Tiyatro Gilima" işbirliğiyle çocuklara yönelik tiyatrolar düzenledi. Kahramanmaraş'a giden tiyatro ekibi, depremden etkilenen çocuklara "Haylaz Afacan", "Sokak Oyunları" ve "Doğa Hepimizin" adlı tiyatro oyunlarını sergiledi. Kabare Dada ve Net Sanat tarafından hayata geçirilen Okan Bayülgen tarafından yazılıp yönetilen Richard oyunu da depremzedeler yararına oynandı. Temsil, 5 ve 19 Mart'ta AKM Türk Telekom Opera Salonu'nda tiyatroseverlerle buluştu. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları da, 5 Mart'ta çocuk oyunlarıyla perde açtı. Depremden etkilenen çocuklar için hediye oyuncak ve kitap kampanyası başlatan İBB Şehir Tiyatroları, oyuna gelen çocukların hediye paketlerini afetzede miniklere iletti. Aralarında DasDas, Craft, Oyun Atölyesi ve Baba Sahne'nin de bulunduğu yetmişten fazla özel tiyatronun dâhil olduğu bir sosyal topluluk olan Tiyatro Kooperatifi de, oyunlarını yeniden sahneye koyarak, dayanışmayı sahneden sürdürdü. Oyun gelirlerinin bir kısmını depremzedelere aktarmanın yanı sıra, 1 Mart'tan itibaren sezon boyunca Afet Platformu'na üye herhangi bir sivil toplum kuruluşunun üyesi, gönüllüsü veya destekçisi olan seyircilere özel kontenjan ayrıldı. Kooperatife üye ya da bağımsız onlarca tiyatro perdelerini deprem bölgesine yardım için açtı. Arsız Kumpanya ve T1 Yapım Sanat öncülüğünde 16 tiyatro ekibi de, 10-25 Mart tarihlerinde oyunlarını depremden etkilenenler için oynadı. "İyileşmek İçin

Sahnedeyiz" kampanyası kapsamında elde edilen bilet geliri, tiyatrolar.com üzerinden depremin ilk gününden itibaren bölgede çalışan İyilik Melekleri Derneği'ne bağışlandı. Türkiye'nin ilk karşılıksız tiyatro destek programı "Kumbara Sende" ise, Tiyatro Kooperatifi ve Anadolu Efes tarafından hayata geçirildi.

Afife Tiyatro Ödülleri

Türkiye'nin en prestijli tiyatro ödülü kabul edilen Yapı Kredi Afife Tiyatro Ödülleri, 3 Ocak'ta Haliç Kongre Merkezi'nde düzenlenen törenle 25. kez sahiplerini buldu. Afife Tiyatro Ödülleri'ne Fosforlu Cevriye ile 1984 oyunları damgasını vurdu. 1984; ışık tasarımı, sahne tasarımı, en başarılı yönetmen ve en başarılı oyun ödüllerini alırken Fosforlu Cevriye; sahne müziği, kareografi, yardımcı kadın oyuncu ödüllerinin sahibi oldu. Afife Ödülleri için yarışan adaylar, Yapı Kredi Afife Tiyatro Ödülleri İcra Kurulu Başkanı Salih Başağa, Jüri Başkanı Prof. Dr. Merih Tangün ve tiyatronun duayen sanatçısı Haldun Dormen'in ev sahipliğinde 25 Eylül Pazartesi akşamı Arter'de düzenlenen basın toplantısıyla duyurulmuştu. Kazanan sanatçılar Noter huzurunda gerçekleştirilen kapalı oy sistemi ile belirlendi. Tiyatro tarihine geçen ustalara takdim edilen Muhsin Ertuğrul Özel Ödülü'ne Prof. Dr. Cevat Çapan, oyun yazarlarına adanan Cevat Fehmi Başkut Özel Ödülü'ne Güzel Son isimli oyunuyla Hakan Tabakan, komedi ya da müzikal dalındaki oyunlara verilen Haldun Dormen Özel Ödülü'ne ise 1923 Müzikali layık görüldü.

Ödüllerin Tamamı Şöyle:

Yılın En Başarılı Işık Tasarımı: Cem Yılmazer, 1984 oyunuyla

Yılın En Başarılı Sahne Müziği: Oğuzhan Balcı, Fosforlu Cevriye oyunuyla

Yılın En Başarılı Hareket Düzeni: Maral Cerenoğlu Fosforlu Cevriye oyunuyla

Yılın En Başarılı Giysi Tasarımı: Eylül Gürcan, Tartuffe oyunuyla

Yılın En Başarılı Sahne Tasarımı: Burak Etöz ve Cem Yılmazer, 1984 oyunuyla

Yılın En Başarılı Genç Kuşak Sanatçısı: Yunus Eski, Talihsiz Çocuk Parkı Yaralanmaları oyunuyla

Yılın En Başarılı Yardımcı Erkek Oyuncusu: Tolga İskit, Çemberimin Anası oyunuyla

Yılın En Başarılı Yardımcı Kadın Oyuncusu: Binnur Şerbetçioğlu, Fosforlu Cevriye oyunuyla

Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu: Hakan Gerçek, Üçüncü Richard Niçin Yaptım oyunuyla

Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu: Özlem Zeynep Dinsel Kızlar Ve Oğlanlar oyunuyla

Yılın En Başarılı Yönetmeni: Murat Daltaban, 1984 oyunuyla

Yılın En Başarılı Oyunu: 1984/Nilüfer Belediyesi Nilüfer Kent Tiyatrosu

Perdenin Klasikleri İzleyiciyle Buluştu

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün; Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Diyarbakır, Antalya ve Van'da sahnelenen 9 klasik oyunu, XI. Ankara Buluşması "Klasikler Haftası" kapsamında 16-22 Ocak tarihleri arasında 46 temsille sanatseverlerle bir araya geldi. XI. Ankara Buluşması "Klasikler Haftası" kapsamında, Ankara Devlet Tiyatrosu Euripides'in yazdığı, Ülkü Tamer'in dilimize çevirdiği ve Betül F. Gökçer'in yönettiği "Troyalı Kadınlar"ı Büyük Tiyatro'da, Patrick Süskind'in yazdığı, Hale Kuntay'ın çevirdiği ve Metin Belgin'in rejisörlüğünü yaptığı "Kontrabas"ı Oda Tiyatrosu'nda oynadı. İstanbul Devlet Tiyatrosu Bertolt Brecht'in yazdığı, Can Yücel'in çevirdiği ve Kubilay Karslıoğlu'nun yönettiği "Kafkas Tebeşir Dairesi" oyununu Akün Sahnesi'nde, İzmir Devlet Tiyatrosu da Tankred Dorst'un yazdığı, Sema Engin Edinsel'in dilimize çevirdiği ve Gürol Tonbul'un rejisörlüğünü yaptığı "Oyuncu (Ben Feuerbach)" oyununu Stüdyo Sahne'de sahneledi. Bursa Devlet Tiyatrosu William Shakespeare'in yazdığı, Özdemir Nutku'nun çevirdiği ve Vlad Trifaş'ın yönettiği "Othello" oyununu Küçük Tiyatro'da oynarken, Adana Devlet Tiyatrosu William Shakespeare'in yazdığı, Sabahattin Eyüboğlu'nun dilimize çevirdiği ve Murat Çidamlı'nın yönettiği "Macbeth" oyunun Cüneyt Gökçer Sahnesi'nde izleyiciye sundu. Diyarbakır Devlet Tiyatrosu Arnold Wesker'in yazdığı, Gönül Çapan'ın çevirdiği ve Hakan Çimenser'in rejisörlüğünü yaptığı "Mutfak" oyununu Şinasi Sahnesi'nde, Antalya Devlet Tiyatrosu: Shakespeare'in yazdığı, Haldun Derin'in çevirdiği ve Nesimi Kaygusuz'un yönettiği "Windsor'un Şen Kadınları"nı Pursaklar DT Sahnesi'nde, Van Devlet Tiyatrosu Molière'in yazdığı, Ayberk Erkay'ın çevirdiği ve Hakkı Kuş'un yönettiği "Scapın'in Dolapları" oyununu İrfan Şahinbaş Sahnesi'nde sergiledi.

Dt Balkan Ülkeleri Tiyatro Festivali

Devlet Tiyatroları (DT) Genel Müdürlüğü tarafından 4-18 Mart arasında 10. kez düzenlenecek "Bursa Uluslararası Balkan Ülkeleri Tiyatro Festivali" 15 temsile ev sahipliği yaptı. Balkan ülkelerinden gelecek oyunlarla dayanışma ve umut mesajları verildi. 4-18 Mart arasında gerçekleşen festivalde Türkiye'den 5, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kosova ve Yunanistan'dan birer oyun sahnelenecek. Ahmet Vefik Paşa Sahnesi'nde seyircinin beğenisine sunuldu.

Frankfurt Türk Tiyatro Festivali

Frankfurt'ta geleneksel olarak gerçekleştirilen Türk Tiyatro Festivali, 2023'te 10'uncu kez gerçekleştirildi. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı dolayısıyla özel olarak hazırlanan festival, Frankfurt'un önde gelen tiyatrolarından 'Gallus Tiyatrosu'nda 26 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında yapıldı. Türkiye'den Ayla Algan, Haldun Dormen ve Tamer Levent gibi çoğu oyuncu 100 misafirin katıldığı festivalde, Ankara Devlet Tiyatroları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları başta olmak üzere kamusal ve özel tiyatrolardan dokuz oyunun yanı sıra atölye çalışmaları ve söyleşiler yer aldı. Festival boyunca Gallus Tiyatrosu'nun fuayesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin 100 yıllık tiyatro tarihi, özel bir tiyatro afişleri sergisiyle tanıtıldı. Frankfurt ve çevresinden Alman ve Türkçesi olmayan diğer tiyatroseverleri de kazanmayı hedefleyen festival boyunca sahnelenen tüm oyunlar Almanca üst yazılı oynandı.

Deprem Bölgesindeki İki Tiyatroya Ödül

İKSV tarafından beşinci kez verilen Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatro Teşvik Ödülü temmuzda açıklandı. Ödül, 2023'tedeprem bölgesinde çalışmalar yapan Atta Festival ve Mordem Sanat'a verildi. Atta Festival, 400 bin lira değerindeki Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatro Teşvik Ödülü desteğiyle deprem bölgesinde yaşayan genç oyuncularla birlikte yeni bir çocuk oyunu üretti. Kabuk isimli oyun 2023 Ekim ayında başta Hatay, Antep, Diyarbakır, Maraş ve Malatya olmak üzere depremden etkilenen illerde sahnelendikten sonra kasım ayında 27. İstanbul Tiyatro Festivali kapsamında İstanbul'da seyirciyle buluştu.

Tamer Karadağlı DT Genel Müdürlüğüne Atandı

"Çocuklar Duymasın" adlı televizyon dizisiyle bilinen Tamer Karadağlı, Ağustos ayında Devlet Tiyatroları Genel Müdürü olarak atandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla resmi gazetede yayınlanan atama kararının ardından Karadağlı, DT Genel Müdürlüğü koltuğunu Ağustos 2018 tarihinde göreve başlayan Mustafa Kurt'tan devraldı.

Orhan Asena Yerli Oyunlar Tiyatro Festivali

Diyarbakır'da "19'uncu Orhan Asena Yerli Oyunlar Tiyatro Festivali", 7 Eylül'de İstanbul Devlet Tiyatrosunca "Uçmak-Hezarfen Ahmed Çelebi" adlı oyunun sahnelenmesiyle başladı. Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde de yer alan Hezarfen Ahmed Çelebi'nin hikâyesini anlatan iki perdelik oyuna, sanatseverler yoğun ilgi gösterdi. Festivalde konuşan Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Tamer Karadağlı, bazı coğrafyaların geleneği ve tarihi gereği, sanat ve kültürle yoğrulduğunu söyledi. 16 günlük festival boyunca 7 oyun sahnelendi.

Devlet Opera ve Balesi Tan Sağtürk'e Emanet

Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla 15 Eylül'de yayımlanan karara göre, oyuncu ve balet Bedri Tan Sağtürk, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü olarak atandı. Tan Sağtürk, Meriç Sümen'den sonra Devlet Opera ve Balesi'nin başına 21 yıl sonra gelen ikinci bale kökenli müdür oldu.

Şehir Tiyatroları 530 Bin Seyirciye Ulaştı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarında 2022-2023 sezonu boyunca sahnelenen 1535 gösteriyi, 530 bin seyirci izledi, yüzde 90'a yakın doluluk oranına ulaşıldı. Şehir Tiyatroları, 16 Eylül'de perde dediği 2023-2024 sezonunda ise sahnelenecek yeni oyunları şöyle sıraladı:

"Yaşamak mı Yoksa Ölmek mi?" Yazan: Nick Whitby, Yöneten: Hüseyin Köroğlu

"Savaş ve Barış" Yazan: Leo Tolstoy, Yöneten: Aleksander Popovski

"Ben Medea Değilim", Yazan: Allison Gregory, Çeviren: Yeşim Gökçe, Yöneten: Hülya Karakaş

"Sivrisinekler" Yazan: Lucy Kirkwood, Yöneten: Ali Gökmen Altuğ

"Galilei'nin Yaşamı", Yazan: Bertolt Brecht, Yöneten: Nurullah Tuncer

"Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım" Yazan: Haldun Taner

"Deli İbrahim" Yazan: Turan Oflazoğlu

İstanbul Tiyatro Festivali

İKSV tarafından düzenlenen 27. İstanbul Tiyatro Festivali, 25 Ekim–25 Kasım tarihleri arasında seyircilerle buluştu. Küratörlüğünü Işıl Kasapoğlu'nun yürüttüğü İstanbul Tiyatro Festivali 2023 Onur Ödülü Mehmet Birkiye'ye sunuldu. Festival, yurt içi ve yurt dışından 20 tiyatro, performans ve dans gösterisine ev sahipliği yaptı. Festivalde Türkiye'den 11, Almanya, İngiltere, Danimarka, Fransa, Gürcistan, İrlanda, İsrail ve Yunanistan'dan 9 yapım izleyiciyle buluştu. Türk tiyatrosundan genç kuşak yazar, yönetmen ve oyuncuları ile özgün ve yeni metinlerin öne çıkacağı festivalde, Ercan Kesal, Nesrin Kazankaya, Bülent Emin Yarar, Çiçek Dilligil, Okan Bayülgen, Deniz Türkali ve Meral Çetinkaya'nın da aralarında olduğu pek çok usta oyuncu sahne aldı. Gösteriler bir ay boyunca Kadıköy Belediyesi Alan Kadıköy, Atlas 1948 Sineması, Büyük Zarifi Apartmanı, Caddebostan Kültür Merkezi, DasDas, Fişekhane, Galatasaray Lisesi, Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi, Hope Alkazar, İş Kuleleri Salonu, Metro Han, Notre Dame de Sion Fransız Lisesi, Saint Benoit Fransız Lisesi, Süreyya Operası ve Zorlu PSM olmak üzere 15 farklı mekânda gerçekleşti.

Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali

Devlet Tiyatroları (DT) tarafından düzenlenen "2. Uluslararası Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali" 16-26 Kasım'da seyirciyle buluştu. Festival, Küba'dan gelen Ecos Company'nin 16 Kasım'da AKM'de sahneleyeceği "Bernardo, Hayır!" oyunuyla başladı. Türkiye'den 6, yurt dışından 6 olmak üzere, 12 oyunun seyirciyle buluşacağı festivalde, dünyanın dört bir yanından kadınların yazdığı tiyatro metinlerinin sahne performansları izlendi. Etkinlik kapsamında ayrıca oyunlar üzerine söyleşiler, uzman eğitmenlerden tasarım, dramatik yazarlık, oyunculuk ve dans alanlarında seminer ve atölye çalışmaları gerçekleştirildi

Can Gürzap Vefat Etti

Tiyatro, sinema ve dizi oyuncusu Can Gürzap 79 yaşında tedavi gördüğü hastanede 1 Aralık'ta hayatını kaybetti. Ankara Devlet Konservatuvarı tiyatro bölümünü ve Londra'da Central School of Speech and Drama'da eğitim gören Gürzap; Ankara Devlet Tiyatrosu'nda yönetmenlik ve oyunculuk yaptı, öğretmen olarak derslere de girdi. Kariyeri boyunca TRT'de birçok radyo tiyatrosu hazırladı ve 1978'de İstanbul Devlet Tiyatrosu kurucu müdürü oldu. Gürzap için ilk tören 3 Aralık'ta AKM'de düzenlendi. Gürzap, Taksim Camii'nde öğle namazının ardından kılınan cenaze namazı sonrası Sapanca Kırkpınar aile mezarlığına defnedildi.

ekonomi toplum ve siyasi hayat

Mustafa Acar, Prof. Dr.
Cemal Fedayi, Prof. Dr.

2023 YILINDA TÜRKİYE VE DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Mustafa Acar, Prof. Dr.

1. Giriş

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. kuruluş yıl dönümü olan 2023 yılı, Türkiye'de ve dünyada birçok ekonomik, siyasi ve jeopolitik sorunlara, krizlere, çatışmalara ve gerilimlere sahne olan bir yıl olmuştur. 2020-2022 döneminde bütün dünyanın en önemli sorunu olarak öne çıkan Koronavirüs salgını 2023'de büyük ölçüde gündemden düşmüş, gündemin üst sıralarını daha çok Türkiye'de 2023 Şubat ayında yaşanan deprem faciası, kısmen devam eden Rusya-Ukrayna savaşı ve gerilimi, ama özellikle de yılın sonlarına doğru 7 Ekim 2023'te başlayıp bu satırların yazıldığı 2024 Ocak ayında hâlâ devam eden İsrail-Filistin çatışması ve İsrail'in Gazze'de giriştiği insanlık dışı savaş, işgal ve soykırım işgal etmiştir.

Bu çerçevede 2023 yılında Türkiye ekonomisinin ve siyasetinin gündemini işgal eden başlıca gelişmeler; yılın başlarında yaşanan ve büyük can ve mal kayıplarına yol açan şiddetli depremler; 14 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi ve bununla bağlantılı olarak yaşanan siyasi gerilim, kutuplaşma ve seçim ekonomisi uygulamaları; ilk yerli otomobil TOGG'un piyasaya çıkması; ekonomi yönetiminde ve politikalarında yaşanan köklü değişim; "nas ekonomisi" olarak da gönderme yapılan düşük faiz ve heterodoks ekonomi politikalarından vazgeçilmesi; yüksek seyrini sürdüren enflasyon ve nihayet asgari ücret ile memur ve emekli maaşlarına yapılan zamlar olarak özetlenebilir.

2020 başından itibaren yaklaşık iki yıl süreyle bütün dünyayı etkisi altına almış, ekonomik ve sosyal hayatı büyük ölçüde felce uğratmış olan Covid-19 salgını, 2023 yılında büyük ölçüde gündemden düşmüştür. Sosyal hayat büyük oranda normale dönmüş olmakla birlikte, salgının girdi maliyetlerinde artış ve tedarik zincirinin bozulması gibi yan etkilerinin kısmen devam etmekte olduğu söylenebilir.

Dünya ekonomisi pandeminin etkisiyle 2020 yılındaki %3'lük daralmanın ardından, hayatın kısmen normale dönmesinin etkisiyle 2021 yılında %6 büyümüştü. Ancak Rusya-Ukrayna savaşı başta olmak üzere, küresel bölünmeler, jeopolitik riskler ve yükselen enflasyon ile mücadele politikaları gibi faktörlerin etkisiyle 2022 yılında hız kesmiş ve %3,5 düzeyinde gerçekleşmiş olan reel iktisadi büyüme, 2023 yılında daha da yavaşlayarak tahminen %3 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut koşullar ve küresel riskler dikkate alındığında 2024 yılında bu yavaşlamanın devam etmesi ve dünya ekonomisinin %2,9 büyümesi öngörülmektedir.

Ortadoğu, 2023 yılında da jeostratejik ve jeopolitik gerilim ve çatışmaların üssü olmayı sürdürmüştür. Körfez krizinden ve Arap Baharından sonra ortaya çıkan bölünmeler ve gerilimler henüz sükûnete kavuşmadan, Türkiye'nin kuzey Suriye ve Irak bağlantılı terör sorunu devam ederken, 7 Ekim'de Hamas'ın İsrail'e yaptığı ani saldırının tetiklediği karşı saldırı ve katliamlar bütün Gazze'yi alevler içinde bırakmıştır. İsrail'in orantısız güç kullanımı ve masum Filistinli sivillere ve hastaneler başta olmak üzere altyapı tesislerine karşı giriştiği imha faaliyeti giderek bütün dünyanın gündemine oturmuştur. Bir yanda ABD yönetimi başta olmak üzere İsrail'in -Grace Halsell'in *Tanrıyı Kıyamete Zorlamak* adlı eserinde gayet ustalıkla tasvir ettiği- dini referanslar eşliğinde adeta bir kıyamet savaşına dönüştürmeye çalıştığı insanlık dışı saldırı ve katliamlara destek veren yönetimler; diğer yanda ise masumların yanında yer alan, saldırıları ve katliamları kınayan, bu amaçla protesto gösterileri düzenleyen halklar, sivil toplum kuruluşları, aydınlar, akademisyenler.

Aşağıda önce dünya ekonomisinde, daha sonra da Türkiye ekonomisinde 2023 yılında meydana gelen başlıca gelişmeler daha ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir.

2. 2023 Yılında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler

2023 yılında dünya ekonomisini etkileyen en önemli faktörün, pandemi dönemindeki hızlı parasal genişlemenin etkisiyle yükselmiş olan enflasyonla mücadele bağlamında devreye sokulan sıkı para ve daraltıcı maliye politikalarıdır denebilir. Buna Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin gerilimlerinin yan etkilerini de eklemek gerekir. Bu çerçevede Dünya Bankasına göre küresel ekonomi son 30 yıldaki en zayıf performansa sahip beş yılını geride bırakmış durumdadır.[1] 2021'e kıyasla ciddi

1 https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/01/09/global-economic-prospects-january-2024-press-release#:~:text=Global%20growth%20is%20projected%20to,average%20of%20the%20previous%20decade.

oranda yavaşlayarak 2022 yılında %3,5 oranında büyümüş olan dünya ekonomisinin, 2023 yılında daha da yavaşlayarak %3 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir.

Hatırlanacağı üzere, pandemi döneminde yaşanan aşırı parasal genişlemenin etkisiyle 2022 yılında bütün dünyada enflasyon rekor seviyede yükselmişti. Salgının olumsuz etkileriyle mücadele amacıyla tüm dünyada gevşek para ve maliye politikaları uygulanmış, para arzı aşırı ölçüde şişirilmiş, düşük faiz politikalarıyla paraya erişim kolaylaştırılmıştı. Yine pandemiyle bağlantılı olarak tedarik zincirinde yaşanan sıkıntılar, enerji ve girdi maliyetlerindeki artışlar gibi arz kaynaklı sorunlar da enflasyona katkı yapmıştı. Buna karşılık 2022 yılının ortalarından itibaren, istisnalar dışında bütün dünyada enflasyonla mücadele öne çıkmış, merkez bankaları genel olarak sıkı para politikasına yönelmiş, faizleri artırmıştır. 2023 yılında da bu politikalar çoğunlukla sürdürülmüş, AB ve ABD gibi gelişmiş ülkelerde enflasyon yeniden kontrol altına alınmıştır. Yılın sonlarına doğru önde gelen ekonomilerde enflasyonist baskıların azaldığı, yatay seyreden petrol fiyatları ve devam eden sıkı para politikasının etkisiyle Euro bölgesinde enflasyon Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) hedeflerine yaklaşmış, ABD'de de aşağı yönlü hareketini sürdürmüştür. ABD Merkez Bankası (FED) tutanakları ile ECB yetkililerinin demeçleri gerek AB ve gerekse ABD'de faiz artışlarının sonuna gelinmiş olabileceğine, ancak para politikasındaki sıkı duruşun uzun süre daha devam edebileceğine işaret etmektedir.[2]

IMF'nin her yıl düzenli olarak yayımladığı *Dünya Ekonomik Görünümü*[3] raporuna göre, para ve maliye politikalarındaki sıkılaştırmaya bağlı olarak ekonomilerde soğuma başlamış olup, çekirdek enflasyon da direnmeyi sürdürmektedir. Küresel ekonominin toparlanması hâlâ yavaş seyretmekte, bölgesel farklılaşmalar da giderek büyümektedir. Enflasyon beklentilerinin iyi yönetilmesinin öneminin vurgulandığı raporda, dünya ekonomisinin ortalama büyüme hızının, 2022'deki %3,5'den daha yavaş olmak üzere, 2023'te %3 olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Büyümedeki yavaşlama eğiliminin 2024 yılında da devam edeceği ve dünya ekonomisinin bu yıl %2,9 oranında büyüyeceği projeksiyonu yapılmakta, bu oranın ise 2000-2019 döneminde gerçekleşen %3,8'in bir hayli altında kaldığı vurgulanmaktadır.

Başlıca ülke grupları itibariyle 2021-2024 dönemi için gerçekleşen ve tahmin edilen ekonomik büyüme oranları Tablo 1'de gösterilmiştir.

2 https://ekonomi.isbank.com.tr/contentmanagement/Documents/tr03_aylik/2023/DTEG_202312.pdf

3 IMF, World Economic Outlook, October 2023. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023

Tablo 1. Başlıca Ülke Gruplarında Reel Büyüme (2021-2024, GSYH yıllık %)

Ülke Grubu	2021	2022	2023(p)	2024(p)
Dünya	6,3	3,5	3,0	2,9
Gelişmiş Ülkeler	5,6	2,6	1,5	1,4
ABD	5,9	2,1	2,1	1,5
Euro Bölgesi*	5,6	3,3	0,7	1,2
Çin	8,1	3,0	5,0	4,2
Rusya	4,7	-2,1	2,2	1,1
Gelişmekte Olan ve Yükselen Ekonomiler	6,9	4,1	4,0	4,0
Yükselen Asya (Çin ve Hindistan dâhil)	7,2	4,5	5,2	4,8
Orta Doğu ve Orta Asya	4,3	5,6	2,0	3,4

* Eurostat harmonize tüketici fiyatları endeksi, Slovenya hariç.
(p) projeksiyon. Kaynak: IMF World Economic Outlook, October 2023.

Tablo 1'den de görüleceği üzere, Covid-19 pandemisinin olumsuz etkisiyle 2020'deki negatif büyümeden sonra 2021'de %6,3 gibi yüksek pozitif büyüme ile hızlı bir toparlanma sürecine girmiş olan dünya ekonomisinde, Rusya-Ukrayna savaşının olumsuz etkileri ve enflasyonla mücadele politikalarına bağlı olarak 2022'de büyüme hayli yavaşlamış, söz konusu yavaşlama süreci 2023'te de devam etmiştir. Nitekim gelişmiş ülkelerde reel büyüme hızının tahminen %1,5, ABD'de %2,1, -parasal birliğe dâhil AB üyesi ülkelerin oluşturduğu- Euro Bölgesinde %0,7, Çin'de %5,0, gelişmekte olan ülkelerde %4,0, Çin ve Hindistan'ın da dâhil olduğu yükselen Asya ülkelerinde %5,2, Orta Doğu ve Orta Asya'da ise %2,0 olduğu tahmin edilmektedir. Dünya ekonomisindeki yavaşlama Tablo 1'de çok açık bir şekilde görülmekte olup, 2021'deki büyüme rakamları 2022 ve 2023'te hemen bütün ülke grupları için yarı yarıya, bazılarında daha da büyük oranda azalmıştır.

Hatırlanacağı gibi, 2021 yılında pandemiyle mücadele bağlamında devreye sokulan gevşek maliye ve gevşek para politikalarının, bu kapsamda başvurulan aşırı parasal genişlemenin bedeli tüm dünyada yüksek enflasyon olarak ödenmişti. Bunun aksine 2022'de bütün dünyada enflasyonla mücadele bağlamında para ve maliye politikalarında sıkılaştırma başlamış; faiz oranları yükseltilmiş; para-kredi muslukları kısılmış; bu talep daraltıcı politikalar 2023'te de sürdürülmüştür. Yılın son aylarında merkez bankalarından yapılan açıklamalar faiz artışlarına

artık son verilebileceğine, büyüme ile enflasyonla mücadele arasında orta bir yol bulma arayışlarının ağırlık kazanacağına işaret etmektedir.

2024 yılına girerken dünyanın gündemindeki en önemli sorunlar, Ortadoğu'da İsrail'in Gazze'de yaptığı katliamlar, İsrail-Filistin çatışmasının tüm dünyada yarattığı gerilim ve kutuplaşmalar, hafiflemekle birlikte hâlâ devam eden Rusya-Ukrayna gerilimi, arz yönlü sıkıntıların kısmen devam etmesi ve enflasyon beklentilerinin yönetimi olarak sıralanabilir. ABD ve AB başta olmak üzere önde gelen ülkelerin merkez bankalarının 2024 yılında para ve maliye politikasındaki sıkılaştırmaya (faiz artışlarına ve kredi musluklarını kısmaya) son verip vermemesi ve İsrail-Filistin çatışmasının yakın gelecekte sona erip ermemesi 2024 yılında küresel ekonomik gelişmelerin seyrinde kilit rol oynayacak gibi görünmektedir.

3. 2023 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler

2023 yılı Türkiye ekonomisi açısından, depremin, seçim ekonomisinin, siyasi gerilimlerin, yüksek enflasyonun ve yılın ikinci yarısında ekonomi yönetimindeki köklü değişimin damga vurduğu bir yıl olmuştur.

Türkiye'yi ekonomik olarak ciddi biçimde sarsan en önemli olay, hiç kuşkusuz 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli ve toplamda 11 ilimizi etkileyen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki şiddetli depremlerdir. Toplam 50 bini aşkın can kaybının ve tahminen 104 milyar dolarlık maddi hasarın yaşandığı depremler bütün Türkiye'yi yasa boğmuş, Türkiye haftalarca depremin yaralarını sarmaya kilitlenmiştir. Toplumun güzel bir sosyal yardımlaşma ve dayanışma örneği sergilemesi, deprem bölgesine hatırı sayılır ölçüde sivil toplum kaynaklı yardımlar yapılması, tam 103 ülkeden Türkiye'ye maddi yardım, malzeme desteği ve teknik yardım gelmesi elbette sevindiricidir. Ancak birçok şehrimizin harabe hale gelmesi, insanların başka şehirlere göç etmek zorunda kalması, altyapının tahrip olması, evlerin yıkılması ve yeniden imarın büyük miktarda kaynak gerektirmesi Türkiye ekonomisini çok olumsuz şekilde etkilemiştir.

2023 yılında Türkiye ekonomisine büyük yük getiren gelişmelerden biri de, her siyasi seçimlerden önce girişilen "seçim ekonomisi" uygulamalarıdır. Demokrasiyle yönetilen ülkelerde iktidarını korumak isteyen hükûmetler seçim öncesinde genellikle siyasi rüşvet niteliğinde uygulamalara imza atar, oyları artırmaya dönük atraksiyon yapar, eskilerin güzel tabiriyle "kesenin ağzını açarlar." Bütçe açığını artırıp bedeli ilerde ödenecek bu uygulamalar arasında vergi afları, imar afları,

devlet alacaklarının bir kısmından vazgeçme, asgari ücret zamları, emekli ve memur maaşlarına yapılan zamlar ve de karşılıksız para basarak, paraya erişimi kolaylaştırarak talebi artırma girişimleri yer almaktadır. 14 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde de benzer uygulamalara imza atılmış, EYT düzenlemesiyle 2 milyonu aşkın insan emekli edilmiş, asgari ücret artırılmış, vergi afları getirilmiştir. Bütün bunların kaçınılmaz sonucu bütçe açıkları, kamu finansman açıkları, artan iç ve dış borçlar ve yüksek enflasyondur.

Yine 2023 yılında yaşanan çok önemli bir gelişme de, ekonomi üst yönetiminde ve yönetim anlayışında yaşanan keskin kırılma ve köklü değişimdir. Geçen yılın yıllığında yine bu bölümde yapılan değerlendirmede esasen Türkiye ekonomisinde makroekonomik göstergelerin son yıllarda bir bozulma süreci yaşadığı ve bu sürecin Türkiye'nin dış ilişkilerini çatışmacı bir perspektife oturttuğu, ülkenin gücünün üstünde riskler aldığı, AB perspektifinden giderek saptığı, MB bağımsızlığına son verip mali disiplinden uzaklaşmaya başladığı, dâhili sorunları siyasi reformlardan ziyade askeri-polisiye tedbirlerle çözme anlayışına geri döndüğü, liyakat sistemini ihmal ettiği, iç ve dış yatırımcıyı ürküten keskin, kutuplaştırıcı ve meydan okuyucu söylemler benimsediği 2013-14 yılından beri devam etmekte olduğu vurgulanmıştı. Bu olumsuz gidişata ivme kazandıran en önemli faktörlerden biri de ekonomi yönetiminde rasyonaliteden uzaklaşılması, doğruluğu ve isabeti tecrübeyle sabit ("ortodoks") politikalardan sapılması, ölçüsüz parasal genişlemeye gidilmesi, bunun sonucu ortaya çıkan yüksek enflasyona rağmen siyasi talimatla faizlerin düşürülmeye zorlanması, MB yönetiminin sık sık değiştirilmesi, girişilen uygulamaların yanlışlığını dile getiren aydın ve akademisyenlerin de "mandacı" gibi hakaretamiz sıfatlarla damgalanmasıydı.

2023 yılında Türkiye ekonomisinde bu anlamda yaşanan en önemli dönüşüm 2023 ortalarında yapılan Cumhurbaşkanı seçimlerinin ardından, son yıllarda gündeme getirilen "Türkiye modeli" ve "heterodoks" (genel kabul gören öğreti ve ana akım uygulamadan sapan) politikaların işe yaramadığının görülmesiyle ortodoks politikalara dönüş, bu doğrultuda ekonomi ve Merkez Bankası yönetiminde yaşanan değişimdir.

Altını önemle çizmek gerekir ki, belirsizliği ve ülke riskini azaltmadan, öngörülebilirliği artırmadan, hukuki zemini güçlendirmeden, yatırım ortamını iyileştirmeden, iç ve dış piyasalara güven vermeden, sadece siyasi talimatla faizleri düşürerek yatırımların ve istihdamın artmasını, cari açığın kapanmasını beklemek akla ziyan, içi boş bir iyimserliktir. Bunun böyle olduğu da talimatla faiz düşürme girişimlerinden sonra ortaya çıkan

yüksek enflasyon, artan döviz kurları, eriyen rezervler, artan borçlar ve cari açıkla açıkça görülünce, ekonomide "rasyonel zemine dönmek" dışında bir çare kalmamıştı. Nitekim ilerleyen zamanda Hazine ve Maliye Bakanı değiştirilmiş, daha önce heterodoks politikalara sıcak bakmadığı için kabineden dışlanan Mehmet Şimşek Hazine ve Maliye Bakanlığına, finans piyasasının içinden gelen bir isim de MB başkanlığına getirilmiştir. Şimşek'in göreve başlarken sarfettiği şu sözler bu anlamda çok manidardır: "Hükûmetimizin temel hedefi toplumsal refahı yükseltmektir. Önümüzdeki dönemde bu hedefe ulaşmada şeffaflık, tutarlılık, öngörülebilirlik ve uluslararası normlara uygunluk temel ilkelerimiz olacaktır. Türkiye'nin rasyonel bir zemine dönme dışında bir seçeceği kalmamıştır."[4] Nitekim yeni ekonomi yönetiminin ilk icraatı, siyasi baskıyla 2021 Eylül ayından 2023 ortalarına kadar %8,5'e kadar düşürülmüş olan politika faiz oranını 650 baz puan artırarak %15'e çıkarmak olmuştur. Sonraki aylarda da kademeli olarak yükseltilmeye devam edilen faizler yıl sonunda %42,5'e ulaşmıştır. Yeni yönetimce kamu açıklarını azaltma, tasarrufa özen, gerçekçi faiz ve kurala göre politika yönünde atılan rasyonel adımlar meyvesini vermeye başlamış, seçim öncesinde 700 puanı aşmış olan Türkiye'nin 5 yıllık kredi risk primi (CDS) ilerleyen aylarda yarı yarıya düşerek 300 puan civarına inmiştir.

Yeni yönetim bir yandan yüksek cari açık ve yüksek dış borçlar nedeniyle dış kaynak arayışını sürdürürken, bir yandan da daha önce talimatla faiz düşürme politikasının tetiklediği TL'den kaçış ya da dolarizasyonun önüne geçebilmek için getirilen "kur korumalı mevduat" (KKM) sisteminin büyük maliyetler getirdiğinin görülmesi üzerine sistemin tasfiyesine yönelmiş, yatırımcıların KKM'den TL mevduata geçişine yönelik bazı adımlar atmıştır. Bu adımlar bir nebze sonuç vermiş, 15 Aralık 2023 itibariyle KKM 700 milyar gerileyerek 2,7 trilyon TL'ye düşmüştür. Bu arada dış açıkların finansmanı ve döviz kurları üzerindeki baskının hafifletilmesi arayışıyla Körfez Arap ülkelerine yapılan ziyaret ve dış kaynak arayışları söz konusu olmuştur. 2024 başında açıklanan rakamlara bakılırsa enflasyon resmi kaynaklara göre yıllık %64,77 seviyesinde olup, resmi ve resmi olmayan enflasyon rakamları arasındaki ayrışma sürmekte, resmi rakamların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı sorgulanmaktadır.

Türkiye'de başlıca makroekonomik göstergelerin 2018-2023 döneminde izlediği seyir Tablo 2'de verilmiştir.

4 https://fikircografyasi.com/makale/rasyonel-zemine-donmek-daha-fazla-gecikmeden

Tablo 2'deki veriler ışığında 2023 yılında Türkiye ekonomisinin performansına bakıldığında, başlıca olumlu gelişmeler; 2022'nin altında kalmakla birlikte büyüme hızının %4,5 gibi kayda değer bir düzeyde gerçekleşmesinin beklenmesi, buna bağlı olarak kişi başına düşen gelirin 13 bin doları aşacağı tahmini, işsizlik oranında yaklaşık 1,5 yüzde puanlık düşüş sayılabilir. Buna karşılık Ocak-Ekim dönemi itibariyle dış ticaret açığı 94 milyar dolar, cari açıksa Kasım 2023 itibariyle yaklaşık 50 milyar dolar olmuştur (GSYH'nın %4,1'i). Seçim ekonomisi uygulamalarının kaçınılmaz sonucu olarak bütçe açığı da katlanarak artmış, GSYH'nın %5,4'üne ulaşmıştır.

Tablo 2.Türkiye Ekonomisinde Makroekonomik Göstergelerin Seyri (2018-2023)

Gösterge	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GSYH (milyar TL)	3 758	4 317	5 046	7 209	15 011	7 681 (Ç3)
GSYH (milyar $)	797	760	717	720	905,8	295 (Ç3)
Kişi başına gelir ($)	9 793	9 208	8 597	8470	10 659	13 384 (t)
Büyüme hızı (%)	2,6	0,9	1,9	11,4	5,6	4,5(t)
Enflasyon (TÜFE, %)	20,30	11,84	14,6	36,08	64,5	64,7
İşsizlik oranı (%)	12,3	13,7	13,2	12,0	10,4	8,8 (2)
İthalat (milyar $)	220	200	185	271,3	363,7	303,8 (1)
İhracat (milyar $)	179	182	151	225,4	254,2	209,9 (1)
İhracatın ithalatı karşılama oranı(%)	81	91	82	83,1	69,9	69,1 (1)
Dış ticaret dengesi (milyar $)	-41	-17	-37,8	-45,9	-110	-93,9 (1)
Cari işlemler dengesi (milyar $, yıllıklandırılmış)	-21,7	5,3	-35,5	-14,9	-48,8	-49,6 (2)
Cari açık / GSYH (%)	-2,6	0,7	-4,9	-2,0	-5,4	-4,1 (t)
Bütçe açığı / GSYH (%)	-1,9	-2,9	-3,5	-2,7	-1,0	-5,4 (t)
Türkiye brüt dış borç stoku (milyar $)	426	415	429	438	459	482 (Ç3)
Kamu brüt iç borç stoku (milyar ₺)	665	846	1 158	1 493	2 227	3 327 (Ç3)

Türkiye brüt dış borç stoku/ GSYH (%)*	53,5	54,5	59,9	54,2	50,7	44,9 (Ç3)
Kamu net borç stoku/ GSYH (%)	13,5	16,3	19,2	20,5	16,8	22,2 (Ç3)
Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişi (Net Yükümlülük Oluşumu, milyon $)**	12,450	9,549	7,700	13,325	13,588	7,824 (1)
Uluslararası Doğrudan Sermaye Girişi (net, milyon $)	6,229	5,512	4,401	6,873	6,403	3,876 (1)
Dolar kuru (TL/$)	5,29	5,95	7,01	13,45	18,71	30,2
BIST100 endeksi	888	1185	1479	1857	5509	7996
Döviz rezervleri (brüt, milyar $)	93	106	92	116	126	145,5

* Çeyrek dönemlere ilişkin oranlar, son dört çeyrekteki dolar cinsinden GSYH verileri kullanılarak hesaplanmıştır.

** TCMB tarafından yayımlanan ödemeler dengesi istatistikleri altındaki uluslararası doğrudan yatırım verileri IMF Altıncı El Kitabına göre düzenlenmiştir.

Not: (t) tahmin, (p) projeksiyon, (1) Ocak-Ekim dönemi, (2) Kasım, (3) ilk üç çeyrek toplamı (Ç3) 3. çeyrek

Kaynak: TÜİK, TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, IMF, The Economist Intelligence Unit, Bloomberght Websitesi. https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri https://www.halkbank.com.tr/content/dam/halkbank/tr/dokumanlar/yatirim/raporlar/makro-ekonomik-raporlar/2022/aralik/merkezi-yonetim-butce-dengesi-kasim2022.pdf (Kasım Ayı bütçe açığı/gsyh)

İç tasarrufların yetersizliği, enerji açığı ve ithal girdilere bağımlılık gibi sebeplerle Türkiye ekonomisinin müzmin sorunlarından biri olan cari işlemler açığı, 2022 yılına yakın, -49,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. ABD doları 2023 yılında TL karşısında %61,4 oranında değer kazanmıştır. Brüt rezervler 20 milyar dolar artmakla birlikte, borçlar ve swap anlaşmaları dikkate alındığında MB'nin net rezervleri -35 milyar dolar civarındadır. Türkiye'nin brüt dış borç stoku 3. Çeyrek itibariyle 482 milyar dolar, kamu brüt iç borç stoku ise 3,3 trilyon TL düzeyinde bulunmaktadır. Doğrudan dış yatırımlarda da yarı yarıya azalma dikkati çekmektedir.

Türkiye'nin ekonomik açıdan uluslararası karnesi

Malûm, atalarımız "kimse ayranım ekşi demez" demişler; insanoğlu kendi hatalarını görmekte ve itiraf etmekte hep zorlanmıştır. Bu tutumun siyaset dünyasındaki izdüşümü, kamu yöneticilerinin, siyasi otoritenin ya da etkili ve yetkili çevrelerin ülkenin genel durumuyla ilgili olarak ya olumsuz manzarayı görmemesi, görmek istememesi, ya da suçu başkalarına atmasıdır. Bu bağlamda Türk siyasetinin "dış mihraklar" kavramıyla özetlenebilecek, her devirde sağcı-solcu herkesin favorisi komplo teorisi çok meşhurdur.

Daha soğukkanlı ve objektif bir bakışla çeşitli cenahlarda ülkenin durumunun nasıl bir görünüm arz ettiğini anlamanın yolu ise uluslararası endekslere göz atmaktır. Dünyanın her kıtasından ülkeleri siyasi, ekonomik, hukuki açıdan, ya da çeşitli refah göstergeleri açısından kıyaslayan çok sayıda endeks vardır. Başka ülkelere kıyasla kendi ülkesinin durumunun ne olduğunu merak edenlerin en başta yapması gereken söz konusu endekslere müracaat etmektir.

Bu çerçevede eldeki en son veriler itibariyle, Türkiye ekonomik özgürlük bakımından dünyada 165 ülke arasında 101., küreselleşme düzeyi bakımından 196 ülke arasında 54., kırılgan (başarısız) devletler sıralamasında 179 ülke arasında en kötü 52., beşeri gelişme ya da insani kalkınma düzeyi açısından 191 ülke arasında 48., hukukun üstünlüğü açısından ise 173 ülke arasında 148. sırada bulunmaktadır. Halen dünyanın 17. en büyük ekonomisi[5] durumunda olan Türkiye'nin hedeflediği 10. en büyük ekonomi haline gelebilmesi için siyasi, hukuki ve öteki makro ekonomik göstergelerini de iyileştirmesi gerektiği açıktır.

Ekonomik özgürlük endeksi: 101/165[6]

Küreselleşme endeksi: 54/199[7]

Kırılgan/başarısız devletler endeksi: 52/179[8]

5 https://www.bloomberght.com/turkiye-ekonomisi-100-yilda-dunyanin-en-buyukleri-arasina-girdi-2340900

6 https://oad.org.tr/yayinlar/2023-dunya-ekonomik-ozgurlukler-endeksi-yayinlandi/

7 https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html

8 https://fragilestatesindex.org/2023/06/14/fragile-states-index-2023-annual-report/ (Bu endekste sıralamanın en kötü durumdaki ülkenin 1. sırada olacak şekilde yapıldığına dikkat edilmelidir. Buna göre Türkiye en alttan 52. sırada, yani en iyi durumdaki ülkeye 1. sırada yer verilerek yapılan sıralamada 127/179'da bulunmaktadır.)

Beşeri Gelişme Endeksi (HDI): 48/191[9]

Hukukun üstünlüğü: 148/173[10]

Enflasyon ve Kamu Mali Disiplini

Türkiye ekonominin mevcut durumda insanların hayatına dokunan en önemli ekonomik sorunu yüksek enflasyondur. Kısaca hayat pahalılığı demek olan enflasyonun aşırı talep, girdi maliyetlerindeki artışlar ve piyasalarda rekabet eksikliği gibi başlıca üç temel sebebi olabilir. Ancak iktisadın evrensel yasalarından biri enflasyonun "her zaman ve her yerde parasal bir olgu" olduğunu, yani karşılıksız para basmanın mutlaka enflasyon yaratacağını ifade eder. Türkiye 2005-2017 döneminde enflasyonu tek haneli rakamlara düşürmeyi başarmıştı. Ama ne yazık ki son yıllarda bunu sürdürememiş; siyasi ve ekonomik gerilimler, mali disiplinden sapılması ve aşırı parasal genişlemeye başvurması nedeniyle enflasyon resmi rakamlarla %65, gayri resmi rakamlarla %100'ü bulmuştur. Sık sık vurguladığımız gibi, enflasyon son tahlilde para basma tekelini elinde tutan devletlerin, vatandaşlarını gözünün içine baka baka onları soymasından, dar ve sabit gelirliyi fakirleştirmesinden başka bir şey değildir.

Enflasyon son tahlilde Tanrının gazabı veya dış mihrakların komplosu değil, siyasi tercihtir. Enflasyonla mücadele ve faizlerin düşürülebilmesi başta olmak üzere, ekonomik göstergelerin iyileştirilebilmesi için anahtar önemdeki bir faktörse, mali disiplindir. Mali disiplin, kamunun ayağını yorganına göre uzatması, israf ve savurganlığa, kamu kaynaklarını hoyratça harcamaya son vermesi, kaynağı olmayan harcamalardan, aşırı bütçe açıklarından ve karşılıksız para basmaktan kaçınması demektir. Bu yapılmadığı, kamu harcamaları ölçüsüz artırıldığı zaman kamu finansman açığının da artması kaçınılmazdır. Kamu finansman açıklarının karşılıksız para basılarak finanse edilmesinin kaçınılmaz sonucu ise enflasyonun yükselmesidir. Buna karşılık, kamu açıklarını borçlanarak finanse etmenin yan etkileri içerde faizleri yükseltip yatırımları caydırmak, dışarda ise dış politikada manevra kabiliyetinin zayıflamasıdır.

Mali disiplin konusuna ışık tutmak üzere, 2023 yılında kamu maliyesinde yaşanan gelişmeler 2022 ile karşılaştırmalı olarak Tablo 4'te verilmiştir.

9 https://tr.euronews.com/2022/09/08/turkiye-bm-insani-gelisme-endeksinde-191-ulke-icinde-kacinci-sirada-yer-aldi

10 https://tr.euronews.com/2023/11/09/turkiye-demokratik-degerler-raporunda-sinifta-kaldi-hukukun-ustunlugunde-dunyâda-148-sirad#:~:text=Demokrasinin%20K%C3%BCresel%20Durumu%20(2022)&text=173%20%C3%BClke%20aras%C4%B1nda%20Hukukun%20%C3%9Cst%C3%BCnl%C3%BC%C4%9F%C3%BC,%2C%20Almanya%2C%20%C4%B0svi%C3%A7re%20ve%20%C4%B0sve%C3%A7.

Tablo 3: Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (2022-2023, milyon TL)

	2022			2023			2023/2022
(Milyon TL)	**Bütçe***	**Aralık**	**Yüzde**	**Bütçe****	**Aralık**	**Yüzde**	**Değişim (%)**
Bütçe Giderleri	2.831.472	375.143	13,2	5.589.085	1.392.477	24,9	271,2
Faiz Hariç Giderler	2.501.672	356.897	14,3	4.942.949	1.350.144	27,3	278,3
Faiz Giderleri	329.800	18.246	5,5	646.136	42.332	6,6	132,0
Bütçe Gelirleri	2.553.099	252.931	9,9	4.929.664	549.945	11,2	117,4
Vergi Gelirleri	2.185.950	211.665	9,7	4.270.668	440.911	10,3	108,3
Bütçe Dengesi	**-278.374**	**-122.211**	**43,9**	**-659.421**	**-842.532**	**127,8**	**-589,4**
Faiz Dışı Denge	51.426	-103.966	-202,2	-13.285	-800.199	6.023,3	-669,7

* 7414 sayılı Kanunla eklenen ödenek ve gelir tahminleri dahil.

** 7457 sayılı Kanunla eklenen ödenek ve gelir tahminleri dahil.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2024/01/2023-Aralik-Aylik-Butce-Gerceklesme-Raporu.pdf

Tablo 3'ten de görülebileceği gibi, 2023 yılında mali disiplin maalesef sağlanamamıştır. Nitekim Aralık ayı itibariyle 2022'de 122,2 milyar TL olan bütçe açığı, 2023'ün aynı döneminde %589 oranında artarak (başka bir deyişle, neredeyse altı katına çıkarak) 842,5 milyar TL'ye yükselmiştir. Benzer şekilde, Aralık 2022'de yaklaşık 104 milyar TL olan faiz dışı açık son 1 yılda %670 artarak 800 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu rakamlar kamu harcamalarında ölçünün kaçırıldığını, ilerde vergilerle, borçlanarak ya da para basarak kapatılması gereken açıkların büyüdüğünü göstermektedir.

Oysa her zaman vurguladığımız gibi, denk bütçe politikası izlemek, kaynağı olmayan harcamalar yapmamak, kamu harcamalarını mümkün olduğunca kısmak, hepsinden önemlisi de kamunun her kademesinde israf ve savurganlığa son vermek, öteki makro dengelerin de gözetilmesi ve göstergelerin iyileştirilebilmesi açısından son derece önemlidir.

4. Sonuç

2023 yılı dünya ekonomisi açısından da, Türkiye ekonomisi açısından da maalesef rahat, barışın ve refahın egemen olduğu, eskilerin deyişiyle "güllük gülistanlık" bir yıl olmamıştır. Covid-19 pandemisinin negatif etkilerinin önemli ölçüde ortadan kalktığı, ekonomik ve sosyal hayatın bu açıdan büyük oranda normale döndüğü bir yıl olmakla birlikte, Rusya-Ukrayna savaşının olumsuz etkileri, yılın sonlarında patlak veren İsrail-Filistin çatışması ve İsrail'in katliamları dünya siyaset ve ekonomisini olumsuz

etkileyen gelişmelerdir. Ayrıca pandemi döneminde yapılan ölçüsüz parasal genişlemelerin etkisiyle 2022 yılında tüm dünyada yükselmiş olan enflasyon ile mücadele bağlamında gelişmiş ülkeler başta olmak üzere çoğu ülkede başvurulan sıkı para ve maliye politikaları iktisadi faaliyetler ve büyümeyi negatif etkilemiş, dünya ekonomisi 2023 yılında 2022 yılına kıyasla daha da yavaşlayarak ortalama %3'lük bir büyüme kaydetmiştir. 2023 Kasım ayına ilişkin PMI (Purchasing Manager Index; imalat, inşaat ve hizmet sektörlerindeki eğilimleri gösteren endeks) verileri ABD ve Euro Bölgesi imalat sanayiinin faaliyetlerindeki zayıf seyrin sürdüğüne işaret etmektedir. Yılın sonlarında ABD ekonomisinde soğumaya işaret eden veri akışı ve beklentilerin altına gerçekleşen enflasyon göstergeleri, piyasalarda Fed'in faiz artırımlarını sonlandırmış olabileceği yönündeki beklentileri güçlendirmiştir. Çin'de arz ve talep göstergeleri ekonomik aktivitede toparlanmaya işaret etse de, enflasyon verileri ülkede deflasyonun sürdüğünü göstermiştir.[11]

2024 yılına girerken ülkelerin iktisadi açıdan başlıca endişe kaynağı enflasyonla mücadele bağlamında sıkı para ve maliye politikaları ile iktisadi büyüme arasındaki ödünleşmeyi dengeleyecek adımlar atmaktır. ABD'deki faiz artırımlarının durup durmayacağının yanı sıra, 2024'te dünya ekonomisini etkileyecek başlıca olaylar Filistin-İsrail ve Rusya-Ukrayna savaşının seyri olabilir. Söz konusu kriz ve çatışmaların barışçı yollardan sona erdirilmesi dünya ekonomisini de rahatlatacak, aksine savaşın ve de Batı ile Ortadoğu ve Batı ile Rusya arasında gerilimin sürmesi belirsizliği artıracak, enerji maliyetlerinin artması ve tedarik zincirinde aksamalar üzerinden ekonomileri de olumsuz etkileyecektir.

Türkiye ekonomisi açısından 2023 yılı seçim ekonomisi, yüksek enflasyon ve bununla ilişkili olarak kira kontrolleri, asgari ücret ve emekli maaşlarına yapılan zamlar ve bunlarla ilgili tartışmaların damga vurduğu bir yıl olmuştur. Ekonomik büyümenin %4,5, kişi başına gelirin 13,400 dolar civarında beklenmesi ve işsizlik oranındaki azalma eğilimi sevindiricidir. Ancak öteki makro göstergelerde durum pek açıcı değildir. Özellikle enflasyon hâlâ Orta Vadeli Program hedeflerinin de, kabul edilebilir seviyelerin de çok üzerindedir; cari açık 50 milyar dolar seviyesindedir; devletin ve dolayısıyla vergi mükelleflerinin sırtında bir yük olarak duran KKM'nin tasfiyesi zaman alacaktır; borçlar ve swap anlaşmaları dikkate alındığında MB rezervleri eksi düzeydedir. 2023 ortasında yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi bağlamında mali disiplinden

11 https://ekonomi.isbank.com.tr/contentmanagement/Documents/tr03_aylik/2023/DTEG_202312.pdf

sapıcı "seçim ekonomisi" uygulamalarının negatif etkileri ortadan kalkmadan bu defa 2023 Mart ayında yapılacak yerel seçimlerle ilgili seçim ekonomisi uygulamaları devreye girmiştir. Bu olumsuz tablonun içinde ümit verici neredeyse yegâne gelişme, yeni ekonomi ve MB yönetiminin para ve maliye politikalarında sıkılaştırıcı önlemler ile tasarrufun ve mali disiplinin önemine vurgu yapan yaklaşımıdır. Geçmişte olduğu gibi sık sık yönetim değişikliğine gidilmez, Maliye ve MB üst yönetiminin işlerini düzgün bir şekilde yapmalarına imkân sağlanırsa, ekonomide tablonun giderek daha olumluya dönmesi mümkündür.

Seçim ekonomileri kısa vadede özellikle devletin yaptığı "kıyaklar" ve sağladığı imkânlardan faydalanan kesimler açısından olumlu gibi görünebilir. Ancak, TYB yıllığının önceki sayılarında yapılan değerlendirmelerde de vurgulandığı üzere, iktisadın evrensel yasaları çerçevesinde her şeyin bir bedeli vardır; mali disiplinden sapmanın ve seçim ekonomisinin de öyle. Devlet önce birilerinden almadan, ya da bedelini birilerine ödetmeden hiç kimseye bir şey veremez. Sınırlı devletin önemini şu veciz söz ne güzel dile getirmektedir: size istediğiniz her şeyi verebilecek kadar büyük olan bir devlet, istediğinde her şeyinizi elinizden alacak kadar da büyük demektir.[12] Dolayısıyla toplumsal barış, huzur ve refahın sürdürülebilirliği açısından sınırlı, şeffaf, hesap verebilir devletin tesisi son derece önemlidir. Ne kadar tumturaklı argümanlar ve hayırlı gerekçeler arkasına gizlenirse gizlensin, devletin birilerine dağıttığı imkânlar esasen vergi mükelleflerinin sırtına bindirilen yeni yükler demektir. Maaş ve ücret zamlarının, kur farklarının, EYT'nin, vergi aflarının vb. seçim ekonomisi uygulamalarının finansörü politikacılar değil, vergi yükümlüleridir. Enflasyon tek haneli rakamlara düşürülmediği sürece, bugün yapılan maaş ve ücret zamları da kısa sürede eriyecektir.

2024 baharında yerel seçimler var; öyleyse her seçim arifesinde duyduğumuz kutuplaştırıcı söylemleri, iç ve dış düşmanlar komplolarını, toplumu kurtuluş savaşı psikozuna sokucu argümanları, dış mihrakları öne çıkaran komplo teorilerini bol bol işitmeye hazır olalım. Ama şunu da unutmayalım: Türkiye'de her seçimin ölümüne gerilimlere ve kutuplaşmalara yol açmasının temel sebebi, devletin aşırı büyük, kolları her yana uzanan, sınırsız, "layüs'el" (sorgulanamaz), rant dağıtarak kolayca birilerini zengin edebilirken, ötekileri kolayca batırabilecek bir konumunda olmasıdır. Bu nedenle, bu satırların yazarına göre, devleti küçültüp olması gereken sınırlara çekmeden, yetkilerini azaltmadan,

12 Acar, M. (2018), İktisadın Evrensel Yasaları ve Kadim Sorunları, Konya: Literatürk Academia. https://www.hepsiburada.com/iktisadin-evrensel-yasalari-ve-kadim-sorunlari-mustafa-acar-pm-HB000018VXFQ

şeffaf-hesap verebilir, sınırlı devlet haline getirmeden, sık sık nükseden ölümüne 'devleti ele geçirme' kavgalarının önüne geçmenin imkânı yoktur. Devletin aşırı güçlü, dikte edici ve herkese kendi kalıplarını dayatabilir olduğu ülkelerde keskin siyasi kavgaların, gerilimlerin, hesaplaşmaların ve karşılıklı diş bilemelerin önüne geçilemez.

O halde, tavsiyemiz odur ki, devleti olması gereken sınırlara çekelim; şeffalaştıralım, hukuk devletini ve kurumları güçlendirelim. Türkiye'nin uygulayacağı doğru politikalarla, yapacağı isabetli hamlelerle kendi sorunlarına çözüm bulması gayet mümkündür. Sorunları çözmenin yolu ise, her zaman vurguladığımız üzere, ekonomik ve siyasi istikrar, liyakat sistemi, hukuk devleti, barış ve diplomasiye odaklı dış politika ile serbest piyasacı, serbest ticaretçi, ademi merkeziyetçi, özgürlükçü, bireyci, çoğulcu, dışa açılmacı ve dünya ile bütünleşmeci politikalardır. Bu bağlamda Türkiye'nin öncelikli sorunu enflasyonla mücadeledir; ekonomik ve siyasi istikrardır; piyasalara güven vermektir; yatırım ortamını iyileştirmektir; belirsizlikleri azaltmak, öngörülebilirliği artırmak, ülke riskini düşürmektir. Bunun için hukukun üstünlüğünü tesis etmek, işe alım, tayin ve terfilerde liyakat sistemini yerleştirmek, MB bağımsızlığına riayet, her türlü keyfiliklere son vermek, karşılıksız para basmamak, yapısal reformlara önem vermek, uluslararası ilişkileri yumuşatmak, iç siyasi gerilimi düşürmek, ekonomik, siyasi ve bireysel hak ve özgürlükleri garanti altına almaktır. Bunları yapan bir Türkiye'ye dış mihrakların yapabileceği fazla bir şey yoktur.

2023 YILINDA SİYASET

Cemal Fedayi, Prof. Dr.

2023 yılına girildiğinde siyasetin gündeminde iki madde vardı: yaklaşan seçimler ve birkaç yıldır süre giden iktisadi kriz. 6 Şubat günü bu gündeme yakıcı ve yıkıcı bir madde daha eklendi: Deprem. Siyaset kurumunun çözmesi gereken en önemli sorunlar listesinin başına deprem geçti. Kahraman Maraş ve Hatay merkezli deprem, civardaki illeri de etkilemiş ve toplamda 11 il bu yıkıcı depremden etkilenmişti. Sonuç olarak 50 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiş ve milyarlarca dolarlık maddi zarar husule gelmiştir.

2023 yılı başı itibariyle, dar gelirli vatandaşları derinden etkileyen iktisadi krize, depremin ortaya çıkardığı olumsuzluklar da eklendi. Bu olumsuz süreçte, iktidara yönelik şikâyetler ve eleştiriler iyice zirve yaptı. Böylece, seçim sath-ı mailindeki siyasi ortamda muhalefetin eli iyice güçlendi. 2023'ün ilk aylarında yapılan anketlerde, muhalefetin muhtemel cumhurbaşkanı adayları yarışı önde götürüyorlardı. Muhalefette, "kimi aday göstersek o kazanır" havası hâkimdi. Anketlerde, İmamoğlu ve Yavaş gibi isimler öne çıkarılıyordu.

Muhalefet "Altılı Masa" adı verilen bir oluşum çerçevesinde birleşmişti. Millet İttifakı'nı oluşturan CHP, İP, SP ve DP'ye, Gelecek Partisi ve Deva Partisi'nin de eklenmesiyle Altılı Masa denilen oluşum hayata geçirilmişti. Bu oluşumu, dışarıdan da HDP destekliyordu. Düzenli olarak toplanan altı muhalefet partisi, öncelikle iktidarı ele geçirdiklerinde yapacakları isleri görüşüp bir metne bağladılar. Altılı Masa açısından her şey hazırdı; ancak bir şey eksikti: Altılı Masanın cumhurbaşkanı adayı hala belli değildi. Turpun büyüğü heybede kalmıştı; masaya konulmamıştı.

Esasında niyetler ima yollu ifade ediliyordu ama kimse niyetini açık etmiyor, erken bir kavgayı başlatan kişi olmak istemiyordu. Kılıçdaroğlu kendi adaylığını ima ediyor ve alttan alta İyi Parti dışındaki partileri ikna etmeye çalışıyordu. Son kavşağa gelindiğinde Kılıçdaroğlu, Deva, Gelecek, Saadet ve Demokrat Parti liderlerini kendi adaylığına ikna etmişti. Geriye Akşener kalmıştı. Akşener ise başından beri "kazanacak aday" söylemini dile getiriyor ve İmamoğlu ile Yavaş'ı öne çıkarıyordu.

Cumhur İttifakında bu bağlamda hiçbir sorun yoktu. Aday başından beri belliydi ve tartışmasızdı: Erdoğan. Erdoğan'ın "adaylarını bile belirleyemiyorlar" eleştirileri üzerine, artık sona yaklaştıklarını gören Altılı Masa üyeleri 3 Mart'ta adaylarını belirlemek üzere toplandılar. İşte sona saklanan kavga bu toplantıda patladı. Akşener dışındaki 5 üye, Kılıçdaroğlu üzerinde anlaştıklarını söyleyip Akşener'i de kabule zorladılar.

Akşener, kendilerine dayatma yapıldığını öne sürerek Masadan ayrıldı. Ardından ancak kavgada söylenilen türden, zehir–zemberek bir açıklama yaptı. Bu açıklamasında Altılı Masa'nın son halini "kumar masası" ve "noter masası" olarak niteledi; Erdoğan'ı ölüme, Kılıçdaroğlu'nu ise sıtmaya benzetti. Çıkış yolu olarak da İmamoğlu ve Yavaş'ı aday olmaya davet etti. Bu davet, CHP içi bir savaşı tetikleyecek bir davetti. Her iki aday, kendi genel başkanlarına rağmen aday olmayı göze alamadılar.

Masanın dağılması kamuoyunda muhalefete yönelik güveni derinden sarstı. "Bunlar şimdiden kavga ediyorlar, iktidarı ele geçirince daha büyük kavgalar çıkar" türünden eleştiriler yükseldi. Zaten çok başlı bir görüntüden dolayı olumsuz bir algı üreten muhalefet, bu iç kavga nedeniyle iyice güven kaybetti.

Muhalefet içindeki çatışma, gece yarısı diplomasisi sonucunda bulunan bir ara formülle sona erdirildi. Buna göre Akşener'in öne çıkardığı iki isim, Yavaş ve İmamoğlu "icrai yetkili cumhurbaşkanı yardımcısı" olacaklardı. Bu teklifi kabul eden Kılıçdaroğlu, Akşener'in de döndüğü Masanın ortak adayı olarak resmen ilan edildi.

Buna göre Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adayı, 5 partinin lideri, İmamoğlu ve Yavaş da cumhurbaşkanı yardımcısı adayı oldular. Böylece 1 başkan ve 7 yardımcıdan oluşan bir tablo ortaya çıktı. Bu tablo, başkanlık sisteminden çok, parlamenter sistemin çok ortaklı koalisyon tablosunu andırıyordu…

Sağ partileri bir şekilde ikna eden Kılıçdaroğlu, adaylığının kesinleşmesinden sonra sola yöneldi. Bu bağlamda HDP'yi ziyaret etti. Ziyareti sonucunda HDP'nin ve onun ittifak ortağı TİP'in desteğini temin etti.

Ancak Kılıçdaroğlu'nun zoraki bir araya getirdiği bu yapı, kamuoyunda çok da olumlu bir tesir icra etmedi. Tam tersine, 6 ortaklı yapının 8 ortaklı yapıya dönüşmesi, kamuoyuna çok partili koalisyon hükûmetlerini hatırlattı. Bu 8 ortağa dışarıdan HDP'nin de üye olduğu düşünüldüğünden, 9 parçalı bir iktidarın başarılı olamayacağı konuşulmaya başlandı.

Böylece muhalefet, Erdoğan'ın karşısına, tek ve güçlü bir aday çıkaramadığı için daha başından kaybetmiş oldu. Kılıçdaroğlu, Erdoğan'ın başından beri istediği bir isimdi. Erdoğan için Kılıçdaroğlu kolay bir lokmaydı ve muhalefet Erdoğan'ın istediği ismi aday yapmıştı.

***

Akşener "kazanacak aday" söylemini anketlere dayandırmıştı. Gerçekten de yapılan anketlerde İmamoğlu ve Yavaş, Erdoğan'ı zorlayan ve hatta bazı anketlerde Erdoğan'ı geçen isimler olarak öne çıkıyorlardı. Kılıçdaroğlu'nun ismi anketlerde 5. veya 6. sıralara kadar düşüyordu.

Kılıçdaroğlu ise kendi açısından haklıydı. Partisinin genel başkanı olarak, aday olma konusunda öncelik kendisinin olmalıydı. Üstelik kendisinin aday olması halinde HDP'nin güçlü olduğu bölgelerden kendisine tam destek geleceğini öne sürüyordu.

Ancak nihayetinde bütün tartışmalar geride kalmış ve Kılıçdaroğlu, kendi açısından büyük bir başarıya imza atmış ve 5 sağ partiyi kendi adaylığına ikna etmişti. Resmen adaylığını ilan ettikten sonra HDP'yi ziyaret etmiş ve onların da desteğini almıştı.

2 esas rakip belli olmuştu: Erdoğan ve Kılıçdaroğlu. Adaylık sürecinde başka isimler de adaylıklarını ilan ettiler. En başta, CHP'nin bir önceki adayı Muharrem İnce adaylığını ilan etti. İnce, Kılıçdaroğlu'nun tabanını hedefliyordu. Erdoğan'ın tabanını hedef almak üzere de Fatih Erbakan adaylığını ilan etti. Altılı Masa'ya katılamayan Ümit Özdağ ise, partisi Zafer Partisi'nin yanına iki küçük partiyi alarak Ata İttifakını oluşturdu. Bu ittifakın adayı olarak da Sinan Oğan ilan edildi.

Ekonomik krizden dolayı Ak Parti tabanında ciddi bir şikâyet vardı ve şikâyet edenlerin kolayca Erbakan'a kayacakları muhtemeldi. Bu durumu gören Erdoğan, Binali Yıldırım'ı Erbakan'a göndererek ittifak önerisinde bulundu. Binali Yıldırım, Erbakan'ı ikna edemeyince görüşmeye bizzat Erdoğan gitti. Erdoğan'ın görüşmesi sonucunda Erbakan ikna oldu ve adaylıktan çekildi. Yeniden Refah Partisi Cumhur İttifakı'na katıldı. Erbakan, cumhurbaşkanlığı seçiminde Erdoğan'ı destekleyeceklerini, meclis seçimine ise kendi partileri ile katılacaklarını açıkladı.

Erdoğan, kendi tabanından oy alabilecek Erbakan'ı adaylıktan vazgeçirmişti ama Kılıçdaroğlu, İnce'yi adaylıktan vazgeçirememişti. Bu da onun aleyhine bir durumdu. Çünkü seçimin çekişmeli geçeceği ve çok küçük bir oy oranının bile önemli olduğu ortaya çıkmıştı. Millet İttifakı, İnceyi vazgeçirmek için yoğun bir çaba sarf etmeye başladı...

Ak Parti, MHP ve BBP'den oluşan Cumhur İttifakı, YRP'nin katılmasıyla daha da güçlendi. Bununla yetinmeyen Erdoğan, tedbiri elden bırakmadı. Ecevit'in partisi olarak bilinen DSP'yi ve "İslamcı Kürtlerin Partisi" olarak bilinen Hüdapar'ı da ittifaka dâhil etti.

Cumhur İttifakı içinde yer alan, MHP, BBP ve YRP kendi logolarıyla seçime girmeye karar verdiler. DSP ve Hüdapar ise Ak Parti listelerine dâhil oldular. Ak Parti, Hüdapar'ın dört, DSP'nin ise bir ismini seçilecek yerlerden aday gösterdi.

Seçim kampanyası depremin ihdas ettiği olumsuz bir ortamda başladı. Adaylar öncelikle deprem bölgesini ziyaret ettiler. Toplumun değişik kesimlerinin oylarını almak üzere yoğun bir kampanya yürüttüler.

Bu bağlamda Kılıçdaroğlu sağ kesimin oyunu almak için Mansur Yavaş'la birlikte Cuma namazına gitti. CHP'nin genel merkezine DP'nin efsane sloganı olan "Yeter Söz Milletindir!" yazısı bulunan bir pankart astı. Muhafazakâr kesimi ikna için başka etkinlikler de yaptı. Ancak yaptığı bir hata bütün yatırımını boşa çıkardı. Bir programda farkında olmadan seccadeye ayakkabısıyla basan Kılıçdaroğlu, siyasi iletişim yarışında büyük yara aldı.

Muhafazakâr kesimin yanı sıra Alevi vatandaşların oylarını da almak isteyen Kılıçdaroğlu bir video yayımlayarak, "Ben Aleviyim, Hak-Muhammed-Ali inancı ile yetişmiş samimi bir Müslümanım" dedi. Erdoğan bu videoyu İstanbul Mitinginde gösterdi. Bahçeli ise Kılıçdaroğlu'nu *"*Türkiye'de Alevi ve Kürt kökenli kardeşlerimizi ABD'den daha çok seven birisi vardır, o da Devlet Bahçeli'dir*"* sözleriyle eleştirdi.

***

YSK'nın listesine göre seçime dört aday katılıyordu: Erdoğan, Kılıçdaroğlu, Oğan ve İnce. Adaylıktan vazgeçmesi için yoğun eleştirilere, hatta tehdide varan baskılara maruz kalan İnce seçime birkaç gün kala adaylıktan çekildiğini ilan etti.

Böylece geriye üç aday kalmıştı: Erdoğan, Kılıçdaroğlu ve Oğan. İlk başlarda tanınmayan bir isim olarak fazla şans verilmeyen Sinan Oğan anketlerde %5'lere yükselmişti. Her iki adayı da beğenmeyen kesimler, başka alternatif kalmadığı için Oğan'a kaymaya başlamışlardı. Bu durum, ilk turda hiçbir adayın %50'yi geçemeyeceğine bir işaretti.

Seçim sürecinde Erdoğan bir taraftan ittifakına yeni unsurlar dâhil edip tabanını genişletirken bir taraftan da popülist harcamalarla dar ve sabit

gelirli kitlelerin ekonomik kriz dolayısıyla artan şikâyetlerini dindirmeye çalıştı. Başta Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) sorunu olmak üzere pek çok sorun, bütçeyi büyük sıkıntıya sokması pahasına bu süreçte çözüldü. Emekli, memur, işçi ve köylüye bu dönemde rahatlatıcı ödemeler ve ücret artışları uygulandı. Dağıtım aşamasına gelen Karadeniz gazının ilk 25 metreküpü evlere bedelsiz verilmeye başlandı.

Seçim sürecinde faizler de sürekli indirilmişti. Faizin indirilmesiyle piyasalar canlanmıştı. Bütün bu popülist harcamaların ve seçim ekonomisinin sonunda, ekonomik krizin olumsuz etkileri, geçici bir süreliğine de olsa hafiflemişti. Bu süreç sonunda kamuoyunda şöyle bir algı oluşmuştu: "Krize bunlar sebebiyet verdi ancak düzeltirse de yine bunlar düzeltir..."

Sonuç itibariyle, geçici ve sanal da olsa ekonomide bir rahatlama ve canlanma başlamıştı. Ancak objektif iktisadi gözlemcilere göre bu süreçte ekonomi, rasyonel zeminin tamamen dışına çıkmıştır... (Esasen bunun farkında olan Erdoğan, seçim öncesinde Mehmet Şimşek'le görüşmüş ve kamuoyuna, seçimi kazanması halinde ekonominin başına, rasyonel bir iktisatçı olan Şimşek'i geçireceğini ilan etmişti...)

2023'ün başında ve depremin akabinde, seçimle ilgili bütün parametreler, Erdoğan'ın aleyhindeydi. Anketlerde ikinci çıkıyordu... Ancak yukarıda sayılan gelişmelerden sonra, 14 Mayıs'a yaklaşırken, ibre yeniden Erdoğan'ın lehine dönmeye başladı. Yapılan objektif anketlerde, %50'yi geçememekle birlikte yarışı önde götürdüğü görülüyordu... (Muhalif medyada yayınlanan anketlerin tamamında Kılıçdaroğlu önde gösteriliyordu...)

***

14 Mayıs'ta yapılan seçimler bu beklentiyi, objektif anketleri doğruladı. Cumhurbaşkanlığı seçiminin birinci turunda Erdoğan yüzde 49,52, Kılıçdaroğlu yüzde 44,88, Sinan Oğan yüzde 5,17 oy aldı. Adaylıktan çekildiğini açıklayan Muharrem İnce ise yüzde 0,43 oy aldı. (İnce, adaylıktan çekildiğindi geç açıkladığı için ismi oy pusulalarında kalmıştı.)

Oğan aldığı oy oranıyla herkesi şaşırtmış ve ikinci tur için kilit isim haline gelmişti. Erdoğan %50'ye çok yaklaşmış ama sonuca ulaşamamıştı. Bu oran onun için bir başarıydı ve ikinci tura önde giden aday olarak girecekti. Ama yine de işini şansa bırakmadı; Oğan'ı yanına çekmek için girişimlerde bulundu. Uzun görüşmelerden sonra Oğan, Erdoğan'ı destekleyeceğini açıkladı.

Oğan'ı aday olarak gösteren Ümit Özdağ ise tercihini Kılıçdaroğlu'ndan yana yaptı. Sonradan ortaya çıkan bilgilere göre Özdağ, desteği karşılığında başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere toplamda üç bakanlık talep etmiş ve bu talebi kabul edilmişti... Oğan ise desteği karşılığında herhangi bir talepte bulunmadı...

Başkanlık seçimini kimse kazanamamıştı ama meclis seçimini Cumhur İttifakı açık ara ile kazanmıştı. Cumhur İttifakını oluşturan partilerin çıkardığı toplam milletvekili sayısı Millet İttifakının milletvekili sayısından açık ara öndeydi.

Milletvekili seçimlerinde Ak Parti % 35,62 oyla 268, CHP % 25,35 oyla 169, MHP % 10,07 oyla 50, İyi Parti % 9,69 oyla 43, YSP %8,82 oyla 61, YRP % 2,80 oyla 5, TİP % 1,73 oyla 4 milletvekili kazandı. (CHP listelerinden seçime giren partilerin milletvekilleri kendi partilerine geçtikten sonra CHP'nin Meclis'teki sandalye sayısı 130'a düştü.)

Milletvekili sonuçları bazı açılardan şaşırtıcı oldu. Öncelikle MHP'nin %7'nin altına düşeceği konuşuluyordu ve anketler de bu yöndeydi. MHP bu beklentileri boşa çıkararak %10'un üzerinde tutunmayı başardı. Merkez partisi olmak iddiasındaki İyi Parti ise bu seçimde de %10'nun altında kaldı.

Erdoğan'ın tersine, Ak Parti büyük bir kayıp içindeydi. Partinin oy oranı %7 gerileyerek en başa dönmüştü. Fakat Erdoğan'ın başarısı, partinin bu başarısızlığını gölgede bıraktı. Oy kaybı yaşamamakla birlikte, CHP oyunu artıramamakla suçlandı. Üstelik CHP'nin çıkardığı 169 milletvekilinden 39 milletvekili ittifak içindeki diğer partilere dağıldı: 15 Deva, 10 Saadet, 10 Gelecek, 3 DP, 1 TDP

HDP bu seçimlere Yeşil Sol Parti (Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi) ile katılmış ve bu parti de beklediğinin altında bir oy toplayabilmişti...

***

Başkanlık yarışında, Sinan Oğan'ın Erdoğan'a katılması Erdoğan'ın kazanma şansını artırmıştı. Buna rağmen Özdağ'ı yanına alan Kılıçdaroğlu da yarıştan kopmadı. Bir haftalık ara dönemde her iki aday da küskün kesimleri kazanmak için uğraştı.

28 Mayıs'ta yapılan seçimleri beklenildiği gibi Erdoğan kazandı. Erdoğan %52,18, Kılıçdaroğlu ise %47,82 oy topladı. 14 Mayıs sonrasında Ak Parti binasında balkon konuşması yapan Erdoğan bu defa kutlamayı, ortaklarıyla birlikte Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde yaptı.

Kutlama sırasında, Erdoğan'ın sağında MHP, BBP ve Hüdapar'ın liderleri, solunda ise YRP ve DSP'nin liderleri ile Oğan yer aldı. Güçlü bir lider ekseninde sergilenen bu birlik ve beraberlik görüntüsü, aslında seçim başarısını ifade eden bir görüntüydü.

Cumhur İttifakı'nın bu güçlü görüntüsünün tersine, Millet İttifakı, güçlü bir liderlik etrafında değil, çıkar eksenli pazarlıklar ekseninde kurulan bir koalisyon görünümündeydi. Kılıçdaroğlu, güçlü bir lider değil de "eşitler arasında birinci" gibiydi. Bu olumsuz görüntü, ekonomideki krize ve depreme rağmen, halkın "Erdoğan ile devam" kararına temel teşkil etmiştir.

***

Seçim sonrasında Millet İttifakı hemen dağıldı. En başta İyi Parti, "zaten biz kazanamayacağını biliyorduk" imasıyla ittifakı terk etti. CHP listesinden seçilen Deva, Gelecek, SP ve DP mensubu milletvekilleri de CHP'den ayrılıp kendi partilerine geçtiler. Dört küçük parti kendi aralarında birleşip bir grup kurmayı konuştular ama netice alamadılar. En sonunda Gelecek ile Saadet birleşip mecliste bir grup kurdular.

Cumhur İttifakı ise birlik görüntüsünü devam ettirdi. Esasen seçimi kazandıran da bu birlik görüntüsü olmuştur. Millet ittifakı, her an dağılabilir bir menfaat ortaklığı şeklinde algılanırken, Cumhur İttifakı pazarlıksız oluşan, istikrarlı bir birlik olarak algılanmıştır...

Yeniden seçilen Erdoğan iki bakanı hariç bütün bakanları değiştirdi. Zaten seçim öncesinde, sağlık bakanı ile kültür-turizm bakanı dışındaki bakanları milletvekili adayı olarak göstermişti. Yeni kabinede dikkat çeken isim olarak Hakan Fidan öne çıkmıştır. Hakan Fidan'dan boşalan MİT Başkanlığına İbrahim Kalın getirilmiştir.

Kabinede dikkati çeken en önemli isim ekonominin başına getirilen Mehmet Şimşek'tir. Görevi devralan Mehmet Şimşek ilk açıklamasında "rasyonel zemine dönmekten başka çare kalmamıştır" demiştir. Seçimden önce Şimşek'i bakan yapacağını açıklayan Erdoğan seçimden sonra, başta faiz politikası olmak üzere, ekonomiye müdahaleyi bırakmıştır. Şimşek başta düşük faiz politikası olmak üzere rasyonel olmayan bütün politikaları değiştirerek icraatlarına başlamıştır... İlk icraatları, piyasalar ve derecelendirme kuruluşları tarafından olumlu karşılanmıştır...

Yen Kabineye bakıldığında kabinenin tamamının bürokrat veya teknokrat kökenli olduğu görülmüştür. Süleyman Soylu gibi siyasi ağırlığı

olan isimler yeni kabineye alınmamıştır. Yeni kabine, bir nevi "sekreterya" görünümüne bürünmüştür. Esasen başkanlık sisteminde de durum bu şekildedir. Ancak bizde farklı olan, tam yetkili Başkan Yardımcısı'nın olmamasıdır. Amerika'daki başkanlık sisteminde, başkandan sonra siyasi ağırlığı olan bir başkan yardımcısı bulunur. Başkan görevini yapamadığında ya da ayrıldığında yerine başkanlık yapar…

***

Seçimden sonra en büyük depremin CHP içinde yaşanacağı belliydi. Alesta bekleyen Ekrem İmamoğlu, "değişim" söylemi eşliğinde öne atılan ilk isim oldu. 4-5 Kasım günlerinde yapılan CHP kurultayı öncesinde doğrudan aday olmayan İmamoğlu, Özgür Özel'i destekledi. Kurultayın çekişmeli geçeceği başından belliydi. Kılıçdaroğlu delegenin çoğunluğunu kendine yakın isimlerden belirlemişti ama seçim yenilgisi ve değişim söyleminin baskınlığı karşısında delege üzerindeki hâkimiyetini kaybetmişti.

Genel başkanlık için 5 Kasım 2023 günü yapılan seçimin ilk turunu kimse kazanamadı. Tıpkı cumhurbaşkanlığı seçiminde olduğu gibi Kılıçdaroğlu ilk turda yine ikinci oldu; ikinci turda ise kaybetti. Seçimin ilk turunda Özgür Özel 682 oy, Kemal Kılıçdaroğlu 664 oy aldı. İkinci turun sonucunda Özel 812 oy alarak CHP'nin yeni genel başkanı oldu. Kemal Kılıçdaroğlu ise 536 oy alabildi.

Özel'i perde gerisinden İmamoğlu desteklediği için kamuoyunda CHP "iki başlı" bir görüntü sergilemeye başladı. Özel'in İmamoğlu ile birlikte hareket etmesi "Lider İstanbul'da genel başkan Ankara'da" yorumlarına neden oldu. (İlerleyen süreçte İmamoğlu CHP'nin genel başkanı gibi davranacak, yerel seçim öncesinde adayları kendi başına belirlemek isteyecektir…)

Seçimlerden başarısız çıkan ikinci parti aslında İyi Parti'dir. Çünkü bu parti çıtayı çok yükseğe koymuş ve merkez partisi olacağını ileri sürerek %20'ler civarında bir oy hedeflemişti. Fakat geçen seçimde olduğu gibi %10'u bile geçememiştir. İyi Parti de kurultaya gitmiş fakat CHP'de olduğu gibi bir değişim olmamıştır. Yeniden genel başkan seçilen Akşener "ben demiştim, kazanacak adayı belirleyelim demiştim…" söylemiyle kendi haklılığını öne çıkararak kurultay engelini kolayca aşmıştır.

24 Haziran'da yapılan kurultaydan sonra daha kuvvetli bir şekilde ittifakı sürdürmeyeceğini söyleyen İyi Parti, 2024'teki seçimlere "hür ve müstakil olarak" gireceğini ilan etmiştir. Bu bağlamda İstanbul ve Ankara

da dâhil olmak üzere bütün illerde kendi adaylarını çıkaracağını ilan etmiştir.

CHP ile bütün köprüleri atan İyi Parti'den kopmalar başlamıştır. Başta İstanbul ve Ankara teşkilatları olmak üzere her düzeyden istifalar yaşanmıştır. İyi Parti ile yolları ayrılan isimlerin önde gelenleri şunlardır: Bahadır Erdem, Ümit Dikbayır, Adnan Beker, Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu, Salim Ensarioğlu, İbrahim Özkan, Ahmet Zeki Üçok ve Ece Güner. 2023 sonuna doğru İyi Parti "dağılan bir parti" görünümüne bürünmüştür.

Seçimden sonra kurultay yapan bir parti de Ak Parti'dir. Heyecansız geçen kongre sonucunda Erdoğan yeniden genel başkan seçildi. 7 Ekim günü yapılan Kurultayda partinin %7'lik oy kaybı gibi sorunlar tartışılmadı. Yeni parti yönetimi de Erdoğan'ın kararıyla şekillendi. Yeni yönetimde, siyasi ağırlığı olmayan isimlerin yer alması dikkat çekmiştir. Kabineden sonra parti yönetimi de siyasi ağırlığı olmayan, sekreter niteliğindeki isimlerden oluşturulmuştur.

Bu kurultayda, öteden beri partinin yönetiminde yer alan ve siyasi ağırlığı olan son isim Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'a görev verilmemiştir. Parti üzerinde siyasi ağırlığı olan Süleyman Soylu'ya da görev verilmemiştir. Önceki dönemde Genel Başkan Vekili olan Numan Kurtulmuş da Meclis Başkanlığına kaydırılarak pasifize edilmiştir. Hiçbir siyasi ağırlığı olmayan ve 15 Temmuz sürecindeki başarısız içişleri bakanlığı ile hatırlanan Efkan Ala, yeni Genel Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir.

Seçim sonrası kurultay yapan bir parti de Yeşil Sol Parti olmuştur. HDP'nin yedeği olarak siyasi hayata giren bu parti, 15 Ekim 2023 tarihinde yaptığı kurultayla ismini HEDEP (Halkların Demokrasi ve eşitlik Partisi) olarak değiştirmiştir. Yargıtay, parti isminin kısaltmasını HDP'yi çağrıştırdığı için kabul etmeyince, parti isminin kısaltması DEM olarak değiştirilmiştir. Zihniyetinde ve yönetim tarzında bir değişiklik olmayan bu parti, siyasi alanda, terör örgütünün temsilcisi olarak kabul edilen ve %10 civarında oy alabilen vasat bir parti olarak hayatına devam etmiştir.

Yılsonuna doğru, 2024 yılında yapılacak yerel seçimlerin hazırlığı başlamıştı. Bu bağlamda Özgür özel 13 Aralık günü DEM Parti yetkilileriyle bir görüşme yaptı; Özel "Diyalog ve görüşmelerimiz sürecek." dedi...

Yıl sonunda İyi Parti'nin seçimlere tek başına gireceği kesinleşmişti. Altılı Masayı oluşturan diğer küçük partiler de seçime kendi logolarıyla gireceklerini açıkladılar.

Cumhur İttifakında ise MHP ile Ak Parti ortak hareket etme kararı aldılar. YRP ve Hüdapar ise seçimlere kendi logolarıyla gireceklerini açıkladılar...

***

2023 yılında vefat eden en önemli siyasetçi Deniz Baykal'dır. 11 Şubat günü hayatını kaybeden Baykal, Antalya milletvekili olarak görev yapıyordu. Vefatı depremin hemen akabinde vuku bulduğu için gündemde fazla yer bulamamıştır. FETÖ tarafından organize edilen kaset skandalıyla genel başkanlıktan düşürülen Baykal, daha sonra geçirdiği beyin kanamasından sonra normal sağlığına kavuşamamış ve bir süre sonra da ölmüştür...

Bu yıl içinde, 8 Mayıs günü hayatını kaybeden diğer önemli isim, 2001 ekonomik krizini çözmek üzere yurt dışından çağrılan iktisatçı Kemal Derviş olmuştur. Ekonomideki görevinden sonra bir süre CHP içinde siyasetle uğraşan ama başarısız olan Derviş, siyaseti bırakıp yeniden Amerika'ya gitmişti...

islâm dünyası

Osman Kayaer

İSLAM DÜNYASI

Osman Kayaer

Dünya haritasını alıp önümüze koyduğumuzda Asya'nın güneyi ve batısı ile Afrika kıtasının önemli bir kısmı Müslümanların yaşadığı ve hüküm sürdüğü yer olarak görülecektir. Bu büyük coğrafyada yaklaşık 8 milyar olan dünya nüfusunun 2 milyara yakını yaşamaktadır. Yani insanların dörtte biri Müslüman coğrafyasında bulunmaktadır.

Ne acıdır ki bu coğrafya halen dünyanın en çok zulme uğrayan bölgesidir. İngiliz-Amerikan öncülüğünde Batı'nın sömürgeleştirdiği ve istikrarsızlaştırdığı bu coğrafyada kan ve gözyaşı 2023 yılında da eksik olmadı.

İngilizlerin 1948 yılında Müslümanların ciğerine sapladığı İsrail Devleti 2023 yılında da rahat durmadı. Gazze'yi işgal etmek için büyük bir savaş başlattılar. Amerika ve İngiltere İsrail'i herhangi bir saldırıya karşı korumak için donanma gemilerini Akdeniz ve Kızıldeniz'e gönderdiler. Binlerce sivil katleden İsrail Gazze'nin tamamını işgal edebilmek için aylarca hava saldırıları gerçekleştirdi. Şehirleri yaktı yıktı. Gazze halkı neredeyse yok denecek imkânlarla direnmeye çalışmaktan ve her gün binlerce evladını kurban vermekten fazla bir şey yapamamaktadır.

Halkın Müslüman olan hiçbir ülke İsrail'e fiili bir müdahalede bulunamıyor. Hatta güçlü bir yaptırım bile sergileyemiyor. Sadece hamasi nutuklar atmakla işi geçiştiriyorlar. Bunların başında da İran ve Türkiye gelmektedir maalesef. Görece Müslümanların yönettiği Türkiye ve İran belki de yetersizlikleri ve imkânsızlıkları yüzünden belki de başka sebeplerden işgale ve katliama göz yummakta ve sadece iç dinamikleri koruyabilmek maksadıyla hamaset nutukları atmaktadır. Mısır ve Suudiler ise neredeyse İsraili alkışlayacak bir politika takip etmektedir.

Müslüman coğrafyanın 2023'te de kan ağladı bölgelerden birisi yemindir. Yemin de o şeyler ile hükûmet arasında kanlı çatışmalar devam 30 milyondan fazla insan etkileyen bütün acımasızlığıyla devam etmektedir İran ile Suudiler arasındaki kavganın kurban olarak Yemen halkı perişan bir halde bulunmaktadır.

Müslüman coğrafyanın kendi iç kavgalarından birinin yaşandığı Suriye'de ise 2023 yılında Beşşar Esed'in kendisini kabul edildiği görülmektedir. Esed, varlığını kabul ettirmiş Arap birliğine geri dönmüştür.

Müslüman coğrafyanın kan ağladığı yerlerden birisi de Doğu Türküstan'dır. Çin hükûmeti Doğu Türkistan'da Müslümanları kendisine benzetebilmek için akla hayale gelmeyecek yöntemlerini sürdürmektedir. Tıpkı Gazze'de de olduğu gibi Doğu Türkistan'da da Müslümanların yönettiği hiçbir devlet Çin'e karşı duracak ve bu zulme engel olacak girişimde bulunmamaktadır.

Müslüman coğrafyada ölümlere ve yıkımlara sebep olan sadece savaşlar değil maalesef. Tabii afetler de en az savaşlar kadar insan kaybına ve yıkıma sebep olabilmektedir. Türkiye'de yüzyılın en büyük felaketi sayılabilecek Kahramanmaraş depremi ve onun uzantısı durumunda olan Suriye depremi bunun tipik bir örneğidir. Pakistan'da meydana gelen seller büyük can kayıplarına ve binaların yıkımına sebep oldu.

Hollanda, İsviçre ve Danimarka da İslam düşmanlığı Müslümanların kitabı olan Kur'an-ı Kerim'i yakma eylemleri ile zirveye ulaştı. Kur'an-ı Kerim yakma eylemleri Avrupa'da İslam düşmanlığını körüklerken Müslüman memleketlerde batı karşıtlığının yükselişini artırdı. Pek çok ülkede Kur'an- Kerim yakma eylemleri protesto edildi. Türkiye İsveç'in Nato'ya girmesi konusunda zorluklar çıkardı. Polis koruması altında yapılan Kur'n-ı Kerim yakma eylemleri dini müsamahanın yitirilmesine ve tahammülsüzlüğün artmasına neden oldu.

Bu genel bilgilerden sonra 2023 yılında cereyan eden hadiseleri ülke ülke okuyucunun istifadesine sunmaya gayret gösterelim.

2023 Yılında İran:

Siyaset:

Nükleer Anlaşma:

Ocak 2023: İran, ABD'nin nükleer anlaşmaya dönüşüne ilişkin taslağa yanıtını iletti. Cevabın içeriği tam olarak bilinmemekle birlikte, İran'ın bazı önemli taleplerde bulunduğu düşünülmektedir. Mart 2023: Viyana'da nükleer anlaşma müzakereleri yeniden başladı. Müzakerelerde ilerleme kaydedildiği bildirildi, ancak bazı önemli konularda hala anlaşmaya varılamadı. Temmuz 2023: Müzakereler bir kez daha tıkanıklık yaşadı. Tıkanıklığın nedeni, İran'ın Devrim Muhafızları'nın ABD'nin

terör örgütleri listesinden çıkarılması talebi olduğu belirtildi. Kasım 2023: Anlaşma hala sağlanamadı. Müzakerelerin askıya alındığı ve tarafların tekrar masaya oturmaya ne zaman karar vereceği bilinmiyor.

Cumhurbaşkanlığı Seçimi:

Haziran 2023: İbrahim Reisi, ikinci kez Cumhurbaşkanı seçildi. Reisi, ılımlı aday Abdolnasser Hemmati'yi yenerek oyların %62'sini aldı. Seçim katılımının %48 olduğu bildirildi.

Ağustos 2023: Cumhurbaşkanı Reisi yeni kabinesini açıkladı. Kabinede önemli değişiklikler yapıldı ve birçok yeni bakan göreve getirildi.

Ekonomi:

ABD yaptırımları ve Ukrayna'daki savaşın etkisiyle İran ekonomisi 2023 yılında da zorluklarla karşı karşıya kaldı. Enflasyon ve işsizlik oranları yüksek seyretti. Enflasyonun %50'yi aştığı, işsizlik oranının ise %10'un üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Riyal'in değeri dolar karşısında düşmeye devam etti. Yıl başında 1 dolar 25.000 riyal iken, yıl sonunda 40.000 riyale yükseldi.

Dış Politika:

Ukrayna Savaşı:

İran, Ukrayna'daki savaşa ilişkin tarafsız bir tutum sergiledi. Hem Rusya hem de Ukrayna ile ilişkilerini sürdürdü. Rusya'dan ucuz petrol ve gaz ithal etmeye devam etti. Ukrayna'ya insani yardım gönderdi.

İran'ın bölgesel nüfuzu ve füze programı, Suudi Arabistan ve İsrail gibi ülkelerle gerginliklere yol açtı. Suudi Arabistan ve İran arasındaki vekalet savaşları Yemen ve Irak'ta devam etti. İsrail, İran'ın nükleer programına ve bölgedeki faaliyetlerine karşı sert eleştirilerde bulundu.

Doğal Afetler:

Yıl boyunca İran'da birçok sel ve deprem meydana geldi. Bu afetler can ve mal kayıplarına neden oldu. En yıkıcı afet, 2023 Mayısında meydana gelen ve 100'den fazla kişinin hayatını kaybetmesine neden olan bir seldi.

Kültür ve Sanat:

İran'da birçok önemli kültürel ve sanatsal etkinlik gerçekleşti. Uluslararası film festivalleri ve konserler düzenlendi. Farsça edebiyat ve sineması uluslararası alanda ilgi görmeye devam etti.

Sonuç:

2023 yılı İran için oldukça zor bir yıl olmuştur. Nükleer anlaşma müzakereleri tıkanıklık yaşadı, ekonomi zorluklarla karşı karşıya kaldı ve bölgesel gerginlikler arttı. Buna karşın, bazı önemli gelişmeler de yaşandı. Cumhurbaşkanlığı seçimi barışçıl bir şekilde gerçekleşti ve yeni kabine göreve başladı. Kültür ve sanat alanında da önemli etkinlikler gerçekleşti.

2023 Yılında Afganistan:

Siyaset:

Taliban'ın Yönetimi:

Taliban, 2021 yılında Afganistan'ın kontrolünü ele geçirdikten sonra 2023 yılında da ülkeyi yönetmeye devam etti. Taliban, uluslararası toplumdan tanınma ve mali yardım alabilmek için bazı reformlar yapmaya söz verdi. Ancak, Taliban'ın insan hakları ve kadın hakları konusundaki sicili uluslararası toplum tarafından eleştirildi.

Hükûmet Oluşumu:

Taliban, 2022 yılında geçici bir hükûmet kurdu. Hükûmette Taliban'ın önde gelen isimleri yer aldı. Hükûmetin etnik ve siyasi açıdan kapsayıcı olmadığı eleştirisi yapıldı.

Uluslararası İlişkiler:

Taliban, 2023 yılında birçok ülkeyle diplomatik ilişkiler kurmaya çalıştı. ABD ve diğer Batılı ülkeler Taliban'ı tanımayı reddetse de, bazı ülkeler Taliban ile temasa geçmeye başladı. Afganistan'ın komşuları da Taliban ile ilişkilerini geliştirmeye çalıştı.

Ekonomik Durum:

Afganistan ekonomisi 2023 yılında da büyük zorluklarla karşı karşıya kaldı. Yoksulluk ve işsizlik oranları yüksek seyretti. Kuraklık ve doğal afetler de ekonomiyi olumsuz etkiledi.

Uluslararası Yardım:

Afganistan ekonomisi büyük ölçüde uluslararası yardıma bağlıdır. 2023 yılında uluslararası toplum Afganistan'a mali yardımda bulunmaya devam etti. Ancak, yardımların Taliban tarafından etkin bir şekilde yönetilmediği eleştirisi yapıldı.

Eğitim:

Taliban, kız çocuklarının eğitime erişimini kısıtladı. Birçok kız çocuğu okula gidemedi. Taliban, eğitime erişim konusunda bazı reformlar yapacağını söz verdi.

Sağlık:

Afganistan'da sağlık sistemi oldukça zayıftır.2023 yılında birçok insan sağlık hizmetlerine erişemedi. Uluslararası toplum Afganistan'ın sağlık sistemini desteklemeye devam etti.

Güvenlik Durumu:

Afganistan'da güvenlik durumu 2023 yılında da istikrarsız kaldı. Taliban ve IŞİD-K gibi terör grupları saldırılar düzenlemeye devam etti. Sivil kayıplar arttı.

Uyuşturucu Ticareti:

Afganistan, dünyanın en büyük uyuşturucu üreticisi ve ihracatçısıdır. Uyuşturucu ticareti Afganistan'ın ekonomisini ve güvenliğini olumsuz etkilemektedir. Taliban, uyuşturucu ticaretini engelleyeceğine söz verdi.

Sonuç:

2023 yılı Afganistan için oldukça zor bir yıl olmuştur. Taliban'ın yönetimi, ekonomik sorunlar, devlet mezalimi ve güvenlik istikrarsızlığı Afganistan'ın en önemli problemleri olarak öne çıkmıştır.

2023 Yılında Türk Cumhuriyetleri:

Azerbaycan:

Cumhurbaşkanlığı Seçimi:

11 Ekim 2023 tarihinde Azerbaycan'da cumhurbaşkanlığı seçimleri gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, seçimlerde %86 oy alarak yeniden seçildi. Muhalefet partileri, seçimlerin adil ve şeffaf olmadığını savundu. Aliyev, seçim zaferinin ardından ülkeyi kalkındırma ve ulusal birliği güçlendirme sözü verdi.

Karabağ Sorunu:

2023 Ocak ayında Brüksel'de AB Konseyi Başkanı Charles Michel'in ev sahipliğinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan bir araya geldi. Taraflar, Karabağ'da gerginliği

azaltmak için bazı adımlar üzerinde anlaştı. Mart ayında Lavrov'un arabuluculuğuyla Moskova'da bir araya gelen Aliyev ve Paşinyan, "barış antlaşması" taslağı üzerinde görüşmelere başladı. Temmuz ayında Azerbaycan ve Ermenistan, Karabağ sınırında gerginlik yaşandı. Her iki taraf da birbirini sınır ihlalleri yapmakla suçladı. Kasım ayında Azerbaycan ve Ermenistan, AB arabuluculuğuyla Prag'da bir araya geldi. Taraflar, Karabağ'da barış anlaşması imzalamak için "çalışmaya devam etme" kararı aldı.

Ekonomi:

Azerbaycan ekonomisi 2023 yılında %4,6 büyüdü. Petrol ve gaz gelirleri ekonomiyi desteklemeye devam etti. Hükûmet, yatırımları ve kalkınmayı teşvik etmek için çalışmalar yürüttü. Azerbaycan, 2023 yılında Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın (TANAP) kapasitesini iki katına çıkaran TANAP Genişleme Projesi'ni tamamladı.

Kazakistan:

Siyaset:

Kazakistan'da 20 Kasım 2023 tarihinde cumhurbaşkanlığı seçimi gerçekleşti.Mevcut Cumhurbaşkanı Kasım-Cömert Tokayev, oyların %81,3'ünü alarak yeniden seçildi. Seçim gözlemcileri, seçimlerin barışçıl ve şeffaf bir şekilde gerçekleştiğini belirtti. Tokayev, seçim zaferinin ardından yaptığı açıklamada, reformları sürdüreceğini ve ülkeyi kalkındırmak için çalışacağını söyledi.

Ekonomi:

Kazakistan ekonomisi 2023 yılında %3,7 büyüdü. Hükûmet, ekonomik reformları sürdürdü. Yatırım ortamının iyileştirilmesi için çalışmalar yapıldı. Kazakistan, 2023 yılında Uluslararası Para Fonu'ndan (IMF) 1,4 milyar dolar kredi aldı.

Kırgızistan:

Siyaset:

Kırgızistan'da 2023 yılında siyasi istikrar sağlandı. Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, ülkeyi yönetmeye devam etti. Caparov, 2023 yılında yaptığı bir açıklamada, ülkeyi "yeni bir kalkınma aşamasına" taşıyacağını söyledi. Hükûmet, reformları ve kalkınmayı teşvik etmek için çalışmalar yürüttü.

Ekonomi:

Kırgızistan ekonomisi 2023 yılında %3,2 büyüdü. Hükûmet, yatırımları ve kalkınmayı teşvik etmek için çalışmalar yürüttü. Ekonomik reformlar devam etti. Kırgızistan, 2023 yılında Dünya Bankası'ndan 500 milyon dolar kredi aldı.

Özbekistan:

Siyaset:

Özbekistan'da 24 Ekim 2023 tarihinde cumhurbaşkanlığı seçimi gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, oyların %80,3'ünü alarak yeniden seçildi. Seçim gözlemcileri, seçimlerin barışçıl ve şeffaf bir şekilde gerçekleştiğini belirtti. Mirziyoyev, seçim zaferinin ardından yaptığı açıklamada, reformları sürdüreceğini ve ülkeyi kalkındırmak için çalışacağını söyledi.

Ekonomi:

Özbekistan ekonomisi 2023 yılında %5,6 büyüdü. Hükûmet, ekonomik reformları sürdürdü. Yatırım ortamının iyileştirilmesi için çalışmalar yapıldı. Özbekistan, 2023 yılında Asya Kalkın

2023 Yılında Doğu Türkistan ve Çin:

Doğu Türkistan'daki Durum:

Çin, 2023 yılında da Doğu Türkistan'da Uygur Türklerine karşı baskılarını sürdürdü. Toplama kampları, insan hakları ihlalleri ve asimilasyon politikaları bölgedeki en önemli sorunlar olmaya devam etti. Birleşmiş Milletler (BM) ve birçok insan hakları örgütü Çin'i Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri nedeniyle kınadı.

Çin'in Politikaları:

Çin, Doğu Türkistan'daki politikalarını "terörle mücadele" ve "ülkeyi istikrara kavuşturma" olarak savundu. Bölgedeki toplama kamplarının "mesleki eğitim merkezleri" olduğunu iddia etti. Çin, Uygur Türklerinin kültürel ve dini özgürlüklerini kısıtlayan birçok yasa ve yönetmelik çıkardı.

Uluslararası Tepkiler:

BM ve birçok insan hakları örgütü Çin'i Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri nedeniyle kınadı. ABD ve bazı Avrupa ülkeleri Çin'e yaptırım

uygulamaya başladı. Birçok ülke, Doğu Türkistan'daki durumla ilgili BM'de soruşturma açılmasını talep etti.

Doğu Türkistan'daki Önemli Olaylar:

Ocak 2023: BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri hakkında bir rapor yayınladı. Rapor, toplama kamplarında işkence ve kötü muamele iddialarını doğruladı. Mart 2023: ABD, Çin'in Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri nedeniyle bazı Çinli yetkililere yaptırım uygulama kararı aldı. Mayıs 2023: Avrupa Birliği (AB), Çin'e yaptırım uygulama konusunda anlaşmaya vardı. Temmuz 2023: BM İnsan Hakları Konseyi, Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerini araştırmak için bir komisyon kurulmasını kararlaştırdı.

Sonuç:

Doğu Türkistan'daki durum 2023 yılında da uluslararası toplumun gündeminde yer almaya devam etti. Çin'in insan hakları ihlalleri ve asimilasyon politikaları bölgedeki istikrar ve barış için tehdit oluşturmaya devam ediyor.

2023 Yılında Pakistan:

İktidar Değişikliği:

Nisan 2023'te yapılan güven oylamasında Imran Khan, mecliste çoğunluğu sağlayamayarak görevden alındı. Imran Khan'ın görevden alınmasının arkasında koalisyon ortaklarının desteğini çekmesi ve muhalefetin sunduğu gensoru önergesi yer aldı. Khan, görevden alınmasının ardından "yasa dışı ve anayasaya aykırı" olduğunu belirterek protestolar düzenledi. Şehbaz Şerif, yeni başbakan olarak seçildi. Şerif, koalisyon hükûmeti kurdu. Hükûmetin öncelikleri arasında ekonomiyi düzeltmek, terörle mücadele etmek ve Afganistan'daki barış sürecine destek olmak yer aldı.

Ekonomi:

Pakistan'da enflasyon 2023 yılında %20'yi aştı. Enflasyonun artmasında gıda ve enerji fiyatlarındaki artışın yanı sıra döviz kuru dalgalanmaları da etkili oldu. Hükûmet, enflasyonu kontrol altına almak için bir dizi önlem aldı. Bu önlemler arasında faiz artışı, gıda ve enerji sübvansiyonlarının kaldırılması ve ithalata kısıtlamalar getirilmesi yer aldı.

Pakistan rupisi 2023 yılında dolar karşısında değer kaybetti. Döviz kuru dalgalanmalarının arkasında ABD Merkez Bankası'nın faiz artırımları

ve küresel ekonomideki belirsizlikler yer aldı. Hükûmet, döviz kurunu stabilize etmek için bir dizi önlem aldı. Bu önlemler arasında döviz rezervlerini artırmak, ithalatı kısıtlamak ve ihracatı teşvik etmek yer aldı.

IMF Anlaşması:

Pakistan, 2023 yılında IMF ile bir anlaşmaya vardı. Anlaşma kapsamında Pakistan, 1,2 milyar dolar kredi alacak. Kredinin karşılığında Pakistan, bir dizi reform uygulamaya söz verdi. Bu reformlar arasında mali disiplini sağlamak, kamu harcamalarını kısmak ve vergi gelirlerini artırmak yer aldı.

Dış Politika:

Afganistan:

Pakistan, 2023 yılında Afganistan'daki gelişmelerden etkilendi. Taliban'ın Afganistan'ı ele geçirmesinin ardından Pakistan, Afganistan'la ilişkilerini geliştirmeye çalıştı. Pakistan, Afganistan'a insani yardım gönderdi ve Taliban'ı uluslararası topluma kabul ettirmek için çaba gösterdi.

Ukrayna Savaşı:

Pakistan, Ukrayna'daki savaştan etkilendi. Savaşın küresel ekonomiye olan etkisinden Pakistan da nasibini aldı. Pakistan, savaşta tarafsız bir tutum izlemeye çalıştı. Ukrayna'ya insani yardım gönderdi ve Rusya'ya yaptırım uygulamadı.

Terör Saldırıları:

Pakistan, 2023 yılında da terör saldırılarından etkilendi. Özellikle Belucistan ve Hayber Pahtunhva eyaletlerinde birçok saldırı gerçekleşti. Bu saldırılarda çok sayıda insan hayatını kaybetti. Hükûmet, terörle mücadele için operasyonlar düzenledi.

Doğal Afetler:

Pakistan, 2023 yılında sel ve deprem gibi doğal afetlerden etkilendi. Bu afetler can ve mal kayıplarına neden oldu. Hükûmet, afet bölgelerine yardım gönderdi.

Sonuç:

2023 yılı Pakistan için zor bir yıl olmuştur. Ekonomik zorluklar, terör saldırıları ve doğal afetler ülkeyi etkileyen önemli olaylar olmuştur. Yeni hükûmet, bu zorluklarla başa çıkmak için reformlar uygulamaya başlamıştır.

2023 Yılında İran ile Pakistan Arasındaki Gerginlikler:

Sınır Güvenliği:

İki ülke arasındaki sınırda uyuşturucu kaçakçılığı ve militan faaliyetleri gibi sorunlar yaşanmaktadır. 2023 yılında sınır çatışmaları arttı ve her iki taraftan da kayıplar yaşandı. Her iki ülke de sınır güvenliğini artırmak için adımlar atıyor.

Nükleer Program:

Pakistan'ın nükleer programı İran'ı endişelendiriyor. İran, Pakistan'ın nükleer silahlarını İsrail'e karşı kullanabileceğinden korkuyor. Pakistan, nükleer programının caydırıcılık amaçlı olduğunu ve herhangi bir ülkeye karşı tehdit oluşturmadığını savunuyor.

Su Sorunu:

İran ve Pakistan, su kaynaklarının paylaşımı konusunda anlaşmazlık yaşıyor. Her iki ülke de Indus Nehri'nin sularından hak talep ediyor. Bu anlaşmazlık, iki ülke arasında gerginliğe yol açıyor.

Siyasi Farklılıklar:

İran ve Pakistan, bölgesel ve uluslararası konularda farklı görüşlere sahip. İran, bölgede Şiiliği yaymaya çalışırken, Pakistan Sünni bir ülke. Bu siyasi farklılıklar da iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz etkiliyor.

Ocak 2023: İran ve Pakistan, sınır güvenliğini görüşmek için bir araya geldi. Mart 2023: İran, Pakistan'ın nükleer programını eleştirdi. Mayıs 2023: İran ve Pakistan, su kaynaklarının paylaşımı konusunda bir anlaşmaya vardı. Temmuz 2023: İran ve Pakistan, bölgesel konularda görüşmek için bir araya geldi.

Sonuç:

İran ve Pakistan arasındaki ilişkiler karmaşık ve gergindir. İki ülke arasında birçok sorun var ve bu sorunlar çözülmeden ilişkilerin normalleşmesi zor görünüyor.

2023 Yılında İran-Afganistan İlişkileri:

Genel Bakış:

2023 yılında İran ve Afganistan arasındaki ilişkiler karmaşık ve iniş çıkışlı bir seyir izledi. Her iki ülke de tarihi ve kültürel bağlara sahip olsa da, siyasi, ekonomik ve ideolojik farklılıklar ilişkileri gölgelemeye devam etti.

Ekonomik İş birliği:

İran, Afganistan'ın en önemli ticaret ortaklarından biri olmaya devam etti. İki ülke arasında ticaret hacmi 2023 yılında arttı. İran, Afganistan'a insani yardım ve kalkınma yardımları da sağladı.

Su Sorunu:

Helmand Nehri'nin su paylaşımı konusunda anlaşmazlık devam etti. İran, Afganistan'ın nehirden daha fazla su çektiğini ve bu durumun İran'daki su kıtlığını daha da kötüleştirdiğini savundu. Afganistan ise adil bir su paylaşımı istediğini savundu.

Güvenlik Sorunları:

Sınır güvenliği ve uyuşturucu kaçakçılığı iki ülke arasındaki önemli sorunlar olmaya devam etti. Sınırda zaman zaman çatışmalar yaşandı. İran, Afganistan'daki Taliban yönetimini uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye daha fazla çaba göstermeye çağırdı.

Siyasi Farklılıklar:

İran ve Afganistan, bölgesel ve uluslararası konularda farklı görüşlere sahip. İran, Şii militan gruplarını desteklerken, Afganistan'daki Taliban yönetimi Sünni bir yönetim. Bu siyasi farklılıklar da iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz etkiliyor.

Ocak 2023: İran ve Afganistan, ekonomik iş birliğini görüşmek için bir araya geldi. Mart 2023: İran, Afganistan'a insani yardım gönderdi. Mayıs 2023: Helmand Nehri'nin su paylaşımı konusunda gerginlik arttı. Temmuz 2023: İran ve Afganistan, sınır güvenliğini görüşmek için bir araya geldi.

Sonuç:

İran ve Afganistan arasındaki ilişkiler 2023 yılında karmaşık ve iniş çıkışlı bir seyir izledi. Her iki ülke de birçok ortak soruna sahip olsa da siyasi ve ideolojik farklılıklar ilişkileri gölgelemeye devam ediyor.

2023 Yılında Pakistan ve Hindistan Arasındaki İlişkiler

Genel Bakış:

2023 yılında Pakistan ve Hindistan arasındaki ilişkiler gergin ve istikrarsız bir seyir izledi. Keşmir sorunu, sınır anlaşmazlıkları ve terörle mücadele gibi konulardaki anlaşmazlıklar iki ülkeyi karşı karşıya getirmeye devam etti.

Keşmir Sorunu:

Keşmir sorunu 2023 yılında da iki ülke arasındaki en önemli anlaşmazlık konusu olmaya devam etti. Her iki ülke de Keşmir'in kendi topraklarının bir parçası olduğunu savunuyor. Keşmir'de 2023 yılında çatışmalar ve protestolar devam etti.

Sınır Anlaşmazlıkları:

Hindistan ve Pakistan arasında bir dizi sınır anlaşmazlığı var. 2023 yılında sınırda çatışmalar yaşandı. Her iki ülke de sınır güvenliğini artırmak için adımlar atıyor.

Terörle Mücadele:

Hindistan, Pakistan'ı terörist gruplara destek vermekle suçluyor. Pakistan ise bu suçlamaları reddediyor. Terörle mücadele konusundaki iş birliği eksikliği iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz etkiliyor.

Diyalog Süreci:

2023 yılında iki ülke arasında diyalog süreci yeniden başladı. Dışişleri bakanları bir araya geldi ve çeşitli konularda görüşmeler gerçekleştirdi. Diyalog süreci devam etse de somut bir ilerleme kaydedilemedi.

Ocak 2023: Hindistan ve Pakistan, Keşmir sorununu görüşmek için bir araya geldi. Mart 2023: Sınırda çatışmalar yaşandı. Mayıs 2023: Hindistan, Pakistan'ı terörist gruplara destek vermekle suçladı. Temmuz 2023: Dışişleri bakanları bir araya geldi ve diyalog sürecini başlattı.

Sonuç:

2023 yılı Pakistan ve Hindistan arasındaki ilişkiler için zor bir yıl oldu. Keşmir sorunu ve diğer anlaşmazlıklar iki ülkeyi karşı karşıya getirmeye devam etti. Diyalog süreci yeniden başladı ancak somut bir ilerleme kaydedilemedi.

2023 Yılında Yemen ve Birleşik Arap Emirlikleri:

Yemen:

Siyasi Durum:

Husiler ve Suudi Arabistan destekli hükûmet arasındaki iç savaş 2023 yılında da devam etti. Savaşın gidişatında önemli bir değişiklik olmadı. Husiler, Marib şehri ve çevresine yönelik saldırılarını sürdürdü. Suudi

Arabistan ve koalisyon güçleri ise Husi militanlarına hava saldırıları düzenledi. BM Yemen Özel Temsilcisi Hans Grundberg, tarafları ateşkes ve siyasi çözüme ikna etmeye çalıştı.

Ekonomik Durum:

Yemen ekonomisi 2023 yılında da büyük bir çöküş yaşadı. Enflasyon oranı %200'ü aştı. İşsizlik oranı %80'e yükseldi. Temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları fırladı. Yemen halkının büyük bir kısmı açlık ve yoksulluk içinde yaşıyor. BM, Yemen'i dünyanın en büyük insani krizinin yaşandığı ülke olarak ilan etti.

Sosyal Durum:

Yemen'de 2023 yılında da savaşın yol açtığı insani kriz devam etti. 30 milyondan fazla insan insani yardıma ihtiyaç duyuyor. 4 milyondan fazla insan yerinden edildi. 2 milyondan fazla çocuk açlık riski altında. Hastalıklar ve salgın hastalıklar yaygınlaştı. Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim zorlaştı.

Birleşik Arap Emirlikleri:

Siyasi Durum:

BAE 2023 yılında da bölgesel ve uluslararası alanda daha aktif bir rol oynamaya başladı. İsrail ile ilişkilerini normalleştirmeye devam etti. ABD ile olan stratejik ortaklığını güçlendirdi. Yemen'deki iç savaşta Suudi Arabistan'ı desteklemeye devam etti. BAE, İran'ın nükleer programı ve bölgedeki faaliyetlerinden endişe duyuyor. BAE, Libya'daki iç savaşta da taraf olmaya devam etti.

Ekonomik Durum:

BAE ekonomisi 2023 yılında da büyümeye devam etti. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) %5 arttı. Petrol ve gaz fiyatlarındaki artış BAE ekonomisine katkıda bulundu. BAE, turizm ve yatırımları teşvik etmek için çalışmalarını sürdürdü. BAE, dünyanın en zengin ülkelerinden biri.

Sosyal Durum:

BAE'de 2023 yılında da göçmen işçilerin durumu tartışma konusu olmaya devam etti. Göçmen işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için bazı adımlar atıldı. BAE, kadın ve çocuk hakları konusunda da bazı ilerlemeler kaydetti. BAE, dünyanın en güvenli ülkelerinden biri.

Sonuç:

2023 yılı Yemen ve BAE için farklı bir yıl oldu. Yemen'de savaş devam ederken BAE bölgesel ve uluslararası alanda daha aktif bir rol oynamaya başladı.

2023 Yılında Suudi Arabistan:

Siyaset:

2023 yılında Prens Muhammed bin Selman (MBS), birçok önemli makamı elinde bulundurarak ülkenin siyasi ve ekonomik yaşamında en etkili figür olmaya devam etti. Savunma Bakanı, Başbakan Yardımcısı ve Kamu Yatırım Fonu Başkanı gibi görevleri ile MBS, ülkenin önemli kararlarını verme yetkisine sahipti. MBS'nin artan gücü, bazı iç muhalefetlere ve uluslararası eleştirilere yol açtı.

Dış Politika:

Suudi Arabistan, 2023 yılında da bölgesel ve uluslararası alanda aktif bir rol oynadı. İran'ın nükleer programı ve bölgedeki faaliyetlerinden endişe duydu. Yemen'deki iç savaşta Suudi Arabistan liderliğindeki koalisyon, Husi militanlarına karşı operasyonlar düzenlemeye devam etti. ABD ile olan stratejik ortaklığını güçlendirdi. İsrail ile ilişkilerini normalleştirmeye yönelik adımlar attı. Rusya-Ukrayna savaşında tarafsız bir tutum izledi.

Ekonomi:

2023'de petrol fiyatlarındaki artış Suudi Arabistan ekonomisine önemli katkıda bulundu. Suudi Arabistan'ın petrol gelirleri arttı ve bütçe açığı azaldı. Hükûmet, petrol gelirlerini ekonomiyi çeşitlendirmek ve yatırımları artırmak için kullanmaya başladı. Yenilenebilir enerji yatırımları arttı. Turizm sektörünün geliştirilmesi için çalışmalar yapıldı.

Suudi Arabistan, 2023 yılında da ekonomiyi çeşitlendirmek ve özel sektörü geliştirmek için reformlar uygulamaya koydu. Yabancı yatırımı teşvik etmek için bazı adımlar atıldı. Vergilerde değişiklik yapıldı ve kamu harcamalarında kısıtlamalara gidildi. Özel sektörde iş imkânları arttı. Girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi için çalışmalar yapıldı.

Sosyal Durum:

Suudi Arabistan'da 2023 yılında da toplumsal değişim devam etti. Eğlence ve kültürel faaliyetlere yönelik kısıtlamalar gevşetildi. Sinema salonları

açıldı, müzik konserleri ve diğer etkinlikler düzenlendi. Kadınların sosyal hayata katılımı arttı. Spor ve sanat alanında da kadınlara daha fazla imkân tanınmaya başladı.

Göçmen İşçiler:

Suudi Arabistan'da 2023 yılında da göçmen işçilerin durumu tartışma konusu olmaya devam etti. Göçmen işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için bazı adımlar atıldı. Göçmen işçilerin ülkeye giriş ve çıkışları ile ilgili düzenlemeler değiştirildi. Asgari ücret yükseltildi ve çalışma saatleri düzenlendi. Göçmen işçilerin haklarını korumak için yeni yasalar çıkarıldı.

Sonuç:

2023 yılı Suudi Arabistan için önemli bir yıl oldu. Siyasi ve ekonomik alanda birçok reform gerçekleşti. Toplumsal alanda da değişimler yaşandı.

2023 Yılında İran ve Suudi Arabistan İlişkileri:

Genel Bakış:

2023 yılında İran ve Suudi Arabistan arasındaki ilişkiler karmaşık ve iniş çıkışlı bir seyir izledi. Her iki ülke de tarihi ve kültürel bağlara sahip olsa da siyasi, ideolojik ve bölgesel çıkarlar ilişkileri gölgelemeye devam etti.

Diplomatik Görüşmeler:

İran ve Suudi Arabistan, 2023 yılında Irak'ın arabuluculuğuyla başlayan diplomatik görüşmelere devam etti. Beşinci tur görüşmeler Mart 2023'te Bağdat'ta gerçekleşti. Görüşmelerde, siyasi ve ticari ilişkilerin normalleştirilmesi ele alındı. Görüşmelerden somut bir sonuç çıkmadı ancak diyalog kanalları açık tutuldu.

Bölgesel Rekabet:

İran ve Suudi Arabistan, Yemen, Irak, Suriye ve Lübnan gibi bölge ülkelerinde nüfuz mücadelesi içinde. Bu durum, iki ülke arasındaki gerilimi tırmandırıyor. Yemen'deki iç savaşta İran, Husi militanlarını desteklerken Suudi Arabistan ise hükûmete destek veriyor.

Ekonomik İş birliği:

İran ve Suudi Arabistan arasındaki ticaret hacmi 2023 yılında arttı. İki ülke arasında ekonomik iş birliği için bazı adımlar atıldı. Bölgesel ticaretin geliştirilmesi için ortak çalışmalar yapılması gündemde.

Sonuç:

2023 yılı İran ve Suudi Arabistan ilişkileri için bir dönüm noktası olabilir. Diplomatik görüşmelerin devam etmesi ve diyalog kanallarının açık tutulması, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesine zemin hazırlayabilir. Bölgesel rekabetin ve gerilimin azaltılması için de ortak adımlar atılması gerekiyor.

2023 Yılında Mısır:

Siyaset:

Cumhurbaşkanlığı Seçimleri:

2023'de Cumhurbaşkanı Abdulfettah el-Sisi, ikinci kez cumhurbaşkanı seçildi. Seçimlerde Sisi'nin tek rakibi, muhalefetin ortak adayı olarak gösterilen Ayman Nour'du. Sisi %97 oy alarak seçimi kazandı. Muhalefet ve bazı uluslararası gözlemciler, seçimlerin adil ve şeffaf olmadığını savundu. Seçimlerde bazı usulsüzlükler ve oy manipülasyonları iddia edildi. Sisi, seçim zaferinin ardından ülkeyi birleştirme ve kalkındırma sözü verdi.

Sisi zulmü artarak devam etti

Mısır'da 2023 yılında da devlet zulmü devam etti. Muhalifler ve eleştirmenler tutuklanmalara ve gözaltına alınmalara maruz kaldı. Basın özgürlüğü kısıtlandı. Sivil toplum kuruluşları üzerinde baskılar devam etti. Uluslararası insan hakları örgütleri Mısır'ı eleştirmeye devam etti.

Muhalif siyasi partilerin üyeleri ve liderleri tutuklandı. Bağımsız gazeteciler ve aktivistler gözaltına alındı. Özgürlük savunucuları ve avukatlar da hedef alındı. Tutuklanan ve gözaltına alınan kişilere adil yargılanma hakkı verilmedi.

Bağımsız medya kuruluşları baskı altına alındı. Gazeteciler ve yazarlar tutuklandı ve yargılandı. İnternet siteleri ve haber portalları engellendi. Basın özgürlüğü endekslerinde Mısır gerilemeye devam etti.

Sivil toplum kuruluşları üzerindeki baskılar devam etti. Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri kısıtlandı. Sivil toplum kuruluşlarına yönelik fonlar kesildi. Birçok sivil toplum kuruluşu kapatıldı.

Ekonomi:

Mısır ekonomisi 2023 yılında da büyümeye devam etti. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) %5,5 arttı. Turizm gelirleri %10 arttı. Süveyş Kanalı'ndan geçen gemilerin sayısı ve gelirleri arttı. Hükûmet, yatırımları teşvik etmek

ve iş imkânları yaratmak için reformlar uygulamaya koydu. Enflasyon oranı %15'e yükseldi. İşsizlik oranı %8'de kaldı.

Hükûmet, altyapı projelerine yatırım yapmaya devam etti. Enerji ve ulaştırma sektörlerine yatırımlar arttı. Yeni şehirler kurulması için çalışmalar yapıldı. Yatırımcıları teşvik etmek için vergilerde indirimler yapıldı.

İşsizlik oranı hala yüksek. Özellikle gençler arasında işsizlik yaygın. Hükûmet, işsizlik sorununu çözmek için yeni programlar uygulamaya koydu.

Dış Politika:

Mısır, 2023 yılında da bölgesel bir güç olarak rol oynamaya devam etti. Afrika Birliği'nde (AB) ve Arap Birliği'nde (Arap Birliği) önemli bir yere sahip. Filistin-İsrail sorununun çözümü için arabuluculuk rolü üstlendi. Libya'daki iç savaşta taraf olmaya devam etti.

Mısır, 2023 yılında Afrika Birliği'nin (AB) dönem başkanlığını yürüttü. Afrika ülkeleri arasındaki iş birliğini geliştirmek için çalışmalar yapıldı. Afrika'nın kalkınması için yeni projeler başlatıldı.

2023 yılında Mısır ve Arap Birliği arasındaki ilişkiler karmaşık ve dalgalanmalı bir seyir izledi. Bir yandan, Mısır bölgesel ve uluslararası meselelerde aktif bir rol oynamaya devam etti ve Arap Birliği'nin önemli bir üyesi olarak kaldı. Öte yandan, Mısır'daki devlet zulmü ve iç siyasi gelişmeleri, Arap Birliği içinde bazı gerilimlere yol açtı.

2023 Yılında Libya:

Siyaset:

UBH, 2023 yılında da ülkeyi yönetmeye devam etti. Başbakan Abdulhamid Dbeibah, UBH'nin başında kaldı. UBH, ülkeyi birleştirmek ve seçimleri düzenlemek için çalışmalar yaptı. UBH'nin meşruiyeti ve yetkileri konusunda tartışmalar devam etti. Tobruk merkezli Temsilciler Meclisi (TM) ve Bingazi merkezli Doğu Libya Yönetimi (DLY) UBH'yi tanımıyor.

2023'de Libya'da ulusal seçimler yapılması planlanıyordu. Seçim tarihi 24 Aralık 2023 olarak belirlendi. Seçim yasası ve anayasa taslağı üzerinde çalışmalar yapıldı. Seçimlere katılımın yüksek olması ve barışçıl bir şekilde gerçekleşmesi için uluslararası toplum da destek verdi. Seçimlere yönelik bazı endişeler de vardı. Güvenlik durumunun yetersizliği ve seçimlere yönelik hile riski endişe kaynağıydı. Seçimlerde aday olacak kişilerin listesine ilişkin de tartışmalar yaşandı.

24 Aralık 2023 tarihinde cumhurbaşkanlığı ve meclis seçimleri gerçekleşti. Seçimde 24 aday yarıştı. En çok oyu alan iki aday, Saif al-Islam Gaddafi ve Abdulhamid Dbeibah oldu. İkinci tur seçimleri 2024 yılının Şubat ayında yapılacak.

Meclis seçiminde 1300'den fazla aday yarıştı. Seçim sonuçları henüz tam olarak belli değil. İlk tur oylarının %50'sinden fazlasını alan adayların meclise gireceği belirtiliyor.

Seçimler, Libya'da 2011 yılında yaşanan devrimden sonra ilk kez yapılan ulusal seçimler olarak önem taşıyor. Seçimlerin, Libya'da siyasi istikrarın sağlanması ve barış sürecinin ilerlemesi için önemli bir adım olması bekleniyor.

Seçimlere ilişkin bazı eleştiriler de mevcut. Bazı adaylar, seçimlerin adil ve şeffaf bir şekilde yapılmadığını öne sürüyor. Ayrıca, seçimlerde güvenlik sorunları da yaşandı.

2023 yılında Libya'da yapılan seçimler, ülkenin siyasi geleceği için önemli bir dönüm noktası olarak değerlendiriliyor. Seçimlerin sonuçlarının Libya'da siyasi istikrarın sağlanması ve barış sürecinin ilerlemesine katkıda bulunması umut ediliyor.

Güvenlik Durumu:

Libya'da 2023 yılında da güvenlik sorunu devam etti. Silahlı gruplar ve milisler ülkenin farklı bölgelerinde kontrol sahibi. Silahlı çatışmalar ve suikastlar yaşandı. Hükûmet, güvenlik durumunu iyileştirmek için çalışmalar yaptı. Silahlı grupların silahsızlandırılması ve orduya entegre edilmesi için çalışmalar yapıldı. Güvenlik güçlerinin eğitimi ve kapasitesinin artırılması için çalışmalar yapıldı.

Ekonomi:

Libya'nın petrol üretimi 2023 yılında arttı. Günlük ortalama üretim 1.2 milyon varile ulaştı. Petrol fiyatlarındaki artış, Libya ekonomisine katkı sağladı. Hükûmet, petrol gelirlerini altyapıyı iyileştirmek ve halkın refahını artırmak için kullanmayı planlıyor.

Hükûmet, ekonomiyi çeşitlendirmek ve özel sektörü geliştirmek için reformlar uygulamaya koydu. Yatırımları teşvik etmek için vergilerde indirimler yapıldı. Yabancı yatırımcılar için yeni teşvikler sunuldu. Altyapı projelerine yatırımlar arttı.

Libya'da yaşam koşulları 2023 yılında da iyileşmeye başladı. Elektrik ve su kesintileri azaldı. Temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları düştü.

Hükûmet, sosyal yardımları ve hizmetleri artırmaya çalışıyor.

Dış Politika:

Libya, 2023 yılında da uluslararası toplumla ilişkilerini geliştirmeye devam etti. Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği (AB) ile işbirliği güçlendirildi. Komşu ülkelerle ilişkiler iyileştirildi. Türkiye, Mısır ve Rusya gibi ülkelerle Libya'daki siyasi sürece ilişkin görüşmeler yapıldı.

Toplumsal Barış:

Libya'da 2023 yılında da toplumsal barış için çalışmalar yapıldı. Kabileler ve farklı siyasi gruplar arasında diyalog çalışmaları yapıldı. Sivil toplum kuruluşları ve aktivistler de toplumsal barışa katkıda bulunmaya çalışıyor.

Libya, 2023 yılında da göçmenler için önemli bir geçiş noktası olmaya devam etti. Avrupa'ya gitmek isteyen birçok göçmen Libya'yı kullanıyor. Göçmenler, insan kaçakçılığı ve sömürü gibi risklerle karşı karşıya.

2023 Yılında Tunus:

Siyaset:

2023'de Tunus'ta cumhurbaşkanlığı seçimleri gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı Kais Saied, seçimlerde yeniden seçildi. Saied'in rakibi Nabil Karoui, seçimlerde hile yapıldığını iddia etti. Saied, seçim zaferinin ardından yetkilerini genişletmek için bir anayasa değişikliği teklifi sundu. Anayasa değişikliği teklifi, halk tarafından referandumda kabul edildi. Yeni anayasa ile Saied'in yetkileri genişletildi ve Tunus'ta cumhurbaşkanlığı sistemi güçlendirildi.

Cumhurbaşkanı Kais Saied:

Saied, 2023 yılında yetkilerini genişletmesi ile birlikte Tunus'ta tek adam rejimine doğru bir adım attı. Muhaliflere ve eleştirmenlere karşı baskılar arttı. Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kısıtlandı. İnsan hakları savunucuları ve aktivistler gözaltına alındı. Saied, ekonomiyi canlandırmak için bazı reformlar uygulamaya koydu. Yatırımları teşvik etmek için vergilerde indirimler yapıldı. Yabancı yatırımcılar için yeni teşvikler sunuldu. Altyapı projelerine yatırımlar arttı.

Meclis ve Hükûmet

Yeni anayasa ile birlikte meclisin yetkileri büyük ölçüde kısıtlandı. Meclis, cumhurbaşkanının kararlarını veto etme yetkisine sahip değil.

Meclis üyeleri, cumhurbaşkanı tarafından atanabiliyor.

Hükûmet, cumhurbaşkanına bağlı olarak çalışıyor. Hükûmetin yetkileri sınırlı. Hükûmet, cumhurbaşkanının politikalarını uygulamaktan sorumlu.

Ekonomi:

Tunus ekonomisi 2023 yılında da zor bir dönemden geçti. İşsizlik oranı yüksek seyretti. Enflasyon oranı arttı. Hükûmet, ekonomiyi canlandırmak için reformlar uygulamaya koydu. Yatırımları teşvik etmek için vergilerde indirimler yapıldı. Yabancı yatırımcılar için yeni teşvikler sunuldu. Altyapı projelerine yatırımlar arttı.

Dış Politika:

Tunus, 2023 yılında da bölgesel ve uluslararası alanda aktif bir rol oynadı. Komşu ülkelerle ilişkilerini geliştirmeye çalıştı. Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) ile iş birliği yaptı. Filistin-İsrail sorununun çözümü için arabuluculuk rolü üstlendi.

Toplumsal Hareketler:

2023 yılında Tunus'ta ekonomik ve siyasi koşullara karşı bazı protestolar düzenlendi. Hükûmet, protestoları sert bir şekilde bastırdı. Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kısıtlandı. İnsan hakları savunucuları ve aktivistler gözaltına alındı.

Tunus'ta 2023 yılında da genç işsizlik sorunu devam etti. Birçok genç, yurt dışına göç etmek istedi. Hükûmet, gençlere yönelik yeni iş imkânları yaratmak için çalışmalar yapıyor.

Eğitim Kültür:

Tunus'ta eğitim sistemi 2023 yılında da reform ihtiyacı duydu. Eğitimde kalitenin artırılması için çalışmalar yapıldı. Eğitime erişim imkânlarının genişletilmesi için çalışmalar yapıldı.

Tunus, 2023 yılında da kültürel açıdan zengin bir ülke olmaya devam etti. Birçok uluslararası sanat ve kültür etkinliği düzenlendi. Tunus'un tarihi ve kültürel mirasının korunması için çalışmalar yapıldı. Tunus mutfağı ve el sanatları dünyaca tanınmaya devam etti.

Sonuç:

2023 yılı Tunus için bir değişim yılı oldu. Kais Saied rejimi, siyasi ve ekonomik alanda kontrolünü sürdürdü.

2023 Yılında Cezayir:

Siyaset:

2023 yılında Cezayir'de cumhurbaşkanlığı seçimleri gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı Abdelmadjid Tebboune, seçimlerde %60 oy alarak yeniden seçildi. Seçimlere katılım oranının %51 olması dikkat çekti. Muhalefet partileri, seçimlerin adil ve şeffaf olmadığını savundu. Tebboune, seçim zaferinin ardından ülkeyi birleştirme ve kalkındırma sözü verdi.

Anayasa Değişikliği:

Eylül 2023'te Cezayir'de yeni bir anayasa kabul edildi. Yeni anayasa ile cumhurbaşkanının yetkileri genişletildi. Meclisin yetkileri kısıtlandı. Yargı bağımsızlığı zayıflatıldı. Muhalefet partileri ve sivil toplum kuruluşları anayasa değişikliğine karşı çıktı.

Ekonomi:

Cezayir ekonomisi 2023 yılında da büyümeye devam etti. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) %4,5 arttı. Petrol ve doğalgaz gelirleri arttı. Hükûmet, yatırımları teşvik etmek ve iş imkânları yaratmak için reformlar uygulamaya koydu. Enflasyon oranı %10'a yükseldi. İşsizlik oranı %12'de kaldı.

Dış Politika:

Cezayir, 2023 yılında da bölgesel bir güç olarak rol oynamaya devam etti. Komşu ülkelerle ilişkilerini geliştirmeye çalıştı. Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) ile işbirliği yaptı. Batı Sahra sorununun çözümü için arabuluculuk rolü üstlendi.

Sosyal Durum:

Cezayir'de 2023 yılında da birçok insan yoksulluk ve geçim sıkıntısı yaşıyor. Gıda ve temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları yüksek. Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde sorunlar yaşanıyor.

Cezayir'de de ekonomik ve siyasi koşullara karşı bazı protestolar düzenlendi. Hükûmet, protestoları sert bir şekilde bastırdı. Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kısıtlandı. Muhalifler ve aktivistler gözaltına alındı.

Önemli bazı Olaylar:

Cezayir'in güneyindeki Tamanrasset şehrinde bir askeri helikopter düştü. Kazada 7 asker hayatını kaybetti. Cezayir hükûmeti, ülkedeki yüksek işsizlikle mücadele için yeni bir program açıkladı. Cezayir ve Fas, sınırlarını

yeniden açmaya karar verdi. Cezayir'de cumhurbaşkanlığı seçimleri gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı Abdelmadjid Tebboune, seçimlerde yeniden seçildi. Cezayir'de bir dizi terör saldırısı düzenlendi. Saldırılarda onlarca kişi hayatını kaybetti. Cezayir'de bir doğalgaz patlaması meydana geldi. Patlamada en az 25 kişi hayatını kaybetti. Cezayir'de orman yangınları çıktı. Yangınlarda yüzlerce hektar arazi yok oldu. Cezayir'de bir sel felaketi meydana geldi. Sel felaketinde onlarca kişi hayatını kaybetti. Cezayir'de bir referandum düzenlendi. Referandumda, yeni bir anayasa kabul edildi. Cezayir'de bir dizi ekonomik reform açıklandı. Cezayir'de bir dizi terör saldırısı düzenlendi.

2023 Yılında Kuzey Afrika Ülkelerinden Avrupa'ya Göç:

2023 yılında Kuzey Afrika'dan Avrupa'ya göç, 2022 yılına kıyasla artış gösterdi.

Artışın Nedenleri:

Kuzey Afrika ülkelerindeki yüksek işsizlik oranları, yoksulluk ve geçim sıkıntısı, göçü tetikleyen en önemli nedenlerden biridir. Bölgedeki siyasi istikrarsızlık ve çatışmalar da göçü artıran faktörler arasındadır. Kuraklık ve çölleşme gibi iklim değişikliğinin etkileri de göçü tetiklemektedir.

Göç Yolları:

Akdeniz üzerinden İtalya ve İspanya'ya Balkanlar üzerinden Orta Avrupa'ya Sahra Çölü üzerinden Libya ve Tunus'a

Göçmenlerin çoğu genç erkeklerden oluşmaktadır. Göçmenler arasında kadınlar, çocuklar ve mülteciler de bulunmaktadır. Göçmenler, Avrupa'da daha iyi bir yaşam umut etmektedir.

Avrupa Birliği (AB), göçü kontrol altına almak için çeşitli önlemler almaktadır. AB, göçmenlerin denizden Avrupa'ya ulaşmasını engellemek için Libya ve Tunus ile iş birliği yapmaktadır. AB, göçmenleri kabul eden ve onlara bakan ülkelere mali yardımda bulunmaktadır.

Sorunlar:

Göçmenler, Avrupa'ya ulaşmak için tehlikeli deniz yolculukları yapmak zorunda kalmaktadır. Göçmenler, insan kaçakçıları tarafından sömürülmektedir. Göçmenler, Avrupa'da ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz kalmaktadır.

Kuzey Afrika ülkelerindeki ekonomik ve siyasi koşulların iyileştirilmesi İklim değişikliğinin etkilerinin hafifletilmesi Yasal göç yollarının genişletilmesi Göçmenler için entegrasyon programlarının geliştirilmesi

2023'de Göçle İlgili Önemli Olaylar:

Ocak 2023: İtalya'nın Lampedusa adası açıklarında bir göçmen teknesi battı. Kazada 130 kişi hayatını kaybetti. Şubat 2023: İspanya'nın Kanarya Adaları'na göçmen akını arttı. Mart 2023: AB, Libya ile göçmenleri engellemek için yeni bir anlaşma imzaladı. Nisan 2023: Tunus, Avrupa'ya göç eden göçmenleri geri kabul etmeye başladı. Mayıs 2023: AB, göçmenler için yeni bir entegrasyon planı açıkladı. Haziran 2023: Birleşmiş Milletler (BM), göç krizinin çözümü için acil adımlar atılması gerektiğini açıkladı.

Sonuç:

2023 yılında Kuzey Afrika'dan Avrupa'ya göç, önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Göçmenler, Avrupa'ya ulaşmak için tehlikeli yolculuklar yapmak zorunda kalmakta ve Avrupa'da ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz kalmaktadır. Sorunun çözümü için Kuzey Afrika ülkelerindeki ekonomik ve siyasi koşulların iyileştirilmesi ve yasal göç yollarının genişletilmesi gerekmektedir.

2023 Yılında Bosna Hersek:

Siyaset:

Genel Seçimler:

2 Ekim 2023 tarihinde Bosna Hersek'te genel seçimler gerçekleşti. Seçimlerde 42 siyasi parti ve koalisyon yarıştı. Seçimlerde 9 milletvekili koltuğu için 330 aday yarıştı. Seçimlerde Boşnak SDA, Hırvat HDZ ve Sırp SNSD partileri en fazla oyu aldı. Seçimlerin ardından yeni bir koalisyon hükûmeti kuruldu. Hükûmet kurma çalışmaları 4 ay boyunca devam etti. 24 Şubat 2024 tarihinde Denis Zvizdić'in başbakanlığında yeni hükûmet kuruldu.

Boşnak SDA: 30 sandalye, Hırvat HDZ: 23 sandalye, Sırp SNSD: 22 sandalye, Demokratik Cephe (DF): 10 sandalye, Sosyal Demokrat Parti (SDP): 10 sandalye, Diğer partiler: 15 sandalye

Seçimlerin ardından koalisyon hükûmeti kurma çalışmaları uzun süre devam etti. Boşnak SDA, Hırvat HDZ ve Sırp SNSD partileri arasında koalisyon kurma görüşmeleri yapıldı. Görüşmelerde hükûmetin programı ve bakanlıkların paylaşımı konusunda anlaşmaya varıldı. 24 Şubat 2024 tarihinde yeni hükûmet kuruldu.

Hükûmetin Programı:

Hükûmetin programında ekonomik kalkınma, yolsuzlukla mücadele ve Avrupa Birliği'ne (AB) entegrasyon gibi öncelikler yer aldı.

Hükûmet, yatırımları teşvik etmek ve iş imkânları yaratmak için reformlar uygulamaya koydu. Yolsuzlukla mücadele için yeni yasalar çıkarıldı. AB'ye katılım kriterlerini yerine getirmek için çalışmalar yapıldı.

Sırp Cumhuriyeti:

Sırp Cumhuriyeti'nde ayrılıkçılık yanlısı söylemler 2023 yılında da devam etti. Sırp Cumhuriyeti'nin Bosna Hersek'ten ayrılarak bağımsız bir devlet olması gerektiği savunuldu. Bu söylemler Bosna Hersek'te gerginliğe yol açtı.

Ekonomi:

Bosna Hersek ekonomisi 2023 yılında da büyümeye devam etti. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) %3 arttı. İşsizlik oranı %12'ye düştü. Yatırımlar arttı.

Yolsuzluk, Bosna Hersek'te önemli bir sorun olmaya devam etti. Hükûmet, yolsuzlukla mücadele için yeni adımlar attı. Yolsuzluk skandalları hükûmete olan güveni zedeledi.

Dış Politika:

Avrupa Birliği (AB):

Bosna Hersek'in AB üyeliği süreci 2023 yılında da devam etti. Bosna Hersek'in AB'ye katılım kriterlerini yerine getirmesi için çalışmalar yapıldı. AB, Bosna Hersek'e mali yardımda bulundu.

Türkiye:

Türkiye, Bosna Hersek'e desteğini sürdürdü. Bosna Hersek'e ekonomik ve kalkınma yardımları yapıldı. Türkiye ve Bosna Hersek arasındaki ilişkiler dostluk ve kardeşlik çerçevesinde devam etti.

Sosyal Durum:

Bosna Hersek'te yaşam koşulları 2023 yılında da iyileşmeye devam etti. Yoksulluk oranı azaldı.

2023 Yılında Azerbaycan:

Siyaset:

11 Ekim 2023 tarihinde Azerbaycan'da cumhurbaşkanlığı seçimleri gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, seçimlerde %86 oy alarak yeniden seçildi. Muhalefet partileri, seçimlerin adil ve şeffaf

olmadığını savundu. Aliyev, seçim zaferinin ardından ülkeyi kalkındırma ve ulusal birliği güçlendirme sözü verdi.

Anayasa Değişikliği:

18 Mart 2023 tarihinde Azerbaycan'da anayasa değişikliği referandumu düzenlendi. Referandumda, cumhurbaşkanının yetkileri genişletildi. Meclisin yetkileri kısıtlandı. Muhalefet partileri ve sivil toplum kuruluşları anayasa değişikliğine karşı çıktı.

Dış Politika:

Azerbaycan, 2023 yılında da bölgesel ve uluslararası alanda aktif bir rol oynadı. Komşu ülkelerle ilişkilerini geliştirmeye çalıştı. Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) ile iş birliği yaptı. Karabağ sorununun çözümü için arabuluculuk rolü üstlendi.

Ekonomi:

Azerbaycan ekonomisi 2023 yılında da büyümeye devam etti. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) %4,5 arttı. Petrol ve doğalgaz gelirleri arttı. Hükûmet, yatırımları teşvik etmek ve iş imkânları yaratmak için reformlar uygulamaya koydu. Enflasyon oranı %10'a yükseldi. İşsizlik oranı %12'de kaldı.

Sosyal Durum:

Azerbaycan'da 2023 yılında da birçok insan yoksulluk ve geçim sıkıntısı yaşıyor. Gıda ve temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları yüksek. Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde sorunlar yaşanıyor.

2023 yılında Azerbaycan'da da ekonomik ve siyasi koşullara karşı bazı protestolar düzenlendi. Hükûmet, protestoları sert bir şekilde bastırdı. Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kısıtlandı. İnsan hakları savunucuları ve aktivistler gözaltına alındı.

Önemli Olaylar:

Ocak 2023: Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de bir dizi terör saldırısı düzenlendi.Saldırılarda onlarca kişi hayatını kaybetti.

Şubat 2023: Azerbaycan hükûmeti, ülkedeki yüksek işsizlikle mücadele için yeni bir program açıkladı.

Mart 2023: Azerbaycan ve Ermenistan, Karabağ sorununun çözümü için yeni bir müzakere sürecine başladı.

Nisan 2023: Azerbaycan'da cumhurbaşkanlığı seçimleri gerçekleşti. Mevcut Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, seçimlerde %86 oy alarak yeniden seçildi.

Mayıs 2023: Azerbaycan'da bir dizi doğalgaz patlaması meydana geldi. Patlamalarda onlarca kişi hayatını kaybetti.

Haziran 2023: Azerbaycan'da bir dizi sel felaketi meydana geldi. Sel felaketinde onlarca kişi hayatını kaybetti.

Temmuz 2023: Azerbaycan'da orman yangınları çıktı. Yangınlarda yüzlerce hektar arazi yok oldu.

Ağustos 2023: Azerbaycan'da bir dizi terör saldırısı düzenlendi. Saldırılarda onlarca kişi hayatını kaybetti.

Eylül 2023: Azerbaycan'da bir dizi yolsuzluk skandalı ortaya çıktı. Skandallar hükûmete olan güveni zedeledi.

2023 Yılında Kuveyt:

Siyaset:

2023 yılında Kuveyt'te siyasi açıdan nispeten sakin bir yıl yaşandı. Emir Sabah Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah, 2023 yılında da tahtta kaldı. Başbakan Sabah Al-Khaled Al-Sabah, 2023 yılında da görevine devam etti. Meclis ve hükûmet arasında bazı gerilimler yaşansa da önemli bir siyasi kriz yaşanmadı.

Ekonomi:

Kuveyt ekonomisi 2023 yılında % 4,5 büyüdü. Büyüme, petrol fiyatlarındaki artıştan kaynaklandı Hükûmet, ekonomik çeşitlendirmeyi teşvik etmek için çeşitli adımlar attı. İşsizlik oranı % 2,5 olarak gerçekleşti. Enflasyon oranı % 3 olarak gerçekleşti.

Toplum:

Kuveyt'te 2023 yılında nüfus 4,4 milyona ulaştı. Nüfusun % 70'i yabancılardan oluşuyor. Kuveyt'te yaşam standartları oldukça yüksek. Eğitim ve sağlık hizmetleri ücretsiz. Suç oranı düşük.

Dış Politika:

Kuveyt 2023 yılında da bölgesel ve uluslararası barış ve istikrara katkıda bulunmaya çalıştı. Katar ile ilişkiler normalleştirildi. Yemen'deki iç savaşın sona ermesi için diplomatik çabalar sürdürüldü. Filistin'e mali yardımlar artırıldı.

Kültür:

Kuveyt 2023 yılında birçok kültürel etkinliğe ev sahipliği yaptı. Kuveyt Uluslararası Film Festivali düzenlendi. Arap Kültür Başkenti seçildi.

Genel Değerlendirme:

2023 yılı Kuveyt için nispeten sakin ve istikrarlı bir yıl oldu. Ekonomi büyüdü, siyasi açıdan önemli bir kriz yaşanmadı ve toplumda refah seviyesi yüksek kaldı. Kuveyt, bölgesel ve uluslararası barış ve istikrara katkıda bulunmaya devam etti.

2023 Yılında Malezya:

Siyaset:

2023 yılında Malezya'da siyasi açıdan istikrarsız bir yıl yaşandı. Hükûmet koalisyonu içinde çıkan anlaşmazlıklar, siyasi krizlere yol açtı. Başbakan Ismail Sabri Yaakob, 2023 yılında istifa etti. Yeni başbakanın kim olacağına dair belirsizlik devam ediyor.

Ekonomi:

Malezya ekonomisi 2023 yılında % 4 büyüdü. Büyüme, ihracat ve turizmdeki artıştan kaynaklandı. Hükûmet, ekonomik kalkınmayı teşvik etmek için çeşitli adımlar attı. İşsizlik oranı % 3,5 olarak gerçekleşti. Enflasyon oranı % 2,5 olarak gerçekleşti.

Toplum:

Malezya'da 2023 yılında nüfus 33 milyona ulaştı. Nüfusun %60'ı Müslümanlardan oluşuyor. Malezya'da yaşam standartları oldukça yüksek. Eğitim ve sağlık hizmetleri ücretsiz. Suç oranı düşük.

Dış Politika:

Malezya 2023 yılında da bölgesel ve uluslararası barış ve istikrara katkıda bulunmaya çalıştı. ASEAN ülkeleri ile ilişkiler güçlendirildi. Filistin'e mali yardımlar artırıldı. Myanmar'daki krizin çözümü için diplomatik çabalar sürdürüldü.

Kültür:

Malezya 2023 yılında birçok kültürel etkinliğe ev sahipliği yaptı. Kuala Lumpur Uluslararası Film Festivali düzenlendi. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne yeni nesneler eklendi.

Genel Değerlendirme:

2023 yılı Malezya için siyasi açıdan istikrarsız bir yıl olsa da, ekonomi büyüdü ve toplumda refah seviyesi yüksek kaldı. Malezya, bölgesel ve uluslararası barış ve istikrara katkıda bulunmaya devam etti.

2023 Yılında Malezya'da Yaşanan Önemli Olaylar:

Ocak: Malezya'da sel felaketi yaşandı.

Mart: Malezya'da genel seçimler yapıldı.

Mayıs: Yeni başbakan Ismail Sabri Yaakob göreve başladı.

Temmuz: Malezya, ASEAN Dönem Başkanlığını devraldı.

Eylül: Malezya'da ekonomik kalkınma planı açıklandı.

Kasım: Malezya, Filistin'e mali yardımda bulundu.

Aralık: Malezya, Myanmar'daki krizin çözümü için diplomatik girişimlerde bulundu.

2023'de Malezya'da Dikkat Çeken Gelişmeler:

Malezya'da siyasi krizler, ekonomiyi olumsuz etkiledi. Hükûmet, ekonomiyi canlandırmak için çeşitli adımlar attı. Malezya, bölgesel ve uluslararası alanda aktif bir rol oynamaya devam etti.

2023 Yılında Suriye:

Genel Bakış:

2023 yılı Suriye için zorluklarla dolu bir yıl oldu. Ülke, iç savaşın 13. yılını geride bırakırken, insani kriz devam etti, siyasi çözüm arayışları sonuçsuz kaldı ve bölgesel gerilimler arttı.

Önemli Gelişmeler:

Deprem: 6 Şubat 2023'te Türkiye ve Suriye'yi sarsan 7.8 büyüklüğündeki deprem,Suriye'de büyük yıkıma neden oldu. Binlerce bina yıkıldı veya hasar gördü, yüzlerce kişi hayatını kaybetti ve yaralandı. Deprem, ülkenin zaten zor durumda olan altyapısını daha da zayıflattı.

Suriye İç Savaşı: 2023 yılında iç savaşta büyük bir ilerleme kaydedilmedi. Esad rejimi, muhaliflerin kontrolündeki son bölgeleri ele geçirmeye yönelik operasyonlar yürüttü. Bu operasyonlar, insani krizin derinleşmesine ve göçlerin artmasına yol açtı.

Türkiye-Suriye İlişkileri: 2023 yılında Türkiye ve Suriye arasındaki ilişkilerde bir normalleşme süreci başladı. İki ülke arasında istihbarat ve diplomatik temaslar gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Esad ile bir görüşme yapma imkânı olduğunu da dile getirdi.

ABD ve Rusya'nın Rolü: ABD ve Rusya, Suriye'deki iç savaşta önemli bir rol oynamaya devam etti. ABD, Kürt güçleri desteklerken, Rusya Esad rejimine destek verdi. İki ülke arasındaki gerginlik, Suriye'de gerginliğin artmasına neden oldu.

İnsani Durum:

2023 yılında Suriye'deki insani durum daha da kötüleşti. Milyonlarca insan insani yardıma muhtaç durumda kaldı. Savaş, deprem ve ekonomik kriz insani krizi derinleştirdi.

Ekonomik Durum:

Suriye ekonomisi 2023 yılında da büyük bir kriz içindeydi. Lira değer kaybetmeye devam etti, enflasyon arttı ve işsizlik yaygınlaştı. Ekonomik kriz, insani krizi de derinleştirdi.

Gelecek Beklentileri:

2024 yılı için Suriye'de beklentiler çok da olumlu değil. İç savaşın sona ermesi ve insani krizin çözümü için siyasi bir çözüme ihtiyaç var. Bölgesel gerginliklerin azalması da Suriye'nin istikrara kavuşması için önemli.

2023 Yılında İslam Dünyası ile Amerikan İlişkileri:

Genel Bakış:

2023 yılında İslam dünyası ile Amerikan ilişkileri karmaşık ve gergin bir seyir izledi. Bir yandan Ukrayna'daki savaş ve İran'ın nükleer programı gibi küresel meselelerde iş birliği ihtiyacı arttı. Öte yandan, ABD'nin bazı Orta Doğu ülkelerine yönelik politikaları ve İslamofobi gibi sorunlar gerginliğe yol açtı.

Önemli Gelişmeler:

Ukrayna'daki Savaş: Ukrayna'daki savaş, İslam dünyası ile Amerikan ilişkilerini de etkiledi. Birçok Müslüman ülke, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalini kınadı ve Ukrayna'ya insani yardım gönderdi. ABD ise bu ülkelerin desteğini takdir etti.

İran'ın Nükleer Programı: İran'ın nükleer programı, 2023 yılında da İslam dünyası ile Amerikan ilişkilerinin önemli bir gündem maddesi

oldu. ABD, İran'ın nükleer silah geliştirmesini engellemek için diplomasi ve yaptırımlar yoluyla bir çözüm bulmaya çalıştı.

ABD'nin Orta Doğu Politikası: ABD'nin bazı Orta Doğu ülkelerine yönelik politikaları, İslam dünyasında tepkilere yol açtı. Özellikle ABD'nin Filistin-İsrail sorunu ve Yemen iç savaşı gibi konulardaki tutumu eleştirildi.

İslamofobi: İslamofobi, 2023 yılında da İslam dünyası ile Amerikan ilişkilerini etkileyen önemli bir sorun olmaya devam etti. ABD'de ve Avrupa'da yaşanan bazı Islamofobik olaylar Müslümanların tepkisini çekti.

İlişkileri Etkileyen Faktörler:

Küresel Güç Dengelerinde Değişiklikler: Küresel güç dengelerinde yaşanan değişiklikler, İslam dünyası ile Amerikan ilişkilerini de etkiledi. Özellikle Çin ve Rusya'nın artan gücü, ABD'nin bölgedeki etkisini azaltıyor.

Orta Doğu'daki Siyasi Gelişmeler: Orta Doğu'daki siyasi gelişmeler de İslam dünyası ile Amerikan ilişkilerini etkiledi. Özellikle Arap Baharı'nın ardından yaşanan siyasi istikrarsızlık ve bölünmeler, ABD'nin bölgedeki politikalarını zorlaştırıyor.

İslamofobi: İslamofobi, İslam dünyası ile Amerikan ilişkilerini olumsuz etkileyen önemli bir sorun olmaya devam ediyor. ABD'de ve Avrupa'da yaşanan bazı Islamofobik olaylar Müslümanların tepkisini çekiyor.

2023 Yılında İngiltere ve İslam Dünyası Arasındaki İlişkiler:

Genel Bakış:

2023 yılı, İngiltere ve İslam dünyası arasındaki ilişkilerde karmaşık bir seyir izledi. Bir yandan ticaret ve yatırım gibi alanlarda iş birliği devam etti. Öte yandan, bazı siyasi ve sosyal gelişmeler gerginliğe yol açtı.

Önemli Gelişmeler:

İngiltere'de İslamofobi: 2023 yılında İngiltere'de İslamofobik olaylar artmaya devam etti. Bu durum, Müslüman topluluklarda endişeye yol açtı. İngiliz hükûmeti,İslamofobi ile mücadele için yeni adımlar atmaya söz verdi.

İngiltere'nin Orta Doğu Politikası: İngiltere'nin Orta Doğu'daki bazı politikaları,İslam dünyasında tepkilere yol açtı. Özellikle Filistin-İsrail sorunu ve Yemen iç savaşı gibi konulardaki tutumu eleştirildi.

Ticaret ve Yatırım: İngiltere ve İslam dünyası arasındaki ticaret ve yatırım

ilişkileri 2023 yılında da devam etti. İngiltere, birçok Müslüman ülke ile önemli bir ticaret hacmine sahip.

Kültürel İş birliği: İngiltere ve İslam dünyası arasında kültürel iş birliği de 2023 yılında devam etti. Birçok sanat ve kültür etkinliği düzenlendi.

2023 Yılı Türkiye:

Siyaset:

Cumhurbaşkanlığı Seçimi: 2023 yılı Cumhurbaşkanlığı seçiminde ikinci turda Recep Tayyip Erdoğan % 52.18 oy alarak yeniden seçildi. Bu seçim, Erdoğan'ın ilk kez ikinci turda seçildiği seçim oldu. Muhalefet adayı Kemal Kılıçdaroğlu, % 47.82 oy aldı.

Parlamento Seçimi: Cumhurbaşkanlığı seçiminin ardından yapılan parlamento seçiminde AK Parti ve MHP'den oluşan Cumhur İttifakı % 53 oy alarak mecliste çoğunluğu elde etti. CHP ve İYİ Parti'den oluşan Millet İttifakı ise % 47 oy aldı. Seçim sonuçları, AK Parti'nin oy kaybettiğini, ancak meclisteki çoğunluğunu koruduğunu gösterdi.

Dış Politika:

Türkiye, 2023 yılında aktif bir dış politika yürüttü. Ukrayna'daki savaş, Suriye iç savaşı ve Doğu Akdeniz'deki gelişmeler gibi önemli konularda aktif rol oynadı. Libya'da ve Azerbaycan'da hadiselere dâhil oldu.

Ekonomi:

Enflasyon: 2023 yılındaki en önemli ekonomik gelişmelerden biri, yüksek enflasyondur. Yıl boyunca enflasyon artmaya devam etti ve aralık ayında % 64'ü aştı. Enflasyondaki artış, gıda ve enerji fiyatlarındaki artışa bağlıydı.

Döviz Kuru: Döviz kuru da 2023 yılında oldukça dalgalı bir seyir izledi. Yıl boyunca dolar kuru 10 TL'yi aştı ve yıl sonuna doğru 12 TL'ye yaklaştı. Döviz kurundaki dalgalanma, enflasyonu ve ekonomik belirsizliği artırdı.

Ekonomik Büyüme: Ekonomik büyüme, 2023 yılında yavaşladı. Yıl boyunca büyüme oranının % 3 civarında olması bekleniyor. Ekonomik büyümenin yavaşlaması, yüksek enflasyon ve döviz kurundaki dalgalanmadan kaynaklandı.

Sosyal:

Toplumsal Gerginlikler: 2023 yılında Türkiye'de bazı toplumsal gerginlikler yaşandı. Ekonomik sıkıntılar ve bazı siyasi gelişmeler bu gerginliklere yol açtı. Özellikle ekonomik sıkıntılar, halkta hoşnutsuzluğa yol açtı.

Göç: Türkiye, 2023 yılında da göç almaya devam etti. Özellikle Suriye ve Afganistan'dan gelen göçmenler Türkiye'deki göçmen sayısını artırdı. Göçmenler, Türkiye'de bazı sosyal ve ekonomik sorunlara yol açtı.

Eğitim: 2023 yılında eğitim sisteminde bazı değişiklikler yapıldı. Yeni müfredat ve sınav sistemi uygulamaya konuldu. Eğitim sistemindeki değişiklikler, eğitimcilerde ve velilerde endişelere yol açtı.

Kahramanmaraş Depremi:

Tarih ve Saat: 6 Şubat 2023, 04:17

Büyüklük: 7.8 Mw

Merkez: Pazarcık, Kahramanmaraş

Derinlik: 17.9 km (USGS); 5.0 km (Kandilli)

Fay Hattı: Doğu Anadolu Fay Hattı veya Ölü Deniz Transform Fayı

Artçı Şoklar: En büyüğü 6.7 olmak üzere 45.756'dan fazla (4 Şubat 2024 itibarıyla)

Etki Alanları: Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Kilis, Adıyaman, Osmaniye, Malatya, Diyarbakır ve Şanlıurfa

Zararlar:

Can kaybı: 42.310 (24 Ocak 2024 AFAD verilerine göre)

Yaralı: 100.000'den fazla

Yıkılan bina sayısı: 132.682

Hasarlı bina sayısı: 450.565

Deprem Sonrası:

Arama kurtarma çalışmaları başlatıldı. AFAD, Kızılay ve diğer yardım kuruluşları bölgeye sevk edildi. Depremden etkilenen vatandaşlara barınma, gıda ve sağlık yardımı yapıldı. Bölgede hasar tespit çalışmaları başlatıldı. Deprem bölgesinin yeniden inşası için çalışmalar başlatıldı.

Kahramanmaraş depremi, Türkiye'nin yakın tarihindeki en yıkıcı depremlerden biridir. Deprem, ülkenin birçok yerinde büyük yıkıma neden oldu ve binlerce insanın hayatını kaybetmesine yol açtı. Deprem sonrası yapılan çalışmalar, depremden etkilenen vatandaşların yaralarını sarmaya ve bölgenin yeniden inşasına yöneliktir.

dinî hayatımız

Mehmet Evkuran, Prof. Dr.

2023 YILININ DİNÎ GÜNDEMİ

Mehmet Evkuran, Prof. Dr.

2023 yılında dinî alana taşan ve dinî kavram ve argümanlarla tartışılan toplumsal konuları ortaya çıkış sırasına göre üç başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar;

- ✓ 6 Şubat depremi
- ✓ Dine yönelik sorgulamalar
- ✓ İsrail ve Yahudi kimliği

Bunlardan ilk ikisi doğrudan toplumsal yapımızı ilgilendiren sıcak konulardır. İsrail'in Gazze'ye yönelik başlattığı toplu imha amaçlı askerî saldırıları ise dinî olduğu gibi ulusal kimliğimizle ve geleceğimizle ilgili teolojik ve politik boyutlar taşıyan oldukça hassas bir problemdir.

1. 6 Şubat 2023 Depremleri

6 Şubat 2023 Pazartesi sabahı ülkemizin en güzel bölgelerinden biri olan Güneydoğu illerinden on birini tanesini vuran korkunç bir deprem faciası gerçekleşti. Geçmiş yıllarda yaşanan depremlerden farklı olarak bu deprem, geniş bir bölgeyi tahrip etmesi açısından derin ve yaygın bir facia oldu. Resmî açıklamalara göre depremde 50 binden fazla can kaybı, 108 bine yakın yaşandı. Deprem sonrası ülkemizde bazı tartışmalar gündeme geldi. Bazı çevreler depremin ilahî bir ceza olduğunu ve günahlarımızdan dolayı Allah tarafından gönderildiğini iddia edildi. Deprem yaşamış bir ülkenin vatandaşı ve bir ilahiyat hocası olarak İslam inancı açısından depremi nasıl okuyacağımızı ortaya koymaya çalıştım.

Musibetlerin ve Kötülüklerin Kaynağı Nedir?

Evreni Allah yaratmış ve ona bazı özellikler vermiştir. Yeryüzünün de kendine göre bir fıtratı vardır. İlahî ilim, irade ve kudretin eseri olarak yaratılan bu düzenin parçası tabii düzende değişmeyen, sağlam ve sabit yasalar hüküm sürmektedir. Bunlar hakkında Kur'an-ı Kerîm'de şöyle buyrulmuştur: *"Allah'ın sünnetinde bir değişme bulamazsın."* (Fetih 48/23. ayet).

Bilim adamları ve özellikle jeologlar, yerkabuğunun altında fay hatlarının bulunduğunu ve yer altında biriken enerjinin zaman zaman bu hatların kırılmasıyla açığa çıktığını, bu sayede yer altındaki dengenin korunduğunu söylemektedirler. Yani deprem, yeryüzünün bir gerçeğidir. Bu gerçeği bilerek şehirleri fay hatlarından uzak yerlere kurmak ve sağlam binalar inşa etmek gerekir. Eğer bu bilimsel uyarıların gereği yerine getirilmezse, can ve mal kaybına neden olan felaketlerle karşı karşıya kalmak kaçınılmaz olur. Bu durumda sorumlu yaratıcı olan Allah değil, O'nun kurduğu nizamı dikkate almayan insandır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Sana gelen iyilik Allah'tandır. Başına gelen kötülük ise nefsindendir. Seni insanlara elçi gönderdik; şahit olarak da Allah yeter." (Nisâ 4/79. ayet).

"Başınıza gelen her musibet kendi yapıp ettikleriniz yüzündendir; kaldı ki Allah birçoğunu da bağışlar." (Şurâ 42/30. ayet).

"Her birini günahı sebebiyle yakaladık; kimine taşlar savuran rüzgârlar gönderdik, kimini bir çığlık yok etti, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Onlara, Allah zulmetmiyordu, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı." (Ankebût, 29/40. ayet).

"Ve öylesine çetin bir sınava (fitne) karşı tetikte ve tedbirli olun ki, o içinizden yalnızca zulmetmede ısrarlı kimselere musallat olmakla kalmayacaktır. Ve iyi bilin ki Allah'ın azabı pek şiddetlidir." (Enfal 8/25. ayet).

"İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde fesat çıktı (düzen bozuldu), ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler." (Rûm 30/41. ayet).

Bu konuda peygamberimiz sünnetinde de önemli uyarılar vardır: "*Deveni bağla, sonra Allah'a tevekkül et."* (Tirmizî, "Kıyâme", 60). Sünnete göre bir yerde deprem olunca evden çıkıp açık yere gitmelidir. Peygamberimiz, yolda eğri duvarın önünden koşarak geçerdi. (Hindiyye).

Durum böyle olduğuna göre bazı kimselerin, Müslümanların başına gelen acı olayları bir ceza olarak görmeleri İslam'a aykırıdır. Bu yorumlar, Müslüman toplumları kötü göstermekte, başlarına gelen felaketleri ve acıları hak eden suçlu ve günahkâr bir kitle gibi sunmaktadır. Elbette her toplumda olduğu gibi Müslüman toplumlarında da dinî, ahlakî ve töresel açıdan yanlış, kötü ve çirkin davranışlarda bulunan kişi ve gruplara rastlanmaktadır. Ancak bunlar toptan herkesi, dahası temiz ve ahlaklı

insanları ayırt etmeksizin topyekûn suçlamalar yapmak için bahane edilemez. Bu suçlamaları yapanlar, çözüm değil sorun üretmekte, zaten acı ve sıkıntı içinde yaşayan Müslümanlara sevgi ve anlayıştan uzak bir gözle bakmaktadır. Ayrıca her fırsatta Müslümanları aşağılayan ve küçümseyen İslam ve Müslüman düşmanları ile de aynı safta buluşmaktadır. Oysa İslam'a bağlı bir Müslüman bırakın bir Müslümanı, farklı inançtan bir insanın bile başına bir felaket geldiğinde onun yardımına koşar. Musibete ya da zulme uğrayan bir insanın dini, mezhebi, inancı ve yaşam tarzı sorgulanmaz.

İslam Tarihindeki Depremler

Kaynaklarımızda geçmişte meydana gelen birçok taun salgınından söz edilir. Bunlardan biri Allah Elçisi'nin yaşadığı dönemde, 627 yılında meydana gelmiştir. Şireveyh adı verilen bu taun/veba, Sasanilerin başkenti Medâin'de görülmüştür.

Hz. Ömer döneminde, 639 yılında meydana gelen Amvas veba salgını Suriye bölgesindeki Müslümanların faaliyetlerini ciddi anlamda etkilemiştir. 20 binden fazla insanın öldüğü bu taun sırasında Ebu Ubeyde b. Cerrah, Muaz b. Cebel gibi ashabın ileri gelenlerinden vefat edenler de olmuştur. Aynı yıl etkili bir kıtlık da yaşanmıştır.

670 yılında Kufe'de bir taun vakasıyla karşılaşıldı. Muğire b. Şu'be bu taundan etkilenmemek için Kufe'den ayrıldı. Salgının etkisi geçtikten sonra döndüyse de hastalık kendisine bulaştı ve bundan dolayı vefat etti.

685 yılında Mısır'da ortaya çıkan taun da çok sayıda insanın ölümüne sebep olmuştur. Bundan iki yıl sonra, Abdullah b. Zübeyr'in hilafeti döneminde 687 yılında Basra'da oldukça etkili bir taun daha ortaya çıktı. Birçok insanın ölümüne sebep olduğu için sel sularının önüne geleni sürüklemesine benzetilerek Carif Taunu diye anılır. Bu taundan üç günde 70 bin kişinin öldüğü söylenir. Yine bu taunda Enes b. Malik'in Basra'da ikamet eden çocuklarından ve torunlarından 80 kişinin hayatını kaybettiği anlatılır. Sayılarda biraz abartı olsa da anlatılanlar taunun çok etkili olduğunu göstermektedir.

698 yılında Şam bölgesinde ortaya çıkan taunun da tesiri kuvvetli olmuş, neredeyse bütün ahalinin ölüp gitmesine yol açmıştı. 706 yılında ortaya çıkan Feteyat taunu Basra, Vâsıt ve Şam'da etkili oldu. Feteyât denmesinin sebebi, ilk önce genç kızlarda ve kadınlarda görülmesiydi.

725 ve 733 yılında Şam'da şiddetli taun salgınları yaşandı. 734 yılında ise Şam ve Irak bölgelerinde, özellikle Irak'ın Vâsıt şehrinde etkili olan

bir taun görüldü. 735 yılında tabiin müfessirlerinden Katâde b. Diâme el-Vâsıtî taun sebebiyle Vâsıt'ta öldü. Etkisi azalsa da bu taunun birkaç yıl sürdüğü anlaşılmaktadır. Emevi halifesi III. Yezid b. Velid'in 744 yılında -başka sebeplerin yanında- kendisine isabet eden taun sebebiyle vefat ettiği söylenir.

Hz. Peygamber'in bir yerde veba salgınının çıkması halinde oraya girilmemesini, oradakilerin de oradan ayrılmamalarını tavsiye ettiği bilinmektedir (Buhârî, "Tıb", 30). Hz. Ömer, Amvas vebasının etkili olduğu Şam bölgesine girdiğinde bu kurala uygun davranarak vebanın olduğu ordugâha girmedi. Daha sonra Dımaşk (Şam) şehrindeki salgını etkisiz hale getirmek için Hz. Ömer'in vali olarak görevlendirdiği Amr b. el-As, insanları gruplara ayırarak çevredeki dağlara yerleştirdi ve birbirleriyle temas kurmamalarını istedi.

Cahiliye döneminde Mekkeli Arapların çocuklarını sütanneye vererek çöle göndermelerinin asıl sebebi, onları taun gibi bulaşıcı hastalıklardan korumaktı. Çünkü bu tür hastalıkların en çok yayılma imkânı bulduğu yerler şehirlerdi. Özellikle dünyanın farklı bölgelerinden insanın uğradığı Mekke gibi merkezî bir şehir risk teşkil ediyordu. Nitekim peygamberimiz küçük bir çocuk iken, Mekke dışında yaşayan bir aileye verilmiş ve Halime adlı bir kadın O'na sütanneliği yapmıştır. Bu durum gösteriyor ki, eski zamanlarda da insanlar tabii felaketlerin farkındaydılar ve kendi bilgilerine göre bazı çözümler geliştirmekteydiler.

Dünya Hayatı Ceza Ya Da Mükâfat Değil, İmtihan ve Sınanma Alanıdır

İslam'a göre dünya hayatı, imtihan ve denenme sürecidir; ceza ve hüküm süreci değil. Bu açıdan bakıldığında insanların yaşadığı sıkıntı ve musibetler ceza değil, uyarı ve imtihanın bir parçası olarak görülmelidir. Bu noktada şu ayeti hatırlamak gerekir: *"And olsun ki biraz korku ve açlık; mallardan canlardan ve ürünlerden biraz azaltma (fakirlik) ile deneriz. Ey peygamber sabredenleri müjdele."* (Bakara 2/155).

Başka bir ayette ise şöyle buyrulur: *"Eğer Allah, insanları kazandıkları yüzünden hemen cezalandıracak olsaydı, yerkürenin sırtında hiçbir canlı bırakmazdı. Ne var ki, onları belirli bir süreye kadar erteliyor. Nihayet süreleri gelince, (gerekeni yapar). Çünkü Allah, kullarını hakkıyla görmektedir."* (Fâtır 35/45).

Bu ayet, dünyada işlenen iyi ve kötü işlerin hemen karşılıklarının verilmediğini, asıl ödül ve cezalandırmanın ahirette gerçekleşeceğini ortaya koymaktadır.

Dünyada yaşanan felaketleri ilahî ceza olarak görmek, İslam'ın temel ilkelerine aykırıdır. Öncelikle dinî ve ahlakî sorumluluk bireyseldir. Her insan kendi eyleminden sorumludur. Hiç kimse kendi sorumluluğunu bir başkasına yükleyemeyeceği gibi başkasının sorumluluğunu da üzerine alamaz. Kur'an-ı Kerîm'de her insanın kendi yaptıklarından sorumlu olduğu ve başkasının günah yükünü çekmeyeceği bildirilmiştir.

"Günahkâr kimse diğerinin günahını çekmez. Günah yükü ağır olan kimse, onun taşınmasını istese, yakını olsa bile, yükünden bir şey taşınmaz." (Fâtır 35/18; ayrıca Necm 53/38. ayetler).

İnsanı yaratan, ona irade ve eylem gücü veren Allah, peygamberler göndererek insanları uyarmış, dünya ve ahirette mutlu olmanın yollarını göstermiştir. İnsanlar bu ilahî rehberliğe uyduğunda güzel, huzurlu ve örnek bir hayat tarzı ortaya koymuşlardır. Ancak ahlak ve adaletten uzaklaştıklarında kötü ve yıkıcı sonuçlarla karşılaşmışlardır. Dünyada yaşanan doğal ve toplumsal krizler, aslında peygamber gibi uyarıcıdırlar.

Bununla birlikte dünyada yapılan hatalar ve kötülüklerin zararları herkesi etkilemektedir. Sadece suçlular ve gühahkârlar değil, masum ve hatta iyi insanlar da acı ve sıkıntı çekmektedirler. Örneğin Rusya'nın Çernobil şehrinde yaşanan nükleer kaza sonucu ortaya çıkan felaketten, çevrede yaşayan herkes etkilenmiştir. Hatta bizim Karadeniz bölgesinde yaşayan insanlar da zarar görmüş, uzunlar boyunca kanser ve benzeri ölümcül hastalıklarda insanlar hayatlarını kaybetmiştir.

Depremden İbret Almak

Bir Müslüman açısından hayatta karşılaştığı her şey bir ayettir. Evreni ve içindeki varlıkları yaratan, onları bir sistem içinde yaşatan Allah boş ve anlamsız iş yapmaz. Bu nedenle evrende ve doğada her varlık ve olayın bir anlamı vardır. Kur'an'da tüm bunlar ayet olarak nitelemiş ve üzerlerinde düşünülmesi ve ibret alınması istenmiştir. Ayet kelimesi delil, işaret, emâre anlamlarına gelir. Kendisinin dışında ve daha ötede duran başka bir şeyi gösterir. Tabiat doğrudan doğruya yüce Allah'ın yarattığı bir alan olduğu için doğrudan doğruya O'nun ilim, kudret, irade ve hikmet sıfatlarına işaret eder. Toplumsal ve tarihsel olaylar ise insan iradesinin etkisiyle ortaya çıktıkları için, nitelik olarak farklıdırlar. Daha karmaşık, öngörülemez, çok yönlü ve tekrar edilemezdirler. Yine de bunlar üzerinde düşünüp, araştırma yapıp sonuçlar çıkarmak gerekir. Sosyal bilimler bunun sonucu olarak doğmuşlardır. Bugün kendimizi, kültürümüzü ve diğer medeniyetleri inceleyip anlamamız, sosyal sorunlarımızı çözmek için sosyal bilimlere gereken önemi vermemiz gerekir.

Dünya hayatında yaşanan felaketlerde, masum insanların acı ve sıkıntı çekmesi ve hatta hayatını kaybetmesini nasıl anlamak gerekir? Savaşlarda, kazalarda, hastalıklarda, deprem ve yangınlar gibi olaylar sonucunda gerek insan eliyle gerek tabii yollarla pek çok insan ve hayvan zarar görmektedir. Çoğunlukla suçu ve günahı olmayan insanlar acı çekmektedir. Çekilen bu acılar ve ortaya çıkan yıkımlar içinde yaşadığımız dünya hayatının bir gerçeğidir. Bu sıkıntılardan tabii afetleri önleme şansımız yoktur. Örneğin deprem, sel, toprak kayması gibi felaketler tıpkı yer çekimi, yağmurun yağması, güneşin açması, kıştan sonra baharın gelmesi gibi dünya geçerli olan fizik kanunlarının sonucudur. Bunların ne zaman ve nasıl oluştuğunu öğrendiğimizde, kendimizi bunların zararlarından koruyabiliriz. Bu kadere karşı koymak değil, aksine kaderi doğru anlamak ve gereğine göre hareket etmek anlamına gelir.

Savaş, cinayet gibi insan kaynaklı olaylar ise tabii olaylardan farklıdır. İnsan irade sahibi bir varlık olarak diğer insanlara kötülük yaptığında ve zarar verdiğinde bu durum, zulüm ve haksızlık statüsündedir. Başta Müslümanlar olmak üzere tüm akıl ve vicdan sahibi insanların bu kötülüklere karşı koyması ve önlemler alması gerekir.

İlahî İrade ve İnsan İradesinin Sınırları Nelerdir?

Deprem felaketinde ilahî irade ile insan iradesinin sınırlarını birbirine karıştırmamamız gerekir. Depremin ne zaman, nerede ve hangi şiddetle ortaya çıkacağı, evrenin yönetimi ve dünyanın düzeni ile ilgili kozmik ve fiziksel bir olaydır. Bunda insanın bir payı ve müdahalesi yoktur. Bu yönüne bakarak bazı insanlar depremin ilahî kader olduğunu söylemektedirler. Ancak depremin olduğu yerdeki yapıların dayanıklı olup olmadığı konusu, Allah'ın değil insanın irade ve sorumluluk alanına girmektedir. Eğer depreme karşı gereken hazırlık yapılmaz, konutlar sağlam inşa edilmez, altyapı gözetilmez ve depreme karşı insanlar eğitilmez ise, depremin vereceği zarar, yıkım ve ölüm büyük boyutlarda olacaktır. Bu insanın tedbirsizliğinin sonucudur. Bu nedenle deprem sonrası oluşan kötü ve üzücü sonuçları doğrudan ilahî irade ve kadere bağlamak, insanın ihmal ve tedbirsizliğini göz ardı etmek ve kaderin anlamını anlamamak demektir. Günümüzde Müslümanlar kaderi yanlış anlamakta ve bunun sonunda da sıkıntı ve ıstırap dolu hayatlar yaşamaktadırlar. Bu üzücü durum, akıl ve vicdan sahibi her Müslüman aydını ve alimi derinden düşündürmelidir.

Satranç tahtasının yapısı, taşların sayısı ve her bir taşın hamle özelliği belirlenmiştir. Oyuncuların bunları değiştirme yetkisi yoktur. Ancak satranç oyununun kurallarını gözeterek dilediği hamle ve stratejiyi

belirleme özgürlüğü oyunculara aittir. Benzer şekilde evrenin yasalarının insan belirlemediği gibi bu yasaları değiştirme gücüne da sahip değildir. Ancak yaratılış yasalarını gözeterek hayatını geliştirmek insanın sorumluluk alanındadır.

Ekolojik Dengeyi Korumak Dinî ve İnsanî Bir Sorumluluktur

İslam inancına göre insanın yeryüzünde bulunmasının en temel amaçlarından biri, *imar*dır. Yeryüzünü mamur kılmak, yaşanmaya değer güvenli şehirler inşa etmek, Müslümanlar olarak imanımızın bir gereğidir. Kur'an ve sünnette yer alan pek çok öğüt, insanı içinde yaşadığı âlem ve birlikte yaşadığı canlı/cansız varlıklarla barış ve uyum içinde olmasını buyurur. İslam, canlı-cansız ayrımı yapmaksızın tüm varlıkların Tanrı'nın kudret, irade ve hikmetinin bir eseri olduğunu ilan eder. Şüphesiz ki insan diğer varlıklarda bulunmayan üstün özelliklerle yaratılmış ve sorumlu kılınmıştır. İnsanın sorumluluğu diğer varlıklara karşı da saygı ve anlayışla yaklaşmasını, onlara zarar vermekten kaçınmasını gerektirir. Genel anlamda doğal düzene saygı duymak, insanın Allah'ın yarattığı ekolojik dengeyi korumak anlamına gelir. Ekolojik denge olarak adlandırılan olgu, Kur'an'da anlatılan ilahî yaratma ve tedbir sisteminin kendisidir ve insan da bu sistemin bir parçasıdır. Canlı ve cansız varlıkların tâbi olduğu düzen, ilahî hikmet ve iradenin kuşatıcı ve koruyucu gücünün eseridir. Bu dengenin bozulması, diğer varlıkların yanında insan hayatının da tehlikeye girmesi sonucunu doğurur. Yüce Allah bu konuda insanları uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"İnsanların kendi işledikleri (kötülükler) sebebiyle karada ve denizde bozulma ortaya çıkmıştır. Dönmeleri için Allah, yaptıklarının bazı (kötü) sonuçlarını (dünyada) onlara tattıracaktır." (Rûm 30/41).

Bu ayetin düşündürdüklerini izlersek, insanların dünyadaki doğal ve ekolojik düzeni bozmasının kötü sonuçlarının henüz dünyada iken ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Bu kötü sonuçlar, doğal felaketler ve toplumsal-ahlakî krizler olarak kendini açığa vurur. Yüce Allah, merhamet ve hikmeti ile yarattığı ve yaşattığı varlıklara karşı işlenen ve onların hayatını hedef alan suçları karşılıksız bırakmamaktadır. Bunlar yine dünyevî sınırlar ve doğa yasaları içinde gerçekleşen bir olay ve olgularla karşılık bulmaktadır. Aslında Kur'an aşısından bu tam olarak bir ceza değil, uyarıdır. Böylece insanlar yaptıklarının kötü ve zararlı olduğu konusunda, yaptıklarına benzer bir karşılıkla uyarılmaktadırlar. Asıl ödül ve ceza ahirette verilecektir.

2. Dine Yönelik Sorgulamalar

2023 yılının önde gelen dinî gündemlerinden biri de dine yönelik itiraz ve eleştirilerdir. Başta İlahiyat fakülteleri ve DİB olmak üzere bazı kurumlarda bu konu çalışmalara konu olmuştur. Akademik yayınlarda deist, ateist ve agnostik iddialar ele alınmış, itirazların arkasında yatan dinî, toplumsal ve psikolojik etkenler ortaya konmaya çalışılmıştır. Süreç devam etmektedir. Bu çerçevede bir özeleştiri sürecinin de hayata geçtiği görülmektedir. Mevcut dinî söylemler, dinî kurum ve yapılar, dindarların tutum ve davranışları eleştirel bir gözle değerlendirme konusu yapılmıştır.

İtirazlarda Öne Çıkan Başlıklar

1. Tanrı Tasavvuru İle İlgili İtirazlar
    - Tanrı tasavvurunun kökenine yönelik söylemler (Tanrı'nın insan kaynaklı bir imge olduğuna dair Fuerbachcı ateist söylemin uzantısı ve geliştirilmiş versiyonu)
    - Tanrı tasavvurunun içeriğine yönelik eleştiriler (hastalık, fitne ve belalar veren, ödül ve ceza ile kendisine tapınma talep eden Tanrı imgesine yönelik söylemler)
2. Tanrı'nın Varlığının Delilleri İle İlgili İtirazlar
    - Mucizelere yönelik itirazlar
    - Fizik-metafizik ilişkisine dair itirazlar
3. Tanrı-Evren İlişkisi İle İlgili İtirazlar
4. Tanrı'nın Adaleti ve Kötülük İle İlgili İtirazlar
5. Evrenin ve maddenin Kökeni, Anlamı, Amacı ve İşleyişi İle İlgili İtirazlar (Kavramlar: Hassas denge, büyük tasarım, kozmos, ezelilik, yokluk, ilk sebep, yaratma, rastlantı, antropik ilke vs.)
6. Yaşam ve canlıların kökeni ile ilgili söylemler
7. Toplumsal ve Tarihsel Eşitsizlikler İle İlgili İtirazlar (Yoksulluk, zenginlik, refah, krizlerin Tanrı'nın iradesi ile ilişkilendirilerek meşrulaştırılmasına yönelik eleştiriler)
8. Diğer (Kâbe, dinî ihtilaflar ve şiddet, kölelik, vahyin kesilmesi)

İtirazlara Genel Bakış

Paylaşılan metinde yer alan İslam karşıtı iddia ve eleştirilerin en kritik olanları dinî inancın özünü oluşturan Tanrı inancı ile ilgili olduğu

görülmektedir. Tevhid kavramı Allah'ın birliğini ve eşsizliğini içerdiği için, Tanrı'nın varlığına ve öncesizliğine ilişkin eleştirilerin kökenle ilgili daha derin bir noktaya yoğunlaştıklarını fark etmek gerekir. Zira Tevhid, temel olarak Tanrı'nın varlığını önceden varsaymaktadır. Soru, iddia ve söylemleri tek tek ele almak yerine konsolide ederek belirli başlıklar altında tasnif edilmesi uygun olacaktır.

Ülkemizde bilişim araçlarının yaygınlaşması ve bilgiye ulaşma ve içerik paylaşma imkânlarının yoğun kullanımı sonunda İslam karşıtı ir sosyal medya ağının oluştuğu görülmektedir. Bu mecralarda Allah inancı, Kur'an, peygamberlik ve Hz. Muhammed, ahiret, kötülük, kader, mezhepler vb. gibi önemli konuları İslam kaynaklarından alınan verileri söz konusu ederek eleştiriler yönelten zaman zaman saldırı ve aşağılama boyutlarına ulaşan İslam karşıtı içerikler paylaşılmaktadır. En dikkat çekici olanı ise 'dinden çıkma hikâyeleri'nin paylaşılmasıdır. Karşılıklı sohbet havasında geçen konuşmalar İslam'dan kopan bireylerin dinden uzaklaşma, soğuma, sorgulama ve tamamen dinden kopma süreçlerini kendi ağızlarından aktarmaktadır. Hikâyeleştirme ve paylaşma tarzında gerçekleşen konuşmaların izleyen/dinleyenlerde belirli bir etki bıraktığı söylenebilir. İslam karşıtı söylemlerin metinlerin yanında daha çok bu tarz bireysel paylaşımlar ve etkileşimler yoluyla bireyler üzerinde etki bıraktığı dikkat alınmalıdır.

İtirazlara cevaplar geliştirirken odağında Kur'an'ın bulunduğu bir referans sistemi ve bununla uyumlu bir reddiye söylemi kurulmalıdır. Ayetlerden deliller getirilirken öncelikle Kur'an'ın bütünlüğü gözetilmeli ve bu bütünlük çerçevesinde ilgili ayetin taşıdığı mesaj ya da bilgi ortaya konulmalıdır. Kur'an'ın bütünlüğünü gözetmek, sadece lafzî değil bunun ötesine geçerek anlam ve mesaj olarak bütünlüğü göz önünde bulundurmak, sonuç çıkarırken ve konularla ilişkilendirmeler yaparken ilke ve değer eksenli bir yaklaşımı izlemeyi gerektirmektedir.

İtirazlara yönelik cevap ve açıklamalar geliştirirken dinî ilimlerin ortaya koyduğu birikiminden yararlanmada seçici bir tutum sergilenmelidir. Farklı ekol ve mezheplerin İslam hakkındaki yorumları değerli birer renk ve zenginliktir. Ancak İslam düşünce geleneğini oluşturan farklı yorumlar arasındaki tartışmaları, İslam karşıtı söylem ve iddialara reddiye söylemlerine yansıtmak uygun bir tutum olmayacaktır. Zira bu yaklaşım, her ne kadar böyle olmasa da İslam açısından geliştirilen söylem ve açıklamaları zayıf gösterecektir.

İtirazların önemli bir bölümü Batı'da öne çıkan ünlü ateist düşünür ve bilim insanlarının çok satan kitaplarında yer alan görüşlere dayanmakta ve çoğunlukla bunların olduğu gibi aktarılmasından oluşmaktadır. Ateizmi savunan bu kitaplara karşı yayınlandıkları ülkelerde dindar ve teistik çevrelerden reddiyeler yazılmıştır. Bu metinlerde geçen bazı teistik argümanlara İslam geleneğinde de rastlanır. Ancak bilimsel verilere dayalı ateistik çıkarımlara yönelik yeni eleştiri ve cevaplardan yararlanılabilir. Aynı ya da benzer bilimsel çevrelerdeki düşünürler tarafından yürütülen ve bilimsel verilerin kullanımına dair eleştirileri de içeren tartışmalardan yararlanmak reddiye söylemleri geliştirirken katkılar sağlayacaktır.

Cevap Deizm ya da Ateizm ise Soru Nedir?

Dindarlık kadar din karşıtlığının da saf rasyonel bir süreç ve yaşantı olmadığı açık bir gerçektir. İnsanlar içinde yaşadıkları toplum içinde dinî kimlik, inanç ve davranışları edindikleri gibi yine aynı yolla yani toplumsal etkileşim içinde din karşıtı söylem ve düşünceleri edinirler. Dolayısıyla sorun sadece rasyonel bir öze sahip değildir. Bir toplumda değer, inanç ve kimlik alanlarında yaşanan sorunlar, sadece zihinsel ve ideolojik etkenlerle sınırlı değildir. Buz dağının görünen kısmı olan "din karşıtı söylemler ve iddialar alanı"na aşırı odaklanma, dipte yer alan ancak ince ve dikkatli bakıldığında fark edilen varoluşsal nedenlerin gözden kaçırılmasına yol açabilmektedir. Din ile ilgili sorunlarla baş ederken, "kendini gözlerden saklayan" bu rasyonel olmayan etken çoğunlukla dikkate alınmadığından sorunlar da çoğalarak yayılmaya devam etmektedir. Bu gerçeğe bağlı olarak bu tür sorunların inanç alanında yoğunlaşmış bir yansıması ve temsili şeklinde nitelenebilecek olan İslam karşıtı söylem ve iddiaları salt teolojik ve felsefî reddiyelerle ele almak gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. İslam karşıtı söylem ve iddiaların bireysel ve toplumsal arka planını iyi analiz etmek gerekir. Genellikle duygusal ya da psikolojik nitelikli anlam, değer ve kimlik arayışlarının sonucu olarak İslam karşıtı bir yönelim oluşmakta ve ardından bu yönelim kendine uygun bir rasyonel söylem üzerinden kendini ifade etmektedir. Bu nedenle İslam karşıtı bir söylem ya da iddia ele alınırken, bunun ideolojik ya da teolojik kurgusunun arkasında ne gibi bireysel ya da toplumsal kaygılar, yönelimler, arayışların yer aldığına dair empatik bir yaklaşımıda söyleme yansıtmak gerekmektedir. Zira güncel reddiyelerimizde amaç, muhatabı susturmak gibi dışsal/zahirî bir çalışma olmamalı, onunla gerçek anlamda ilişki kurarak yani zihinsel ve duygusal dünyasına dokunarak soru/itiraz/eleştirisinin ardındaki kaygıyı anlamak ve gidermek olmalıdır. Böylece benzer soru ve itirazlara sahip pek çok insanla da ilişki ve iletişim sağlanmış olacaktır.

Empatik yaklaşım yüz yüze ilişkilerde kolaylıkla sağlanırken, daha genel ve herkese açık bir ortam olan yazı dilinde kolaylıkla kurulamaz. Bunu reddiye söylemlerinde gerçekleştirmek için iddia ve itirazların hangi duyguyu ya da kaygıyı temsil ettiğine dair olasılıklara açık ve birlikte düşünmeyi içeren bir anlatım tarzı geliştirilmelidir. "Ateizm ya da deizm paradigmasına yönelen insanlar neyin peşindeler, neyi arıyor olabilirler?" sorusunu sormak ve muhatabın dünyasını anlamaya çalışmak, güncel reddiye çalışmalarına daha samimi ve sahici bir boyut kazandıracaktır.

Kimlik Arayışı ve İnanç Sorgulamaları

Kimlik arayışı, anlam ve değer arayışını içinde taşıyan bir çerçeveye sahiptir. İnanç savrulmalarının ardında yatan kimlik arayışı, benliğin farklı ve daha keyifli (çoğunlukla özgürlük ve rasyonalite ekseninde tanımlanan) bir dünyada yaşama arzusu ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle İslam karşıtı söylemleri doğrudan reddeden ve karşısına alan sert yaklaşım, sorun çözmekten çok ayrışmayı körükleyecektir. Bunun yerine itirazların beslendiği iklimi psikolojik, entelektüel, toplumsal, kültürel vs. tüm yönleriyle anlamaya ve kavramaya çalışan bir yaklaşım geliştirmek daha doğru görünmektedir. Hatta bu bağlamda iddiaların kendisine değil ancak arkasındaki psikolojik ve toplumsal etkenleri kabul eden ve bireyin üzerindeki etkilerini anlayışla karşılayan bir tutum, söylem sahibi ile köprü kurmak açısından önemlidir.

Din-Tedeyyün/Kültür Ayrımının Önemi

Bu yöntem, ideal İslam ile reel İslam arasına kesin bir ayrım koyma, mesaj ve ilke olarak İslam ile onun tarihsel ve toplumsal yorumlanma ve uygulama biçimlerini birbirinden ayrı alanlar olarak ele alma düşüncesine dayanır. Değer ile olgu arasındaki farka vurgu yapması ve değeri kendi soyut ve üst bağlamına yerleştirmesi açısından bu yöntem kaçınılmazdır ve bir ideal, inanç ve düşünce peşinde koşan her kesimde görülmektedir. Ancak bunun sınırlarını iyi çizmek gerekir. İslam'a yönelik eleştirilerin önemli bir kısmı dinin inanç ve ilkelerin bizzat kendilerinden çok bunların tarihsel uygulamaları hakkında olmuştur. Bu söylem ve iddialara cevap vermek için İslam ile onun tarihsel ve toplumsal uygulamaları arasında fark olduğunu, ilkinin din ikincisinin ise kültüre ait beşerî bir alan olduğunu vurgulamak, reddiyelerde izlenen bir yöntemdir. ...

İslam Geleneğinden Yararlanma Yöntemi

Günümüzde ortaya çıkan İslam karşıtı söylem ve iddiaların benzerlerine geçmişte de rastlanmaktadır. Öyle ki modern ya da postmodern birer form

içinde dile getirilseler de bazı iddiaların, önceki benzerlerinin güncel birer versiyonu statüsünde olduğu görülmektedir. Müslüman kelamcılar İslam karşıtı iddiaları ele alırken bunları tevhid, nübüvvet ve mead gibi inancı oluşturan temel başlıklar altında ele almışlar ve geçersizliklerini ortaya koymaya çalışmışlardır. İslam karşıtı söylemlere ikna edici cevaplar verme konusu, ekoller arasında ve hatta aynı ekol içinde rekabete dönüşmüştür. Diğerlerinin verdiği cevapları yeterince güçlü ve ikna edici bulmayan bazı kelamcı ve felsefeciler, kendi özgün reddiyelerini ortaya koymuşlardır. Bu tarz reddiyelerde öne çıkan iki önemli unsur vardır:

- ✓ İslam'a dışarıdan yöneltilen eleştirel söylemlerin yapısının incelenmesi ve hangi ilkeleri ve nasıl hedef aldığının tespit edilmesi,
- ✓ Diğeri ise bu söylemlere cevap olarak geliştirilen reddiyelerin geçerliliklerinin eleştirilmesi ve daha tutarlı ve güçlü bir reddiyenin inşa edilmeye çalışılması.

Bu açıdan bakıldığında söylemlere cevap verilirken Kelam geleneğimize ait olmakla birlikte problemli ve artık günümüzde kolaylıkla savunulamayacak nitelikteki söylemleri terk etmenin ve hatta onlara yönelik bir karşı duruş sergilemenin zorunlu olduğu kabul edilmelidir. İki örnek üzerinde durarak bu konuya açıklık kazandırmak mümkündür.

Kudret merkezli Tanrı tasavvuru. Bu anlayış, inancın özünü oluşturan tevhit inancı ile doğrudan ilgili değildir. Ancak sıfatları ve fiilleri ile birlikte düşünerek Allah'ı doğru tanımak anlamında alındığında, tevhidin marifetullah kısmının bir parçası olarak dolaylı ilişkilendirilebilir. Kelam geleneğinde ilahî irade ve kudret arasındaki ilişkiye dair bazı tartışmalarda (teklif-i mâ lâ yutâk'ın Allah için caiz olup-olmadığı, salah-aslah meselesi, Allah için herhangi bir vucûbiyetin mümkün olup-olmadığı konusu) öne çıkan söylemlerden biri, kudreti ve iradesi sınırsız, bize göre uygun olmayan şeyleri de yapabilen, kendi mülkü olan evrende dilediği gibi tasarrufta bulunan bir Tanrı tasavvurudur. Bu tasavvur belirli nedenlerle İslam kelam ekolleri arasında çıkan tartışmalar sonucu geliştirilmiştir. Bu anlayış, ahlakî sorgulama duyarlılığının geliştiği günümüz dünyasında oldukça otoriter bir içerik olarak görünmektedir. Buna karşılık İslam düşünce geleneğinde Allah-insan ilişkisini, ahlâk, adalet ve estetik ilkelerine göre açıklayan yorumlar da bulunmaktadır.

Cebr doğrultusunda tanımlanmış kader anlayışı

Bu anlayış ilahî ilmin her şeyi kuşattığı düşüncesini kanıtlamaya çalışırken Kur'an'ın diğer temel bir ilkesi olan insan özgürlük ve sorumluluğun

gözden kaçırılması hatasından kaynaklanmıştır. İnsanın iradesinin kader karşısında etkisiz olduğu, olacakların karşısında insanın bir hiç olduğu ve yapabilecek bir şeyi olmadığı düşüncesi ilginç bir şekilde kültürel kodlarımızda da yerini bulmuş atasözlerine ve türkülere bile yansımıştır. Bu yanlış algının doğurduğu duygu ve düşüncelere 'kadere isyan' gibi yine başka bir yanlış söylem tarzını doğurmuştur. İslam karşıtı söylem ve iddialardan kader ve insan özgürlüğü ile ilgili olanları, kader karşısında insanın değersizliği ve çaresizliğine vurgu yapmaktadır. Hem insanın yapacaklarının önceden takdir edilmesi hem de fiillerinden sorumlu tutulması arasındaki çelişki, bir adaletsizlik örneği olarak sorgulanmaktadır. Aslında bu sorgulamaya, İslam düşünce geleneğinde de karşılaşılır. Güncel reddiyelerde ya da İslam'ın insan anlayışını tanıtan söylemlerde, cebr düşüncesine karşı özgür irade ve sorumluluk kavramlarının tutarlı bir yaklaşımla temellendirilmesi ve savunulması önemli görünmektedir.

Kelam tartışmalarını günümüze aktarmaya çalışmaksızın, en azından İslam karşıtı söylemlere dair reddiyelere yansıtmaksızın bir üst dil kullanarak ve daha çok Kur'an ayetlerine göndermeler yaparak cevaplar oluşturmak uygun olacaktır. İslam içi parçalanmışlıkla hesaplaşma ve geleneğin bazı problemli yanlarıyla yüzleşmenin yerinin reddiyeler olmadığı, çünkü bu yaklaşımın zayıf gösterdiği düşünülebilir. İslam karşıtı bazı söylem ve iddiaların, gelenekte yer alan ya da günümüzde ortaya çıkmış olan dinî anlayış ve yorumlarla yüzleşmeyi zorunlu kıldığı ve bunun yapılmaması halinde gerçekçi ve tutarlı bir reddiyenin de ortaya konulamayacağı bir gerçektir. Şu halde güncel reddiye söylemleri, İslam karşıtı iddiaların yanında onlara cevap olarak geliştirilen açıklamalara da eleştirel bir mesafe koymalı ve tashih edici bir tutum sergilemelidir. Zira İslam karşıtı iddialara cevap olarak geliştirilen açıklamaların yeni sorun ve açmazlara yol açtığı sık görülen bir durum olmaya başlamıştır.

3. İsrail Terörü ve Siyonizm Sorunu

7 Ekim 2023 tarihinde yıllardır insanca bir yaşamın imkânsızlaştırıldığı çaresizleştirilmiş Gazze'de faaliyet gösteren Hamas tarafından İsrail'in önemli şehirlerine yönelik planlı bir saldırı gerçekleşti. Ardından İsrail, Gazze'yi topyekûn imha hareketine başladı. Zaten yıllarca şiddetli ve planlı bir ambargo altında her türlü insanî imkânlardan yoksun bırakılmış olan şehir, kısa zamanda enkazlarla dolu bir harabeye döndü. Okullar, hastaneler, mescitler, pazarlar vuruldu ve binlerce insan öldü. Bu yazının

dergiye gönderildiği gün itibarıyla Gazze'de katledilen insan sayısı 30.000'e ulaştı. Toplama kamplarında kadın, erkek, çocuk ve yaşlılar en kötü koşullarda yaşamaya mahkûm edilmektedir. İnsanî yardımların Filistin halkına ulaştırılması İsrail tarafından engellenmek ve hayat çekilmez bir hale gelmektedir. Özellikle ardı arkası kesilmeyen bombalamalarla çocukların öldürülmesi dünyada büyük infial yarattı. Büyük Batılı devletler İsrail'e tam destek verdiklerini açıklarken, Batı kamuoyunda geniş çaplı protestolar ve Gazze'ye destek çağrıları yükselmektedir.

Tüm bunlar yaşanırken ülkemizde Yahudi-İsrail tarihini ve kimliğini öğrenmeye dair artan bir ilgi oluştu. Bu ilgi, İsrailli yetkililerin söylemlerinde atıfta bulundukları Yahudi dinî kaynakları öğrenme konusunda merakları kamçıladı. Öte yandan Gazze halkının ısrarlı direnişi, yaşadıkları önce acı ve ızdıraba rağmen topraklarından vazgeçmeyeceklerini yüksek bir inançla dile getirmeleri Batı kamuoyunda hayret ve hayranlığa yol açtı. Bu süreçte Kur'an'ı öğrenmek isteyen pek çok Batılı İslam'a sempati duymaya başladı.

Konunun birinci boyutunu İsrail ve dayandığı teolojik arka plan oluşturmaktadır. Bilindiği gibi İsrail, modern anlamda bir ulus devlet niteliği taşımamaktadır. Anayasasında yer alan ifadelerde İsrail'in yeryüzünde yaşayan tüm Yahudilerin vatanı olduğu belirtilmektedir. Süleyman peygamberin mabedinin Kudüs'te olduğuna inanan Yahudiler, şu an sadece temelleri ve bir duvarı ayakta olan Süleyman mabedini tekrar inşa ederek yeniden mabetlerine kavuşma amacı gütmektedirler. Diğer yandan Tanrı Yahova'nın kendilerine vaad ettiği kutsal toprakları ele geçirme arzusu taşıdıkları ve teolojik bir motivasyonla hareket ettikleri bilinmektedir. Vaad edilmiş topraklar, Nil ile Fırat nehirleri arasında kalan geniş bir coğrafyayı kapsamaktadır. Yahudiler bu bölgenin Tanrı tarafından kendilerine verildiğine inanmakta ve burasının kendilerinin doğal vatanı olduğunu düşünmektedirler. Yahudi teolojisinde yer alan önemli bir kehanet ise Süleyman soyundan gelecek olan bir Mesih'in Yahudileri bir araya getireceğini ve güçlü bir krallık kuracağını ve İsrail'in düşmanlarını yok edeceğini öngörmektedir. Filistin halkı yok edilse ve Gazze düşse bile Siyonist yayılmacılığının sona ermeyeceği, kuzeye uzanan bir coğrafyada yaşayan tüm hakların hayatının tehdit altında olduğu açıktır. Gazze'de yaşananların bir Arap-İsrail meselesi olduğu ve bizi ilgilendirmediği yolundaki görüşler, Siyonist projenin ne olduğunu bilmemekten kaynaklanan stratejik bir yanılsamadır. Siyonizm bizimle ilgilendiği için bizim de onunla ilgilenmek zorunda olduğumuz kendisinden kaçamayacağımız bir gerçektir.

Yahudi teo-politikası açısından kritik bir nokta göze çarpmaktadır. Kehanete inanan bir kesim Yahudi grubu, Mesih gelinceye kadar Yahudilerin kendi inançlarını ve kimliklerini korumakla yükümlü olduğunu, Yahudi krallığını sadece beklenen Mesih'in kuracağını, Mesih'ten bağımsız bir devletin meşru olmadığını düşünmektedir. Bu açıdan İsrail, teolojik açıdan meşru olmayan bir güçtür. Bu düşünceye sahip Yahudiler, açıkça İsrail'e karşı çıkmakta, onun politikalarını eleştirmekte ve özellikle Filistin halkına karşı uyguladığı zulüm, baskı, yıldırma, göçe zorlama gibi politikaları kınamaktadır. Batı'da pek çok ülkede Gazze'ye destek mitinglerinde yer alan Yahudiler bu tutumlarını ortaya koymuştur.

İsrail tüm protestolara ve tepkilere aldırış etmeksizin ölçüsüz ve derin bir nefretle komşularını, özellikle Filistinlileri ezmeye devam etmektedir. Uluslararası kurumları ve evrensel hukuku dikkate almayan bu insanlık dışı saldırgan tutumun arkasındaki şeyin ne olduğu çokça tartışılmakta ve sorgulanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'nda Avrupa'da soykırım yaşayan Yahudilere karşı dünyada bir sempati oluştuğu söylenebilir. Hristiyan dünya yaşanan acıları telafi edercesine Yahudi kimliğine imkânlar tanıma yoluna gidildi. Aslında Birinci Dünya Savaşı sonrasında dağılan imparatorlukların yerine kurulan ulus devletler dünyası, yeni sömürgeci güçlerin planları doğrultusunda oluşturulmuştu. Osmanlı İmparatorluğunun dağılma ve parçalanma süreci, Orta Doğu'da uzun yıllar boyunca sürecek gerilimlere ve çatışmalara sahne olacak hassas dengelerin kurulmasına zemin hazırladı. İsrail devletinin kurulması da bu süreçte hayata geçirilen bir proje olmuştur. Kuruluşundan bu yana Yahudilerin yanı sıra İngiltere ve ABD gibi başta gelen küresel güçlerin tam ve açık desteğini alan İsrail, zamanla sınırlarını genişletti ve bölgede komşularını tehdit eden bir güce dönüştü. Gelinen noktada, saldırganlıkları ve zalimlikleri görmezden gelinen İsrail devleti, modern dünyada adeta 'dokunulmaz' kabul edilen, kendine özgü inanç ve kehanetlerine göre politika üretmesi 'anlayışla karşılanan' bir figür olarak karşımızda durmaktadır.

Bu 'dokunulmazlık' nereden gelmektedir? Görünen nedenlerle ilgili açıklama, politik olan üzerine ilerler. Orta Doğu'da sınırları belirleyen sömürgeci güçler, Orta Doğu'yu yönetilebilir bir kaos çizgisinde tutmak için İsrail'i desteklemektedir. Bir ABD'li yetkilinin ifadesiyle İsrail, Orta Doğu'da ABD'nin 'ileri karakolu', 'savaş gemisi'dir ve bu nedenle ona her türlü desteğin sağlanması gerekir. Sovyet Bloku'nun dağılmasının ardından Müslüman dünyanın hedef seçilmiş olmasına bağlı olarak bölgenin istikrarsızlaştırılması politikalarına ağırlık verilmiştir. Irak ve Afganistan'ın işgal edilmesi, Arap Baharı sürecinde yönetimlerin

devrilmesi ancak daha kaotik bir durumun inşa edilmesi, Suriye'de iç savaşın patlak vermesi ve Şiî-Sünnî çatışmasına dönüştürerek tüm bölgeye yayılmasına çalışılması bunu göstermektedir.

Diğer bir açıklama ise, Batı Hristiyan dünyasında etkin olan Evanjelik çevrelerin İsrail'i teolojik nedenlerle desteledikleri yönündedir. Aslında Hz. İsa'yı reddeden ve Roma valisine onu gammazlayarak çarmıha gerilmesine neden olan Yahudiler ile Hristiyanlar arasında bir uyuşmazlık olduğu bilinmektedir. Nitekim tarihte Yahudiler ve Hristiyanlar dinî nedenlerle birbirlerine büyük acılar yaşatmışlardır. Milenyumcu bir Hristiyan mezhep olan Evanjelizm ve modern takipçilerin olan Evanjelikler, üçüncü bin yılın kehanetlerinin gerçekleşeceği inancına dayanırlar. Mesih'in gelişini pasif biçimde sadece bekleyerek karşılamak yerine, onun gelişine hazırlık yapmanın ve bu konuda çalışmanın gerekli olduğuna inanırlar. İncil'in kehanetlerinin gerçekleşmesi için Tevrat'ta sözü edilen olayların gerçekleşmesi gerektiğine inanan Evanjelik teo-politika, İsrail Devleti'nin sergilediği yayılmacı, saldırgan ve düşmanlık üreten politikalarına destek vermenin dinsel bir görev olduğu görüşünü benimsemiştir.

Yahudi kimliği, tarihi ve teolojisi üzerinde çalışan uzmanların yer aldığı programlarda İsrail'in teo-politikası, ABD ile İsrail arasındaki dayanışmanın arka planı, İslam dünyasındaki bölünmenin doğurduğu açmazlar gibi konular tartışılmaya başladı. Bu yoğun teo-politik ve stratejik gündem zaten politik düşünme alışkanlığı güçlü olan ülkemiz insanında belirgin bir farkındalık, dinî-millî kimlikte bir yoğunlaşma ve yenilenme etkisi yaratabilir. Yahudi dinî metinlerinde yer alan bazı temel kavram, tema ve söylemlerin insanlar üzerinde oluşturduğu etki, genel bir "Yahudi karşıtlığı-Anti Semitizm" hareketine yol açmasa da İsrail'in yayılmacı politikalarını uygulayan radikal bir figür olan siyonizme yönelik bir karşı bilinçlenmeyi tetikleyeceği beklenebilir. Bir zamanlar tüm kötülüklerin arkasında ve her taşında altında bir 'Yahudi parmağı'nı aramak, çocuksu bir algı olarak görülür ve alaysı bir tutumla karşılanırdı. Ancak sadece Gazze'de yaşananlar değil, dünyada ve hatta İslam dünyasında gözlemlenen duyarsızlık ve tepkisizlik, "Yahudi paranoyası"nın çok da hayalî ve abartılan bir olgu olmadığını düşündürtmeye başladı.

Siyonist Terörün Teolojik Kaynakları

İsrail Devleti kurulduğu günden itibaren sistemli bir şekilde bölgede terör estirmeye, bölge halkını sindirmeye, baskı ve şiddet kullanarak insanları tehcire zorlamaya başladı. Önüne çıkan herkesi ve karşı koyan

her gücü acımasızca yok etmeye başladı. Gazze'de yaşananlar, tarihsel sürecin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Evlerini ve topraklarını terk etmeye zorlanan ve arz-ı mevûd'a giden yolda engel olarak görülen Filistin halkının tasfiyesi projesidir. Sadece Müslümanların değil, yıllardır bölgede yaşayan Hristiyanların da zarar gördüğü bu süreç bölgedeki barışı ve istikrarı tehdit etmeye devam etmektedir.

İsrail uyguladığı saldırgan politikasını dinsel kaynaklara dayandırmaktadır. Tevrat'ta yer alan bazı ifadeler, İsrail düşmanlarına karşı ölçüsüz bir yok etme ve katliamı öngörmektedir. Aşağıdaki Tevrat alıntıları, düşmanlara nasıl davranılacağının dehşet içeren ayrıntılarını vermektedir.

"Ve İsrail onun mirasının sıptıdır; ismi orduların rabbidir. Sen benim topuzum ve cenk silahımsın ve seninle milletleri kıracağım: ve seninle ülkeleri helak edeceğim. Ve seninle atı ve binicisini kıracağım. Ve seninle cenk arabasını ve binicisini kıracağım ve seninle erkeği ve kadını kıracağım ve seninle kocamış adamı ve genci kıracağım ve seninle genç adamı ve ere varmamış kızı kıracağım ve seninle çobanı ve sürüsünü kıracağım ve seninle çiftçiyi ve çiftini kıracağım ve seninle valiyi ve kaymakamı kıracağım." (Yeremya, LI/19-23).

"Ey Kenan, Filistinliler diyarı, Rabbin sözü size karşıdır; seni yok edeceğim, öyle ki artık sende oturan kimse olmayacak." (Tsefenya, II/5).

"Ve gömülmeyecekler; toprağın yüzünde gübre gibi olacaklar, leşleri de yerin canavarlarına ve göklerin kuşlarına yem olacaklar." (Yeremya, XXVI/4).

"Ve senin kökünü kıtlıkla öldüreceğim ve arta kalanların öldürülecek. Ulu ey kapı, Feryat et şehir, baştan başa ey Filistin, eridin..." (İşaya, XIV/3-31).

"Hem yiğidi hem kızı, emzikteki çocukla, ak saçlı adamı, dışarıdan kılıç ve içeriden dehşet telef edecek. Hasımlarından öç alacağım ve benden nefret edenlere ödeyeceğim." (Tesniye, XXXII/25).

"Onların her şeylerini tamamen yok et ve onları esirgeme, erkekten kadına, çocuktan emzikte olana, öküzden koyuna, deveden eşeğe kadar hepsini öldür." (I. Samuel, XV/3).

"İhtiyarı genci ve ere varmamış kızı ve çocuklarla kadınları helak için vurun, gözünüz esirgemesin ve acımayın." (Hezekiel, IX/5-6).

"Suriyelileri bitirinceye kadar Afek'te vuracaksın." (II. Krallar, XIII/17).

"Et yiyin ve kan için, yiğitlerin etini yiyecekseniz ve dünya beylerinin kanını, koçların, kuzuların ve ergeçlerin, boğaların kanını içeceksiniz. Hepsi Başanın semiz hayvanlarıdır. Sarhoş oluncaya kadar kan içeceksiniz." (Hezekiel, XXXIX/18-20).

"Sizi kılıcın kısmeti edeceğim ve hepiniz boğazlanmak için eğileceksiniz." (İşaya, LXV/12).

"Ve öldürülmüş olanları dışarı atılacaklar ve leşlerinin kokusu çıkacak ve kanları ile dağlar eriyecek." (İşaya, XXXIV/3).

"Onları kasaplık koyunlar gibi ayır ve öldürme günü için onları hazırla." (Yeremya, XII/3).

"Acıklı ölümlerle ölecekler, onlar için dövünen olmayacak." (Yeremya, XVI/4).

"Ele geçen her adamın gövdesi delik deşik edilecek ve tutulan her adam kılıçla düşecek. Yavruları da gözleri önünde yere çalınacak, evleri çapul edilecek ve karıları kirletilecek." (İşaya, XIII/15).

"Ve yayları gençleri yere çalacak ve rahmin semeresine acımayacaklar, gözleri çocukları esirgemeyecek." (İşaya, XIII/15, 16, 18).

"Burnunu ve kulaklarını kesip düşürecekler ve senden arta kalan kılıçla düşecek." (Hezekiel, XXIII/25).

"Ve her duvarlı şehri ve her seçme şehri vuracaksınız ve her iyi ağacı keseceksiniz ve bütün su kaynaklarını kaplayacaksınız ve her iyi tarlayı taşlarla bozacaksınız." (II. Krallar, III/19).

Gazze Okulu, Dünya Siyaseti ve Teo-Politik Dönüşüm

İsrail'in Gazze halkına yönelik insanlık dışı saldırı ve katliamları dünyada büyük tepki uyarmıştır. Tüm Batı başkentlerinde ve büyük şehirlerde Filistin'e ve Gazze halkına destek gösterilerinde binlerce insan bir araya geldi. Dikkat çeken önemli nokta, Batılı devletler ile hakları arasındaki ayrışmadır. Devletler İsrail'in politikalarını desteklerken kamuoyunda da artan tepkilerle karşılaşmaktadırlar. Batı'da demokrasinin kırılgan ve zayıf yönlerinden biri, Gazze konusu üzerinden su yüzüne çıkmış görünüyor. Temel insan hakları konusunda duyarlı olan Batı kamuoyu kendi içinde açık ve açıklanamaz bir çelişki yaşamaktadır. Bu durum

'demokrasi'nin gerçekte kimin çıkarına hizmet ettiği yolundaki kuşkuları artırmaktadır. Eğer devletler, kendi halklarının büyük çoğunluğunun sesine ve taleplerine kulak vermiyorsa, demokrasiden ve şeffaflıktan söz edilebilir mi? Demokrasi ve insan hakları söylemlerinin ardına gizlenen ilişkiler nelerdir? Bu sorular bir süredir Batı'da Yahudi kimliği üzerine oluşan sorgulamaları daha belirgin bir noktaya taşıyabilir.

Bu süreçte İslam dünyasında da İsrail'e tepkiler gösterildi. Ancak devletler düzeyine adeta bir İsrail'e destek ya da en azından tepkisiz kalma (Netenyahu, Arap liderlerini, koltuklarını kaybetmek istemiyorlarsa seslerini kesmelerini söyleyerek tehdit etmişti.) tutumunu sergilendi. İslam İşbirliği Teşkilatı toplantısından bir somut karar çıkarılamadı. İslam dünyasında insan kalitesinin hangi durumda olduğuna dair bir sorgulama süreci önümüzdeki süreçte hızlanacak gibi görünmektedir. Orta Çağ'a özgü toplumsallaşma modellerine göre düzenlenen dinî ve ahlakî söylemler esasen İslam dünyasında geçerlilik krizi yaşamakta olduğu bilinen bir gerçektir. Bazı araştırmacıların 'din yorgunluğu' olarak nitelediği sorun, aslında dinsel söylemlerin ve önerdiği kimlik yapısının artık herhangi bir sahiciliğinin ve geçerliliğinin kalmadığını ile yakından ilgilidir. İsrail'in Gazze'ye yönelik imha ve tehcir amaçlı saldırıları karşısında gereken caydırıcılığın gösterilemeyişi, 'İslam dünyası' olarak adlandırılan yapının tüm hastalık ve zaaflarını ifşa etmeye başlamıştır.

Emperyalizm-siyonizm ilişkisi, Dünya solunun üzerinde durduğu temalardan birisiydi. Filistin direnişinin solun etkisi altında yürütüldüğü dönemlerde konu, sol siyaset açısından Orta Doğu'nun temel sorunlarından biri olarak ele alınıyordu. Solun etkinliğini kaybetmesiyle birlikte İslamî gruplar Filistin direnişini üstlenmeye başladı. Teolojik açıdan bakıldığında dine karşı din geriliminin ve teo-politikalar arası savaşın başlaması, emperyalizmin kendini maskelemesine katkı sağladığı bir süreç başladı. Yine de temel soruyu gizlemek mümkün olmamıştır. Bu Müslümanların siyonizme karşı koyarken hümanist değerlere mi yoksa İslamî argümanlara mı dayanma konusunda ikircikli bir durum yarattı. Diğer bir sorun ise direnişinin bölgede etkin olan Şiîlik ile mi yoksa Sünnî teo-politika ile mi sürdürüleceğidir. Bu rekabet Sünnî ya da Selefî devletler ile İran ve Suriye gibi Şiî bakış açıları arasındaki rekabeti kızıştırdı. Bu rekabet zaman zaman Filistin direnişinin teo-politik kimliğinin belirginleşmesine olmuşuz yansıdı ve bölge halkının kendi yerli kimliğini inşa etme ve güçlendirme zorunluluğu ile karşı karşıya getirdi. Hamas'ın böyle bir ihtiyacı karşılamak üzere kurulmasına yol açtığı söylenebilir.

Uluslararası ilişkiler açısından bakıldığında, kendine özgü kehanetlere dayanarak Mesih'in gelişini zorlayacak saldırgan politikalarla dünya siyasetinin tüm değer ve dengelerini askıya alan İsrail, Batı için de taşınması mümkün olmayan bir yüke dönüşmek üzeredir. Kehanetlerle siyaset yapmanın doğurduğu rahatsızlık, Batılı devletlerin emperyal amaçlarına hizmet ettiği sürece tolere edilse de bu sürecin yönetilemez bir noktaya evrilmesi halinde, emperyalizm ile Siyonizm arasındaki dayanışmanın sarsılması kaçınılmaz olacaktır. Zira her ne kadar sermaye, medya ve siyasal güç ilişkilerine dayanan bu 'irrasyonel ittifak' (ya da perde arkasında çok rasyonel olan bu dayanışma) Batı toplumlarının tarihsel ve toplumsal değerlerini aşındırmaya ve telafi edilemez çelişkiler üretmeye başlamıştır. İsrail'in Gazze'ye saldırıları, Batı'da siyaset ve değer ilişkilerinin yeniden tartışılmasına, daha kritik düzeyde ise teolojilerin sorgulanmasına yol açacak gibi görünüyor. Sadece Siyonizm değil, insan onuruna aykırılıklar içeren her türlü konformist din anlayışının da sarsılacağı bir süreç beklenebilir. Günün sonunda dünya sistemini, emperyalizmi, onu içselleştirmiş mazoşist her türlü dinsel söylem ve yapı karşısında direnmeyi öneren bir teolojinin yükselişine tanık olabiliriz. Bu sarsıcı süreçte biz Müslümanların payına düşecek olan şeyin hayata, tikelliklere saygılı dayanışmaya, eleştirel düşünceye ve bireysel disipline, kendine özen göstermeye değer veren bir politik teoloji üzerinde çalışmak için koşullar yeterince olgunlaşmış görünüyor.

Yahudi Döngüsü

Kur'an-ı Kerîm'de Yusuf peygamberin Mısır'a yönetici olup kardeşlerini huzuruna kabul etmesinin anlatıldığı 'en güzel kıssa' yer almaktadır. Bu, Hz. Yusuf gencecik bir insan iken gördüğü rüyanın, zahmetli bir sürecin ardından yıllar sonra gerçekleştiği bir tablodur. Diğer bir kıssada ise, Mısır'da İsrailoğullarının Firavun'un baskısı altında ezildiği ve ardından Hz. Musa'nın onları Mısır'dan çıkararak özgürleştirdiği anlatılır. Bu iki tablo arasında bir boşluk vardır. Bu tarihsel boşlukta acaba neler yaşandı? Yahudi tarihi okumalarından yola çıkarak bu boşluğu doldurmak mümkündür. Yusuf peygamberin Mısır'daki güven ve itibarı sayesinde Yahudiler güçlenmiş ve etkinliklerini arttırmış olmalılar. Zamanla seçkinci ve dışlayıcı bir kimlik inşa ettikleri ve diğer kavimlere karşı bir üstünlük duygusu geliştirdikleri ve bunun onlara karşı gittikçe artan bir öfkeye neden olduğu tahmin edilebilir. Esasen Yahudi teolojisi, sadece kendi kurtuluşu ve refahını içeren bir teo-politik gündem oluşturmuş ve dinlerini millî bir kimliğe dönüştürmüşlerdir. Onlara yönelik toplumda biriken öfkenin,

Firavunların elinde bir baskı, zulüm ve ayıklama politikasına dönüştüğü anlaşılmaktadır. Baskı ve zulüm altında yaşama, kurtuluş için mücadele verme, tekrar üstünlük ve güç elde etme, diğer kavimleri küçümseme ve öfkeye yol açma... Bu Yahudi kimliğinin döngüsüdür. Dogmatik, liberal, ılımlı, fanatik tüm Yahudilerin bu döngünün dışına çıkma imkânının yok olması ve Yahudi kiliğini taşıyan her bireyin toptan etkilenmesi, sözünü ettiğimiz bu 'Yahudi döngüsü'nün bir sonucudur.

Yeni dünya düzeninden Ortadoğu'nun payına düşen radikalize edilmiş öfkeli bir dünyadır. Coğrafyamıza ve öncelikle Yahudi dünyasına siyonizmi dayatan ABD!'dir. Bu desteğin arkasındaki politik- teoloji çok yönlüdür. Evanjeliklerin kendileri gibi radikal bir kimlik olan siyonizmi irrasyonel bir düzeyde desteklemeleri teolojik etkenlere dayanır. Ancak ABD'nin son derece pragmatik, çıkarcı ve güce tapan asıl yüzüne bakıldığında, daha dünyevi olgular görürüz. Gazze açıklarında Doğu Akdeniz'de bulunan doğal gaza çökme projesi yakın ve görünen nedendir. Genel neden ise, yeni dünya düzeni kurma amacı güden emperyalizmin yeni oluşan küresel dengeleri lehine çevirme çabasıdır. Bugünün dünyasında siyonizm, Yahudi toplumu için bile katlanılabilir ve taşınabilir bir yük olmaktan çıkmıştır. Sadece dindar Yahudiler için değil liberal ve seküler Yahudilerin de ortak kaygısı, siyonizmin barışı ve Yahudiliği tüketmekte olduğu kaygısıdır.

Bu açıdan bakıldığında bazı Yahudi çevrelerinin yaklaşmakta olan şeyin farkında oldukları için İsrail'in imha ve tehcir politikalarına ve Gazze'ye yönelik saldırılarına karşı çıktıkları gözlemlenmektedir. Zira Gazze saldırıları dünyada, genelde Yahudilik özelde ise Siyonizm konusunda bir karşı bilinçlenmeye yol açtığı bir gerçektir. Bu farkındalığın önümüzdeki süreçte ne gibi gelişmelere yol açacağını kestirmek kolay görünmemektedir. Ancak gözler önünde yaşanan vahşetin, sadece İsrail'in kendini savunma hakkı ile açıklanmasının inandırıcı olmadığı bir tablo oluşmuş bulunmaktadır. Siyonizm okumalarının, bu bencil teolojinin tüm gizemini ve itibarını sarsacağı ve onu destekleyen Batılı güçlerin tutumlarının sorgulanacağı bir teo-politik aydınlanmaya neden olması beklenebilir.

şiir

Ali K. Metin

2023'ÜN ŞİİR KİTAPLARI ÜZERİNE

Ali K. Metin

Cahit Koytak / Gökte Maden, Yerde Ayna Aramak (Ketebe yayınları):

Koytak'ın üretkenliğinin ve doğrusu çoğaltmacılığının son bir örneği. Kitapta yeni izleklerden veya yeni bir duyarlıktan söz edemiyoruz. Yukarıda değerlendirdiğimiz kitabından farklı olarak tümüyle şiir, sanat, müzik, sanatçı-Tanrı izlekleriyle kurgulanmış şiirlerin toplamından oluşuyor. Ünlü bazı müzisyenler (Coltrane, Khalil, Peterson, Umezu, Fitzgerald) üzerine yazılmış şiirler bunlar içinde en kayda değer farklılıklardan biri sayılabilir. Sanat ile Tanrı arasındaki varoluşsal ilişkiyi temayüz ettirmek Koytak'ın en temel meselesi ve şiirlerinin hakim laytmotifi olarak öne çıkıyor: *"Sanat, yol azığı olarak//Tanrı'ya götüren/Yollar içinde, bence,/ Ölümden daha kestirme olanı."* İnsan zaten Tanrı'nın bir kitabıdır: "Kitabın ismi 'insan'". Koytak da sanat ile yani şiir yoluyla adeta Tanrı'nın kitabını/evrenini yazmak isteyen, Tanrı'yı kendi ölçüsünde taklit eden bir şairdir. Koytak belki içindeki gümrah şiir ırmağından, yazdığı şiirlerin kesafetinden, belki de Tanrı'nın kitabını okuyabilir oluşundan kendinin şairliğine emin olduğunu ikrar etmekten çekinmez: *"Yetmişli yaşlardayım/ Ve artık kuşkum yok,/Kesinlikle eminim/Bir şair olduğumdan*:" Ama şair şairliğinden emin olsa da, şiire yüklediği değer itibariyle başarısından hala emin olamamış gibidir: *"Ama işte, ama işte, ne yaptıysam,/Yazgıyı yolundan çevirecek/Has sözler alamadım/Esin cinlerinin ağzından*." Bunun yanı sıra, şair zaman zaman yazdıklarının etkisinden ve değerinden kuşkulanmaktan kendini alamayacak, "*Bu kadarla yetinip, yazmayı bırakmalı,/Dükkanı kapatmalı mıyız yoksa?*" diyecektir. Fakat içindeki şair sesi buna izin vermez: *""-Kapatamayız, efendimiz, kapatamayız./ Kapısı yok ki kapatalım,/Kildi yok ki, kilitleyelim ırmağı;//Kurt kuş nasipleniyor; ırmağın sularından,"*.Koytak, şiirinin kalitesi ve söyleyişiyle de getirdiği izleklerle de şiirimizde şüphesiz ki önemli bir yere sahip. Ama daha rafine ve yoğunluklu yazması şiiri için daha iyi olurdu diye düşünüyoruz. Handiyse gördüğü, duyduğu, düşündüğü her bir şeyi şiire

dönüştürmenin yol açtığı çoğaltmacılık gerek tekrara düşmesine gerekse irtifa kaybetmesine sebep oluyor. *"Ne kadar genç ölüyor iyi şairler,/Ne kadar genç dönüyorlar!"*

Cahit Koytak / Yüreğe Yapılan Dövme (Ketebe Yayınları):

Koytak'ın şiirle yatıp şiirle kalkan biri olduğunu üretkenliğinden anlıyoruz. Bu iyidir ama, kaliteyi aşağıya çeken bir kolaycılığa ve kontrolsüzlüğe sebep olduğunda pek öyle söylenemez. Şiirlerinin dil ve biçim itibariyle birbirinin kopyası denecek bir benzerlik göstermesi onu giderek sıradanlaştırıyor. Özgün olanın kendi kendini sıradanlaştırması da denebilir buna: kendi klişesini çoğaltmak. Gerçekten de edası, söyleyiş biçimi ve hatta duyarlıkları bakımından Koytak'ın şiiri Anglo Sakson etkilerine rağmen özgünlüğüyle temayüz etmiş olarak öne çıkmayı başardı. Ancak bir aşamadan sonra çoğaltmacılığın tuzağına düştüğünü görüyoruz. Koytak'ın şiiri/şiir örgüsü bir tarafıyla esasen bu üretkenliği kışkırtan bir mekânikliğe de sahip. Dolayısıyla Koytak, bunu son haddine kadar değerlendirme tutkusu içinde hareket ediyor. Tematik şiirler yazarak kendisine bunun yolunu iyice açıyor. Fakat tematik şiirlerinde dikeyleşmeye yani derinleşme veya araştırmaya yönelik bir çaba görmüyoruz. Oysa modern şiirin geleneksel veya klasik şiirden farkı biraz da buradadır. Modern şair bir "mesele"nin tebarüz ettirilmesi adına fikr-i takip yapmak suretiyle sahiciliğini ve özgünlüğünü inşa etmenin peşindedir. Koytak, şiirindeki insancıl duyarlığıyla bizi bu manada heyecanlandırmayı ve etkilemeyi gerçekten başardı. Müslüman duyarlığı ve düşüncesini "tam bir insancıllık"la tedarik etme çabası Koytak şiirinin aykırı denebilecek düzeydeki en ayırt edici vasıflarından biriydi. *Yüreğe Yapılan Dövme* kitabında da bu hususiyetin devam ettiği aşikâr. Ancak teknik anlamda kendi kendini klişeleştiren ve çoğaltan tekrarcılığı şiirinin özgül etkisini hayli azaltıyor. 12 bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde şair yaşlı annesi üzerine betimleme (*"Açılıp kapanıyor göz kapakların,/Kürek çeker gibi kirpiklerinde/Sularında yüzyıllık hayatının,"*) ve söylemleri ("*Toprağın altında değil, hayır,/ Bu ağaçların, bu yaprakların,/Bu* çiçeklerin içindesin,/Güzel olan her şeyin özündesin") ile şair, romantizme doğru evrilen bir varlık ve varoluş anlatısı geliştiriyor. Başka bir deyişle varlıkla varoluşu veya evrenle insanı, anne gerçeği ve sevgi izleği üzerinden insancıl bir terkibe sokuyor. İkinci bölümde karısı üzerinden bu terkibin daha reel, daha somut bir düzeye geldiğini, daha realist bir zemine kaydığını görüyoruz. Bu da aslında şairin, fikirden (idealden) şiire gitmek yerine gerçeklikten ve deneyimden şiire gitme konusundaki temel eğilimini ortaya koymaktadır. Gerçeklik

duygusu Koytak'ta her zaman belirleyici niteliktedir. Romantik tahayyül ise daha çok insancıllığa eşlik eden bir vasıta niteliği taşır. Karısıyla ilgili şiirlerde de bu iki tarafın yani gerçekçi betimlemelerle insancıllığa/sevgi izleğine yaslanan söylemsel unsurların art arda, yer yer iç içe olduğunu görürüz. Tanrı'yı sanatçı olarak tahayyül etme izleği şairin bu kitabında da devam etmektedir. Diğer taraftan, klişe ve/veya geleneksel anlayışların dışına çıkma konusundaki cesareti Koytak'taki insancıllığın en somut göstergelerinden sayılır. Bu kitabında da "Orta yaşlı, güzeller güzeli bir yosma,"dan bahsederken şairin ne kadar insancıl bir yerden konuştuğunu yosmayla özdeşleşen dilinden anlıyoruz: *"Bağışla, Rabbim,/Bağışla beni/Ve arındırmadan/Yanına alma bu kulunu!"* Bununla beraber, Koytak'ın şiiri düşünce üzerinden gelişen bir şiir olsa bile düşünsel bir arayışın şiiri olmaktan uzaktır. Dolayısıyla düşünce onda duyarlığa bürünmüş verili, önsel düşünceler olarak karşımıza çıkar. Bu yüzden onda düşünsel düzeyde oluşsal, devingen bir süreci görmeyiz. Tanrı ve kader konusundaki söylemlerinin içerdiği ikilem bunun en açık sonuçlarından biridir. Bir taraftan Tanrı'yı mutlak hükümran *("Tanrı'nın yaptığı uçurtmaların/En güzeli, en zarifi,/En uzun kuyruklusu/Sen değilsen, insan ruhu,"*) olduğunu ikrar eden hatta bunu romantikleştirecek düzeye getiren (*"Ama yaşlanınca, Talih'in benim için,/Tanrı'nın yazdığı/Şiirin kendisi olduğunu/Düşünmeyi öğrendim."*) bir kader anlayışı, ama diğer taraftan yaşadığımız dünyanın çirkinliklerini her nedense göz ardı etme vardır. Romantik tahayyül bu anlamda Koytak'ın şiirini gerçekliğin ve hakikat arayışının/meramının dışına doğru kaydırarak sahiciliğine büyük zarar vermektedir. Ne var ki Koytak, başından beri, şiiriyle düşünmek yerine düşüncelerini şiir yoluyla ve gerektiği yerde/nispette romantik bir katmanlaşmayı gözeterek üreten bir şair olmayı tercih etmiştir. Bugün geldiği noktada da bunun verilerini vermeye devam etmektedir. Kozmik alemi Tanrı'nın sanatı olarak resmedişinde bile romantik bir naiflik seziyoruz. İmgelem zaten böyle bir romantizmi ve naifliği içkindir diye düşünebiliriz. Ama şiir, içerdiği hakikat tecessüsüyle tam da imgeleme yönelik bir müdahale cehdinden doğar ve böylelikle bir özgülleşme istidadı gösterir. Koytak'ın buradaki naifliği romantizmini maalesef yersizleştirici bir etki ve düzeye sahip. Ayrıca bu naiflik estetik unsurlara sirayet ederek yer yer şiir dilini aşağıya çeken bir harcıalemliğe de izin verebiliyor. Konuşma dilini doğal diyebileceğimiz nitelikte kendine has edası ve söyleyişiyle tasarruf etmedeki ustalığını dikkate aldığımızda, şairin böylesi düşüşlere rıza göstermesi pek anlaşılır bir durum değil. Şair, bu türden dikkatsizlikleriyle esasen kendi şiirine haksızlık etmektedir. *"Ve gençlik ne*

kadar kısaymış,/Gençlik ne kadar kısa,/Kısa olduğunu anlamak/Uzun sürüyorsa da!"

Mehmet Can Doğan: Ben Size Çok Geldim /(Yapı Kredi Yayınları)

Her şairin, şiir macerası içinde gözettiği, gözetilmemiş dahi olsa olumsal bir sürekliliğin olması gerekiyor elbet. Böylelikle şair, kendi oluşunu sürdürme çabasına şiirini bir tanık hem de bir zemin yapmaktadır. Şiir bu iki boyutuyla bize, dış dünyadan önce/ziyade şairin yürüyüşü hakkında belli izlenimler verir. Aslında şiiri "özel" kılan da daha çok budur. Her şair, kendi yolculuğunun tanığı ve aynı zamanda müsebbibi olan şiiriyle dünyaya kendi izini bırakmak, mührünü vurmak ister.

Mehmet Can Doğan'ın *Başka Türlü de Olur* adıyla 2020'de yayımlanan toplu şiirlerinden sonra, *Ben Size Çok Geldim* kitabıyla okurun karşısına çıkmasında sürpriz bir gelişmeden söz edemeyiz. Gerek dil ve teknik özellikleri gerekse duyuş ve anlam dünyası açısından sürekliliğin genel karakteristikleriyle korunduğunu görüyoruz. Bunu bizzat kendi şiir birikimi içerisindeki sürekliliğiyle ilgili olduğu kadar, Türk şiirinin birikimi içinde aldığı konum ve şekil itibariyle de söyleyebiliriz. Konvansiyonel şiire yaslanma çabası Doğan'ın şiirinde her zaman başat bir yer tutmaya devam etmiştir. Avangarda karşı ihtiyatlı hatta mesafeli bir duruş gösterir. Bununla birlikte, kültürel malzeme ve kaynak anlamında doğrudan şiir birikiminden istifade etme çabası belirgin bir tutumdur. Doğan'ın kültürel olanla kurduğu ilişki sadece poetik düzeyde kalmaz, özellikle mitolojiyi öznenin ontolojik dünyasıyla buluşturarak modern bir düzeye taşımada başarılı bir çizgi ortaya koymuştur. Diğer taraftan, özellikle kültürel göndermeler ve metinler arası ilişkileri, kültürel arka planı dışa vuran en belirleyici, en somut unsurlar olarak tespit etmek mümkün.

*Ben Size Çok Geldim'*de Turgut Uyar'a ("bilene bilene tükenen bıçak"), Yücel Kayıran'a ("beni asla göremezsin"), Nurdan Gürbilek'e ("yer değiştiren gölge") yapılan göndermelere bakıldığında, bunların gönderilen metinlerle ontolojik bir ilişkiye girmekten ziyade, ödünç imgeler olarak tasarruf edildiğini düşünmenin daha makul, isabetli bir değerlendirme olacağı kanaatindeyim. Buna karşılık, kitabın öne çıkan izleklerinden olan çocukluğa bakışta Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Çocuklar Korkunç Allah'ım" şiirine doğrudan bir gönderme olmamakla beraber, tematik düzeyde dolayımlı bir ilişkiden ve telmihten bahsedilebilir. "Gerileme" şiiri, Dağlarca'nın çocuk algısını deforme etmeye yönelik bir nazire olarak bile okunabilir. Doğan, kitabi, kültürel verilerden çokça beslenmesine rağmen, sahicilik endişesini şiirinde bariz bir şekilde fark edilir kılar, dahası bu

endişeyi şiirinin merkezine koyar. O yüzden şiirlerindeki soğukkanlılık okuyucuda ister istemez bir soğukluk hissi oluşturur.

Bu kitabında, söz konusu soğukluğun daha da arttığını veya belirginleştiğini söylemek yanlış olmaz. Düşünsel kontrol ve takip Doğan'ın şiirinde her zaman belirleyici özelliklerden biri olmuştur. Kurgusal, planlı bir yazma biçiminin egemenliği dikkati çeker, fakat bu bir yönüyle imgeden çok anlama yaslanmanın, anlamdan hareketle yazıyor olmanın doğal sonucudur. Anlamı takip ederek genişletme ve/veya derinleştirme çabası şiirin kurucu öznesi olarak şairin gerek poetik gerekse estetik tutumu üzerinde belirleyici olmuştur. Anlam ve söylem/söyleme kaygısı şiiri başından sonuna yönetir. Bu onu bir taraftan daha açık, nüfuz edilmesi kolay bir şiire dönüştürür. Şiir dili söylem veya laytmotif etrafında belli bir bütünlüğe ve tecanüse sahiptir çünkü. Bu da şiirin dikkatli ve yetkin bir okurla arasındaki mesafeyi kapatmasını sağlamaktadır. Okura, dilin estetik hazzından öteye anlam dünyasıyla özdeşleşme imkânını verir. Doğan'ın şiiri bu yönüyle epik şiirin "estetik" idealine çok yakın bir noktaya gelir.

Ancak *Ben Size Çok Geldim*'de ne epik temadan ne de epik söyleyişten bahsedebiliriz. Epik olmadığı gibi majör bir şiir de değildir. Esas itibariyle tekil öznenin, tekil dünyaların şiiridir. İnsanlık durumlarının yerine genel olarak tekil insan ve insan hâlleri şiirlerin izleksel çerçevesini oluşturur. Fakat akıl ve tema eksenli bir şiir dünyasında bunun istisnalarının olmaması pek mümkün değil. Bilhassa Doğan gibi şiiri "kovalayan" bir şair için. Bunu bizzat şairin kendi mısralarından çıkarsıyoruz: "*Seni istiyorum şiir/fısıl fısıl hırıl hırıl seslerini*" (51). Tematik şiir, kendiliğindenliği olduğu kadar minör şiirin sınırlarını görece bir şekilde aşmaya zorlar. Böyle bir zorlamada şairin poetik hedefleri elbette etkili olacak, örneğin Orhan Veli şiirinde olduğu gibi majör söylem ve kurgulara karşı son derece ihtiyatlı bir mesafe içinde durabilecektir. Ancak Doğan için böyle bir kayıttan bahsedebileceğimiz kanaatinde değilim. Doğan'ın *Ben Size Çok Geldim*'de iyiden iyiye minör bir şiire doğru çekilmiş olması doğrudan kendi tekil dünyasına doğru bir odaklanmanın sonucu gibi görünüyor. Tekillik bir tarafıyla dışarıda olmanın gereği belki de sonucu sayılır. Şiir, poetik olarak öznenin tekil halleriyle temellenmiş gibidir. Bununla beraber, az önce bahsettiğimiz sebepten majör bir şiirin örneklerini verdiği de olur. "Gerileme" adlı şiir, çocuklukla ilgili verdiği genel hükümler dolayısıyla "söylemsel" açıdan majör şiirin kitaptaki en somut örneğini ortaya koymuştur. Tekil tecrübeden öteye burada daha genel bir çocukluk tasavvuru üretilmektedir. *"Çocukluk denilince gerileme / Çocukluk*

denilince örselenme //çocukluk bükülmüş boyun/çocukluk doyumsuz ilgi/çocukluk korkulu adres//çocukluk karanlıkta apak/çocukluk koptu kopacak/çocukluk kayıp oyuncak/çocukluk ne kadar yersiz yurtsuz bir kelime". (43-44)

Ben Size Çok Geldim, içe bakış diyebileceğimiz şekilde, kendini tartmak, bir bakıma dünyadaki yer tutuşunu belirginleştirmek isteyen şair-öznenin şiiridir. Kâh hesaplaşmaların kah varoluşsal eylemliliğin şiirlerinden oluşan bir icmaldir. "Ben size çok geldim" mısrası bu iki boyutu bir araya getiren imlemleriyle kitabın anlam çatısını oluşturur. Şair böylece kendini aynada görmek, aynadaki imgesiyle yüzleşmek ister. "Ben size çok geldim" derken dış dünya ile olan uyumsuzluğuna dikkat çeker, ancak burada belli bir temkinlilik gösterir, sahiciliğini korumaya çalışarak olmayan hayali bir özne, bir imaj yaratmaya tevessül etmez. Doğan'ın şiirinde belki de bizi en cezbeden şey budur. Hamasete ve retoriğe iltifat etmeyerek gerçekliğe sadık kalma çabası, en azından bunu ihsas etmeyi başarması takdire şayandır. Majör söylemlere karşı tutumunda da bu çabanın etkili olduğu düşünülebilir. Şair esasen kendi varoluşunu anlamlandırmanın derdindedir. Bunu yaparken, bir taraftan çocukluğuna, köy ya da kasaba hatıralarına gider, bu hatırlamaları sadece kendi dünyasındaki durumsal farklar/değişimler ile sınırlamaz, sosyal hayata ve değişime ilişkin küçük küçük ipuçlarını şiire yerleştirir: *"Tuz taşında çocukluğum/bi koşu sobelendiğim oyun/hangi koyun hangi keçi/dilinde hazzile eridi//Bir akşamüzeri serinliği/kırları avluya taşıyan/iç yanmasıyla ivecen/bir el yokluyor zembereği"* (23).

Şairin kendine bakışında çocukluk başat bir motif olarak öne çıktığı gibi, bununla koşut olarak doğal hayata ve kırsal dünyaya olan ilgi belirleyici bir düzeye gelir. Çocukluk geride kalmıştır ama doğa duyumsal bir imkân, güç olarak hep vardır, hep "orada"dır. Doğan, her zamanki gerçekçiliğini burada da özenle korur, bir doğa miti veya romantizmi geliştirmeye kalkmaz, bir şehirli olduğunun, şehirli olmaya devam edeceğinin farkındadır. O yüzden doğaya bakışında şehirli bir öznenin gerçekçiliği vardır. *Ben Size Çok Geldim'*deki şiirler, neredeyse baştan sona doğadan devşirilmiş imgelerle bezenmiştir. Doğayı daha çok imgesel/dilsel bir araç olarak tedarik etmek istemiş gibi görünür. Ancak kısmen öyle olsa bile bununla kalmadığını ayırt edebiliriz. Gerçekten de doğaya tözel, uyarıcı bir anlam atfetme çabasının çok daha temel, baskın bir konuma geldiği anlaşılır. "Şaman" şiirlerinde gelişen doğa ilgisi şimdi kendilik dünyasıyla bir ilinti içine sokulmuştur. Gerçi metafizik kaygı hemen hiç gütmemekte, değindiğimiz

üzere majör veya ideolojik söylemlere bir temayül göstermemektedir. Bununla beraber doğayla varoluşsal bir ilişki geliştirme arzusu başat bir nitelik halini almıştır. Bu ilişki doğayı estetik, sosyal, kültürel dünyaya değer katacak bir eklenti veya araç olmaktan öteye taşınmıştır. Bunun için *"hayvandım bir zaman kuzuların kardeşi*", "*ne güzel hayvandım ben"* mısralarını sadece geçmişe yönelik bir hayıflanma değil, doğayla barışık bir mevcudiyetin tahayyülü diye okumalıyız: Bir şehirli olarak doğayla daha içten, daha insani düzeyde ilişki kurma ihtiyacının bir tür dışavurumu. Burada dikkat çekici bir ayrıntıyı da zikretmekte fayda var. Şair, ontik/ontolojik anlamda pozitif diyebileceğimiz özellikleri doğa imgeleriyle karşıladığı halde, negatif özellikler söz konusu olduğunda ilginç bir şekilde sanayiyi çağrıştıran nesneleri tercih eder. *"insan tuhaf bir makine//makine de değil gaz lambası/elektrik kesildi/kış geldi"* (37). Makine yabancılaşmaya gönderme yapan yaygın, genelgeçer imleminin dışında, burada insanın "kış" haliyle, yaşlılık ve ölüme yakın olmakla ilişkilendirilmiştir.

Doğan'ın şiirinde akıl, dediğimiz gibi dizginleri sıkı sıkı elinde tutar. Kendiliğindenlikli anlatış veya ifadelemeler minimize düzeyde seyretmektedir. Bunun sonucu dilde lirizm (ritim) neşvü nema edemez. *Ben Size Çok Geldim'*de pek aslında ritimsel söyleyiş kaygısı veya hedefinin güdülmediğini tahmin edebiliyoruz. Sahicilik ve gerçeklik arzusu şairi kolay kolay bırakmaz, ne ki yine de ritmik ve kendiliğindenlikli mısraların şiirin içinde yer yer parlayıp söndüğünü görürüz. Dolayısıyla şairin ritme veya lirizme karşı özellikle negatif bir tavır içinde olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak kitapta bunun belki de tek diyebileceğimiz bir istisnası var: Hayatımın Küçük Işığı. Söyleyiş tarzı ve imgelemiyle bu şiir, çok ayrıksı bir yerde durmaktadır.

Sadece lirizmiyle değil deneysel niteliğiyle de anılan şiir Doğan'ın şiirinde bir sürpriz niteliği taşır. Metinler arası ilişki burada kolaj tekniğiyle avangart bir hüviyet kazanmıştır. Edip Cansever'in daktiloyla yazılı bir mektubundaki satırlar arasına (alt metne) farklı hurufatla yerleştirilen mısralarla mektup bir şiir olarak yeniden inşa edilir. Şiirin lirik bir vasıf kazanmasında alt metnin başat bir etkiye sahip olduğu ayrıca kayda değer niteliklerinden biridir.*"Yalan mı kaybettiğin işaret parmağını bir gülde" "O gülü mü alsam işaret parmağını mı/nereden nefeslense bir bahçe"* (14).

Doğan'ın, şiirindeki sahiciliği ve insancıl duyarlılığı nereye doğru geliştireceğini tahmin etmekte pek zorlanmıyoruz. Ama sürprizler

yapabilecek bir çalışkanlığı ve arayışı sürdürdüğünü son kitabında daha fazla görebiliyoruz. Olur mu, bakacağız. *"şu zalim denen her şeylerin arasında/işte her şeylerin olduğu kadar/ben size çok geldim"*.

Muhammed Yusuf Aktekin / Farelerin Bilime Katkısı (Ketebe Yayınları):

Şiir öldü ölüyor diyenlere buradan bir kere daha hatırlatmak lazım. Kendi diyalektiği veya arayışları içinde daha da gürleşerek ilerliyor şiir. *Farelerin Bilime Katkısı* bunun en yeni kanıtlarından biri. Alptekin bu ilk kitabıyla Türk şiirine yeni, güçlü bir soluk olarak giriyor. Bunu da yaklaşık son 20 yıldır görmez olduğumuz bir çıkışla, kitabının başına yazdığı manifestosuyla birlikte yapıyor. *Farelerin Bilime Katkısı*, şiir üzerine düşünen, ne yaptığını ve ne yapması gerektiğini bilen bir şairle karşı karşıya olduğumuzu çok açıklıkla bize ihsas etmektedir. Öncelikle Aktekin'in, hamasete ve şair kibrine uzak bir şekilde şiiri konumlandırma çabasını tebrik etmek lazım: *"Şiir, soylu bir insan uğraşı fakat en soylu insan uğraşları içerisinde üst sıraları zorlaması mümkün değil."* Bu, bugüne kadar görmeye alışık olduğumuz -tabir caizse- bir delikanlılık değil. Bir şairden, hele hele iyi bir şairden duymaya alışık olmadığımız bir nesnellik daha doğrusu hakikat kaygısı görüyoruz bu satırlarda. "Şiiri bir kavga veya aksiyon enstrümanı olarak ele almayı (..) doğru bulmuyorum" diyen şair, poetikasını "kral çıplak poetikası" olarak adlandırmakta ve dünyanın çıplaklaştırılmasını dolayısıyla da ironiyi şiirin asli çabası/metodu olarak ileri sürmektedir. İşin doğrusu, bu poetik iddiaların 90'lı yıllardan beri bize yabancı olmadığını bilen biliyor. Enis Akın'ın Kekeme Şiir, Ali K. Metin'in Barbar Şiir, Hayriye Ünal'ın Çoksesli Şiir, Murat Güzel'in İronik Realizm, Ahmet Güntan'ın Parçalı Ham, Efe Murad'ın Madde-Şiir poetikaları bir tarafıyla hakikat ve gerçekçilik ortak paydasında buluşan, birbiriyle simetrik ve/veya geçişli özellikler içeren poetikalardır. Serkan Işın'ın Görsel Şiir poetikası bile haddizatında aynı meramı taşır. Aktekin'in poetikası bu yönüyle bir derleyip toparlama ve güncelleme değeri içeriyor. Bunu ise yazdığı şiir üzerinden baktığımızda konvansiyonel şiirle deneysel şiirin imkânlarını bir araya getirerek veya birlikte değerlendirerek yapmaktadır. Daha genel ve somut bir ifadeyle günümüz şiirinin başat, güçlü noktalarını olabildiğince tedarik etmiş, şiirine içselleştirmiş bir şair görüyoruz. Bunda son derece başarılı olduğunu, Aktekin'in Türk şiiri için yeni bir umut olduğunu özellikle kaydetmek isterim. Şiirinde söyleyiş ve dil açısından görülen bazı farklılıklar her ne kadar onun etkiye açık bir şair olduğunu hissettiriyorsa da, burada kalmadığını ve kendi özgünlüğünün

peşinde olduğunu fark edebiliyoruz. Bir bütün olarak bakıldığında İsmet Özel etkisinin doğrudan olduğu kadar çok dolaylı ve derinlere sızmış etkilerinden bahsetmek mümkün. "Kaçak" adlı şiir bu etkiyi söyleyiş ve nispeten imgelem düzeyinde en açık şekilde göstermesiyle tipik bir yerde durmaktadır: *"Yırttım eşkıyanın kozasını/Açığa çıktı gizli utanç, berrak salya/Kamarotlarımı geberttim/İkna oldum ve kabullendim/Kaçış için bütün bahaneler aktifleştirilsin".* Yüksek tonlu ve aksiyoner/iradi söyleyiş tarzı Aktekin'in şiirlerinde genel bir hususiyet olarak kendisini gösteriyor. Deneysel özelliklerin ve ironinin en yoğun olduğu şiirlerinde bile gerilim had safhadadır, konuşma dili oldukça baskın, tempolu bir şekilde tasarruf edilir. Bu da onu İsmet Özel'e yakınlaştırdığı gibi günümüz şiiri içinde kıymetli bir yere taşımakta. Şiirindeki eleştirel yoğunluk İsmet Özel'le olan poetik bağını daha da güçlendiriyor. Aktekin'in şiiri aslında bütün gücünü ve orijinalliğini bu eleştirellikten almaktadır diyebiliriz. Onun "kral çıplak poetikası"yla örtüşen ve de beslenen bir eleştirelliktir bu. Diğer taraftan daha ileriye giderek "Devrimci" söylemleriyle ideolojik özneye kapıyı açık tuttuğunu sezinleyebiliyoruz: *"Ben ilkiyim bir şeylerin, devrimciyim/Devrimciyse 8/5 mesaide işinin başında".* Ne ki şiirinin ideolojik bir konumlanmaya izin vermediğini poetikasından olduğu kadar şiirlerindeki farklılaşmalardan da anlayabiliriz. İdeolojiyi tümden dışlamak yerine gerektiği yerde ve düzeyde, başka deyişle daha dinamik bir etkileşim içinde tedarik etmeye matuf "bir tür özgürleşme"yle siyasileşmeyi ortaklaştırıcı bir yaklaşım söz konusu gibidir. İdeoloji poetik hakikatin besleyici unsurlarından ("İdeolojik bir imge olarak/Devrimcinin yumruğu da kutumda") biridir daha çok; kuşatıcı ve tekilleştirici bir başatlıktan söz edilemez. Ama dünyanın ve hakikatin bir parçası olarak ideolojiye de "açık özne" olmaktan sarfı nazar etmez. Lakin şiirindeki dirilik ve gerilim, ideolojiyi aşan bir zekâ, duyarlık ve öznellikten gelir. Sanal dünyaya yönelik eleştirilerinde olduğu gibi ("Eskiden sanal hakikate umut denilirmiş/Şimdi sanal umuda ne denir bilemedim"), şiir onda olabildiğince özgür/özgürleşme cehdi içindeki bir bilincin devinimleri olarak zuhur eder. Devrim veya ideoloji ile ilgili göndermelere rağmen, imgelem ve anlam dünyası içinde ne ideolojik ne de itikadi bağlanımlara/belirlenimlere rastlayabiliriz. Eleştirel bakış/zekâ Aktekin'in şiirlerinde en konvansiyonelden en deneysele kadar ana aksı oluşturur. Bunun içinde ironi ("Farelerin bilime katkısı olmuştur ve o denli/Benim kendime faydam olmamıştır"), tezat sanatı ("Çiçeklerime kabirler ekiyorum"), jestler ("şeytan, kısa paslarla gelir"), şiirsel göndermeler ("kedi kara", "senetlerin mükemmel dönüşü kalplere") önemli bir yer tuttuğu gibi

imgelerin söylemsel ve faal bir kipliğe büründürülmesi de ("Ve her çöl yangın yeridir") ona Neo-epikle uzaktan benzeşen fakat aynılaşmayan bir özgüllük kazandırmaktadır. Deneysel şiirlerinde ise söyleyişiyle epikleşen ama içeriğiyle logosa dayanan, logostan hareket eden bir özgülleşme ortaya koymaktadır: *"Bu şiirde satranç teması özgün bir şiir dili inşa etmek için kullanılmıştır"*. Kitabın en dikkat çekici ilklerinden biri üçüncü yani son bölümünde karşımıza çıkan "Uzay Üssü"dür. Şair bu bölümde arka sayfadaki kare-kodla sanal mecradaki görsel ve video şiirlerden oluşan sergiye link bağlantısı yapmıştır. Üç ayrı salondan oluşan bu serginin C salonuna "Heykellerimi Neden Sevmedim?" ismini veren şairin deyişiyle burada *"Her heykel bir kavramı merkezine alır ve heykeller üzerinden bu kavramların moderniteyle birlikte yozlaşmış halleri mercek altına alınır"*. Aktekin, hülasa ile söylemek gerekirse sınırları zorlayan ve ne yaptığını bilen bir şair olarak günümüz Türk şiirinin medarı iftiharıdır. *"Ben birçoklarının ilkiyim/Tüm alfabelerin ilk harfini bilmekle yükümlüyüm"*.

Osman Özbahçe / Dil Çöktü (Ebabil Yayınları):

Osman Özbahçe sürekli aynı izlekler, aynı duygu ve fikirler etrafında geziniyor görünse de başka imgelerle, başka şekillerde demeyi başarıyor. En önemlisi kurduğu dilin canlılığı, somutluğu ve zihinsel akışıyla şiirini okutuyor. Sentaksa (sözdizimine) kazandırdığı açık uçluluk sayesinde şiirinin farklı patikalara açılmasını sağlayarak devinim alanını genişletmekte iyi bir performans sergilediğini görüyoruz. Kendilikli olanla söylemsel unsurlar her aşamada bir araya gelebiliyor. Bu hususiyeti Özbahçe'nin şiirine dikkate değer bir avantaj ve soluk kazandırmaktadır. Bunun içinse elbette hem ne diyeceğini bilmek, şiire neyin nasıl girip girmeyeceğine dair tartımı yapabilmek, hem de yapı dediğimiz poetik omurgayla ilgili bir algı, disiplin ve tecrübeye sahip olmak gerekir. Özbahçe, şiirinin sözdizimsel özelliklerinden aldığı güçle tehlikeli sularda rahat sörf yapabilmektedir. Türkiye'yi ve Türk şiirini merkeze koyan yaklaşımını bu kitaptaki şiirlerinde daha ziyade günümüz şiirine yönelik eleştiri ve tepkileri üzerinden tebarüz ettirme çabası veriyor. Kitaba ismini veren "Dil çöktü" vurgusu, "Tatlı Limon", "Hızlon 1", "Kara Bala Sagun" adlı şiirlerinde mükerrer mısralar halinde geçerek neredeyse kitabın tamamına ruhunu veren bir laytmotife dönüşüyor. Şiirde dili ekarte etmeye yönelik eğilimlere karşı kuşkuyla, dahası feveranla karışık reaksiyon, şair-özneyi kitap boyunca teyakkuza sevk eden toplumsallıklar/insanlık halleri ile bir çatışma halinde kendini gösteriyor. Dilin çöküşü ile Türkiye'nin çöküşü arasındaki zihinsel, kültürel ve poetik paralellikler etrafında inşa

edilen söylemsel ve imgesel örüntülerle, bir bakıma "şiirin Türkiye'si" ve "Türkiye'nin şiiri" diyebileceğimiz ontolojik-politik-poetik bütünlüğü temel alan bir tasavvurun ibraz ve/veya izhar edilmesi, *Dil Çöktü*'nün belli başlı şiir aksını oluşturuyor. Kitabın son şiiri olan "Molozya Cumhuriyeti" adlı şiirde bu tasavvurun muhtelif bileşenleriyle olabildiğince kapsayıcı bir hale getirildiğini söylemek mümkün. *"kelime yok şiirde. eşzamanlı insanlar özdeş hayatlar. türk şiirinin sıkıntısı bu. harika fikirlere dayalı mısralar yok. hiçe hiç. yoka yok. öncü niteliklerini sildiler şiirin."*

Mehmet Aycı / Dağ Aşma Bilgisi (Kayıp Kitap Yayınları):

Aycı, bilhassa üretkenliğiyle dikkat çeken bir şair. Minör şiir yazıyor olmasının bu üretkenlikte önemli bir payının olduğunu düşünebiliriz. Bununla beraber şiirde kendi tarzını belirginleştirmiş bir şair olduğu şüphesiz. Lirik şiirlerinde bunu çok daha açık olarak görüyoruz. *Dağ Aşma Bilgisi* hem minör hem de lirik şiirlerinden oluşan toplamıyla bunun örnekleri arasında yer alıyor. Epik şiirlerini hariç tutarak söylersek, Aycı, büyük oranda yeknesak bir duyarlık dünyası içinden yazıyor. Anlam dünyasında dikkat çeken dalgalanmalar görmüyoruz. Dahası mutmain bir öznenin lirik söyleyişle hikemi ifadeleri arasında şiiri irat edişine tanıklık ediyoruz. İlhamla yazan bir şair demek mümkün Aycı için. Sesin şiirinde fazlaca egemen olması bu yargımızın en önemli dayanağıdır. Ama sadece bu değil elbet, aynı zamanda neredeyse bilinç akışı tekniğine yaklaşan, bulutsu bir şiir olduğu için. Lirizm başarısı gösteren şiirlerinde söyleyiş tekniğinin yani işçiliğin önemli bir yeri var. Ancak anlama veya söyleme yaslanmak istediğinde, *Dağ Aşma Bilgisi*'ndeki şiirler için söylersek aynı başarıyı gösterebildiğini söyleyemeyiz. Kanaatimce bu şiirler için elzem olan ceht şair tarafından yeterince gösterilmemiş gibidir. Oysa anlamdan ziyade söyleyişe ağırlık veren lirik şiirlerinde çok daha başarılıdır. *"Her zaman sana ayrılan bir yanım olmalı/Seni öpen sabahlarım, sana doğan güneşim/Sana şakıyan kuşlarım günün her vakti"*.

Ahmet Ölmez /Akışkan Hayvanlar (Ketebe yayınları):

İlk kitap olarak fena bir çıkış sayılmaz. Kitap "Raflezya", "Çarkıfelek", "Bergamotta" adıyla 3 bölümden oluşuyor. Ancak dil ve tekniği açısından bakıldığında "Raflezya" ve diğerleri olmak üzere şiirleri iki kategoride mütalaa edebiliriz. "Raflezya" bölümündeki sekiz şiir, 90'lı yıllarda temayüz etmeye başlayan modern hece şiirinin etkileri ve özellikleriyle hüviyet kazanıyor. Ahmet Ölmez, bu şiirlerdeki söyleyiş gücü ve imgelem başarısıyla hece şiirine yatkın bir şair olduğunu hissettiriyor. İmajların

söylemsel bir dille tasarruf edilmesi modern hece şiirinin en özgün özelliklerinden biriydi. Ölmez de öncülerden tevarüs ettiği birikim üzerinden bunu yapıyor. Özgün bir tarafı varsa o da dilde değil, nispeten imge ve duyuş dünyasındadır diyebiliriz. "Çarkıfelek" ve "Bergamotta" bölümlerinde ise çok keskin bir viraj yaparak şairin bütünüyle anlatımcı ve deneysel bir şiire yöneldiğini görüyoruz. Deneysellikte epey cesur yönsemeler içinde oluşu dikkati çekiyor. Ancak bu şiirlerinde şairin ciddi irtifa kaybettiğini tespit etmek mümkün. Deneysel şiiri öne çıkaran çarpıcı buluşların ve deyiş biçimlerinin yanı sıra kurmaca boyutundaki cılızlığı ve yer yer harcıalem nitelikler göstermesi onu ortalamanın altına düşürüyor. Bununla beraber şiirindeki kültürel algoritmanın ve imgelem dünyasının gelişkinliği Ölmez'i yine de dikkate değer kılmaktadır. "*bizim evde çokça hastalanırdı türkiye,/gurbet içimden ellerime kadar uzar/susam susam gözyaşı dökerdi simit yiyince,/haç ve isalar arasından varınca Müslüman mezarlığına/burada ölmesem derdim, burada ölmesem iyi.*"

Hasan Bozdaş / İnsanın Madde Olmayan Kısmı (Dergah Yayınları):

Bozdaş, ikinci kitabı olan "İnsanın Madde Olmayan Kısmı"nda sesini bulmuş bir şair olarak karşımıza çıkıyor. Ayrıca şiir diliyle belli bir özgünlüğe ulaşmayı önemli ölçüde başarıyor. Kitaptaki şiirlerin bütünü üzerinden bakıldığında, ne yapması gerektiğini ve ne yaptığını iyi bilen, poetik bir bilinçle hareket eden bir şair izlenimi vermektedir. Taşıdığı etkileri bu denli nötralize etmeyi başarması takdire şayan. "Şiir için form bir zorunluluktur" diyen şair, esasen zorunlulukla özgürlük arasındaki gerilimi poetik bir mesele olarak gördüğünü de bize ihsas etmekte: "Poetik Chart ya da Şiirin Rotası" adlı şiir, bir tür poetika-şiiri olarak bunun ip uçlarını verir. "Formun arkası kaostur". Sözü edilen şiirde neredeyse efradını cami, ağyarını mani diyebileceğimiz nitelikte bir poetika serdedilmiştir. Buna göre şair, şiiri hakikatle koşullu bir şey olarak görmez. Bu açıdan varoluşsal bir durum veya edimle ilişkilendirir: "Şiir her zaman acil bir durum altında"dır. Denebilir ki şiir, varoluşun alarm vermiş haline denk düşmektedir veya düşmelidir. Bozdaş'ın şiirinde varoluşsal durumlar, hemen hemen tümüyle düşünme, sorgulama, eleştiri etkinliğiyle zuhur eder. Başka deyişle dünyayı ve varlığı anlamaya, anlamlandırmaya dönük bir çabayla kendisini gösterir. Bu yüzden daha çok felsefi bir düzlemde durur. Varoluşun eylemsel yönüne yani dünyayı/insanı dönüştürme arzusuna olabildiğince kapalıdır. Dış dünya bir yana, kendi özneliği/varoluşu üzerine bile dönüştürücü, iradi bir eylemliliğin

emarelerini bulamayız. Dolayısıyla anlama ve anlamlandırma üzerine kurulu bir şiirdir Bozdaş'ın şiiri. Bu da Bozdaş'ı çağına tanıklık eden bir şair yapmakta, yaşadığımız çağın temel sorunu konusundaki farkındalığını ortaya koymaktadır. Hatta öyle ki şiir "logos"a gelip dayanmıştır artık, logosun aciliyeti başat konumdadır ve şairin başka türlü yeltenmeleri neredeyse sahiciliğin kaybedilmesi tehlikesiyle yüz yüze durmaktadır.

Diğer taraftan Bozdaş, kendi varoluşsal arayışını modern dünyanın eleştirisi üzerinden geliştirmek ister. Kurduğu şiir dili, dünyanın (olguların) eleştirisini ve felsefi düşünceyi bir arada ilerletecek bir serbestlikle ıralanmıştır. Haber-hikâye dili ile tasvirler ve tanımlayıcı ifadeler art arda organize edilebilmekte, şiirde çoğu zaman yâdırgatıcı olan/sayılan mastar ve -dır kipleri rahatlıkla, yerli yerinde kullanılabilmektedir. "Çizgi", "Tanrı'yla Buluşmalar" ve "Logos" başlığıyla üç bölümden oluşan kitapta, makineleşme ve maddeleşme etrafında yoğunlaşan eleştirel bakış, Tanrı'yla yakınlaşma arzusu dolayımında varoluşsal bir yönseme ortaya koyar. İnsan karanlıktadır ve dahası Tanrı "henüz keşfedilmemiş" gibidir. Bu aykırı söylem, umutsuzluktan ziyade, derin ve sarsıcı bir varoluşa doğru özneyi çağırmaktadır. Dolayısıyla Bozdaş'ın şiirlerinde alttan alta akma eğilimi gösteren "oluşsal" bir damarı da işaret etmektedir. *"insan cennete alışmamış olandır/insan bir ağacı sever/bir ağaç sesinde işlenen sevgiyle ne yapar?*

Ümit Güçlü / Rüyalara Yaslanılır (Ketebe Yayınları):

Dili serbestleştirmede başarılı bir şair Ümit Güçlü. Ne söyleyeceğini, nasıl söyleyeceğini biliyor. Ece Ayhan'ın Zarifoğlu için dediği "Şiirde yapı sorununu kavramış bir şair" tespitini Ümit Güçlü için de rahatlıkla yapabiliriz. Bu itibarla en basit ayrıntı ve verilerin bile şiire dönüştüğünü görüyoruz yazdıklarında. Firesi neredeyse olmayan, bütünlüğünü kaybetmeyen, meramı olan, yapısal olarak iyi kotarılmış bir şiir yazmasıyla Güçlü, yeni kuşağın şairler arasında takdire şayan bir yerde duruyor. Canlı, konuşkan ve işlek bir dili var. Bununla beraber imgeden, yer yer ironiden beslenen bir şiir tutumu gösteriyor. Modern hayatın, teknolojinin ve kapitalizmin eleştirisi, büyük ölçüde *Rüyalara Yaslanılır*'daki şiirlerin temel taşlarını oluşturmakta. Eleştirinin kimi yerde mücadeleci bir ruha dönüştüğü oluyor: *"burada geçerli ol dil demirin dili / seninle her kavgayı kaybetmeye hazır silahlar / silahlar hazır"*. Kapitalizm eleştirisinin sınıfsal bir bilince kavuştuğu yerde (*"her neyse bize bu Altunizade'de/ bir altgeçit vermezler."*) etki gücünün daha da arttığı söylenebilir.

Burada Güçlü için, şiirindeki toplumsal duyarlığın sınıfsal bilinçle çok daha güçlü bir yere doğru evrilebileceği öngörüsünü dillendirmekte bir beis görmüyorum. Bu kitabında daha çok, sanallaşan hayatın/insanın semptomları ve eleştirisi üzerinden çağına tanıklık eden bir şair olarak öne çıkan şair, bizzat verili şiiri bu sanallaşmanın bir parçası olarak tiye almaktadır. "*sanal şiirler otobüs camlarından el sallıyor/uygulamaların ve cihazların ağzından/bööööö yapıyor yüzde 98'in içinden*". Buradaki "yüzde 98"de olduğu gibi nispeten anlamca somut olmayan imgelere yaslandığı yerlerde muğlaklaşmalar olsa da bunun Güçlü'nün şiirine zarar vermediğini, şiirce bir gereklilik olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim "yüzde 98" sözcesi başka şiirlerinde de hakim çoğunluk, değerler ve alışkanlıklara yönelik bir gönderme olarak karşımıza çıkıyor. Güçlü'nün kendi şiirleriyle diyalog içinde olmayı önemsediği ("onların ruhlarının içindeki reçelleri, sevmedim ben./sessizlik partilerinde"), yüzde 98'i kendi şiirlerinde yinelenen ironik bir laytmotife dönüştürmek istediği sezinlenebiliyor. "*Nefesim senin için, Silahlar Hazır/güneşin yüzde 98'lik kalbinde/ buradayız güçlüyüz hazırız/Nefesimiz burda, canımız, soluğumuz.*"

Gökçe Güzel / İyi İşler Ustası (Ketebe Yayınları):

İyi İşler Ustası kitabıyla Türk şiirine son derece özgün, güçlü bir giriş yapıyor Gökçe Güzel. Şairi tarif etmek için avangart tabiri burada kifayetsiz kalacaktır. Son yılların en kendine has, en ayrıksı ve etkileyici genç şairlerinden biridir diyebilirim. Etkileyiciliği bilhassa kurduğu şiirsel yapıdan, söyleyiş özelliğinden ve imgeleme tarzından, başka deyişle kurduğu dilden gelmektedir. Kendisini kolay ele vermeyişi dolayısıyla şairin nispeten estet bir tutum içinde olduğunu ileri sürebiliriz. Ama bunun şiire zarar vermediği ve hatta bir söyleyiş biçimi olarak onu özgünleştiren bir yanı olduğu görülmelidir. Bu itibarla Güzel'in, şiiri ve ne yaptığını iyi bilen bir şair olduğundan hiç kuşku yok. İlk kitabıyla ve genç yaşıyla şiirde yakaladığı özgün ses ve duyarlık, aynı zamanda onu bir şair-i maderzat olarak tanımlamamıza imkân veriyor. Şiirinde siyasi duyarlık ve izlekler olmamakla beraber, bireysel, toplumsal ve kültürel aurasının güçlü bir bireşim içerdiğini gözlemleyebiliyoruz. Dahası onda bileşenlerine tasnif edilemeyecek kadar güçlü bir bireşimden bahsetmek mümkün. Özgünlüğünün en önemli sırrı da sanırım burada yatmaktadır. Bilinç akışı ile bilinçaltının ayrımını bu bireşimselliği ve estetik bünyesi içinde yapabilmek neredeyse imkânsız; kurduğu şiir dili buna izin vermiyor. Ancak imgeleminde sürrealist unsurların etkin hatta çoğu yerde başat bir konuma sahip olduğu tefrik edilebiliyor. Egzotik bir tahayyülün

kanat seslerini duyuyoruz buralarda. Mensur şiirlerinde, ki özgünlüğünü en çok bu şiirlerde gösterir, lirizmin gözetildiğini ve bunda çok da başarılı olduğunu söylemek gerekiyor. Dizeli şiirlerde ise lirizmin yerini deneysele ve atonal unsurlara kapıyı aralayan "post-lirik" bir söyleyiş/dil alıyor daha çok. İki yönüyle de şair, güçlü ve diri bir tempoyla şiiri kurmayı başarıyor. Şiirinde daima tekil olana yani insan hallerinin anlatımına yaslanan şair, gerek tikel gerekse tümel söylemlerden şiirini olabildiğince uzak tutuyor. Bunun bilinçli bir tutum olup olmadığından emin değiliz. Ancak buna rağmen yer yer toplumsal bir duyarlığı hissettirmesini onun başarı hanesine kaydetmek icap eder. Nitekim cinsiyet unsuru şiirine en nötr ve doğal haliyle dâhil olsa (*"ne kadar da bir kızcağızız.. ne kadar da bizim bir kızız."*) bile bunun dişil, edilgen bir duyarlığa asla izin vermediğini görüyoruz. Hatta eril diyebileceğimiz bir duyarlık, söyleyiş ve tonlamaların ("*bir ormandım bir ağaçtım bir bakraç/buhurdur o buhur kabzasına buhur/şarjörümde çiğ tanesi vururum/drama köprüsünü söker takarım"*) çok daha önde olduğu ayırt edilebiliyor. Her haliyle Gökçe Güzel'i Türk şiirinin önemli bir kazancı olarak görüyor ve bu ilk kitabı dolayısıyla kendisine buradan şapkamı çıkarıyorum. *"benim gücüm böyle savaşlara yetmez. ben bir digital ben bir buzağı. bilmem bu oyunları. çilkuşları sabah yağmurları bekler benim gücüm böyle savaşlara yetmez. Ateş böcekleri aydınlatır ortalığı benim aklım böyle şeylere ermez."*

Ali Oturaklı / Son Hali Görenleri Şaşırttı (Ketebe Yayınları):

Genç şairlerden Ali Oturaklı'nın ilk şiir kitabı. Sırasıyla "Artık Yaşayamam Dedikçe İcat Ediyorum", "Bakılmadan Duyulmayan" ve "Dedem Sağken" olmak üzere üç bölümden oluşuyor. Kitap ve bölüm adlarından da fark edileceği gibi günümüz şiirinin meramını ve nereye doğru ilerlemekte olduğunu fark etmiş bir şair. Dili tasarruf etme biçimi ve söylemselle imgelem arasındaki dengeli tutumu bu farkındalığın en bariz göstergesi. Bununla beraber, şiirinde eleştirel çabanın ontolojik olandan epey daha öne çıktığını tespit edebiliyoruz. Gerek bu tarafıyla gerekse dili kullanma biçimiyle ikinci dönem İsmet Özel şiirinin yoğun bir etkisi altında olduğu görülüyor. Bilhassa ikinci ve üçüncü bölümlerde bu etki iyiden iyiye somutlaşıyor. Deyimlerin kullanımı ("develer tellal iken", rüyalardan hallice"), ifadeleme, söyleyiş ve mısra kurma biçimleri ("Ne kadar ayıp/Onu görünce, gördüğüm gördü/Ben hala göreceğim, huyu/Sınırını ne kadar zorlayacağını/Göresi gelmiş ilk gördüğü/İzin verdim"), kelime deformasyonları ve oyunları (Kırılmaz tekrar izli sır baksana/Gelmedi hala kanım kanığım,/Ben zatenken o bura, ben bura o ora),

ifadeyi sürdürme biçimleri (“Kaçıma gelmişim artık, yaştan baştan utama belirtileri/Saklamak lazım hisleri/Gerek yok içindekileri gizlemeye çalışma”), ironik unsurları (“Belli yaşıma tekrar başladım/Anlamsızlık aynı anlamsızlığı kazansın diye didindim”) ile İsmet Özel şiirinin etkileri bütün görünürlüğüyle dikkati çekmekte. İkinci ve üçüncü bölümdeki şiirlerde bu etki daha yoğun hissedildiği gibi şiirin başarı grafiği buralarda biraz daha yükseliyor. Şiirin anlam-imgelem dünyası bilhassa toplumsal izlekler ve öznel unsurlar etrafında tebarüz etmekle birlikte, çok az da olsa siyasi izlekler ana yatağı oluşturmadan şiirin dünyasına karışabiliyor. *“Devlet bir ara evliliğe teşvik ediyordu ne oldu o iş../İlla o bahçede olsun diye o düğün/Her gün sanayiye işedim.”*

Arif Ay / Mahur Şarkılar (Muhit Kitap Yayınları):

Arif Ay, *Mahur Şarkılar*’da terennüme dayalı, lirik “ben”den neşv-ü nema eden, jestler ve imajlarla gelişen, imajların çoğunlukla soyutlamalar üzerinden oluşturulduğu, söylemsel dili önemseyen, daha ziyade minör ölçekler içinde duran bir şiir yazıyor. Söylemsel ifadeler söz konusu olduğunda lirizmden uzaklaştığı da bir vakıa. Fakat söylemsellik başından beri Arif Ay’ın şiirini ıralayan temel unsurlardan biri. Bazen hikmetli deyişleri (“kime yar olmuş ki hayat/yine de dönüp duruyor dünya bak”) yakınsadığı olur. Temel izlekler itibariyle ise bir devamlılıktan bahsetmek mümkün. Sevgi ve sevgili güzellemesi kitapta büyük yer tutuyor. Bu ise sadece sevgiliye sesleniş ve yakınlık hissinden ibaret ben-merkezli duyumlarla kalmayıp, yer yer başka sevgililere dair gözlem ve imajlarla (“doldurur aşkla ambarları/parkta ıslanan iki sevgili”) temellenen evrensel/toplumsal bir boyuta evrilebiliyor. Daha açıkçası buralarda sevgiyi bir insanlık veçhesi olarak betimlediğini (“savrulur yapraklarla/ayrılık vakti sevgililer de”) görüyoruz. İdeolojik ve siyasi duyarlık/bakış açısı Arif Ay’ın şiirini özgülleştiren en önemli hususiyetlerinden biri olmakla beraber bunun izleksel olarak *Mahur Şarkılar*’da minimize edildiğini (“şu ahları da an/kara karanlıkta astılar/İskilipli atıf hoca’yı/bir ermeni’ye vurdurttular roma’da/said halim paşa’yı”) tespit etmek gerekiyor. Ama “şarkı”ya uygun evsaftaki lirik izleklerle kurgulanmış şiirler içerisine bile siyasi izleklerin sızdırılmış olması şairin meramını ve poetik reflekslerini anlamamız bakımından önemlidir. Şair böylece, bir bakıma şiirinin siyasi uçlarıyla varoluşsal uçlarını birbirine bağlamakta, kendi bütünlüğünü her aşamada yeniden ikmal etmektedir. Buna günceli ilave etmeyi de ihmal etmeden yapmaktadır: “*biz ahde vefa tayfalarız/aşkla yüzer teknemiz/gündüz gece ah çekeriz/ihanetin tarihi ciltler dolusu/daha yazılmadı ki/bunu da*

kayda geçer belki/omuzundaki iki melek". Güncele yönelik eleştirisinde "ahde vefa tayfaları"nın küçük bir "tekne"den ibaret konuma getirilmesi dikkati çekmektedir, dahası "ihanet" suçlaması burada bambaşka bir mahiyet kazanmıştır. İhanet daha içeriden gibidir. Diğer taraftan şair, siyasi sürece yönelik eleştirinin yanında dünyanın siyasi ahvaline tanıklık etmeden geçmez: *"dansa davet/nerden çıktı bu afet/ziyadesiyle rusya/ ziyadesiyle ukrayna/elim kolum sefalet"*. Şairin kitaptaki sanıyorum en yeni izleklerinden biri ölüm duygusudur. Somut bir gerçeklik olarak ölümle karşılaşma duygusu ("esip durdukça rüzgar/hasretin adı da ölüm olacak gülüm"), Ay'ın şiirini varoluş durumlarıyla daha yoğun bir temasa sokmaktadır diyebilirim. Bu da onu zihinsel düzeyden lirik düzeye taşımada pozitif bir etki yapmaktadır: *"uzaklara bakmaktan yoruldum/ işte göründü gemim*". Hatta bu yöndeki şiirlerinde Ahmet Haşim, Melih Cevdet gibi şairlerin şiir ve mısralarına yaptığı göndermelerle *("Rahatı kaçan ağaç", "eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak"*) varoluşsal bağlamı söz konusu arka fon üzerinden bir derinleştirme meramı içinde olduğunu fark edebiliriz. Başka bağlamlarda Sezai Karakoç ve Cemal Süreya ile de benzer bir yakınsama çabasını müşahede ediyoruz. Bununla beraber, *Mahur Şarkılar*'ın en başarılı, en özgün şiirinin 'çocukluk ve hayat realitesi' arasındaki tezat üzerinden yazıldığını tespit etmek zorundayız. "mahur şarkılar / 29"da çocukluk ve realite tasavvurları arasındaki gerilim, en lirik, en çarpıcı imaj ve söylemlerle Arif Ay'ın şiirini genleştirici bir dile ve poetik düzeye taşınmıştır. *"çocukluk işte kaydırağa tersinden çıkmak/ şurada az ötede batan güneşi suların/ne çabuk büyüdün mü demezler mi anasının kuzusu/kalbe prangalar vurulan zamanlara erdik/ama hiç eksilmedi yıldızları bir kolye gibi/boynuna takma arzusu"*.

Zeynep Arkan / Gözleri Olan Hiçbir Şeyi (Ketebe yayınları):

Arkan, bu kitap üzerinden bakıldığında şiirinin dilinde yenilik en azından farklılık yaratma çabası içinde olduğunu hissettiriyor. Kitap ne kadar bölümlere ayrılmış olmasa da "Savunmasız"a kadarki ilk altı şiirde bunu mısra kurmadan söyleyiş tekniğine ve imgeleme kadar ayırt etmek mümkün. "Savunmasız" ve sonraki şiirlerinde ise lirizme ve terennüme yaslanmasıyla kendi bilindik tarzını devam ettiriyor. Tarzını devam ettirmekle beraber, Arkan, kendini tekrar etmeme konusunda bir dikkat ve çabayı burada da göstermekte, imgeleme tarzı bakımından yeni bir devinimin ve inkişafın işaretlerini vermektedir. Öznelden nesnele, bireyselden toplumsala, yer yer kavramdan imgeye doğru gitme ya da bazen tersi yönde kendini gösteren poetik tavrı sayesinde eleştirel söylem ve çağrışımlarla varoluşsal

imgelemi bir araya getirmeyi başarıyor. Yaşadığımız zamanlara vicdan, merhamet ve kaybedenler cephesinden şahitlik eden bir şair-özne imajı veriyor. Fakat verdiği imaj, hem eleştiri hem de imgelem düzeyinde büyük ölçüde siluet halinde kalmaktadır. Gerçeklikle didişen, yoksulluğu ve yoksulları savunan eleştirel çabayı somut gerçeklikle derinleştirmeye, açmaya veya görünürleştirmeye yönelik ilerleme ve adımları yeter düzeyde göremiyoruz. Bu da bir yönüyle onu estet bir şiirselliğe sevk ediyor. Ancak "Savunmasız"dan önceki şiirler için durum kısmen farklı. Burada Arkan'ın -belki de- bu yöndeki bir farkındalıkla şiirini yeni bir söyleyişe ve imgelem diline doğru ilerletme arzusundan söz edilebilir. Ne ki şiir dilinin ne olduğunu bilen ve belli ölçüde yeteneğini kanıtlamış bir şair olmasından hareketle, kitaptaki ilk altı şiirin bizi doğrusu sükutu hayale uğrattığını söylemek zorundayız. Bu şiirlerde terennüme ve lirizme belli bir mesafe koymak isterken söyleyiş, mısra ve imgelem gücü bakımından bir irtifa kaybedildiğini görüyoruz. Aralardaki bazı iyi mısralara rağmen bütünü itibariyle ilk altı şiir beklentimizin altına düşmektedir. *"Bir masayı terk, belki bir ruh ölümü/Genç ölünün övgüsü, bir tane daha plastik meyve/ Erken ölürsen en fazla, bir yemek masasında/İki lezzet arasında adın geçer hüzünle."*

Enes Özel / Yeni İnsan (Ketebe Yayınları):

20 bölümden oluşan tek bir şiir *Yeni İnsan*. Okumayı, okunurluğu zorlaştırıcı düzeydeki kapalılığı şiire nüfuz etmeyi ister istemez zorlaştırıyor. Şiiri imgeci bir dile hapsetmesinden ileri gelen bu kapalılığına rağmen aykırı, şaşırtıcı, genelde de sürrealist bir imgeleme tekniğiyle yazıyor olması yabanıl diyebileceğimiz bir çekicilik sağlıyor yazdıklarına. Aynı zamanda, günlük hayatın ve yaşadığımız zamanların içinden konuştuğunu hissettirebiliyor. Deformasyon tekniklerini yoğunlukla kullanması bakımından kullandığı dilde yapı-bozumcu bir nitelik, bir çabadan bahsedilebilir. Ancak Enes Özel, şiirde "yapı" meselesini bilen bir şair olarak kendini gösteriyor. Bilhassa ara ara parlayan mısralarıyla şiiri belli bir düzeyde ve canlılıkta götürmeyi başarıyor. Şiirine daha enerjik bir tarzı ve ruhu verebildiği, soyuttan somuta daha fazla geçebildiği takdirde çok daha güçlü şiirler yazabilecek bir kumaşa sahip. *"bir portakal alıp kurmuşumdur eve/metroda derin bir uykunun içinde/yağmurun derisinde yaşarım"*.

Mehmet Özger / Hatır Divanı (Hece Yayınları)

Mehmet Özger, şiiri kültürel, söylemsel hatta dokrtriner bir düzlemden devşiriyor. Poetik temelleri açısından ontolojik, yaşantısal boyutun içerildiğini söylemek hayli güç. Bu da yazdıklarını didaktik değil ama fazlasıyla söylem-yoğun bir şiire dönüştürmekte. Söylemsiz şiir kimi zaman ve durumlarda ne kadar problemse söyleme dayalı şiirin de hemen her zaman problemli olduğunu bilmek gerekiyor: İmge yoksunu bir şiire karşı "pür-imge(ci) şiir"de olduğu gibi. Zira şiir hem bir yapı hem de bir dil meselesidir. Şiir dilini öznel unsurla söylemsel ve imgesel unsurların uygun bir bireşimi olarak düşünmek gerekiyor. Dahası söyleyiş teknikleri (tahkiye, ironi, jest vs.) ile yapısal bir kompozisyon oluşturmaya ihtiyaç vardır. Aksi halde söz konusu söylemsel ağırlık ve tek boyutluluk şiiri yürüyemez bir hale getirdiği gibi poetik gövdeleşmeyi engelliyor. Özger'in şiiri bilhassa tasavvufi ve kültürel içerimleriyle özgül bir ağırlığa sahip. Geleneği güncel meseleler üzerinden yeni bir duyarlıkla tasarruf etme çabası içinde olduğunu görüyoruz. Bunu modern hayatın eleştirisiyle zuhur ettirdiği yerlerde ise daha başarılı bir profil çiziyor. *"yırtılan gömlek mi kabuk tutmuş yürek mi/rüyaları ilmek dokuyan uhrevi bir ses mi/ yusuf'un allah'ı senin neyin vardı"*.

Mehmet S. Fidancı / Kederine Kardeş (Kayıp Kitap Yayınları)

Mehmet S. Fidancı, kendine has söyleyişi ve hatta imgeleme biçimiyle şiirini kolaylıkla ayırt edebileceğimiz bir şair. Çizgisini 6. kitabında da sürdürüyor. Yaşantısal bir temeli var şiirinin, olabildiğince kendilikli, ancak bilinçaltına kaymayacak kadar da kontrollü. Dili zarifane bir edayla kullanmasının yanında artistiğe teveccüh göstermeyen ama gerçekçi diyebileceğimiz bir lirizmi yakalayarak özgülleşen bir şiiri kuruyor. *Kederine Kardeş*'te şair, çeşitli sebeplerle yol arkadaşlığı yaptığı arkadaşlarının şiirini yazıyor, onlarla söyleşiyor. Yer yer yaptığı atıflarla Neşati, Eşrefoğlu Rumi gibi şairleri de bu söyleyişe dâhil ediyor. Ayrıca doğa ilgisinin bu şiirlerde daha fazla ön almaya başladığını görebiliyoruz. *"Senin ağaçların/aç karıncaların izniyle/ağaçlaşmış gökyüzünden/- tanrı'nın ışıklı lütfu-"*.

İsmail Karakurt / Gözağaç (Kayıp Kitap Yayınları)

Karakurt, sesi, imgeyi ve söylemi önemseyen, göründüğü kadarıyla yenilikçi çabalara pek de ilgi göstermeyen bir şair. Yazdığı şiirden hareketle

bunu söylüyoruz. Kendi çizgi ve tarzını sağa sola bakmadan/sapma göstermeden sürdürüyor. Tasavvufa, doğaya, sosyal, kültürel ve gündelik hayata yaslanan izlekleriyle kendi şiir iklimini diri tutma/muhafaza etme çabasını ısrar ve kararlılıkla sürdürüyor. *"kabuk gözdür, görür beni/ başkalarını da görür/yarasını gösterir kıvranan gövdesinde"*.

Kadir Tepe / Ayıp El İşaretleriyle Gösterilen Uzaklıklar (Fabrik Kitap Yayınları):

Kadir Tepe'nin kitabı bilhassa içerdiği barbarlık potansiyeli ve aykırılıklarıyla dikkati çekmekte. Buradan devam ettiğinde daha iyi bir yere geleceğini gösteren bir enerjisi ve şiir tekniği/bilgisi var. Farklı anlatım tekniklerini tasarruf etme belli bir yetenek ve düzey ortaya koyduğunu görebiliyoruz. İmgelemi kadar söylemsel gücüyle de şiirinin okunurluğunu artırıyor. "*Kaşlarını çattı/copuna el attı/vali o mafyanın garajına/makam arabasını park etti/tanrıdan izin alıp mesai bitimi itfa etti, işte bu şey/kıza gençken yaşlandıran bir hastalık doğurttu.*"

hikâye

Emin Gürdamur

2023'TE TÜRK ÖYKÜSÜ

Emin Gürdamur

İnsanın sözle anlaşılacağına inanıyoruz. Düşe kalka içinden geçtiğimiz hayat sözlerden mürekkeptir. Adına ne dersek diyelim toplum gerçekte söz sağanağıdır. Kulağımıza sözler çalınır, sözler fısıldanır. Söz uğruna savaşır, söz hatırına barışırız. Söz dinleyenleri sever, söz geçiremediklerimizden soğuruz. Söz dinler, söz veririz. Söz verenlere güvenir, sözü güzellere meylederiz. Sözü uzatanlardan hazzetmez, sözü yere düşürmeyenleri aziz biliriz. Dünyaya gelmek söze karışmaktır. Islak çalıları bile tutuşturan sözdür. İbrahim'i Nemrut'un ateşinden koruyan, orduların önünden yürüyen, yurtlar yıkan, kalpleri evirip çeviren, gönülleri teskin eden sözdür. Yunus Emre'nin ifadesiyle, "*Bu cihan cehennemini / Sekiz cennet eder bir söz.*" Yolun bir yerinde söz olduğumuzu fark ederiz. Susarken bile vazgeçtiğimiz bir sözümüz vardır. Gün gelir ecel sözümüzü keser, toprağa karışırız ve bizden geriye bir söz kalır.

Öykü yazmak; sözün gücüne, kanatlarına, menziline inanmaktır. Düşlerimizin takati kesildiği anda o kesif umutsuzluktan hemen önce kapımızı kelimeler çalar. Yapmamız gereken yegâne iş kelimelere güvenmek, meramımızı kelimelerin tarihin derin vadilerinde, yüksek tepelerinde, şoselerinde, patikalarında yürürken tecrübe kazanan omuzlarına emanet etmektir. Gelgelelim bu zannedildiği kadar kolay değildir.

Söze itibar edenler, kelimelerin nüfuzundan şüphe duyanların hiçbir zaman hayalini kuramayacağı kıyılara inançları sayesinde ulaşırlar. O kıyılarda sessiz, sakin, agâh, ortalığı velveleye vermeden, camı çerçeveyi indirmeden, mızmızlanmadan, üşenmeden, yılmadan kelimelerle iştigal etmenin büyülü uğraşına koyulurlar. Yoruldukça çalışmak, mağlup oldukça savaşmak, başaramayınca yeniden ayağa kalkmak sadece ve sadece kelimelerin kudretinden şüphe duymayanların üstesinden gelebileceği bir yolculuktur. Kelimelerle düşünürüz, kelimelerle düşünce ufkumuzu genişletiriz. Düşünce ufkumuz ise ruhumuzun sınır çizgilerinin gidebildiği en ileri noktadır.

Pişmanlıklarımızı telafi etmek için anlatırız. Anlatırken kendimize ikinci bir şans veririz. Diğer insanlarla aramızdaki farkı hikâyelerin içinden daha açık görürüz. Biricikliğimiz hikâyelerle ışıldar. Binyıllardır aynı şeyleri yaşadığımız hâlde dur durak bilmeden anlatmamızın başkaca ne anlamı olabilir? Bazen cevap bulabilmek için bazen de soruları unutmamak için anlatırız. Yaşadıklarımızı, neden düştüğümüzü, nasıl kalktığımızı okunaklı hâlde karşımızda görebilmek sadece anlatmakla mümkündür. Anlatırız çünkü düştüğümüz yerde başkaları da düşmesin isteriz. Anlatırız çünkü yaşarken kaybettiğimiz umudu, anlatırken bulabileceğimize inanırız. *Binbir Gece Masalları*'nda değiliz ama Şehrazat hepimizin annesi sayılır. Ölmemek için anlatırız. Bir sonraki güne uyanabilmek, güneşi görebilmek için.

2023 yılında da insanlar öyküler yazmaya; kurmaca marifetiyle tecrübelerini, duyarlıklarını, dertlerini, meraklarını dile getirmeye devam etti. Bu açıdan Türk edebiyatında son on yıllarda öykü türünde yaşanan hareketlilik bu yıl da devam etti. Açıkçası Türkiye'de yayımlanan bütün öykü kitaplarını kucaklamak gibi bir iddiam yok. Belki de aşağıdaki listede yer almadığı hâlde bu yılın çok iyi kitapları arasında yer alan eserler vardır. Bu yazı dikkatimin, gayretimin imkânları doğrultusunda erişebildiğim kitapları listelemeyi; onların içinden bazı kitapları öne çıkarmayı; böylece Türk öykücülüğünün 2023 yılı hakkında genel bir fotoğraf sunmayı; öykücülerin ilgi ve eğilimleri hakkında muhtasar bir çerçeve oluşturmayı amaçlıyor. Bu yıl için dikkat çekici iki eğilimden söz etmek istiyorum: Birincisi, günümüz öykücülerinin mitolojiden yararlanma noktasında sergilediği gayret heyecan uyandırıcı. Gülşen Funda, Esra Kahya, Fatma Türk, Tuba Dere, Hüseyin Mehmet gibi isimlerin eserlerinde yer alan mahallî motiflere, kadim anlatılara dair göndermeleri misal verebilirim. Bu yönelimin öykücülüğümüz açısından değerli bir imkân taşıdığını; dünyanın her yerinde modern metinlerin, geleneksel anlatılarla estetik ve avangart ilişki kurarak ivme kazandığını teslim edebiliriz. Bir diğer konu ise novellanın gittikçe artan değeri. Hem dünyada hem Türkiye'de kurmaca okuru büyük oranda romanseverlerden müteşekkil. Öykücü yazarını roman okuruyla buluşturabilecek noktada novella anlamlı bir yerde duruyor. Gülhan Tuba'nın, Erhan Genç'in, Halil Ziya Doğruöz'ün eserleri bu eğilimin temsilcilerinden sayılabilir. Öte yandan öyküler arası sağlanan örüntülerle arka planda bir novellanın inşa edilmesinin örneği olarak Sema Bayar'ın ikinci kitabı *Vakitsiz Ölüler Yurdu* zikredilebilir.

Kadir Daniş / *Belki de Yanlış Bir Leyla*

Kadir Daniş, iyi bir romancı ve çevirmen. Dile vukufiyeti ve geleneksel metinlerle kurduğu ilişki, onun kurmacalarını müstakil bir yere taşıyor. Dergilerde yayımlanmış öyküleri 2023 yılında *Belki deYanlış Bir Leyla* adlı kitapta bir araya getirildi.

Öykülerinde genel olarak alegorik bir merkeze, mecazi bir bağlama yaslanan Daniş; sarsılmış, düşmüş, tutunamamış, takıntılarıyla yaşamaya çalışan insanları anlatır. Aile ve dostlar, öykülerinde iki temel aks olarak karşımıza çıkar. Dağılırken, çözülürken, savrulurken aile mefhumu en çıplak hâliyle ortaya serilir. Öte yandan dostlar, en yalnız kahramanların bile kapısını çalacağı, derdini anlatacağı tipler olarak öykülerinde sıklıkla yer alır.

Kitabın ilk öyküsü "Akrep Ölümleri" de kahramanın arkadaşı Orhan'la konuşmasından mürekkep. Bu uzun konuşma, gerçekle hayalin ortasında askıda durarak kahramanın yüzleşmesine yeni boyutlar kazandırır. Sayıklamalar, kurgunun gerçekliğini pekiştiren bir *leitmotiv* olarak ustalıkla öyküde yer alır. Daniş, öykülerini modern ve postmodern edebiyatın imkânlarının farkında bir bilinçle inşa eder. "Akrep Ölümleri", tek bir ses üzerinden serpilip açılan bir öykü olarak dengesiz, saf ve yer yer depresif bir kahramanın duygusal savruluşlarını anlatır. Kızını alıp babasının evine giden karısıyla hayal mi, gerçek mi olduğu pek de kestirilemeyen bir şekilde didişen kahraman, tekelciliği bırakacağını, iyi biri olacağını söyler ve eşinin eve dönmesini ister. Ama bu konuşmalarda onda biriken öfkenin de izleri görülür. Daniş, öykülerinde hayata çıplak ellerle dokunur. Kahramanın yaşadığı dünyanın dilini, zaaflarını atmosfere taşır. Kahramanın karısıyla arasındaki asıl sorun; onun otçu, sarhoş biri olması mıdır yoksa cinsel sorunları mı? Bu ikilem üzerinden konuşma devam eder. Yazar, sarhoşluk sayesinde kahraman ile aklın arasını açar ve orada oluşan boşlukta her şeyi konuşulabilir, itiraf edilebilir hâle getirir. Esriklik, anlatılmaz olanları anlatılır, kompleksleri görünür kılar.

Öyküyü derinleştiren karınca, hamam böceği ve akrep metaforları, metnin temel izleğinin arasına serpiştirilir. Bu dokunuşla evrensel bir hüviyet kazanan öykü, hayvanlarla ilgili anlatılanların insanla kurulan ilgisi üzerinden kahramanın haletiruhiyesini deşifre eder: "İki akrebi yan yana göremezsin. Akrepler yalnızdır. Akrebin ikidir kıskacı. Biri geçim, biri akreplik onuru." Öykünün sonunda, etrafı ateşle çevrilen akrep ile çaresizlik ve takıntılarla kuşatılan kahraman arasında kurulan ilişki, trajik sonun habercisi olur.

"Karun'un Yoksulları", kutsal kitaplarda sıklıkla zikredilen Karun ile onu uyarmaya gelen peygamberin hikâyesini anlatır. İnsan zaafları ekseninde toplumsal yozlaşmaya ve ikiyüzlülüğe mercek tutan öyküde; iyiliğin adım adım nasıl mağlup olduğu, kötülüğün hangi ihtirasları kullanarak zafer elde ettiği irdelenir. Peygamberle Karun'un görüşmesi esnasında iyilikle kötülük karşı karşıya getirilir. Peygamberden ısrarla bir mucize göstermesini isteyen Karun, onun belagatle yaptığı tebliğe ve hakikate davetine kulak tıkar. Hakikat mefhumuna karşı güç gösterisi sergiler. Kalabalıktan bazı insanları altınla satın alır ve oracıkta cinayet işletir.

İnkârcı olmadığını, eski peygamberlere inandığını, kendisini Allah'ın yeryüzündeki temsilcisi olarak gördüğünü söyleyen Karun, kötülüğün içsel motivasyonu, kendini haklı çıkarması ve manevi dayanakları noktasında kendi çağını aşan bir prototip olarak karşımıza çıkar. Peygambere inananlarla Karun'a inananlar arasında çıkan savaşı Karun taraftarları kazanır. Sarayın önünde gerçekleşen mücadele sonunda, peygamberi savunanlar inançlarından vazgeçerler. İyilik mağlup olur ve bir süre sonra şehir helak edilir. Ama geride kalanlar bundan ibret alacakları yerde kendilerine yeniden bir Karun bulurlar.

Öyküde genel olarak, insanın zalimliği, güç ve itibar karşısında değerlerini nasıl kolayca terk ettiği, helakin bile onu değiştiremediği, alışkanlıkların nasıl bütün değerlerin üzerine çıktığı anlatılır. "Halk memnundu. Çünkü artık başlarında yeni bir Karun vardı. Eskisi gibiydi her şey. Bildikleri, alıştıkları gibi."

"İyi Bir Adam", kitaptaki en çarpıcı, rafine öykülerden. Öykünün odağında yine kadın erkek ilişkileri, takıntılar ve zaaflar yer alır. Bu öyküde ayrıntılar, sahneleme gücü, jest mimik aktarımı ve diyaloglar Kadir Daniş'in yetkinliğini gözler önüne serer. Öykünün kahramanı Dursun Karasüleymanoğlu iyi bir adamdır. Bu ifade öyküde sürekli tekrarlanır. Karısını çok sever, onun mutluluğu için çırpınır ama bütün bunların yanında bir takıntı hâlinde ona sürekli doyup doymadığını sorar.

Bir akşam karısı Dursun Karasüleymanoğlu'na onu sevmediğini söyler ve evi terk eder. İşte öykü aslında tam da bu noktada düğümlenir. Aslında bu düğüm, kurguyu anlamlı hâle getiren bir açılımı da içinde barındırır. Çünkü Daniş'in öykü kahramanları en çaresiz, karanlık anlarında kendilerini açık ederler. Bu deşifrelere her zaman bir dost eşlik eder. Kapısı çalınacak bir arkadaş hep vardır. Nitekim Dursun'un da Ekrem'in kapısını çaldığını

görürüz. İnsan zaafları ve bu zaaflar karşısında kahramanların takındığı tutum, onların gerçek kimliklerini açık eder. Dursun Karasüleymanoğlu ile bir zaman sonra evini temizlemeye gelen neşeli hoşsohbet kadının arasında gelişen olaylar, erkek ve kadın davranışlarının laboratuvarı olur. Erkeği, eski karısına karşı yarım bırakılmış davranışlarını sürdürürken görürüz. Metnin zemininde, insanın geçmişiyle birlikte yaşadığı, geçmişinden kolay kolay kurtulamadığı gerçeği yer alır.

"Karanfil, Gelincik veya Başka Bir Çiçek", yoksulluğun en çarpıcı resmini birkaç sayfada gözler önüne serer. Öykü soğuk bir evde oynanan restoran oyunuyla başlar ve biter. Hayalî yemeklerle gönlü edilen çocuğun ara sıra sert gerçeklikle yüzleşmesi, yürek parçalayıcıdır. Daniş en acıklı durumları sükûnetle, serinkanlılıkla aktarır.

"Üçüncü Kardeş"te üç kız kardeşin öyküsü anlatılır. Kız kardeşlerden biri çok güzeldir. Diğeri yani anlatıcının ikizi, kendisi gibi âmâdır fakat olağanüstü müzik kulağı sayesinde kısa sürede ünlenen, konserden konsere koşan, ailesinin geçim standartlarını yükselten biridir. Anlatıcı yalnızdır. Onun temel sorunu görmemek değil, görülmemektir. Öykünün sonunda herkese güzel bir ders verir.

Kitabın en dikkat çekici öykülerinden biri "Mutlu Yaratık" adlı öykü. Edebiyat mahfillerini, o mahfillerde bir şair etrafında halkalanan gençleri, o gençlerin kıskançlıklarını, şairle münasebetlerini yer yer ironiye varan bir dille anlatan Kadir Daniş, öyküsünün merkezine yine aşkı, ihaneti, kıskançlığı ve insan zaaflarını alıyor.

Edebiyat çevrelerine yönelik usturuplu bir eleştirinin de öykü boyunca yol aldığını görürüz. Şöhretin, çevrenin, alkışlara bağımlı yaşamanın, ilgi hastalığının sorgulandığı öyküde büyük şairin şöhretini borçlu olduğu eski aşkıyla yeniden karşılaşması sonucu şiiri terk etmesi anlatılır. Şairin çevresinde, ona hayranlıklarıyla kendilerine edebî statü devşiren gençlerin aralarında geçen olaylar, insan hâllerinin cesur bir teşhiridir aynı zamanda. Öykünün sonunda, anlatıcının Türk şiirini kurtarmakla sevdiği kızdan intikam almak arasında konumlanan radikal bir eylem yer alır ki aşk, öfke, intikam gibi duyguların iç içe geçtiği yer oradadır.

"Konstantiniyye'de Akşam Olurken" ve "O Eski Masal" adlı öyküler hem şiirsel hem metaforik bir üsluba yaslanır ve diğer öykülere nazaran biraz daha kapalı anlatıma sahiptir. "Pirzola Hasreti", kot taşlayarak geçinmeye çalışan insanların hayatına uzanır. Pirzola yemek ya da yiyememek sembolik bir anlama sahiptir. Hayatı boyunca doyasıya pirzola yemeyi

hayal eden birinin, yıllar sonra emeline ulaşmasıyla yaşadığı anlamsızlık, yediği pirzolalardan tat alamamasıyla aktarılır. Kasabını değiştiren, uzaklardan özel etler getirten kahraman asla istediği tada erişemez. Bu durum onda büyük buhrana sebep olur. Hayatın anlamı pirzola üzerinden irdelenir.

"Cennette Romanlar Hangi Dilde Yazılacak?" adlı öykü, bir şeyhülislam fetvası şeklinde kurgulanır ve bu bakımdan kitaptaki en postmodern öyküdür. Dönemin dili, ıstılahı, öykünün ve tarihin ruhuna uygun bir şekilde verilirken dipnotlar kullanılır. Kitabın sonunda yer alan "Meseller"de ise kıssa ve küçürek öykü arasında konumlanan meseller okuruz. Aşk, varlık, güzellik, hayatın anlamı, dillerin özü, düşüncelerin göreceliliği gibi temalar bu mesellerin odak noktasıdır. Kadir Daniş romanlarında olduğu gibi öykülerinde de meselesi olan metinler kaleme alır. Bu, onun büsbütün düşünce öyküleri yazdığı anlamına gelmez. Çünkü sorularını, sorgulamalarını kurmacanın kolunu kanadını kırmadan, içsel bütünlüğüne halel getirmeden gerçekleştirir. Kadir Daniş'te sorgulamalar ve yüzleşmeler, çimenlerin altında akan sular gibi usulca ve görünmez bir şekilde yol alır.

Zübeyde Andıç / *Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı*

Zübeyde Andıç, ilk öykü kitabı *Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı* ile selamladı okurlarını. Andıç'ın öyküleri genelde taşrada yaşayan insanların yaşamlarına odaklanır. Yazarın gözlem gücü dikkat çekicidir. Bazı öykülerinde dönem atıfları, ayrıntılar bir bellek vazifesi görür. Şiirlere, türkülere, yöresel deyişlere başvuran Andıç'ın atmosfer kurarken alabildiğine gerçek insanların, doğal hayatın, gündelik eşyaların ve tasvirlerin kapısını çaldığı gözlenir. Bugün hayatlarımızdan çekilen pek çok alışkanlığın, eşyanın motif olarak kullanıldığı öykülerde ölüm, yalnızlık, hüzün, aile içi iletişimsizlik gibi konular geniş yer bulur. Genelde mazide geçen olaylara kurmaca için tehlikeli sayılabilecek melankolik bir tını eşlik eder. Fakat bu tını aynı zamanda yazarın içtenliğinden de haber verir. Köşede kenarda kalan sıradan insanların anlatılmaya layık görülmemiş hikâyelerini en dokunaklı yerlerinden yakalayarak kurmaca evrenine taşır Andıç. Hayatı dokunaklı yerinden kavramanın doğal riskini yüklenerek kimi öykülerinde melankolik bir dil kullanan yazar, şiirsel dile sahici anlamlar yükleyerek bu riskli durumun üstesinden gelmeyi başarır.

Zübeyde Andıç, engellilerin kendi içlerine bakan hüzünlü pencerelerini; boğazı düğüm annelerin burukluklarını; kendi çocuğuna dikemediği

önlüklerin hüznüyle mahallenin çocuklarına çeyiz hazırlayan, kızlarına dikiş diken, böylece kendi yaralarına yamalar yapan kadınların özlemlerini; insanların yaşama dâhil olmaya çalışmalarını; eşinin vefatından sonra pandemiyle iyice yalnızlaşan ihtiyarın öyküsünü; annesinin yarası oluveren kızları; kızlarının sızısı olan babaların öykülerini anlatır.

Öte yandan Andıç, kadın erkek ilişkilerinde adilane bir denge kurar. "Hesaplaşma"da kadın mağduriyetini, "Ben Derdimi Söyleyemem"de erkek mağduriyetini ustaca dile getirir. "Ben Derdimi Söyleyemem", konusu itibariyle çarpıcıdır. Şehit abisinin hatırıyla kütüphanede hizmetli olarak işe giren kahramanın, abisine karşı vefa ve mahcubiyet dolu duyguları onun ağzından anlatılır. Ne kadar hüzün ve karamsarlık bulunsa da öyküler daima ışık alır. Söz gelimi "Siyah Gözlü Beyaz Güvercin" öyküsünde otistik bir çocuğun maruz kaldığı akran zorbalığı, çocuğun hayallerinin başını okşayan öğretmenin iyilikseverliğiyle dengelenir.

Sema Bayar / *Vakitsiz Ölüler Yurdu*

Sema Bayar, *Vakitsiz Ölüler Yurdu*'nda adından da anlaşıldığı üzere her biri ölümün gölgesinde serpilip gelişen öyküler anlatır. Öyküleri, göndermelerden önce bu ölüm duygusu birbirine bağlar. Kimsesizlik, hesaplaşma, pişmanlık gibi duyguların egemen olduğu öykülerde, ilk kitabından farklı olarak bu kez kurmacaya biraz daha ağırlık vererek öykünün olmazsa olmaz gereksinimini de yerine getirir.

Kitabın iskeletini temsil eden öykülerden biri olan "Bez Bebek"te imgesel anlatım şiirin imkânlarını kullanır: "Murat yerine her seferinde göz bebeklerine doğru dikey boşluklar akardı, yivli boşluklar. İçine ışık hüzmeleri, sevinç pınarları aksın diye değil; gözünü anahtar deliklerine dayayıp iç çeksin, ışıltılı beşikler, haleli havuzlar görsün diye. Avlusunda iri at kestaneler, akasyalar, kümesler, sevinçle koşuşan çocuklar görsün. Kendi yenilgisine sarılıp uykuya dalardı sonra."

Yer yer büyülü gerçeklik, gerçeküstücülük barındıran metinlerde kurgunun ayakları yerden kesilmez; yaşananlar bir şekilde hayatla ilişkilendirilir. Upirlerin, karakoncolosların, ecinnilerin cirit attığı öykülerde son tahlilde bu varlıkların metaforik bakımdan anlam yükleniciliği öne çıkar. Felsefenin de geniş yer bulduğu öykülerde "Mezar Artığı"nda olduğu gibi doğadan verilen misaller öne çıkar: "Yabani otlar kökünden sökülüp atıldığında toprağın derinliklerinde her zaman parçalar bırakır. O küçücük, hüzünlü parçalar atalarının intikamını almak için

baharı bekler, başka köklerle iş birliği yapar, gizlice örgütlenir ve hasada az bir zaman kala, büyük bir hınçla ekinleri istila ederdi."

Öyküden öyküye sirayet eden yegâne duygu kaybediştir. Küçük insanların kaybedişleri dilin imkânları kullanılarak estetik bir aksa oturtulur; rüya ile gerçek arasında askıda bırakılan kurmaca, okurun muhayyilesinde genişleme imkânı bulur. Karanlık, sarsıcı, sorgulayıcı öykülerin birbirine sirayet ederek ilerlediği kitapta, tasavvufi arka plan da dikkat çeker.

Zeynep Sayman / *Uzakların Kokusu*

Zeynep Sayman'ın *Uzakların Kokusu* kitabında kahramanlar bazen otoriteye başkaldırır bazen boyun eğer bazen susar bazen konuşur. Çünkü hepsi Âdem ve Havva'dır. Bu isimler, öykülerdeki realizmi simgesellikle dengeler. Kahramanların derinden derine birbiriyle akraba olmasına olanak veren bu tercih, insanın yeryüzü hikâyesinin hemen her yerde aşağı yukarı aynı yoksunluklar, çaresizlikler ve çıkışsızlıklar içinde cereyan ettiğinin altını çizer.

Çocuğu eltisine verilen isyankâr anne, yatağa bağlı yaşayan bir kadın, hurda toplayıcısı adam, sapan taşıyla kuş vuran çocuk, huşuyla ezan bekleyen ihtiyarlar, kahırlı tır şoförü, köye yeni atanan imam gibi birbirinden çok farklı insan tiplerini anlatan Zeynep Sayman, özellikle erkek kahramanların aktarımı hususunda başarısını ortaya koyar.

"Kökler"de bir aile apartmanında yaşayan kadının, önce söz hakkı, ardından ilk çocuğu elinden alınıp çocuğu olmayan eltisine verilir. Kahramanın saksılara çiçek dikmesiyle başlayıp biten öykü, geriye dönüşlerle; yaşananları, yaraları, dertleri okura anlatır. Kadının çaresizliği öykülerin geneline yansıyan ruh durumudur: "Ama bana doğduğum günden beri sesimi çıkartmamam gerektiği öğretildi." Bu çaresizlik "Sadece Birkaç Saniye"de bakıma muhtaç bir kadında yeniden vücut bulur. Bu defa kahraman bağlı olduğu yataktan hayal kurarak uzaklaşır. Hayal; anın genişlemesine, fiziki sınırların ortadan kalkmasına olanak verir. Bu öyküyle "Yol Boyu" öyküsünde kahramanların dış dünyanın kıyıcılığı karşısında kendilerine bir iç dünya kurması, hayallere sığınması dikkat çekicidir. "Yol Boyu" aynı zamanda kitabın en başarılı öykülerindendir. Öyküde geçmişte kalan acılar, kahramanın mecburi Ankara ziyareti dolayısıyla açığa çıkar. Zeynep Sayman'ın erkek dünyasını başarıyla anlatması takdire şayan. İsyan etmek isteyip edemeyen, yapmak istediklerini ancak hayalinde gerçekleştiren Âdem, dünyadaki ve kitaptaki diğer Âdemlerin çaresizliğiyle

akrabadır. Bu noktada Sayman'ın kadın mağduriyeti öykülerini erkek mağduriyetlerine yer veren öykülerle dengelediği, Âdemlerle Havvaların müşterek kederlerine nesnel yaklaştığı gözleniyor.

Kitaba adını veren "Uzakların Kokusu" adlı öykü incelikli duyarlıklar etrafında iyi bir dille örülmüştür. Anlatıcının babaannesi üzerinden dile getirdikleri, nesiller arası uçurum olarak da algılanabilir. Ama her şeye rağmen özenli dil, dikkatli bir üslup öyküye hâkimdir ve kurgu nesiller arası çatışmaya dönüşmez. İhtiyarların, dini bütün insanların, kendi dünyalarında nasıl gizli, derin, ince meraklar, sevgiler, ilgiler taşıdığını gösterir. "Hastane Durağı" ile "Ağabeyli Köyü" öykülerinde kıssalarda rastlanan bir nüktedanlık söz konusudur. Aynı zamanda *Mahalle Mektebi* dergisinin öykü editörlüğü görevini sürdüren Sayman'ın ilk kitabı, başarılı bir başlangıç.

Füruzan / *Akim Sevgilim*

Adıyla özdeşleşen ilk öykü kitabı *Parasız Yatılı* 1971 yılında yayımlanan Füruzan, yarım asrı aşan öykü yolculuğuna 2023 yılında sürpriz bir kitapla yenisini ekledi: *Akim Sevgilim*. Füruzan öykücülüğü zaten uzun soluklu bir gayretin ürünüdür. Yoksulluğun, kimsesizliğin ve çaresizliğin dirayetli anlatıcısı Füruzan, büyük çöküşleri toz kaldırmadan öykü dünyasına taşır. Ayrıntıları ıskalamaz, aksine öykülerini küçücük hissedişler üzerine inşa eder. Onun sıradan olayları ve kişileri ölümsüzleştirmesinin ardında bu titiz inşa süreci yatar. Bu genç dikkati son kitabında da görüyoruz Füruzan'ın. Her öyküde temel olarak bir duygunun izini süren yazar, şiirsel dil, bilinç akışı, olayı halka halka kıyıya taşıması noktasında okura keyifli bir yolculuk sunar. Toplumsal yaralar, sınıfsal sorunlar, sert gerçeklik Füruzan'ın yargısız kaleminde gözler önüne serilir. *Parasız Yatılı*'yı, *Kuşatma*'yı, *Gül Mevsimidir*'i yazan dinç kalemi *Akim Sevgilim*'de yeniden görürüz.

En kırılgan, hassas meselelere yaklaşırken sergilediği ustalık dikkate değerdir. Toplumsal sorunlara estetik bir boyut kazandıran yazar, yine hikâyelerin merkezine insanı, insan hâllerini ve aşkı koyar.

Kitap, "Akim Sevgilim", "Sesi Olmayan Türkü" ve "Varoşlarda" adlı üç öyküden oluşuyor. Kitabın ilk öyküsü "Akim Sevgilim"de olaylar yarım kalan bir aşk öyküsünün etrafında konumlanır. Tutkulu bir aşk hikâyesinin yanı sıra geriye gidişler, savaş hatıraları, Doğu-Batı çatışması, evliliğin kadına verdiği statünün ondan neleri aldığı gibi konular işlenir. Füruzan'ın görsel hafızasıyla gerçeklik kazanan öykü, kışı Maçka'da yazları Erenköy'deki köşklerinde geçiren bir ailenin dünyasına buyur

ediyor okuru. Öyküyü evin küçük kızı Gönül'ün dilinden dinliyoruz. Sadece Gönül değil, diğer kahramanların hayatına dair bilgiler de onların uzun konuşmalarıyla aktarılıyor. Bu bakımdan yazarın kendi sesini büyük oranda geri çektiği, kurguyu diyaloglarla ördüğünü söyleyebiliriz. Eşyalar üzerinden köşkün mazisine pencereler aralayan Füruzan; aşçılardan, hizmetçilerden, bahçıvanlardan, Fransız okullarında alınan katı eğitimden örnekler verir.

Öykünün merkezinde Gönül'ün küçük teyzesi Keriman ile göçmen bahçıvan Akim arasında yaşanan ve bahçıvanın adı gibi akim kalan bir aşk hikâyesi vardır. Füruzan'ın cesur kalemi köşkte olanları, mahrem çocukluk anılarını, ilk kadınlık duygularının ortaya çıkışını resmeder. Keriman ile Akim'in aşkının arasında büyük bir dağ gibi duran sınıfsal duvarı, bu duvara rağmen o sevginin nasıl gelişip serpildiğini, daha sonra evi çekip çeviren büyük teyze Mihriban tarafından nasıl bozulduğunu, baskılanan dürtülerin ileride neye dönüşebileceğini okuruz. Anlatıcı, köşkün ve toplumun dayattığı katı kurallarına bir itiraz, eleştiri, sitem olarak konuşur. Onun yaptığı sorgulamalar öykünün omurgasını oluşturur.

"Sesi Olmayan Türkü", "Dönümlerce toprağın hazinede göründüğü, dönümlercesinin kadastrolarının yapılmadığı yıllarda" Varnalı zengin bir ailenin Edremit'e gelerek oradaki doğal hayatı değiştirmesi anlatılıyor. Şehirlerin yaşadığı dönüşüm, bu dönüşümün insanlar üzerindeki etkisi, modernleşmeyle karşılaşan taşranın şaşkınlığı, özellikle sayfiye kasabalarının zenginler tarafından istismarı, zenginlere gösterilen iltimas gibi yan göndermelerle gerçeklik kazanan öykü, ilk öykü gibi yine geçmiş yıllara götürüyor okuru.

Füruzan'ın sakin, yargısız dili sayfiye kasabalarına dışarıdan gelenlerin dünyasına da kolayca girer, onların da arzu ettikleri şeyi içeriden deşifre eder. İnsanlar yeni bir dünya ararken o dünyayı değiştirir. Bu öyküde de talihsiz ve gizemli bir aşk hikâyesi anlatılır. Öyküde güzellik çokça altı çizilen bir olgu olarak karşımıza çıkar. Bu güzellik, felaketi de beraberinde getirir. Edremit'e gelen Varnalı ailenin güzeller güzeli kızı ile yakışıklılığıyla dillere destan Yandım Duran'ın başına gelenler, örtülü bir dille anlatılır.

"Varoşlarda" kitaptaki en sert öykü. Dili nahif, anlamı ve finali sert bir öykü demek daha doğru sanırım. Modern kentlerin atıkları arasında, çöp dağlarında yaşayan bir adamın ve beş yaşındaki oğlunun acıklı hikâyesi "Kentlerin kenti düşmüştü." diye başlar. Öyküde modern kentlerde varoşlarda yaşayanların yaşadığı geçim sıkıntısı, şehir halkının ise "Çok

kalabalık doldu çok, böyle de olmaz ki." demekten öteye geçmeyen gelgeç hayıflanmaları gözler önüne serilir. Çöp toplayıcısı bir adamın ve onu çöp dağlarındaki kulübelerinde bekleyen küçük oğlunun öyküsü alt metninde çığlık barındırıyor. Füruzan bu kitabında yine en hassas, en trajik meseleleri usul usul anlatıyor.

Füruzan öykücülüğünde insan bir bütündür, onu parça parça anlamaya yeltenmek, herhangi birinin bakış açısıyla yargılamak saygısızlıktır. Öte yandan geçmiş, öykülerin önemli bir bölümünü içerir. Baştan beri geriye doğru anlatım hemen bütün öykülerinde mevcuttur. Çünkü bugünkü insanı, dünü olmadan anlamak zordur. Bugün, dünün birikintileriyle bugündür. Füruzan geçmişi, ekseri bir karşılaştırma unsuru olarak bugüne taşır ve bu karşılaştırmalardan yeni farkındalıklar doğar. Onun öykülerinde hayat olduğu gibi ve anlaşıldığı kadardır.

Gülşen Funda / *Yol Deriz Ona*

İlk kitabı *Felgu*'yla okurda beklenti uyandıran, bir sonraki adımı merak edilen Gülşen Funda, ikinci kitabı *Yol Deriz Ona* ile bilinçli bir yürüyüş gerçekleştirdiğini ortaya koymuş oldu. Yazarın kadim metinlerle dillerle masallarla kurduğu bağ, güçlü bir öykü atmosferi oluşturmasına imkân verdi. Kahramanlarını, küllenmiş bir dünyaya üfleyerek harladığı ateşin etrafına dizen Funda; yolculuk, mağara, ada, ayna, rüya, dil, ses gibi evrensel imgelerle okuru bu büyülü dünyaya davet ediyor.

Yedi öyküden oluşan kitap modern kurmacayı tarihle mitle masalla zenginleştiren başarılı bir metinler arasılık örneği kabul edilebilir. Gülşen Funda, en trajik insan hâllerini, toplumsal durumları dil titizliğiyle hatta bazen anlatının vect hâline eriştiği bir dikkatle ortaya koyar. Şairane üslup öykülerde sıklıkla kendini gösterir ve okura her şeyden öte iyi bir okuma keyfi sunar. Gülşen Funda nesnel, yargısız, alabildiğine saf bir bilincin içinden konuşur.

İlk öykü "Öteki"de Elif Kadın, bir çobanın tecavüzüne uğrar. Ailesi ve toplum tarafından horlanıp ötekileştirilen, yalnızlaştırılan kadın, doğum için komşu köye gider. Doğum esnasında duvardaki Fadime Ana'nın Eli, levhasından inerek Elif Kadın'a yardım eder. Sütü olmadığı için besleyemediği çocuğunu doyurmak için kapı kapı dolaşan ama kimseden merhamet bulamayan Elif Kadın'ın dilinden öykünün merkezini oluşturan bir beddua dökülür: *"Bu köy böylece yok olup gitsin."* Köyün hikâye anlatıcısı ihtiyar Ayata ona sahip çıkar, Elif Kadın'ı ve oğlunu kendi oğluna emanet eder, torunu Udar ile birlikte büyümesini sağlar. Bilindiği üzere

Dede Korkut Hikâyeleri'nde Tepegöz de bir çobanın peri kızına tecavüz etmesi sonucu doğmuştu. Bu iki olay arasında ilişki kurulur. Öyküde hikâye anlatıcısı ve iyi kalpli Ayata ile kötümser hikâye anlatıcısı Yazgan'ın anlattıkları aslında kadim bir hikâyenin iki yüzünü resmeder. Biri yapar, diğer yıkar. Elif Kadın'ın oğlu Abray, yıllar sonra köyü ateşe vererek annesinin intikamını alınca üvey kardeşiyle karşı karşıya gelir. Bu kavga Tepegöz ile Basat'ın karşılaşmasından başlayarak tarihteki bütün kardeş kavgalarıyla ilişkilendirilir. Kadın olmanın zorluğu, ön yargılar, toplumsal bağnazlıklar öyküdeki atmosferin parçasıdır ve bu dekor dille inşa edilir.

"Dua" öyküsünde dinleri sebebiyle Konstantinopolis'ten sürülen yedi düzine adamı ve bir çocuğu, Tanrı'nın Kenti Theopolis'e doğru yürürken görürüz. Çocuk Shenouda, babası Theophanes'in ardından yürümekte ama babasının dindarlık coşkusu altında kendisinin değersizliğini hissederek buna içten içe isyan etmektedir. Bu isyan babasından başlayıp Tanrı'ya kadar uzanan daha derin bir sorgulamaya evrilir. Kitabın en çarpıcı öykülerinden biridir bu. Kafile, yolda dinlenmek için bir mağaraya girer ve çocuk orada hastalanır. Çocuğun üç gece gördüğü rüyalar, öykünün güçlü pasajlarını oluşturur. Mağaranın kalbindeki görkemli ağacın şahitliğinde babaya kırgınlığın, Tanrı'ya sitemin, ruhsal yalnızlığın dile geldiğini görürüz. Gülşen Funda, rüya ile gerçek arasındaki köprüyü bilinç akışı ve imgesel dilin imkânlarından yararlanarak kurar. Öfkeli, karanlık ve aydınlık rüyalarda dil, okuru bir burgaç gibi içine çeker.

Gülşen Funda kadim dillerin, masalların izini sürerken sesler seslere, öyküler öykülere ulanır. Bazen gerçeküstünün bazen büyülü gerçekliğin sınırlarında gezinen Funda'nın öykülerinde bir ağaç, öyküden taşıp evrenin merkezi olabilir, bir ses uzak diyarlardan muhatabına ulaşabilir, rüyalar gerçeğe, gerçekler tarihe, tarih masallara karışabilir. Bu gerçeküstü atmosferin modern akla herhangi bir açıklama borcu yoktur. Yazar açıklamaz, pozitivizme diyet borcu hissetmez. Her şey alabildiğine gerçektir. Kadim masallar, sesler yazarı kendine çeker. Tıpkı "Ses" öyküsünde Sengel yurdundaki Karasaç Ana'nın sesinin, St. Petersburg'da yaşayan Matthias'i çağırması gibi. Sözcükleri, masalları yok olmak üzere olan bir dilin çağrısıdır bu. Yerel kıyafetler giyen, halkın arasına karışan Matthias yıllarca Ural'ı, Sibirya'yı, Kazan'ı, Yenisey'i ve daha pek çok yeri dolaşır. Yok olmak üzere olan dile dair bulduğu her şeyi kaydeder ama bir türlü kendisini çağıran sese ulaşamaz. Bir tesadüf sonucu aradığı çift gövdeli ağaç ve Karasaç Ana'yla karşılaşan kahraman, aslında kendini tekrar eden dişil bir güçle birlikte hayatının sonunda kendisine refakat

edecek sesi de bulmuş olur. Bir dili ölümden kurtaran kahraman, kendi ölümünün yalnızlığını teselli eder.

"Ava" öyküsünde kadim bir anlatıdan modern bir ikiz benlik yorumuna kapı aralayan Gülşen Funda, okuru Mava Adası'nda yaşayan halkın, Paspara kuşlarının, Mazaya ağaçlarının, Kuda Ormanı'nın ve katu dikenlerinin evrenine buyur eder. Dünyadan yalıtılmış adanın kıyılarına bir kadının sürüklenmesiyle başlayan öykü, psikolojik derinliği ayna metaforu üzerinden kurgular. Misafir kadının geçmişiyle ona sahip çıkıp yoldaşlık eden kadının duyguları arasında kurulan ilişki, hem ikiz benlik hem sonsuz döngü fikrine kapı aralar. Adayı terk etmek biraz anneliği, biraz kadere ilişen bahtsızlık döngüsünü biraz da fiziksel esaretin dışına çıkma hamlesidir. Elbette bu kolay olmayacaktır. Adanın ilginç varlıkları kahramanın yürüyüşüne mani olmaya çalışır. Çünkü adada anlatılan masallar herkesin adada doğup orada ölmesini öğütlemektedir. Kitapta sen diliyle anlatılan tek öykü olan "Ava"da kimin kimi bulduğu, kimin kimi kaybettiği, kimin neye eriştiği soruları okurun bilinç düzeyi ve ruhsal durumuna göre değişiklik arz eder.

"Eşik"te dilleri ve dinleri yasaklanan insanların Kaşgar'dan Yeşim Taşı Kapısı'na yürüyüşlerinin öyküsü anlatılır. Yitik dil fikri yine öykünün omurgasını oluşturur. Oğullarına hasret bir anne ve terzilik etrafında örülen kurguda, bir terzinin kumaş parçalarını birbirine birleştirirken oğullarına kavuşma hasreti benzeştirilir. "Kovuk" adlı öyküde İstanbul'da Sümbül Efendi Camii'nin avlusunda bulunan çifte sultanlar türbesinin ve sultanlara dostluk eden Katerina'nın sırrı anlatılır. Sırrın merkezinde cami avlusundaki Zincirli Servi vardır. Bir çay ocağında Çelebi Dede'nin anlattığı hikâyeyi Katerina bizzat kendisi tamamlar. Hikâyeyi dinleyen Çelebi Dede'nin torunu Kader, bir ucu Evliya Çelebi'ye uzanan kadim bir hikâyenin parçasıdır artık.

"*Mühür*" kitabın son öyküsüdür. Baba oğul çatışması gibi evrensel bir konu, kanonik metinlerin aksine sıra dışı bir sonla nihayetlenir. Soğdlulara karşı savaşa gitmek isteyen Talay ile barıştan yana olan babasının zıtlaşması bir süre sonra onları karşı karşıya getirir. Öykünün odağında sevgisine karşılık alamayan bir oğul vardır. Talay, kendisi için verilen sürgün kararına riayet etmez, gizlice babasının çadırına döner. Çadırda yaşanan yüzleşme, baba ile oğul arasındaki buzların çözülmesine vesile olur. Sevgi törenin de üzerindedir artık. Öykünün sonunda baba ile oğulu Soğd eline doğru birlikte at sürerken görürüz.

Gülşen Funda, kadim dünyanın insanlarını, o insanların sorunlarını modern bir duyarlılıkla öykülerinde yeniden var ediyor. Mitler, masallar, destanlara yaptığı göndermelerle anlatısını derinleştiren Gülşen Funda, *Yol Deriz Ona* kitabıyla yolculuğuna emin adımlarla devam ettiğini göstermiş oldu.

Sıddık Yurtsever / *Yarım Kalmış Bir Nehir*

Sıddık Yurtsever, ikinci öykü kitabı *Yarım Kalmış Bir Nehir*'le okurlarını selamladı. "Duman", "Ve Kül" adlı iki bölümden oluşan kitapta Yurtsever, iki ayrı bilinç düzeyi ve estetik anlayışla öykülerini kaleme aldı. Altı öyküden oluşan ilk bölümde öyküler birbiriyle ilişkili kurgularla örülmüş. Kahramanlar öyküden öyküye geçer. Söz gelimi bir öykünün ana kahramanı, diğerinde tip olarak küçük bir rol üstlenir. Böylece birbirine temas eden hayatlardan hem novella hem her biri müstakil olarak da okunabilen öyküler çıkar. Öyküler tek bir noktadan hareket eder, halka halka genişler, bu genişleme esnasında ileri ve geri zaman sıçramalarından yararlanarak bütüncül bir kurguya erişir.

Osman Konuk'un şiiriyle başlayıp Edip Cansever'in dizeleriyle biten kitabın özellikle ilk bölümündeki öyküler, yer yer şiirsel bir hüviyet kazanır. Diyaloglar, monologlar İkinci Yeni şiirinin tadını verir. Öykülerde hayatın geçiciliği ve ölüm daima fondadır. Zaten kitabın adıyla murat edilen yarım kalmışlık da ölümle gerçekleşir. Kitabın ilk öyküsü olan "Durma Koş Çağır Bütün Yangınlarını", trajikomik kurgusu kadar muzip diliyle de dikkat çeker. Emekli bir banka memurunun kendi ölümünden sonraki konuşmalarıyla inşa edilen öyküde bitirim, sataşkan, muzip bir dil egemendir. Ölmüş olmasına karşın yaşam enerjisini koruyan sesin bir rüyanın içinden konuştuğunu anladığımızda, yani öykü aydınlanma anını yaşadığında öykü boyunca gaipten gelen bir sesi ima eden *bisesvar* ifadesinin, kahramanı uyandırmak için karısının açtığı televizyondaki maç yorumcusunun, futbolcu Biseswar'dan bahsetmesiyle ilgili olduğu anlaşılır. "Biz Size Döneriz", bir otobüs yolculuğunda Müzeyyen'e odaklanan kahramanın merak duygusunun peşinden gideriz. Fakat öykünün kendini açık etmesi için ilk bölümü bitirmemiz gerekmektedir.

Mizah, bilinç akışı, üst kurmaca gibi tekniklerden yararlanan Yurtsever, "İdris Dağı Yahut Diğer Meseleler" adlı öyküde, eserlerinde dinî motif kullandığı için kanonun dışına itilen bir yazarın öyküsünü anlatır. "Değil" öyküsünde üstkurmacaya başvuran Yurtsever, kurmacanın poetik sorunlarını, okurla yazar arasındaki diyalogla sahneler. Taşra merkez

çatışmasının artık klişe olduğunu söyleyen kahraman, "Kalbime iyi gelen yerleri yazmayacaksam ne diye kalem oynatayım ki ben?" der.

İlk bölümde postmodern, avangart bir tutum tercih eden; söylemlerini, ironisini, kahramanlarını bu tutum çerçevesinde inşa eden Yurtsever'in ikinci bölümde taşra hikâyeleri anlattığını, anlatıda deneysellikten kaçındığını, modern öykünün sınırlara riayet ettiğini görürüz. "İhsan Dayım Nasıl Komünist Oldu?" adlı öykü ara başlıklardan farklı bakış açılarından anlatım egemendir. Öykünün içindeki ceylan hikâyesi, kahramanın lehine bir misyon üstlenir. Sevdiği kız yüzünden komünist olan kahramanın öyküsü, okuru gülmekle ağlamak arası bir yerde tutar.

Sıddık Yurtsever, öykü yolculuğunu sürdürüyor. İlk bölümdeki kurgusal zekâ, bitirim dil, ironi becerisi onun sonraki metinlerindeki parıltıdan haber veriyor.

Halil Ziya Doğruöz / *Müzmin Susuzluk*

Halil Ziya Doğruöz, iyi düşünülmüş rafine bir novellayla öyküseverleri selamladı. Doğruöz'ün bu ilk kitabı aynı zamanda 19. Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüş.

Oturmuş bir dile, fazlalık barındırmayan anlatıma, sakin, duru bir kurguya sahip olan kitap bir yanıyla Bursa'ya armağan hüviyeti taşıyor. Şehrin yaşadığı değişimi öykünün dekoru olarak ve kurguya sadık kalarak anlatmayı başarıyor yazar. Mekânın vurgulandığı öykülerde sıklıkla rastlanan belgesel havasından ustalıkla sıyrılan Doğruöz, kahramanın küçük hayatı etrafında, gerçekçi bir zemin kurguluyor.

Tanpınar ve Tanpınar kahramanlarının eşlik ettiği öykü, nöbetler geçiren kahramanın ne zaman satın aldığını hatırlamadığı bir deftere hayatını, anılarını, düşüncelerini, hayallerini yazmaya başlamasıyla şekillenir. Zaman zaman kendi varlığından, gerçekliğinden şüpheye düşen anlatıcı, "belki de o meçhul okurun marazi bilinçaltında yarattığı girift bir kâbusun marazlı karakteriydim." demek suretiyle okuru da bu monologa dâhil eder.

Çarpık kentleşme, gelenek-modern çatışması mekân üzerinden verilir. Eski Bursa sokakları, insanları, yokuşları, çeşmeleri, ağaçları öykünün atmosferini oluşturur. Gayrimüslim komşular, karşılıklı önyargılar ve bütün bunlara rağmen insan olmak ve acı etrafında kenetlenen bireyler... Ölümün gelmesi ve her şeyi değiştirmesi, öykünün ana fikrini oluşturur. Zaten üst üste gelen ölümler kahramanın sağlığını kaybetmesine, ateşli

hastalığa tutulmasına, sıkça baygınlık geçirmesine, sonunda bir eve kilitlenmesine ve öykünün başlamasına sebebiyet verir. Eve kilitlenme bile öyküdeki hayalî Tanpınar kahramanları gibi askıda bir gerçeklikle aktarılır. Kayıp anahtar metaforu üzerinden evde kilitli kalan kahraman, yazarın öykünün sonunda yapacağı ustaca bir göndermeyle kendi içine kilitli kalmak gibi katmanlı bir okumaya imkân verir. Ölüm duygusu öykünün temel motivasyonudur. Bu duygunun gölgesinde serpilen hayat, aile ilişkileri, sokaklar, arkadaşlıklar, ilk gençlik anıları ayrı bir önem kazanır. Anlatıcı ara sıra okurla konuşur. Kurgu "hayal, rüya, kâbus ve hatta halüsinasyon" arasında gidip gelir. Selim Işık, Halit Ayarcı, Nuran, Mümtaz öyküde okuru bekleyen roman kahramanlarından. Vahdet Apartmanı'nda başlayıp biten uzun hikâye, Türk öyküsü adına umut verici parıltılar taşıyor.

Vildan Külahlı Tanış / *Çizgide Bir Kukla*

Vildan Külahlı Tanış'ın ilk öykü kitabı Çizgide Bir Kukla olmasına karşın yazar uzun zamandır öykü dergilerinde ve muhtelif yarışmalarda aldığı ödüllerle edebiyat çevrelerinde adından söz ettirmişti. Duru, yüksüz, rafine bir dil ile açık anlatım tercih eden Tanış, özenli kurgularla okuru selamlıyor. Yalnızlığın ve ölüm temasının egemen olduğu öykülerde kimsesiz, yalnız, çaresiz insanların hayatlarına yaklaşırız. "Şemsiyeli Kadın" öyküsünde eşini kaybeden bir kadının derin acısını, yetkin bir sahneleme gücüyle anlatır. Yağmurun travmatik bir etki bıraktığı kahraman, havanın iyi olup olmamasına bakmaksızın sürekli şemsiyeyle dolaşmakta, bu durum onu toplumda hayretle bakılan birine dönüştürmektedir. Öykünün aydınlanma anı, kadının geçmişte eşini kaybettiği yağmurlu günle açıklanmış olur. "Yeşil Mürekkep" öyküsünde yazdıklarına karşılık bulamayan Kemal Koton adlı yazarın, kendine övgü dolu mektuplar yazması ve bunları keyifle okuyup cevaplandırması anlatılır. Yazar, yalnızlığı kurmacayla aşmaya yeltenir. Aslında Kemal Koton, öykücü Metin Nart'ın bir öykü kahramanı. Vildan Külahlı Tanış bu öyküyle Nart'ın öykülerinde karşımıza çıkan bir karakteri ete kemiğe büründürüyor. Öykünün metinlerarası hüviyeti bu ilişkiden ibaret değil. Kitabın sonunda yer alan Aziz'in Hikâyesi öyküsünde ise Koton'a gelen mektuplardan birinin gerçek olduğunu anlar ve şaşırırız. Kitapta "Alo Buyurun Yalnızlar Geçidi" ile "Piyanist Şantörün Ölmeden Önce Ölümü" adlı öykülerde kaderin gadrine uğramış, kıymeti bilinmemiş insanların yaşamları anlatılır. Tanış, iyi düşünülmüş, fazlalıksız kurgusu ve sade diliyle Türk öyküsünde şimdiden kendine yer açmış bir isim.

Tuba Dere / *Uzaklara Giden Hükümdar*

Tuba Dere, *Uzaklara Giden Hükümdar* kitabıyla günümüz öykücülüğüne yeni bir soluk getiriyor. Soluk eski, unutulan, gözden düşürülen bir soluk aslında: Masallar. Öyküleri, onlara ilham kaynağı olan müziklerle birlikte okura sunar Tuba Dere. "Karşı Kıyıyı Kim Çizdi?", İstanbul'da bir sabah karşı kıyının yok olmasıyla başlayan, martıların atası Eyyübacel ile kayıkçılardan Ali Kaptan'ın yok olanı bulmak için aynı anda ileri atılmasını konu edinir. Daha doğrusu, konu edindiği anlamı bu iskelet üzerine giydirir. Kız Kulesi bile kaybolmuştur. Şehir geri gelmek için "hayalleri cesur" birini bekliyormuş. Nitekim şehir geri gelir. Topkapı, Dolmabahçe, Kız Kulesi, Galata Kulesi birer birer yerlerine kurulur. Öykü bu ikinci var oluş üzerine düğümlenir: "Demek ki her şey gerçek olabilmek için düşleri, sadece düşleri zengin birinin hayal etmesini bekler."

Uzaklara Giden Hükümdar'da *Manas Destanı*'nın, Tanrı Dağları'nın büyülü evrenine gireriz. Aşkın yakıcı ateşiyle her şeyini terk eden han, mağarada atalarının ruhuyla karşılaşır; Hayal Mabedi'nde yaşadığı büyük yüzleşme göndermeleri bakımından modern anlamlar, çağrışımlar da ihtiva eder. Semetey ve Ayçürök'ün mitsel zeminine eşlik eden mağara metaforu, öyküye psikanalitik bir boyut kazandırır.

"Aranikan'ı Ele Geçiren", kitabın en sarsıcı öykülerinden biri. Kasabanın dağ yolunda, ormanın başlangıcında bulunan yaşlı çınarın gövdesindeki kulübedeki ağaç evde Aranikan ile Biran'ın öyküsünü ustaca anlatır Dere. Müritleri geyik kılığında gezen Benli Baba efsanesiyle zenginleşen öykü, kadın erkek üzerinden aşkı, hayatı, ölümü irdeler. Öyküdeki sahneler ustalık barındırır. Bu öyküyü günümüz öykücülüğünün başarılı bir büyülü gerçeklik örneği olarak kaydetmek gerekiyor.

"Mika ile Kami" öyküsünde de kadın erkek ilişkisinin alıngan, kırgın bir modellemesini görürüz. Tuba Dere, kendi meselesini merkeze koyar ve istediği her canlıdan öykü devşirebilir. Bunun en ilginç örneğini, Mika ve Kami adından iki salyangozun aşk gecesinin sabahında yaşanan pişmanlık, şaşkınlık, tereddüt gibi duygularda görürüz. Acı bir sonla biten öyküde, kabuklarını kırmanın, savunmasız kalmanın bir bedeli olduğu anlatılır. Üstkurmacayla masalların akrabalığı; Kami'nin hikâyecinin dilini ısırıp ona hikâyeyi yeniden yazmasını istemesiyle sağlanır.

"Dağ" öyküsünde ise dağın zirvesindeki yedi renkli çiçeği arayan kafilede ihtiyar, genç kız ve çocuklar hayatı alıngan tipler üzerinden geneller, kucaklar. Herkes kendi saadetini arar fakat kimse yoldan saparak

dağın zirvesinde bulunmayı bekleyen çiçeğe doğru yürümeyi akıl edemez. "Bahtına Hasret Düşen Deniz"de anlatıcı Akdeniz'dir. Tuba Dere, iyiliğin ve güzelliğin nasıl kıskanıldığı, kıskançlık ve hasedin nasıl galip geldiğine dair buruk ve yaratıcı bir anlatıya davet eder okuru.

Esra Kahya / *Benim Rüyalarım Hep Çıkar*

Esra Kahya, *Kambur* romanıyla *2021 Ahmet Hamdi Tanpınar Roman Ödülü*'ne layık görülmüştü. 2023 yılında okurla buluşan *Benim Rüyalarım Hep Çıkar*, Kahya'nın ilk öykü kitabı. Zengin dili, başarılı kurguları ve katmanlı öyküleriyle Kahya, ileride de kendinden sık sık söz ettireceğe benziyor. Hem sürreal hem realist öykülerin altından ustalıkla kalkan Kahya, bunu zengin dili ve detaycılığıyla başarıyor.

Kahya'nın öyküleri genelde bir an, bir durum etrafında genişler, derinleşir. Bu derinleşme geriye dönüşlerle sağlanır. Geçmiş yıllar ya da öykünün geçtiği atmosfer ayrıntılarla resmedilir. Öykülerde mekânların ekseri kırsal olarak seçildiği gözlenir. Kahya taşradaki başarısını tarihî öykülerde de sergiler. Dille, sahici bir dönem atmosferi yaratır.

Kitabın ilk ve son öyküsünde gerçeküstücülüğün egemen olduğu iki öykü yer alıyor. "Mercan'ın Saçları"nda bir halk inanışının yani büyünün köşeye sıkıştırdığı genç kadının, öykünün sonunda kendi kaderine sıkışmışlığı çarpıcı bir biçimde anlatılır. Son öykü "Yetiş Umay Ana"da ise Türk mitolojisinde doğumla ilişkilendirilen Umay Ana mitiyle karşılaşırız. Gerçekle gerçeküstü iç içe geçmiş, ustaca askıda bırakılmıştır. Kahya'nın sahneleme gücü, bu öyküde de okuru hızla içine çeker. Kumalar arasında yaşanan çocuk kıskançlığı öykünün odak noktasıdır. Trajik bir sonla biten öyküde, serinkanlı anlatım gerçeklik hissini artıran unsur olarak dikkat çeker.

Kahya'nın öykülerinde ölümler skandala neden olmaz, olanca doğallığıyla hayatın yanı başında yer alırlar. Ama bazı ölümler öykünün boğazında düğüm olur. "Külleri Kaldı" öyküsünde ak sakallı Münip Efendi'nin büyük bir yangınla hatıralarını yoklaması buna örnek olarak verilebilir. Bu öykü de şimdiki zamandan geriye doğru bir çözümleme izleği taşır.

Büyülü bir kadının kasvetli dünyasından cüzzama yakalanan bir yeniçerinin hezeyanlarına, babasının getireceği posteri bekleyen çocuğun heyecanından Ankara sokaklarında beş parasız gezen bir öğrencinin çaresizliğine kadar pek çok insan dünyasına ustaca yaklaşan Esra Kahya,

özetle ne yaptığını bilen; dile, kurguya, estetiğe hâkim bir öykücü olarak karşımızda duruyor.

Neslihan Soydaş Yıldız / *Eve Gitmeyen Yollar*

Neslihan Soydaş Yıldız, ilk öykü kitabı *Eve Gitmeyen Yollar*'da hayatı, zamanı, yakınlıkları sorgulayan; temelde yüzleşmenin ve hesaplaşmanın ön plana çıktığı öyküler kaleme alır.

"Ağlama Sırası", "Yalnızlık Bakanlığı", "Bir Barbarın Dünya Tarihi", "İsimsiz Bir Öykü" gibi dikkat çekici isimlerden oluşan on yedi öykünün yer aldığı kitapta, birbirinden çok farklı durumlar, duyarlılıklar anlatır yazar. Dili dâhil her şeyini geride bırakıp bir vadiye yerleşen, orada yaşayan adamın öyküsünün anlatıldığı "Tek Başına Bir Dil"de bu yalnızlığın ucunda birdenbire ortaya çıkan son, kahramana büyük bir yüzleşme yaşatır.

Trajik aile hâllerini dolaylı yollardan ve nesnel bir dille anlatan Soydaş, "Vedaya Batmak" öyküsünde evin kilerinde intihar etmeyi düşünen genç bir kadının gelgitli dünyasına da aynı serinkanlılıkla sokulur. "Bir Sona Hazırlanıyorum" ise kitaptaki en şaşırtıcı öykülerden. Rüyayla gerçeğin, acı bir şekilde birbirine geçtiği, bir bulmacaya dönüştüğü öykünün sonunda savaş ve çocuk, en derindeki iki tema olarak ortaya çıkar ve öyküyü geriye doğru yeniden anlamlandırır. Bir fark ediş, aydınlanma anına yaslanan öykülerde kahramanlar, kendi yalnızlıkları ve açmazlarıyla baş başadır. İmgesel bir dille fantastiğin sınırlarında gezinen öykülerde, alışılagelenin dışında bir anlatım söz konusudur. Bu açıdan Soydaş'ın yenilikçi dili, deneysel tutumu onun daha sonra yazacağı öykülerle ilgili merak uyandırıyor.

Hüseyin Mehmet / *Kalanlara*

Hesaplaşma edebiyatın önemli temalarından biri olarak sıklıkla karşımıza çıkar. Yazı, hesaplaşmanın bir aracıdır. Gümülcineli genç yazar Hüseyin Mehmet'in ilk öykü kitabı *Kalanlara*'da, bu kez yazıyla hesaplaşan öyküler yer alıyor. Kitaptaki berrak, akıcı dil her şeyden önce Mehmet'in iyi bir nesir yazarı olduğunu gösteriyor. Nitekim öykülerinde Sait Faik'te sıkça rastladığımız türden deneme tadında bölümlere rastlarız. Düşüncesini saklamaz yazar, okurla apaçık konuşur. Fakat her halükârda anlattıkları başı ve sonu itibariyle kurmacaya yaslanır. Kurmacayı sadece denemenin değil, güncenin de sınırlarında gezdirir Hüseyin Mehmet.

Kalanlara'da bitirim dil, Türkçenin zengin söz varlığıyla buluşuyor ve okura keyifli bir yolculuk vadediyor. Yazarın betimlemeleri, tasvirleri yenilikçidir. Özgün terkipler kullanarak risk alır ve doğrusu bu riskin hakkını verir. "Tepegöz'ün Cengâverlik Zırhını Kuşandığı Hikâyedir" öyküsünde bu yenilikçi tavrını muhafaza eden yazar, *Dede Korkut Hikâyesi*'ni modern anlatının içine alarak yeni anlatıya başarılı bir pencere açar.

Üstkurmaca öykülerin genelinde gözlenen bilinçli bir yaklaşım olarak karşımıza çıkar. "Sayfadakiler" öyküsünün giriş cümleleri, yazarın genel tavrını hülasa eder: "Olay bu sayfada olur. Her şey burada kilitlenip açılır." Ayrıca, "Öyküyü Buraya Yavaşça Bırakıyorum" adlı öyküye, "Buradan bir öykü çıkar, dedim." cümlesiyle başlar. "Taç Utangaçlığı" ise kitabın en sarsıcı öykülerindendir. Mülteciler Avrupa'ya doğru yürümektedir. Kahraman da eşiyle birlikte yürümekte fakat yarasını, gizli gizli kan kaybettiğini saklamaktadır. Bu sahnelemedeki ustalığı Hüseyin Mehmet'i, klasik edebiyatla akraba kılar. Umut verici bir ilk kitap *Kalanlara*.

Muhammet Erdevir / *Karanlığı Tanıyorum*

Muhammet Erdevir, öykü yolculuğunu üçüncü öykü kitabı *Karanlığı Tanıyorum*'la sürdürüyor. Erdevir'in öykülerinde yolculuklar, otobüsler, garlar, hastane odaları, büfeler, çay bahçeleri yani hayatın en doğal hâliyle ortaya çıktığı, kendini deşifre ettiği mekânlar göze çarpıyor. Sıradan insanların hayatları ve hayalleri üzerinden aşk, ayrılık, ölüm gibi evrensel temalara odaklanan Erdevir'in konuşkan kalemi; mizahla liriği, hayalle gerçeği itinayla birleştirmeyi amaçlıyor. Öykülerin ortak duygu izleği; kadın erkek iletişimi ve iletişimsizliği, karşılık bulamamış aşklar, mecburi ayrılıklar, yoksunluklar ve bütün bunlarla derinleşen yalnızlıklar olarak açıklanabilir. Hikâye çıkarmanın yasak olduğu yolculuklar, taşrada sıkışan ve kendi içine çekilen insanlar, birbirinden uzak çiftler, dışarıya karşı suskunken kendi içlerinde konuşkan kahramanlar; kaybedenlerin, yitirenlerin, ulaşamayanların müşterek cesaretini kuşanır. Öyküler genelde şimdiki ana odaklanır, fakat "Evin Oğlu"nda olduğu gibi kimi zaman nesneler ve ölüler üzerinden geçmişe de pencere açar. Erdevir, "Takvim Kurguları"nda okuru Faruk'un hayatına davet eder. Onun hayallerini bile kısıtlayan hayatı, ayrıntılar sayesinde gerçeklik kazanır. Konuşmalar, mekân tasvirleri, sokaklar öykünün film şeridi gibi karşımızda akmasına imkân verir. Faruk'un üç ayrı hayaline, o hayaller üzerinden duyarlıklarına ve özlemlerine şahitlik ederiz. Hayalden hayata geçişlerdeki başarısı dikkat

çekicidir. Erdevir'in şairliği öykülerine lirik nefes üflemeye devam ediyor. Ama onun üslupla ilgili dikkati özellikle "Aramızdaki Karşı" adlı öyküde kendini apaçık gösterir. Âşık olduğu kadınla muhtemelen son defa buluşan kahraman, bütün ısrarına rağmen kadının direncini kıramaz. Öykünün sonuna doğru kadının "Zaten ben hamileyim." demesiyle kahramanın ruh dünyasındaki çarpılma, üslupla uyumlu şekilde aktarılır. O andan sonra nefesi kesilmiş, şaşkın, yıkılmış kahramanın nabız atışını, cümlelerin ritminde duyarız.

Ayşe Hicret Aydoğan / *Mozart'ın Nasırlı Elleri*

Ayşe Hicret Aydoğan ilk öykü kitabı *Mozart'ın Nasırlı Elleri* ile okuru selamladı. Kitapta sindirilmiş bir varoluş sancısının görünümlerini, birbirinden pek de uzak sayılmayacak duyarlılıkla ortaya koyuyor Aydoğan.

Öykülerde anlatılan kadınlar; hayal kırıklıkları ve ruhsal çöküntülerle resmedilir. Aşk ve pişmanlık bazen yan yana bazen birbirinin yerini alacak şekilde öne çıkar. Kırgın, küskün, kendi içine çekilmiş ama orada da huzur bulamamış kahramanlara odaklanan yazar; erkeklerin, anne babanın ve en geniş ifadesiyle toplumun gadrine uğrayan kahramanlarını serinkanlı bir dille anlatmayı başarır. Kahramanlar hayattan alacaklı ama aynı zamanda sakinliğini koruyan, hâlâ sabreden, karşı koyamayan, karşı koyabilecek cesaretleri çoktan kırılmış insanlardan oluşur. Kadın sindirilmişliğinin altını çizen öykülerde ebeveynle hesaplaşma gizli bir odak olarak öyküden öyküye sıçrar. "Gece" ve "Leş" öykülerinde gece ve leş kavramlarıyla imgenin sınırlarında gezinen Aydoğan, temel mesele olarak travmaların insan davranışlarına yansımasını konu edinir. Yer yer müziğin eşlik ettiği öykülerde mekân zenginliği göze çarpar.

Feyza Ay / *Denizağaçları, Kemikyüzleri*

Denizağaçları, Kemikyüzleri adlı kitabıyla öykü dünyasına giriş yapan Feyza Ay, birbirinden çok uzak, çok farklı durumları, hassasiyetleri, karanlık ve umutsuz anları kurmacanın kurallarına riayet ederek öyküleştiriyor. Bu riayetin özünde yazarın, en karmaşık ve skandal hadiseleri bile sessiz sakin bir üslupla, yargısız, gürültüsüz anlatabilme kabiliyeti yatıyor. "Bir Parça Işık: Gitano" öyküsünde Çingenelerin dünyasına giren Ay, evrensel bir sesi öyküsünde egemen kılmayı başarır. Mutsuzluğun ve kavuşamamanın gölgesinde yapılan sorgulamalar, diğer öykülerde olduğu gibi karanlığı çoğaltıp duyguların loş ışıkta, estetik bir biçimde ortaya çıkmasına olanak verir.

"Kuklalar Temaşa Eder"de "mübalağa"ya sığınarak farklı kimlikler edinen anlatıcı, şehirden ormanlara kaçar ama yine de istediği şeye erişemez. Ama onun dille inşa ettiği gerçeklik, bir yazarın kurmaca ekseninde çabasının hemen yanı başına götürür bizi. En azından benzer bir çağrışıma imkân verir. Feyza Ay'ın öykülerinde gelecekte daha da belirginleşeceğe benzeyen varoluşçu tutumun izleri görülür. Cevap vermez, çözüm getirmez, açıklamaz, izah etmez. Bu yanıyla kurmacanın iç aksamına vâkıf olduğunu gösterir. Öykülerde sıkça karşımıza çıkan şehir ve orman ikilemi, yazarın muhayyilesiyle zenginleştirilir, farklı şekillerde görünür hâle getirilir. Ama ne kent ne de kırsalda bir çözüm, bir huzur, bir cennet vardır. İnsan, hatıralarıyla birlikte yaşamak zorundadır. Kahramanların hemen hepsinde yalnızlık duygusu belirleyicidir. "Ellerinde Çoğalan" ve "Taş Bile" öyküleri çok farklı iki karakterin kimsesizliğini konu edinir.

2023 YILI ÖYKÜ KİTAPLARI

1. *11.15* / Şeyda Başer Eroğlu / Epona Kitap
1. *Akim Sevgilim* / Füruzan / Yapı Kredi Yayınları
2. *Akşam Pazarı* / Galip Çağ / Değişim Yayınları
3. *Alelade Felaketler* / Selman Dinler / Metinlerarası Kitap
4. *Ankara'dan* / Mehmet Galip Aksoy / Myrina Yayınları
5. *Anlatmaya Değer Bir Hikâyen Var Mı?* / Onur Bütün / Everest Yayınları
6. *Annem Zeytin ve Çay* / Sibel Oğuz / Eksik Parça Yayınları
2. Âşık Kral / Başar Başaran / İletişim Yayınları
7. *Battığımız Bataklar* / Ahmet Erkam Saraç / Can Yayınları
8. *Bay Y* / Korkut Kabapalamut / Metinlerarası Kitap
9. *Benim Rüyalarım Hep Çıkar* / Esra Kahya / İletişim Yayınları
3. *Billur Örüntüler* / Rıdvan Hatun / Can Yayınları
10. *Bir Ben Var Gibi İçinde* / Gözde Çerçoğlu Yücel / Luna Yayınları
11. *Bir Köroğlu Bir Ayvaz -Sıradışı Bir Aşk Öyküsü-* / Recep Maraşlı / İletişim Yayınları
12. *Bir Ölüm Bir Kalım* / Emrah Kurul / Mahal Yayınları
13. *Bir Sağır Zangoç* / Soner Sert / İthaki Yayınları
14. *Bir Sepet Hayal* / Recep Seyhan / Hece Yayınları

15. *Bir Takım Rivayetler* / Buğra Mert Alkayalar / Porsuk Kültür Yayıncılık

16. *Bir Talanın Sevinci* / Gülnaz Eliaçık Yıldız / Şule Yayınları

17. *Bir Yere Yolcu* / Nilay Erik / Loras

18. *Biz De Boş Adam Değiliz* / Erhan Genç / Dergah Yayınları

19. *Boşlukdikeni* / Gökhan Yılmaz / Yapı Kredi Yayınları

20. *Cam Bariyer* / Kübra Nazik / Şule Yayınları

21. *Caravaggio Kırmızısı* / Merve Yakut / İthaki Yayınları

22. Çatlaklar ve Kusurlar Sayesinde / Yasin Taçar / Fabrik Kitap

4. Çekmece / Hasan Kılıç / Parma Kitap

5. Çiçekli Bir Gülümseyiş / Şeyma Subaşı / Fabrik Kitap

23. Çizgide Bir Kukla / Vidan Külahlı Tanış / Everest Yayınları

24. Çok Bekleyince Acır / Hatice Akalın / Mahal Edebiyat

25. *Denizağaçları, Kemikyüzleri* / Feyza Ay / Ötüken Neşriyat

26. *Derz* / Hakan Günday / Doğan Kitap

27. *Dilsizler Bandosu* / Rüveyda Şener / Şule Yayınları

28. *Divan Cadısı* / Özlem Yılmaz / Everest Yayınları

29. *Divanını Yakan Şair* / Mehmed Arif / Uzam Yayınları

30. *Dünyanın Öteki Yüzü* / Meltem Dağcı / İthaki Yayınları

31. *Erkeklere Her Şey Anlatılmaz* / Buket Arbatlı / Sel Yayıncılık

32. *Eski Zaman Türküsü* / Cabir Özyıldız / Vacilando Kitap

33. *Eve Gitmeyen Yollar* / Neslihan Soydaş Yıldız / Uzam Yayınları

34. *Evine Dönemeyen Adam* / Emrah Öztürk / Yapı Kredi Yayınları

35. *Felgu* / Gülşen Funda / Ketebe Yayınevi

36. *Fötr Şapkalı Mezar* / Bahtiyar Gül / Şule Yayınları

37. *Göçenlerin Ardı Kapı Duvar* / Ferhat Eroğlu / Sel Yayıncılık

38. *Gölge Yontusu* / Alkan Kılıç / Ketebe Yayınevi

39. *Görenler Olmuştur* / Vuslat Çamkerten / İletişim Yayınları

40. *Gözlerimde Öyküler* / Ahmet İşler / Çıra Yayınları

41. *Gri Otobüs* / Nada Dosti / Uzam Yayınları

42. *Gün Yüzü* / Ali Bektaş / Romanoku Yayınları

6. *Hasar Raporu* / Özlem Metin / Şule Yayınları

43. *Hastane Kokusu* / Fatma Türk / Şule Yayınları

44. *Hayat Ağır, Ölüm Hafif* / Hüseyin Su / Şule Yayınları

45. *Hayatında Değil Yerin* / Utku Yıldırım / İthaki Yayınları

46. *Herkese Biraz Bahar Gerek* / Ahmet Melih Karauğuz / Uzam Yayınları

47. *Hızır İhtimali* / Demet Şahin / Şule Yayınları

48. *Islık Çalmasını Beceremeyenler* / Ali Nurdoğan / Romanoku Yayınları

49. İlkin Kuşlar Uyanır / Sevinç Çokum / Kapı Yayınları

50. İncir Yarası / Kübra Yavuz / Uzam Yayınları

51. İnsan Neden Hikâye Anlatır / Ali Işık / Uzam Yayınları

52. İpliğini Pazara Çıkaracağım / Leyla Polat / Şule Yayınları

53. *Kafandaki Ağaçlar* / Gülhan Tuba Çelik / Epona Kitap

54. *Kalanlara* / Hüseyin Mehmet / Uzam Yayınları

55. *Kamikazeler El Ele Uçmaz* / Bülent Ayyıldız / İthaki Yayınları

56. *Kara Kışın Gün Işığı* / Başar Yılmaz / Vacilando Kitap

57. *Karanlığı Tanıyorum* / Muhammet Erdevir / Loras

58. *Kendine Ait Bir Oda Bir Salon* / Okşan Mağara / İletişim Yayınları

59. *Kesik Yansımalar* / Ebumuhsin Bulut / Okur Kitaplığı

60. *Keşke Yüzüme Baksanız* / Halil Yörükoğlu / İletişim Yayınları

61. *Kırmızı Işık* / Asude Akman Sönmez / Uzam Yayınları

62. *Kim Bu İnsanlar* / İlker Karakaş / Notos Kitap

63. *Kintsugi -Değerli Yaralar-* / Ayşe Sevim / Şule Yayınları

64. *Kusurlu Ayna*

65. *Kuşlar Kıraathanesi* / Samet Çıldan / Ötüken Neşriyat

66. *Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı* / Zübeyde Andıç / Hece Yayınları

67. *Kuşlarla Bir Hatıra* / Esma Polat / Uzam Yayınları

68. *Küçük Meseleler* / Güzin Yalın / İletişim Yayınları

69. *Küller* / Semrin Şahin / İthaki Yayınları

70. *Letafetsiz Ama Evladiyelik Öğütler* / Müge Ceyhan / Ötüken Neşriyat

71. *Menzile Koşan Süvariler* / Özlem Kurt / Uzam Yayınları

72. *Midas* / Ahmet Şimşek / İthaki Yayınları

73. *Modern Soslu Postmodern Makarna* / Turhan Yıldırım / İthaki Yayınları

74. *Mozart'ın Nasırlı Elleri* / Ayşe Hicret Aydoğan / Hece Yayınları

75. *Müzmin Susuzluk* / Halil Ziya Doğruöz / Ötüken Neşriyat

76. *Nadas Yılkı Aheste* / İlhan Durusel / Yapı Kredi Yayınları

77. *Nankör* / Gökçe Gündüç / İthaki Yayınları

78. *Nefeshane* / B. Nihan Eren / Yapı Kredi Yayınları

79. *O Yazar Muhtemelen Benim* / Nihat Kopuz / H2o Kitap

80. *Onuncu Ay* / Ayla Burçin Kahraman / İthaki Yayınları

81. Örtü / Uğur Demircan / İthaki Yayınları

82. Örtüsüz Yüzler / Medadin Limani / Uzam Yayınları

83. Öykümüzün Hikâyesi / Hüseyin Su / Şule Yayınları

84. *Pencereden Kuş Uçtu* / Sinan Terzi / Ötüken Neşriyat

85. *Puslu Gri Parlak Sarı* / Yapıncak Gürerk / Notos Kitap

86. *Rüzgâr Çanı* / Meltem Kofoğlu / Edebiyatist Yayınevi

87. *Rüzgârın Yükü* / Mercan Alper / Sakin Kitap

7. *Saklı Öyküler* / Zeki Bulduk / Muhit Kitap

8. *Sardunyalarin Kışı* / Şenay Eroğlu Aksoy / Everest Yayınları

9. *Serinlikler* / Ayşenur Tanrıverdi / İletişim Yayınları

10. *Seza Hanım ve Kedileri* / Dilara Ayşe Akdeniz / Dergâh Yayınları

11. *Siz Hiç Öldünüz Mü* / Kadriye Şerbetçi / Uzam Yayınları

12. *Soğuk Çorba* / Özge Özen / Şule Yayınları

13. *Söz Sandığım* / Merve Koçak Kurt / İthaki Yayınları

14. *Suların Aynası* / Muhammet Erdevir / Mavi Gök Yayınları

15. *Suyun Gördüğü* / Ömer Vural / Loras

16. *Tanrı ve Memeli Hayvanlar* / Zeynep Kaçar / Doğan Kitap

17. T*engömlek* / Şebnem Denk / Romanoku Yayınları

18. *Tesadüfen Zümrüdüanka* / Elif Erdoğan / Yapı Kredi Yayınları

19. *Teyzeler ve Maymunlar* / Fatma İçyer / Dergâh Yayınları

20. *Tuhaf İstanbul Öyküleri* / Engin Belki Yıldırım / Metinlerarası Kitap

21. *Tuhaf Olan Onlar* / Murat K. Murat / Ketebe Yayınevi

22. *Uzaklara Giden Hükümdar* / Tuba Dere / Sakin Kitap

23. *Uzakların Kokusu* / Zeynep Sayman / Loras

24. *Vakitsiz Ölüler Yurdu* / Sema Bayar / Hece Yayınları

25. *Yaban Hayvanı Koleksiyonu* / Emir Çubukçu / İletişim Yayınları

26. *Yabancılar ve Ötekiler* / Demet Eker / Epona Kitap

27. *Yalnızlık Çemberi* / Şevket Bulut / Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi

28. *Yarım Kalmış Bir Nehir* / Sıddık Yurtsever / İz Yayıncılık

29. *Yine Bekleriz* / Selim Erdoğan / Çıra Yayınları

30. *Yol Deriz Ona* / Gülşen Funda / Ketebe Yayınevi

31. *Yüz Başlı Dünya* / Zeynep Emirdağ / Şule Yayınları

32. *Yüze Kadar Say* / Ayça Erkol / Everest Yayınları

2023 ÖYKÜ ÖDÜLLERİ

Türkiye Yazarlar Birliği Hikâye Ödülü: Gülşen Funda

Necip Fazıl Ödülü (Öykü-Roman): Selahattin Yusuf

Necip Fazıl İlk Eserler (Öykü-Roman): Sema Bayar

Yunus Nadi Öykü Ödülü: Necati Tosuner

Sait Faik Hikâye Armağanı: Ayşegül Devecioğlu

Haldun Taner Öykü Ödülü: Polat Özlüoğlu

Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü (Öykü): Eris İnal

Ankara Edebiyat Festivali Hikâye Büyük Ödülü: Mustafa Çiftçi

Kahramanmaraş Edebiyat Festivali Öykü Ödülü: Aykut Ertuğrul

roman

Mustafa Sarı
İbrahim Ulvi Yavuz

2023 YILINDA ROMAN VE ÖRNEKLERİ

Mustafa Sarı

Her devir, o devrin belirleyici özelliğine göre adlandırılır. Romantik, realist, gotik, vs... Bu devirlere ismini veren temel özne, insandır. İnsanın düşünüş ve yaşayış tarzı, dönemleri belirler. Doğal olarak bu devirlerde yapılan sanat, o devrin ismiyle anılır. Genel olarak sanat, özelde edebiyat, alt form olarak da roman, çağının özelliklerini gösterir. Ancak çağının özelliklerine uymayan sanat elbette her dönemde vardır. Zira hiçbir dönemi keskin çizgilerle ayıramayız. Bunun temel nedeni – az önce de söylediğimiz gibi – insandır. İnsan çağdan çağa değişse bile diğer çağları da bir miktar temsil eden bireyler bulunmaktadır.

Romanın temellerini oluşturan karakterdir. Bu nedenle bireyi konu alan destanlardan, menkıbe ve efsanelerden kilisenin güdümünde papazların okuduğu romanslara, aşk girdiği için kiliseden çıkarılan romanslardan novellalara, Don Quijote'tan günümüz formuna evirilene kadar roman, her devrin toplumsal yapısına göre şekillenmiş ve şekillenmektedir. Burada romanın tarihsel gelişimine girmeyelim ancak şunu da belirtmek gerekir ki Avrupa'da Hıristiyanlık aşkı yasak bir tema olarak görüp romanslardan çıkarırken İslam alemindeki destan, menkıbe, cenkname, gazavatname ve mesnevilerde aşk vazgeçilmezdi. Bu noktada şunu da belirtmeliyiz ki batıda olduğu gibi doğuda da efsaneler, bireyi anlatan destanlar, cenkname ve menkıbeler, vs. vardı ancak batıda roman tekniği daha erken olgunlaştı. Bu açıdan batıdaki roman, yürümeye başladığında doğudaki emekleme dönemindeydi.

Yazının başındaki cümlemize dönecek olursak, her devrin edebiyatını o dönemin insan karakteri belirler. Çizgi filmin her saniye hızlı akan kareleriyle ve oyunların büyülü, fantastik, çok renkli ve çok FPS'li yapısıyla büyüyen genç kuşak, yavaşlığı, tekrarı, uzun betimlemeleri sevmezken her şeyin hızlı akmasını, gerçeklikten sıkıldığı için daha ilginç, büyülü ve fantastik bir dünyayı ister. Bu nedenle post modern olarak adlandırılan bir tarzı tercih edenlerin sayısı günümüzde çoğunluktadır. Elbette yine daha

önceki bir sözümüze dönecek olursak, bu türün takipçileri çoğunlukta olsa da post modern dönemle önceki dönemlerin arasını keskin bir hatla çizemeyiz. Zira çoğunluk, fantastik ve büyülü bir dünyayı tercih ediyorsa da hâlâ romantik, epik tarzda yazan ve okuyan kesimleri de yok sayamayız.

Bu yılın romanını yazmaya niyetlendiğim şu dakikalarda, aslında son on yılın sanat ve insan anlayışını yazmak zorunda kaldığımı görüyorum. Aklımıza hemen şu soru gelebilir; sanatçı, sanatını döneminin insanına göre mi şekillendirir? Elbette hayır, zira sanatçı da o devrin insanıdır ve yazarken aslında kendisi için de yazıyordur. Öyle olsaydı, yukarıda bahsettiğimiz dönemine uymayan azınlık sanatçılar olmazdı. Belki çağına uymayan tarzda sanat yapan bu sanatçıların neden dönemleriyle uyuşmadıkları bir tez konusu olabilir. Ancak bu tezi bir edebiyat ya da herhangi bir sanat akademisini bitiren kişi mi yoksa sosyoloji ya da psikoloji bitiren mi yapmalıdır? Bu da ayrı bir tartışma. Bunu da akademisyenlere bırakalım.

Buraya kadar 2023 yılındaki roman anlayışını az çok ifade edebildiğimi sanıyorum. Biraz da romanları seçme mantığıma değinecek olursam, türlere örnek vermek kaygısıyla tanıtım yaptığımı söylemek isterim. Bazı türler hakkında kısa tanıtım yazılarını da bu yüzden yazdım. Elbette benim bir türe dâhil ettiğime itiraz edip belki kendine göre haklı gerekçelerle onun faklı bir türe ait olduğunu iddia edecek arkadaşlarım da çıkacaktır. Yapıcı görüşlerine şimdiden teşekkür ettiğimi belirtmek isterim.

Biyografik Roman

Mehmet Akif – Ali Emre (Alaz Kitap, 272 sayfa.)

Doğumunun 150. yılında Mehmet Akif Ersoy'u yâd etmek maksadıyla yazılan roman, altı ana bölümden oluşuyor. Her bölüm beş başlıkta ele alınmış. On beş yaşından başlayarak ölümüne dek Akif'in hayatının kronolojik bir biyografisi olan eserde çok sayıda tarihi vakalara ve savaşlara değiniliyor. Ayrıca her bölümün sonunda o dönemin önemli ismine söz veriliyor.

Şair ve yazar Ali Emre, romanında bize Akif'i hassas bir öğrenci, cesur bir lider, fedakâr ama hayal kırıklıkları yaşamış bir baba, idealist bir öğretmen, sancılı bir sürgün yönleriyle tanıtıyor. Akif'in Kur'an ve sünnetle yoğrulmuş karakterine, bu cepheden halkı bilinçlendirmek için verdiği vaazlara, savaş yıllarındaki çabalarına, etrafındakileri etkilemesine ve yeni kurulan rejimin soruşturmaları çerçevesinde çektiği sıkıntılarına

değinilmiş romanda. Sonunda Ali Emre, romanını, Akif'e ithaf ettiği şiiriyle bitiriyor.

Bölümler üzerinde biraz daha ayrıntılı gezinelim.

"Sarıgüzel'in Yetimi" başlıklı ilk bölümde Ali Emre, Akif'in çocukluk ve ilk gençlik yıllarını anlatırken aynı zamanda eğitim-öğretimini, acılarını, yaşadığı zorlukları, ilmî, edebî, fikrî açıdan dönemin önemli şahsiyetlerinin onu nasıl etkileyip yetiştirdiğini de dile getirmiş. Yazar, bunları anlatırken okuyucu sadece bir şahsiyetin hayatını öğrenmiyor, kendine göre dersler çıkarıp öğütler alıyor.

'Halkın İçinde, Hakkın Sesiyle' başlıklı ikinci bölüm, Akif'in genç bir adam olarak çalışma hayatını, bu vesileyle batıdan doğuya Anadolu'yu tanımasını, evlenip çoluk çocuğa karışması ve Neyzen Tevfik'le tanışmasını anlatıyor.

'Dosdoğru Yolun Ses Sancağı' başlıklı üçüncü bölümde Akif'in 35'inden sonrasını Meşrutiyet Dönemiyle birlikte anlatıyor. Bu dönemin siyasi çalkantıları içinde Akif'in, şiirleriyle nasıl yer aldığını ve yükseldiğini görüyoruz. O yıllarda, günümüz radyo, televizyon ve sosyal medyanın görevini, yani halkı uyandırma vazifesini, dergilerde ve gazetelerde yayılan şiir, yazı ve sohbetler yapıyordu. Bu bölümde Akif, Balkanlar'da Müslümanlara yapılan eziyetlere, payitahtta ve diğer Osmanlı beldelerindeki haksızlıklara karşı şiirler yazdı, vaazlar verdi. Sonunda Müslümanın Müslümana haksızlık yapması ve bunun devlet eliyle olması yüzünden memuriyetten istifa etti.

'İstiklâl İçin Terleyen Alın, başlığını alan dördüncü bölümde Akif'in şehir şehir Anadolu'yu dolaşarak vaazlar verip şiirler okuyarak milletin kalbindeki milli mücadele ateşini harlaması ve Kurtuluş Savaşı döneminde çekilen sıkıntılar anlatılıyor.

Beşinci bölüme 'Vatanımdan Cüda' ismi verilmiş. Artık devran dönmüş, Türkiye Cumhuriyeti Mustafa Kemal komutasında şekillenmeye başlamıştı. Bu şeklin temel şiarı batılılaşma cihetinde belirlenmişti. Bu yüzden Anadolu'dan kovulan Haçlıların ardından şimdiki düşman, yeni ülkenin temel ilkelerine uymadığı düşünülen Müslüman aksakallılardı. Milli mücadele döneminde Mehmet Akif gibi halkı bilinçlendirmek ve iştiyaka getirmek için ter döken bu kişilerin yeni düzende yeri olmadığı, hatta zararlı oldukları düşünülüyordu. Bu sebepten kurulan istiklâl mahkemelerinde haklarında verilen kararlarla hızlı bir temizliğe girişildi.

İdamlar, zindanlar, işkenceler ve sindirmeler başladı. Milli mücadelenin öncülüğünü yapanların, vatan ve milletin bağımsızlığı için kan ve ter akıtanların vatan haini ilan edildiği bir dönem başladı. Bu yüzden hicret etmek zorunda kaldı Akif. Oğlu Emin ise askerlik vazifesini yapmaya geldiği memleketinde babasının yerine gördü zindan ve işkenceleri.

'Bir Avuç Toprak' başlığı altında toplanmış, Mehmet Akif'in son yıllarını, ülkenin nasıl bir halde olduğunu anlatan altıncı bölümde her insanı bekleyen sonun yanında yeni kurulan ülkenin geçirdiği ergenlik dönemine de şahit oluruz. Zira rüştünü ispat etmek kaygısında olan ve kendi kişiliğini bulmak için eskiyi, atasını ve gerekirse atasının her şeyini körü körüne reddeden, hatta atasının kimliğinden kurtulup kanatları altından çıkabilmek için ona çocukça ve cahilce bir düşmanlık eden bir genci andırıyordu ülke.

Son olarak elimizdeki eser hakkında birkaç kelam daha edecek olursak; Ali Emre, kâh hüzünle kâh nükteyle, sadece Mehmet Akif Ersoy'un hayatını değil aynı zamanda bugün için de geçerli olan dönemin ilmi, fikri, edebi hayatını, önemli şahsiyet ve olaylarını ama bilhassa dönemin ruhunu okuyucuya aktarmayı bilmiş. Yer yer isimlere taktığı fazla sayıdaki sıfatlar ve art arda getirdiği ve tek yükleme bağladığı cümleler resmi zihnimizde karıştırsa da özgün benzetmelerle kitaptaki metinleri zenginleştirmiş. Karakterlerin konuşmalarının dışındaki yazar anlatımlarında da dönemin ruhuna uygun bir dil tercih edilmiş. Bazı bölümler fazla duygusal olsa da almamızı istediği hissi Ali Emre'nin bize verdiği kanaatindeyim.

Romantik Roman

Sürgün ve Aşk – Mehmet Sait Uluçay (Gülnar Yayınları, 273 sayfa.)

Sürgün ve Aşk, Mehmet Sait Uluçay'ın ilk romanı. Bundan önce üç şiir kitabı ve Mehmet Akif'i anlattığı bir eseri bulunuyor. Edebiyata şiirle başlayan Uluçay'ın romanında sıklıkla şiirsel imgelere ve sentimental cümlelere rastlıyoruz. Dil ve anlatımda editöryal eksiklik görülse de ilk roman için kurgusu düzgün bir eser ortaya koymuş yazar. Yer yer roman kurgusuna yedirilmemiş ansiklopedik bilgilere, gelecek kuşaklara aktarılma kaygısıyla gelenek, yemek ve görgü kuralları gibi kültürümüzün mihenk taşlarının anlatımına fazlaca rastlasak da samimi duygularla yazılmış bir eser.

Romanın ilk altı bölümü hızlı ve dinamik geçiyor. 1941 yılında Almanlarla işbirliği yaptıkları bahanesiyle Kırım halkının Özbekistan'a sürgünü, Hristiyan Türk bir ailenin dramı üzerinden anlatılıyor. Yolculuk kurgusuyla oluşturulmuş, dolayısıyla gerilim ve çatışması okuyucuyu sürükleyen ilk altı bölümün sonunda bu tarz kurgulardan beklendiği gibi kahramanlar aynı kalmayıp olgunlaşıyor. Romanın iki kahramanından biri olan Meryem de – diğeri Yusuf – yaşadığı acılarla küçük yaşında olgunlaşmaya başlıyor. "Meryem, okulunun ilk evresini tamamlamış, kendisine tattırılan acılarla olgunlaşmıştı." (Sf. 59.) Bu altıncı ve yolculuğun son bölümüdür zaten.

Romanın diğer bölümleri sırasıyla Mersin ve Erzurum'da geçer. Mehmet Sait Uluçay'ın, yaşanmış, gerçek bir olayın kendisine anlatımıyla geliştirdiği kurgunun bu şehirlerdeki akışı, Kırım ve Özbekistan'da geçen ilk altı bölümü kadar hızlı değil. Kültürel ögelerin, tarihin, mekânın ve duyguların gereğinden fazla ayrıntılı verilmesi metni hantallaştırmış. Bu yüzden metinler, bazen belgesel bazen de ansiklopedik bilgiye dönüşse de bugünün ve geleceğin okuyucusuna kaynak niteliğinde bir eser çıkmış ortaya. Ama bu bilgilerin arasında Meryem ile Yusuf'un aşkını, kâh hüzünle kâh keyifle okuyoruz. Mehmet Sait Uluçay, dini, etnik ve kültürel farklılıklara rağmen iki kişinin şahsında iki kültürü birleştirmiş romanında.

Dönem Romanı

Azınlık – İshak Reyna (Doğan Kitap, 311 sayfa)

Azınlık, bir kurmaca-gerçek hayat bileşimi. Otobiyografik bir roman. Prostat kanseri olan ve doktorların fazla ömür biçmedikleri azınlıktan bir kişiyi anlatır. Bu kişinin ebeveyninin tanışmasından başlayarak hayatını anlatması üzerine kurulu bir eser. Dolayısıyla Türkiye'deki Yahudi kültürünü, dini törenlerini, geleneklerini, aile ilişkilerini, yemeklerini de buluyoruz romanda. Kitabın kahramanı Edi, kendi hayatı çerçevesinde İstanbul'un o yıllardaki sosyal ve siyasi yaşamla birlikte ailesi ve Yahudi topluluğunun hayatı ve düşünce iklimine alıyor bizi. İshak Reyna, bu romanında genelde Cumhuriyet Türkiye'sinin, yoğun olaraksa 1980 ila 2015 arasının siyasi, ekonomik, sosyolojik, kültürel, sanatsal, teknolojik ve bireysel değişimlerini, Türkiyeli bir Yahudi ailenin oğlu Edi'nin penceresinden anlatıyor. İçinde yaşadığı topluma ve yaşananlara tarafsız bir gözle bakmaya özen gösterse de Edi, bazı olaylar karşısında

bir azınlık bireyin bakış açısını ve yanlı tepkilerini vermeden edemiyor elbette. Roman, özellikle 1980 ve 2015 arasında, ülkemizde ve entegre şekilde de dünyada yayıncılık ve çeviri yayıncılığın gelişimi konusunda başvuru kitabı sayılabilir. Daha da özele inersek bir çevirmen için çeviri tekniklerinden çalışma rutinine, doğru kaynak kitabın bulunmasından sözleşme prensiplerine kadar el kitabı olacak yetkinlikte. İshak Reyna'nın yaşam ve meslek tecrübelerini aktardığı bu romanında, belki kendisinin de bir çeviri editörü olması hasebiyle, metinlerin yer yer çeviri koktuğunu ve özellikle ilk sayfalarda sıkça gördüğümüz parantez içi ve iki çizgi arası açıklamaların okuma akışını sekteye uğrattığını söyleyebiliriz. Çeviri kokan ifadelere örnek olarak "Çalışmakta olduğum yayın evinde her iki yılın sonunda göz muayenesinden geçmek ve kimi tahliller kurumsal sigortamızca karşılanıyor." (Sf. 8), "... acılığını fark ettirmediğimi umduğum biçimde gülümserken..." (Sf. 10), "Fuar içinse bu işleri TÜYAP'la satış zaten organize etmişti.", "... geceleri kulağa hiçbir hayvandan gelirmiş gibi çınlamayan uluma sesleriyle de ..." (Sf. 241) ve "Hastanedeki doktoruyla konuştuğumda da pek iç ferahlatıcı bir şey söyleyemiyordu doktor." (Sf. 289) cümlelerini verebiliriz. Parantez içi ve iki çizgi arası açıklamalar ileriki sayfalarda azalıyor.

Bazı karakter ve kurumların isimleri verilmemiş, "orta yaşlı bayan", "bir bankanın yayın evi" veya "cumhurbaşkanı adaylarından en genç olanı" gibi nitelemelerle tanımlanmış. Ancak bu kişi ve kurumların bazıları kolayca tahmin edilebilmekte. Bunun yanında 12 Eylül darbesi, 28 Şubat, Türkiye ve Dünya'daki ekonomik ve siyasi krizler, 11 Eylül saldırısı, Hırant Dink cinayeti, gezi olayları ve bunların sosyal hayata etkileri dile getirilmiş romanda.

Başkarakterimiz Edi'nin çevirdiği romanların özetlerini de vermiş İshak Reyna. Bu minvalde yazar, yayıncılık ve çeviri konularındaki tecrübelerini aktarırken aynı zamanda çeşitli yabancı roman ve yazarlar hakkında değerli bilgiler sunuyor. Bu yüzden not alarak okunmalı. Yer yer kullanılan nükteli dil ve olaylara esprili yaklaşım, Edi'nin sorunlarla dolu hayatının arabesk bir halde romanlaştırılmama kaygısı olarak görülebilir.

Macera ve Yolculuk Romanı

Sular Üstünde Gökler Altında – Kaan Murat Yanık (KeTeBe, 345 sayfa)

Romanın kahramanı Kalender, babasına layık bir denizci ve kâşif olabilmek için katıldığı ilk seferinde bir ecnebi adasından esir alınan Ustinya isimli

kıza âşık olur. Ama tam kavuştum derken haksız bir şekilde elinden alınır sevdiği. Aşkından divaneye dönen Kalender, babasının eski dostu Kristof Kolomb'un yanında sefere çıkar. Amacı hem aşkından çıldırmamak hem de çok zengin bir insan olarak dönüp Ustinya'sını geri alabilmektir.

Kalenderin çıktığı bu ikinci ve uzun seferin anlatıldığı macera dolu olaylar romanın temelini oluşturur. Anlayacağınız üzere bu bir yolculuk kurgusu. Ve her yolculuk kurgusunda olduğu gibi kahramanımız nice çetin sınavlardan geçerek pişer ve sonunda olgunlaşır. Hatırlarsanız Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu romanında da nişanlısı tarafından aldatılan Feride onu unutabilmek için İstanbul'dan Anadolu'ya öğretmenliğe gidiyordu. Dolayısıyla bu romanı da bir kaçış ve yolculuk kurgusu olarak tanımlayabiliriz. Sular Üstünde Gökler Altında romanında da Kalender toy bir denizci olarak çıktığı Kolob'un seferinde insanları, sabrı, yalnızlığı ve düşünmeyi öğrenir. Başöğretmenleriyse Kaptan Kolomb ve Tilki Alfonso'dur. Romanın 200. sayfasında Kalender'in kurduğu *"Ölümü haddinden fazla düşünmek olgunlaştırıyormuş insanı bunu öğrendim."* cümle, pişme sürecinin farkında olduğunu gösteriyor. Kaan Murat Yanık, Kalenderin olgunlaşma sürecini şu cümlelerle de ifade ediyor bize; *"..., ölüme akan hayat karşısında dünyevi payelerin ne kadar gülünç olduğunu tüm içtenliğiyle kavramıştı."* (Sf. 242) *"İşte böyle... Artık ismimle müsemma şekilde yaşayacağım. Ben Kalenderim. Namaza durulduğunda nasıl ki eller kafa hizasına getirilip dünyalık her şey geride bırakılıyorsa ben de o edep ile bakacağım hayata..."* (Sf. 243)

Kalender, başta kin, öfke ve zenginlik hırsıyla dolu bir yürekle çıktığı yolculukta, kalbinde onu yönlendiren İslam ve iman sayesinde zamanla bu kirlerini temizleyerek arınır. Zira yolculuğa birlikte çıktığı, aynı çileyi çeken arkadaşları ve özellikle de Kristof Kolomb, Kalender'in aksine zalim ve açgözlü hale dönüşürler. *"Kolomb'un o meraklı, çalışkan, gözü pek, sezgileriyle ve tutkularıyla hareket eden hallerinden eser kalmamıştı."* (Sf. 243)

Romanda ayrıca Konstantinopolis'in fethinden sonra Endülüs'ün Moro Müslümanlarından alınmasını, Hıristiyan Katoliklerin kuyruk acısı ve öç alma duygusuyla Müslümanları işkenceyle öldürmesini, yolculuk sonunda keşfedilen adaların şimdiki Dominik Cumhuriyeti'ne nasıl dönüştürüldüğünü, İspanya engizisyon papazı Domingo'nun direktifleri doğrultusunda nasıl vahşice sömürge ve Hıristiyan yapıldığını okuyoruz. Yine roman boyunca yer yer Kalender ve İslam'dan Hıristiyanlığa geçen Alfonso arasındaki konuşmalarda insanlık ve hayat hakkındaki

hesaplaşmalarını, Felsefi irdelemelerini okuruz. Diğerlerinin yaptığı vahşetin ve Alfonso'nun onu sakinleştirme ve olan biteni normal gösterme çabalarının karşısında Kalender'in ona söylediği şu sözler İslam'ın diğer dinlerden farkını ortaya koyuyor; *"Merhametim sayesinde insanım ve insan kalabilmekten daha yüksek bir zirve bilmiyorum."* (Sf. 261)

Dil ve üsluba bakarsak, Kaan Murat Yanık'ın dili ustaca kullandığını söyleyebiliriz. Kelime hazinesi oldukça zengin bir yazarımız. Zaman zaman çoğu okuyucunun aşina olmadığı "melal, raşelenmek, teşne, rikkatli" gibi sözcükler kullansa da bunu, onun sıradan bir anlatım ve klişe ifadeler yerine farklı bir üslup geliştirme çabasına bağlayabiliriz. Tasvirlerde, özellikle de gökyüzü betimlemelerinde süslü, şiirsel ifadelere rastlıyoruz. Dil, konuya ve anlatılan döneme uygun seçilmiş. Belki dönemin ruhuna uymak, belki de anlatımı lezzetlendirmek ve meramını anlatmayı kolaylaştırmak için Osmanlı Türkçesinden çok sayıda kelime kullanmış yazarımız. Elbette Türk Edebiyatı mezunu olması, ona bu kolaylığı sağlamış. Kaan Murat Yanık'ın bu romanı için bir Keloğlan masalının, yetişkinlere uygun bir içeriğe, fikri derinliğe ve dile aktarılması dersek hata yapmış olmayız inşallah.

Hemen her ismi, dili farklı kullanma çabasıyla tanımladığı için sünmüş cümleler de görürüz Kaan Murat Yanık'ın romanında. Üst üste gelen bu ad ve sıfat tamlamalarının okumayı yine de zorlaştırmaması, yazarımızın dili kullanmadaki ustalığını gösterir. Zira cümlelerdeki kelimeler, fonetik bir akımla kendi aralarında bir ritim oluşturuyor. Paragrafı oluşturan cümlelerse bir bütünün parçaları, bir resmin unsurları olduğu için bir trenin vagonları gibi akıp gidiyor metin. İsimlere yüklenmiş fazla sayıdaki sıfatların okumayı aksatmaması bir yana, resmi daha iyi canlandırmada yardımcı oluyor okuyucuya. Bu açıdan baktığımızda bu üslup ve tanımlamalar, satırların üzerinde akan okuyucunun zaman zaman tebessümüne yol açabilir. *"Ancak kan ter içinde işleyen tayfaların kindar nazarlarını üstünde hissettiğinden ötürü okuduklarından tat alamadı." "Yüzünün coğrafyası, güdük zamanda değişmişti."* Altılı çizili kelimeleri sıradan kelimelerle değiştirmek istersek "çalışan, hissettiği için, hali, kısa" yazardık. Kaan Murat Yanık'ın bu cümlelerinde altı çizili kelimelere benzer ifadeler, bazen doğallığı bozsa da çoğunlukla hoş bir üslup tutturmasını sağlamış.

Daha önce yurt içi ve dışı çok sayıda ödül alan Kaan Murat Yanık, 2023 Türkiye Yazarlar Birliği Roman Ödülünü, karakterleri yerli yerinde kullandığı, gereksiz, kurguya katkısı bulunmayan kişilere yer vermediği

altıncı kitabı Sular Üstünde Gökler Altında romanıyla yine sağlam bir esere imza atarak aldı.

Distopik Roman

Yarın Yok – Ayşe Kulin (Everest Yayınları, 159 sayfa)

Distopya: Yunancada olmayan yer anlamına gelen ütopyanın karşıtı olarak düşünemeyiz distopyayı. Distopyanın asıl karşı olduğu ve başkaldırdığı 20. yüzyıl başlarında yoğunlaşan totaliter rejimlerdir. Bu türün ilk eseri sayılan Yevgeni Zamyatin'in Biz (Mıy) romanı 1920'de kaleme alınmış, 1921'de Sovyetler Birliğinde yasaklandığı için 1924'te Birleşik Krallık'ta yayınlanmıştır. Baskıcı yönetimlerin gelecekte nerelere evirileceğine dikkat çekmeye çalışan Zamyatin'in Biz, Orwel'in 1984 gibi ilk distopyalar, genelde insanların bireysel kimliğini ortadan kaldırmayı hedefleyen totaliter rejimlere karşı yazılmıştır.

Distopyanın insanlığı uyardığı diğer bir husus ise yine 20. yüzyılla birlikte atağa kalkan teknolojik gelişmelerdir. Buna Aldous Huxley'in Cesur Yeni Dünyası'nı örnek verebiliriz. Shakespeare döneminde 'brave' kelimesi güzel anlamında da kullanılıyordu. Bu yüzden romanın ismini Güzel Yeni Dünya şeklinde de tercüme edebiliriz. Bu, romanın içeriğiyle de uyuşur. Zira okuyucuda, romanın bir ütopya olduğu zannı da oluşabilir. Her şeyin çözümlendiği, sorunsuz bir gelecekten bahsetmektedir çünkü Huxley. Ama sorun tam da burada başlar. Aileden, kültürel çeşitlilikten, sanat, edebiyat ve felsefeden uzak, hazcı (hedonistik) bir toplum oluşur.

Anladığımız üzere distopik eserler geleceğimizle ilgili pesimist bir bakış açısıyla yazılmışlardır. Bu bakış açısının amacı, gittikleri yolun sonuyla, karşılaşabilecekleri sorunlarla ilgili insanlığı uyarmak, daha da ileri giderlerse dürtmektir. Bunu, insanların korku ve endişelerini su yüzüne çıkararak yaparlar. Onlara karanlık, korkunç bir ülke tablosu çizerler. Yazar bu tabloyu, kendi özlediği ya da salt kötümser bir kişi olduğu için değil insanlığı ikaz etmek, olabilecekleri haber vermek için çizer.

Bütün bu ikazlara rağmen insanlığın yalnızlığı ve umutsuzluğu, aile ve toplumların parçalanması artarak devam etmektedir. Çağdaş, post modern toplumların bunlardan kaçınması güçtür zira her ne kadar akıl, bilim ve ideolojilere dayalı bir yaşam kurgusu içinde olsa da insan bu saydıklarıma kuşkuyla bakar ve geleceği hakkında endişe duyar. Yaşam tarzının, küresel iklimi, toplumsal birliği ve bireysel duyguları öldürdüğünü kendisi ifade ederken aynı yaşam tarzına bağımlıdır.

İşte tam da burada roman ya da film olsun, distopik kurgular insanın gelecek kaygısını kendisine anlatır. İnsanın kendisi de farkında mıdır acaba? Ya da bilgisi, dolayısıyla düşünme kabiliyeti ve yeteneği arttıkça daha duygusuz ve merhametsiz hale geldiğinin bilincinde midir? Atalarımız, gelecekte daha kültürlü ve bilgili olan torunlarının birbirini anlama ve acıma konusunda kendilerinden daha üst düzeyde olacağını ummuşlardı belki.

Ayşe Kulin'in Yarın Yok romanını yukarıdaki açıklamalar ışığında incelediğimizde eserin, distopik bir kurgu olduğunu rahatça ifade edebiliriz. Romanda, bu tarzın genelinde olduğu gibi bireyin özgünlüğünü öldüren, bireysel kimliğini kısıtlayan mekânik, kurallarla sıkı sıkıya çevrili bir toplumsal yapının ve yönetim sisteminin anlatımı karşılar bizi. Romanda yazar, nutregon gazı bombasından sonra insanların çoğunun öldüğünü, hayatta kalanlarınsa değişime uğradığını ifade ederken bu bombanın kullanıldığı savaşa kadar insanlığın ne gibi yanlışlar yaptığını, hırs ve aç gözlülüğünü, yalancılığını, doğayı, iklimi, su ve toprağı, nasıl bozduğunu, şehirleri neden çarpık planladığını anlatır. Özellikle kitabın yarısına kadar bu anlatımlar öylesine sık ve uzundur ki, (Bu arada roman 159 sayfa ancak yazılı sayfalar 144'tür.) okuyucuyu uyarma kaygısıyla da olsa didaktik bir havaya bürünür. Yine topluma bir şeyler öğretme kaygısıyla Ayşe Kulin, gezi olayları, LGBT gibi konularda kendi ideolojisini vererek romana derinlik katmaya çalışır. Distopyanın unsurlarından olan toplumu ikaz, romanda haddinden fazla yer aldığı için didaktik bir anlatım ağır basar.

Ayşe Kulin, romanın yarısından sonra kurguya, dolayısıyla öyküye daha çok yer ayırmaya çalışsa da öğüt vermekten, didaktik anlatıma kaçmaktan yine yer yer kurtulamaz. Bu yüzden genel olarak romanın kurgu ve hikâyesi az, öğüt kısmı çoktur. Bu öğütleri hikâyeye gerektiği gibi yediremediği için kurgu zayıf kalmıştır. Dolayısıyla roman, bu haliyle büyük oranda sıkıcı olmuştur. Oysa okuyucu bir yazarın dil sorunlarını – var ancak buraya girmeyeceğim – kurgu hatalarını, hatta karakter çelişkilerini tolare edebilir ancak sıkıcı olmasına katlanamaz. Zira Ayşe Kulin de yer yer sıkıcı olduğunun farkında ve 'kızım sana söylüyorum gelinim sen anla' misali okura hitap ediyor şu cümlelerle: "Samira Nene? Gittin mi? Seni hissedemiyorum... Ha, anladım, sıkıldın..." "Dur, gitme, hemen sadede geliyorum...." "Buraya kadar anlattıklarım seni sıkmış olabilir," derken Ayşe Kulin, lafı uzattığının ve okuyucuyu sıktığının farkındadır aslında. Ama yine de öğüt vermekten kendini alamaz ve devam eder.

Bombadan sonraysa insanlar, öncesinde yaptıkları hatalardan arınmak adına dürüst ve çalışkan olmak gibi çok sayıda iyi hasletler geliştirseler de zaaflardan kurtulmak adına aşk, aile bağı, yaşlıya hürmet gibi bazı gerekli duygulardan yoksun kalırlar romanda.

Romanın yarıdan sonrası, temelde altı karakter arasında kurgulanmış. Bunların üçü geçmişte, üçü de gelecekte yaşamakta. Aşk elbette olmazsa olmaz. Bu aşk, hem geçmişteki, hem de gelecekteki iki karakter arasında yaşanmakta. Geçmiştekilerin aşklarındaki çatışma unsuru savaşken gelecektekilerin aşklarının arasındaki engel, yönetim ve toplumsal baskıdır. Geçmiş ve gelecekte aşklarını istedikleri gibi yaşayamayan iki kadını birleştirense, gelecekteki salgını tetikleyen virüsün formülünün geçmişte bir Kur'an mushafında yazıyor olmasıdır.

Elbette Ayşe Kulin'in Yarın Yok romanını, distopya klasiklerle kıyaslamak adil olmayacaktır. Yine de eleştirel açıdan bakmak bizi daha doğruya götüreceğinden eğrisiyle doğrusuyla beyan etmek gerekiyor fikirleri. Dileğimiz, distopik, fantastik, büyülü gerçeklik, post modern, komedi, polisiye, vs. olsun yazarlarımızın Türk Edebiyatına hemen her tarzda eserler vermesidir. Bu eserler gelecekte daha iyi noktalara elbette taşınacaktır.

Mizahi Roman

Arta'da Morto – Yiğit Bener (Everest Yayınları, 87 sayfa)

Mizah: İnsan neden güler, neye güler, hangi durumlarda güler, sorularının cevabını yıllardır çalışmaktadır psikiyatri. Basit sorular gibi görülebilir ama bu soruları yanıtlayabildiğimizde insanı anlamada büyük yol kat ederiz. İnsanı anlamaksa karmaşık bir iştir.

İşte bu yüzden insanın neden güldüğünü anlamak için beynin derinlerine, nefes alma, refleks gibi hareketlerimizi de kontrol eden subkortekse bakmalıyız. Yani gülmek, beynin düşünme, hafıza, konuşma gibi yetilerimizin olduğu bölüme değil, istemsizce yaptığımız refleks ve nefes almaya yakın, düşünmeden yaptığımız bir mekânizmaya dâhil. Zaten istemsizce yaptığımız, bazen önlemeye çalıştığımız halde bastıramadığımız bir eylem değil midir gülmek? Diğer yandan ağlamak, insanda gülmeye göre daha önce gelişen bir olgu. Zira bebekler doğduklarında ağlarlar ancak kırkını çıkardıktan sonra ya da en erken bir aylıkken gülümsemeye başlarlar.

Ahrazlarda bile gülme sesi, duyup konuşabilenlerle aynıdır bu nedenle ve bu refleks, – Sanırım refleks demek doğru olabilir. Çünkü istemsizce verilen bir tepkidir gülmek. – nefes alma ve konuşma yetimizi de bloke eder. Zira gülme krizine giren çoğu insan o sırada konuşmakta ve nefes almakta güçlük çeker. Kalp atışı hızlanır, beyin tarafından 'endorfin' hormonu salgılanır.

Belki diyeceksiniz ki bunların hiçbiri neden güldüğümüzün yanıtı değil. Elbette değil, çünkü bilim adamları niçin güldüğümüzü henüz açıklayabilmiş değiller. Yapılan birkaç açıklamaysa teoriden öte geçmemekte. Bunlardan biri, mevcut durumla ve ortamla tezat oluşturan hallere güldüğümüzü söyler. Ya da insanın ani değişimlere, duygu durum değişimlerine ve norm dışı durumlara güldüğünden bahseder.

Yine de günümüz insanının, dedelerinden daha az güldüğü, ortaya konan bir gerçektir. Dedelerimiz günde yaklaşık yirmi dakika gülerken bizler beş dakikadan belki biraz fazla gülmekteyiz. Bir gülüş yaklaşık beş-altı saniye sürerken çocuklar, ebeveynlerinden yaklaşık on kat fazla (500'e 60 gibi bir oranda) gülmektedir.

Bu bilgiler ışığında "Arta'da Morto"yu incelediğimizde, Yiğit Bener'in, acı, vahim, vah vah, diyeceğimiz durumlara esprili bir açıdan bakmaya çalıştığını görürüz. Üstelik aralarda, sosyolojik, psikolojik ve felsefi çıkarımlarla olması gerektiği gibi metni zenginleştirmektedir.

Romanın kahramanı, "Bu iktidar değişmedikçe dönmeyeceğim," diyen ve Yunanistan'da yaşayan arkadaşıyla turistik bir gezide trafik kazası geçiren, yetmişine merdiven dayamış biri. Yiğit Bener, kısa kısa ve nüktedan bir dille bu kazayı ve sonrasındaki trajediyi komediye dönüştürmeye çalışmış.

Kahramanın kızı, bu kaza dolayısıyla yer yer tanrıyla hesaplaşan, tanrının olmadığını, öyle bir varlık varsa da kötü niyetli ve beceriksiz olduğunu söyleyen babasıyla, O'nu böyle itham ettiği için Allah'ın gücüne gidebilir, diyerek alay eder.

Yiğit Bener'in Arta'da Morto novellasını okuduğumuzda metinlerin gerçekten mizah içermesi için yazıldığı ancak soğuk esprilerin güldürmekten uzak olduğu görülmekte. Zira mizahın içine ideoloji kabaca girince güldürmüyor. Üstelik verilmeye çalışılan hayat felsefesi daha bir didaktik hale geliyor ve öykü sığlaşıp basitleşiyor.

Novellanın son bölümü olan on birinci bölümü, Morduk, İris, Buda ve Loki adlı tanrıların arasında geçen bir piyes. Bu piyeste, önceki bölümlerde okuduğumuz kazanın, sonrasındaki olaylar ve kahramanın genel olarak hayatının, uzaylı birer bilim yaratığı olan ismini saydığımız tanrıların deneyi olduğunu anlıyoruz. Doğal olarak kitabın kahramanın da denek olduğunu...

Son olarak kitabın boyutuna değinecek olursak; "Arta'da Morto" Everest Yayınlarının okurlarına açık hava dizisinde sunduğu bir novella. Okuyucu, ev ya da ofisinin dışında daha rahat taşıyabilsin, toplu taşıtlarda, parkta ve denizde okuyabilsin diye 17,5 x 10,8 ebatlarında cep boy basılmış.

Polisiye Roman

Vicdan ve Güzellik – Ercan Başer (İthaki Yayınları, 347 sayfa)

Roman iki bölümden oluşuyor. Birinci bölümde örnek bir eş ve baba olan İlyas'ın hafıza kaybı ve bunun üzerinden yaşadığı sorunlar ele alınmış. İkinci bölümdeki hikâyeler "Zöhre" ismiyle başlayıp ailevi sorunlar yaşayan ve sonunda babaları ölünce polis olan gençleri anlatıyor. Her gencin öyküsü, "Sonunda sınavlara girdi, polis oldu." şeklinde bitiyor. Dolayısıyla komiser olan iki gencin, hayatları özetlenerek romana girmesiyle psikolojik içeriğinin yanı sıra kurguya polisiye ekleniyor.

Ercan Başer, Vicdan ve Güzellik romanında, doğal, akıcı bir anlatımla hayattan ve insandan damıttığı gözlemlerini aktarmış. Gerektiğinde merak, gerektiğinde üslubuyla okutmayı başarmış. Kendince bir anlatım tarzı denemiş Ercan Başer; "Yılların verdiği tecrübeyle soğukkanlılığını hafif bir palto gibi üzerine giyebilirdi ama bu manzara. Çok güzeldi. Hele gözleri. Bu çiçek. Zemindeki küçük bir çatlaktan başını uzatmayı başarmış, ... Erguvan rengi taç yaprakları, incecik gövdesi, ısrarlı yeşili. Güneş gibi parlıyordu." Özneden sonra nokta koyup cümlenin kalanını yeni bir cümle yaparak bir anlatım tarzı oluşturmuş.

Bazen bir paragrafa (93/2'deki gibi) öznesiz giriyor. Kendisi özneyi bildiği için okuyucunun anlayıp anlamadığının farkına varmıyor. Paragrafın anca onuncu cümlesinde kimin kolunun kırıldığını anlayabiliyoruz. Önceki paragraftan da özne aktarılmış değil. Roman boyunca zaman zaman "Onlar neyse neydi. Nesneydi sadece." gibi kelime oyunları buluyoruz. Bazen de şüpheci bir felsefeye giriyor. (Sf. 106)

Ercan Başer, romanda yeri geldikçe Yunan Mitolojisine atıfta bulunuyor. 135 ila 139. sayfalar arasında "Kedi" başlıklı bir masal yer alıyor. Okurken, "Bu masalın burada ne işi var?" diye sordum. Aklıma yeniden "Roman her şeyi kaldırır mı, kurguyla ilgisiz de olsa romana her istediğimiz metni dâhil edebilir miyiz, bunun bir sınırı var mı?" gibi sorular akın ediyor. Ama yazarımız, metnin devamında, bu masalın İlyas'ın rüyası olduğunu belirterek kurguya raptediyor. Hoş, bu metin bir rüya da olsa bunu metnin başında bilmek isteriz. Bu tür sürpriz rüyalar fazlaca kullanıldığı için klişe kalıyor.

Roman, bir nebze yavaş bir tempoda ilerliyor. Bu, daha çok yazarın psikolojik, toplumsal ve felsefi konulara sıklıkla girmesinden kaynaklanıyor. Romanda birkaç mitolojik ve müzik bilgilerini saymazsak bilgi az, ancak fikir çok. Bu fikirleri aktaran metinler, yer yer, özellikle durum ve psikolojik durum tahlillerinde, okuyucuyu sıkacak raddede uzun. Ercan Başer, güzellik, çirkinlik, merhamet, arasında mekik dokuyan fikirler ve olaylar silsilesiyle, kahramanı İlyas özelinde hayatı irdeliyor.

Bu şekilde psikolojik temelli bir kurguyla başlayan romana bir seri katil, onun cinayet tarzı ve tanıtılan iki komiser eklenince roman, psikoloji artı polisiye bir sınıfa giriyor. Felsefi hayat tahlillerinin, yazarın deneme tarzındaki yazılarının, çözümlemelerinin arasına, sıkıcılığı bertaraf edebilmek için bir polisiye kurgu serpiştirilmiş. Böylece Ercan Başer, romandaki merak unsurunu diri tutmuş. Belki başka okuyucular bu kurguya benim tersime "Polisiye kurgunun arasında felsefi düşünceler serpiştirmiş," de diyebilir. Ama ben buna katılmıyorum. Zira yazarın bu romanı yazmaktaki önceliği, bazı fikirlerini aktarabilmek.

Kötü ve çirkin baba, iyi ve güzel anne, babanın gayrimeşru ilişkisinden doğan canavar kardeş ve onun melek ablası. Ve elbette seri katili yakalamaya çalışan iki komiser ve muhabirleri. Klişe diziler gibi. Romandaki düşünce derinliği, psikolojik ve sosyolojik hayat tahlilleri olmasa yazar, sadece bunlarla okuyucusuna sığ bir hikâye anlatmış olurdu. Elbette yukarıda bahsettiğim dizi unsurlarıyla yazarımız vermek istediği, özellikle genç okuyuculara sıkıcı gelebilecek meseleleri veremezdi. Acı bir şurubu meyve aromasıyla tatlandırarak çocuklara içirmek gibi. Zaten olması gereken de bu; ne fikirsiz bir roman ne de fikirlere boğulmuş sıkıcı bir metin.

Romanda bazı olacaklar öncede sezilebiliyor. Bu elbette merakı ve sürükleyiciliği körelten bir sorun. Bunların en barizi, İlyas'ın evinin yanacağını öngörmemiz. Diğer yandan yine fikir yoğunluğunun bir

özrü olarak İlyas bazen kafasında yaşattığı Filozof karakteriyle tartışır. Yazar, bu karaktere çoğu felsefi görüşlerini söyletirken aynı zamanda uzayan düşünceler silsilesi yüzünden başkarakterini onunla tartıştırır. İlyas sık sık bu karakterin bitmeyen düşünce akışlarıyla alay edip onun sözünü keserek hayata döner. Onu bu şekilde susturmak gerekmektedir zira okuyucu kendisine nutuk çekildiği, öğüt verildiği hissine kapılabilir. Genel olarak Ercan Başer'in Vicdan ve Güzellik romanı dil ve kurgu olarak başarılı. Kurgudaki merakın hep diri tutularak verilmek istenen görüşlerin verilebilmesi açısından yetkin bir eser.

Psikilojik Roman

Leyla'yı Bulmak – Serpil Coşan (İnkılâp Yayınları, 336 sayfa)

Okuyucu, romanın öncelikle ne için yazıldığına bakarsa amacın genelde kişisel gelişim derslerini, özeldeyse kuantum fiziği ve meditasyon öğretisini anlatmak olduğunu görecektir. Bu kapsamda zaten kurguya yedirilmiş bir bilgi kitabı olduğu için kitabın son sayfasında kaynakça verilmiş. Ancak sıkıcı olmasın diye bir hikâyeyle birlikte verilen öğreti, yer yer ön plana çıkmakta ve uzun uzun anlatılmakta. Bu da elbette bu alana ilgisi olmayan okuyucular için sıkıcı olabilmekte. Yine de felsefi tahliller ve karakter çözümlemeleri yeterince dolu.

Anlatım yeterince olgun olmasa da, hatta ufak tefek kurgu hataları da olsa (Kanlıca'dan Riva'ya giderken köprüden geçilmediği gibi) Serpil Coşan'ın bu romanı yazmadaki hedefine ve hedef kitlesine ulaştığını düşünebiliriz. Zira yazar kendi hayat tahlilini, hayata bakış açısını anlatırken dini, insanın din içindeki yerini, tasavvuf ve meditasyon ilişkisini tartışıyor. Hayatı felsefi tartışmalarla irdelerken insanın, evrenin bir parçası olduğunu vurguluyor hep.

Tam da bu noktada başkarakter Leyla ve hocası Lena aracılığıyla okuyucuya kendini aramasını ve bunu nasıl yapması gerektiğini söylüyor. Bu noktada Allah'ı aramanın aslında kendini aramak ya da tersi, kendini aramak aslında Allah'ı aramak olduğuna dikkat çekmeye çalışıyor. Bu noktada kendini ateist olarak niteleyen insanların, hayatlarında gerçek bir çıkmaza düştüklerinde Allah'a sığınmaktan başka çare bulamadıklarına değiniyor.

Daha önce söylediğimiz gibi yer yer meditasyonun ve kuantum fiziğindeki zihin ve kalp terbiyesinin, yani kişisel gelişimin, din, peygamberler (özellikle Musa, İsa ve Muhammed s.a.v.), Kur'an ve

Allah'la bağını anlatıyor. Tasavvuftaki mürşit mürit ilişkisini Lena ve Leyla arasında görüyoruz. Zira Lena, zihin, kalp ve ruh terbiyesiyle Leyla'nın huzura ermesine ve hastalıklardan arınıp Allah'ı bulmasına yardım ediyor. Meditasyon aracılığıyla yapılmaya çalışılan bu terbiye, bazı yönlerden tasavvuf öğretisiyle benzerlik gösteriyor. Örneğin banyo, tasavvufta da vardır. Meditasyonda karşıya yakılan mum yerine tasavvufta mürit, mürşidine rabıta yapar. Bu tarz bazı unsurları kullanarak dinle, özellikle de İslam'la ve İslam özelinde de tasavvufla meditasyonu birlikte vermeye çalışmış Serpil Coşan. Bazen İslamî terbiyeye uymayan yönleri olsa da genelde meditasyon, İslam'ın neresinde, bunu çalışmış romanında. Ancak yazar, bu konuda oldukça dolu olduğu ve hemen her şeyi anlatmaya çalıştığı için, her ne kadar bir hikâyesi olsa, yığınla bilgiyi bir kurgu içinde vermeye çalışsa da bir kişisel gelişim kursunun dökümünü veriyormuş hissinden romanını kurtaramamış.

Bütün bunların ışığında Serpil Coşan'ın romanı Leylay'yı Bulmak, yazılma amacına ve ulaşmak istediği hedef kitleye uygun bir eser.

Tarihi Roman

Bir Kızıl Bulut – Hayriye Yeşilyurt (Şule Yayınları, 192 sayfa)

Roman, başlangıçta asıl konusuna girmekte oldukça geç kalıyor. Bu yüzden ellinci sayfalara kadar okuyucu, Gülnur Hanım'ın dilinden onu ve kızı Gülfem'i, aralarındaki kuşak farkını, tasavvuf yerine kuantum fiziğiyle ilgilenen kızının başarılı bir öğrenci olduğunu ve doktora çalışmaları için Medine'ye gittiğini okuyor. Dolayısıyla anlatım, her ne kadar akıcı olsa da tekdüze kalıyor. Karakterlerin hayallerini ve yaptıklarını anlatı şekilde, ilgi çekici herhangi bir olay yaşanmadan sayfalarca okuyanlar sıkılabilir. 174 sayfalık bir romanın konuya daha dinamik girmesi ve o şekilde de devam etmesini bekleriz.

Ancak elli beşinci sayfadan sonra, Gülnur Hanım'ın büyük anneannesi Leyla Hanım'ın kocası Remzi Bey'in, mühendis subay rütbesiyle Hicaz demiryolunun yapımında görev alması, ardından Medine müdafaasına katılmasıyla roman canlanıyor. Bu noktadan sonra çoğunlukla karşılıklı mektuplaşmalarla ilerleyen romanda, Osmanlı askerlerinin insanın manevi ve milli duygularını coşturan mücadelesine tanık oluyoruz. Bunları, Gülnur'un büyük dedesi Remzi Bey'in mektuplarını Medine'de tanıştığı bir aileden edinmesiyle öğreniyoruz.

Bu noktada romanın üç bölümden oluştuğunu söylemeliyiz. Birinci bölümde kahramanların, yaşadıkları çevre ve dönemleriyle birlikte tanıtılması, ikinci bölümde Remzi Bey'in mektupları vasıtasıyla Medine Müdafaası ve onun kayınbabası Hikmet Efendi'nin hac yolculuğu, üçüncü bölümdeyse Müdafaa'nın başkomutanı Fahrettin Paşa'nın nezdinde olayların farklı bir açıdan ele alınışı, yaşanan manevi ve milli duygular ve Medine'yi teslimi konusunda paşanın ikna edilmesi.

Romana başlamadan önce beş nesil kadının isim ve doğum tarihleri verilmiş ama olaylar ağırlıklı olarak üç erkek karakter; Remzi Bey, Hikmet Efendi ve Fahrettin Paşa ekseninde dönüyor. Bu üç şahıstan Hikmet Efendi'nin daha önceki yıllarda yaptığı hac yolculuğu romana eklemlenmiş gibi gözüküyor.

Sonuç olarak ecdadımızın yakın tarihimizde verdiği böylesi mücadeleleri, yaşadıkları zor şartları dile getiren, genç kuşaklara kim olduğumuzu unutturmamak adına belge niteliğindeki bu tür eserlerin artmasını elbette dileriz.

Sosyal Roman

Son Durağın Şarkısı – Serkan Üstüner (Muhit Kitap, 279 sayfa)

Romanı iki bölümde değerlendirebiliriz. Kitabın yarıdan fazlasını teşkil eden birinci bölümde üç ayrı kişinin hikâyesi anlatılmış. Daha sonra hikâyeleri ayrı ayrı anlatılan bu karakterlerin başı çektiği ikinci bölümde asıl roman başlamış.

Serkan Üstüner, kurguladığı karakterler üzerinden Türkiye'nin bir dönemini, o dönemde geçirdiği evreleri anlatmış. Türkiye'deki ezen ve ezilen çatışmasını ele almış. Amerikan kuklası olan bir kısım zenginlerin, Türkiye'deki siyaseti, devleti, sanatçıları, orduyu idare etme ve bu şekilde Müslümanları ezip ikinci sınıf vatandaşlığa itme çabalarını işlemiş romanında. Bu açıdan suya sabuna dokunur bir roman ancak yer yer bu dokunma dozunu biraz kaçırıp göze parmak şekline dönüşmüş.

Karakterlerden ilki olan Tanju, devrimciyken mensubu olmaya çalıştığı sol fraksiyonu bırakıp ailesinin öcünü alma düşüncesiyle, oyunu da raconuna göre oynayarak Türkiye'nin en zengin adamı oluyor. Elbette bu arada pis işlere bulaşıp yabancı sermayenin elini öperek kirleniyor ve özünden kopuyor.

İkinci karakterimiz olan Yusuf'un hikâyesinde onun küçük bir kasabadan çıkıp İstanbul'da şöhretli bir şarkıcı oluşunu, Tanju'yla temasını, bunun sonucu onun da kirlenmesini ve Mehmet Hoca'nın rehberliğinde özüne dönüp bu kez ilahi okumaya başlamasını görüyoruz.

Üçüncü karakterimiz Selma ise üniversiteyi kazandığı halde annesi ve abisinin despotluğu yüzünden liseden sonra okuyamayan bir kız. Serdar Üstüner onun gözünden 28 Şubat dönemini anlatıyor.

Elbette tahmin edebileceğiniz gibi romanın kurgusu Türkiye'de üç ayrı grubu temsil eden bu üç karakter arasındaki çatışmayla oluşturulmuş. Kısaca iyi, kötü, güzel diyebileceğimiz bu kişilerin arasında bir üçleme vardır. Yani kötü olan Tanju, geçmişinde kalan iyi şeyleri, Yusuf'ta görüp özlem giderir. Yine iyi ve güzel olan Selma'ya elbette iki erkek de âşıktır. Dolayısıyla onu kendi hayatlarına dâhil etmek isterler. Bu açıdan romanda yer yer, özellikle de sona doğru eski Türk Filmlerinin ruhunu yakalıyoruz.

Romanda genellikle birinci tekil şahıs anlatımı kullanılmış. Ama bazen romancı da araya girip italik yazıyla açıklama yapıyor. Dili genellikle düzgün. Bazen bir ismi çok sayıda sıfatla tanımlamış. Bu ise fotoğrafların karışmasına neden oluyor. "Karşı kaldırımda beyaz önlüğü lahmacun lekelerinden kırmızı, siyah, yeşil ile bezeli, burnu dolmalık biberi andıran, bacak boyu gövdesine göre kısa, pos bıyıklı, kafasında suni siyah deri şapkası olan adam lahmacun satıyordu." (Sf. 13)

Serkan Üstüner, iki öykü kitabıyla giriş yaptığı Türk Edebiyatı'na verdiği bu ikinci romanıyla derdi olan yazarlarımızdan. Bu haklı davasını anlatmak için edebiyatı iletişim aracı olarak kullanmış.

Gençlik Romanı

Difenbahya – Rabia Yıldız (Okur Kitaplığı, 141 sayfa)

Romanın daha girişinde bir gençlik kurgusu yazdığını ortaya koymuş Rabia Yıldız. Zira Harry Potter, Açlık Oyunları, Ender's Game gibi filmlerin girişindekine benzer şekilde gençlerin tanıştıklarını, gruplara ayrılıp bir rekabet ortamı oluşturduklarını görüyoruz. Bu açıdan özellikle 13 – 19 yaş grubunun ilgisini çekebilecek bir roman olduğunu söyleyebiliriz.

Romanın kurgusu temelde müzik üzerine oluşturulmuş. Müzik okulları, sınıflar, öğrenci ortamı, mücadele ruhu ve en önemlisi kuşak çatışması, babanın gelecek hırsı ve beklentisiyle baskısı, oğulun deli kanı ve başkaldırışı. Bütün bunlarda şüphesiz çoğu genç, ebeveynini, kendini ve

kendi hayatını bulacaktır. Yazarımız, roman boyunca diyalogları konuşma diliyle yazmayı tercih etmiş. Şüphesiz burada bir doğallık ve gençlere yönelik bir yakınlaşma çabası var.

Difenbahya romanında bir başarı hikâyesi anlatmış Rabia Yıldız. Ama bu başarı bir rakibe karşı değil, kötüye ve kirli hırsa karşı. Asıl rakip olan orkestra şefleri Zer (erkek) ve Fer (kız) romanın sonunda dost olurken kötülüğü temsil eden Zer'in babası Doğan, kaybeden taraf oluyor. Dolayısıyla iyilik kötülüğe galip geliyor. Elbette isimleri de bilinçli seçmiş Rabia Yıldız. Zer, altın anlamına gelirken, bildiğiniz gibi Fer, parlaklık, canlılık ve güç anlamlarına gelir. Burada Fer'in âmâ olması da manidardır. Yıldız, iki evladın annesi ve öğretmen olarak elbette başarıya giden yolda doğruyu ve yanlışı temsil eden karakterleri çizerken gençlere yol gösterici olmaya çalışmış. Kötü hırsa tercih etmeden başarı için bıkmadan çalışmayı öğütlemiş. Özellikle romanın sonunda Zer'in jüriye hitap ederken sarf ettiği cümleler, gençlere doğrudan öğüt niteliği taşıyor.

Dil açısından bakarsak, aynı cümlede kelime tekrarları, özne değişmediği halde bir sonraki cümlede özneyi yeniden kullanma ya da değişmesine rağmen kullanmama, gereksiz kelimeler gibi sorunlar göze çarpıyor. Gerçi bunun bir ilk kitap ve ilk roman olduğunu düşünürsek Rabia Yıldız'ın Türk Edebiyatına fena bir giriş yaptığını söyleyemeyiz. Kanımca diğer bir sorunsa yazarın zaman zaman okura hitap etmesidir.

2023 YILINDA YAYINLANAN ROMANLAR

İbrahim Ulvi Yavuz

995 Km-Murat Mungan
Acaip-Mahir Ünsal Eriş
Acının Ömrü-Mustafa Kararkuş
Afilli Hafiye-Murat Menteş
Ağaçların Rüyası-Aylum Yılmaz
Ağustos Böceği-Emrulluh Özkan
Akasya Çiçeği-İhsan Tarakçı
Aramızdaki Şey-Tomris Uyar
Ardıç Ağacı-Merve Özdemir
Âşıklara Yer Yok-Tarık Tufan
Aşk Artık Burada Oturmuyor-Nazlı Eray
Aşk Hikâyesi-İskender Pala
Aşk Kaldı Sağ-Davut Doğan
Aşk Sevdi Bizi- Murat Avcı Ozan
Aşka Âşık - Emine Karamuk
Aşka Düşen Cemreler-Gamze Gökce
Aşkın Sınırı-Deniz Tekci
Ay Çarpması-Sezen Aksın
Azize-Tuba Aksu
Babam ve Ben-Burak Arkan
Bad-ı Payiz-Sonbahar Rüzgarı-Erol Doner
Bana Hayat Kurduran Şeyler-Güler Açeyla Altınar
Barbaros-Yusuf Dursun
Başın Yere Eğilmesin- Hasan Özbilen
Behiçe'nin Yarım Kalan İşleri-Sinem Sal
Ben Gri-Yeliz Sevinçli
Ben Ölmeden Korkma-Seyhan Onurlar
Beni Uçakken Vursunlar-Mehmet Akif Can
Benim Adım Sena-Julia Sena Yamanoğlu
Beyaz Sabun Kokusu-Duygu Bursay

Bir Hayalin Ardından- M.Tarık Koç
Bir Hüzün İstanbul-Turgay Apak
Bir Tatil Masalı-Ahmet Kahveci
Bir Yudum Hayat-Hande Aksu
Bir, İki, Üç Dört Korkuyorum-Ayşe Dündar
Biraz Sessiz Olurmusun?-Sibel Bozkurt
Birbirimizden Yansır Suretimiz-Volkan Algan
Bizi Tüketen Ateş-İlhami Sidar
Boşluğun Çığlığı-Ayşen Peren
Boşlukta Savrulanlar-Vahdet Kaya
Bu Bir Rüya-Mehmet Tümer
Bugün Güzel Şeyler Olacak-Funda Özsoy E.
Buz Kafesi-Bilgehan Tepeli
Buzdan Top-Uğur Deveci
Buzlar Çözülünce-Melih Günaydın
Bütün Düşler Nazlı'dır-Attila Şenkon
Büyük Deniz Köpürüyor-Duran Emre Kanacı
Can Düğümü-Sinan Duran
Cemre Düştü-Önay Yılmaz
Civanperçemi-Hatice Berfin
Cüret-Neslihan Önderoğlu
Çıplak Ayak-Serra Gürçay
Çıplak Kalp-Elçin Poyrazlar
Çifte Kapıların Ötesi-Gülayşe Koçak
Denize Söylediğim Şarkılar-Deniz Ceren Türkan
Denizin Solan Mavisi - Sahra Atmanoğlu
Derin Ada-Sezgin Yavuz
Dilek Ağacı-Nursen Selman Kaya
Doğmuşlar-Aysegül Genç
Duasız ve Törensiz-Beyda Yıldız
Duvarların Ressamı-Gülnur Ermiş
Dünya Ağrısı-Ayfer Tunç
Düşe Yazdım-Emirhan Sarıca

Düşlerde Kalan-Ezgi Yaz
Düşlerin Görünmez Rekleri-Ayşe Ovalı
Efsunlu Zaman-Aylin Bendis
Emanet-Kudüs'ten Urfa'ya Bir Hakikat Yolculuğu- Nalan Güven
Et Duvar Ter Sıva -Deniz Toprakkaya
Firari-Hamit Yıldız
Gecede Bir Çığlık-Nilüfer Kuyaş
Geceden Beri-Elif Demirel
Gecenin Hikâyesi-Nagihan G.Kobal
Gecenin Rengi-Eda Yıldırım
Geçmemiş Zaman-İsa Küçük
Gizemli Kulube-Sabit Uzunel
Göldeki Dalga-F.Deniz Erdoğan
Gölge Oyunu-Didem Avcı Dönmez
Gölgenin Güneşi-Meryem Soylu
Gönül Dilimin Abresi-İbrahim Karaşahin
Gözler Kanatlar Çiçekler Kuyruklar-Deniz Gezgin
Gözyaşının Rengi Yoktur-Emine Ayfer Çayıroğlu
Gümüş Kordan-Özlem Anar
Gümüşlük Meleği-Serpil Ciritci
Gün Işığım-Rukiye Alagöz
Güneşin Battığı Gün-Mustafa Ceyhan
Güneşin İki Yüzü- Bahar Eriş
Güneşin İki Yüzü-Bahar Eriş
Güneşin Selamladığı Kadınlari-Dilek Ege İlhan
Hain: Mezarıma Tükürecekler-Selim Erdoğan
Harika Bir Hayat-Hikmet Hükümenoğlu
Hayat Apartmanı-Mustafa Sögüt
Hayat Sokağı-Hasan Öztoprak
Hayattayız Madem-Çiler İlhan
Henüz Vakit Erken-Oya Akçizmeci
Hipamania-Tahir Musa Ceylan
Hotel İstanbul-Hakan Güneri
İç Bir Şey-Ayşegül Genç

İçimizdeki Ben-Oya Kaplan İnce
İhanetin Nefesi-Şerdar Toker
İhtiyar-Tufan Tanyel
İntihar Ormanı-Ezgi Durmuş
İstampulga Keterbiz- Bülent Keskin
İstanbul Buradaydı-Ersan Üldes
İstanbul Posta Treni - Bülent Çallı
İstiklal Uğruna- Bülent Keskin
İşte Geldim Deniz Kenarı-Selçuk Altun
İzmir Masalı-Gümze Gökçe
İz-Nora Bağdasoroğlu
Kader Gayrete Âşıktır-Ethem Emin Numutlu
Kader Sarmalı-Gamze Çelik
Kaderini Sev- Gülbahar Okumuş
Kalbiye-Zekiye Yaldız
Kanafilli Kız-Selen Pusat
Kanat Koparmaca-Zekiye Yaldız
Kanlı Kardelen-Ahmet Kutlu
Kar Tanesi-İlhan Karakaya
Karanlık Ay-Cemile Çakır
Karanlık Renkler-Esma Demir
Kardan Ölü-Ferhad Gülsüm
Kavak Ağacı-Veli Reşber
Kayıp Ağaçlar Adası-Elif Safak
Kayıp-Zeynep Şen
Kelebek Etkisi-Berke Boskurt
Kendinden Kaçış-Emel Sarıkurt
Kerpiş Receli-Nagehan Kruç Semeret
Keşfin Sonu-Ayşe Nur Şener
Kırık Düşler Çifliği-Tarık Şahman
Kırık Hayaller Müzesi-Ufuk Parlat
Kırılma -Handan Sözbilen
Kırmızı Bavulum-Murat Karahan
Kırmızı Kar-Bülent Keskin

Kırmızı Zaman-Mine Sögüt
Kızılelma –Anadolu-Fatih Duman
Kimlik-Oğuz Aktürk
Kimse Kalmadığında Bunu Hatırla-Silvan Alpoğuz
Konak-Gizem Ceriz
Korku Günlüğü-Işık Işık
Kötülüğü Bedeli-Muhammed Çekiç
Kuralsız-Gizem Arslan
Kuru Kız-Ayfer Tunç
Kübra-Afşin Kum
Küçük Yalancı-Sinen Kargı
Lamet-Aykuğ Mese
Leyla'yı Bulmak-Serpil Coşan
Loğusa Serbeti-Ergün Kazanır
Masal Kız-Ahmet Günbay Yıldız
Maskelerin Ardındaki Sır-Mümtaz Recep Tekelan
Masumiyet-Güzide Kotan
Matematik Cinayetleri-Önay Yılmaz
Mavi Yağmuru Çalmak-Aişe Durmaz
Mehmet Akif-Ali Emre
Melodi-Alper Demircan
Muska-Mahir Adıbeş
Musumiyet-Güzide Kotan
Müessir Kaptan- Nilay Kocaoğlu
Müjgan: İmkansıza Komşu-Fatma Barbarosoğlu
Münkesir-Erdal Fidan
O Kitabı Yazma Behiye-Şahin Ünal
O Sevdalar Ezeldendi -Tahir Abacı
On Dün Öncesi Kız-Sezin Karameşe
Ona Kadar Say (Saklanbaş)-Işık Işık
Ölü Reşat- Aslı Tuhumcu
Ölü Şehir-Efe Murat
Ölümden Beter - La Vie - Çağatay Küpçü
Ölümden Beter-Çağatay Küpçü

Ölümden Uzak Bir Yer-Kerem Eksen
Papatya Mevsimi-Yaz Bilge
Pizze Dükkanı-Arzu Yıldız
Rehan Raman ve Sırlı Yüzük - Zeliha Üzümcü
Ressam Vasıf'ın Gizli Aşklar Tarihi-Murat Gülsoy
Ressamın İsyanı-Gündüz Vassaf
Romantık Kızıl Deniz -Murat Çelik
Ruh Çağıran-Hakan Yel
Ruhunu Satanlar Derneği-Fatih Gezer
Rüzgar Gülü-Kübra Nur
Rüzğar Koridoru-Ezgi Özbek Senel
Sahipsiz Yüzler-Mehmet Erte
Saklambaç -Nagihan G. Kabal
Seher Yeli Sürgün-Ümran Tan
Sehrin Öteki Yüzü-Davut Sandıkçı
Selanik Kayakçısı-Ömür Özbeyli
Sen Bunu Oku-İclal Aydın
Sıcak Çatışma-Gülsen Kılıçarslan
Siyah Cam-Görkem Kayış
Son Durağın Şarkısı-Serkan Üstüner
Son Nefes-Zehra Poyraz
Sonsuz-Fezile Olkanlı
Söyleme Bilmesinler- Şermin Yaşar
Sözde Özne-Göksen Togay
Stalingrad'da Kar Topu-Nedret Kılıç
Sular Üstünde Gökler Altında-Kaan Murat Yanık
Sultan Tabutu-İrfan Söyler
Suskun-Duygu Çilengir
Süreyya Yüzlü Kadın-Fatih Abbasoğlu
Şahmeran-Yonca-Sencan
Şu Anda Burada mıyız?-Pınar Öğünç
Şu Ters Giydiğin Kazak-Ali Osman Üçkaleler
Taprak Üstü-Yağmur Ardıç
Tehlikeli Şarkılar-Tuna Kiremitçi

Tek Başına-Volkan Sözmez
Tepedeki Pelit Ağacı-Ayten Uzun
Toprak Üstü-Yağmur Arduç
Tufan-Özel Mumcu
Tunelden Önceki Beyez Ev-Işık Işık
Tutsaklar Şehri-Ali Metehan Şimşek
Umudun Göğe Yükselişi-Salahattin Yusuf
Umudun Son Yolcusu-Kevşer İnanç Özdemir
Umut Bahçesi-Dilara Keskin
Unutmak-Elif Akpolat
Uzuk Bir Masal-İrem Uzunhasanoğlu
Uzun Zaman Önce - Zekeriya Çetin
Üç Kalp Bir Hayat-Aynur Yavuz
Vicdan ve Güzellik-Ercan Başer
Vuslat Bahçesi-Dilare Keskin
Ya Yoksam?-Koray Biber
Yabancı Yalnızlık-Kuzey Toprak
Yabancı-Öznür Yıldırım
Yağmurlar Yağdığı Zaman-Bilal İkizarslan
Yangın Olur-Burak Artunal
Yarin Yok-Ayşe Kulin
Yaşamın Sonu Yok-Handan Sözbilen
Yeni Evin Sırları-Alev Aksoy
Yeşili Sevmek-Leman Veli
Yitik Menekse-Cemile Çakır
Yol Ayrımı-Olcay Dağlı
Yol Belli Değil-Engin Akbaba
Yolcu-Nurettin Sevim
Zakir-Mümtazer Türköne
Zamana Kafa Tutan Adam-Mustafa Can
Zesto Psomi (Sıcak Ekmek) Feyza Hepçilingirler
Zifir-i Nur-Esra Alkan
Zümra-Elif Nur Kovancı

deneme

Ali Sali

2023 YILINDA DENEME KİTAPLARI

Ali Sali

Edebiyatın deneme türüne eğer yanlış hatırlamıyorsam 1980'li yılların başında Murat Belge bir söylem biçimi olarak tanımlanmalı demişti. Belge eğer yanlış hatırlamıyorsam bunu ilk dile getiren kalem erbabı idi. Bu tespiti yaptığı "deneme"sini galiba Tarihten Güncelliğe isimli kitabına da almıştı. "deneme bir edebiyat türü olarak değil, bir söylem biçimi olarak tanımlanmalı" diyordu hatırladığım kadarıyla.

Bundan kırk küsur yıl önce yapılan bu tespitinin arkasında duruyor mu Murat Belge bilmiyorum. Bu tespit ve kanaatinin temelinde yatan karinelerini ise hepimizin bildiği denemeyle alakalı özellikleri sayıyor, bu özelliklere ilaveten de Belge'nin tabiriyle "burjuva bireyciliği" ideolojisi içinde sıkışmış insanın gelip dayandığı noktaları sayıyordu. Türkiye ve dünyada insanın tıkandığı noktaları, insanın "bir başkasına laf anlatmasının gereksizliği" üzerinde, böyle bir vasatın kalmaması yüzünden insanın kendi içine çekildiğini, varoluş sorunları yaşadığını ve bunun da deneme yazmanın önündeki en büyük engel olduğunu dile getiriyordu. İnsanın gelip dayandığı noktada bu tıkanmanın aslında denemenin önünü açabileceği bir imkânın da olduğunu belirtiyordu.

Edebiyatın bir türü olarak deneme var / yok meselesi değil burada dile getireceğimiz husus. 2023 yılı içinde kitap olarak yayımlanmış ve okur huzuruna çıkarılmış eserlerin bir kısmından bahsedeceğiz. Gördüğümüz ve okuduğumuz eserler olacak tabii ki bunlar. Buna geçmeden önce Türkiye'de denemenin öne çıkmış bir iki isminden ve nesrin Türkçede ortaya çıkışından çok kısa ve sathî olarak da bahsetmek istiyoruz.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Türkçe yazı dilinin oluşmasında Şinasi'yle alakalı söylediği bir sözün önemli olduğunu düşünüyorum. Tanpınar, Şinasi'yle alakalı şunları söylüyor: "Şinasi'nin yaptığı hakkında bir hüküm verebilmek için, Türkçenin onun eline geçtiği gün nasıl bir durumda olduğunu düşünmek lâzımdır. Filhakika eski nesre, fikri bir süs tufanında boğan yahut da herhangi bir selâbetten ve nizamdan mahrum olarak konuşan nesrimize, bir yazı dili haysiyetini verenlerin başında mutlak surette o vardır. Nesir onunla başlar." Şinasi Paris'te aldığı eğitimin ardından

İstanbul'a döndüğünde yapıp ettikleri, kaleme aldıklarıyla Osmanlı Pây-i tahtında çok ciddi hareketlenmelere vesile olmuş, bir şeylerin kıvılcımını oluşturanların başında gelmiş bir kalem erbabı, bu biliniyor. Bugün Türk Halk Bilimi olarak adlandırılan, ama Namık Kemal ve Köprülüzade Fuad tarafından Halkiyât olarak adlandırılan folklor disipliniyle alakalı bilgilerini bu isim altında değil, ama bu disiplinin hedefleri doğrultusunda ilk dile getiren kalemdir bile diyebiliriz. Folklor kelimesinin karşılığı olarak halkiyât tutmamış, bugün bu kelimenin karşılığı olarak halk bilimi tabirini kullanıyoruz. Bu disiplinin yeni yeni geliştiği o dönemde Şinasi bu bilim için "derleme" yapmanın ehemmiyetine ilk dikkat çeken kalemdir de aynı zamanda. Sadece Türkiye'de değil, dünyada da derlemenin ehemmiyetine ilk dikkat çeken kişidir Şinasi. Tanpınar, "bir yazı dili haysiyetini veren" ve "nesir onunla başlar" ifadelerini kullanırken Şinasi'nin bu özelliğinden haberdar mıydı veya halk biliminin gerekleri doğrultusunda Şinasi'nin bir adım attığını görerek mi böyle konuşuyordu bilemiyoruz. Günümüzdeki anlamıyla nesri başlatanın Şinasi olduğunu söylüyor ve bu tespit ve kanaati mühim.

Türk nesri Namık Kemal ile başlatılır, ama Tanpınar'ın Şinasi tespiti ve Şinasi'nin halk bilimine, özellikle de Türk Halk Bilimine katkıları hesaba katılırsa Şinasi ile başlatmak daha tercih edilebilir bir tavır gibi geliyor bana. Denemenin tür olarak hususiyetleri ile cumhuriyet döneminde izlediği seyir göz önüne alındığında taklit edilenin veya nesirde açtığı yolu takip edilenin Şinasi değil, Namık Kemal olduğunu tespit etmek Amerika'nın yeniden keşfi anlamına gelmiyor. Denemenin Türkçedeki ilk büyükleri arasında sayılan Nurullah Ataç da, Sabahattin Eyüboğlu da Namık Kemal'in "süslü" üslubunu devam ettiren iki kalem. Murat Belge'nin veya bugün "karşı mahalle" olarak tabir ettiğimiz tarafın / zümrenin görmezden geldiği Necip Fazıl da, Cemil Meriç de nesirde "süslü" tabir edilen üslubu benimseyen fikir ve kalem erbapları. Nurullah Ataç da Sabahattin Eyüboğlu da nesirlerinde bir davanın savunuculuğunu karinelerini "süsleyerek" anlatan kalemler. Delillerini ispat etmeye uğraşırlar neredeyse tüm nesirlerinde. Oysa deneme bir edebî tür olarak bir şeyleri ispat etmeyi hedeflemez. Delilin peşinden giderek iddiasını ispatı hedeflemez. Aynı tavır Necip Fazıl'da da, Cemil Meriç'te de vardır. Denemenin ilmî makaleden farkının başta gelen unsuru da bu özelliğidir zaten, bir iddiayı ispat peşinde olmamak. Deneme ileri sürülen fikirlere / görüşlere bir tamamlanmamışlık (iddiayı ispat yoktur çünkü) görüntüsü / havası verir. Makale gibi değildir, iddianın dile getirilmeden önceki zihnî arayış aşamasına tekabül eder. Buna benzer ifadeler sanki Murat

Belge'nin sözünü ettiğim yazısında da vardı, ama birden emin olamadım. Denemenin ilmî bir makaleden farkı, hangi gerçekliği / olguyu ele aldığında değil, bu gerçekliği / olguyu *nasıl* ele aldığında ortaya çıkar desek doğru bir tavsifte bulunmuş oluruz. Deneme, her türlü gerçekliği / olguyu en haricî gerçekliği / olguyu bile, fert olarak kaleme alan kişinin değerleri açısından bakılan pencereden ele alan bir nesir türüdür. Bu gerçekliğin / olgunun kaleme alan şahıs açısından temsil ettiği değeri hedefler aslında. Montaigne ile başlatılan deneme türünün aslında aynı dönemde yine bu tür ile adlandırılan, ama Montaigne gibi şahsî hislerini katarak değil de bir felsefeci mantığı içinde denemeler kaleme Bacon tarzı var. Cumhuriyet döneminde Bacon tarzı "deneme" kaleme alan yazarlar da var. Mesela onlardan biri Orhan Burian'dır. Orhan Burian'ın açtığı deneme yazma tarzı yolunu takip eden ne yazık ki fazla kalem erbabı olmadı. Akademisyenler arasında ve akademisyen olmadığı hâlde çok iyi yetişmiş birkaç kalem saymak mümkün bu tarzda deneme yazanlar arasında, ama yeri bu yazı değil. Orhan Burian da bir akademisyendi ve kendini çok iyi yetiştirmiş bir kalemdi.

Bu değerlendirme yazısını kaleme alırken mercek altına aldığım tırnak içinde "deneme" kitaplarında tespit ettiğim bir iki özellik var: Her şeyden önce birçok kitap makale mantığı içinde kaleme alındığı, ama makalenin gerektirdiği hususiyetlere riayet etmediği için "deneme" olarak adlandırılan kitaplar. Üstelik bu kitapların bazılarının üstünde akademisyen kalemlerin imzası var. Bir diğer tespit ettiğim özellik ise deneme kitabı olarak okur huzuruna çıkarılan kitapların bazıları da gazete yazısı mantığı içinde kaleme alınmış yazıların bir araya getirilerek "deneme" türü içinde okur huzuruna çıkarılmış kitaplar. Bu kitapların bazılarının üstünde de tırnak içinde "edebiyatçı" olarak tanıdığımız kalemlerin imzaları var. Bu kitaplardaki bir başka özellik ise her neviden tırnak içinde "edebiyat yazısı" olarak kaleme alınıp birtakım mecralarda daha önce okur huzuruna çıkarılmış kitap tanıtımı, kitap / yazı şerhi (!) benzeri nesirlerin bir araya toplanmasıyla kitap hüviyetine büründürülmüş yazılar derlemesi. Klasik deneme türü kapsamı içinde değerlendirilebilecek kitaplar yok değil, onlar da var ve okur huzuruna da çıkarıldılar. Bu da deneme kitapları arasında yaptığımız başka bir tespitimiz.

Bu değerlendirmeyi yaparken kırk bir kitabı elden geçirdim. Bu kitapların bazıları zaten benim takip ettiğim veya bir biçimde edinip okuduğum kitaplardı. Kitapların bir kısmını ise Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) bu değerlendirmeyi yaparken temin edip ulaştırdı. Onlardan bazıları

benim alakadar olduğum meselelerle alakalı olmayan kitaplar olduğu hâlde okuyup değerlendirdim. TYB'den okuyup değerlendirmek üzere talep ettiğim bazı kitaplar ise temin edilemediği için bu değerlendirme yazısına dâhil edilemediler ne yazık ki. Üstelik o kitapların bir kısmı "deneme" türünün klasik hâli içinde değerlendirilebilecek kitaplardı. Bu kitapların bazıları üstelik şiir üzerine yazıların bir araya getirildiği kitaplardı, görüp, temin edip okumam gereken kitaplardı. Sonra temin eder okurum dediklerim vardı, onlar giremediler bu değerlendirme yazısı içine. Gördüğüm, ama temin edip okumadığım için değerlendirmeye alamadığım deneme kitapları hâliyle var. Ayrıca benim haberdar olamadığım oldukça fazla sayıda kitap olduğunu da biliyorum. Fakat temin ettiğim veya temin edilen kitaplar arasında herhangi bir "mahalle ayrımı" yapmadan hepsini değerlendirmeye dâhil ettim.

Değerlendirdiğim kitaplar ise şunlar:

Öze Yolculuk

Bazı yazarların kitaplarını değerlendirmek için, bu değerlendirme bir tanıtma yazısı bile olsa, nereden yaklaşacağınıza bir türlü karar veremezsiniz. Kitabı yazarından bağımsız olarak mı ele alacaksınız "metin merkezli yaklaşımlar" gibi, yoksa yazarının biyografisi değerlendirmenizde etkili olacak kararsız kalırsınız. Hele ki kitabın yazarının bulunduğu konum hesaba katılarak yapılacak bir değerlendirmeye gönlünüz razı olmaz. Çünkü kitaba haksızlık etmişsiniz gibi gelir. Yazarın bulunduğu konum kitabın önüne geçer çünkü. Merkeze sadece kitabı alsanız "metin merkezli yaklaşımların" yaptığı gibi, bu defa da yazara haksızlık yaptığınız kanaati sizin peşinizi bırakmaz. Çünkü yazarı seviyor olabilirsiniz, yazarın bulunduğu konuma çok kıymet veriyorsunuzdur. Konumu ve yazarı kitabın gerisinde bırakmak istemezsiniz. Ne yapsanız sıkıntı peşinizi bırakmaz.

İbrahim Kalın ismi ve onun imzasını taşıyan kitaplar da benim açımdan böyle bir kararsızlığa vesile oluyor. Çünkü İbrahim Kalın'ı ismi henüz bilinmediği dönemden tanıyor ve biliyorum. Üstelik de sevdiğim biri ve yazdıklarını da kıymet vererek okuyorum. Ayrıca Seyyid Hüseyin Nasr ile olan bağından (hoca – talebe bağı) dolayı bir miktar da gıpta ediyorum. Türkiye'ye dönüp SETA'nın kuruluşunu gerçekleştirdiği ve SETA'nın başında bulunduğu dönemde yazdıklarını değerlendirmekte herhangi bir kararsızlık yaşamadım. Hatta bürokrasiye intisap edip Başbakanlık'ta Kamu Diplomasisi'nin başına getirildiğinde de yaşamadım bu kararsızlığı.

Fakat 2014 yılından itibaren önce Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü, ardından da görev olarak MİT Başkanlığı'na getirilince bir kararsızlıktır aldı yürüdü. Kamuya açık hiçbir zeminde İbrahim Kalın'ın ne kitapları hakkında ne de yazdığı makaleler hakkında tek satır yazamadım. Yazamadım, çünkü Cumhurbaşkanlığı Sözcülüğü Devletin temsil makamı adına açıklamalar yapılan bir makam olarak insanın elini kolunu bağlıyordu. Yazdıklarını, okur huzuruna çıkardığı kitapları hangi İbrahim Kalın'ı merkeze alarak değerlendirecektim, bu benim için hep bir muamma oldu. Hele Hakan Fidan'ın kabineye Dışişleri Bakanı olarak atanmasının ardından MİT Başkanlığı'na getirilmesi meselenin tuzu biberi oldu benim açımdan. Okur huzuruna çıkan kitap İbrahim Kalın'ın MİT Başkanı kimliği görmezden gelinerek nasıl değerlendirilebilirdi? Kitapta bir araya getirilen yazıların satırları arasında şifre çözmek mi gerekecek, yoksa herhangi bir metin olarak bakılıp *ne söylediği*ne mi bakılacaktı. Bunun sadece benim değil, eli kalem tutan birçok arkadaşın kararsızlığı olduğu kanaatindeyim.

Bu kadar sözü İbrahim Kalın'ın Öze Yolculuk kitabını duyurmak için ettik. Kitapta on yedi yazı bir araya getirilmiş. Bir de *Takdim* yazısı yer alıyor kitabın başında. Çağla alakalı, kendimizle alakalı genellemeler yaparak takdim ediyor kitabı Kalın: "Her şeyin yapay, plastik, sanal ve dijital hâle geldiği bir çağda insanın özünden bahsetmek deli saçması gibi görülüyor. İnsanı artık içindeki asıl, öz, cevher ve hakikat üzerinden değil, ona dışarıdan eklenen arazlar, aygıtlar, implantlar, avatarlar, kullanıcı adları, kodlar, algoritmalar üzerinden tanımlıyoruz. İnsanı makineleştirirken, makineleri insanlaştırmaya çalışıyoruz."

İstemediğimiz ne ise onu da anlatıyor Takdim'de Kalın: "Özümüzü yüksek değerlerde, yüksek ahlakta, yüksek sanatta, aklımızda, kalbimizde, ruhumuzda ve var olmanın anlamında değil; hazlarda, arzularda, sınırsız tüketim döngülerinde, birkaç dakikalık şöhret anlarında, beğeni toplama çılgınlığında ve sanal dünyaların sunduğu sonsuz tatminsizlik hâllerinde aramamız isteniyor bizden. Öz gibi "mistik, gizemli, esrarengiz, buğulu" şeyleri istemiyoruz hayatımızda. Özümüzle yüzleşmek istemediğimiz için aslında onu mistik, gizemli, esrarengiz, buğulu hâle getiriyoruz."

Bir de şu tabii ki: "Özümüzü hızla kaybettiğimiz için insanın, bireyin, milletin, tarihin yahut varlığın özünden bahsederken dilimiz dolanıyor. Kelimelerimizi öz-ensiz ve rastgele seçiyoruz. Sonuç olarak da düşünce kekemeliğinden kurtulamıyoruz. Asıl konuşulması gerekeni konuşmamak için sürekli bir şeyler anlatıyoruz ama neyi ne için anlattığımız bilmiyoruz. Bize özümüzü hatırlatmaya çalışan iç sesimizi bastırmak için gürültünün

sesini biraz daha yükseltiyoruz ve bunu yeni bir teknolojik zafer olarak kutluyoruz."

Şimdi Öze Yolculuk kitabının Takdim'inden aktardığımız bu alıntıları sadece kitabı merkeze alarak değerlendirsek de, İbrahim Kalın'ın bulunduğu makamı hesaba katarak değerlendirsek de durum değişmeyecek gibi göründü biran bana. Çünkü eğer MİT Başkanı bunları görüyor ve bunları dile getirebiliyorsa, demek ki içimizi biraz ferah tutabiliriz: Devlet ya tedbirini almıştır veya tedbir almak için adımlar atmaya başlamıştır. Çünkü şikâyet edilen şeylerin hepsinden biz de şikâyet ediyoruz ve bir biçimde de olsa Devletin bazı tedbir adımları atmasının iyi olacağı kanaatini taşıyoruz. Kitabı da merkeze alsak, yazarını da merkeze, hatta yazarının makamını da dikkate alsak bizi ferahlatacak cümlelerle muhatabız. Bu da bizim ümitvar olmamızı temin ediyor.

Sadakat Güzergâhı

Yaş itibariyle yarım asrı devirmiş olan neslin yetişmesinde emeği olan, kendilerine bir istikamet belirlemelerinde katkısı olan yazar / kitaplar üzerine hem hatıralarından hareket ederek hem de ilk okuduklarında üzerlerinde bıraktıkları tesirlerden hareket ederek şahitliklerini yazan pek kalem erbabı yok. Bu, hem nesil olarak hem Türkçe yazanlar olarak bizim bir eksikliğimiz. Söz konusu yazarların / kitapların aşıldığı kanaati taşınsa bile onlar hakkında şahitliklerin yazılmasını çok önemli buluyorum. Şahsım olarak Ankara'da içinde bulunduğum muhitler hakkındaki şahitliklerimi, bu muhitlerin bana kattığı veya eksilttiği şeyler hakkında taşıdığım kanaatleri kaleme almaya niyetlenirken *Ahmet Çiğdem*, *Sadakat Güzergâhı* ismiyle bir kitap neşretti. Kitabın kaleme alındığı süreçte haberdardım, ama böyle bir şahitlik kitabı olduğunu aslında tam kavrayamamışım. Çiğdem'in yaptığının çok değerli olduğunu düşünüyorum.

Ahmet Çiğdem kitabın *Takdim* yazısında etkilenmek kelimesini kullansa da "(...) aslına bakılırsa, yetersiz bir kavram (etkilenmek, a. s.); çünkü burada etkiden çok bir istikamet tayininden söz ediyorum. Sonraları tuttuğum yolun büyük oranda buradaki metinlerce belirlendiğini gördüğümü ifade ediyorum" açıklamasını yapıyor. İmkânsız bir işe kalkıştığını, okuduğu ve Sadakat Güzergâhı'nda ele aldığı metinlerin yazarlarına borcunu ödemek ve teşekkür etmek istediğini de belirtiyor Çiğdem. Kitapta ele aldığı metinlerin sadece kendi tecrübesine delalet

etmediğini, aynı nesilden birçok insanın benzer tecrübelerinin kendi penceresinden dile getirildiğine dikkat çekiyor: "Bir yetişme hikâyesinin güzergâhları anlatılıyor" diyor. Çiğdem, kendisini yönlendiren, istikamet çizmekte tesiri olan metinlerin niteliği hakkında da şunları söylüyor Takdim yazısında: "Ancak görülecektir ki, beni yönlendiren metinler esas olarak, politik metinler, politik boyutu daha baskın olan metinlerdir. Ve bilhassa Türkiye'ye, Türkiye'nin problemlerine yönelik politik bir teklifi, tercihi olan metinler."

Bu metinlerin / kitapların, üzerinden yıllar geçmesine rağmen Sadakat Güzergâhı'nda zikredilen kitapların unutulmasına gönlünün rıza göstermek istemediğini de belirterek, "Şimdi birçoklarına yavan, enfaltil ve zamanla eskimiş gelebilecek, hatta aşıldıklarını sandıkları bu kitapların hâlâ Türkiye malzemesinin ayrılmaz bir parçası olduğu kanaatindeyim" değerlendirmesini yapıyor. İstikamet tayin etmesinde kendisi üzerinde etkisi olan Fazlur Rahman'ın ise bir istisna olduğunu belirtiyor Çiğdem. Fazlur Rahman kitapta ele aldığı tek Türk olmayan kalem erbabı. Onunla ilgili de şöyle bir gerekçe belirtiyor: "Fazlur Rahman bir istisna; fakat o da ister istemez Türkiye'de önemli tartışmalara yol açan bir isim olagelmiştir."

On iki yazarın 1978 – 1983 yılları arasında ilk okuduğu kitaplarından hareketle hatıralarına da müracaat ederek şahitliklerini, kitapların kendisi üzerindeki tesirleri dile getirmiş Ahmet Çiğdem. On iki yazar ise şunlar: 1- Sadettin Elibol (aynı zamanda Çankırı'dan öğretmeni ve bazı yazarların kitaplarıyla ilk tanıştıran kişi), 2- Cahit Zarifoğlu, 3- Sezai Karakoç, 4- Peyami Safa, 5- cemil Meriç, 6- Ali Bulaç, 7- İsmet Özel, 8- Erol Güngör, 9- Murat Belge, 10- Fazlur Rahman, 11- şerif Mardin, 12- Sabri F. Ülgener.

Çiğdem'in üslûpla alakalı bir tespitini de aktaralım bu arada: "Bir başka mesele üslubla ilgilidir. Bu kitapta yer alan insanların bazılarının üslubları, mesleklerinin gerektirdiği formun dışındadır. Murat Belge, Şerif Mardin ve Sabri F. Ülgener, bugünün kuru tek düze "bilimsel üslubunun dışında bir üsluba sahiptirler. Ülgener, polemiğe koyulduğunda neredeyse bütün lisanî becerilerini ortaya döker. Erol Güngör, hep bir "deneme üslubu"yla yazmıştır. Cemil Meriç zaten üslubuyla farklılaşarak gelmişti. İsmet Özel ve Sezai Karakoç, uzun yazı hayatlarında kendilerine özgü bir üslup geliştirmişlerdir. (...) Son yıllarda buradaki isimlere ve metinlere dair yapılan incelemelerin sayısının arttığı görülüyor. Ancak ben kendi adıma, daha müşfik ve anlayışlı bir anlatıcı olmaya çalıştığımı söyleyebilirim. Bunu yeterince müşahhas hâle getiremediysem, kabahat bendedir."

Perdedeki Öykü

Sinema üzerine çalışan, sinemada yapılan hikâye yahut edebiyat uyarlamaları üzerine çalışan pek kalem erbabımız yok. Bu eksiklik sadece "bizim camia" olarak adlandırılan camia için geçerli değil, neredeyse tüm kesimler açısından geçerli bir durum. Birkaç kişi dışında bu sahada kalem oynatan kimse yok. Bu sahada insan yetişmemesinden mi neşet ediyor bu eksiklik, yoksa çalışılması zor bir alan olduğu için mi bu sahada bu kadar eksiğiz karar vermek güç!

Hatice Bildirici "bizim camia" olarak adlandırdığımız camianın bu sahadaki ilk çalışmalarından birini okur huzuruna çıkardı: *Perdedeki Öykü*. Bir eksiği, bir ihtiyacı giderdiğini söylemek abartı olmaz. Kitap iki bölümden teşekkül etmiş: Birinci bölümde Dünya Sinemasından Öykü Uyarlamaları, İkinci bölüm ise Türk Sinemasından Öykü Uyarlamaları başlığıyla yer alıyor kitapta. Kitabın bir de Önsöz ve Öykü Uyarlamalarına Kuramsal Bir Bakış bölümü var.

Kitabın Öykü Uyarlamalarına Kuramsal Bir Bakış bölümüne baktığınızda Perdedeki Öykü isminin ne kadar yakıştığını da göreceksiniz. Gerçi ben öykü kelimesi yerine hikâye kelimesini kullanmayı tercih ediyorum, ama bu benim tercihim ve başkalarını bağlamıyor. Hikâye kelimesi bana daha sıcak ve hafızası olan bir kelime olarak görünüyor. Kültür hafızamızda derin izleri olan, çok geniş bir hafızaya sahip bu kelime. Tercihim böyle şekillenmesi biraz da ondan. Yoksa hikâye için başlangıçta öykü kelimesi tercih edilse de sonraları öykünün ayrı bir yazma tarzı, hikâyenin ayrı bir yazma tarzı olduğu ve farklı metinleri adlandırdığı tarifleri yapıldı ve bu tarif ve tartışmalardan haberdarım. Hatice Bildirici kitabın Önsözden sonraki ilk yazısı olan Öykü Uyarlamalarına Kuramsal Bir Bakış yazısına "Bir sanat eserinin bir başka sanat dalı ile yeniden yaratılmasına "uyarlama" diyoruz cümlesiyle başlıyor. Yazıya epigraf olarak da sinemacı Andre Bazin'den bir cümleyi almış: "Uyarlamanın dramı, basitleştirmenin dramıdır." Bu alıntı aslında Bildirici'nin meseleye hangi pencereden baktığını da ortaya koyan bir alıntı. Bildirici, her ne kadar uyarlamanın; bir sanat eserinden ilham alınarak, etkilenilerek o eserin ana unsurlarının her birinin başka bir sanat dalı ile ifadesi olsa da yeni olan, kendinden öncekilerden bağımsız bir eser olduğunu belirterek uyarlama yapmanın ne olduğuna dair başka şeyler de söylüyor. "Uyarlama yapmak bir edebî eserin yeniden yorumlanması, anlamlandırılması ve yeni bir söylem içinde doğurulması işidir. Görüntülerin yazılı hali olan senaryo diliyle yeniden yazılan edebî metin başka bir forma doğru yolculuğunun

daha bu ilk adımında yeni bir yorumla şekil değiştirmeye başlamıştır. Bir edebî metin, beyaz perdeye ulaştığında ise artık bağımsız ve biricik bir eser haline gelmiştir" diyen Bildirici "öykü uyarlamalarının" da tasnifini yapıyor.

Geoffrey Wagner'in yaptığı üçlü tasniften hareketle bildirici uyarlamaları dört başlık hâlinde tasnif ediyor: 1- Birebir Uyarlamalar, 2- Öykünün Filmde Bir Aşk Öyküsü ile Zenginleştirildiği Uyarlamalar, 3- Birden Fazla Öykünün Bir Araya Getirilmesi ile Oluşan Uyarlamalar, 4- Bir Öykünün Filme kısmen Kaynaklık Ettiği Uyarlamalar. Bu tasniften hareketle yazar Türk ve Dünya Sinemasından 20 civarında "öyküden uyarlama" sinema filmi üzerinde duruyor kitapta. Perdedeki Öykü kitabının kapağında yayınevi Türkan Şoray'ın çok hüzünlü bir fotoğrafını kullanmış. Fotoğraf kitaba çok yakışmış. Kitabın da Türkan Şoray'ın bu çok hüzünlü fotoğrafına çok yakıştığını söylemek abartmak olmayacak diye düşünüyorum.

Sular Mürekkep Olsa

Bayram Bilge Tokel'i bilen biliyor. Şiir yazdığı gibi Yunus Emre'nin şiirlerinden türkü de havalandıran bir müzik ve sanat – edebiyat erbabı bir kalem sahibi olarak tebarüz etti. Güzel bağlama çalan, çok güzel türkü söyleyen bir güzel adam Bayram Bilge Tokel. "Yeşil yaprak arasında kırmızı gül goncesi" mısraıyla başlayan Harput türküsünü benim dinlediklerim arasında en güzel söyleyeni Bayram abi. Segâh makamında bir beste türkü olan bu eseri bir de Erdal Çakır'ın çok iyi söylediğine şahit oldum.

Türküler / şarkılar üzerine ciddi sanat yazıları kaleme alanlar arasında da başı çekiyor Bayram Bilge Tokel. Neşet Ertaş'ın Almanya'dan dönmesinin hemen ardından kol kanat gerip Neşet ustaya sahip çıktığını, onu yeniden hayranlarıyla buluşturduğunu ise herkes bildiği hâlde pek dile getirmek istemiyor. Neşet Ertaş'la alakalı ilk kitabı yayımlayan da Bayram Bilge Tokel. Neşet usta henüz âlem –i cemale göçmemişti daha Bayram bilge Tokel'in kitabı çıktığında. *Bir Yer Üşür* ismiyle okur huzuruna çıkardığı bir de şiir kitabı var. *Bağımıza Gazel Düştü*, *Türküler Kalır*, *Sarayın Sesi, Halkın Nefesi*, *Neşet Ertaş* isimli kitapları da müzik ve ağırlıklı olarak Türkü üzerine kaleme aldığı yazılardan müteşekkil kitapları. Bu kitaplara şimdi bir yenisi daha eklendi: *Sular Mürekkep Olsa*. Bu kitabı da yine müzik ve yine ağırlıklı olarak türkü üzerine yazılardan teşekkül etmiş bir kitap.

Kitabın açılış yazısı gelenek, şarkı ve türkü kavramları üzerine kurulmuş bir yazı. Eli kalem tutanların türkü bilmediği, türkü bilenlerin elinin kalem tutmadığı bir acayip zamanda yaşıyoruz. Bayram Bilge Tokel gibi ender kalem erbabının ise kıymetini ne yazık ki bilemiyoruz. Kitapta yer alan yazılar arasında Neriman Altındağ Tüfekçi, Erkan Oğur ve Neşet Ertaş üzerine yazılar olduğu gibi, söz mülkünün sultanı olarak adlandırdığı Abdurrahim Karakoç ve büyük bestekâr Cinuçen Tanrıkorur üzerine de yazılar var. Türkülerin tarihinin TRT dönemi üzerine de kalem oynatmış, saadettin Kaynak'tan Neşet Ertaş'a ulaşan yol üzerine de. "Yol"umuzun töresi üzerine yazdığı yazıyı da görmezden gelmek mümkün değil. Türkünün aynı zamanda bir töre meselesi olduğunu görmemiz gerekir. Bayram Bilge Tokel "türküler" üzerine yaptığı bu çalışmalar, kaleme aldığı bu yazılar üzerine ne kadar takdir edilse azdır.

Dostluğa Dair

Dostluk kelimesi / mefhumu belki de hakkında en çok yazılıp çizilen kelimelerden biri. Bu konuda kimler ve neler yazmamışlar ki. Erken dönem İslam ahlâkçıları başta olmak üzere İbn Mukaffa, İbn Miskeveyh, Nasiruddin el –Tusi, Ebu Hayyan et –Tevhidî, maverdi, İbn Hazm gibi birçok ârif dostluk konusunda kalem oynatan zatlar arasında zikredilebilir. *Yasin Aktay* da geçtiğimiz yıl *Dostluğa Dair* ismiyle okur huzuruna çıkardığı kitabıyla dostluk üzerine fikirlerini kaleme alanlar arasına karıştı. Aktay, kitabın girişinde İbn Hazm'dan dostluğa verilen anlamlara bir misal teşkil etmesi için uzunca bir alıntı yapmış: "Aşkta samimi olarak istenen şeylerden biri de, Cenab –ı Hakk'ın insana samimi bir dost bahşetmesidir, konuşması hoş, imkânları bol, bir işi kavramada hünerli, üstesinden gelmede kurnaz, bir fikir ileri sürmede usta, keskin dilli, yüce gönüllü, geniş çapta bilgili, çelişkiye pek yatkın olmayan, yardımda güçlü, dayanıklı, küstahlık karşısında sabırlı, geniş çapta hoşgörülü, büyük bir müttefik, (...) en mahrem sırlarını paylaşmaya hazır bir dost." Aktay'ın İbn Hazm'dan yaptığı alıntı başka özelliklerin de zikredilmesiyle devam ediyor. İbn Hazm aşk vasıtasıyla kişinin sahip olacağı dostunun onlarca özelliğini zikrettikten sonra "Böyle bir dost Âşık gerçekten en büyük huzurunu bulabilir. Ama böyle bir adam nerede bulunur?" diyerek neredeyse imkânsız bir aramaya da dikkat çeker. Aktay alıntısını bu soruyla bitirmiş İbn Hazm'dan. Aktay da alıntının ardından hemen şu kanaatini belirtmekten kaçınmıyor: "Doğrusu hakiki dostu böyle tarif edince, bunu bulmanın imkânsız olacağını da kabul etmek zorunda kalırsınız. Bir

imkânsızın tarifi bu, gerçek hayatta olamayacak kadar uzak, ütopik bir insan. Gerçek dost, yani bize dost olacak olan kişinin özellikleri, ama tuhaf olan bir şey yok mu bu tarifte? Bu kadar mükemmel dostu tarif eden bütün özelliklerin aranan dosta yükleniyor oluşu. Yani bütün özellikler bize dost olacak olan kişide bulunması gereken vasıflar. Bu dostu veya dostluğu inşa etmek için benim ne yapmam gerektiğine dair bir tavsiye, bir istek ve irade yok."

Aktay, dostluk üzerine yaptığı yazılı kaynak araştırmalarından edindiği intibayı ise şu cümleyle özetliyor: "Dostluk söylemlerinin neredeyse geleneksel olarak hep dostu karşıda arayan bir özelliği olduğunu söyleyebiliriz." Dost bulunmaz hayal ile düş ile dedirtmiş halk şairlerimize bu hâl. Dost ya da dostluk hayal ederek düş kurarak bulabileceğimiz bir şey değil. Aktay da dikkat çekiyor bu hususa ve "Hayal ettiğimiz, bazı şartlar koşarak önceden bütün özelliklerini, bize diyeceklerini, bize açacağı ufku önceden kendimiz hayal edip düş ettiğimiz kişi bir Öteki, bir dost değildir. O zaten benim kendi benliğimi daha da çoğaltmamdan ibaret, kendi benliğimin bir yansımasıdır. Oysa onu bulabilmek için kendi düşümden, kendi hayalimden çıkmak gerekir. Onu bulabilmek için benim de göstereceğim bir çaba olmalı, ispatlamam gereken bir derdim olmalı. O dert yoksa hayal ile düş ile bulabileceğim tek şey yine kendi benliğimde katledilmiş dost, aslında hiçbir zaman olmamış, bu gidişle erişilemeyecek olan menzildeki dost olacaktır" kanaatini dile getiriyor. Dostluk üzerine bir araya getirdiği yazılar 300 sayfayı aşkın bir toplama ulaşmış. Yasin Aktay'ın cümlelerinde muhtemelen sosyoloji eğitiminden neşet eden bir tıkızlık var. Cümleler çok çapaklı hâle gelmiş.

Poetik Varlık

Şiir üzerine, poetika anlamında şiir üzerine yazan pek fazla şairimiz yok. Sayılabilecek kadar az kalem erbabı şiir üzerine bir şeyler yazıyor. Şair *Yücel Kayıran* da bu çok az sayıdaki kalem erbabından biri. Daha önce yayımlanan kitaplarına bir yenisini daha ilave etti: *Poetik Varlık*. Muhalled bir kitap ortaya çıkmış. Hatta kitap içindeki bazı yazılar ayrılıp bir başka dosyada bir araya getirilse en az üç kitap ortaya çıkar. Erbabı hatırlayacaktır Kayıran daha önce dört ayrı "şiir eleştirisi" kitabı yayımladı. Bu eleştiri kitaplarından biri Felsefi Şiir ismini taşıyor. Bu ifade Kayıran'ın "şiir", "şiir – eleştiri" nazariyesinin genel ismi hâline geldi. Poetik Varlık kitabının sonunda da zaten yeniden bu ifadeye geri dönüyor ve ikibinli yılların ortalarından itibaren ısrarla üzerinde durduğu kelime, mefhum

vb. şeyleri izah ederken nereden hareket ettiğini ve geldiği noktayı tekrar hatırlatıyor. Sözünü ederek hatırlattığı kelimeler, mefhumlar şiir üzerine, şiir eleştirisi üzerine yazanlar nezdinde yerleşmiş kelime ve mefhumlar hâline geldiler. Süreklilik ve fikrî takibin önemli olduğunu düşünüyorum. Yücel Kayıran bunu yapıyor ve iyi yapıyor.

Kitaptan üç farklı kitabın çıkabileceğine atıf yapmıştım. Gülten Akın'la alakalı yazıları mesela ayrı bir kitap oluşturulup bir Gülten Akın şiiri kitabı hâline getirilebilir. Gülten Akın'ın şiiriyle alakalı bu kadar derli toplu yazılar başka bir kitapta okumadım ben. Akın'ın şiirini sanki içerden okumuş yazılarla karşı karşıyasınız gibi hissedebilirsiniz okuduğunuzda. Modern Türk Şiiriyle alakalı yazılar da ayrı bir kitap olabilirdi mesela. Neredeyse 600 sayfalık bir kitap yerine 150 ile 200 sayfa arasında değişen üç kitap hâline getirilmiş olsa okunurluğuna etki ederdi bu yazıların.

Bir de kitap hakkında teknik bir eleştiriyi dile getirmek durumundayım: Kitap, tashih ve ifadelerdeki sıkıntıdan dolayı neredeyse okunmaz hâle gelmiş. Everest Yayınları'nın istihdam ettiği herhalde musahhihleri yok. Musahhih eksikliğinin yanı sıra, kitabın Türkçesine, ifade –i meramına bakacak bir editörleri de yok galiba. İfade bozuklukları kitabı ve muhtevasını görünmez kılacak kadar çok aşağı çekiyor. İfade bozuklukları veya eksikliklerinin bir kısmı yazarından kaynaklansa bile kahir ekseriyeti Everest Yayınları'nın savrukluğu yüzünden oluşmuş gibi görünüyor. Poetik Varlık için büyük bir talihsizlik bu.

Örme Biçimleri

Nurdan Gürbilek'in yazılarını Defter dergisinde ilk yayınlanmaya başladığı zamandan, kitaplarını Vitrinde Yaşamak kitabından bu yana takip etmeye gayret ederim. Çok şey öğrendiğimi düşünüyorum bu yazı ve kitaplardan. En azından edebiyat eleştirisi veya deneme nasıl yazılır meselesinin iyi örneklerini okudum diyebilirim. Bunun bile büyük bir kazanç olduğunu düşünüyorum kısır ve vasat edebiyat ortamında. Gürbilek'ten okuduğum ilk deneme hangisiydi hatırlamıyorum, ama *Vitrinde Yaşamak* ilk çıktığında alıp hemen okumuştum. Sevmiştim hem kitapta yer alan yazılarını hem de yazma tarzını. Edebiyat eleştirisi yazan ve bu yazdıklarını Türkçe yazan kalemler arasında Gürbilek'in ayrı bir yeri var. Gürbilek'in eleştiri metni sayılabilecek metinlerinde Türkçe düşünen ve Türkçe yazan biri olarak şahsen bazı kavram / mefhumlar hususunda biraz daha hassasiyet bekliyordum. Ama ne yazık ki bu bizim en büyük açmazımız, edebiyat

/ eleştiri kavram / mefhumları için Türkçemize müracaat etmek yerine batılı bir kelimenin tercümesi tercih ediliyor ve bu tercih edilen kelime ne yazık ki meramı ifade edemediği gibi, herhangi bir tedai de oluşturmuyor zihinlerde. Şinasi'nin döneminden bu yana değişime uğrayarak bugünlere ve bugünkü fukara Türkçeye geldik ne yazık ki! Türkçe kendiliğinden bu hâle gelmedi. Müdahaleler Türkçeyi bu hâle getirdi.

Gürbilek Örme Biçimleri ismiyle yeni bir deneme / eleştiri kitabıyla okur karşısına çıktı bu yıl. Kitabın takdim yazısında "Yazarken bir kapıdan girer, çoğu zaman aynı kapıdan çıkarız" belirlemesi yapan yazar, bu kitabında aslında Benjamin'in meydanlar için söylediği bir sözü alıntılayarak "yazıda da yapabilmek için bir yazara, cümleye ya da probleme birkaç kapıdan birden girmeyi denedim" diyerek, denemelerde izlediği yöntemin de altını çiziyor. Benjamin'den yaptığı alıntı ise şu: "Bir meydanın farkına varabilmek için insanın oraya dört ayrı yönden yaklaşması, hatta orayı dört ayrı yönde terk etmesi gerekir." Gürbilek, genel yazar yaklaşımı ve yazma tavrı üzerine "Edebiyat yazılarında çoğu zaman çoktan varılmış doğruları bir kez de edebiyata söyletir, yazı daha başlamadan önce oluşmuş bir sözü yapıta tekrarlatır, edebiyatı politikanın kolaylaştırıcısına, kuramın kenar süsüne dönüştürüp kenara çekiliriz" belirlemesini yapıyor. Daha sonra bu kitapta izlediği yolu da anlatan şu cümleleri kuruyor: "Bu yazılar farklı bir yol izliyor: Yazarların, yapıtların ya da cümlelerin hazır doğrulara, sabit söylemlere, som kategorilere kolayca eklenen yanlarına değil, zorluk çıkartan yanlarına, önümüze getirip bıraktıkları problemlere odaklanıyor. Çoktan verilmiş cevaplardan çok, o cevapların içinde kıpırdamaya devam eden sorulara dikkat çekiyor."

Her denemenin denemeyi yeniden tanımladığı kanaatini dile getiren yazar, Örme Biçimleri'nde uygun adım menzile ilerleyen tertipli bir yazıdan yana değil, çoğul girişli bir deneme biçimini seçtiğini / tercih ettiğini söylüyor. Bu tercihinden hareketle yazarlar, yazma tarzları üzerine üçlü fragmanlar ve birbirini tamamlamasını umduğu panolar olduğunu belirtiyor bu kitapta. Devamında söyledikleri şu: "Bazıları öncekinin eksiğine yerleşiyor, bazıları yeni bir kapıyı yokluyor, bazıları yön değiştiriyor." Kitabın ismi de Virginia Woolf'un örgü örerken yapılmış bir portre resminden alıyor muhtemelen! Resim, Woolf'un ablası Vanessa Bell tarafından yapılmış. Kitapta altı yazı yer alıyor. Yazıların beşi üçer fragmanlı, biri ise (Virginia Woolf ile alakalı son yazı) dört fragmanlı. İyi bir Nurdan Gürbilek edebiyat / eleştiri kitabıyla karşı karşıya kalıyor okur.

Romanın Kaygısı

Edebiyat eleştirisi üzerine yazı yazan fazla kalem erbabının olmaması, mevcut kalem erbabının değerini bir kat daha artırıyor. Nurdan Gürbilek gibi *Orhan Koçak* da bu sahanın ismi bilinen kalem erbaplarından biri olarak yer etti. Ömer Lekesiz çok iyi eleştiri yazıları, polemik yazıları kaleme alıyordu, ama artık eskisi kadar bu sahaya eğilmez oldu. Eleştiri yazıları yazmıyor mu, yazıyor da yoksa ben mi görmüyorum, pek emin olamadım birden. Umarım eleştiri yazılarını devam ettiriyordur Lekesiz. Edebiyat eleştirisi kaleme alan yazarlar ne yazık ki bir Nurullah Ataç veya Fethi Naci gibi "acaba falanca kitap / yazar hakkında ne yazmış" diye merak ettirip, o kitap / yazar hakkında bir kanaatin yerleşmesine vesile olamadılar. Bu, edebiyat camiasının geldiği noktayla alakalı olduğu kadar, değişen şartlar ve eleştirmenlerin "kendi ağırlıklarını tam olarak hissettirip camia tarafından kabul görmemesinden" de neşet etti galiba. Bir de tabii edebiyat üzerine eleştiri kaleme alanların "mahalle ayrımı" yapmalarının da bunda etkisinin olduğunu hesaba dâhil etmek gerekiyor. Mahalle ayrımı yapmaları yüzünden yazdıklarına temkinle yaklaşılmasına, temkinle okunmalarına sebep oldular. Mahalle ayrımı edebiyata yükledikleri anlam ve değerden değil, ideolojik olarak "karşı mahalle" yazarlarını görmezden gelme, yok sayma tavrı geliştirmelerine vesile ve mazeret olarak görülmesini beraberinde getirdi. Bu tavır da edebiyat eleştirmeni olarak ağırlıklarına gölge düşürdü, hafifletti, ağırlıklarını eksiltti. Mahalle ayrımı konusunda ne yazık ki "karşı mahallenin eleştirmenleri" çok bağnazca davranıyorlar. Bu bağnazlık onların görme biçimlerini de doğrudan etkiliyor.

Orhan Koçak ismini de Defter dergisinden hatırlıyorum. Defter dergisinde yayımladığı yazılarını keyifle okurdum. Koçak'ın kitaplarını ne yazık ki çıkar çıkmaz Nurdan Gürbilek'in kitapları gibi alıp okuyamadım. Çünkü o kitapların okur huzuruna çıkışından hep geç haberdar oldum. Bu gecikmişlik tabii ki benim eksikliğim. Orhan Koçak roman ve hikâye türü ile alakalı yazılarından bir kısmını *Romanın Yükselişi* ismiyle okur huzuruna çıkardı. Romanın Yükselişi kitabını dört bölüme ayırmış koçak. Dört ayrı bölümde yazıları bir araya getirmiş, ama bölümlere ayrıca isim vermemiş. Kitabın birinci bölümünde dört yazı, ikinci bölümünde beş yazı, üçüncü ve dördüncü bölümlerde ise ikişer yazıyı bir araya getirmiş. Romanlarını, hikâyelerini ele aldığı yazarlar ise yine "mahalle ayrımı" dolayısıyla "kendi mahallelerinden" olan roman ve hikâye yazarları. Ele alınan romanların ve hikâyelerin roman olup olmadıklarına, hikâye olup olmadıklarına, romanlarda ve hikâyelerde yazar tarafından ele alınan

konuların hangi yetkinlikte kaleme alınıp alınmadığına şahsen karar verebilecek durumda değilim. Bu hem roman ve hikâye üzerine olan bilgimin yetersizliğinden hem de sözü edilen romanların ve hikâyelerin hiçbirini okumamış olmamdan dolayı böyle.

Yazar, kitabın Önsözünde kitaba aldığı denemelerin ilk yazılışları itibariyle bir kitabın parçaları olarak tasarlanmadığını dile getirdikten sonra "Son yirmi yıl içinde çıkan ve beni etkileyen bazı romanlar ve öykü toplamları üzerine yazmaya başlamıştım, bunları belli bir tema üzerinden birbirine bağlamayı aklımdan geçirmeden. Ama yazdıkça hep belli bir soruna doğru çekildiğimi hissettim. Sonra bu sorun dikkatime el koymaya başladı ve artık başka kitapları da bu gözle okur oldum, sundukları zenginliklerin önemlice bir kısmını kaçırmak pahasına. (...) Okuyup etkilendiğim bu kitapların ortak noktası belirli bir *kaygıydı*, bazen alttan alta sürüp giden bazen de görünür bir "telaş" veya "mecburiyet hissi" biçiminde romancıyı / öykücüyü yakalayan bir sıkıntı" şeklinde açıklıyor denemelerin yazılma gerekçesini.

Edebiyat Yazıları

Jale Parla erbabı biliyor, 1980'li yıllardan sonra gelişen ve bazı kalemlerin yetişmesinde emeği olan bir araştırmacı, ayrıntı ustası bir kalem. Yetişmesinde emeği olduğunu düşündüğüm kalem erbabı kişiler edebiyat – eleştiri sahasında çalışma yapan ve hâlen yazmaya devam eden isimler. Ben Jale Parla'nın ismini ilk Babalar Oğullar kitabı okur huzuruna çıktığında duymuştum. Taha Parla ismini biliyordum, ama Jale Parla'yı ilk defa duymuştum. İyi ki duymuşum ve iyi ki Babalar ve Oğullar ismini taşıyan kitabını temin edip okumuşum. Tanzimat Dönemi edebiyatçıları ve sonrası için benim açımdan yeni bir pencere açılmasına vesile olan değerlendirmeleri ilk Jale Parla'dan okudum. Benim açımdan yeni olan bu pencereler muhtemelen mutlaka açılacaktı, ama vesile önemliydi. Vesile Jale Parla oldu.

Jale Parla, son kırk yılda kaleme aldığı edebiyat üzerine yazılarını, konferans metinlerini *Edebiyat Yazıları* ismiyle okur huzuruna çıkardı. Bu yazıların çeşitli mecralarda basıldığı bilgisini veriyor Parla. Kitaba basılmamış konferans ve panel konuşmalarını da dâhil ederek derlendiği bilgisini de sunuş yazısında belirtiyor. Edebiyat Yazıları kitabını iki bölüme ayırmış: İlk bölüm Kuram başlığını taşıyor. İkinci bölüm ise İncelemeler başlığıyla yer alıyor kitapta.

Kuram başlığını taşıyan bölümünde kitabın "kanon" meselesiyle alakalı yazı da yer alıyor, on altıncı – on yedinci – on sekizinci yüzyıllardaki Avrupa edebiyatı üzerine değerlendirmelerinin yer aldığı yazılar da. Yirminci yüzyılda edebiyat eleştirisi ve eleştiri külliyatında Terry Eagleton'ın yeri ve etkisini ele aldığı değerlendirme de Parla'nın dikkatinin yansıdığı yazılardan biri. Tabii eleştiri deyince kadın eleştirisinin neyi gerçekleştirdiğini teşrih masasına yatırdığı yazısını görmezden geliyor değilim. Kadın eleştirisi dediği şeyin literatürde feminist eleştiriyi kendiliğinden çağrıştırdığını hatırlamak gerekiyor. Edebiyatta karakter ve tip üzerine kanaatlerini dile getirdiği yazısının yanı sıra, kadın romancılarda rüya, kâbus, oda ve yazı üzerine kaleme aldığı nesrin önemini ayrıca belirtmeye gerek var mı bilemedim! "Kanon" üzerine düşüncelerini bir de bireysel yetenek penceresinden ele aldığı bir başka yazısı daha var Parla'nın. Romanın çıkışında kadın, Türk romanında tarih ve üstkurmaca gibi görece farklı yazılarını da Edebiyat Yazıları kitabında okumak mümkün.

İncelemeler başlığını taşıyan ikinci bölümü ise kitabın kuram bölümünde ele aldığı meselelerin bir nevi yazarlar üzerinden uygulamaya konulduğu yazılar olduğunu söylemek mümkün. Bu bölümde romanları üzerinde durulan yazarlar olarak Peride Celâl, Mehmet Baydur, Daniel Defoe, Yaşar Kemal, Ahmet Mithat, Adalet Ağaoğlu, Tarık Buğra, Ahmet Hamdi Tanpınar, Orhan Pamuk gibi yazarlar hakkındaki düşünceleri yer alıyor. Bu bölümde ayrıca bir de Cevat Çapan'ın şiiri üzerine bir yazı bulunuyor. Kadınların destanı, kadın ve özgürlük, mandarinin ölümü gibi konulardaki yazılarını da bu bölüme almış Jale Parla.

Eleştirinin Eleştirisi

Türkçede eleştiri ve eleştiri lisanı üzerine pek doğru düzgün çalışma bulunmuyor. Eskiler tenkit diyordu, biz epey zamandır eleştiri diyoruz. On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında bile zamanın eli kalem tutan münevverleri tenkit üzerine bugünkünden fazla yazmışlar. Yazılı kültür anlamında bir değişim dönemine girildiği zamanlara rastlıyor, batıyı taklit etmeye başladığımız dönemlere denk geliyor, ama lisanda herhangi bir tahrifat, lisanda herhangi bir değişim olmadığı için o zamanın eli kalem tutan münevverleri ciddi olarak meselenin üzerinde durmuşlar. Hatta Fransızca kritik (okunuşu böyle) kelimesinin tenkit kelimesiyle karşılanıp karşılanamayacağını bile tartışmışlar. Arapça köken kelimeden lisanın bapları izlenerek tenkit kelimesine değil, tenkad kelimesine ulaşılacağı muhasebesini bile yapmışlar. Tenkit kelimesine Arapça diye kızıp, kaldırıp

çöpe atmak isteyenler ve atanlar Osmanlı münevverinin kelimenin bu hâlini bile tartıştığından haberdar değiller. Kelimenin bu hâlinin Arapça olmadığını, aksine bu kelimenin öz be öz Türkçe olduğunu ise bilmiyorlar bile. Türkçe, çünkü tenkit kelimesini Türkçe olarak icat edenler Osmanlı münevveri. Tenkit kelimesinin Fransızca bu kelimenin karşılığı olamayacağı üzerinde neredeyse mutabakat bile sağlamışlar. Fakat sonradan ne olmuşsa olmuş tenkit kelimesi kabul görmüş ve yerleşmiş.

Hem akademisyen hem şair *Mehmet Narlı*'nın kitabının ismi *Eleştirinin Eleştirisi*. Yılın son aylarında çıktı okur karşısına. Mehmet Narlı bu kitabına "eleştiri" kelimesinin kültürümüzde, edebiyatımızda taşıdığı anlam ve bu kelimenin tedaileri içinde görülebilecek meselelerle alakalı yazılarını bir araya getirmiş. Bir araya getirmiş dediğime bakmayın, Narlı kitaba aldığı bu yazıları kaleme alırken de belli bir düzen çerçevesi içinde kaleme aldığını belirtiyor kitabın giriş yazılarında. Belli bir tertip içinde kaleme alındıkları için de sanki kitap olarak hazırlanmış gibi bir izlenime sebebiyet veriyor. Yazılar tek tek kaleme alındığı ve farklı dergilerde yayımlandığı hâlde bir devamlılık hissine sahip de oluyor okur.

Aynı zamanda şair de olan Narlı "Yeni Türk Edebiyatı" olarak adlandırılan dönemin başlangıcından itibaren "eleştiri" başlığı altında toplanabilecek ilk yazılardan hareket ederek bir eleştiri nazariyesine girizgâh yapmanın gayreti içinde. Türk Halk Bilimi disiplininin de temel metinlerinden biri olan Ziya Paşa'nın "Şiir ve İnşa" yazısı üzerine de değerlendirmeleri var. Narlı bu yazıdan "okudukları"ndan hareketle değişenler üzerine tespitlerini de kaleme almış değerlendirirken. "Şiir ve İnşa" yazısından önce Lisan –ı Osmanî üzerine de değerlendirmeleri var. Bu iki metni Yeni Türk Edebiyatı Eleştirisinin kült metinleri olarak değerlendiriyor. Roman Mukaddimeleri üzerine, Türkçü Edebî Eleştiri üzerine, folklorun şiire düşmanlığı tartışması üzerine, Sezai Karakoç'ta geleneği yeniden okuma üzerine yazdıklarının önemli olduğunu düşünüyorum. Edebiyat nazariyesi, eleştiri nazariyesi üzerine bir şeyler düşünüp yazmak isteyenlerin çok istifade edecekleri bir yazılar toplamı ile karşı karşıyayız Eleştirinin Eleştirisi kitabında.

Mesela tenkit kelimesi ile alakalı bu değerlendirme yazısında kullandığım bilgileri ben Narlı hocanın kitabındaki bilgilerden derledim. Okuduğunuzda mutlaka bir şeyler öğreneceğiniz bir kitap desem eksik olacak. İyisi mi değerlendirmeyi, kitabı okuyunca siz yapın.

Divan Şairi de Okur'du

Divan Edebiyatı olarak adlandırılan ve sınırları çizilmeye çalışan biz Türklerin eski edebiyatı, eski şiiri üzerine şarkiyatçıların söylediklerinin dışında yeni yeni bir şeyler söylenmeye başladı. Divan Edebiyatı için şarkiyatçıların çizdiği hudutların dışına ne yazık ki yakın zamana kadar pek çıkan olmadı. Hele Divan Şairleri üzerine, bu şairlerin sanki "hüdayı nabit" birer varlıklarmış gibi, sanki gökten zembille inmişler gibi kalıplaşmış biyografik çalışmaların dışında genel okur kesimine hitap edecek çalışmalar da yeni yeni ortaya çıkmaya başladı. Dursun Ali Tökel velut bir akademisyen ve bu alanda kalem oynatan ender yazarlarımızdan biri.

Şarkiyatçıların çizdikleri Divan Edebiyatı ve Divan Şairi görüntüsünden hareket ettiğimizde o şiirleri yazan, o divanları tertip eden şairler sanki bu dünyanın dışında, hayal âleminde yaşayan birer insandılar ve içinde yaşadıkları toplumla herhangi bir irtibatları yoktu. Oysa Tökel'in de gerek divanlardan gerekse şuara tezkirelerinden çıkardığı bilgilerle kaleme aldığı bu yazılar çok farklı bir Divan Şairi görüntüsü çiziyor. Onlar da bizim gibi içinde yaşadıkları toplumun dertleriyle hemdert oluyorlar, içinde yaşadıkları muhitle irtibatları kopuk değil. Onlar da kitap okuyabilen "mürekkep yalamış" insanlar. Divan Şairlerinin yetişmesinde emeği, katkısı olan kitaplarla alakalı ilk bilgi verici yazıları Dursun Ali Tökel'in Divan Şairi de Okur'du kitabında bir araya getirdiği yazılarda gördüm.

İki farklı okuma tarzı hakkında bilgilendirici bir yazıyı yine Tökel'in kitabındaki bir denemeden okudum. Kıraat ile Tilavet hakkındaki bu yazı bilgilendirici olduğu kadar ufuk açıcı da bir yazı. Kıraatin de tilavetin de farklı olduğunu, güya neye tekabül ettiğini bildiğimi sanırdım. Kur'an Kursunda diz çökmenin, rahle –i tedrisin bana kazandırdıkları diyordum, ama kabukta kaldığımı, nüfuz bile edemediğimi gördüm. Sevindim bir eksiğimi daha gidermiş olmaktan.

Dursun Ali Tökel gibi akademisyenlerin sayısının artması şarkiyatçıların çizdiği Divan Edebiyatı ve Divan Şairi görüntüsünün yıkılmasını hızlandıracaktır diye düşünüyorum. Bu neviden kitaplar en azından buna hizmet edecek, okuma lezzeti vermesinin yanı sıra.

Sizin Ömrünüz Kaç Saniye / Ramazan Biraz da Annedir

Dursun Ali Tökel hocanın Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları arasında iki deneme kitabı birden okur huzuruna çıktı bu sene: *Sizin Ömrünüz Kaç*

Saat, *Ramazan Biraz da Annedir*. Her iki kitapta da çok nefis denemeler yer alıyor. Ramazan Biraz da Annedir kitabında yer alan Ramazan ve oruç yazıları sıcacık ve samimi bir üslûpla kaleme alınmış denemeler. Çok severek, içlenerek okudum Ramazan yazılarını. Sizin Ömrünüz Kaç Saniye kitabında yer alan yazılar için de benzer cümleleri kurmak mümkün. Hele kitapla aynı ismi taşıyan denemeyi okuyunca zamanının itibariliği üzerine biraz kafa yormanıza vesile olabilecek bilgilerle karşılaşınca dudaklarınızı ısırmaktan kendinizi alamıyorsunuz. Zaman itibari bir varlık ve dünya hayatı ile alakalı gerek ayetlerde dile getirilen, gerekse peygamber Efendimizin söylediği ve kutlu sözleriyle gözlerimizin önüne serdiği Hakikati düşünmeden / fikretmekten kendinizi alamıyorsunuz: Dünya bir oyun / eğlence yeri, dünya bir gölgelik, dünya hayatı bizim için uykuda bir hayat, dünya hayatı biz uyanınca bitecek. Bu sözlerin içinde ayet de var, hadis de var, türkü de.

Dursun Ali hoca *Mearic sûresinin 4. ayetinin meali*ni aktarıyor ve ardından ayetten hareketle bir hesap yapıyor. Ayetin meali şöyle: "*Melekler ve Ruh (Cebrail) oraya, miktarı (dünya senesi ile) elli bin yıl olan bir günde yükselip çıkar*." Melekler için bir gün bizim zamanımız itibariyle elli bin yıla denk geliyorsa bizimle melekler arasındaki zaman algısının nasıl farklara sahip olduğunu merak ettiğini ve hesap yapma hevesine düştüğünü belirtiyor hoca. Sonuç? Yaptığı hesaplamaların sonucunda Dursun Ali hoca vardığı sonuçla alakalı şunları söylüyor:

"Bu hesapları niçin yapıyorum?

Aradığım şu, dünyada yüz yıl yaşayan bir insan o meleklere göre ne kadar ömür sürmüş oluyor?"

Yeniden hesap yapıyor ve vardığı sonucu şu cümlelerle dile getiriyor:

"Hesaplar biraz karışık amma yanılmamışsam (...) dünyada 100 yıl yaşayan bir insan, o meleklerin zamanına göre tam 2.88 dakika yaşamış oluyor!

100 yıl yaşamış dediğimiz insanın ömrü tam 2.88 dakikaymış, yani yaklaşık 173 saniye!"

Nasıl, şaşırdınız mı siz de benim gibi. Göz yumdum açtım, ömür bitivermiş dedikleri, göz açıp kapayıncaya kadar geldi geçti dedikleri dünya hayatı bu kadarcıkmış işte!

Ramazan ile alakalı en güzel tabirlerden birine yine Dursun Ali hocanın kitabında rastladım: *Açlıkla Doymak*. Siz olsanız bu iki kitabı da benim kadar sevmez miydiniz!

Kağıttan Bir Dünya

Akademisyenlerin makale haricinde kaleme aldıkları nesir örnekleri merakla okumaya çalıştığım yazılardır. Akademisyenin, uzmanı olduğu saha dışında başka nesir temrinleri yoksa yazının kuruluğu ve okunma güçlüğü illallah dedirtecek kadar zorlar insanı. Cümleleri kendini okutan ve okurken de insana haz veren nesir örnekleriyle karşılaşmak talihli olsanız da nadirattandır. Uzmanı olduğu sahanın dışında nesir temrinlerinden kastım ise sınırları çok daraltılmış bir husus. Mesela uzmanlık sahası dışında hikâye yazmış veya yazıyorsa, şiir yazmış veya yazıyorsa uzmanlık sahası dışında da kalem oynatabilen biri olduğu için nesirleri kuru birer metin olmaktan çıkıyor bu akademisyenlerin. Tanıdığım ve yazı / kitaplarını takip etmeye çalıştığım akademisyenler ne yazık ki o kadar çok değil. Bu akademisyenlerin bir kısmı da arkadaşım zaten. Bazıları bizim nesilden, bazıları ise bizden hemen bir sonraki nesilden kalem erbabı şahıslar. İsimlerini saymak ve o kalem erbaplarını sizlerin de takip etmesine vesile olmak isterim, ama unuttuğum bir isim olur diye endişe ettiğimden isim zikretmeyeceğim. Birkaçının deneme kitaplarına bu yazıda değiniyorum / tanıtıyorum zaten. *Mustafa Kurt* bir akademisyen olarak hem cümleleri tıkız olmayan, alabildiğine zengin bir kalem hem de uzmanlık sahası dışında hikâye de yazan bizden bir sonraki nesilden bir kalem erbabı.

Kağıttan Bir Dünya ismiyle bazı edebiyat yazılarını bir kitap hâlinde okur huzuruna çıkardı Mustafa Kurt. Kitaptaki yazılar üç bölüm hâlinde tasniflenmiş ve *Edebiyatın Satır Aralarında* alt başlığını taşıyor kitap. Kitabın ilk bölümünün başlığı Modern Türk Şiirinin İzinde ismini taşıyor. Bu bölümde on iki yazıyı bir araya getirmiş Kurt. Yazılar arasında İkinci Yeni ismiyle maruf şiir yazma tarzıyla alakalı yazılar da var, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şiiriyle alakalı yazılar da. Kitabın bu bölümünde benim çok alakamı çeken bir başka sahada daha yazı var: *Kişiye Özgü Antolojiler: Şiir Defterleri*. Bu meselenin hatırlatılması bile çok mühim görünüyor bir okur olarak baktığımda. Muhtemelen birçoğumuzun (bizim nesilden olanları kastediyorum) ilk gençlik yıllarında sevdiği / etkilendiği / kendinde bir hatırası olan şiirleri yazdığı defterlerimiz oldu. Kimimiz bu defterleri muhafaza ettik, kimimiz ise kaldırıp attık. Mustafa Kurt o defterlerden birinden yola çıkarak kaleme almış bu yazısını. İyi ki öyle yapmış. Bizi tahassürle andığımız o günlere götürdü, mesrur etti. Kitabın ikinci bölümü ise *Hikâyeden Romana* başlığını taşıyor ve bu bölümde on yazıyı bir araya getirmiş. *Sahaflara Adanmış Kitaplar* olabileceği gibi,

Gazete Kesiklerinden Roman da olabileceğini aklımıza düşürüyor Kurt. Gazetelerde tefrika roman takip edenlerin tiryakiliği üzerine bir yazıyı okumak insanın okuma zevkini, okumaktan aldığı hazzı / lezzeti artırıyor. Kitabın üçüncü bölümü ise *Yazı ile Çizi: Resimli Çocuk Kitapları* başlığıyla yer alıyor ve altı yazı bir araya getirilmiş bu bölümde. Ayrıca belirtmeye gerek var mı bilemedim bu yazıların da insanın merakını celbedecek yazılar olduğunu söylemeye.

Mustafa Kurt'un benzer kitaplarının neredeyse hepsini temin ettim ve okudum. Kurt'tan okuduğum kitaplardan çok şey öğrendim. Daha önce bu bağlamdaki kitaplarından *Anlamı Aramak*, *Mürekkebin İzinde*, *Anlama Arzusu* ve *Serbest Okuma* kitaplarını temin etmiş ve okumuştum. Uzmanı olduğu saha ile alakalı kitaplarının da bulabildiklerimi temin edip okudum. Kurt, akademisyen olmasına rağmen kalemi güçlü, cümleleri müzeyyen bir kalem erbabı olarak kendini kabul ettirmiş bir nesir ustası.

Şairin Şairleri

Şiir ve şair meselesi, üzerinde ittifak sağlanamayan edebiyat meselelerimizden biri olmayı sürdürüyor. Nadirattan da olsa ittifakın temin edilemediği bir mesele olmaya adaylığı kesintiye uğramayacak herhalde! Benim sevdiğim bir şiir, başkası için itici, hiç de tasvip edilmeyen bir yazma tarzıyla meydana getirilmiş bir şiir olabiliyor. Falanca edebiyatçının veya şairin sevdiği ve överken göklere çıkardığı bir şair, benim nezdimde hiç de itibar edilmemesi gereken bir şair olabiliyor. Hatta şiir yazma tarzlarından birini tasvip eden, tasvip etmenin ötesinde söz konusu o tarzı taklit eden şairler pekala bana veya bir başka şaire itici, ukalaca bir tarz olarak gelebilir. Mesela benim için "deneysel denilen veya görsel denilen, somut şiir denilen" şiir yazma tarzları benim penceremden bakıldığında Türk Şiirine yapılabilecek en büyük kötülüklerin başında geliyor. Sadece Türk Şiirinin değil, Türkçenin de başına gelebilecek en büyük kötülüklerin başında geliyor. Çünkü bu şiir yazma tarzlarıyla şiir yazmaya kalkışıldığında kelimeyi de bozmak, hatta tahrif etmek, anlamı da tahrif etmek zorundasınız. Türkçeye ve Türk Şiirine daha nasıl kötülük yapılabilir ki!

Şair *Ali Ural*, pek kimsenin yapmadığı bir işe el atarak kendi nezdinde değer verdiği, mühim gördüğü şairler üzerine yazdığı değerlendirmeleri Şairin Şairleri isimli kitabında bir araya getirerek okur huzuruna çıkardı. Kitapta yirmi yedi şairle alakalı kaleme alınmış yazılar var. Ali Ural'ın,

hakkında yazdığı bazı şairleri ben birkaç şiiri dışında okuma ihtiyacı hissetmedim. Türk Şiiri veya şairler üzerine bir inceleme / araştırma yapsaydım veya yapacak olsaydım mutlaka okurdum, ama öyle bir çalışma yapma, öyle bir yazı kaleme alma niyetine girmediğim için birkaç şiirini okuyarak, geri kalan şiirlerini okuma ihtiyacı hissetmedim bazı şairlerin. Okuduğum şiirleri de söz konusu şairlerin "en iyi şiirleri" olarak takdim edilen şiirleriydi. En iyi şiirleri böyleyse gerisini okumaya gerek yok kanaatiyle hareket ettim. Ural, söz konusu o şairlerle alakalı da sayfalarca yazı yazmaktan geri durmamış. O yazıları kaleme alabilmek için de şairlerle alakalı hem hayat hikâyeleri için hem şiirleri için hem de şairlikleri için muhtemelen birçok kitap okumak, araştırma yapmak, zaman harcamak durumunda kalmış olmalı. Yazmanın gereği olarak bunu yapmak durumunda zaten. Hele söz konusu şairlerin tüm şiirleri birden fazla defa okumak zorunda da kalmış olabilir. Çünkü o yazılar ancak bu kadar çaba sarf ettikten sonra kaleme alınabilir.

Ali Ural'ın kitabı Ahmet Haşim ile açılıyor, Sezai Karakoç ve İsmet Özel ile kapanıyor. Arada ise Mehmet Akif Ersoy, Kemalettin Kamu, Orhan Veli Kanık, Cahit Sıtkı Tarancı, Ziya Osman Saba, Yahya Kemal Beyatlı, Âsaf Hâlet Çelebi, Ahmet Hamdi Tanpınar, Nazım Hikmet Ran, Faruk Nafiz Çamlıbel, Âşık Veysel Şatıroğlu, Behçet Necatigil, Ahmet Muhip Dranas, Necip Fazıl Kısakürek, Turgut Uyar, Edip Cansever, Cahit Zarifoğlu, Cemal Süreya, Melih Cevdet Anday, Ece Ayhan Çağlar, Attila İlhan, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Gülten Akın, Ülkü Tamer var sırasıyla. Ali Ural, Şairin Şairleri diyerek üzerine kalem oynattığı yirmi yedi şairle alakalı denemelerini bir araya getirmekle çok iyi bir iş yapmış.

Emret Güzelim

Tecessüs önce bilmenin, ardından da yazmanın en önemli muharriklerinden biridir, erbabına malum olduğu üzere. Tecessüs, eli kalem tutanlar için hem büyük bir nimet hem de büyük bir ayrıcalık ve kolaylık. Aynı zamanda farklı alanlarla alakadar olmayı da beraberinde getiriyor tecessüs. Hikâyede "tahkiye"nin "büyülü gerçekçilik" şeklinde adlandırılan tarzına dair bir şeyler yazan bir kalem, bakıyorsunuz hattatların kalem yongalarının biriktirilip, hattat ebedî âleme göçünce tahnit sırasında "gasil suyunun ısıtılmasında" kullanılan bu yongaların ateşte yerine getirdiği hizmet üzerine de bir şeyler yazabildiğini görüyorsunuz mesela. Kalem erbabının fert olarak bugünkü hâline gelirken geçtiği mecraları da istidadınca teşrih masasına yatırmasına vesile de olabilir tecessüs. Genellikle hatıratlardan

takip edebildiğimiz bu mecralar arasında okunan okullar, belki kitaplar ve yazarlardan bahis açıldığı olur, fakat gündelik hayat içinde ayrıntı olarak görülen bazı şeyler bahse konu edilmez. Mesela his dünyasının "terbiye edilmesi" hususunda dinlenen türkü / şarkı gibi müzik sahasının unsurları üzerine deneme pek yazılmaz. Merhum Zeki Ergezen'in "hüma kuşu" türküsünü dinlerken veya "beni muhannete muhtaç eyleme" mısraının da yer aldığı türküyü dinlerken içine düştüğü ruh hâlini Zeki abi anlatmasa bilemeyeceğiz. Zeki Ergezen bu türküleri anıp geçiyor. Mesela bu iki türkü hakkında bir kalem erbabı tutup türkünün mısralarından hareketle "terbiye ettiği" hisler üzerine bir deneme kaleme alsa, bizden önceki nesli bu türkünün niye bu kadar etkilediğini de hem öğrenmiş hem de nefis bir yazı okumuş oluruz.

Bu kadar lafı benim gördüğüm alanındaki ilk kitap olana *Tuba Dere* hocanın *Emret Güzelim* kitabına getirmek için ettik. Yeni kurulan Kayıp Kayıt Yayınevi'nin ilk kitapları arasında okur karşısına çıktı Tuba Dere'nin bu kitabı. Sıcacık cümlelerle inşa edilmiş denemelerden müteşekkil bir kitap. Bir nevi tahassürle hatırlanan çocukluk ve ilk gençlik günlerinin his dünyasının da resminin çizilmeye çalışıldığı denemeler desek abartmış olmayız. Kitap üç bölümden oluşuyor. Üç bölümde eğer önsözü de (kitapta Taksim Niyetine başlığıyla yer alıyor) deneme olarak kabul edersek (ki bir denemedir) 13 yazı yer alıyor. Kitabın son yazısı ise Mutlu torun ile yapılmış uzunca bir sohbet yazısı. Denemeler "şarkıları / konserleri / gazinoları / şarkıcıları" merkeze alarak yazılmış yazılardan müteşekkil. Tabii Tuba Dere hocanın çocukluk, ilk gençlik yıllarının aile ortamlarındaki sohbeti, yaşantıyı tahassürle anlattığı radyo günlerini, televizyon günlerini anlattığı yazıların lezzetini de hesaba dâhil etmek gerekiyor. Ben okurken aldığım okuma lezzetini zamana yayabilmek maksadıyla yer gün bir deneme okuyarak tattım bu lezzeti. Kitaptaki denemeler aynı zamanda 1970'li – 1980'li yılların gündelik hayatından tahassürle hatırlanan manzaraları getiriyor okurun önüne.

Yitik Kelimeler

Kelimelerle alakalı, kelimelerin kökenleri ve kullanıldıkları bağlamla alakalı tecessüsün kıymetli olduğunu düşünüyorum uzun zamandır. İnsan hayatı açısından uzun zaman, yoksa kelimelerin hayatı açısından göz açıp kapama mesabesinde sözünü ettiğim bu zaman. Kelimelerin kökeniyle alakalı merakım benim 1990'ların ilk yıllarında başladı. Bu alakaya da "*kelime*" kelimesinin anlamı üzerine İbn Arabi'de rastladığım bir bilgi

vesile olmuştu. İbn Arabi "kelime" kelimesinin "*yaralayan*" anlamına da geldiği tespitini yapıyordu kelimenin kökeninden hareket ederek. Ok ve mızrak gibi silahların ucundaki metal kısmın adının "*kelîm*" olduğunu, bu silahların yaralayan kısmının da bu metal kısım olduğunu dile getiriyordu. Arapça bilindiği gibi kelimelerde cinsiyet ayrımının olduğu bir dil ve müennes – müzekker/eril – dişil ayrımına göre kelimenin harflerinin değiştiği bir dil. "kelime" kelimesinin "yaralayan" anlamına geldiğini öğrendikten sonra "kelime yaralayandır" başlığıyla bir yazı yazmış ve daha sonra bu yazıyı "kraliçeye mektuplar" üst başlığını taşıyan mensur şiir dizisi içinde yayımlamıştım. Bu yazı yanlış hatırlamıyorsam Hece dergisinde okur huzuruna çıkmıştı. "kelime" kelimesiyle alakalı tecessüsüm hâliyle eksilmeden arttı. Sadece "kelime" kelimesiyle alakalı Hece, ÇETO gibi dergilerin yanı sıra Akşam gazetesinde de yazılar yayımladım. 1990'ların ilk yıllarından itibaren kelimelerin kökeniyle alakalı yazı, kitap ne bulursam edinmeye ve okumaya çalışıyorum.

2023 yılının Kasım ayında yeni bir yayınevi olan Kayıp Kayıt Yayınları'nın ilk kitapları arasında okur huzuruna çıkan *Yitik Kelimeler* isimli kitaptan haberdar olunca hemen temin ettim ve kitaptaki yazıları kaleme alan *Fatih Yerdemir*'e imzalattım. Temin ettiğim ve imzalattığım günden hemen sonra da okudum. Kitap sevdiğim kitaplar arasında hemen yerini aldı. Kitapta önsöz hariç (kitapta Başlarken başlığıyla yer alıyor bu yazı) on yazı bir araya getirilmiş. Kitapta "*yol eri*" deyiminden "*maske*" kelimesine, "*ok tutmak*" deyiminden "*sayru*" kelimesine kadar farklı kelime ve deyimlerin ne anlama geldiğinden, hangi bağlamda kullanıldıklarına, hangi eserlerde bu deyim veya kelimelere rastladığımıza kadar geniş bir alanda bilgi veriyor Fatih Yerdemir. *Başlarken* yazısında yazar "*Canlı bir varlık olan dilde yaşayan kelimeleri günlük yaşamımızdaki kullanımdan atarak kendi (söz) varlığımızı eksiltmişiz. Mana ve ses olarak birçok söz varlığımız sözlüklerde derin yalnızlığa gömülmüş durumda. Ses ve mana açısından yitip giden kelime ve kelime gruplarına bir yaşama hakkı daha tanımak, yani onları ses ve anlam açısından tekrar görünür kılmak için bu yazılar kaleme alındı.*" gerekçesini dile getirmiş sebeb –i telif niyetine. Bu neviden kitapların okur huzuruna çıkarılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Fatih Yerdemir söz varlığımızı eksilttiğimizden şikâyet ediyor, ama bir yandan kendisi de şikâyet ettiği bu söz varlığının eksiltilmesine katkıda bulunduğunun farkında değil galiba: *Hayat* kelimesini dışarda bıraktığını görmüyor herhalde! Yitirilen kelimelere "yaşam hakkı" mı verilir "hayat hakkı" mı tanınır bilemedim!

İki Nehir Âresinde

Lisan vasıtası ile milletin varlığının asıl anlamını kazandığı genel geçer bir "doğru" olarak her daim ve eli kalem tutan neredeyse herkes tarafından dile getirilir. Lisan aynı zamanda tarihle beraber milletin hafızasıdır da. Milletin ve o millete ait kültürün hafızası olan lisanı felsefî açılımlarına girmeden varlığa kazandırdığı açıklık, derinlik ve "içgörü" gibi meselelere girmeden lisanın taşıdığı öneme atıf yapılabilir tabii ki. Yapılması da gerekir. Sadece yazılı kültürün mahsulleri veya eserleri göz önüne alınarak bile bu yapılmalı. Lisan bize mekân duygusunu da, coğrafya duygusunu da, hatta coğrafyanın kültürün oluşmasındaki, lisanın oluşmasındaki etkisini de verir. "dünya bilgisi", "dünya duygusu" gibi hâllerin tevarüs edilmesi veya yeniden inşa edilmesinin de lisana bağlı ve merbut olduğunu söylemek de mümkün.

Bir üst paragrafta dile getirdiklerimizi sözünü edeceğimiz kitabın yazarı İbrahim Tökel de kitabının Giriş yazısında farklı cümle ve kelimelerle dile getirmiş zaten. O paragrafı da zaten lafı bu kitaba getirebilmek için kurmuştuk. Tökel, "... dünyayı, dünya hayatını ve dünyaya ilişkin temel bilgileri küçümseyerek gündelik hayatlarını yaşamaktadır" diyerek "biz"im sahip olmadığımız dil ve his dünyasından bahsederek gerekçeleri arasına yerleştiriyor kitaptaki yazıları bir araya getirmesine vesile olan bu kanaatini. Devam ediyor "İslam'ın varlık anlayışından teşekkül etmiş bir nesneler bilimi, daha doğrusu dünya bilgisi inşa edemedik" şeklinde. Dünya duygusunu ise şöyle tavsif ediyor: "Dünya duygusu, bir dünya içinde yer edindiğimiz, kendi varoluşumuzun maddi ve manevi kaynaklarına ilişkin duygusal bir tutumdur. Dünya duygusu olmadan ayaklarımız sağlam olarak yere basmaz. Savruluruz." Kutlu sözlerimizden ve temel inançlarımızdan birini oluşturan "Dünya hayatı ahiretin tarlasıdır" sözünün fehvası gereği tarlanın boş bırakılmayacağı, bakılacağı, ince ince işleneceğine de atıfta bulunuluyor yazıda. Kitapta bir araya getirilen yazılar gezi yazıları olduğu için hâliyle hem coğrafya hem de hakkında yazılan şehir / ülkenin mutfağı hakkında da kalem oynatılmış. Zaten Tökel de Giriş yazısında "yemeğin" sadece şikemperverlik olmadığı üzerinde durarak "Milletlerin, kültür ve medeniyetlerin en temel vasıfları çoğu vakit mutfak sanatlarında gizlidir. Kültürel derinlik ve incelik nihayetinde kendisini yeme içme kültüründe gösterir" tespitini ve değerlendirmesini yapıyor.

İki Nehir Âresinde ismini taşıyan kitabında İbrahim Tökel sekiz şehir / ülke gezisi üzerine yazılarını bir araya getirmiş. Şehir / ülke izlenimlerini, gözlemlerini severek okunan bir tarzda sunuyor İbrahim Tökel kitabında.

Çok nezih bir üslubu ve temiz bir dili olan yazarın "sel – sal" eklerine müracaat etmeden kurabileceği cümlelerde niye o eklerle oluşturulan bazı kelimelere müracaat ettiğini anlamakta biraz zorlandım. Üstelik o eklerle oluşturulan kelimelere müracaat etmese daha nezih ve temiz, çapaksız cümlelerle çıkacak okur huzuruna. Hafıza gibi tarihî geçmişi çok zengin ve Türkçenin en güzel kelimelerinden birini niye görmezden geldiğini de aslında anlayamıyorum. Bunlar da kitabın nazar boncukları olsun.

Şiiri Geri Çağırmak

Şiir üzerine, şairler üzerine her geçen yıl biraz daha fazla nesir kitabı çıkmaya başladı. Buna sevinmemiz gerektiğini biliyorum, ama bu bir yandan da beni tedirgin ediyor. Acaba birbirinin tekrarı, aynı kanaatleri farklı kalemlerden ve farklı cümlelerle yeniden okumak durumunda mı kalacağız diye tedirgin oluyor insan. İsmet Özel'in Türk Şiirinin son büyük atılımı olarak gördüğü ve öyle takdim ettiği İkinci Yeni Şiirinin Türk Şiirini getirip bıraktığı açmazdan bir türlü çıkılamayışı ve bu kanaatin bir ayetmiş gibi muamele gördüğü bir vasatta yaşıyoruz ne yazık ki. Bu vasatta şiir üzerine, şair üzerine yapılan değerlendirmelerin mevcut "kabul" üzerine kurulması endişesi kadar olağan bir şeyin olmadığını düşünüyorum. İnsanlar genel geçer doğruları, "kabulleri" tekrarlamayı seviyor maalesef.

Şiir üzerine yazılarının muhtemelen bir kısmını Şiiri Geri Çağırmak ismiyle bir kitap hâline getirdi *Mustafa Köneçoğlu*. Köneçoğlu'nun kitabı yukarıda beni tedirgin ettiğini söylediğim, beni endişelendiren kanaatleri dile getiren kitaplardan biri değil. Belki poetika metinlerinin bir araya getirildiği bir kitap bile diyebiliriz Şiiri Geri Çağırmak kitabı için. Bu adlandırmayı biraz temkinle yapmakta fayda var yine de. Köneçoğlu, bir araya getirdiği 28 yazısında şiirle alakalı mevzuları yatırmış teşrih masasına. Şiirle alakalı mevzular üzerine düşünme denemeleri desek belki daha doğru bir adlandırma yapmış oluruz poetika yerine. Çünkü poetika yazıları kapsamında değerlendirmenin biraz zorlama olacağını düşündüğüm yazılar bu yazılar: Şiir mevzuları üzerine düşünme yazıları diyebiliriz.

Şiir üzerine düşünme yazıları olduğu için mesela Köneçoğlu "Büyüsü Bozulmuş Dünyaya Şiiri Geri Çağırmak" üzerine yazdığı gibi "Paris Sıkıntısı'ndan İkinci Yeni'ye (S)özün Dönüşümü" gibi özel bir durumla alakalı da yazabiliyor. "Ontolojik Asalet, Semadaki Prolog ve Şiir" gibi, "Ütopyâdan Distopyaya, Sessiz Yığınların Gölgesinde Şiir" gibi, "İrrasyonel

Bilgi Kodları ve Şiir ya da Kaybolan Yolun sonuna Dair" gibi farklı şiirle alakalı mevzularda kaleme aldığı yazılar da kitaba aldığı yazıları arasında Köneçoğlu'nun. Modern şiirde benin dönüşümü, huzursuz dünyada şairin yazgısı veya hayret ve şaşkınlık arasında şiir üzerine de düşüncelerini kaleme alan bir yazarla karşı karşıyayız. Yayımlanmış üç adet şiir kitabı olan Köneçoğlu'nun şiir üzerine düşünceler üretmesi önemli bir hâl. Bakarsınız Köneçoğlu "poetika"sını kaleme aldığı yazı ve kitaplarla da çıkar okur huzuruna.

Mefhumlar ve Yüzler

Lisan ile, kelime ile düşündüğümüzü, düşündüklerimizi yine lisan ve kelime ifade ettiğimizi dile getirmek güneşin altında yeni bir şey keşfetmek anlamına gelmiyor. Bu husus farklı kalemler tarafından defalarca dile getirilen bir gerçeklik olarak yazılı kültürümüz arasında yerini aldı. Lisanımızda ve kelimelerimizde meydana gelebilecek en küçük bozulma bizim düşünme / fikretme istidadımızı da derinden etkileyecektir. Türkiye'nin ve Türkçenin 1800'lerin ortalarından itibaren maruz kaldığı değişim (bugünden bakınca bozulma dediğimiz) çok köklü tahrifata sebep oldu. Şinasi'nin Paris'te aldığı eğitimin bir yansıması olarak folklor üzerine yazdığı yazıları milat olarak kabul etmekte herhangi bir mahzurun olmadığını düşünüyorum. Ziya Gökalp ve Fuat Köprülü'nün "*halkiyat*" olarak adlandırdığı, ama kabul görmediği için bugün Halk Bilimi olarak adlandırılan disiplinin Divan Şiirinin gözden düşmesine ve zamanla terk edilmesine vesile olan ve şiirdeki bu yeni yaklaşımın Türkçe üzerindeki etkisinin bugün geldiği nokta hâlimizin içler acısı görünmesini tevlit etti.

Günümüzde olup biten bazı hadiseleri anlamakta yahut bir biçimde karşı karşıya kaldığımız (aslında muhatap olmak zorunda kaldığımız desek daha doğru olur) mefhumları anlamlandırmakta yaşadığımız sıkıntılar bizi geçmişe / maziye sığınmaya icbar ediyor. Mazi kavi bir sığınak olarak imdadımız için orada bekliyor bizi. Maziye sığınmanın getirdiği birtakım olumsuzluklar var hâliyle, ama bunları görmezden gelmeyi tercih ediyoruz. Çünkü bu bizim işimize geliyor. Lisanımıza, kültürümüze sahip çıkamamış olmanın utancını yaşatmıyor bize bu sığınma ve görmezden gelme. Geçmişin gücüne inanırız böyle durumlarda genellikle. Geçmiş, geçmişte kaldığı ve bir daha ele geçmeyeceği için bir "altın dönemdir"! Kaçan balık muamelesi çekiyoruz diyeceğim, ama bu da çok kaba bir tabir olacak!

Bizim nesilden bir sonraki neslin yazarlarından / edebiyatçılarından biri olan *Mustafa Atikebaş* da bu mevzularla alakadar olan kalemlerden biri. *Mefhumlar ve Yüzler* ismiyle okur huzuruna çıkan bir kitabı var. Yukarıdaki kanaatlerimi de sözü bu kitaba getirmek için dile getirdim. Atikebaş'ın kitabı iki bölümden oluşuyor. Kitabın ilk ve geniş bölümünü mefhumlarla alakalı bölüm oluşturuyor. Mefhumlar Türkçe de var modernleşme de, Felatun Bey Olmak da var gül ile bülbül istiaresinin şiir üzerinde, nesir üzerinde, roman ve mektup üzerinde yansıması da var. Yazarın Türkçeyi "bizim vatanımız" olarak görmesi üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir husus. Kitabın ikinci bölümünü Yüzler kısmı oluşturuyor. Ele alınan yüzler arasında Ahmet Hamdi Tanpınar, Yahya Kemal, Namık Kemal, Refik Halid, Ömer Seyfettin ve Mehmet Akif yer alıyor. Bu neviden kitapların okur huzuruna çıkması insanı bir yandan sevindirirken diğer yandan da "biz neleri kaybetmişiz de haberimiz yok" duygusu içine itiyor.

Vitrinlerin Zaferi

Gazetecilik de yapmış edebiyatçıların gazete yazılarını hep merak etmişimdir. Sadece merak etmemiş, kitap hâline getirilenlerini hemen temin edip okumanın yollarını aramış ve bulmuşumdur. Peyami Safa, Sermet Muhtar Alus, Refik Halit Karay, Tarık Buğra bu gazeteciler arasında yer alıyor. Tarık Buğra'nın tüm gazete yazılarının niye derlenip kitap hâline getirilmediğini anlamakta zorluk çektim. Peyami Safa'nın gazete yazılarının da derlenip hepsinin kitaplaştırılmasını yıllardır beklerim. Her iki yazarın da gazete yazılarından yapılan seçmeler kitaplar hâlinde yayımlanıp okur huzuruna çıktı, ama tüm yazıları değil. Oysa o yazıların tarihî belge olma özelliği de var. Sermet Muhtar Alus'un gazete yazıları ise 2023 yılı içinde derlenip kitap hâline getirilmeye başlandı. 2023 yılında 11 cildi çıktı bu kitapların. 2024'ün ilk ayında da 12'nci cildi okur huzuruna çıktı. Refik Halit Karay'ın gazete yazıları ise 18 cilt olarak yayımlandı.

Tarık Buğra'nın gazete yazılarından bir kısmı derlenerek *Vitrinlerin Zaferi* ismiyle kitap olarak okur huzuruna çıkarıldı. Umarız bu gazete yazılarının derlenmesi ve kitap hâline getirilmesinin devamı aksamaz.

Kendini "*mecburen gazeteci*" olarak tavsif eden Tarık Buğra'nın 1950'li yıllardan vefatına kadar ettiği şahitliğin önemli olduğunu düşünüyorum. Onun için de gazete yazıları derlenip okur huzuruna çıkarılırsa muhtemelen çok ilginç ayrıntıların yakalanacağına inanıyorum bu yazılarda. Gerek

kültürel hayatla alakalı, gerekse siyasî hayatla alakalı yakalanacak bu ayrıntılar 70 – 80 yıllık yakın tarihimiz hakkında farklı pencerelerin açılmasına ve daha iyi anlaşılmasına vesile olacaktır diye düşünüyorum.

Vitrinlerin Zaferi kitabında Tarık Buğra'nın Milliyet gazetesinde 1951 – 1954 yılları arasında yazdığı yazılardan yapılan seçmeler yer alıyor. Kitap hakkında yapılan kısa açıklamada bu yazıların Milliyet gazetesindeki "Sanat Hareketleri" ve "Fıkra" isimlerini taşıyan köşelerde yayımlanan yazılardan derlendiği belirtiliyor. Sadece seçme yazılar derleneceğine keşke yazarın o köşelerde yayımladığı yazıların hepsi derlenip kitap hâline getirilseydi demekten alamıyor insan kendini. Tarık Buğra'yı bir biçimde takip edenler hatırlayacaktır, yazarın "Düşman Kazanma Sanatı" ismini taşıyan bir kitabı var. Gazete yazılarından derlenmiş yazıların bir araya getirilmesinden oluşuyor Düşman Kazanma Sanatı. Hem kitaba hem de Milliyet gazetesinde yayımlandığında yazıya başlık olan Düşman Kazanma Sanatı verilen bilgiye göre 12 Mart 1952 yılında Milliyet gazetesindeki köşesinde yayımlanan bir yazı. Kitabın açıklamasından alıyorum şu cümleleri: "(...) yazısında sanatla edebiyatla uğraşanların dostluk kurma yöntemlerini çarpıcı bir örneklemeyle gözler önüne serer:"

Tarık Buğra'nın gazete yazılarının derlenerek kitaplar hâline getirilmesini fazla beklemeyiz umarım. Ben merak ediyorum. Muhtemelen benim gibi merak eden başka okurlar da vardır.

Penceremden

Tarık Buğra gibi roman yazmış yazarlarımızdan biri de *Ahmet Hikmet Müftüoğlu*. Haristan ve Gülistan gibi, Çağlayanlar gibi, Gönül Hanım gibi bir dönem oldukça popüler olmuş romanların da yazarı Müftüoğlu. Sadece bir romancı olarak değil, aynı zamanda kültür, sanat, edebiyat, medeniyet, tarih, felsefe, estetik gibi konularda da gözlem ve tenkitlerini / eleştirilerini kaleme alan da çok yönlü bir kalem erbabı. Gazete ve dergilerde nesir yazmayı sürdürmüş biri.

Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun gazete ve dergilerde kalmış yazılarından bir kısmını Turgay Anar *Penceremden* ismiyle kitap hâline getirdi. Anar'ın, kitabın sunuşunda verdiği bilgiye göre Müftüoğlu'nun gazete ve dergi sayfaları arasında kalmış yüz civarında yazısı var. Bu yazılar edebiyat, kültür, sanat, gündelik hayat konularıyla alakalı yazılardır. Bu yazılarda kadın, aşk ve evlilik konularıyla alakalı fikirlerini, tekliflerini bulmanın yanı sıra, Türklerin kültür, sanat gündelik hayatları ile alakalı bilgileri de bulmak mümkün.

Turgay Anar, Müftüoğlu'nun 1924 – 1925 yıllarında Resimli Gazete'de yazdığı Penceremden üst başlığıyla otuz yedi yazı kaleme aldığı bilgisini veriyor. Zaten kitabın ismi ve kitaba alınan yazılar bu isimden neşet ediyor: Penceremden. Yazıların bir kısmı genç Türkiye Cumhuriyetinin doğuşu esnasında uğraştığı ve çözmeye çalıştığı meselelerle alakalı yazılar. Bir araya getirilen otuz yedi yazı arasında şiir ve şairle alakalı olanı da var, meskenin ruha tesiriyle alakalı olanı da. Türkiyat âliminin nasıl yetişeceğine değinen yazı da var, bin yıl evvel tayyare kâşifi bir Türk üzerine olanı da var yazıların. Terakki ihtiyacına da değindiği gibi bu ihtiyacın giderilmesi maksadıyla tekliflerini ve fikirlerini de kaleme almış Müftüoğlu. Turgay Anar iyi bir iş yapmış ve Müftüoğlu'nun otuz yedi yazısını bir araya getirerek kitap hâlinde okur huzuruna çıkarmış. Darısı Müftüoğlu'nun gazete ve dergi sayfaları arasında kalmış diğer yazılarının da kitap hâlinde okur huzuruna çıkarılmasına diyelim.

Eski İstanbul Hayatında Yeme – İçme Kültürü ve Sermet Muhtar Alus'un On Kitabı

Büyüyen Ay Yayınları çok önemli bir işe imza attı 2023 yılında: *Sermet Muhtar Alus*'un gazete ve dergi köşelerinde kalmış yazılarını bir araya getirdi ve on bir cilt olarak okur huzuruna çıkardı. Bu önemli işe imza atanlar ise *Mustafa Kirenci* ve *Eren Yavuz*. Serinin on ikinci cildi de Ocak 2024 tarihinde okur huzuruna çıktı.

Sermet Muhtar Alus'un basılan kitaplarının ismini sırasıyla verelim:

1- İstanbul Sözlüğü. Bu ciltte Sermet Muhtar'ın İstanbul Ansiklopedisi'ne yazdığı madde yazıları bir araya getirilmiş. Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi yarım kalmasaydı, neler yazılacaktı daha kim bilir!

2- *25 Yaşında Olsaydınız*. Bu ciltte de İstanbul Söyleşileri bir araya getirilmiş Sermet Muhtar Alus'un.

3- *Masal Olanlar*. Bu ciltte eski İstanbul'da hayat üzerine yazıları bir araya getirilmiş.

4- *Eski Daha Eski*. Karşılaştırmalı İstanbul Yazıları bir araya getirilmiş bu ciltte sermet Muhtar Alus'un.

5- *Eski İstanbul'da Tipler*.

6- İstanbul Kazan Ben Kepçe.

7- *Eski İstanbul'dan Hikâyeler*.

8- *Eski İstanbul'da Matbuat Hayatı*. Bu ciltte Sermet Muhtar Alus'un yazı malzemeleri, gazete ve dergiler / kitaplar üzerine yazıları bir araya getirilmiş.

9- *Eski İstanbul'da Okullar*. Bu ciltte de ilk mektep – taş mektep – Erenköy Kız Lisesi – Galatasaray Lisesi, Mekteb –i Hukuk, Mekteb –i Mülkiye, Mühendishane Mektebi, Mekteb –i Harbiye ve İstanbul Üniversitesi üzerine yazıları bir araya getirilmiş Sermet Muhtar Alus'un.

10- *Yeniçeriler ve Eski Türk Ordusu*. İsmi üzerinde eski Türk Ordusu üzerine yazıları bir araya getirilmiş Sermet Muhtar Alus'un bu ciltte.

11- *Eski İstanbul Hayatında Yeme – İçme Kültürü*. Üzerinde duracağımız ve Sermet Muhtar Alus kitaplarına örnek olsun diye hakkında iki kelâm edeceğimiz kitabı bu ciltte bir araya toplanan yazılar.

Sermet Muhtar Alus'un Eski İstanbul'da Yeme – İçme Kültürü ismiyle okur huzuruna çıkarılan ve yazarın gazete ve dergilerde kalmış denemelerinin bir araya getirildiği kitap beş bölüm hâlinde bir tasnifle basılmış Büyüyen Ay Yayınları tarafından. Kitabın birinci bölümünü *Yiyecekler* ismiyle bir araya getirilen yazılar oluşturuyor. İkinci Bölümünü ise İçecekler ismiyle vasfetmiş yazıları bir raya derleyenler. Üçüncü Bölümün ismi *Sofralar, Ziyafetler, Satıcılar ve Mekânlar* olarak belirlenmiş. Dördüncü Bölüm *Mesireler – Âlemler* ismini taşıyor. Beşinci Bölüm ise *Ramazan Ayı, İftarlar, Sahurlar ve Bayramlar* olarak belirlenmiş.

Bölüm başlıklarından da çıkarılabileceği gibi çok zengin bir kitapla karşıya okur. Neredeyse altı yüz sayfalık bir toplam oluşturuyor Alus'un kitaplarının on birinci cildi. Ciltlerin birkaçı hariç neredeyse hepsi bu kitaba yakın bir toplam sayfa sayısına sahip ciltlerden oluşuyor. Eski İstanbul'un yiyecek – içecek kültürü üzerine, mesire yerleri üzerine, mesire yerlerinde yenilen içilenler üzerine, hatta içme sularına kadar çok zengin bir bilgi kaynağı olarak görülebilecek bir kitapla muhatap oluyor okur. Ne yazık ki kitapta yer alan bilgiler artık "müzelik bilgi" diyebileceğimiz bir değere sahip. Çünkü kitapta söz edilenlerin neredeyse birçoğunun yerinde yeller esiyor artık. İftar ve sahurların zenginliğini, yiyecek – içecek / şerbet

çeşitlerini, ara ki bulasın. Hepsi birer birer ellerini eteklerini çekerek yok olup gittiler, belki de kendi köşelerine çekildiler.

Eskide kalmış hayat tarzımızın, bu hayat tarzını oluşturan unsurların bilgisine sahip olabilmek için en azından, bu gerekli. Sermet Muhtar Alus gibi gazetecilik de yapmış kalem erbabının gazete ve dergi köşelerinde kalmış yazılarının biran önce derlenip, bir araya getirilip kitap hâlinde okur karşısına çıkarılması gerektiğini defalarca dile getirdim. Bu kanaatimi defalarca dile getirmiş biri olarak her defasında çıkan bir kitap vesilesiyle hep heyecanlanıyorum. Eskide kalmış yazarlara bir vefa borcudur da bu aynı zamanda. Büyüyen Ay Yayınları sadece bu hizmetinden dolayı bile ne kadar takdir edilse yeridir. Hatta her tür takdir azdır.

Kök Ekin

Edebiyat ve yazılı yüksek kültür üzerine yazı kaleme almak hem oldukça kolay hem de yazmanın en zor olduğu sahalardan biri. Kolay, çünkü edebiyat / edebiyatın ilgi alanındaki meseleler üzerine ne yazsan olur gibi kemikleşmiş bir anlayış yeni yeni kırılıyor. Zor, çünkü bu anlayışın kırılmaya başladığı bir vasatta edebiyat / edebiyatın meseleleri üzerine ciddi şeyler kaleme almak durumundasınız. Bu ise her babayiğit kalem erbabının altından kalkabileceği bir mükellefiyet değil. Yazdıklarınızı çalakalem yazamazsınız bir defa. Bu mükellefiyet sizin elinizi kolunuzu bağlar. Yazdığınız meseleler hakkında ciddi bir bilgi birikimine sahip olmanız gerekir. Bilgi günümüzde görünürde en kolay ulaşılabilen bir şey olmasına rağmen, elde edilen bilgiden yeni kapılar açabilecek perspektife sahip olmak da yine her babayiğidin altından kalkabileceği bir durum arz etmiyor.

Süleyman Çobanoğlu kültür – sanat – edebiyat üzerine kaleme aldığı yazılardan bir kısmını *Kök Ekin* ismiyle okur karşısına çıkardı. Kitap iki bölümden teşekkül ediyor. İlk bölüm *Kök* üzerine, kültür köklerimiz üzerine yazdığı yazıları bir araya getirdiği bölümü oluşturuyor. Bu bölümde Dede Korkut da var, Kutadgu Bilig de var, Köroğlu da var. Nasrettin Hoca, Ali Şir Nevai, Karacaoğlan da bu bölüme aldığı yazılar arasında kendine yer bulmuş. Bir de netameli bir konu, özellikle tırnak içinde "muhafazakâr" olarak tesmiye olunan kesimde netameli bir konuya girmiş Çobanoğlu: *Atatürk: Yağma Yok!* Başlığını taşıyor bu yazı. Atatürk'ün "kök" ile alakası nedir diye sizin de aklınıza bir soru gelebilir, tıpkı benim gibi. Bu yazıda Çobanoğlu, Atatürk üzerine yazmanın zorluğundan hareket

ederek bir yazı kaleme almış. Yazıda dile getirdiği fikirlere katılabilirsiniz de eleştirebilirsiniz de. Bu hususta yazmanın niye bu kadar zor olduğunu görürsünüz en azından. Konu netameli, ele alma tarzı netameli, tartışmak ise tümüyle netameli bir mesele olarak kitapta yerini muhafaza ediyor!

Kitabın ikinci bölümü ise *Ekin* ismini taşıyor. Ekin kelimesi biliyorsunuz altmış yetmiş yıldır kültür kelimesi yerine kullanılması önerilen kelimelerden biri. Bu bölüm birinci bölüme nazaran daha geniş ve çeşitli meselelere değinen yazılardan oluşuyor. Ulusal kültür de var bu bölümde, yurttaşlık bilgisi de, Hacivat'ın sevgili köpeği de, demirciler de var, halk düşmanları da, Siyah Kalem kimdir sorusu da var, gazoz kapağı da. Buna benzer daha birçok meselenin ele alındığı yazılar yer alıyor kitabın bu bölümünde.

Edebiyatımızda Unutulanlar ve Kaybedenler

Edebiyat sahası "mahalle ayrımı"nın en fazla yapıldığı yer. Aynı mahalleden olup olmamanız fark etmiyor, eğer şiir / hikâye / yazı yahut kitabınız "karşı mahalle"nin dergilerinden birinde veya yayınevinde okur huzuruna çıktıysa en hafifinden "görmezden gelmeye" maruz kalıyorsunuz. Bunu daha çok da "karşı taraf" yapıyor. Onun için de bir arpa boyu yol alınamıyor. Yol alanlar var, olmaz mı hiç. Fakat görmezden gelindiği, yok hükmünde muamelesi gördükleri için, varlıklarının kısıtlı bir çevre dışında kimse farkında olmuyor. Ne kitapların ne de yazarların farkına varılıyor. Cumhuriyetin kurucu kadrosu ve kurucu iradesinin istikbal tasavvurları muvacehesi gereği uzun yıllardır edebî iktidar belli bir kesimin elinde bulunuyor. Edebî kanonu belirleyen onlar. Hâlen de iktidarlarını devam ettiriyorlar. Buna rağmen yine de en çok şikâyet eden onlar. Mızmızlanan onlar. Edebî iktidarı elinde bulunduran kesime kendini beğendirmeye çalışan, onlar nezdinde meşruiyet talebinde bulunanlar ise tahfif edilen, sürekli hor görülen, aşağılanan "bizim camia" dediğimiz kesimin kalem erbapları! Bu yapıyı biz kurmadık, böyle işlemesini biz temin etmedik, ama yapıya eklemlenebilmek isteyen de yine "bizim camia" ne yazık ki. Bu ideolojik tercihin dışında bir de "edebiyat pazarı" olarak tavsif edilebilecek vasatın dayattığı başka bir gerçeklik var. Bu vasat tamamen "kapitalizmin şartları" diyebileceğimiz ölçülerle işliyor. Aslında kapitalizm de diyemeyiz, belki orta şarklı vahşi / çapul kapitalizmi ifadesi demek istediğimiz biraz ifade edebilir. Bilinen bir gerçek: Kültür Marks'tan bu yana üst yapı olarak adlandırılan kurumlardan bir kurumdur! Bu üst yapının kendine has bir işleme mekânizmasının olduğu ise söylemeye bile hacet yok,

biliniyor. Bu üst yapının muktedirleri ile edebî kanon dediğimiz, kültür iktidarı dediğimiz yapının muktedirleri dirsek teması içinde iş görürler. Bunların görmediği, perdelemek istediği kitap / dergi / yazar, ne yaparsa yapsın görünür hâle gelemez. Kıyıda köşede kalmış yayınevleri dışında kitabı / dergiyi basacak yer bulamazlar, okur huzuruna çıksalar bile görünemezler. Edebî kanonla dirsek teması içinde olan kesim ne yazık ki "ideolojik bir tavra sahip"miş gibi kendilerini takdim etseler de "vahşi kapitalizme" ruhlarını satmış / kiraya vermiş birer aparattan başka bir hükümleri yoktur. Başka bir hükümleri yok, ama çok ciddi yaptırımları söz konusu: Onların bu tavrı, sizin kitabınızın görülmesine mania teşkil ettiği gibi, yazar olarak sizin görmezden gelinmenizin yanı sıra eğer "başka bir mahalle"nin içinde idiyseniz ve kitabınız "karşı mahalle"nin yayınevinde okur karşısına çıktıysa, ait olduğunuz "mahalle" tarafından ağır eleştirilere maruz kalmanıza da vesile teşkil ediyor bu.

Bu kadar lafı *Taner Ay*'ın 2023 yılı içinde bir Ötüken Yayınevi çatısı altında okur huzuruna çıkarılan kitabına getirmek için ettim: *Edebiyatımızda Unutulanlar ve Kaybedenler*. Benim bir üst paragrafta anlattıklarıma benzer şeyleri Taner Ay, okur huzurunda olan kitabının ikinci cildinin Takdim yazısında kısaca özetliyor. İki cildi 2023 yılı içinde basılan kitabın üçüncü cildi de bu yıl içinde basılarak okur huzuruna çıkarılacak Ay'ın verdiği bilgiye göre. Benim dile getirdiklerimden daha sert cümlelerle dile getiriyor düşüncelerini Ay: "Pazarın simsarları birer acımasız kapitalist olmalarına karşın, onların kasım kasım kasılarak "ideolojik" takılmaları yok mu, sadece yayınevlerini değil, kitapları bile dışarıda bırakmalarının "Şark işi" vesilesi oluyor. // Aynı "ideolojik" düşüncedeki simsarların kendi aralarında bölünmeleri de yok sayma nedeni olabiliyor." Taner Ay, kapitalist edebiyat pazarının ahlâkî değerleriyle ve vefasızlığa dayalı kurallarıyla "savaş hâlinde" olmalarına rağmen kitabının iki cildinin okur huzuruna çıkabildiğini, bir aksilik olmazsa üçüncü cildinin de bu yıl içinde basılıp okur huzuruna çıkabileceğini söylüyor Takdim yazısında.

Göz Ucu

"Şairin aynı şiiri yazdığı" gibi bir genel kanaat hüküm ferma. Gönlüne düşen ilk şiiri farklı cephelerden, farklı nazarlardan, farklı pencerelerden tekrar tekrar yazmak olarak da görülebilir bu kanaat. Fakat ben öyle bir anlama geldiğini pek düşünmüyorum şiir bağlamında bu kanaatin. Öyle veya değil, bu kanaat *Mete Çamdereli*'nin bu yıl okur huzuruna çıkmış *Göz*

Ucu kitabının başında yer alan *Birkaç Söz* ismini taşıyan takdim yazısı vesilesiyle geldi aklıma. "Ne yazarsak yazalım, aynı eksende yazmaya çalışırız bir bakıma. Tüm yazdıklarımız o ekseni besler, o eksenden beslenir, o eksenden hareketle şekillenir; aynı eksen etrafında dolanır durur. Yazarak erişmek istediklerimizin etrafında" diyor Mete Çamdereli. Yazarın sözünü ettiği eksenin yazar olarak meşgul olunan ve en fazla üzerinde durulan meseleler olduğunu biliyoruz. Şiir hakkında sözünü ettiğim genel kanaate de eksen olarak bakmak mümkün. Erişilmek istenen, gönlün arzu ettiği şeyi şiirle ifade etmek de buna dâhil. "tek şiir" denilen belki de bu.

Kalem erbabı olmanın yanı sıra aynı zamanda bir akademisyen de olan Mete Çamdereli, maişetini temin ettiği akademisyenliğinin onu götürüp bıraktığı meseleler etrafında nesirler yazıyor. Akademisyen olmasına rağmen kaleme aldığı bu nesirler "makale" olarak değil, deneme olarak okunacak evsafta yazılar. Makalenin kuru ve bol dipnotlu havası yok yazılarında. Bir fikri, bir görüşü delilleriyle ispat etmeye değil, şahsî kanaat ve fikirlerini yazıda dile getirmekten, bunu yaparken işe hislerini karıştırmaktan çekinmiyor. Zaten bir yazma tarzı olarak deneme de bu değil mi?

Çamdereli kadim bir gelenekten dijital kültüre doğru uzanan insanlık serüveninin hiçbir dönemde bugünkü denli yoğun çeşitlilikte, baş döndürücü bir hız ve harekette, açıkçası muktedir ve hükümran bir görsellik deneyimi yaşamadığını dile getiriyor takdim yazısında. Cümle içindeki bazı kelimeler benim kullanmaktan geri duracağım kelimeler, ama yazar meramını ifade etmeye çalışırken bu kelimeleri tercih ettiği için mecburen ben de bu kelimeleri kullandım. Görsellik kelimesi ne hikmetse bana hep itici gelmiştir, gösterge kelimesi gibi. Tecrübe kelimesi, tecrübe etmek mefhumu varken deneyim kelimesine bir türlü ısınamadım mesela. Bu kelimenin hafızası ve tarihi çok yeni, Türkçe kelimelerin zenginliği ve müzeyyenliği yok bu kelimede. Müzeyyen kelimesi Türkçe değil denilebilir, ama unutulan şu: Bu kelime yüzlerce yıldır Türkçede kullanılıyor ve kızlarımıza isim bile olmuş. Artık bu kelimeye biz Türkçe kelime değil diyebilir miyiz?

Göz Ucu kitabını üç bölüme ayırmış yazar: Nazar, Atf-ı Nazar, Sath-ı Nazar. Takdim yazısıyla birlikte sonuç bölümünü de hesaba dâhil edersek kitapta on dokuz yazı yer alıyor. Yazıların on yedisi ismini zikrettiğim üç bölümde yer alan yazılar.

Kitabın birinci bölümünde yer alan yazıların sadece başlıklarına bakmak bile alakamızı çekebilecek bir kitapla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor: Bir Damla Bakış, Temsil Üzerine, Tasvir Üzerine, Taklit Üzerine, Suret Üzerine. Sadece yazıların başlıklarından bile Çamdereli'nin aslında kadim Türkçe dediğimiz lisana hiç de yabancı olmadığını / taşra kalmadığını göstermeye yeter. Takdim yazısında kullandığı "görsel alan", "görsel uzam", "işitsel" ve "ilişkisel" gibi kelimelere anlam veremediğimi belirtmeden geçmek istemiyorum. Mete Çamdereli'nin bakışı, dile getirdiği meseleler, ele aldığı meseleye kazandırdığı vukuf çok mühim, ama ah şu kelimeler! Lisan hususunda bu kadar "bağnaz" olmak doğru mudur, emin değilim, ama beni okuduğum kitabı istediğim sarihlikte fehmetmeme mani oluyor.

Çiçekler Hiç Solmasın

Edebiyat üzerine yazmak veya yazılan yazıları, nesirleri edebiyat başlığı altında bir araya getirmek eli kalem tutanların bir kısmının tercih ettiği tavırlardan biri. Kitap hâline getirmek için tercih ediliyor bu tavır. Nesir / ler kaleme alınırken bu tavır genelde kollanmıyor. Eğer bir kitap olarak başlanıp, kitabı oluşturacak yazıları ayrı ayrı zamanlarda ve ayrı ayrı meseleler etrafında kaleme alınmıyorsa geçerli bu durum. Yoksa birbirine yakın veya birbirini tamamlayacağı, birbirini açacağı düşünülen yazılar bir araya getirilip kitap hâlinde okur huzuruna çıkarılıyor.

Şakir Kurtulmuş, birbirine yakın yazılarını Çiçekler Hiç Solmasın ismiyle okur huzuruna çıkardı. Kurtulmuş'un bu kitabı *Edebiyatın İzi* üst başlığıyla okur huzuruna çıkardığı kitaplarının üçüncüsü: Edebiyatın İzi 3 üst başlığıyla çıktı kitap. Çiçekler Hiç Solmasın Kurtulmuş'un altında deneme kitabı. Kitapta Kurtulmuş daha önce dergilerde yayımladığı on adet yazısını bir araya getirmiş.

Kitapta bir araya getirilen yazılar arasında Atasoy Müftüoğlu ve Eskişehir'le alakalı yazı da var, Kazan'da ve Türkistan'da yapılan şiir etkinlikleriyle alakalı izlenim yazıları da var. Bir nevi izlenim ve gezi yazısı hâline dönüşmüş nesirler bu yazılar. Kitaba ismini veren Çiçekler Hiç Solmasın başlıklı yazı mesela Malatya'da düzenlenen bir etkinlikle alakalı izlenim ve duyguların kaleme döküldüğü yazı olarak yer ediyor kitapta. Cahit Zarifoğlu İle Bolu Tünelinden Geçerken başlığını taşıyan yazı için farklı bir yazı okuyacağınız hissine kapılıyorsunuz. Yazı yine bir etkinlikle alakalı bir yazı olarak çıkıyor karşınıza ve Bolu'da yapılmış bu

etkinlik, onu öğreniyorsunuz. Tabelalar Ne Söyler yazısı için de aynı şeyi söylemek mümkün: Kurtulmuş'un katıldığı etkinliklerden bir başkasının tutanağı bir yazı. Bu yazı da Gaziantep'te yapılan bir etkinlikle alakalı. Bu etkinliklerin hepsi de tahmin edilebileceği gibi edebiyat / şiir etkinlikleri olarak düzenlenmiş.

Kitabın en dokunaklı yazısı da aynı zamanda kitabın son yazısı: Edebiyat Yas Tutuyor. Yas tutan sadece edebiyat değil. Yazıyı okuduğunuzda dilinize gelen cümle bu oluyor. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli iki büyük depremin ardından Şakir Kurtulmuş'un deprem bölgesinde tuttuğu birkaç günlük notları ihtiva ediyor. İsterseniz bunları "günlük" türü içine dâhil edip o minvalde okuyabilirsiniz.

Bir göç Ne Bırakır Ardında

Bizim nesilden 5-6 yaş büyükler için, hatta bizden 2 yaş büyükler için bile bizim nesil "ağabey" hitabını kullanmaktan çekinmez. Çekinmesine gerek yok zaten, aldığımız terbiye bizi buna zorlar desek doğru olur. Onların bize nazaran tecrübeleri daha fazladır, görüp ettikleri, okuyup yazdıkları bizden fazladır çünkü ve büyüğümüzdür. Onun için de onların yazdıklarını okurken, onların bizim büyüklerimiz olduğunu hesaba katarak okuruz.

Nazım Payam, *Bizim Külliye* dergisini uzun sayılabilecek bir süredir yayımlayan aramızda az da olsa yaş farkı bulunan büyüklerimizden biri. Daha önce okur huzuruna çıkmış iki şiir kitabı, dört de deneme kitabı olan bir kalem erbabı. *Bir Göç Ne Bırakır* ardında ismini taşıyan son deneme kitabı da okur huzurunda artık. Payam, kitabında otuz beş denemesini bir araya getirmiş. Yazıların hepsi için edebiyat / şiir / kitap / dergi üzerine yazılar demek mümkün. Kitabın başlığı farklı bir beklenti içine soksa da okuru, Türkiye'nin son yıllarda maruz kaldığı "göç" ve onun arkada bıraktıklarıyla alakalı değil yazılar. Edebiyat ve edebiyatın arkada bıraktıkları desek belki daha doğru olur. Kitabın ilk yazısı çok sıcak bir yazı: Bir Kurşunla İki Damla Gözyaşı. Başlıkta kurşun kelimesi olduğuna bakmayın, kurşun gibi soğuk ve sert bir yazı değil. Yazı Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde 1961 – 1964 yılları arasında görev yapmış birinin derlediği "delilerin şiirleri" üzerine bir yazı. Sımsıcak bir yazı ortaya çıkmış. Yazı hem bilgilendiriyor hem de duyguların açığa çıkmasına vesile oluyor.

Kitapta otuz beş denemenin yanı sıra bir de Sunuş yazısı var Nazım Payam'ın. Sunuş yazısında göç için "(...) uzakların suyuna, ekmeğine,

rüyasına zorladığı öznesini seyyah, garip, sürgün, mülteci, muhacir ve yabancı kavramlarıyla tanımlar. Ayrıca hevesler, beklentiler, yitimler, korkular, dramlar ve bir o kadar da henüz bilinmeyen nedenlerle biçimler onu. Ancak göç öznesini en iyi biçimleyen, gayesini hayal haritasına kazımış gayretin çektirdiğidir. Ama nedense bu olgu, çoklarına karşılıksız sevgiyi hatırlatır. Oysa sevgi kesintisiz devam eden değil, devam edebilme imkânı olan bir şeydir. // İnsan toprağına, bedeni ve ruhuyla bağlıdır. Hısım akrabasıyla soluklanacağı iklim oradadır" diyor.

Yolculuk Cüzleri

Yol ve yolculuk, seyyahların da yola niyetlenenlerin de heyecanını kamçılayan iki kelime, iki mefhum. Erbabınca malumdur "yola hazırlanmak / yola çıkmak" tabirleri aynı zamanda Hac farizasını da hatırlatır. Hacca gitmeye hazırlanmak, Hac için yola çıkmak, yola revan olmak anlamını da hemen hatırlatır. Hatırlatırdı desek aslında daha doğru olur. Bizim neslin ilk gençliğinden sonra bu tabirlerin sözünü ettiğim anlamı çağrıştırıp çağrıştırmadığından emin değilim. Taşra olarak adlandırabileceğimiz küçük yerleşim merkezlerinde belki bu tabirler hâlen aynı anlamı hatırlatıyor olabilir, ama büyük şehir dediğimiz heyulalarda artık yola hazırlık / yola çıkmak büyük ihtimalle aynı anlamı hatırlatmıyor. Çünkü artık büyük şehir heyulalarında yaşayanlara "tatil", "şehirden uzaklaşmak", "tabiata çıkmak" gibi anlamları hatırlatıyor. Yol kelimesi aynı zamanda tasavvufî anlamda seyr-i sülûk'u hatırlatan, intisabın ve intisap edilen yerdeki yolu hatırlatır. Kelimenin bu anlamının da artık epeydir tedavülden kalktığını, çok sınırlı bir kesim haricinde kimselere bir şey hatırlatmadığını söyleyebiliriz.

Yol kelimesinin hatırlattıklarını sayıp dökecek değiliz burada. İshak Aslan'ın ilk deneme kitabı okur huzuruna çıktı: *Yolculuk Cüzleri*. Kitabın ismi çok güzel, cezbediyor okur olarak hemen bizi. Aslan daha önce iki şiir kitabını okur huzuruna çıkarmış bir kalem erbabı. Yolculuk Cüzleri ise ilk deneme kitabının ismi olarak çok güzel. Cüz kelimesinin tedailerine girmek, "cüz" ile alakalı uzun uzadıya bir yazı kaleme almak isterdim, ama yeri burası değil. Nasip olursa o yazıyı bir biçimde kaleme alırız. Aslan, kitabının da ilk yazısı olan Müstakim İçin Yol Hazırlığı başlıklı denemesinde yazının girişinde kısaca değindiğim "hazırlık" safhasını kaleme almış. Bir başka hazırlıktan söz ediyor yalnız Aslan: İstikamet olarak yol ve ona hazırlıkla alakalı düşüncelerini, duygularını da dâhil ederek kaleme almış. Mesela "Yolu var edene hamdolsun. Bu sayede ölümü – dirimi, ezeli ve

ebedi, mebde ve meadı müşahede ettim. Yolumun sağında, solunda var olan ve tarihin gördüğü en büyük medeniyetlerin kalıntısı ve külleri arasında ayan –ı sabite, soylu haliyle okunmayı bekliyordu. Görünen, esasında yok hükmündedir. Yok hükmünde olan ise vardı. Varlık başka, mahiyet ise başkaydı" diyor Aslan "yol" istiaresinden hareket ederek.

Denemeden Bilemezsin

Deneme yazmanın piri olarak Montaigne bilinir ve gösterilir. Montaigne kaleme aldığı yazılarda o güne kadar ilk olarak şahsî ve duygusal kanaatlerini / düşüncelerine yazılarına aktaran kalem sahibi olarak öne çıktı, kendini kabul ettirdi. Ona yakın dönemde Bacon da "deneme" kaleme aldı, ama denemenin nasıl yazılması gerektiği hususunda Bacon değil de Montaigne örnek gösterildi ve alındı. Bacon'ın denemeleri şahsî duygularını / hislenişlerini kaleme aldığı yazıya aktarmaktan ziyade felsefî görüşlerini ispata yönelik olduğu için "felsefe" içinde kalan ve değerlendirilen "denemeler" olarak görüldü. Doğruluğu – yanlışlığı ile alakadar değilim meselenin veya hangisi denemedir, hangisi felsefî metindir onun üzerinde durmuyorum. Tür olarak denemenin ortaya çıkışıyla alakalı olarak genel kabul görmüş tespitleri dile getirdim sadece.

Ülkemizde deneme yazarlığıyla öne çıkan ve kabul gören isimler arasında eskilerden Nurullah Ataç'ı, Nermi Uygur'u, Ahmet İnam'ı, Murat Belge'yi ilk akla gelen isimler olarak saymak mümkün. Nermi Uygur ile Ahmet İnam felsefeci olmalarına rağmen deneme yazarlıklarıyla tebarüz ettiler ve kabul gördüler. Şair olmalarıyla tebarüz eden ve şair olarak bilinen, ama aynı zamanda çok da iyi birer deneme yazarı olan Sezai Karakoç'u, İsmet Özel'i de unutmamak gerekiyor. Hakeza Cahit Zarifoğlu da hem çok iyi bir şair hem de çok iyi bir deneme ustasıdır, saymadan geçmek olmaz.

Tür olarak denemenin yaygın olduğunu, düşünce kitabı olarak çıkan kitapların bir kısmının deneme kitabı kapsamında değerlendirilebileceğini görmezden geliyor değilim. Bunun fazla bir ehemmiyeti de yok zaten. *Orçun Üçer*, *Denemeden Olmaz* ismiyle bir deneme kitabıyla çıktı okur karşısına. Kitaba *Fragmanlar – 1* alt başlığını koymuş. Demek ki Fragmanların devamı kitap hâlinde gelmeye devam edecek. Kitaba Doğan Hızlan bir takdim yazası yazmış. Hızlan takdim yazısında "Oynak ve kıvrak bir türdür deneme. Yazanı da aldatır okuyanı da. Bu yüzdendir ki bir satırda çok şey öğrenirsiniz, öbür satırda öğrendiğinizi yetersiz

bulursunuz. // Orçun, okuru edebiyat bağında hem çok gezdiriyor hem de yeter deyip dinlendiriyor. Nice kitap okuduğu için belli bir ustanın peşine takılıp gitmiyor, beraber dolaşalım, diyor. Türk edebiyatı, edebiyatçıları üzerine kitaplar hazırladığı için, edebiyat tarihinin genel akışına da yabancı değil" cümlelerini kuruyor değerlendirme babında. Orçun Üçer ise kitabına yazdığı Ön Söz'de "*Denemeden Bilemezsin*: Saframı attığım kitap. Yıllar tutan okumalarımın, yaşamımın özeti. *Ben*'den bir parça. Beni ben yapanlar'ın bir bölümü. Eski ben'in ölümü. // Ruhumun (tüm halleriyle) dökümü. Zaman'la gelenin Zaman'daki halleriyle." şeklinde dile getiriyor kitapta yer alanları. Kitap iki bölümden oluşuyor: Birinci bölüm DB / Fragmanlar ismini taşıyor ve bu bölümde 1001 (binbir) fragmanı bir araya getirmiş yazar. İkinci bölüm ise Enis Batur'a Yanıtlar: Bu Kalem Or(ansız) // Üçyüzaltmışdört Yanıtlanmış Soru Cümlesi başlığını taşıyor. Bölüm başlığında da belirttiği gibi üç yüz altmış dört soru sormuş ve bu soruları cevaplamış bu bölümde Orçun Üçer.

Yüzümün Haritası

Mustafa Uçurum, velut bir yazar. Şiir yazıyor, deneme yazıyor, öykü yazıyor, hikâye yazıyor, hem masal yazıyor, her ayın dergilerini tanıtan yazılar yazıyor. Neredeyse on parmağında on marifet desek yeridir.

Yüzümün Haritası ismiyle üçüncü deneme kitabını çıkardı okur huzuruna. Yanlış hatırlamıyorsam üçüncü deneme kitabı. İlk paragrafta hem öykü hem de hikâye yazdığını söyledim. Bu ayrımı ben yapmadım, kitabın başında kısa biyografi bölümünde bazı kitapları için öykü, bazı kitapları için de hikâye dinilmiş tür olarak. Ben de bu ayrıma uydum. Kısa biyografiye göre Uçurum'un iki tane öykü kitabı var. Üç tane de hikâye kitabı olan Uçurum, aynı zamanda bir de masal kitabı çıkarmış okur huzuruna. Uçurum'un beş tane de şiir kitabı var okur huzuruna çıkmış. Yüzümün Haritası kitabını Uçurum dört bölüme ayırmış. *Edebiyata Tutunurken* ismini taşıyan birinci bölümünde kitabın on sekiz yazıyı bir araya getirmiş. Şehre Tutunurken ismini taşıyan ikinci bölümde ise on yazısını bir araya getirmiş. *Müziğe Tutunurken* isimli üçüncü bölümde ise sekiz yazısına yer vermiş Uçurum. Dördüncü bölüm olan *Zamana Tutunurken* ismini taşıyor. Bu bölümde de on sekiz yazısını bir araya getirmiş Uçurum.

Bölümlere başlığın ismini bir araya getirilen yazıların nitelikleri vermiş. Bölüm başlıkları aynı zamanda Uçurum'un "Yüzünün Haritasını" da oluşturuyor.

Çok Ayakta Duruyoruz

Türkçe üzerine, lisan üzerine kaleme alınan yazıları / kitapları elimden geldiğince yakından takip etmeye çalışıyorum. Lisan ve her geçen gün fukara hâle gelen Türkçemiz çok mühim çünkü. Cumhuriyeti kuran kadro ve kurucu iradenin 1930'ların başından itibaren dilde sadeleşme bahanesiyle Türkçe üzerine yaptıkları ameliyat ne yazık ki ciddi oranda başarılı oldu ve epey mesafe kat etti. Kurucu kadro arasında ikinci adam olarak bilinen ve hâlen bir kesimin Millî Şef dediği İsmet İnönü'nün hatıratında yer alan bir paragraf var "harf devrimi" olarak tavsif edilen adımla alakalı: "Harf devriminin tek amacı ve hatta en önemli amacı okuma yazmanın yaygınlaşmasını sağlama değildir. Devrimin temel gayelerinden biri yeni nesillere geçmişin kapılarını kapamak, Arap – İslam dünyası ile bağları koparmak ve dinin toplum üzerindeki etkisini zayıflatmaktı. Yeni nesiller, eski yazıyı öğrenemeyecekler, yeni yazı ile çıkan eserleri de biz denetleyecektik. Din eserleri eski yazıyla yazılmış olduğundan okunmayacak, dinin toplum üzerindeki etkisi azalacaktı." (Hatıralar C. 2 sf. 223) Her ne kadar bu paragrafın İsmet İnönü'nün Hatıralar'ında olmadığı ileri sürülse de önemli değil. Çünkü kitabın sonraki baskılarında bu paragraf çıkarılmış olabilir. Bu paragraf çıkarılmamış, Hatıralar'da bunlar olmasa da mühim değil. Çünkü harf / alfabe değişikliğinin geldiği nokta İnönü'nün söylediği iddia edilen hedefle örtüşmüş vaziyette. Birkaç nesil bu hedef doğrultusunda eski / dinî kitap okuyamaz hâlde yetişti. 1930'ların başından itibaren Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti ve ardından Türk Dilini Tetkik Cemiyeti vasıtasıyla uygulanan Türkçenin sadeleştirilmesi / özleştirilmesi hadisesi Türkçeyi çok ciddi anlamda fakirleştirdi. Lisandaki bu fakirleşme fikir ve edebiyat sahasında da kendini gösterdi ve kendine güveni çok zayıf bir millet hâline getirildi Türkler. Lisanın zenginliğinin getirdiklerini kaybetmek de cabası oldu.

Bu girizgâhı *Ali Sali*'nin Büyüyen Ay Yayınları arasında okur huzuruna çıkan Çok Ayakta Duruyoruz kitabına getirmek için yaptık. Kitaba başlık olan ifadenin Yahya Kemal'e ait bir ifade olduğunu hatırlatalım. Yahya Kemal 1921 yılında kaleme aldığı bir gazete yazısında kullanıyor bu ifadeyi. Yahya Kemal'in yazısı ev / Türk Evi ile alakalı bir yazı ve gazetede yayımlanmış. İstanbul'un çok hareketli olmasından, durup oturmaya vakit bırakmamasından da bahsediyor yazıda. Ayrıca Türk Evinin hemen toparlanıp gidilebilecek bir özelliğe sahip olduğundan da bahsediyor. Çok Ayakta Duruyoruz kitabını üç bölümde tasnif etmiş yazar. İlk bölüm "*'cumurluk' makamını pergitlemek*" ismiyle yer alıyor kitapta ve Türkçenin

sadeleştirme ameliyesinde kullanılan bazı tuhaflıklara dikkat çektiği yazıların yanı sıra, Tanzimat'tan bu yana Türkçenin geçirdiği safhaları göz önüne serdiği yazılarını bir araya toplamış bu bölümde. İkinci bölüm ise "*'delete' tuşuna basmak*" ismini taşıyor. Bu bölümde yer alan yazılar arasında internetle alakalı yazı da var, biraz yukarıda bahsini ettiğimiz Yahya Kemal'in yazısından hareketle kaleme alınmış ev istiaresiyle alakalı yazı da var. Peyami Safa'nın Divan Şiiri düşmanlığıyla alakalı yazı da var, Sabahattin Ali'yi hükûmetin öldürdüğüne dair Adnan Menderes'in iddiasıyla alakalı yazı da var. Kitabın üçüncü bölümünün başlığı ise "*Kamondo ailesine damat olmak*" ismiyle yer alıyor kitapta. Bu bölümde yer alan yazılar arasında ise Türkçe üzerine yapılan ameliyatın başarılı olabilmesi için edebiyat sahasında 1940 – 1950'li yıllarda Kamondo ailesinin damatlarından birinin Türkiye'deki edebiyat muhitleriyle ilişkilerinin anlatıldığı yazı dikkat çekiyor.

eleştiri

İdris Ekinci

2023 YILINDA YAYIMLANAN ELEŞTİRİ, İNCELEME VE KURAM ÇALIŞMALARI ÜZERİNE

İdris Ekinci

Eleştiri, sanat ve edebiyat ortamına yeni alanlar açmanın, farklı açılımlar getirmenin, yapılan işlerdeki ayrıntıları fark etmenin ve ettirmeye çalışmanın diğer adıdır. Aynı zamanda eleştiri yeni tartışmalar çıkarmanın, cesur bakış açılarının da hareketlendirici gücüdür. Bu sebeplerle eleştiri/inceleme/araştırma çalışmaları bir bakıma, sanat ve edebiyat ürünleri için değeri göz ardı edilemez bir konumdadır. Çünkü ortaya konulmuş bir eser ancak eleştiri süzgecinden geçerek esas yerine ulaşabilir veya esas yerini sağlamlaştırabilir. Sarf ettiğimiz cümlelerden belki şöyle bir intiba da uyanabilir: Demek ki eleştiri, müstakil bir alan değil yardımcı bir tür olarak kabul edilmelidir. Bu bakış, çok isabetli bir çıkarsama gibi görünmemektedir. Nedeni de şu: Evet, eleştirinin asıl dayanağı ve malzemesi sanat/edebiyat eserleridir. Yadırgamayacağımız bu gerçeklik eleştiri/tenkit türü için yolun daha çok ilk adımlarını ilgilendiren bir durumdur. İlerleyen safhalarda eleştiri müstakil, kısmen bağımlı bir tür olarak karşımıza çıkar. Eleştiri bütününün son safhaları ise neredeyse tamamen nev-i şahsına münhasır bir yapıyla karşımıza çıkar. Çünkü son adımlarda eleştiri ve kuramı birbiriyle bütünleşmiş bir halde buluruz. Kuram, yeniden yapılanmanın/kurmanın derdinde bir harekettir. Kuramın ilk aşaması muhatap alınan eser veya meseleler, ikinci aşaması eleştiri/değerlendirme, üçüncü ve son aşama ise yepyeni bir bakış açısıdır, farklı bir teoriye dayanan yeni bir yapıdır. Özetle, eleştiri/kuram çalışmaları sanat ve edebiyat yolculuğumuzun yol işaretleri, uyarıları, yönlendirmeleri ve önümüze açılan yeni yolları mesabesindedir.

Biz bu değerlendirme yazımızda 2023 yılı içerisinde Türk edebiyatına kazandırılmış bazı eleştiri, kuram, inceleme türündeki seçtiğimiz eserler üzerinde duracağız. Yaptığımız seçim bir bütünün çeşitli noktalarına temas etmektedir. Genel bir panorama sunmayı amaçlayan yıllık elbette ki ortaya konulan her çalışmaya el atma hüviyetine sahip olamaz. Bu hususun göz zardı edilmemesi temennisiyle…

***

Edebiyatımızın yakın tarihi sayısız tartışmalar ve henüz tam olarak aydınlatılmamış karanlık noktalarla örülüdür. Bu durumun asıl sebebi, mevcut akışın birçok odağa çeşitli imkânlar ve getiriler sunmasında saklıdır. Belirli bir süre sonunda geniş kitlelerin mayalanmış ezberleri hemen her alanı doldurmaya başlar. Edinilen bu ezberler eşliğinde nice kitaplar, programlar, süreli yayınlar, reklam araçları edebiyat ortamını avuçları içine alır. Türk edebiyatının yaklaşık son otuz/kırk yılında gündemi tutan "Yedi Güzel Adam" efsanesi de rahatlıkla bu bağlam içinde değerlendirilebilir.

Osman Özbahçe'nin okurla buluşturduğu *Zarifoğlu Efsane ve Şiir* kitabı bir dönemin edebiyat tartışmaları ve oluşumları üzerine bina edilmiş oldukça dikkat çeken bir inceleme/eleştiri çalışması olarak önümüzde duruyor. Oldukça dikkat çekici dedim, çünkü son zamanlarda bu denli "sert", bitirici ve büyük tartışmalara kapı aralayabilecek bir eleştiri kitabı yazılmış mıdır en azından ben karşılaşmadım diyebilirim. Zarifoğlu Efsane ve Şiir tam bir Sezai Karakoç savunusu veya müdafaasıdır denilse yerinde bir yaklaşım olur düşüncesindeyim.

Sezai Karakoç, Nuri Pakdil, Rasim Özdenören, Erdem Bayazıt, Akif İnan, Cahit Zarifoğlu ve diğer birkaç isim etrafında çeşitlenen olaylar neticede Sezai Karakoç'u yalnızlaştırma adımları olarak tarihteki yerini almaya başlıyor. Yaşanan bu süreci bütün ayrıntılarıyla ele alan, kaynaklandırma açısından da oldukça titiz bir çalışmayla karşımıza çıkan Özbahçe, *Diriliş, Edebiyat* ve *Mavera* dergilerinin oluşumundaki aşamaları okurun dikkatlerine sunuyor. Şaşırtıcı birçok bilgiyi ve değerlendirmeyi içinde barından Zarifoğlu Efsane ve Şiir kitabı aslında bir "isyan yumruğu" olarak da değerlendirilebilir. Çünkü bir devrin neredeyse bütün yükünü ve sorumluluklarını omuzlarında taşımış, etrafındaki birçok isim için temsil olma özelliği taşıyan Sezai Karakoç gibi bir edebiyat ve düşünce adamının başından geçenler zihinlerde hayret uyandıracak bir şekilde ilerlemiş Osman Özbahçe'nin yaklaşımına göre.

Kitabın her noktası ayrı bir düşünme ve tartışma başlığı oluşturuyor neredeyse. Sezai Karakoç'un konumu, Diriliş dergisinin yapısı ve dönemleri, Edebiyat dergisinin okurla buluşması, Nuri Pakdil'in bir odak olarak biçimlenmesi, Mavera ekibinin salınımları ve bütün bunların yanında Zarifoğlu'nun Yedi Güzel Adam şiirinin oluşum süreciyle birlikte zaman içerisindeki farklı algı ve kullanımlara doğru yolcuğu...

Zarifoğlu Efsane ve Şiir okunduktan sonra "klasik okur" açısından, yakın dönem üzerine oluşmuş bütün düşünceler ve genel kabuller bir daha gözden geçirilerek yeniden yapılanma sürecine tâbi tutulacaktır kanaatindeyim. Sayfalar arasında ilerlerken bazen şaşkınlık, bazen kızgınlık ve bazen de üzüntü eşlik edecek okurun düşüncelerine. Belki de ezberlerle oluşturduğu o süslü şato büyük darbelerle temelden sarsılmaya başlayacak ya da bir arınma döneminin temeli atılmış olacak.

***

Eleştiriyi başka bir açıdan tanıma ve tanımlama gayreti olarak da kabul edebiliriz. Bu bakımdan her okur kendi çapında, kendi gayretince bir eleştirmendir. Kitaplar, yazarlar, şairler içinden birini seçmek bir eleştiri eylemidir desek fazlaca yanılmış olmayız. Okuma ve anlamaya çalışma işi edebiyat dünyası içinde kendine yer bulmuş yazar ve şairler için de kıymeti yâdırganamaz bir öneme sahiptir. Sadece eleştiri türüyle uğraşan kalemlerden beklememek gerekir değerlendirme görevini. Yıllarını edebiyata vermiş, yazıları/şiirleri ile okurun karşısına defalarca çıkmış isimlerin de okudukları veya tanıdıkları sanatçılar üzerine birkaç kelam etmesinin hiç kuşkusuz merak uyandıracak, kulak kabartılacak bir yanı vardır. Meseleye böyle bakıldığında A. Ali Ural'ın Şairin Şairleri kitabının bu yıl içinde dolaşıma girdiğini görüyoruz. Ali Ural yirmi yedi şairin dünyasına yolculuk yapıyor. Karşımızda duran bu yolculuk eleştiri türünün teknik atmosferinden daha çok denemenin rahatlık veren akışıyla, küçük küçük notlarla örülmüş bir değini ikliminin getirdikleriyle işlenen bir yapının izlerini taşıyor. Yolun başında Ahmet Haşim yer alıyor, son durak ise İsmet Özel. Ural, şairlerin dünyasında gezinirken kendine özgü bakışın detaylarını okura hissettirmekten de geri durmuyor. Hangi şairle nasıl karşılaşmış, hangi şiiri nerede bulmuş, birer birer şiirleri nasıl okumuş açık ve akıcı bir üslupla anlatıyor. Bu nokta aslında çok önemli çünkü eleştiri/değerlendirme kitapları daha çok okunmak için değil de salt bilgi edinmek için kaleme alınmış çalışmalar gibi algılanıyor. Ali Ural bu handikabın içinden iyi sıyrılmış. Rahatlıkla her seviyeden okurun okuyup istifade edeceği bir kitap olmuş Şairin Şairleri.

Sadece buralarda kalmıyor Ali Ural'ın değerlendirmeleri. Yazıların içinde yerli yerince eritilmiş bilgi cümleleri de var. Gerçekten bu böyle miymiş, burayı ilk defa duyuyorum denilebilecek pasajlar da var. Şairin Şiirleri aynı zamanda küçük çaplı bir edebiyat tarihi çalışması olarak da okunabilir. Bahsi geçen yirmi yedi şair Cumhuriyet'ten bugüne modern Türk şiirinin nabzını tutmuş, onu derinden etkilemiş, akışını değiştirmiş isimler.

***

Sanatın ve edebiyatın gelişiminde kritik bazı rolleri üstlenen teknik yaklaşımlar vardır. Edebî sanatların doğuşunda da sık sık gördüğümüz bu yaklaşımlar bir edebiyatçının bakışındaki sınırları da geliştirmekle bilinir. İlhamın, yeniliğin, bozup tekrar yapmanın sanat ve edebiyat için yâdsınamaz önemi esaslı bir edebiyatsever için de kolayca fark edilebilir. Nedir bu teknik hamleler diye sorulacak olursa, mesela "parodi" diye cevap verebilirim. Bu anlamda parodinin, sanat üretimi çabasının motor gücü olma özelliği ile karşılaşırız. Hakan Şarkdemir uzun zamandır çalıştığı bu konu üzerine bir kitapla çıktı okur karşısına: Çağdaş Sanatta Kurucu ve Yıkıcı Bir Güç Parodi.

Hakan Şarkdemir bu kitabında parodi tekniğinin doğuşunu, tarihini, tanımlamalarını, kullanımını, zaman içerisindeki evrimini, dönemler etrafındaki yansımasını ve sonlara doğru da modern zamanlardaki durumunu bütün ayrıntıları ve örneklemeleriyle izah etmeye çalışmış. Her şeyden evvel taklit etme, bir önceki eserden çıkarımlarda bulunma niyetiyle ortaya çıkan parodi unsuru yakalama-bozma ve yeniden ele alma çizgisinde ilerleyen bir özelliğe sahiptir. Bir sanat veya edebiyat eseri ortaya çıktıktan sonra muhatabı tarafından odağa alınarak değerlendirme süzgecinden geçirilir. Bu nokta aslında çok bilindik bir durumdur: İlk karşılaşma, tanışma ve yolun başlangıcı. Daha sonrasında muhatabın esere yavaş yavaş müdahalesi başlar. Parodi tam bu noktada devreye girer. Asıl ortaya çıktığı aşama ise bozma ve yeniden yapılandırma aşamasıdır.

Parodi denilince akla gelen ilk şey dalga geçme veya ironik yaklaşımlardır. İşin aslı ise bu kadar basit değil; ortaya konmuş bir eser üzerinden espri üretimi içine girmek her şeyden önce güçlü bir analitik bakışı gerektirir. Çünkü iyi anlaşılmayan şeyle, iyi dalga da geçemezsiniz. Sanat ve edebiyat eserine nüfuz edebilmek, o eserleri yeniden oluşturmak kadar olmasa da zor bir iştir. Buradan hareketle bir "parodist" karşısındaki gerçekliğin açtığı boşlukları iyi yakalamalı ve iyi değerlendirmelidir. Parodi tekniği buradan başladığı hikâyesine zaman içinde yeni unsurları da bünyesine katarak devam eder. Kolaj, pastiş, alıntı, montaj, metinler arasılık, alegori gibi birçok teknik parodi dünyasının içinde kendine yer bulur.

Parodi öncelikle bir bozma işidir. Tamamlanmış bir yapı parodi sayesinde çeşitli yerlerinden yırtılarak ya da sökülerek başka bir bütün içinde değerlendirilir. Başka bir bütünün içinde değerlendirme işi ise yeni bir yapının kurulumu demektir. Anlıyoruz ki parodi, sanatta ve edebiyatta

"yaratıcılık" meselesinin kaynağında yer alan bir hamledir. Elbette tek hamle değil fakat ortaya koyduğu yeni imkânlar önemini tasdik ettirecek denli kuvvetli. Hakan Şarkdemir bu gerçekliği "kurucu" ve "yıkıcı" olmak üzerinden açmaya çalışmış. Parodinin uzun geçmişinden hareketle çeşitli sanat ve edebiyat faaliyetlerindeki konumunu etraflıca anlatmaya çalışmış.

***

Nurdan Gürbilek ismi benim zihnimde salt bir eleştirmenden çok bir üslup işçisini çağrıştırıyor. Onun yazılarında özenle örülüp dokunmuş, bir konunun bütün ayrıntılarını kuşatmaya çalışan, ele aldığı hangi eserse onun atmosferine uygun bir akışı inşa eden cümlelerle karşı karşıya kalıyoruz. Tespitlerinin hepsine katılmak elbette mümkün değil, hem de gereksiz fakat ne anlatılırsa anlatılsın, sadece anlatışın bile kendi başına bir değer ve derinlik taşıdığını söyleyebilirim o yazılarında. Nurdan Gürbilek, eleştiri ve deneme türünü işte bu kendine özgü üslubuyla iyice yoğurarak okur için yeni bir okuma serüveni başlatmayı biliyor. Yani, bir değerlendirme metniyle muhatap olurken aynı zamanda edebî bir atmosferin içinde soluklanmaya başlıyorsunuz. Bu özellik bir yandan eserin okunurluğunu artırırken diğer taraftan kolay tüketim kanallarını da tıkamış oluyor.

İki bin yirmi üç yılı içerisinde Nurdan Gürbilek onuncu kitabı Örme Biçimleri'ni okurla buluşturdu. Yukarıda bahsettiğimiz üslubunu koruyan Gürbilek, bu kitabıyla yapmak istediklerini şöyle izah etmiş: "Edebiyat yazılarında çoğu zaman çoktan varılmış doğruları bir kez de edebiyata söyletir, yazı daha başlamadan önce oluşmuş bir sözü yapıta tekrarlatır, edebiyatı politikanın kolaylaştırıcısına, kuramın kenar süsüne dönüştürüp köşemize çekiliriz. Bu yazılar farklı bir yol izliyor: Yazarların, yapıtların ya da cümlelerin hazır doğrulara, sabit söylemlere, som kategorilere kolayca eklenen yanlarına değil, zorluk çıkartan yanlarına, önümüze getirip bıraktıkları problemlere odaklanıyor. Çoktan verilmiş cevaplardan çok, o cevapların içinde kıpırdamaya devam eden sorulara dikkat kesiliyor." Aslında sadece bu cümleler bile okuru kitaba doğru sürüklemek için yetiyor.

Peki, bu kitapta üzerinde durulan isimler kimlerdir diye soracak olursak (arada değinip geçtiklerini bir kenara koyduğumuzda) karşımıza çıkan liste şöyle: Virginia Woolf, Bilge Karasu, Latife Tekin, Gombrowicz. Bahsi geçen bu dört edebiyatçının eserlerindeki detayların, kaleme aldıkları satırların arasına sıkışıp kalmış anlam dünyalarının, hem biyografileriyle hem de eserleriyle kurdukları o ilginç ve özel dünyaların peşine düşmüş

Nurdan Gürbilek. Bulmaca çözer gibi, farklı bölgelere dağılmış izleri takip eder gibi, bir resimdeki bütün tonları birbirine bağlayan ama çok da fark edilmeyen ana rengi iyice belirgin hale getirir gibi takip ediyoruz Gürbilek'in cümlelerini. Hatırlatmakta fayda görüyorum; bütün yargılarına katılmak, ulaştığı tespitlerin hepsini onaylamak gibi bir tutuma kapılmaksızın okumak lazım bu yazıları.

***

Eleştiri dediğimiz tür sadece ele aldığı eser ya da mesele üzerinde duran, bütün maharetini "açıklama" işinde harcayan bir gayretin adı değil artık. Eleştiri son zamanlarda kendi kendini besleyen, müstakil ve münhasır bir tür hâline geldi. Eleştiri yazılarının başlangıçtan bugüne değişmeyen tek yanı bir nesneyi (eser veya sorunu) karşısına almasıydı. Şimdilerde bu özelliğinin etrafını belirli üslup kaygılarıyla donatarak yoluna devam ediyor. Üslup, eleştirmenleri ve eleştiri yazılarını belirgin kılıyor. Orhan Koçak bahsetmeye çalıştığımız eleştirmenlerin başında geliyor. Onun eleştirmenliği birtakım eleştiri kuramları eşliğinde, ayrıntıyı sürekli gözeterek, öznel yaklaşımların da eklemlendiği renkli, dolgun ve özgün bir eleştirmenlik. Orhan Koçak ele aldığı eser, mesele ve isimleri ilk önce okurun zihninde canlanacak şekilde genel hatlarıyla irdeliyor, sonradan çeşitli kuram ve yaklaşımları yardıma çağırıp farklı/orijinal noktaları öne çıkarıyor. Aralara serpiştirdiği kendi öznel dikkatleri ve malzemeleri de çalışmasına katarak ortaya okurun zihnini oldukça meşgul edebilecek bir yazı koyuyor.

Orhan Koçak edebiyatın her türü üzerinde kalem oynatmayı bilen, değerlendirme kabiliyeti yüksek bir eleştirmen. Şiir, hikâye, roman onun özellikle üzerinde durduğu türler. 2023 içinde okurla buluşturduğu kitabı ise Roman Kaygısı. Koçak bu kitabında çeşitli romancılar ve hikâyeciler üzerine yayın organlarında yazdığı yazıları bir araya getirmiş. Kim bunlar diye soracak olursanız şöyle bir liste yapabiliriz: Behçet Çelik, Ayfer Tunç, Latife Tekin, Akif Kurtuluş, Ayşegül Devecioğlu, Aslı Erdoğan, Pınar Öğünç, Seray Şahiner, Emrah Serbes, Engin Türkgeldi, Mehmet Erte. Görüldüğü gibi isimler Orhan Koçak'ın kendi özel tercihi. Tabii ki bu liste başka eleştirmenler elinde çok farklı biçimlere dönüşebilir. Eleştiri dediğimiz şey de zaten hangi değerlerle örülürse örülsün son tahlilde öznel bir noktaya taşınmak zorundadır. Orhan Koçak da bu gerçeklikten uzak bir eleştirmen değildir. Roman Kaygısı ince tahliller ve değerlendirmelerle dolu, okuyucuya yeni açılar teklif eden bir çalışma. Koçak'ın yazılarına yapılabilecek en büyük tenkit ise kanımca şöyle: Bazen bir eleştiri metni

içinde görünce yorulacağımız oldukça uzun cümleleri yazılarında sıkça kullanması. Eleştiri, nihayetinde izah etme/açma işlevi gördüğü için ayrıca bir de eleştiri metnini çözmeye çalışmak eleştiri okuru için çok da tercih edilmese gerek.

***

Kemal Tahir hem Türk romanı ve düşüncesi hem de son dönem sosyoloji çalışmaları kapsamında yerini gittikçe sağlamlaştıran kıymetli bir kalem erbabıdır. Kaleme aldığı eserlerde kendi döneminde çokça dillendirilemeyen konuları çekinmeden ele alması, yeni bakış açılarının gerektiğine inanması, ezberlenmiş/tüketilmiş yargıların dışında farklı başlıkları edebiyat ve düşünce ortamına taşıması açısından bakıldığında Kemal Tahir, son bir asırlık edebiyat serüvenimizde müstesna bir köşeyi tutan bir isimdir. Bu minvalde onun yazıları ve romanları Türk toplumunun yapısını anlamada ve çözümlemede büyük bir önem taşıyor desek yerinde bir tespit yapmış oluruz. Özellikle Türk tarihinin yeniden yorumlanması ve anlaşılması, roman sanatında insan faktörünün güçlü bir biçimde öne çıkarılması, bir milletin kendi özgü değerlerinin kolayca göz ardı edilmemesi gerektiği gibi noktalarda Kemal Tahir'in çalışmaları Türk aydının elini rahatlatmış ve önündeki yolu genişletmiştir.

Ketebe Yayınları uzun bir süredir devam ettirdiği Kemal Tahir Kitaplığı serisini bu yıl içerisinde yayımladığı yeni bir kitapla süsledi. Kitabın ismi Beş Romancı Tartışıyor. Kitabı hazırlayan Hüsna Baka, kitap hakkında şu hatırlatmaları yapıyor: "İlk kez 1960 yılında yayımlanan *Beş Romancı Tartışıyor*, dönemin beş önemli romancısını; Kemal Tahir, Orhan Kemal, Fakir Baykurt, Mahmut Makal ve Talip Apaydın'ı bir araya getiriyor. Turhan Tükel'in yönetiminde söyleşen romancılarımız, 1950'li yıllarda yükselişte olan köy romanı özelinde konuşurken, roman yazarının sorumluluklarının ne olduğu, Türk romanının bugünü ve geleceği, Köy Enstitüleri ve aktüel siyaset konularını da tartışıyor."

Söyleşiye katılan isimlerden de kolaylıkla anlaşılacağı gibi sohbetin asıl konusunu dönemin edebiyat ortamını oldukça meşgul eden "köy romanı" meselesi oluşturuyor. Kemal Tahir'i diğer dört isimden ayıran en önemli özellik ise, Tahir'in roman konusunu sadece tek bir bağlam üzerinden okumayıp daha geniş bir bakış açısını gerektiren insan gerçeğine bağlaması. Kitaptaki bu yaklaşımı Hüsna Baka şöyle ifade ediyor: "Kemal Tahir'in köy romanı özelinde Türk romanı ve romancılık hakkındaki görüşlerini okuyucuya sunan bu eserde, Kemal Tahir'in roman ve tarih konularında

çağını aşan görüşlerine ve Türk romanı savunusuna tanıklık ediyoruz."

Ona göre roman neyi merkeze alıyorsa alsın bir milletin tarihsel ve toplumsal köklerine gereken ihtimamı göstermelidir. Tarihin derin gerçekliğinden ve toplumun ortaya koyduğu geniş verilerin zenginliğinden kopuk eserler okuyucunun düşünce ufkunu hem yaralar hem de dar bir çerçeve içinde sıkışmasına sebebiyet verir. Kemal Tahir, Beş Romancı Tartışıyor söyleşisinde bile, yani daha ellili yılların içinde bile, ortamın dayatmalarına aldırmadan yukarıdaki değerlerin savunusunu yapmış bir edebiyat insanıdır.

***

Roman sanatı bilindiği gibi Batı menşeli bir türdür. Asıl hüviyetini modern zamanlarda sıkça kullanılan saçıp dökme, itiraf etme özellikleriyle kazanmıştır. Kadim zamanlardaki uzun manzumelerin/destanların bir biçimde roman türünü etkilediği veya doğuşunda çok önemli bir rolü olduğu kabul edilir. Roman zamanla değişik kuramların ve yaklaşımların eşliğinde çeşitli dönüşümler geçirmiş; propaganda aracı olmaktan tutun da, düşünce ve inançların içinde yuvalandığı metinlere, oradan avangart akımların malzeme kaynağı olmaya doğru yolculuğunu sürdürmüştür.

Roman sanatının başından geçen serüvenler son zamanlarda geniş okur kitleleri için de bir merak konusu hâline dönüştü. Çünkü roman dediğimiz tür, kitlelere yayılmak açısından diğer sanat ve edebiyat türlerinden daha elverişli bir yapıya sahiptir. Çünkü işin içerisinde bir anlatma, sayıp dökme çabası var. Ayrıntılar ve açıklamalar, başka alanların sunduğu malzemeler çok rahat bu türün içerisinde kendine yer bulabilir.

Prof. Dr. Ünal Aytür'ün *Destandan Romana* başlıklı çalışması roman sanatının doğuşundan, geçirdiği aşamaları da içine alarak yirminci yüz yılın ortalarına uzanan serüvenini konu ediniyor. Roman ve onu ilgilendiren çeşitli tartışmaları bünyesinde barındıran kitap bütüncül bir roman değerlendirmesi yapmak adına önemli bir kaynak niteliğinde. Kitabın tanıtım kısmında ise şu cümlelere yer verilmiş: "*Destandan Romana* tıpkı edebiyatın temel çabasının insanın karmaşık ruhsal yapısını irdelemek ve iç dünyasını tüm yönleriyle göstermeye çalışmak olduğunu düşünen *Gulliver'in Seyahatleri*'nin yazarı Jonathan Swift gibi, Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünün iz bırakan hocalarından Ünal Aytür'ün aynı düşünceyle yazdığı makale ve önsözlerini bir araya getiriyor."

***

Sanat ve edebiyat yukarıda da kısmen değindiğimiz gibi kitleler üzerinde bir düşüncenin ve inancın müessir olabilmesi için kullanıma en açık bir alan olarak karşımıza çıkabilir. Öyle ki, birtakım sanat ve edebiyat eserleri bazı kritik dönemlerin, aşamaların ve süreçlerin bir nevi taşımacılığını bile üstlenebilirler. Tarihte de ideolojilerin saldırısına, kuşatmasına maruz kalmış sanat ve edebiyat, belki de siyaset adamlarını, ideologları, fikir önderlerini en çok rahatlatan bir dayanak olma özelliğini taşımışlardır. Romanlar, gazete yazıları, tiyatrolar, şiirler zaman zaman bir düşüncenin ve ideolojinin boyunduruğu altına girmiş, kendi özgün kimliklerinden uzaklaşmak zorunda kalmışlardır. Aslında bu durum hiç de yâdırganacak bir durum değildir. Çünkü insanın elinden çıkan, zihninden sadır olan hemen her şey bir noktada yine insanın çeşitli emellerine hizmet edebilir. Fakat bu gerçeklik derin bir başkalaşım boyutlarına kadar uzanırsa o zaman sanat ve edebiyat adına kaygılanmanın vakti gelmiş demektir.

Şerif Eskin'in İnkılâp Edebiyatı ismini verdiği çalışması tam da bu meseleler üzerinde odaklanan bir kitap. Eskin, kitabında Cumhuriyet'in kuruluş aşamalarında inkılâplar adı altında yaşanan gelişmelerin edebiyat ve sanata nasıl yansıdığından hareketle bu süreçte sanat ve edebiyatın takındığı rolü ve büründüğü değerleri kaynaklara dayanak izah etmeye çalışmış. "Bu noktada yazar, İnkılâp Edebiyat'ını tarihsel bağlamından hareketle tespit, tasvir ve tahlil ederken; eş zamanlı olarak Cumhuriyet modernleşmesinin kültürel inşa seferberliği kapsamında edebiyat kurumunun hangi saiklerle yeniden kurgulanmaya girişildiğinin izini sürüyor. İnkılâp Edebiyatı kanonunda öne çıkan eserlerdeki ulusal kimlik tasarımı, devlet otoritesinin talepleri doğrultusunda gerçekleşen edebî üretim tarzı, yazarlara yüklenen aydın-kurtarıcı rolü, müzeleştirme, yaratılan stereotipler ve ulusal hafızanın mekânı olarak edebiyat gibi meseleler ise kitabın üzerinde yoğunlaştığı konular arasında. Basında yaşanan ve zaman zaman tansiyonun oldukça yükseldiği kimi polemiklerin ayrıntılarıyla sunulduğu kitap, bu yönüyle okuru dönemin edebiyat iklimine bir yolculuk yapmaya davet ediyor." Bu anlamda Şerif Eskin, okura yakın geçmiş zaman okumaları açısından yeni teklifler de getiriyor.

***

Bir sanatçı veya edebiyatçının eser üretimi boyunca karşılaşacağı ve kolay kolay kurtulamayacağı en çetin meselelerden biri de, kendisinden önce kat edilmiş yolun neresinden, nasıl başlaması ve yolu nasıl devam ettirmesi meselesidir. Çünkü bu mesele bir sanatçının/edebiyatçının/şairin doğuşu ve kendi yerini tahkim etmesiyle yapışık bir süreçtir.

Sanatın/edebiyatın/şiirin yalıtılmış bir düzlemde ortaya çıkması nasıl düşünülemezse, devamlılık adına sürekli klişenin beslenmesi de sanatın/edebiyatın ve şiirin her zaman aleyhinde olmuştur. Etki, bir sanatçının/edebiyatçının oluşum sürecinde vazgeçilemez bir unsurdur fakat bunun içeriği/yapısı üzerine düşünmek elbette kayda değer bir eylem olacaktır. Bu bağlamda Batı sanatı/edebiyatı ve şiiri merkeze alınarak oluşturulmuş Harold Bloom'un Etkilenme Endişesi başlıklı çalışması bir zaman önce Türk okuruna sunulmuş ve etrafında çeşitli tartışmalar yapılmıştı. Bloom o kitabında bir sanatçının/edebiyatçının hangi aşamalardan geçerek kendi sesine ulaştığını kuramsal bir çerçeve içinde izah etmişti. Bu yıl içerisinde Türkçeye tercüme edilen Yanlış Okuma Atlası isimli çalışmasında ise bahsi geçen bir önceki çalışmasını (Etkilenme Endişesi) tamamlayacak bir eserle karşımıza çıkıyor Bloom.

Yanlış Okuma Atlası'nın temel iddiası her okumanın bir geç kalmışlık olduğu ve muhakkak yanlış bir okuma sürecini yansıttığıdır. Bir sanatçı seleflerinin eserlerine bir noktada mutlaka tepki göstererek kendi savunusunu yapmaya çalışır Bloom'a göre. Dolayısıyla sanat üretimi bir bozma ve yeniden yapılandırma sürecidir. Harold Bloom yaptığı çalışmanın hikâyesini şöyle özetliyor: "Bu kitap, şiirin pratik eleştirisine ve şiiri nasıl okumamız gerektiğine dair bir kılavuzdur. Temelinde de önceden yayımlanan *The Anxiety of Influence* [Etkilenme Endişesi] adlı kitabımda sunduğum şiir kuramı vardır. Kitabın adından da anlaşılacağı üzere, okumak gecikmiş ve neredeyse imkânsız bir eylemdir. Okuma eylemi, kuvvetli olsa dahi her daim bir yanlış okumadır. Edebî dilin çok belirgin olduğu hallerde bile edebî anlam, belirsizliğe doğru meyleder. Eleştiri her zaman bir muhakeme eylemi değildir. Ama her zaman bir karar verme eylemidir ve karar verilen şey de anlam üzerinedir."

Harold Bloom, Yanlış Okuma Haritası'nda Milton, Wordsworth, Shelley, Keats, Tennyson, Whitman, Dickinson, Stevens, Warren, Ammons ve Ashbery gibi Batı şiirine mal olmuş isimlerin şiirleri üzerine eğilerek yukarıdaki iddiasını ispatlamaya çalışıyor ya da kuramını ortaya koymaya gayret ediyor.

***

Hakkında en çok araştırma yapılan, en çok eleştiri ve değerlendirmeye tabi tutulan yazar kimdir diye sorulacak olursa herhalde akla ilk gelen isimlerden biri hiç şüphesiz Dostoyevski olurdu. Onun yazdıklarında öyle bir özellik var ki, aradan yaklaşık iki asırlık bir zaman dilimi geçmesine rağmen hâlihazırda birçok çalışmanın da odağında olmayı başarıyor. Dostoyevski insan gerçeğini ve hayatını eserlerinde öyle bir işliyor ki, onu

okuyan hemen herkes kendi adına ve daha çok hayat adına göz ardı edilemez unsurların derinlemesine bir tahliliyle karşılaşıyor. Hatta birçok disiplin onun eserlerinden kendi payına sayısız malzeme bulup çıkarabiliyor. Psikoloji, felsefe, sosyoloji, din, sanat ve edebiyat bu disiplinlerin başında geliyor. Dostoyevski saydığımız bu alanların işine yarayacak tartışma maddelerini de eserlerinde rahatlıkla işleyebilme becerisine erişmiş bir kalem.

Romanlarında insan hayatının ayrıntılarına, karanlık köşelerine, dokunulmamış noktalarına eğilmekle tanınan Dostoyevski aynı zamanda kullandığı mekân ve kurgularındaki dikkati çeken tercihleriyle de izlenmeye değer bir yapı oluşturuyor. Aytekin Yılmaz bütün bu anlattıklarımız doğrultusunda Dostoyevski'nin "hapishane" kurgusundan hareketle hapishane olgusunun insan üzerindeki etkileri üzerine giden bir kitap kaleme almış: *Dostoyevski'nin Hapishanesi*.

Dostoyevski'nin Hapishanesi, yazarın bizzat tecrübe ettiği hapishane hayatı eşliğinde Dostoyevski'nin hapishane ile kurduğu bağın geniş açılımları üzerine inşa edilmiş bir kitap. Aytekin Yılmaz kitabında hapishane düşüncesini Dostoyevski'nin hayatı ve eserleri eşliğinde irdeledikten sonra meseleyi kendi tecrübelerine getirip oradan bütün insanlar için bu olgunun nasıl anlaşılması gerektiği üzerinde duruyor.

Kitapta adım adım takip edilen izlekse şöyle: Hapishanede Dostoyevski'nin dünyasıyla yakınlaşıp onunla bu bağlam (hapishane) üzerinden iletişime geçme ve böyle bir kitabı yazma düşüncesinin doğuşu, Dostoyevski'nin hapishane tecrübesiyle tanıştıktan sonra onun dünyasındaki bütün hapishane izlerini ve imgesini irdeleme, hapishaneden çıkış süreci ve bu gerçekliğin bıraktığı izler/katkılar... Kitabın sonunda herkes için muhtemel bir olgu hâline gelen hapishane düşüncesinin yazar açısından somutlaştırılmış yanlarını okuyoruz. Dostoyevski'nin Hapishanesi tematik bir yaklaşımla kaleme alınan dikkat çekiciliğini akıcılıkla birleştirmiş bir kitap.

***

Dünyadaki gelişmeler ve oluşumlara hangi açıdan yaklaşırsanız merkez olarak baktığınız yeri tek gerçeklik veya en büyük gerçeklik gibi telakki etmeye başlarsınız. Batılı ilim, düşünce ve sanat adamları genellikle bu yanılgıya düşerek işe başlarlar. Aslında onlar için bu bir yanılgı bile değildir; içinde bulundukları uğraşın en büyük dayanaklarından biridir. Mesela, bir kitap *Yirminci Yüzyıl Edebiyat Tarihi* başlığı altında Türkçeye kazandırılıyorsa biz bu isimlendirmeden hangi anlamlara ulaşabiliriz?

Cevabı çok açık: Yirminci yüzyıl içersinde, dünya üzerindeki bütün edebî oluşumlar ve gelişmeler. Northrop Frye'ın adı geçen eseri iki bin yirmi üç içinde bu başlık adı altında Türk okuru ile buluştu. Northrop Frye sadece bir edebiyat eleştirmeni veya kuramcısı da değildir. Kanadalı yazar edebiyatçılığın yanında Hıristiyanlık üzerine yaptığı çalışmalarla bir dinler tarihçisi, mitoloji üzerine yaptığı araştırmalarla bir antropolog/mitoloji uzmanı, bir psikolog olmasa bile psikoloji üzerine yaptığı tahlillerle yabana atılamaz bir psikoloji eleştirmeni olarak rahatlıkla kabul edilebilir.

Peki, yazımızın konusunu teşkil eden Yirminci Yüzyıl Edebiyat Tarihi neyden bahseder, biraz da bunun üzerinde duralım. Yirminci Yüzyıl Edebiyat Tarihi merkeze Batı'yı alarak oluşturulmuş bir çalışmadır. İçinde T. S. Eliot, James Joyce, George Orwell, Virgina Woolf, Yeats ve Ezra Pound gibi Batı edebiyatında ve düşüncesince çok büyük bir öneme sahip isimlerin eserlerine, üretimlerine dair derin bakışlar ve analizler yer almaktadır. Frye kitabında sadece bu isimlerin yapıp ettikleri üzerine değil, deyim yerindeyse, onların da esin kaynağı ya da öncüsü olan Homeros, Aristoteles, Vergilius ve Horatius gibi antik dönem yazar ve düşünürleriyle birlikte Dante, Milton ve Blake gibi Orta Çağ ve modern dönemi etkisi altına alan edebiyatçıları da kapsayacak bir uğraşı içine girmiş. Northrop Frye eleştiri ve analiz dünyasına Hıristiyan kaynaklarını, mitolojik verileri, psikoloji gibi bilimlerin ortaya koyduğu bilgileri katar. Bu bütünlük geniş, ciddi ve renkli bir eleştiri inşasının da temel bir özelliği haline gelir. Batı edebiyatındaki yirmici yüzyıl gerçekliğinin ayrıntıları ve oluşum zemini merak edilecek olursa Northrop Frye'ın kitabı Türk okuru için farklı bir imkân olarak karşımızda duruyor.

***

Türk okuru son zamanlarda Japon edebiyatında öne çıkan yazarlara oldukça fazla ilgi duymaya başladı. Japonların yaşayan en büyük yazarı da, yazılan çizilenlere göre, Haruki Murakami. Birçok kitabı dilimize kazandırılan Murakami sadece bizde değil dünyanın hemen her noktasında edebiyatseverlere ulaşmasını bilmiş bir kalem. 50'nin üzerinde dile çevrilen Murukami kitapları gün geçtikçe okur kitlesini genişletmekte ve bir Murakami edebiyatı oluşturmaya başlamakta. Haruki Murakami romanlarında birçok karakter, insanın iç dünyasının derinliklerine yapılan yolculuklar, zengin hayallerle örülmüş kurgular, ilginç metaforlar taşımasıyla dikkatleri üzerine çekiyor. İki bin yirmi üç yılı içerisinde Murakami üzerine yazılmış bir kitap dilimize çevrilerek okurla buluşturuldu: *Haruki Murakami Sözlüğü*. Kunio Nakamura ve

Hiroko Dozen tarafından kaleme alınan kitap Murakami'nin dünyasına temas eden hemen her noktayı okurla buluşturmayı amaç edinmiş. Kitabın tanıtım kısımlarında şu cümleler yer alıyor: "Onun edebiyatının şifrelerini çözmek içinse bu kitapla müzikten filmlere, yazarlara, yönetmenlere, farklı coğrafyalara doğru birlikte bir yolculuğa çıkıyoruz. Bu yolculukta Haruki Murakami'nin hiç bilmediğimiz pek çok yönünü öğreneceğiz: Mesela sadece çok iyi bir yazar değil, çok üretken bir çevirmen olduğunu... Sinefil ve plak koleksiyoneri olarak tanımlanabileceğini. Güzel lahana sarması yaptığını... Gözleri yaşarmadan soğan doğrayabildiğini... Tıpkı yalnız kahramanları gibi ev işlerine elinin yatkın olduğunu. En çok dişi ve yaşlı kedileri sevdiğini... Ve daha pek çok şey..."

***

Bazı insanlar edebiyat ve sanatın tam içinde olmasına rağmen fazla tanınıp bilinmezler. Onların yaptıkları sanatı ve edebiyatı bizzat yaşamak ve bu içinde bulundukları hayatı gösterişsiz bir akışın tam ortasına bırakmaktan ibaret. Kim duyar onların yaptıkları kimler bilip fark eder, kestirmesi çok güç elbette. Oğuz Halûk Alplaçin (Hayalet Oğuz) işte böyle bir şahsiyet. Altmışlı yetmişli yıllarda çeşitli dergilerde yazıları, şiirleri, hikâyeleri yayımlanmış, birçok edebiyatçı dostu ve tanıdığı olmuş Hayalet Oğuz kabuğundan fazla dışarı çıkmayan, kendi dünyasında yaşayıp giden biri. Sezer Duru ve Orhan Duru'nun birlikte hazırladığı *O Pera'daki Hayalet* kitabı Oğuz Halûk Alplaçin'in, namı diğer Hayalet Oğuz'un kırk altı yıllık hayat dilimine neleri sığdırdığını gözler önüne seriyor. Eserlerinden seçmelerin yanında arkadaşlarının hakkında yazdıklarını da içine alan kitap unutulmuşlukların koynundan çıkmayı bekleyen bir ismin okura uzattığı bir el niteliğinde.

***

Üzerinde durduğumuz kitaplar dışında iki kitap daha var. Biri, yine Osman Özbahçe imzası taşıyan *Zarifoğlu İns'teki Yabancı*, diğeri de Necip Tosun'un hazırladığı Öykü Terimleri Sözlüğü.

Osman Özbahçe, Zarifoğlu İns'teki Yabancı ismini verdiği kitapta Cahit Zarifoğlu'nun İns ismini taşıyan hikâye kitabının geniş dünyası üzerinde çeşitli yazılar kaleme almış. Cahit Zarifoğlu üzerine bu yıl içinde çıkardığı ikinci kitap olan bu çalışma yeni bir Zarifoğlu okuması/değerlendirmesi olarak okurun karşısında duruyor.

Necip Tosun ise artık hikâye ve roman üzerine kaleme aldığı kitaplarla eleştiri ortamında adından sıkça söz ettiren bir isim olarak kabul

görüyor. Öykü Terimleri Sözlüğü ise öykü adına akla gelen kavramlar, teknikler ve tartışmalar üzerine geniş bir kaynak olma özelliği taşıyan bir çalışma. Necip Tosun modern hikâye ve roman üzerine okumalar yapıp eleştiri/değerlendirme alanlarını sürekli canlı tutuyor. Onun bıkmadan usanmadan yaptığı okumalar ve okur huzuruna çıkardığı eleştiri kitapları küçük bir kütüphane hâline çoktan gelmiş durumda...

dilimiz

İdris Nebi Uysal, Prof. Dr.

DEPREM VE GAZZE İLE MAHZUN GEÇEN BİR YIL

İdris Nebi Uysal*

“Türkiye Yüzyılı” heyecanı ve coşkusuyla girdiğimiz 2023 senesi, büyük acıların yaşandığı bir yıl olarak tarihe geçti. İnsanlık, özellikle halkımız geçen 365 günlük zaman zarfında tarifi imkânsız acılara şahit oldu. Beşeriyet ve özellikle millet olarak birbirinden çetin sınavlardan geçtik. Senenin hemen başında vuku bulan büyük deprem, herkesin gündemini ve hayatını birden değiştirdi. Devletimiz ve insanımız ilgisini, dikkatini, imkânını, enerjisini, mesaisini uzun süre “asrın felaketi” olarak adlandırılan bu elîm hadise üzerinde yoğunlaştırdı. Bu yoğunluğun bir süre daha devam edeceği muhakkak.

Yılın ikinci ve üçüncü çeyreğine rastlayan günler, seçimler ve yeni hükûmet gelişmelerine sahne oldu. Millet olarak depremin gölgesinde yapılan seçimlerin heyecanını atmaya çalışırken bu sefer Gazze’de vuku bulan ve hâlen devam eden hadiselerle sarsıldık. Bu masum, mahzun ve mazlum şehir; hem insanlığın vicdanını yitirdiği bir virane oldu hem de dünyaya insanlık, vatanseverlik, cesaret ve kahramanlık derslerinin verildiği eşi benzeri olmayan bir sahneye dönüştü.

Ülke içinde ve dışında meydana gelen bütün bu olumsuzluklar, “Âşık Veysel Yılı” olarak ilan edilen bir senenin sönük geçmesine de yol açtı. Cumhuriyet Dönemi halk şiirimizin güçlü seslerinden biri olan Âşık Veysel, vefatının 50. yılına rastlayan 2023’te ülke genelinde çeşitli panel, konferans, bilgi şöleni ve yayınlarla anıldı elbette. Ne var ki UNESCO ve ülkeimiz tarafından ilan edilen bu anma yılı, dolu dolu geçmesi beklenen program zenginliğinden uzak kaldı. Yıldan geriye kalanlardan biri, Şule Köklü’nün kaleme aldığı *Sır Nihan Oldu* (Şule Yayınları, Kasım 2023) isimli roman oldu. Hâlen raflarda ikinci baskısıyla yer alan eser, ozanın hayatını edebî metin kurgusu üzerinden okumak isteyenler için bir başvuru kaynağı durumunda.

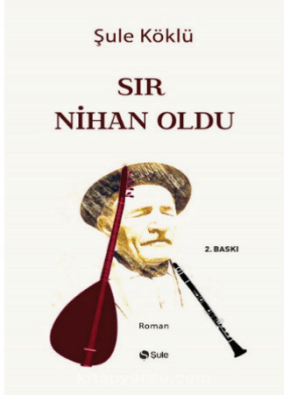

* Prof. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi. uysal.idrisnebi@gmail.com

Sözlüğün Konuşulduğu 2023'ten Sözlüklerin Konuşulacağı 2024'e

MÖ 551-479 yılları arasında yaşayan Konfüçyüs'ün ilgi duyduğu ve düşüncelerini sarf ettiği alanlardan biri de dildir. Bugün çeşitli kaynak ve ortamlarda bu Çinli bilgeye ait olduğu bilinen çeşitli sözlerle karşılaşılır. Bunlardan biri de "*Ben imparator olsam ilk işim bir lügat yazdırmak olurdu. Herkes ne dediğini bilsin diye.*" şeklindeki ifadedir. Bu söz, on beş yaşından itibaren kendisini ilme adayan filozofun, dil-düşünce arasındaki ilişkiyi ortaya koyması ve sözlüğe bakışını anlatması bakımından önemlidir.

2023, Türk Dil Kurumunun (TDK) *Türkçe Sözlük* isimli çalışmasıyla gündeme geldiği bir sene olarak tarihlere geçti. Güncelleme ve yeniden yayımlama çalışmalarına 2019 yılında başlanan sözlük, geçtiğimiz yılın ortasında satışa ve Kurum'un genel ağ sayfasından çevrim içi kullanıma sunuldu. Ne var ki kullanıma girdiği ilk anlardan itibaren, eklenen yahut imlası değiştirilen kelimelerle sözlük tartışmaların merkezi hâline geldi. Tartışmalar "Türkiyeli" maddesinin tanımı üzerinde yoğunlaştı. TDK, gelen tepkiler üzerine bir açıklama yaparak sözlüğün satışını durdurduğunu açıkladı. Aynı günlerde ilgili kelimenin de çevrim içi sözlükten çıkarıldığı görüldü. Birkaç ay sonra Kurum, söz konusu kelimeyi eserden çıkarmak suretiyle sözlüğü yeniden bastı ve satışa sundu. Böylece ilk baskısı 1945 yılında gerçekleşen *Türkçe Sözlük* 12. baskısıyla okurların ve kullanıcıların istifadesine sunulmuş oldu.

İçinde bulunduğumuz sene, bünyesinde Türk dili, edebiyatı ve kültürü açısından önemli pek çok malzemeyi cemeden *Dîvânu Lugâti't-Türk'ün* yazılışının 950. sene-yi devriyesidir. Sözlük geleneğimizin banisi ve mimarı olan Kâşgarlı Mahmut, meşhur eserine 1 Cemaziyelevvel 464 (25 Ocak 1072) tarihinde başlamıştır. Müellif, birkaç kez gözden geçirip bazı ilaveler yaptıktan sonra 9000 civarında kelimeyi bir araya getirdiği sözlüğünü 12 Cemaziyelahir 466'da (12 Şubat 1074) tamamlamıştır. Ardından 470 (1077) senesinde Bağdat'ta Halife Muktedî Bi-Emrillah'a takdim etmiştir. Bilim çevrelerinde eserin yazılış ve tamamlanış tarihleri hakkında farklı görüşler bulunsa da yaygın olan düşünce budur.

UNESCO da eserin 1074'te tamamlandığını esas alarak 2024 yılını kutlama yıl dönümleri arasına dâhil etmiştir. Asırlar önce böyle soğuk bir kış gününde kalemini elini alan Kâşgarlı, yaklaşık 2 yıl emek verdiği şaheserini yine böyle bir zamanda tekemmül ettirip insanların istifadesine sunmuştu. Eserini kaleme alırken kullanacağı dil malzemesini bizzat

sahayı dolaşarak elde etmişti. O devrin Türk illerini, obalarını tek tek gezen müellif, yalnızca teorik değil haritayla destekleyip misallerle tanıkladığı uygulamalı bir çalışmaya imza atmıştı. Bilim ve kültür tarihimizde "ilklerin eseri" olarak bilinen *Dîvân*, milletçe iftihar edeceğimiz bir kaynaktır. Daha doğrusu, üzerinde herkesin ittifak edeceği nitelemeyle bir hazinedir ve bir sözlükten çok daha fazlasıdır.

XIV. yüzyıldan itibaren varlığı bilinen *Dîvân*, uzunca bir süre saklı kalmıştır. Gün yüzüne çıkması II. Meşrutiyet'in ilanını izleyen günlerde gerçekleşmiştir. Bu hayırlı işte kitap dostu Ali Emiri Efendi'nin büyük hizmeti vardır. Hâlen ikinci bir kopyası bulunmayan sözlük, ilk kez Kilisli Rıfat Bilge tarafından okunmuştur. Bugün Fatih Millet Kütüphanesinde bulunan tek nüsha, müellif hattı değildir. Bunu, Kâşgarlı'nın yazdığı esas nüshadan 26 Şevval 664 tarihinde (1 Temmuz 1266) Muhammed b. Ebû Bekir b. Ebü'l-Feth es-Sâvî isimli kişi istinsah etmiştir.

UNESCO'nun 7-22 Kasım 2023 tarihlerinde gerçekleştirdiği oturumlarda alınan karar; kültür ve medeniyetimizin zenginliğini, sözlük geleneğimizin parlak ve köklü maziye sahip olduğunu hatırlatması bakımından önemlidir. Tohumları Türkistan illerinde atılan bu gelenek, takip eden senelerde Türk dünyasının hemen her köşesinde vücuda getirilen telif yahut tercüme niteliğindeki eserlerle devasa bir külliyatın teşekkülüne vesile olmuştur. *Mukaddimetü'l-Edeb*, *Kitâbu'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk*, kısa adı İbnü Mühennâ Lügati olan *Kitâbu Hilyetü'l-İnsân ve Halbetü'l-Lisân* başta olmak üzere bu vadide yalnızca mensur değil çok sayıda manzum sözlüğün de telif edildiği görülür. Vücut bulan onlarca sözlük, anılan eserlerin sadece ihtiyaç hâlinde başvurulan bir kaynak olmadığını, okunmak hatta hıfzedilmek için de tertip edildiğini gösterir.

Yakın tarihimizde Ahmet Vefik Paşa, Şemsettin Sami, Muallim Naci, Mehmet Salahi Bey gibi fikir ve kalem erbabının emek verdiği bu alan, günümüzde muhtelif kurumlar ve kişiler eliyle ürün vermeyi sürdürüyor. Türk Dil Kurumunun 1945 yılından beri farklı türlerde örnekler sunduğu sözlük dünyamıza ömürlerini bu işe adayan D. Mehmet Doğan, İlhan Ayverdi, Yaşar Çağbayır, Nurettin Albayrak, İsmail Parlatır, Hasan Eren, Tuncer Gülensoy, Andreas Tietze gibi isimlerin büyük katkısı olmuştur. Bu hizmet halkasında genel sözlük yazarlarının yanı sıra etimolojik, ansiklopedik, tematik, tarihî vd. sözlük hazırlayıcılarının da emeği çoktur. Ancak bütün bu gelişmeler, sözlük bahsinde yapılması gereken daha çok işin bulunduğu gerçeğini de göz ardı etmez.

Dîvânu Lugâti't-Türk Yılı, hem sözlük hafızamızın tazelendiği hem sözlüklerimizin ilmî temeller, genelgeçer ilkeler ve tarihî hakikatler ışığında yeniden gözden geçirildiği hem de milletçe sözlük kullanma alışkanlığımızın güçlendiği bir yıl olmalıdır. Düzenli okuma meşgalesiyle birlikte ilerlemesi gereken bu alışkanlığın hâlihazırda karşılaştığımız pek çok derde ve iletişim sorunlarına çare olacağına kuşku yoktur.

Mehmet Akif Yılı

Hayat hikâyesi 1873-1936 yılları arasına rastlayan Mehmet Akif Ersoy; bugüne kadar hayatı, eserleri, büyük bir fedakârlık örneği sergileyerek milletine armağan ettiği bağımsızlık marşı, şahsiyeti, edebî kişiliği, duygu ve düşünce dünyası, etkisi ve üslubu yönüyle pek çok çalışmaya konu olmuş bir isimdir. Öyle ki bugün elimizdeki yayınlara bakarak "*Türk edebiyatında hakkında en çok çalışma yapılan kişilerin başında Mehmet Akif Ersoy gelir.*" şeklinde bir kanaate ulaşılsa yanlış olmaz. Şiirlerini bir araya getiren *Safahât* isimli kitap da Türk edebiyatında baskısı en çok yapılan ve okunan eserler arasında yer alır. Ne var ki bugün Mehmet Akif Ersoy araştırmaları bağlamında ortaya çıkan bu zengin külliyat içinde sayıca en az olan; şairin dili, dil icrası ve söz varlığı üzerine yapılan araştırma ve incelemelerdir. Mamafih iyi bilinmelidir ki "medeniyet dili" vasfı taşıyan Türkçenin en başarılı temsilcilerinden biri Mehmet Akif'tir. Onun dil icrasıyla ilgili en doğru ve kapsamlı tespit, yakın arkadaşı Mithat Cemal Kuntay'a aittir. Kuntay'ın "*Altı yedi Türkçe bilir: Divan Türkçesi, Tekke Türkçesi, Medrese Türkçesi, Tanzimat Türkçesi, Serveti Fünûn Türkçesi, ev ve sokak Türkçesi!.. Hâsılı, Anadolu'nun en uzak yerindeki jargondan Beyoğlu'nun Dolapdere Mahallesi'ndeki argoya kadar bütün Türkçeleri bilir.*" şeklindeki değerlendirmesi, Akif'in farklı varyantlara hâkim olan dil icrasıyla medeniyetimizin seçkin bir kalemi ve numunesi olduğu gerçeğini açıkça ortaya koyar.

2023, milletin şairi Mehmet Akif Ersoy'un doğumunun 150. yılıdır. Mehmet Akif Ersoy hassasiyeti ve araştırmalarıyla dikkatleri üzerine çeken Türkiye Yazarlar Birliği (TYB), bu kapsamda bir dizi faaliyete imza attı. "Buhara'dan İpek'e" adıyla tertip edilen programların ilki, 23 Kasım 2023 tarihinde annesinin memleketi olan Buhara'da, ikincisi, 28 Kasım 2023 de babasının memleketi İpek'te, üçüncü ise 20-23 Aralık

2023 tarihleri arasında Kosova'da yapıldı. Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan ve beraberindeki heyet, İpek'in Suşitsa köyüne gitti. Orada Akif'in babası Mehmet Tahir Efendi'nin doğduğu köyü ziyaret etti. 22-23 Aralık tarihlerinde Burdur'da devam eden ilmî toplantılar, 27-28 Aralık tarihlerinde Ankara'da icra edilen programlarla sona erdi. Mart ayında başlayan, Kasım ve Aralık aylarında Özbekistan, Azerbaycan, Kosova, Makedonya ve Türkiye'de gerçekleştirilen milletlerarası faaliyetlerle 2023, âdeta Mehmet Akif Yılı hâline gelmiş oldu.

Kitaplar

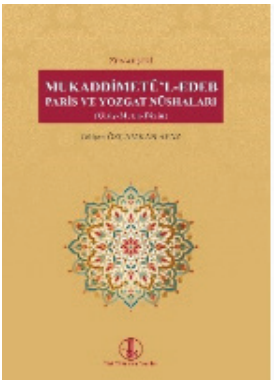

2023, Türkçenin kadim metinlerinin daha evvel bilinmeyen yahut çalışılmayan nüshalarının yayımlandığı bir sene oldu. Dil ve edebiyat çevrelerinin yakından bildiği *Mukaddimetü'l-Edeb*'in Paris ve Yozgat nüshaları TDK Yayınları arasından çıktı. Zemahşerî tarafından 1128-1144 yılları arasında yazılan *Mukaddimetü'l-Edeb*, *Dîvânu Lugâti't-Türk*'ten sonra Orta Türkçe Dönemi'nin en zengin ve en önemli sözlük malzemesine sahip eseri olarak kabul edilir.

Tefsir, hadis, kelam, dil ve edebiyat âlimi Zemahşerî'nin Arapça öğrenmek isteyen Hârizmşahlar Devleti Hükümdarı Atsız b. Muhammed için kaleme aldığı eser, Arapça kelimelerle kısa cümlelerden oluşan bir sözlüktür. Zemahşerî'nin muhtemelen ölümünden birkaç yıl önce yazdığı kitap isimler, fiiller, harfler, isim çekimi ve fiil çekimi olmak üzere beş bölüme ayrılır. Zemahşerî, eseri Arapça öğrenmek isteyen Atsız b. Muhammed'e ithaf etmiş; satır altı tercümelerini de onun ana dili olan Türkçe ile vermiştir. Daha önce Şuster nüshası neşredilen *Mukaddimetü'l-Edeb* araştırmalarında, Yozgat ve Paris nüshalarının yayımlanmasıyla yeni bir döneme girildiği söylenebilir.

Geçtiğimiz yıl araştırmacıların istifadesine sunulan eserlerden biri de Mehmed Salâhi'nin *Kâmûs-ı Osmânî* isimli sözlüğü oldu. TDK Yayınları arasından çıkan sözlük, Osmanlı dönemi sözlükleri arasında önemli bir yere sahiptir. Dört ciltten müteşekkil sözlük, İstanbul'da Mahmûd Bey Matbaasında H. 1322'de neşredilmiştir.

19. yüzyıl şair ve yazarlarından olan Mehmed Salâhî Bey'in tertip ettiği eser, Osmanlı ülkesinde sözlükçülük çalışmalarının önem kazandığı bir dönemde telif edilmiştir. Sözlükte Arapça, Farsça ve Fransızca başta olmak üzere Batı dillerinden alınmış kelimelere de yer verilmiştir. Toplam 18.737 kelimenin madde başı olarak alan temsil edildiği *Kâmûs-ı Osmânî*'de manzum ve mensur binlerce misal yer almaktadır. Sözlük bilim dünyasında *Salâhî Lügati* adıyla da ün yapmıştır.

Dil tarihimizde tıp metinlerinin Eski Uygur, Memlûk ve Anadolu sahalarında görüldüğüne dair bir düşünce hâkimdir. Oysa Türkçe yazılmış veya tercüme edilmiş tıp metinlerinin bulunduğu sahalardan biri de Çağatay Türkçesidir. Doğu Türklüğünde ilk örnekleri Timur devrine kadar uzanan bu eserler, Türkiye Türkolojisi'nde ihmal edilmiştir. Bugün Taşkent başta olmak üzere Buhara, Hoten, Kâşgar, Yarkend gibi merkezlerde yahut Özbekistan, Çin, İsveç, Rusya gibi ülkelerde asılları veya nüshaları bulunan metinler, Çağatay sahasının tıp, eczacılık ve veterinerlik alanlarında birçok eser meydana getirdiğini göstermektedir. Eserlerden bir kısmı şunlardır: *Tıbb Kitabı, Tıb-nâme-i Türkî* veya diğer adıyla *Tabîbçılık*, *Tıbb-ı Yûsufî, Risâle-i Tıbb*, *Tabîblik Kitâbı*, *Menâfi'a'l-İnsân*.

Son günlerde Çağatayca tıp metinleri üzerine emek verenler artmıştır. Osman Fikri Sertkaya ile başlayan bu alanda László Károly, Bilge Baydan, Önal Kaya, Aysun Gürgüz, İdris Nebi Uysal, Devin Deweese, Emine Temel Alemdar eser ortaya koyan kişilerdir.

Bu isimlerden biri de Elif Gizem Karaoğlu Kirenli'dir. Doktora tezi olarak hazırladığı *XIX. Yüzyıla Ait Çağatayca Tıp Metni* (Paradigma Akademi Yayınları, 915 s.) adlı çalışma, 2023 yılının son günlerinde kitap hâline getirilerek bilim dünyasının istifadesine sunulmuştur. Araştırmacı, Lund Üniversitesi Kütüphanesi Doğu Türkistan El Yazmalarında Jarring Prov. 357 numarasıyla kayıtlı tıp metnini okuyup dil ve söz varlığı yönüyle incelemiştir

Kayıplar

6 Şubat depremleri aralarında şair, yazar, araştırmacıların bulunduğu binlerce canı bizden ayırdı. "Türkiye'nin edebiyat hafızası, şiirin başkenti" gibi ünvanlarla anılan Kahramanmaraş da pek çok ilim ve fikir erbabının vefatıyla bir kez daha sarsıldı. Ahmet Doğan İlbey, Fazlı Bayram, Ferhat Ağca, Yaşar Alparslan, Oğuz Paköz, Ercan Kozanoğlu, Recep Şükrü Güngör, Fatma Vişne, İdil Övgün, Abdulkadir Özkan gibi isimler hayata veda etti.

2023 yılı, gerek Türk edebiyatı gerekse Türkoloji açısından bazı kayıpların yaşandığı bir sene oldu. Halk bilimi, sözlük, Türkçenin söz varlığı, yabancılara Türkçe öğretimi gibi alanlardaki çalışmalarıyla öne çıkan Nevzat Gözaydın, 14 Ağustos 2023'te vefat etti.

Türkiye, 28 Ekim 2023'te yazar, fikir ve gönül adamı Recep Seyhan'ın vefat haberini aldı. 1954'te Amasya'da doğan Seyhan; hikâye, roman, gezi ve inceleme türlerinde kaleme aldığı eserlerle tanınmıştı.

Medeniyet Dili Türkçenin Yılmaz Savunucusu TYB 45 Yaşında!

7 Ağustos 1978 tarihinde ülkemizin kültür, sanat, edebiyat ve düşünce dünyasına hizmet etmek amacıyla D. Mehmet Doğan ve arkadaşları tarafından kurulan Türkiye Yazarlar Birliği (TYB); alternatif yahut tamamlayıcı akademinin seçkin örneklerinden biridir.

Bir entelektüel arayışın, ihtiyacın, hatta mecburiyetin semeresi olarak ortaya çıkan TYB, "akademi dışında bir akademi" olarak kurulduğu günden beri ülkemizin dil, tarih, edebiyat, sanat hayatına ışık tutmuştur. Yaklaşık yarım asırdır sahasında kültürel alanı tanzim eden, hatta bu alana yön veren bir anlayışla çalışmıştır. Sadece bu konularda değil insanlığı ilgilendiren her meselede hakkın, hakikatin ve mazlumun yanında olmuştur. Hiçbir karşılık beklemeksizin insanımıza rehberlik etmiştir.

Daima ülkeye hizmet etme ve toplumu aydınlatma gayesi güden Birlik, kendini asla Ankara'yla sınırlandırmamıştır. Taşrayı da merkezi tamamlayan ve güçlendiren bir yaklaşımla kucaklamıştır. Şube ve temsilcilikler vasıtasıyla ülkemizin dört bir yanında hizmet vermiştir. Gönül coğrafyamız ve onun değerleri TYB'nin hassasiyet gösterdiği diğer

alanlardır. Faaliyetleriyle Balkanlardan Türk dünyasına, Avrupa'dan Asya'ya gönül köprüsü kuran TYB, bu geniş coğrafyada kökleri tarihimize uzanan, kadim medeniyetimizin değerleriyle barışık, birleştirici bir iklim tesis etmiştir.

Milletimizin maddi ve manevi değerlerini ortak payda kabul eden ve merkeze alan TYB; 45 yıldır istikrarlı, kapsayıcı etkinlikler tertip etmiş, yayınlar yapmış, ödüller vermiştir. Dil şuuru ve hassasiyetiyle güçlü, zengin, hatıralı, musikili Türkçemizin yılmaz savunucusu olmuştur. Millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un İstiklal Marşı'nın iki kıtasına mahkûm edilmesine izin vermemiştir. Mevlana, Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Nurettin Topçu okumalarıyla insanımızı hem değerleriyle buluşturmuştur hem de onların ufkunu genişleterek dünyasını zenginleştirmiştir.

45 yıla sığdırdığı bunca güzel hizmetle TYB ülkemizin yüz akı olmuş; yayınları ve faaliyetleriyle sadece bir "alternatif akademi" değil akademiden daha fazlası olduğunu göstermiştir.

Kaynakça

https://islamansiklopedisi.org.tr/zemahseri

https://islamansiklopedisi.org.tr/divanu-lugatit-turk

https://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/divanu-lugati-t-turk-tees-1545

https://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/mukaddimetu-l-edeb

musikî

Serdar Aydın

2023 YILININ ÖNEMLİ MÜZİK OLAYLARI YA DA ALTERNATİF BİR CUT-UP DENEMESİ

Serdar Aydın

Müzik; kültürel iklimin hemen her döneminde en belirleyici araçlardan biri olmuştur. İktidarlar, devletler, dernekler, vakıflar, siyasal partiler, müzik üzerinden birçok şeyi ya doğrudan ya dolaylı olarak halka mesajlar, yasaklar, sansürler ve güç gösterileri olarak çok şey anlatmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki alaturka/alafranga tartışmalarından başlayarak, Türk Beşlerinin çalışmaları ile çatışan(!) Münir Nurettin Selçuk, Safiye Ayla zıtlığı; müziğin, dolaylı olarak kültürün etkinliği açısından belirli örneklerdir. Burası bu konunun uzun uzadıya anlatılacağı yer değildir fakat, bir çerçeve çizmek için şunu belirtmeli ki; '2023 yılının önemli müzik olaylarını' sadece o yıl içinden yazmak olanaksızdır. O meşhur 'pergel' metaforundan el alarak izah etmek gerekirse; bu metnin çerçevesi şöyle çizilebilir; pergelin bir ucunu 2023 yılına sabitleyip, hareketli ucunu ise oldukça geniş bir yelpazede geçmişe yönetmeli. 2023'ün önemli müzik olaylarını, geçmişten bağımsız bir şekilde yazmak güçtür.

Bir diğer çerçeve ise; bu metin tamamen öznel olacaktır. Şayet metin ne kadar nesnel kılınmaya çalışsa da, 2023 yılının bütün önemli olayları tek tek buraya taşınamayacaktır. O olayların içinde seçilen pasajlar ister istemez bu metni öznel bir çizgiye taşıyacaktır. Bu da dolaylı olarak ortaya çıkacak olan yazının diskografik bir mahiyet taşımayacağı anlamına gelir. 2023 yılının diskografisinden tamamen kopuk olmasa da, onlardan izler taşıyıp, köşe taşları seçip, merkezden çok uzaklaşmadan ortaya bir seçki çıkacaktır.

Müzik Yasağı

01 Temmuz 2021'de, koronavirüs tedbirleri sebebiyle bütün Türkiye'de gece yarısından sonra müzik yayınları yasaklanmıştı. Haziran 2023 itibariyle bu yasaklar tamamen kaldırıldı. Gerek ilk getirildiği dönem, gerek sonrasında çokça tartışılan bu yasaklama, bütün itirazlara rağmen iki yıl sürdü. Kararın gerekçelerini ve sonuçlarını ayrı bir başlık altında tartışılabilir. Fakat bu yasak, özellikle Cumhuriyet tarihinin de paralel bir

okumasıdır aynı zamanda. Gerek ideolojik gerek virüs olsun, aslında bu tarz sosyal hayatı ve gündelik yaşamı etkileyen yasaklar, sansürler, kültürel geçmişin de önemli parçalarındandır. Sebep sonuç ilişkisi kurulmadan, Cumhuriyetin ilk döneminde, 1934 yılında, iki yıl sürecek olan radyolarda Türk müziğinin çalınmasının yasaklanması aynı kültürel, sosyal hayat ve gündelik yaşamın en belirleyici alanlarını yapılmış müdahalelerden biridir. Böyle kriz, ihtilal, devrim, rejim değişikliği, virüs gibi toplumun hemen her kesimini etkileyen tarihsel olaylarda, erkin ilk olarak kültürel araçları yasaklaması ve bu araçlara erişimde sınırlama getirmesi, iktidar fark etmeksizin o sürecin merkezinde olan yılın, en tartışmalı olaylarının başında gelir. Keza 2021 yılından 2023 yılına kadar süren bu yasak da benzeri tartışmaların merkezinde yer almıştır. Söz gelimi bundan yüz yıl sonra 2023 yılının bir kültür & müzik tarihi yazılmaya kalksa ilk başvurulacak, deşilecek maddelerin başında bu yasak gelecektir. İnsanların, özellikle kriz dönemlerinde çokça alternatifi olmayan halkın, elinde bulunan bazı küçük kültürel araçların da ellerinden alınması, ansiklopedilerin hemen her döneminde gerek sosyolojinin gerek tarihin temel başlıklarındandır.

Aşk, Mark ve Ölüm

Göç, Osmanlı'nın son döneminden buyana bu ülke insanının istisnasız gerçeklerinden biridir. Gerek askeri, bürokratik gerek entelektüel, sivil olsun, 19.yy'dan beri göç, birçok kesimin gerçeklik temsili olmuştur. Bu bazen sürgün başlığında bazen de daha gönüllü ilerlemiştir. Göçün merkezinde ise daha çok Avrupa ülkeleri vardır. Göç edenlerin bir kısmı geçmişiyle, kendi ülkeleriyle bağını koparmış olsa da, bir çoğu o bağı korumuştur.

1960'lı yıllarda Almanya'ya başlayan işçi göçü bu sürecin bir önceki yüzyıldaki en dramatik taraflarındandır. Özellikle ilk nesil için bu işçi göçü sadece maddi koşullar ile irdelenemez. Büyük çoğunluğu bu ülkedeki kültürünü de oraya taşıdı. Her ne kadar sonraki süreçte bu kaybolmuş olsa da ilk nesil özelinde kendi kültürünün bir kısmı, yine kendisiyle göçün merkezine taşınmıştır. Aşk,Mark ve Ölüm belgeseli bu taşınan kültürün peşine takılıyor. Belgesel ilk olarak 29 Eylül 2023'de Almanya'da gösterime giriyor. 2023 yılında ise Türkiye dağıtımı yapılıyor. Belgeselin yönetmeni Cem Kaya daha önce yine benzeri güzergâhlarda Arabesk (2010) ve Motör: Kopya Kültürü & Popüler Türk Sineması (2014) belgeselleriyle tanınıyor. Aşk, Mark ve Ölüm ise Cem Kaya'nın en özel işlerinden biri şüphesiz. Her ne kadar üst başlık belgesel olsa da, yapıt bir müzikal olarak

da değerlendirilebilir. Belgesel, Aşk, Mark ve Ölüm olarak üç bölümden oluşuyor.

İlk bölüm olan Aşk; Almanya'ya göç eden bağlama virtüözü İsmet Topçu ile açılıyor. Âşık Metin Türköz, Köln Bülbülü Yüksel Özkasap ile sürürken; 1960'lardan başlayan ilk göçün en etkin tanıklarından ve Almanya'da kaset üretimi yapan Türküola'nın merkezi olan Köln'den bugüne taşınıyor. 'Türk Beat ve underground olarak anılan Almanca şarkılarla Cem Karaca, Cavidan Ünal, Ozan Ata Canani, elektro bağlama, 1973 Ford grevi, melez bir yapıda yarı Almanca yarı Türkçe şarkılarla ilk bölüm kapanıyor.

Mark ismiyle açılan ikinci bölüme ise; 'Douglas Fairbank ile Frank Sinatra'nın bir karışımı: Ferdi Tayfur" alıntısıyla geçiyor. Dede Al, Berlin'in Orhan Gencebay'ı Mustafa Çetinol, Erdal Karayağız, Nihat Yersaloğlu, Neşet Ertaş, Berlin'in Sanat Güneşi Hatay Engin, Derdiyoklar İkilisi, Rüştü Elmas, Mustafa Deniz, Alman Emine, Killa Hakan, Bekir Karaoğlan, Kabus Kerim, bağlama virtüözü Derya Yıldırım ve Tümay Koyuncuoğlu ile kapanıyor. Arka planda Mark özlemi ve kara para mevzusu belgeselde göçün diğer yüzüne temas ediyor. Uzun süreli bir temas değil ama.Kapanış bölümü olan Ölüm ise; Cartel, Alper Ağa, Erci-E, Rossi Pennino ile açılıp Kutlu Yurtseven, Tachi, Volkan Terror, 36 Boys, Boe B. İslamic Force, Aziza A, Bülent Klullukçu, Imran Ayata ve Kruzberg ile kapanıyor.

Aşk, Mark ve Ölüm bir yanıyla uzun bir yol hikâyesi. Ülkedeki birçok farklı ailenin bazen doğrudan bazen dolaylı olarak kendini içinde bulduğu bir yol anlatısı. Diğer yandan belgeselin bir ana anlatısı olmaması ve kamerasını birçok ötekiye çevirmesi, bu anlatıyı daha da zenginleştiriyor. Yani yan figürlerin aslında anlatının merkezinde yer alması Aşk, Mark ve Ölüm'ü ayrıksı bir konuma çıkarıyor. Belgeselim hemen başında İsmet Topçu'nun söylediği şu sözler; *"Düşünebiliyor musunuz, Ay'da çalsam, çalarken de aşağıya, Dünya'ya baksam ve bunu kaydetsem? Ne çalardım ki o an? Hangi sesi, hangi melodiyi çalardım? Bazen hayalini kuruyorum NASA beni arıyor ve diyor ki, 'Bay Topçu, sizi Ay üzerinde dinlemek istiyoruz.' Orada astronot kıyafetiyleyim, uzay gemisinden bir kablo uzanıyor, havada yüzer haldeyim."* müziğin kitleler üzerinde etkisini ve onu icra edenlerin hayal dünyasındaki karşılığını yansıtmak için oldukça önemlidir. Müzik, bu anlamıyla sadece bir kültür, sanat etkinliği değil, aynı zamanda bir hayalin devamlı diri tutulması, çoğunlukta ise bir bağlanış. Özellikle kültürünü çantasındaki bağlamada taşıyan, hiçbir zaman ana akıma dâhil olmamış, her daim kendisinin ötekisi olmuş müzisyenler için daha büyük bir bağlanış.

Aşk, Mark ve Ölüm, özellikle bir hayalin, yalnızlığın, göçün, ıssızlığın kendi içinde ve kültürünün kültürüne sığınmasının göstergesi olarak okunabilir/izlenebilir. Üstelik sadece o kültürün içindeki insanlar için değil. Aksine, o kültür ile temas kurmuş birçok sanatçı için de bu durum geçerlidir. Tam bu noktada göçün uzak etkilerinden biri olarak David Bowie örneği verilebilir. Göç o dönem sadece Türk ve Almanları değil, onlarla temas eden birçok kişiyi de etkileniştir. Örneğin Bowie'nin Yassassian şarkısı bunun en çarpıcı örneklerindendir. David Bowie'den dinlemek gerekirse; *"Şarkıyı Berlin'de yazmaya başladım ve New York'ta bitirdim. Şarkıyı oldukça hipnotik buluyorum ve galiba albümdeki en sevdiğim parçalardan biri. Yaşasın, Türkçede 'uzun ömür' anlamına geliyor. Bunu bilmiyordum ve ne anlama geldiğinden emin olmak için Türk Büyükelçiliği'ne arayıp sormak zorunda kaldım. Onu duvarda (Berlin Duvarı) okudum... Duvarda pek çok şey okudum."* (Gökhan Duman, Ötekilerin Başkenti, Everest Yay.1.Baskı, Ocak 2023, S: 29) David Bowie'nin 'onu duvarda okudum' dediği yer aslında bu göçün ve kültürün en çok taşındığı yerin kanıtıdır. Kruzeberg'in ara sokaklarında tekrarlanan o nakarat gibi; *"Adem'in kovulduğu bahçede oturuyoruz."*

Prestij Meselesi

Doksanlar Türkiye'si özellikle müzikal anlamda, seksenli yılların o arabesk damarından çok uzaktadır. Salt sebepler bunlar olmasa da, bir yanıyla siyasal istikrarsızlık diğer yanıyla ekonomik buhran; müziğin bir başka yere evrilmesine neden olmuştur. Doksanlar Türk müziği için birçok açıdan dönüşüm yıllarıydı. Bir yanda 'patlayan' pop furyası, yarı zamanlı ihraç edilen rap müziğin ilk yılları, dönüşen, kendine yeni ikonlar yaratan arabesk müzik ve kayıt teknolojisinin değişimiyle doksanlar, bir geçişin ilk yıllarıydı denilebilir.

Kısaca değinmek gerekirse; arabeskin "üç babası" denilen Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur ve Müslüm Gürses'in kendi formları dışına çıktığı, yeni arayışlar içinde bulunduğu bir dönem. Arabeskin anlam karmaşasının iyice kendini belli ettiği yıllardı. Emrah gibi arabesk ile pop arasında kalan, kendine yeni kanallar arayan doksanların bir diğer penceresiydi. Hakan Peker, Yonca Evcimik, Mustafa Sandal, Tarkan, Kenan Doğulu gibi isimlerle ise pop müzik, sonradan tamamen 'doksanlar pop' anılacak bir son yüzyıl kapanışının etkili ataklarındandı. Öte yandan arabesk doksanlarda da kendine ait, yeni isimlerle bazen daha sert bazen daha yumuşak üretimlerin içine dalmıştı. Güllü, Hakan Taşıyan,

Erol Budan, Azer Bülbül gibi o dönem kendine has arabeskçilerin etkin dönemiydi. Bütün bunların dışında kalan ve daha melez denilebilecek, sözlük anlamının da pek karşılığı olmayan 'fantezi' türünün de ilk ortaya çıktığı dönem yine doksanlardı. İbrahim Erkal, Mahsun Kırmızıgül, Özcan Deniz gibi isimler daha melez, bazen popa yakın, bazen arabesk gırtlakla yorumladıkları şarkılarla 'piyasaya' hızlı bir giriş yapmışlardı. Bambaşka bir hikâyenin asıl kahramanları olarak, doksanların arka yüzüydü onlar.

03 Şubat 2023'de vizyona giren, yönetmenliğini Mahsun Kırmızıgül'ün yaptığı Prestij Meselesi filmi, hikâyesini ve akışını o 'arka yüze' yaslayan yapımlardan biriydi. Bir yanıyla sinema başlığı altına girebilecekse de diğer yanıyla yarı doğulu bir müzikaldi Prestij Meselesi. İç içe birkaç farklı hikâyenin anlatıldığı filmin ana kurgusu; doksanların önemli yapımcısı Hilmi Topaloğlu'nun etrafında dönüyor. Eski şatafatını kaybeden Unkapanı, yer yer klişeye kaçan umut hikâyesi, özel televizyonların kurulmasıyla değişen şöhret tanımı ve Mahsun Kırmızıgül, Özcan Deniz, Haluk Levent üçlüsünün merkezde olduğu bir dönem filmi Prestij Meselesi.

Aynı zamanda filmin senaryosunu da yazan Mahsun Kırmızıgül, kendi hikâyesinin satır aralarını boş bırakmıştır. Fakat, Unkapanı'ndan bazı şeylerin hiç değişmediğini ve şöhretin birçok insan için her dönem büyük bir çıkış, kurtuluş kapısı olduğunu defalarca yinelemiştir. Hilmi Topaloğlu'nun oğlu Volkan Topal'ın film hakkında 'babasının itibarının zedelendiğini' düşünerek açtığı (ve kaybettiği) davanın 2023 yılı gündemini de epey işgal ettiğini belirtmeli. Mahsun Kırmızıgül, Özcan Deniz ve Haluk Levent'in ilk albümlerinin yayınlanma hikâyesi, şöhretlerinin başlangıcı, Hilmi Topaloğlu'nun renkli dünyası, bolca şarkılar, konservatuvar kapıları, kasetler, sokakların izleri, saplantılar, ısrarlar, bazen magazinsel olaylara değinişiyle Prestij Meselesi, 2023 yılının Yeşilçamvari yarı melodram yarı müzikal işerindendi.

Seni Sevmeyen Ölsün Sergisi

Kazancı Yokuşu Anna Laudel sanat galerisinde 26 Mayıs-10 Eylül 2023 tarihlerinde sessiz sedasız bir sergi açıldı. Gülben Çapan küratörlüğünde açılan sergi belki de alanının en nadir karşılıklarından biri oldu. Adını 1986 yılında yayınlanan aynı isimli albümden alan 'Seni Sevmeyen Ölsün' sergisi arabesk kültürünün 2023 yılında halen daha 'şehirde' kendi otağını kurduğu işlerden biri oldu. Canan, Rasim Aksan, Anıl Can, Haluk Çobanoğlu, Tuğberk Selçuk, Yasemin Özcani Ardan Özmenoğlu ve Cansu

Yıldıran'ın yer aldığı karma sergide ön plana çıkan Haluk Çobanoğlu'nun uzun bir geçmişe yayılan ve analog fotoğraflardan seçilen çalışmalar bu alanın (ve yılın) dikkate değer çalışmalarındandı. Orhan Gencebay, Müslüm Gürses, Ferdi Tayfur gibi sanatçıların portrelerinin yanı sıra UEFA Finali öncesi Taksim'de düzenlenen arabesk konserinden farklı kesitler sergide yer aldı. Seni Sevmeyen Ölsün sergisi diğer yandan 2023 yılında arabeskin gerek bir müzik türü, gerek yaşam biçimi olarak ülkenin, hem metropollerinde hem de ara sokaklarında rengarenk kültürüyle yaşadığının, kendi nehrini her daim coşkulu olarak akıttığının ispatı mahiyetindeydi. Görülen o ki arabesk müzik, uzun yıllar daha bu ülkenin en diri konularından biri olmaya devam edecek.

2023 Yılı Liste Başları ve Bazı Kayıtlar

Bir 'yıllık' içerisinde 'en' listesi yapmak her zaman sağlıklı veriler sunmaz. Fakat o yılın ve değişen zevklerin anlaşılması açısında bu listeler önemlidir. Müziğe ulaşım araçlarının farklılaştığı bir dönemde daha çok internet aracılığıyla erişilen kayıtların ve yayınların bazı verilerine bakmak gerekirse; Spotify üzerinden 2023 yılında Türkiye'de en çok dinlenen 10 şarkı şu şekildedir;

1-Simge – Aşkın Olayım

2-Semicenk & Reynmen – Yana Yana

3-Güneş & Lvbel C5 – NKBİ & Yapamam

4-Blok3 – Affetmem

5-Semicenk & Doğu Swag – Pişman Değilim

6-Semicenk – Sevecek Sandım

7-Semicenk - & Rast – Canın Sağ Olsun

8-Mert Demir & Mabel Matiz – Antidepresan

9-Blok3 – Vur

10-Alizade & Bege – 24/7 şeklindedir.

Bu listeye birden çok şarkısıyla dâhil olan Semicenk ismine ayrı bir parantez açmak gerekirse; Semicenk daha melez denilebilecek, bir türün içine sığrılamayan, yer yer rap, yer yer arabesk ile temas kuran bir üretim içindedir. Semicenk şarkıları, Arabeskin aslında farklı yapılarda 2023 yılında dahi devam ettiğinin ispatı mahiyetindedir.

Yine Spotify'ın 2023 yılında en çok dinlenen sanatçılar listesinde de Semicenk'in ilk sırada olması tesadüf değildir. En çok dinlenen sanatçılar listesi ise;

1-Semicenk

2-UZI

3-Sezen Aksu

4-Motive

5-Lvbel C5

6-BLOK3

7-Çakal

8-Mabel Matiz

9-Emir Can İğrek

10-Ezhel şeklindedir.

Ağırlıkta rap müzik ve ona yakın üretim yapan sanatçıların olduğu bu liste(Sezen Aksu hariç) 2023 yılında müziğin artık bambaşka bir anlama geldiğinin, kültürün kendi nehrini aştığının göstergesidir. Keza 2023 yılında en çok dinlenen albümlerde de benzeri bir durum söz konusudur. O albümler;

1-Motive – Romantik

2-UZI- El Chavo

3-Heijan & Muti – Hermano

4-Mabel Matiz – Fatih

5-Simge – Ben Bazen

6-Emir Can İğrek – Parti İptal

7-UZI- Kan

8-Mabel Matiz – Maya

9-Güneş – Atlantis

10-Onur Can Özcan – Yaramızda Kalsın şeklindedir.

Rap müzik 2023 yılında yine ana akımın dışında kendi kanalında ilerledi. Üretimin oldukça fazla gerçekleştiği böyle ortamlarda bir türün izini sürmek epey zordur. Fakat rap müziğin Cartel'den buraya çok

değiştiği de apaçık ortadadır. Artık başka bir hal aldığının en güncel ispatı bu listelerdir.

Bu listelerin dışında kendi güzergâhını bulan bazı kayıtlara da bakmak gerekirse; 2023 yılının görece değerli ve adından bahsedilecek olan çalışmaları -öznel yorumla- şu şekildedir;

*

Türk müziğinin güçlü seslerinden Orhan Gencebay uzun bir aradan sonra 2023 yılında Maske adlı albümünü yayınladı. Son albümü 2010 yılında, son kaydını ise 2013 yılında dinleyişine sunan Gencebay; yıllar sonra stüdyoya girerek özel bir toplama imza attı. Maske, Gencebay diskografisinin en olgun toplamlarından biri şüphesiz. Enstrümantal versiyonlar hariç albümde beş farklı eser kaydedilmiştir. Bunlar; Maske, Dedikodu, İsyankâr Değiliz, Canım Türkiyem ve Gönül Utansın eserleridir. Yine Gencebay'ın kendi müzikal yolculuğunun izlerinin çok rahat görülebildiği bu eserler, bir türün en üretken isminin, en olgun toplamı olarak arşivdeki yerini şimdiden almıştır.

*

2017 yılında yaşamını yitiren İbrahim Erkal'ın anısına, Ulus Müzik tarafından hazırlanan 'İbrahim Erkal Hürmet' projesi 2023'ün önemli işlerindendi. Derya Bedavacı (De Get Yalan Dünya), Doğuş (İnsafsız), Serkan Kaya (Dönemem), Hakan Altun (Yalnızım), Gökhan Türkmen (Sevme), Zehra (Olamadım), Bilal Sonses (Aşkından Yanayım mı) gibi sanatçıların (şarkıların) yer aldığı bu albüm Youtube üzerinden milyon dinlenme barajını aşan bazı kayıtlardandı.

*

Yine 2021 yılında yaşamını yitiren Azer Bülbül için 2023 yılında bir Cover albümü yayınlandı. Bu albüm gerek dinlenme oranları gerek popüler düzenlemeleriyle; 2023'ün en karşılığını bulan toplamlarındandı. Birkaç şarkının dinlenme sayılarına bakmak gerekirse;

Halodayı (feat Azer Bülbül)-Aman Güzel Yavaş Yürü (162 Milyon)

Derya Uluğ-Esmerin Adı Oya (73 Milyon)

UZI & Azer Bülbül-Caney (54 Milyon)

Muti & Azer Bülbül-İlle de Sen (35 Milyon)gibi rakamlara daha şimdiden ulaşmıştır.

*

Keza yine 2023'ün enteresan sürprizlerinde biri de Sagopa Kajmer'in Mine Koşan ile yatığı Geceler çalışmasıydı. Youtube'da 13 milyon dinlenen şarkı arabesk ile rap müziğin kesiştiği bir başka çalışmaydı.

*

2023 yılında Melike Şahin'in yayınladığı tekli Diva Yorgun yine Şahin'in kendi üretiminin özel işlerindendi. 86 milyon dinlenmeye ulaşan (Youtube) Diva Yorgun şimdiden belleklere kazındı bile.

*

2000 sonrası Türk müziğinin en üretken isimlerinden biri olan Mabel Matiz'in 21 Temmuz 2023'de yayınladığı Fatih albümü bu yılında bir başka değerli işlerindendi. Yarı arabesk yarı Sezen Aksu tavrının korunduğu Fatih albümü Matiz'in adını uzun yıllar unutturmayacak türdendi.

*

Her ne kadar beklenen karşılığı bulamamış olsa da 2023'ün en güzel sürprizi belki de Umay Umay'dan gelmişti. Sözü ve müziği Mabel Matiz'e ait olan Ballı Hançer şarkısıyla yeniden stüdyoya giren Umay Umay kendi müptelaları için geride özel bir kayıt bırakmıştı.

*

Son olarak 2023 aynı zamanda Cumhuriyet'in 100.yılıydı ve bu yıla özgü bazı çalışmalar da (marşlar) yayınlanmıştı. Bunların arasında gündemi en meşgul eden şüphesiz Norm Ender'in Parla isimli marşıydı. Bu marş aynı zamanda Türk Müziğinin 100 yılda nereden nereye geldiğinin de istisnai bir örneğiydi. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk Beşlerinden, Cumhuriyet'in 100.yılına özel marşı bir rap sanatçısının yapmasına gelen bu güzergâhta uzun bir okuma biçimi yattığını da belirtmeli.

Ölümler ya da Gayri Resmi Türk Müziği Tarihinden Kesitler

Müzik -sanat- tarihi (yıllığı) daha çok ana kahramanlar, en şöhretli isimler üzerinden yazılır. Ara sokaklara ya da müziğin mutfağındaki isimlere pek yaklaşılmaz. Norayr Demirci; Türk Müziğinin en ara sokaklarında kalmış, büyük şöhretli isimlerin, şarkıların ilk aranjörüydü. 06 Ağustos 1937'de İstanbul'da doğdu. 06 Aralık 2023 tarihinde ise Amerika'da yaşamını yitirdi. Başta 'Dert Ortağım Benim' adlı şarkının bestesi olmak

üzere 400'ün üzerinde esere imza atmıştı. 1960'ların başından 70'li yılların sonuna kadar; Onno Tunç ve Cezmi Başeğmez ile onlarca şarkının düzenlemesinde ve sahnesinde yer almıştı. 70'li yıllarda uzunca bir süre Ajda Pekkan ile çalışmıştı ve Pekkan'ın bugünkü şöhretinin arka planındaki özel isimlerden biriydi. Norayr Demirci'nin aranjör olarak imza attığı bazı şarkılar ise;

Sevim Tanyürek – Daldı Gönlüm Hayaline

Okan Akansel – Kanatlandı Gönlüm Bak

Selami Şahin - Sen Sevmedin

Ayla Büyükataman – Ne Birleştik Ne Ayrıldık

Nurhan Damcıoğlu – Yanlış Kapı Çaldın

Gönül Yazar – Reyhan

Semiramis Pekkan – Sen Hayatsın Ben Ömür

Semiramis Pekkan – Nerdeysen (Grandmere)

Semiramis Pekkan – Neydi Neydi Ne (Lady Lady La)

Gönül Akdikmen – Romen Kızı

Gönül Yazar – Aşk Hikâyesi

Ceylan Ece – Ne Buldun Onda

Kamuran Akkor – Bir Teselli Ver gibi eserler örnek gösterilebilir.

*

15 Mart 1945'te İstanbul'da doğan Yıldız Tezcan 07 Haziran 2023 tarihinde Yalova'da hayatını kaybetti. 60'lı yıllardan başlayarak ölümüne değin hep sahnelerde kalan Tezcan; aynı zamanda hem şarkıcılık hem de oyunculuk yapmıştır. 1965 yılında Yılmaz Güney ile oynadığı Gönül Kuşum filmi başta olmak üzere 40'ın üzerinde filmde rol almıştır. Türkiye ve Almanya'da 200'den fazla plak doldurmuştur. Özellikle ilk dönem plaklarında Arif Sağ ve Orhan Gencebay birçok şarkıda ona eşlik etmiştir. Daha çok Esmerim, Mühür Gözlüm, Erzurum Dağları, Hastane Önünde İncir Ağacı gibi şarkılarıyla tanınan Tezcan; özellikle 1960'lı yıllarda Almanya'ya göç eden Türkler arasında en çok dinlenen sanatçılardandı.

*

21 Ekim 1936'da Adana'da doğup, 11 Haziran 2023 tarihinde Ankara'da yaşamını yitiren keman virtüözü Suna Kan; Türk Müziğinin yetiştirdiği

en büyük virtüözlerden biriydi. Londra, Moskova, Los Angeles Filarmoni Orkestraları başta olmak üzere birçok solist ve şef ile çalışmıştır.1948'de isme özel olarak çıkarılan 'İdil Biret ve Suna Kan'ın yabancı memleketlere müzik tahsiline gönderilmesine dair kanun (Harika Çocuk Yasası) ile eğitimini yurt dışında aldı. 1952 yılında ise Paris Konservatuvarını birincilikle bitirdi. Necip Kazım Akses, Ulvi Cemal Erkin ve Ahmet Adnan Saygun'un Keman Konçertolarının en iyi icracılarından biri olarak kabul edildi.

*

Kanto olmadan bir Cumhuriyet Tarihi yazmak neredeyse imkânsızdır. Bir dönemin en etkin eğlence araçlarından biriydi kantolar. 01 Mayıs 1941 yılında Adana'da doğup, 05 Haziran 2023'de İzmir'de yaşamını yitiren Nurhan Damcıoğlu; kanto denince ilk akla gelen isimlerdendi. Damcıoğlu, çok yönlü bir sanatçıydı. Tiyatro ve sinema oyunculuğundan, şarkıcılığa kadar sanatın birçok alanında yer almıştı. Fakat ilk olarak 60'ların sonunda söylemeye başladığı kantolar ile Cumhuriyet tarihinde asıl yerini almıştır. Başta Maksim Gazinosu olmak üzere dönemin en ünlü mekânlarında sahne aldı. Popülerliğini neredeyse hiç yitirmedi. Ansiklopedilere daha çok 'Türkiye'nin ilk kadın Müslüman kantocusu' olarak girmiş olsa da; Nurhan Damcıoğlu bunun çok ilerisinde bir yeteneğe sahipti. Damcıoğlu'nun ölümü bir yanıyla kanto kültürünün de ölümüydü. Son yıllarda popülerliğini yitiren bu tür; en tanınmış isimlerinden birini kaybetmişti. Sanki neşesini çoktan kaybetmiş bir halk da Nurhan Damcıoğlu'nun ölümü ile büyük suskunluğa gömülmüştü.

*

Bazı sanatçıları tanımlamak, onlara paye vermek hiç kolay değildir. belirli bir çerçeve çizilebilir ama o çerçeve o sanatçıları anlatmaya kesinkes yetmez. Nereden nasıl başlanacağı pek bilinmez. 24 Haziran 1941'de Kadıköy'de doğup, 07 Ağustos 2023'de Toronto'da yaşamını yitiren Erkin Koray o sanatçılardandı. Psychedlic Rock, Hard Rock, Anadolu Rock gibi birçok farklı tanımlamayla anılmıştı müziği. Bir yanıyla Anadolu mayasını müziğine taşırken diğer yanıyla deneysel rock çalışmalarının bu ülkedeki öncülüydü. Erkin Koray, 60'lı yıllardan başlayarak sadece müziğiyle değil, hayatıyla da Cumhuriyet'in en underground sanatçılarındandı. Birçok deneysel çalışmaya imza atmasının yanı sıra, gerek kızını okuldan alıp eğitimini kendi vermesi, gerek Orhan Gencebay ile yaptığı ortak çalışmalar, elektro bağlama gibi bir enstrümanın geliştirilmesinde bulunduğu katkı, yarı hippi bir yaşam tarzını seçmesi, John Lennon ile tanışması,

halen daha sıra dışı olarak kabul edilebilecek olan şarkı sözlerine imza atmasıyla Koray; neredeyse uzun bir Türk Müziği tarihinin en canlı, en özel isimlerindendi.

*

30 Ağustos 1925'de İstanbul'da doğup, 23 Mayıs 2023'de Bodrum'da yaşamını yitiren İlham Gençer; belki de bir türün Türkiye'deki yaratıcılarındandı. Caz piyanisti olan Gençer; birçok ilke imza atmış olmasına rağmen adı kültür/müzik ansiklopedilerinde pek geçmez. 'Bak Bir Varmış Bir Yokmuş' şarkısıyla bir dönem 'aranjman' olarak adlandırılan akımı başlatmıştır. İlk yerli caz grubunu kurmuştur. 50'li yıllarda İstanbul Radyosu'nda programlar yapmıştır. Birçok farklı olayda adı geçen, politik tercihini hiç gizlemeyen Gençer; sadece müzikal tarafıyla değil, hayatıyla da Cumhuriyet'in en etkin sanatçılarındandı.

*

Arabesk müziğin ana figürleri dışında, onu bir dönem taşımış ara figürlerinin de rolü bu türde büyüktür. Neredeyse her köşe başında kaset doldurulan 80'li yıllar arabeskin zirve dönemiydi. Yüzlerce sanatçı bu dönem adını duyurup; bazıları uzun yıllar kalıcı olurken, bazıları sonraki dönem unutuldu. 18 Ağustos 1973 yılında doğup, 19 Haziran 2023'de yaşamını yitiren Halil Taşkın 80'lerin o sanatçılarındandı. Dönemin çocuk sanatçı furyasının ilk akla gelen isimlerindendi. Arabesk müziğin klasikleri arasına giren, Yıllar Utansın, Seni Sevmeyen Ölsün gibi şarkıların da içinde olduğu t albüm yayınlamıştı. Hayatı da söylediği şarkıların gölgesinde kalmıştı.

*

Bozlak müziğin son temsilcilerinden, 1952 yılında Kırşehir'de doğan Ekrem Çelebi, 14 Haziran 2023'de yaşamını yitirdi. 9 yaşındayken saz çalmaya başlayıp, çocukluğunda düğünlerde sahne alarak, 16 yaşında ilk kaydını yapan Çelebi, 70'li yıllardan başlayarak ölümüne değin elinden bağlamasını hiç bırakmamıştır. 30'dan fazla albüm çıkaran Çelebi; bozlak müziğin yetiştiği en değerli sanatçılardandı.

*

Müziğin mutfağında yer alan birçok ismin adı uzun yıllar yaşamıyor. Anmalar hep sönük geçerken, o isimlerde çoğun dipnotlarda kalıyor. 1944 yılında İzmir'de doğup, 20 Haziran 2023'de yaşamını yitiren keman sanatçısı Mustafa Taşpınarlı'da o isimlerden biriydi. 79 yıl boyunca

Muazzez Abacı, Zeki Müren, Sibel Can, Müzeyyen Senar, İbrahim Tatlıses, Bülent Ersoy başta olmak üzere birçok ünlü sanatçıya gerek albüm kayıtlarında gerek sahne çalışmalarında eşlik etmişti. Taşpınarlı belki Türk Müziğinin ana yolu değildi ama ilmek ilmek işlenen o sahne taşlarından biriydi muhakkak.

*

Bazı sanatçıların şöhreti öyle uzun yıllar sürmez. Bir dönemi vardır. Sadece o dönem vizyonunu(!) yerine getirmek için yaratılmış gibidirler. Kendilerine özerk bir bölge açmışlardır. O dönem o özer bölgelerini hiç terk etmemişlerdir. Sonra her şey bitince onlarda geri çekilmişlerdir. 14 Şubat 1943'de Mardin'de doğup, 16 Haziran 2023'de Ankara'da yaşamını yitiren Metin Milli'de o sanatçılardandı. Milli 80'li yıllarda TRT destekli ortaya çıktığı söylenebilecek olan 'Çok Sesli Hafif Türk Sanat Müziği'nin öncü isimlerindendi. 80'li yıllardan başlayarak 90'ların ortalarına kadar süren bu dönemin popüler tarihinin vazgeçilmez renkli sanatçılarındandı.

*

Hakkında öyle pek bir şey bilinmeyen ama hemen her ortamda karşımıza çıkabilecek sanatçılardandı. Ünü daha çok yerel olarak kalsa da ulusal anlamda da birçok seveni vardı. 1972 yılında Kırıkkale'de doğup Haziran 2023'de yaşamını yitiren Halk Müziği sanatçısı Neşet Abalıoğlu; bozlak kültürünün son temsilcilerindendi.

*

03 Mayıs 1947'de İstanbul'da doğup, 20 Temmuz 2023'de Bodrum'da yaşamını yitiren Baha Boduroğlu; Türk Pop Müziği ansiklopedisinin henüz yazılmamış özel bestecilerindendi. Gençlik Başımda Duman, Büyümsün, Gölgeler ve Dert Şarkısı gibi Türk popunun en özel şarkılarına imza atmıştı.

*

17 Ekim 1953'de İstanbul'da doğup, 08 Temmuz 2023'de yine aynı kentte yaşamını yitiren MFÖ grubunun kurucularından Özkan Uğur Türk Müziğinin en renkli sanatçılarındandı. Birçok filmde de oyunculuk yapan sanatçı MFÖ dışında; Barış Manço, Kurtalan Ekspres, Erkin Koray, Edip Akbayram, Ersen & Dadaşlar, Kardaşlar, Sezen Aksu, Hakan Peker, Demet Sağıroğlu, Tarkan, Aşkın Nur Yengi, Yavuz Çetin, Asya, Baba Zula gibi sanatçılara/gruplara gerek vokal gerek bas gitarıyla eşlik etmiştir. Lay Lili Lili Lay, Mecburen, No Problem, New York Sokaklarında gibi şarkıların da bestesini yapmıştır. Birçok şarkıya ise gerek düet olrak katkıda bulunmuş

gerek sözlerini yazmıştır. Oldukça uzun ve renkli bir kariyeri olan Özkan Uğur Türk Müziğinin en üretken isimlerindendi.

*

25 Şubat 1957 yılında Sinop'ta doğup, Mart 2023'de yaşamını yitiren Kadir Şeker; Türk Müziğinin mutfağındaki değerli isimlerindendi. 1977-80 yılları arasında müzik eğitimini alan Şeker, 1987 yılına kadar bağlamasıyla sahne çalışmalarını sürdürmüştür. Kendi albümleri dışında özellikle 1983 yılından başlayarak müzik yönetmenliği yaptığı albümlerde adından söz ettirmişti. Birlikte çalıştığı bazı isimler; Abdullah Papur, Âşık Mahzuni Şerif, Ceylan, Hakkı Bulut, Kahtalı Mıçı, Güler Duman, İbrahim Erkal, Müslüm Gürses, Yunus Bülbül, Mahsun Kırmızıgül sayılabilir.

basın

Süleyman Karakulluk

2023 YILINDA TÜRKİYE'DE BASIN

Süleyman Karakulluk

Ülkemizde basın, hayli zamandır, milletin gönlünden kopuk bir süreç içinde ilerliyor. Medya dünyasında gerek yazılı basının çoğunluğu ve gerekse görsel-sözlü basının çoğunluğu, Türkiye halkının inançlarından, gelenek ve göreneklerinden, ahlâkından uzak bir görüntü çiziyor. Birkaç gazete, tv ve radyo dışında; dini ve milli duygulara hitap eden medya kuruluşu bir elin parmak sayısını geçmeyecek sayıdadır. Sosyal medya ise tam bir CEHALET ÇUKURU haline geldi. Her isteyen istediği yalanı yayabiliyor. Dini ve milli duygular aleyhine yayın yapabiliyor. Doğru olmayan haberlerle insanları yanlış düşüncelere sevk edebiliyor. Hükûmet, bu durumun önüne geçmek için yeni yasalar ve yönetmelikler çıkarıyor ama bunlar da pek işe yaramış gibi durmuyor.

Dezenformasyonla mücadele yasalaştı

2023 yılında medya dünyasında en çok konuşulan konuların başında hiç şüphesiz Dezenformasyonla Mücadele Yasası geldi. Sosyal medyada yalanlarla algı yönetimi yapılmasının önüne geçecek düzenleme Meclis'ten geçerek yasalaştı. Buna göre halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçuna 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası verilecek. İnternetten yayın yapan kuruluşlar, basın kanunu kapsamına alınarak yeni haklara kavuştu. Buna göre internet sitelerinde çalışanlar da SARI BASIN KARTI alabilecek.

İnternet haber siteleri de süreli yayın tanımı kapsamına alınacak. Düzenlemede "internet haber sitesi", "İletişim Başkanı", "İletişim Başkanlığı", "Basın Kartı Komisyonu", "medya mensubu", "enformasyon görevlisi" de tanımlanıyor.

Haberler 2 yıl saklanacak

İnternet haber sitesinde yayımlanan içerikler, gerektiğinde talep eden Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmek üzere doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde 2 yıl süre ile muhafaza edilecek.

Yargı mercileri tarafından yayının soruşturma ve kovuşturma konusu olduğunun internet haber sitesine yazılı olarak bildirilmesi halinde, bu işlemlerin sonuçlandığının bildirilmesine kadar soruşturma ve kovuşturma konusu yayın kaydının saklanması zorunlu olacak.

İnternet haber sitelerinde zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısını sorumlu müdür, hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç bir gün içinde, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, URL bağlantısı sağlanmak suretiyle aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorunda olacak. Yayın hakkında verilen erişimin engellenmesi ve/veya içeriğin çıkarılması kararının uygulanması ya da internet haber sitesi tarafından içeriğin kendiliğinden çıkarılması durumunda, düzeltme ve cevap metni ilgili yayının yapıldığı internet haber sitesinde ilk 24 saati ana sayfasında olmak üzere 1 hafta süreyle yayımlanacak.

Basın İlan Kurumu Genel Kurul üye sayısı 42'ye çıkacak.

Yasayla 36 kişiden oluşan Basın İlan Kurumu Genel Kuruluna, resmi ilan yayımlayacak internet haber sitelerinden 2, Cumhurbaşkanı'nca belirlenecek 2, radyo, televizyon ve internet siteleriyle ilgili işlemler gerçekleştiren BTK ile RTÜK'ten 2 temsilci eklenecek. Genel Kurul üye sayısı 42'ye çıkacak. Kurumun ülke genelinde görevli olmasıyla tüm Anadolu gazetelerinin kayıtları Basın İlan Kurumunda tutulduğundan, Anadolu gazete sahipleri temsilcileri seçimi İletişim Başkanlığı yerine Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğünce düzenlenecek.

Anadolu gazete sahiplerinin Genel Kurula katılacak temsilcileri, resmi ilan yayımlayan Anadolu gazete sahiplerinin ya da bu gazetelerin ayrı ayrı gösterecekleri temsilcilerinin Genel Müdürlüğün çağrısı üzerine katılacakları toplantıda farklı coğrafi bölgelerden olmak üzere seçilecek. Yeni üyeler belirlenene kadar mevcut üyelerin görevleri devam edecek.

İnternet haber sitelerinde yayımlanacak resmi ilan ve reklamlar

Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü, her ayın sonunda resmi ilan ve reklam verilebilecek olan mevkuteler ile internet haber sitelerinin isimlerini ve vasıflarını ihtiva eden birer listeyi, kurumun internet siteleri üzerinden duyuracak.

1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası

Halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle ülkenin iç ve dış

güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi, kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayan kimse 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacak. Failin, suçu gerçek kimliğini gizleyerek veya bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlemesi halinde söz konusu ceza yarı oranında artırılacak.

Gazete Okuma Oranı

Ülkemizde internetin yaygınlaşmasının yanı sıra neredeyse her ilkokul çocuğunun bile elinde son model cep telefonlarının olması, gazete okuma oranını bir hayli düşürdü. Artık insanlar, her sabah gazete bayilerine giderek, yeni bir heyecanla o günün gazetesini alıp okuma şevkini kaybetti. Zaten haberler, daha geceden televizyonlardan izleniyor. Bununla da yetinilmiyor, sosyal medya ve her gazetenin kendine ait internet sitesi son dakika haberlerini anında yansıttıkları için sabah okunacak TAZE HABER kalmıyor. Son yıllarda Türkiye'de gazete okuma oranı bir hayli düştü. Bundan 10 yıl öncesi kıyaslandığında, günlük tirajı 200 bin ve daha üzerinde olan gazeteler dahi, şimdilerde gazete bayilerinde 100 bin satışı bulamıyor.

En Çok Merak Edilenler

2023 yılında medya dünyasının üzerinde en çok durduğu konuların başında Cumhurbaşkanlığı seçimi, EYT meselesi, 6 Şubat depremleri, Türkiye'nin ilk yerli otomobili TOGG'un piyasaya çıkıp çıkmayacağı, yeni İHA, SİHA'lar, yerli ve milli kaynaklarla üretilen silahlar, Rusya-Ukrayna savaşı ve tabii ki tüm dünyayı derinden sarsan pandeminin devam eden etkileri geldi.

Gazete Tirajları Düştü

Türkiye'de satışa çıkan günlük gazetelerin, günlük tiraj toplamı 2 milyonun altına düştü. Son 7 yılda gazete tirajlarında yüzde 55 düşüş yaşandı. Ülkemizde 2023 yılında yazılı, sözle ve görsel medyanın en çok işlediği konu 6 Şubat depremleri olurken, hakkında en çok haber yapılan siyasi lider ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan oldu.

Ajanspress'in verilerine göre, "Dünya genelindeki birçok gelişmenin yanı sıra gerçekleşen bazı felaketler, Türkiye'nin gündeminden düşmedi. 6 Şubat'ta Kahramanmaraş ve Hatay merkezli meydana gelen ve 11 ili etkileyen depremler, 2023'te dijital basında hakkında en çok haber yapılan olay oldu. Yıl boyunca 2,2 milyon, her gün ortalama 7 bin deprem haberi

yayınlandı. Mayıs ayındaki Genel Seçimler 1 milyon haberle 2023 yılının en'lerinde ikinci sıraya yerleşirken, her gün ortalama 3.111 seçim haberi yayınlandı. Geçmişi 75 yıl öncesine kadar uzanan Filistin – İsrail krizi ise 642 bini aşkın haberle 2023'te dijital basında en çok haber yapılan olaylar arasında üçüncü sırada konumlandı.

2023'te dijital basında en çok ele alınan ilk 10 konu ve toplam haber sayıları

6 Şubat depremleri (2.207.650)

2. 2023 Genel Seçimleri (1.085.992)

3. Filistin – İsrail Savaşı (642.622)

4. Enflasyon (492.848)

5. Türkiye Yüzyılı Vizyonu (446.863)

6. Millet İttifakı (417.924)

7. Ukrayna – Rusya Savaşı (235.586)

8. Merkez Bankası faiz kararları (234.452)

9. SİHA – İHA (218.072)

10. TOGG (180.594)

2023'te hakkında en çok haber yapılan konular

6 Şubat depremleri: 6 Şubat'ta Kahramanmaraş ve Hatay merkezli meydana gelen şiddetli depremler, bölgedeki 11 ili etkilerken, Türkiye'nin birçok şehrinde de hissedildi. Depremlerin sonucunda telafisi zor olan hasarlar ortaya çıkarken, yapılan açıklamaya göre 50 binden fazla kişi hayatını kaybetti. Depremzedeler için yardım çalışmaları halen sürerken bu felaket, 2.207.650 haberle 2023'te dijital basında en çok konuşulan olay oldu ve günde ortalama 7 bin 53 haber yapıldı.

Genel Seçimler: 2023 Türkiye Genel Seçimleri, iki tur halinde 14 Mayıs ve 28 Mayıs'ta gerçekleştirildi. Seçimde Recep Tayyip Erdoğan, Kemal Kılıçdaroğlu ve Sinan Oğan cumhurbaşkanı adayı oldu. Memleket Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce, seçime 3 gün kala adaylıktan çekildi. Recep Tayyip Erdoğan üçüncü defa seçilirken, yıl boyunca 1.085.992, her gün ortalama 3.111 seçim haberi yapıldı.

Filistin – İsrail Savaşı: Kökleri 75 yıl öncesine kadar uzanan ve 7 Ekim'de Hamas'ın yaptığı bir saldırı ile yeniden başlayan Filistin-İsrail

Savaşı, 642.622 haberle 2023'te dijital basında en çok konuşulan 3. konu oldu. Hamas'ın saldırısına hava, kara ve deniz yoluyla karşılık veren İsrail güçleri, bölgede birçok tahribata yol açarken yüzlerce kişi hayatını kaybetti.

Enflasyon: 2023'ün üçüncü çeyreğinde 23,3 puan artarak %61,5 seviyesine ulaşan yıllık tüketici enflasyonu, 492.848 haberle 2023'te dijital medya gündeminde geniş bir yer kapladı.

Türkiye Yüzyılı Vizyonu: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 29 Ekim 2023'te 100 yılı geride bırakan Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğine yönelik "Türkiye Yüzyılı Vizyonu" başlıklı kararları ve stratejileri, 446.863 haberle bu yıl dijital medyada en çok gündem olan konular arasında yer aldı.

2023'te dijital basında haberlere en çok konu olan ilk 10 siyasi lider

Siyaset ve siyasi liderler, bu yıl da gündemde geniş yer almaya devam etti. Konu olduğu haberler 2022'ye göre %1 artan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2.166.720 haberle 2023'te en çok konuşulan siyasi lider oldu. Kemal Kılıçdaroğlu, %42 artışla ikinci sıradaki yerini korurken, İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu %13 artışla üçüncülüğe yükseldi. Bu yıl en çok haber olan Türk siyasetçiler listesinde ilk 10'a yeni girenler ise Devlet Bahçeli, Ali Yerlikaya, Mansur Yavaş ve Mehmet Şimşek oldu. İşte 2023'te dijital basında en çok konuşulan ilk 10 siyasi lider ve konu oldukları toplam haber sayıları:

Recep Tayyip Erdoğan (2.166.720)

2. Kemal Kılıçdaroğlu (885.956)

3. Ekrem İmamoğlu (366.174)

4. Meral Akşener (326.439)

5. Devlet Bahçeli (237.427)

6. Ali Yerlikaya (204.990)

7. Tunç Soyer (204.205)

8. Mansur Yavaş (198.970)

9. Süleyman Soylu (184.517)

10. Mehmet Şimşek (180.338)

TÜİK RAPORU

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre gazete ve dergi sayısı, 2022 yılında 2021 yılına göre %9,2 azalarak 4 bin 048 oldu. Bu yayınların %53,9'unu dergiler oluşturdu. 2023 yılı raporu henüz yayımlanmadığı için ne yazık ki elimizde 2023 yılına dair veriler yok.

Ülkemizde 2022 yılında yayımlanan gazete ve dergilerin yıllık toplam tirajı 848 milyon 365 bin 241 olup tirajın %95,4'ünü gazeteler oluşturdu. Dergilerin %20,9'u aylık yayımlandı.

Gazetelerin %28,1'i haftada iki-altı gün arası, %25,8'i haftalık, %19,7'si aylık olarak yayımlandı. Dergilerin ise %21,3'ü üç aylık, %20 ,9'u aylık, %17,2'si altı aylık olarak yayımlandı. Gazetelerin yıllık tirajının %88,2'sini günlük, %7,9'unu haftada iki-altı gün arası, %2,6'sını haftalık olarak yayımlanan gazeteler, dergilerin ise yıllık tirajının %64,8'ini aylık, %12,1'ini üç aylık, %10,3'ünü iki aylık, %4,8'ini haftalık yayımlanan dergiler oluşturdu. Dergilerin %17,6'sı sektörel/mesleki içerikli yayın yaptı. Yayınlanan dergilerin %17,6'sı sektörel/mesleki, %14,0'ı akademik, %8,6'sı edebiyat/tarih içerikli yayın yaparken gazetelerin %90,8'i siyasi/haber/güncel, %2,1'i yerel yönetim, %1,6'sı sektörel/mesleki içerikli yayımlandı.

Resmi ilan ve reklam bedelleri %56,1 arttı

Basın İlan Kurumunun idari kayıtlarından elde edilen bilgilere göre 2022 yılında ilan sahiplerinin mevzuat hükümleri doğrultusunda gazetelerde yayınlattığı icra, ihale, tebligat ve personel alımı gibi resmi ilanları ile bu kurumların gazete ve dergilerde yayınlattığı resmi reklamlarının toplam bedeli önceki yıla göre %56,1 artarak 956 milyon 063 bin 833 TL oldu.

En Çok Satan Gazeteler

Tiraj raporlarına göre en çok satan gazeteler sıralamasını yaklaşık en alt-en üst rakamlarla şöyle vermek mümkün.

1-SABAH	170.000-200.000
2-HÜRRİYET	160.000-190.000
3-SÖZCÜ	155.000-180.000
4-MİLLİYET	100.000-120.000
5-POSTA	100.000-120.000

6-YENİ ŞAFAK	100.000-115.000
7-AKŞAM	95.000-110.000
8-TAKVİM	80.000-90.000
9-AKİT	50.000-65.000
10-KORKUSUZ	50.000-55.000
11-MİLAT	50.000-53.000
12-KARAR	50.000-52.000

Spor Basını

Spor basını ise artık inanırlılığını tamamen kaybetmiş durumda. Bundan 10 veya 15 yıl öncesine baktığımızda 100 bin ve üzeri tiraj yapan spor gazeteleri, artık 50 binlik tiraja razı oldular. Halen yayın hayatında ulusal düzeyde yayın yapan 2 spor gazetesi bulunuyor. Bunlardan FANATİK'in günlük satışı sezon içinde 50-55 bin arası değişiyor. Transfer mevsiminde ise bu rakam 60-80 bin civarına çıkabiliyor. FOTOMAÇ uzunca bir süredir 40-50 bin arasında gidip geliyor. Transfer mevsiminde ise en çok ulaştığı rakam 65 bin civarında. Spor gazetelerinin tutarsız yayın politikası haliyle okuyucusunu derinden etkiledi. Taraflı haber ve yorumlar, büyük takım taraftarlarının çoğunluğunu yazılı basından uzaklaştırdı. Fanatik ve Fotomaç'ın günlük tirajını, her gün kahvelerine spor gazeteleri alan kahvehane sahipleri oluşturuyor desem yeridir.

Hangi Kuruluş Kime Ait?

Gazeteler

Sabah (Turkuaz Medya Grubu)

Hürriyet (Demirören Holding)

Milliyet (Demirören-Karacan)

Sözcü (Estetik Yayıncılık)

Posta (Demirören Holding)

Takvim (Turkuaz Meyda Grubu)

Akşam (Türk Medya)

Yeni Şafak (Albayrak),

Türkiye (İhlas).

Televizyonlar

TRT-1 ve diğer TRT yayınları (Devlet televizyonu)

Atv (Kalyon Holding)

FOX-NOW (12 Şubat 2023 tarihinde Fox TV'nin logosu NOW TV olarak değişti. Kanal yetkilileri yayın politikalarında hiçbir değişiklik olmayacağını, değişimin sadece kanalın ismiyle sınırlı olacağını duyurdu.

Neden isim değişikliği yapıldı?

Walt Disney Company'nin Türkiye'de 24 Şubat 2007'de kurduğu FOX TV, uzun süredir yayın hayatına devam ediyor ancak Disney'in aldığı isim hakkının dolması nedeniyle FOX, yayın yaptığı ülkelerde FX ve Star Channel olarak isim değişikliğine gitmek zorunda kaldı. Türkiye'de zaten FX ve Star TV olduğu için, FOX TV, Türkiye'ye özel olarak "NOW" adını aldı. İngilizce bir kelime olan now, "şimdi", "şu anda" anlamlarına geliyor.

Show TV (Ciner Grubu)

Kanal D (Demirören Holding)

Star TV (Doğuş Grubu),

Beyaz TV (Beyaz Televizyon Yayıncılık)

A Haber-A spor (Kalyon)

TV8 ve TV 8.5 (Acun Medya)

Kanal-7 (Beyaz Holding)

360TV (Türk Medya)

TELE-1 ABC Radyo, Televizyon Dijital Yayıncılık A,Ş.)

Teve-2 (Demirören Holding)

TV

Can Özcanlı

TRT 2023 YAYIN YILI DEĞERLENDİRMESİ

Can Özcanlı

Ülkemizin en köklü ve en geniş yayın ağına sahip TRT, bu yılda rekabetçi ve Kamu yayıncılığı ilkelerini göz ardı etmeyen yapımları ile halkımızın ilgisine mazhar olmayı başardı. TRT Ailesi'nin en güçlü Kanalı TRT 1, ortak değerlerimize sahip çıkan yayınlarına bu sene de devam etti. Kültürel mirasımızın kökleriyle, bugünümüzü birleştiren yayınlarıyla 2023 yılı da Kurum açısından başarılarla dolu geçti. TRT 1, 2023'te de hedef kitlesi tarafından beğenilip tercih edilen, başarılı işlere imza attı: Gönül Dağı, Alparslan Büyük Selçuklu, Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi ve Teşkilat dizileri, yayın günlerinde yıl ortalamasına göre Tüm Kişiler hedef kitlesinde yerleştiği zirveyi korudu.

2023 yılında, Alparslan Büyük Selçuklu, Gönül Dağı, Teşkilat, Al Sancak, Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi, Barbaros Hayreddin: Sultanın Fermanı, Yürek Çıkmazı, Kasaba Doktoru, Balkan Ninnisi dizileri, izleyicimizle aramızdaki bağı güçlendirdi. İzleyicimizin, şanlı tarihimize ilgisini yükselten yapımlarımız Alparslan Büyük Selçuklu, Barbaros Hayreddin: Sultanın Fermanı ile Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi dizilerimiz ekranlarda yerini aldı. Anadolu insanın değerleri, hayat mücadelesi, birlik beraberlik hissi ve aile bağlarının önemi Gönül Dağı ile ekranlara taşındı. Ülkemizin askeri ve istihbarat alanlarındaki çalışmaları ise Teşkilat ve Al Sancak yapımlarıyla izleyiciye aktarıldı. Balkanlarda Osmanlı mirasını yaşatmaya çalışan bir ailenin hikâyesi aracılığıyla, toplumsal değerlerimizi korumanın ve aile kavramının önemi aktarıldı. Kasaba Doktoru'yla, sağlık çalışanlarının problemlerine değinilirken, doktora şiddet sorununun altı çizildi. Yürek Çıkmazı'yla, şiddet mağduru bir kadının, çocuklarına olan sevgisi ve hayata tutunma çabası, duygunun tüm renkleriyle anlatıldı.

Trt 1'in 2023 Yaz Ekranı Diziler Açısından Tüm Senelerden Daha Yoğun Geçti

Üç farklı kuşağı bir araya getirerek geçmişin değerleriyle, yeni kuşağın değişen taleplerini bir araya getiren ve mevcut aile yapısına ışık tutan "Benim Güzel Ailem", Neşe'nin cesaretiyle azminden ilham alarak, hayatın her anında yeni bir başlangıç yapabilecek güce sahip olduğumuzu

fark ettiğimiz "Hayatımın Neşesi", deneyimli oyuncularla, yeni yüzleri kadrosunda buluşturan, Alize'yle ailesinin başına gelenleri eğlenceli bir dille ekrana taşıyan romantik komedi türündeki "Kendi Düşen Ağlamaz" yapımlarıyla bu yaza da damgasını vuran TRT 1 oldu.

Teknoloji araçlarıyla iç içe büyüyen çocuklarımızda bir farkındalık oluşturan Kod Adı Kırlangıç dizimiz, mahallede kurdukları gizli teknoloji üssünde, insansız hava araçları tasarlayan, teknoloji meraklısı çocukların heyecan dolu hikâyelerini ekranlara taşırken hedef kitlesi tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Sabah kuşağında yer alan "Alişan İle Hayata Gülümse" programı, konuklarıyla birlikte hayatın içinden konuları ele aldığı yayınlarıyla bu sene de halkımızın ilgisini çekmeyi başardı. "Lingo Türkiye" ise dinamik ve eğlenceli içeriğiyle başladığı günden bu yana en sevilen yarışma programlarından biri oldu. Akşam kuşağında ekranlara gelen "Sen Türkülerini Söyle" Türk Halk Müziği yarışma programı ise kültürel mirasımızın önemli unsurlarından biri olan türkülerle evlere konuk olurken, halk müziği severlerin beğenisini kazandı. "Turgay Başyayla İle Lezzetli Tavsiye" yörelerimize ait lezzetleri ekrana taşırken ne kadar renkli bir kültüre sahip olduğumuzu bizlere yeniden hatırlattı. "Hayallerinin Peşinde" girişimci kadınların başarılarını ekrana getirirken kadınlarımızın ülkemizin kalkınmasında ne kadar büyük bir öneme sahip olduklarını, Türk kadınının azmi ve çalışkanlığıyla her şeyi başarabileceğini gözler önüne serdi. "3'te 3" ise yıllardır olduğu gibi 2023 yılında da eğlenceyle bilgiyi bir araya getirdi.

Ülkemizin ilk yüzyılını tamamladığı bu senede TRT 1 "TRT hem bellektir, hem gelecek" şiarıyla, 100. Yıla özel çeşitli yapımlarıyla toplumun sesi olmayı sürdürdü. Ülkemizin yüz yıllık hikâyesi belgeseller ve programlar aracılığıyla ekranlara taşındı. TRT 1 dizilerinin 29 Ekim haftasına denk gelen bölümlerinde işlenen 100.Yıl teması, barındırdığı duygu dolu sahnelerle yüreklere kazındı. 2023'ün önemli gündemleri arasında yer alan, hepimizi derin bir yasa boğan 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde, TRT Haber ile ortak yayına geçen TRT 1, halkımızı doğru ân ve zamanda bilgilendiren, milli birlik-beraberliğimizi pekiştiren, insanlarımıza umut aşılayan yayınlarını kesintisiz olarak ekrana taşıdı. Bununla birlikte depremde kahramanlık gösteren vatandaşlarımızın gönüllerde yer eden, cesaret verici hikâyelerini Tek Yürek 4:17 yapımıyla gündüz kuşağında ekranlara taşıdı.

Kanalın kendi yapımlarının yanı sıra 2023 yılında yayın hayatına başlayan dijital platformumuz Tabii'nin orijinal içeriklerinden Mevlâna

Celaleddin-i Rumi, Kızılelma Bir Fetih Öyküsü, Akif, 1973 Biltmore Oteli Cinayeti ve daha birçok yüksek prodüksiyonlu yapım ilk bölümleriyle TRT 1 ekranlarında gösterildi ve izleyicimizin Tabii kanalına ilgisi yükseltildi.

Öne Çıkan İzlenme Başarıları

TRT 1, 2023 yılında geçen seneye göre AB SES grubunda, özellikle Prime Time kuşağında başarısını devam ettirirken, OPT kuşağında Tüm Kişiler kitlesinde ve Tüm Kişiler Prime Time kuşağında sıralamasını yükseltti.

2023 yılında; TRT 1 ekranlarında yayınlanan "Türkiye- Galler UEFA EURO 2024 Grup Elemeleri Karşılaşması" tüm kanallar arasında Tüm Kişiler hedef kitlesinde yılın en çok izlenen yayını olarak zirveye yerleşti.

TRT 1'de ekranlara gelen "Sırbistan- Türkiye CEV Kadınlar Voleybol Avrupa Şampiyonası Karşılaşması" tüm kanallar arasında, SES AB ve 20+ABC1 hedef kitlelerinde yılın en çok izlenen yayın oldu.

Gönül Dağı dizisi, 3 ana hedef kitlede yayın gününde ortalama izlenme oranı ve izlenme payına göre zirveye yerleşirken, 20+ABC1 hedef kitlesinde 2023 yılında tüm kanallarda yayınlanan diziler kategorisinde izlenme payına göre en çok izlenen dizi oldu.

Teşkilat dizisi, yayın gününde ortalama izlenme oranı ve izlenme payına göre Tüm Kişiler kitlesinde zirvede yer aldı.

Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi dizisi, yayın gününde ortalama izlenme oranı ve payına göre Tüm Kişiler kitlesinde 1. sırada yer aldı.

Alparslan Büyük Selçuklu dizisi, 3 ana hedef kitlede yayın gününde ortalama izlenme oranına göre zirvede yer aldı.

TRT 1'İN YAYINLADIĞI DİZİLERE DETAYLI OLARAK BAKALIM;

Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi

Anadolu'nun kapılarını Türklere açan Alparslan'ın kutlu yolculuğunun ardından TRT1 seyircisini bir başka kutlu yolculuğa çıkardı. Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi'nin doğumu ile başlayan bu büyük prodüksiyon her Müslümanı gururlandıran Kudüs'ün fethine doğru ilerlerken, günümüzde zulüm altında olan toprakların tarihsel önemi bu dizi ile çok daha iyi anlaşılmaktadır.

Alparslan Büyük Selçuklu

Anadolu'yu bizlere yurt kılan atalarımızın destansı hikâyesi, TRT'nin prestijini güçlendirdi. Melik Alparslan'ın destansı serüveni, 61 bölümüm sonunda Malazgirt Zaferi ile taçlandırıldı. Anadolu Fatihi Sultan Alparslan'ın hayatı, dikkat çekici ve akılda kalıcı prodüksiyonlarıyla ilk bölümden, son bölüme dek seyircimizden ilgi ve takdir görerek, unutulmaz dizilerimiz arasında yerini aldı.

Barbaros Hayreddin: Sultanın Fermanı

Osmanlı'nın sancağını dalgalandırarak Akdeniz'i bir Türk gölü haline getiren Barbaros Hayreddin Paşa'nın hikâyesi izleyicimizle buluşurken Akdeniz'in önemi daha iyi anlaşıldı.

Gönül Dağı

Artık bir ekran klasiği olan Gönül Dağı, 120 bölümü geride bıraktı. 4.sezonuna giren dizi zirvedeki birinciliğini hiç kimseye kaptırmadı. Büyükşehre göç eden insanların artık hayallerinde kalan, babaların çocuklarına anlattığı, bu masalsı dünya Gönül Dağı ile can buldu. Duygu dolu hikâyesiyle, tüm karakterleri etkin kullanmasıyla Gönül Dağı mevcut ekran yolculuğunu başarıyla sürdürüyor.

Teşkilat

Vatan için canını ortaya koyan Milli İstihbarat Teşkilatı mensuplarının gerçekleştirdiği güçlü operasyonları, inandırıcı ve etkileyici hikâyesiyle izleyiciye aktaran Teşkilat yaklaşık 100 haftadır zirvedeki yerini koruyor.

Al Sancak

Tüm dünyanın cepheleştiği günümüzde terör örgütleriyle mücadele için seçilmiş, zorlu operasyonlardan alnının akıyla çıkan askerlerden oluşan Pençe Timi'nin kararlı mücadelesi ilgiyle izlendi. Tim Lideri Yüzbaşı Ali ve arkadaşlarının hikâyesi bizleri hem hüzünlendirdi hem de gururlandırdı.

Balkan Ninnisi

Balkanlarda Osmanlı mirasını yaşatmaya çalışan bir ailenin hikâyesi aracılığıyla, izleyicimize değerlerimizi korumanın önemi anlatan Balkan Ninnisi'nde Vardar Nehri'nin ikiye böldüğü, Taş Köprü'nün birleştirdiği Üsküp şehrinde var olmuş ve var olacak soydaşlarımızın geçmişi, bir tarafında Türk ve Arnavutların diğer tarafında Makedonların oluşturduğu kültür mozaiği izleyicimizle buluşturulurken, farklı kültürlere mensup iki gencin aşk hikâyesi ekranlara taşındı.

Yürek Çıkmazı

Şiddetin ama özellikle kadına şiddetin ne kadar büyük bir kötülük olduğunu, Kadayıfçı Yılmaz'ın gaddarlığı ile eşi Cennet üzerindeki yıkıcı etkisini anlatan dizi hem toplumsal farkındalık oluşturması hem de şiddet faillerinin kendileriyle yüzleşmelerine olanak sağlaması amacıyla ekrana geldi.

Kasaba Doktoru

Sağlık çalışanlara duyarlılığın artırılması ve sağlık sektöründeki kazanımlarımız hakkın da halkımızın bilinçlendirilmesini amaçlayan Kasaba Doktoru dizisinde çocukken, babasını acil serviste yeterli ilginin gösterilmemesinden dolayı kaybettiğini düşünen Ömer'in büyüyüp ilkeli bir doktor olmasının ve çocuklukta yaşadığı travmanın nedeni olarak gördüğü Doktor Kemal'le yaşadığı gerilimli ama mesleki duyarlılığı da içeren hikâyesi anlatıldı. Dizi, küçük bir kasaba hastanesindeki insanların mevcut sorunlarını çözerek bir aile haline gelmelerini samimi bir atmosferle ekranlara getirdi.

Kendi Düşen Ağlamaz

TRT1 bu yaz izleyicisine dopdolu bir ekran sundu. Unutulmaz aile dizilerinin kanalı TRT1 Kendi Düşen Ağlamaz ile özellikle genç seyircinin ilgisini çekmeyi başardı. Alize ve Serkan'ın ailelerinin ilişkileri etrafında şekillenen kazara aşkı, izleyiciden gördüğü ilgi sayesinde sezona taşındı ve 27.bölümde final yaptı. Aile olmanın önemini, aileyi korumanın ne kadar kıymetli bir çaba olduğunu anlatan dizimiz, evlenip yuva kurma önermesiyle özellikle genç seyircimizin ilgisini çekmeyi başardı.

Benim Güzel Ailem

Üç farklı kuşağı bir araya getirerek geçmişin değerlerini ve yeninin değişen taleplerini bir araya getiren ve bu yönüyle de günümüz Türk aile yapısına ışık tutan dizide İstanbul'da yaşayan geleneksel bir geniş ailenin eğlenceli hikâyesi, Derya, Deniz, Ferdi ve Damla adlı dört büyümeyen kardeş, babaları börekçi Rasim, anneleri Canan Hanım ekseninde ekrana geldi.

Hayatımın Neşesi

Aile adına nelerden vazgeçebileceğimiz ve aynı zamanda aile sayesinde neleri başarabileceğimiz ekranlara yansıtıldı. Evliliği için tıp fakültesini son sınıfta bırakan iki çocuklu, orta yaşlı bir ev hanımı olan Neşe'nin, üniversiteye dönme kararının ardından yaşananlar ilgiyle izlendi.

Kod Adı Kırlangıç

Kod Adı Kırlangıç, teknolojinin her alanda varlığını hissettirdiği günümüzde, çocuk ve gençlerimize yönelik farkındalık oluşturabilme çabasının bir ürünü olarak ortaya çıktı. Teknofest tutkunu çocuklarımızdan ilham aldığımız Kod Adı Kırlangıç'ta teknolojiyle harmanlanmış hikâyelerle çocuklarımıza doğru rol modelleri ortaya konulmaya çalışıldı.

ÖNE ÇIKAN PROGRAMLAR

Ana Haber

Ülke ve dünya gündemini belirleyen olaylar, son dakika gelişmeleri her akşam TRT 1 Ana Haber Bülteni'nde ekrana geliyor. TRT HABER merkezşnce hazırlanan bültenler tüm yıl gün içerisinde zirvede yer almayı başardı.

Sen Türkülerini Söyle

Anadolu'da destan olmuş türküleri seslendiren amatör-profesyonel sanatçıların büyük ödülü almak için jüri üyelerinin karşısında yarıştığı müzik yarışmasında; seyircilerimiz birbirinden güzel türküler dinlerken yarışmacılarımız ise büyük ödül için yarışıyor.

Lingo Türkiye

Türkçe'ye ve Türk dilinin güzel kullanılmasına katkı sağlayan; tempolu ve sade bir kelime yarışması formatı olan Lingo'da temel yapı, yarışmacıların hızlı düşünmesini sağlayarak etaplar ilerledikçe zorlaşan kelimeler ile bilmecelerini çözmektir. Her etapta farklı sayıda harfe ve zorluk derecesine sahip kelimeler, çeşitli harflerin açılmasıyla tahmin edilmeye çalışılıyor. Bu eğlenceli program hafta içi her gün ekranlara taşınıyor.

Alişan İle Hayata Gülümse

Anadolu'dan ve Anadolu insanının toplumsal yaşantısından yapılan çekimlerin de yer aldığı, içeriğinde mutfak, sağlık, müzik öğelerinin yanında Cuma günleri de dini bilgiler sunan program, Alişan'ın samimi ve içten sunumu, farklı konu ve konuklarıyla gündüz kuşağında canlı yayınlanıyor.

Turgay Başyayla İle Lezzetli Tavsiye

Türk Halk Müziği sanatçısı Turgay Başyayla'nın sunumuyla çekilen program, her bölümde Anadolu'nun başka bir ilini ziyaret ederek bölgenin

kültürünü, müziğini tanıtıyor. Tarihi ve dikkat çekici yerlerini gezerek, saklı lezzetlere ulaşıp onların tadım ve tariflerini gösteriyor.

Hayallerinin Peşinde

Ülkemizde yaşayan kadınların, -devletten aldıkları destekle, kendi emeklerini de vererek üstesinden geldikleri zorlukların sonucunda elde ettikleri başarı hikâyelerinin izleyiciye aktarılması amaçlanıyor. Her bölümde köyde ve kentte yaşayan kadınların, karşılaştığı coğrafi, ekonomik, toplumsal, ailevi engellemeleri, ayrımcılığı ya da önyargıları; hayalleri, azimleri, enerjileriyle ve en önemlisi devlet destekleriyle bir bir aşarak başarıya ulaşıp, diğer kadınlara umut olmasının hikâyesi anlatılıyor.

3'te 3

Tarihten sinemaya, coğrafyadan edebiyata, spordan fen bilimlerine birçok alandan soruların yer aldığı yarışma Pelin Çift 'in sunumu ve joker hakkı olarak Prof. Dr. Tufan Gündüz'ün katkılarıyla ekrana geliyor.

Pelin Çift İle Gündem Ötesi

Pelin Çift ile Gündem Ötesi'nde, insanın en temel sorusu; yaradılışa ait sırları bilim, din, semboller, tarihi gerçekler ve kadim bilgiler ışığında sorgulanırken, ilgi çekici konular uzman konuklar eşliğinde konuşuluyor.

Biraz Kül Biraz Duman

Beykoz Kundura Fabrikası'nda çekilen Biraz Kül Biraz Duman'da Gürkan Şef, kadim pişirme teknikleriyle mangal ateşinde lezzetli yemekler yaparken ünlü konuklarını ağırlıyor.

Bu Toprağın Sesi

Tarım ve hayvancılık konusunda uzman konuklar eşliğinde; başarı hikâyelerinin, devlet teşviklerinin, tarım ve hayvancılıkta doğru bilinen yanlışların üzerine konuşulan program canlı olarak yayınlandı.

ÖZEL YAYINLAR

100. Yıl Yayınları

Dramalar

Cumhuriyetimizin 100.Yılı TRT 1'in sevilen dizileri içerisinde anılarak kurucu atalarımıza blr saygı duruşu gerçekleştirildi. Sevilen Gönül Dağı'mızın, Gülsüm Öğretmeni 111.bölümde tüm kasabalıya Cumhuriyetin önemini bir kez daha hatırlattı. Okuldaki 29 Ekim törenlerine hepimizi

temsilen tüm Gedelli halkı katıldı. Sevilen aile dizimiz Benim Güzel Ailem 16.bölüm jeneriğinde dalgalanan şanlı bayrağımız ile 100.Yılımızı kutladı. Gençlerin beğeni ile izlediği KENDİ DÜŞEN AĞLAMAZ'ın 18.bölümünde, Kıbrıs gazisi Hayri Dede duygulu bir konuşma ile nice "Cumhuriyet Bayramlarına" dedi, şehitlerimiz yâd edildi. Zirvedeki yerini 100 bölümdür koruyan, MİT mensuplarının yaşadıklarından esinlenilen Teşkilat'ın 81.bölümü girişinde yer alan özel kliple Cumhuriyetimizi kuranlara saygı duruşu gerçekleştirildi.

30 Ağustos Zafer Bayramı Özel Konseri Ve 100. Yıl Marşı Tanıtım Programı

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen programda, 100. Yıla özel hazırlanan ve jüri oyları ile birinci seçilen marş ilk defa seslendirildi. 100. Yıla özel hazırlanan etkinlikler canlı yayında izleyiciyle buluştu.

Cumhuriyet Konseri

Cumhuriyetimizin 100. Yılına özel hazırlanan Ferhat Göçer'in sahne aldığı ve 100. Yıla özel hazırlanan ve jüri oyları ile birinci seçilen marş ilk defa seslendirildiği konser canlı yayında ekrana geldi.

Cumhuriyet Bayramı 100. Yıl Özel

Cumhurbaşkanlığı tarafından düzenlenen ve toplumun pek çok kesiminden vatandaşlarımızın katılımı ile zenginleşen 100. yıl kortejinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden Birinci Meclis Binası'na gerçekleştirdiği yürüyüş, 5 canlı yayın aracı ve 25 kamera ile günün anlam ve önemine yakışan bir anlatımla canlı yayınlandı.

TRT'DE 100. YIL

28 Ekim'de yayınlanan programda, TRT'nin 100. Yıl kapsamında hazırlamış olduğu içerikler ve bu içeriklerde görev almış kişilerin, sanatçıların ve yöneticilerin katıldığı gündem ve içeriklere yönelik söyleşilerle 100. Yıl coşkusu ekranlara taşındı.

Resmi Bayramlar Ve Özel Günler

TRT ULUSLARARASI 23 NISAN COCUK ŞENLİĞİ Dünyadan 25 ülkenin katılımı ile 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda her ülkenin dans gösterilerinin yapıldığı, deprem bölgesinden canlı bağlantıların gerçekleştirilerek orada bulunan çocukların şiir dinletilerinin ekrana getirildiği ve bir çok ülkeden VTR'lerin ekrana geldiği gala programı canlı yayında izleyiciyle buluştu.

30 Ağustos Zafer Bayramı Özel

30 Ağustos Zafer Bayramı'nda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden Birinci Meclis Binası'na yapılan geleneksel yürüyüş, güzergâh boyunca 5 naklen yayın aracı, 19 kamera ile desteklenen günün anlam ve önemini anlatan bir sunumla ekrana geldi.

3'te 3 - 23 Nisan Ulusal Egemenlik Ve Çocuk Bayramı

3'te 3'ün 23 Nisan Özel bölümünde Gönül Dağı, Yürek Çıkmazı, Alparslan Büyük Selçuklu gibi çok sevilen TRT 1 dizilerinin çocuk oyuncuları yarıştı.

10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü

10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü kapsamında Anıtkabir'de yapılan anma töreni, canlı yayınlandı.

İstanbul'un Fethinin 570. Yıl Dönümü

İstanbul'un Fethi programında, 29 Mayıs 2023 tarihinde uzman konukların katılımıyla fethin nasıl yapıldığı, öncesi ve sonrası anlatıldı.

15 Temmuz Demokrasi Ve Milli Birlik Günü

Mahrem Kumpas İtiraf

Bu sinema filminde, FETÖ'nün devlet içindeki yapılanması ve işleyişi konu edilmiş olup, yapıyı ifşa etmek için devletin verdiği mücadele anlatıldı. Sinemanın konusu ise şu şekildedir; "Cezaevi müfettişi olan Ömer, FETÖ üyelerinin mahkûm olduğu bir cezaevinde, aile dostu olan cezaevi müdür yardımcısı Yalçın tarafından, itirafçıların itiraflarını geri çekme sebeplerini araştırmak için görevlendirilmiştir. Bu görevin yanında arkadaşı Cumhuriyet Savcısı Timur, Ömer'den eski istihbarat çalışanı hükümlü Basri'de bulunan şifreyi almasını ister. Şifreyi bulma serüveninde Basri'nin itirafçı olmayı kabul ettiğini öğrenen örgüt, Basri'yi infaz eder. Bu arada Yalçın'ın da örgütün üst düzey isimlerinden olduğu anlaşılır. Basri'nin karısı sayesinde şifreyi öğrenen Ömer ve Savcı Timur bu sayede binlerce ifşa edilmemiş örgüt üyesini ortaya çıkarırlar."

Yirmisekiz

Bu sinema filminde, FETÖ'nün devlet içindeki yapılanması ve işleyişi konu edilmiş olup, yapıyı ifşa etmek için devletin verdiği mücadele anlatıldı: MİT görevlisi Serencebey, 15 Temmuz'un hemen ardından hain darbe gecesi yaralanan arkadaşından son nefesinde FETÖcülerin 14 Ağustos'ta tekrar darbe yapacakları bilgisini alır. Serencebey, tehdidi somutlaştırmak

için çalışmaya başlar, bir taraftan da üstlerini bilgilendirir. FETÖ'nün lider kadrosundaki yöneticiler, ikinci darbe kalkışmasında bir aksilik istemedikleri için tehdit olarak gördükleri Serencebey'in FETÖcü olduğu iftirasını ortaya atarlar ve Serencebey görevden alınır. Serencebey, tutuklanmak üzereyken bir karar verir. Teslim olmayacak ve 28 günlük süreçte FETÖcülerin ikinci darbe tehdidini ortadan kaldırmak için mücadele edecektir FETÖ'nün suikast timi, Serencebey'i öldürmek için harekete geçer. Serencebey, devletin bekası için ateşten bir gömlek giyer ve en güvendiği arkadaşlarıyla birlikte 14 Ağustos'taki ikinci darbe girişimini engellemek için harekete geçer.

ASRIN FELAKETİNE DAİR DEPREM GÜNLERİ YAYINLARI

Türkiye Tek Yürek Ortak Yayını

15 Şubat 2023 tarihinde, yaşadığımız asrın felaketinin yaralarını sarmak adına, deprem bölgesine yardım toplamak ve birlik duygumuzu pekiştirmek amacıyla Türkiye genelinde bütün kanalların katılımı ile ortak bir canlı yayın yapıldı. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Kızılay'a yardım toplamak amacıyla "Türkiye Tek Yürek" adıyla düzenlenen bu anlamlı kampanyada, günümüzden bir sene öncenin rakamları ile 115,1 milyar lira yardım toplandı.

Tek Yürek 4:17

Türkiye'nin yaşadığı asrın felaketi, felaketler karşısında ülkemiz insanının ne kadar yardımsever ve dayanışma ruhu içinde olduğunu yeniden göstermiştir. Kendi canını feda ederek enkaz altında kalan kişileri kurtarmaya çalışanlardan, ailesini ve her şeyini yitiren kişinin, depremzedeler için çorba dağıtmasına, her bölümünde depremde yaşanan iki kahramanlık hikâyesinin ele alındığı Tek Yürek 4:17 programı kahramanların dünyasına girerek bizlere o anları, neler düşündüklerini ve hissettiklerini yeniden hatırlattı.

RAMAZAN VE DİĞER DİNİ GÜN YAYINLARIMIZ

Ramazan Sevinci

İftar saatine yaklaşırken izleyicilere dini, ahlaki ve toplumsal konularda bilgi vermeyi amaçlayan; merkezine Kur'an-ı Kerim'i alan eğitim kültür programı Ramazan ayı boyunca her akşam iftar saatlerinde Serdar Tuncer'in sunumuyla izleyicimiz ile buluştu.

Sahur Bereketi

Ramazan ayının birleştirici ve bütünleştirici ruhunu, milli ve manevi değerlerimizle kaynaştıran "Sahur Bereketi" ; Kur'an-ı Kerim tilaveti, birbirinden değerli konukların sohbetleri ve TRT Radyo sanatçılarının ilahileriyle, Ramazan ayı boyunca, sahur saatlerinde Dursun Ali Erzincanlı'nın sunumuyla, izleyicilerle buluştu.

Kur'an-I Kerim'i Güzel Okuma Yarışması

Türk televizyonculuk tarihinde bir ilk olan, TRT klasiği Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması, jüri üyelerimizin aydınlatıcı bilgileri eşliğinde, Ramazan'da her gün birbirinden güzel kıraatleri izleyici ile buluşturuyor.

Bayram Sevinci

Ramazan Bayramı'nın 1. günü yayınlanan ve bayramın anlamını izleyiciye ulaştırmayı hedefleyen program izleyiciye canlı olarak sunuldu.

2023 Regaip Gecesi

26 Ocak Perşembe günü Regaip Kandili'nin anlamını ve gecenin maneviyatını izleyicimize aktarmak için canlı olarak yayınlanan program, kasideler ile başlayarak mevlid-i şerifler ve Kur'an-ı Kerim tilavetleri okunması ile devam etmiştir. Diyanet İşleri Başkan'ının katılımı ile Tokat, Niksar Ulu Camii'nde çekildi.

2023 Miraç Gecesi

17 Şubat Cuma günü Miraç Kandil'inin anlamını ve gecenin maneviyatını izleyicimize aktarmak için canlı olarak yayınlanan programda, kasideler okundu, Kur'an-ı Kerim tilavetleri yapıldı. Diyanet İşleri Başkanı'nın da katılımıyla Ankara Ahmet Hamdi Akseki Camii'nde çekildi.

2023 Berat Kandili

6 Mart Pazartesi günü canlı olarak yayınlanan program, Kahramanmaraş'ta deprem bölgesinde kurulan çadırda yapıldı. Bu manevi açıdan hayli önemli olan gecede hem depremzedelerle bir araya gelinerek bölgedeki insanlarımıza moral verildi hem de gecenin anlam ve önemi izleyicimiz ile birlikte idrak edildi.

2023 Kadir Gecesi

17 Nisan Pazartesi günü yapılan yayın, Kuran-ı Kerimi Güzel Okuma Yarışmasının final bölümüne Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımıyla

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleşti. Ramazan Sevinci programında gecenin anlam ve önemine uygun konular vurgulandı.

2023 Mevlid Gecesi

26 Eylül Salı günü Ankara Kocatepe Camii'nde Diyanet İşleri Başkanı'nında katılımıyla gecenin maneviyatı ve anlamı üzerine kasideler okundu, Kur'an-ı Kerim tilavetleri ve dualar izleyicimize iletildi.

MAH'I MUHARREM'DE MERSİYELER

28 Temmuz Cuma günü yayınlanan programda, orkestra olmadan, günün anlam ve önemi üzerine sadece sözlü olarak 10 sanatçının mersiyeleri ve ağıtlarından kolaj bölüm hazırlanarak ekrana geldi.

KAMU İÇİN DÜZENLENMİŞ SOSYAL YARDIM VE DAYANIŞMA PROGRAMLARI

Şehrime Hoş Geldiniz

Türkçe eğitimlerini Yunus Emre Enstitüsü kurslarında tamamlayan kursiyerlerin yaşadıkları şehirlerin tarihi ve kültürel özelliklerini Türkçe olarak anlattıkları program izleyiciyle buluşuyor.

SEÇİME ÖZEL YAYINLARIMIZ

Seçim 2023

14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri ve 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı Seçimi 2. Tur, TRT Haber ile ortak yayında canlı olarak gerçekleştirildi. Program, oylamanın bittiği andan itibaren; Grafikler, canlı yayın bağlantıları, konukların katılımıyla, yaşanan gelişmeler izleyiciye doğru, hızlı ve güvenilir bir şekilde aktarıldı.

Cumhurbaşkanı Adayları Propaganda Konuşmaları

Yüksek Seçim Kurulu tarafından kurayla belirlenen sıralamaya göre 14 Mayıs 2023 ve 28 Mayıs 2023 günlerinde yapılan Cumhurbaşkanı Seçimleri için adayların kendilerine verilen süreler boyunca yaptıkları propaganda konuşmaları 07 Mayıs 2023, 13 Mayıs 2023 ve 27 Mayıs 2023 tarihlerinde yayınlandı.

Siyasi Partiler Propaganda Konuşmaları

Yüksek Seçim Kurulu tarafından kurayla belirlenen sıralamaya göre

14 Mayıs 2023 tarihinde yapılan 28. Dönem Milletvekilleri Genel Seçimleri için seçime katılan siyasi partilerin temsilcilerinin propaganda konuşmaları 07 Mayıs 2023 ve 13 Mayıs 2023 tarihlerinde yayınlandı.

Türkiye'nin Seçim Serüveni

Türkiye'nin siyasi tarihini anlatan programda, seçimler, muhtıralar, kurulan hükûmetler ve siyasi karakterler ekrana geldi.

ENGELLİLERE YÖNELİK FAALİYETLERİMİZ

TRT 1 kanalımızın özellikle birçok drama ve sinema yayını kumanda üzerinden seçim olanağı ile ayrıntılı altyazılı olarak izlenebiliyor. Ülkemizin en çok izlenen dizilerinden "Gönül Dağı" neredeyse her yeni bölümünde ayrıntılı altyazılı olarak izleyici ile buluştu. "Alişan ile Hayat Gülümse" hafta içi her gün, "Enine Boyuna "ise Pazar günleri işaret dili ile yayınlandı. Ayrıca TRT 1 Ortak Yapım sinema filmimiz "Buğday Tanesi", 3 Aralık Uluslararası Engelliler Günü kapsamında ekrana geldi. "Alişan ile Hayat Gülümse" programımızda özel konu ve konuklar ile farkındalık yaratılmaya çalışılmaktadır.

TRT SİNEMA MÜDÜRLÜĞÜ SİNEMA ORTAK PROJELERİ

2023 yılında TRT Sinema Müdürlüğü çok sayıda başarılı yapıma ortak yapımcı olarak imza atarak Türk Sineması'na desteğini sürdürdü.

Özellikle Rafadan Tayfa serisinin filmleri ile TRT gişede de başarılı işlere imza atmış oldu. 2023'e baktığımızda KURU OTLAR ÜSTÜNE gibi çok ses getiren sinema projeleri de TRT imzası taşıyordu.

TRT'nin imza attığı 2023 filmleri şöyle;

İbi Doğu Ekspresinin Gizemi, Animasyon, 20.10.2023

Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu Dinazorlar Çağı, Animasyon,1.12.2023

Recce (12 Punto), Kısa Film, Festival Dolaşımında Rafadan Tayfa Hayrimatör, Animasyon, 23.12.2023 Rafadan Tayfa Galaktik Tayfa, Animasyon, 6.01.2023,

Bir Umut, Sinema Filmi,19.05.2023

Kaptan Pengu ve Arkadaşları 3: Buz Mandası Efsanesi, Animasyon, 7.07.2023

Kar ve Ayı, Sinema Filmi, 8.09.2023

Kuru Otlar Üstüne, Sinema Filmi, 29.09.2023

Bir Tutam Karanfil, Sinema Filmi, 13.10.2023

Hayat, Sinema Filmi, 15.12.2023

Simitçi: Güneşi Beklerken, Sinema Filmi, 15.12.2023

dergiler

Mustafa Uçurum
Mehmet Kurtoğlu
Mehmet Pektaş
Halit Yıldırım

2023 YILINDA EDEBİYAT DERGİLERİ

Mustafa Uçurum

Hayatımız her ne kadar dijital bir kuşatma altına girse de sahih bakış açıları ve hakiki değerler samimiyet çerçevesinde hayatımızda yer tutmaya devam ediyor. Edebiyat dünyası da son yıllarda hem dijital yoğunluğun artması hem de malî külfetin ihtiyaçları karşılamakta zorlanmasıyla bazı kısıtlamalara gitse de dergiler, kitaplar çıkmaya devam etti. 2023 yılı sıkıntıların ayyuka çıktığı bir yıl olarak kayıtlara geçti. 6 Şubat'ta yaşanan deprem felaketi, ekonomik krizler, İsrail'in Gazze'ye başlattığı soykırım boyundaki saldırılar derken bir yılı çok da huzurlu geçirdiğimiz söylenemez.

Edebiyat dergilerimiz hayatın akışını sayfalarına taşıdılar. Mart ayından itibaren deprem özel sayıları ve deprem dosyaları ile 11 ilimizde yaşanan felaket, şair ve yazarların bakış açısı ile okurlara ulaştı. Kasım ayından itibaren de Filistin konusu dergilerimizin ana teması oldu. 2023 yılında yeni dergiler de edebiyat dünyamıza katılmış oldu. Denizli merkezli çıkan Hararet dergisi, "Edebiyat hararet alır" alt başlığı ile okurlarla buluştu. Malatya merkezli Hisdüşüm dergisi çıkışını sürdürdü. Bir vefa örneği olarak 18. Sayısında kapsamlı bir Bülent Parlak sayısı çıkardı dergi. Güfte Edebiyat, yeni tanıdığım dergilerden. Nevşehir merkezli çıkan dergide öykünün baskın bir şekilde yer aldığı hissediliyor. Dergiyi çıkaran Ayşe Ay ve Veli Ay'ın öykücü olması elbette bundaki en önemli etken. Dergi, ekim ayında Kapadokya Öykü Günleri'ni de düzenledi.

Yozgat-Sorgun merkezli çıkan mevsimlik dergi Çare, 2023'te de çıkışını sürdürdü. Derginin 16. sayısı arşiv değerinde bir çalışmaydı. Yozgat'ın ve Türk Edebiyatı'nın bir değeri olan Abbas Sayar Özel Sayısı hazırlayan dergi, Sayar'ı tüm yönleriyle ile ele alan titiz bir çalışma ortaya koydu. Milli eğitim müdürlükleri de artık içeriği zengin ve tam anlamıyla edebiyat dünyasına seslenen dergiler çıkarmaya başladı. Olması gereken de bu. Neşîde dergisi de bu dergilerden biri. Avcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün çıkardığı Neşîde dergisi, 7. sayısında Âşık Veysel Özel Sayısı ile çıktı. Bir örnek de okul dergisinden... Erzurum Türk Telekom Nurettin Topçu Sosyal Bilimler Lisesi yayını olarak çıkan Ukalâ dergisi, hem öğrenci yazılarını hem de günümüz edebiyatından isimleri bir araya getiren ve tam anlamıyla bir edebiyat dergisi diyebileceğimiz bir çalışma.

Belediyeler de aynı şekilde artık bülten havasında değil edebiyat dergisi kimliğinde dergiler çıkarıyor. Kahramanmaraş'tan Yitiksöz, Evelahir, Berdücesi dergileri; Çorum'dan Şehir Defteri dergisi bunun en iyi örneği.

Teferrüc Dergisi

Ocak 2023'te 20. sayısı çıktı Teferrüc'ün. Ağır ama emin adımlarla ilerliyor dergi. Ercan İriş'in yönetiminde çıkan dergi bu yıl da genç isimlerle usta isimleri dergi sayfalarında buluşturdu. 2023 yılında şiirleriyle; Hüseyin Burak Us, Amila Neslanovic, Ali Bal, Mubin Burak Çelik, Osman Çakan, Meryem Kılıç, Özlem Eylül Öz, Özgür Çoban, Sinan Davulcu, Hasan Ali Tatar, İsmail Okutan, Mehmet Baş, Mustafa Kubur, Nagihan Aydın, Özlem Yıldız, Muhammed Sinan Kökçü, Hızır İrfan Önder, Mustafa Işık, Ekrem Baran, Berkay Yazıcı, Yakup Çakır, Aplarslan Kılınç, Akif Dut, Hilmi Ciner, Betül Arı, Ersin Karaca, Kenan Çayıroğlu, Yusuf Özkan Özburun, Erol Yılmaz, Ercan İriş, Ali Havan, Berat Aydın, Marziye Sağdıç, Soner Çavuşoğlu, Mehmet Sertpolat, Fesih Vural, Metehan Güneş, Emine Gezginci, Fatih Can, Emine Karakoç, Bahtiyar Aslan, Ethem Erdoğan, Kenan Çayıroğlu, Fatih Demirel, Ceylan Tanış, Serkan Şafak, Mehmet Ali Tek, Hüseyin Güzel, Halis Tamkoç, Burhan Tuz, Mehmet Hasan Doğruer, Sümeyye Dayan...

Deneme ve makaleleriyle; Recep Duymaz, Recep Garip, Murat Soyak, Mustafa Uçurum, Tahsin Çayıroğlu, Ülker Gündoğdu, Canan Olpak Koç, Hayrettin Taylan, Ömür Yaşar Kondel, Yusuf Özkan Özburun, Emre Gül, Ali Havan, Mustafa Özbalcı, Ersin Nazif Gürdoğan, Hıdır Yıldırım, Murat Soyak, Mücahid Akıncı, Mücahid Kocabaş, Rukiye Usta, Seda Nur Varol, Tuba Çiftçi, Rukiye Tufan, Ramazan Biçer, Mehmet Bilen, Hatice Kübra Alakuş, Hümeyra Yıldırım... Öyküleriyle; Ramazan Kayaoğlu, Yavuz Ahmet Koç, Davut Güner, Gurbet Duymuş, Leyla Çağman Eşen, İbrahim Gürel, Gizem Şahin, Alparslan Kılınç, Mücahit Akıncı, Muhammed Sinan Kökçü, Merve Yurtsever, Yavuz Ahmet, Hatice Kübra Alakuş, Ersin Karaca, Hülya Varol, Emre Gül, Yeşim Gezer Avcı, Fatma Vildan... dergide yer alan isimler.

Neslihan Özçelik 21. sayıda "Padişahın Tembel Oğlu", 22. sayıda "Dadıbıdık" masalıyla yer aldı. Bu, gençlerimizi masallarla buluşturma anlamında çok güzel bir adım. Söyleşilerde; Mustafa Balcı Durdu Şahin'in; Ahmet Köseoğlu Ülker Gündoğdu'nun sorularını cevaplamış.

Hece Dergisi

27. yılına girdi Hece dergisi. Nuri Pakdil'in çıkardığı Edebiyat dergisi geleneğini sürdüren bir titizlikle yoluna devam eden derginin en belirgin özelliği; ocak ve haziran, temmuz, ağustos ayındaki özel sayıları. 2023'ün ocak sayısı Sait Faik Özel Sayısı olarak çıktı. Yazılar, söyleşiler, soruşturma, modern öykü üzerine yazılar ile arşivlik bir çalışma kazanmış oldu edebiyatımız.

Derginin 318-319-320. sayısı olarak çıkan Mitoloji Özel Sayısı çok fazla işlenmemiş bir konuyu ele alarak bir bakıma önemli bir boşluğu da doldurmuş oldu. Mitolojinin alanına giren edebiyat, sanat, felsefe gibi alanlar geniş olarak işlenmiş dergide. Hece, sayfalarını genç isimlere açarak mektep dergi özelliğini korumak istiyor. Hece'de İlkler bölümünde yeni isimlerle okurlarını buluşturuyor. Derginin nisan ve mayıs sayılarında 6 Şubat depremine dair hazırlanan dosyalar ile depremin yıkıcı etkisi edebiyatın gözüyle okuyucuya ulaşmış oldu. Cahit Koytak'ın Artçı Şiirler'inden;

"Artık hep sokaktayız, evet evet,
Evlerimiz kimimizin başına,
Kimimizin içine yıkıldı çünkü;

Artık şiirlerle, şarkılarla
Tüneller açacağız,
Kolonlar dikeceğiz"

Mehmet Solak, Başka Bakış bölümünde edebiyat dünyasına farklı bir bakış açısı ile yorum ve eleştiride bulunuyor. Yakın Bakış; dergide kişilere, kitaplara detaylı incelemelerin yapıldığı bir bölüm. Fahri Tuna, Ayşe Altıntaş, Sezai Karakoç Hatıralar, İbrahim Yolalan… yakın bakışta işlenen konu ve isimlerden bazıları. Mehmet Aycı 2023 yılında da portre yazılarına devam etti. Mustafa Everdi, Murat İpekoğlu, Ahmet Usta, Bahtiyar İstekli, Necdet Subaşı… Aycı'nın yazdığı isimler.

Hece'de şiirleriyle; Cahit Koytak, Hüseyin Atlansoy, Faruk Uysal, Yunus Emre Altuntaş, Mehmet Solak, M. Ali Köseoğlu, Bilal Can, Ethem Erdoğan, Aziz Kağan Güneş, Mustafa Uçurum, Kadir Tepe Eyyüp Akyüz, Şadi Oğuzhan, Ali Sali..yer alan şairler. İsrail'in 7 Ekim'de başlattığı saldırıların ardından yaşanan soykırım dergilerin de ilk gündemi oldu. Hece, kasım ve aralık sayısında Gazze'ye dair şiir ve yazıları taşıdı sayfalarına.

Yunus Emre Altuntaş'ın 324. Sayıda yer alan şiirinden;

“haydutsun ey israil geldin uçaklarınla,
markalı ayakkabılarınla, starbucks bardaklarınla haydutsun
ödül dağıtan kara hahamlarınla, haydutsun geldin gökyüzünden
çocukları öldürmek için,
çocuk kanı aktı sokaklarda
günlerce çocukların kanı aktı
ince ve küçücük kelimeleri vardı.”

Türk Edebiyatı dergisi

Ahmet Kabaklı’dan aldığı emaneti ara vermeden devam ettiriyor Türk Edebiyatı dergisi. Ocak 2023’e 591. sayısı ile giren dergi bu yıl özellikle dosya konularına ağırlık verdi. Sinema ve Edebiyat, Şerif Aydemir, Nail Abbas Sayar, Günümüz Türk Şiiri, Âşık Veysel gibi dosya konularının yanında inceleme-araştırma yazılarıyla da öne çıkan bir dergi Türk Edebiyatı.

Derginin 600. sayısı hem 600. sayıya hem de cumhuriyetin 100. yaşına yakışan bir içerikle çıktı. Cumhuriyetin 100. yılı özel sayısı ile çıkan dergi, yüz yıllık serencamı titizlikle işlemiş. Şiir, hikâye, tiyatro, sinema gibi başlıklarla edebiyat dünyasının bir asrını ele alan dergi yetkin isimlerle arşivlik bir çalışma ortaya koymuş. Derginin ocak sayısı örnek teşkil edecek bir çalışmayla çıktı. Yaşayan isimlere değer verme konusunda edebiyat dünyamız oldukça zayıf. Türk Edebiyatı, Şerif Aydemir hakkında bir dosya hazırlayarak yaşayan bir değerimizi okurlarla buluşturmuş oldu.

Şerif Aydemir Dosyası’ndan: “Şerif Aydemir demek biraz da Cengiz Aytmatov demektir. Aile, insan, ana dil, tabiat hep öndedir ve Beyaz Gemi’ye binmişlerdir. Cengiz Dağcı’nın Korkunç Yıllar’ı gibi bir dönemin ıstırabı bitmiş, sadece yorgunluğa dönüşmüştür. Yaş grubu olarak bunu en fazla hisseden ediptir Şerif Aydemir. Çünkü Mustafa Kutlu’nun belirttiği gibi Şerif Bey sesi, yüreğinde biriktiriyor; sonra onu insanoğluna giydiriyor.” (Mehmet Cemal Çiftçigüzeli)

Edebiyat arşivlerinden gün yüzüne çıkarılan birçok yazı ve söyleşi ilk defa Türk Edebiyatı’nda okurlarla buluştu. İsa Kocakaplan’ın Cengiz Dağcı söyleşisi bu türden bir çalışma olarak yer aldı dergide. Tarık Buğra, Yahya Kemal, Fikret Kızıltuğ, Behçet Necatigil Yakup Kadri gibi isimler üzerine yazılan detaylı yazılar da kendine yer buldu dergide. 6 Şubat depremi de Türk Edebiyatı sayfalarında işlenen konular arasındaydı. Kitaplık bölümünde yeni çıkan kitaplar, Ajanda bölümünde ise sergi, tiyatro, sanat etkinlikleri hakkında bilgiler yer alıyor.

Hikâyeleriyle; Kaşem İsabeyli, Yıldırım Türk, Volkan Kara, İdris Yılmaz, Salim Nizam, Cihan Okuyucu, Ayşe Tüfekçi... gibi isimler yer alırken şiirleriyle; Nurullah Genç, Mehmet Aycı, Mustafa Ruhi Şirin, Abuzer Turan, Kenan Çarboğa, Muhammed Hüküm, İmdat Avşar, Yasin Mortaş, Rıdvan Yıldız... okurlarla buluştu. 601. sayıda Enver Akyol'un, İskender Pala ile Aşk Hikâyesi romanı üzerine gerçekleştirdiği bir söyleşi var.

602. sayıda Nurullah Çetin'in kaleme aldığı Mehmet Âkif'te Saltanat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet Algısı isimli makalesi önemli notlar içeren bir çalışma olarak yer alıyor dergide. Bu sayıda yer alan Türk Dünyası Kültür Başkenti Şuşa dosyası da Azerbaycan edebiyatına dair çalışmalara yer veren bir dosya.

Muhit Dergisi

İbrahim Tenekeci yönetiminde aylık olarak çıkan Muhit dergisi, 2023 yılına 37. sayısı ile girdi. Güncel olaylara, kültür sanat çalışmalarına sayfalarında sık sık yer verdiği için Muhit'in aktüel bir yönü de var. Ocak sayısında kış konusunu işleyen dergi, Özkan Uğur ve Erkin Koray hakkındaki yazılar, Mazhar Alanson'la yapılan söyleşi, depremle ilgili dosya boyutunda yazılar, Filistin konulu yazı ve şiirler ile edebiyatla günceli de buluşturmuş oldu.

Deprem konulu yazılarda farklı bir yol izleyen dergi, deprem bölgesinde yaşayan şair ve yazarların çalışmalarını okurlarla buluşturarak deprem gerçeğini birinci ağızdan kayıtlara almış oldu. Mehmet Tepe, Aziz Kağan Güneş, Ömer Yalçınova bu isimlerden birkaçı. Dergi kasım- aralık sayısını tam anlamıyla Filistin'e ayırdı desek yeridir. 48. sayıda yer alan Harun Yakarer'in şiirinden;

"Ben kurşun diyerek başlıyorum işe
Güllerin yeniden açtığını görmek için
Vurulsun diye elimi açıyorum
Siyonist Yaşarken köreltiyorum adımı"

Muhit'te okuyucuyu ilk olarak Hasan Aycın'ın çizimleri karşılıyor. Aycın, çizgilerle şiir yazmaya devam ediyor. Bu, günümüz edebiyatı için çok büyük bir şans. Hassas dengeler konusunda büyük bir hassasiyet gösteriyor dergi. 28 Şubat, 15 Temmuz gibi tarihsel olaylara güncelden bakarak yorumlar getiriyor. Dün-bugün karşılaştırması yapıyor. 38. sayıda Mustafa Özel'in 28 Şubat Düşünceleri bu minvalde bir yazı. Dalgalanan bir bayrakla çıkan mayıs sayısı, Türkiye vurgusunun sıklıkla yapıldığı metinlerin yoğun olarak yer aldığı bir sayı.

“Sırtımızdaki yükleri ve ayağımızdaki prangaları azaltacak şekilde kitabın, okumanın, öğrenmenin ve tanıklaştırmanın öne çıktığı; insanlığın gıptayla izlediği merhametli, adaletli, şerefli bir ülkenin yüzyılı. Nitelikle, hakkaniyet ve adaletle, liyakat ve ehliyetle, eleştirellik ve istişareyle donanmış kara sevdalıların; güzel işlerin arısı olan maharetli insanların ahiret bilinci eşliğinde inşa ve ihya ettikleri süreğen bir güzelleşme devriminin yüzyılı.”(Ali Emre)

Dergide seri yazılar da sık sık yer buluyor kendine. Erol Göka’nın“Aile ve Aşk Yazıları”, Kemal Sayar’ınŞiddet Kanayan Yaramız, Mustafa Akar’ın Geçen Günler dergideki seri yazılardan. Gündemi takip eden bir dergi Muhit. Kasım 2023 sayısı “Daima Filistin” diyerek Filistin Özel Sayısı olarak çıktı. Yazılar, şiirler, inceleme yazıları ile Filistin’in yanında olduğunu gösteriyor dergi. Muhit’in canlı bir yüzü var. Dergiye her sayı yeni isimler katılıyor, genç isimler kendine yer bulabiliyor dergide.

Hüseyin Atlansoy, Nurullah Genç, Süleyman Unutmaz, Mehmet Aycı, İbrahim Tenekeci, Mehmet Tepe, Arif Ay, Seyyid Ensar, Nurettin Durman, Ahmet Edip Başaran, Cevdet Karal, Cengizhan Konuş, Mehmet Narlı... Muhit’te şiirleriyle yer alan şairler. Dergide öyküleriyle yer alan isimler; Zeki Bulduk, Aynur Dilber, Fatma Nur Uysal Pınar, Muhsin Macit, Güray Süngü, Betül Nurata, Murat Güzel, Meral Afacan Bayrak... Dursun Çiçek’in gezi, Mustafa Özçelik’in inceleme-araştırma, Gökhan Gökçek’in tarih yazıları, yeni çıkan kitaplar hakkında yazılan inceleme yazıları Muhit’te okuyucularla buluşmaya devam ediyor.

Sözcükler

101. sayısı ile çıktı 2023’ün ocak-şubat sayısı Sözcükler dergisi. İstikrarlı duruşunu her yeni sayısıyla pekiştiriyor dergi. A. Turgay Fişekçi ve Burcu Yılmaz var derginin yönetim ekibinde. Sözcükler önemli bir boşluğu dolduruyor diyebiliriz. Şiir, öykü, deneme tüm edebiyat dergilerimizin değişmezleri arasında. Dergilerde kendine çok fazla yer bulamayan; araştırma, inceleme, eleştiri türlerinde çalışmalara sayfalarında sıklıkla yer veren dergi, arşivlik çalışmalarla da buluşturuyor okurlarını. Derginin ilk sayfaları geleneksel hale gelmiş tarzda Cevat Çapan şiiri ile açıyor sayfalarını. Çapan hem şair hem de araştırmacı kimliğiyle edebiyat dünyamızda önemli bir isim. Oğuz Demiralp’in arşivlerden süzülüp gelen yazıları edebiyat tarihi adına da önemli çalışmalar. Tanpınar ve Paris, Tanpınar ve Paris’te Resim, Sâmiha Ayverdi, Suat Derviş ve İstanbul, Kafka’nın Başkalaşım’ını Okuduktan Sonra... gibi yazıları altı çizilerek okunacak notlar barındırıyor.

Tahir Abacı'nın Edebiyatımızda Üç Kemal yazısı; Yaşar Kemal, Kemal Tahir ve Orhan Kemal'i işleyen bir yazı. Elif Batuman'ın güncelle edebiyatı birleştirdiği, Ukrayna Savaşı Gölgesinde Rus Klâsikleri yazısı Batuman'ın anıları eşliğinde kaleme alınmış, Rus edebiyatının klâsik olmuş yazar ve eserlerinin ele alındığı bir yazı. Sözcükler'de şiirleriyle yer alan şairler; Cevat Çapan, Nihat Ziyalan, Ahmet Telli, Tahir Abacı, Turgay Fişekçi, Hakan Sapmaz, Figen Şentürk, Oğuzhan Akay, İzzet Göldeli, Hilal Özdemir, Gökhan Turgut, Emin Kaya, Roni Margulies... Sözcüklerde öyküleriyle; Defne Suman, Evren Kuçlu, Emre Kanacı, Fadime Uslu, Celal Üster, Erdem Yalçın, Merve Kurun, Sidem Samsun, Özgen Köleli, Yeline Tayfur, Fatih Yiğiter, Batıkan Köse, Mehmet Kavuk... okurlarla buluştu.

Notos

İki aylık edebiyat dergisi alt başlığı ile yayınlanan Notos dergisinin ana başlığı "Notos Öykü". 2023'e 95. sayı ile merhaba dedi Notos. 2024'e 100. sayısı ile girecek. Semih Gümüş yönetiminde çıkan dergi, Aganta, Öykü, Günün Konusu, Kısa Soru-Yanıt, gibi bölümlerden oluşuyor. Günün Konusu dergide dosya boyutunda ele alınan konulardan oluşuyor. Gülten Akın, En Önemli 40 Polisiye, ItaloCalvino, Mekânın Ruhu Ruhun Mekânı gibi kişi ve konular 2023'te bu bölümde ele alınmış.

Mehmet Can Doğan'ın Gülten Akın yazısından: "Gülten Akın iç-dış gerilimine ikinci kitabıyla toplumsal bir boyut da ekler ve kadının birey olarak belirip benimsenmesini engelleyen yapıyı görünür kılar. Özellikle kitaba adını veren ve öznenin edimini bildiren 'Kestim Kara Saçlarımı' adlı şiir toplumdaki kadın algısına karşı bir hamledir."

Dergide; IanFleming, RaymondChandler, Kadire Bozkurt, Peter Meldelsund, Hikmet Hükümenoğlu, PaulinaFlores... ile yapılan söyleşiler var. 96. sayıda Semih Gümüş'ün sorularını yanıtlamış Kadire Bozkurt. Öyküye, kendi öykü dünyasına dair içten cevaplar vermiş Bozkurt. "Ben öykünün uzunluğuyla kısalığıyla ilgilenmiyorum, etkisiyle ilgileniyorum. Etkiyi mümkün olduğunca en az sözle, sadelikle ve alçakgönüllülükle verebiliyorsam neden daha uzun yazayım ki." Günceli de edebiyatla buluşturarak sayfalarına taşıyor Notos. 98. sayının dosya konusu olan Mekânın Ruhu Ruhun Mekânı konusunda yaşanan felaketlerin edebiyata yansıyan yüzü işlenmiş.

Öykünün olduğu her yerde kendi sesini bulabiliyor dergi. Bin yıl öncesinden bile olsa öyküyle buluşabiliyoruz. 98. Sayıdaki Zeynep Bengü'nün SeinŞonaga hakkında kaleme aldığı yazı da bu çizgide bir

deneme. Bin yıl önce Japonya'da yaşamış Şonaga'nın öykü dünyasıyla tanışıyoruz. Sevim Çiçek'le 97. sayıda yapılan söyleşide harareti hiç dinmeyen öykü-hikâye konusuna da değiniyor Çiçek. İsabetli bir tespit de var cümle aralarında. "Bir çift sözden önce hikâye, sonra öykü türüyor."Dergi okuyucularına seçkin bir kitap listesi sunuyor. Yazarların "seçtikleri" kitaplar dergide yine yazarın küçük notlarıyla sunuluyor. Çiyil Kurtuluş, Nilüfer Kuyaş, Buket Uzuner, Zafer Doruk... seçtikleri kitaplar ile Notos 2023 sayılarında.

Buket Uzuner'in Seçtikleri: Ursula K. Le Guin- Kadınlar Rüyalar Ejderhalar, Yaşar Kemal- Deniz Küstü, DeborahLevy- Bilmek İstemediğim Şeyler, Olga Tokarczuk-Sür Pulluğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde, Sevgi Soysal- Yenişehir'de Bir Öğle Vakti, Virginia Woolf, Kendine Ait bir Oda, Hermann Hesse- Bozkırkurdu. Notos'ta öyküleriyle; Gülten Akın, Natalia Ginzburg, Doğuş Benli, Onur Aykıl, Yapıncak Gürer, Aylin sökmen, LiamO'Flaherty, Hüseyin Peker, Emel Kaya, Işık Madak, Evrim Öktem, Kemal Selçuk, Mesut Barış Övün, Saliha Samanlı, Gökçe Köksal, Alev Yılmaz, Armağan Can, Hasan Taşkaya... yer aldı.

Varlık Dergisi

2023 ile birlikte 90. yaşına girdi Varlık dergisi. Dile kolay. Bir asra yaklaşan süreden bahsediyoruz. Kimler geldi kimler geçti desek saymakla bitmeyecek bir hazineyi içinde barındırıyor dergi. Türk Edebiyatı'nın modern yüzünü en iyi yansıtan bir süreci de geçmişten günümüze taşıyan Varlık, hem dergi hem de yayın olarak edebiyat, kültür, sanat dünyasının başı çeken yapısıyla ve genişleyen yelpazesi ile günümüzün de aranan, takip edilen dergilerinde olmayı sürdürüyor.

Derginin editörü; Mehmet Erte. Ocak 2023'te 1384. sayısına ulaşan dergide Erte'nin varlığı kuşatıcı bir rol de üstleniyor. Dergide Ömer Erdem, Leyla Arsal, Sevinç Çokum gibi isimlerin olması bunun bir göstergesi. Derginin nisan sayısında deprem konusu işlenmiş. Emre Zeytinoğlu, Zeynep Direk, Muharrem Ersin Kuşdil, Merve Çavuşoğlu, Ersun Çıplak, Selçuk Orhanve Sercan Ünsal deprem konusunda yazan isimler. Bazı yazılarda konunun ele alınış şekli deprem gerçeğini incitecek cinsten ithamlar barındırsa da bir edebiyat dergisinde toplumu derinden yaralayan bir konunun işlenmesi tarihe not düşülmesi anlamında önemli bir adımdır. Şairin Hikâyesi bölümlerinde; Özdemir Asaf, Atilla İlhan gibi şairler işlenmiş.

Temmuz 2023 sayısı derginin 90. yaşını kutladığı özel bir sayı. Hilmi Yavuz, Feyza Hepçilingirler, Ayşe Sarısayın, Murat Batmankaya, Nilay Özer, Alphan Akgül, Ali Özgür Özkarcı ve Hıdır Eligüzel derginin 90 yıllık serüvenini anılar ve Varlık'a can veren isimler eşliğinde anlatıyorlar. Hilmi Yavuz'un yazısından: "Varlık'ı biliyordum elbette: Kabataş Erkek Lisesi öğrencisiydim ve Behçet Necatigil, o okulda edebiyat öğretmeniydi. Şiirler yazıyor, Hoca'ya veriyorduk. Varlık elbette, ama başka dergilerde de vardı Hoca'nın şiirleri yayınladığı: Yeditepe, örneğin! Hoca'nın ikinci şiir kitabı Çevre, Varlık Yayınları'ndan çıkmıştı; üçüncü kitap Evler'se Yeditepe Yayınları'ndan... Hoca, ondan sonraki kitaplarını, Yaz Dönemine kadar Varlık Yayınları'ndan yayınlayacaktı..."

Birçok konuyu dosya boyutunda ele alıyor Varlık. Bu konular genelde derginin köklü geçmişine uygun düşen dosyalar oluyor. Mart 2023'de Cumhuriyet'in 100. Yılında Hak Temelli Kadın Dergileri ve Bültenleri konusunda; FeryalSaygılıgil, Yaprak Zihnioğlu ve Aslı Davaz yazmış. Kadın Yolu, Yeni İnci, Süs, Asar-ı Nisvan, Kadem, Kasın Bakışı gibi dergiler hakkında yazılar var dergide. Eleştiri kültürü, Solun Yersiz Yurtsuzlaşması, Biyosanat, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Eğitim, Kahve Kültürü ve Sanatı... dergide işlenen diğer konular. Dergide şiirleriyle; Şükrü Erbaş, Yusuf Alper, Mustafa Köz, Ersun Çıplak, Aslı Araklı, Kaan Eminoğlu, Haldun Kibar, Yasemin Çargıt, Ömer Erdem, Deniz Durukan, Emel Kaya, Güler Kalem, Arife Kalender, Soner Demirbaş, Taner Gülbek, Mehmet Özkan Şüküran, Medine Mayıs Akın, Kadir Aydemir, Dündar Hızal, Rezan Çakar, Orhan Emre, Elif Akyol, Betül Tarıman, Hüseyin Köse, Damla Koruk... yer aldı.

Muzaffer Kale, Hande Balkız, Sevinç Çokum, İsmail Saklak, Meral Çiçeklidal, Güler Kalem, Erendiz Atasü, İnan Palancı, Xeynep Parlar, İlyas Tunç, Semrin Şahin, Emine Altınkaynak, Hüseyin Kılıç, Olvido Ayşe Akan, Serap Karakuş Besi, Burcu Karakelle... derginin 2023'teki öykücüleri arasındaydı. Dergi her sayı Özge Ekmekçioğlu'nun desenleriyle açıyor sayfalarını. Kitaplar Arasında bölümünde kitaplara ve yazarlara dair notlar var. Düşünce, deneme, inceleme yazıları Varlık'ın sayfaları arasında okuyucularla buluşmaya devam ediyor. Dergide, Şeref Bilsel'in "Yeni Şiirler Arasında" ve Jale Sancak'ın "Yeni Öyküler Arasında" bölümleri genç isimlere yol gösterici özellikleri bakımıyla oldukça önemli notlar içeriyor. Muhatap alınmak dünyanın sessizliği karşısında kıymetli bir adım. Yeter ki karşılığını bulsun. Dergiye gönderilen şiir ve öyküler bu bölümde ele alınıyor. Feyza Hepçilingirler'in Türkçe Günlükleri Varlık okuyucuları ile buluşmaya devam ediyor.

Karabatak Dergisi

İki ayda bir çıkan Karabatak dergisi 12. yılına girdi. Ocak 2023'de 66. Sayısı çıktı derginin. Her sayı hazırlanan özel bir dosya var. Söyleşiler, poetik yazılar, inceleme-araştırma yazıları, öykü ve şiirler ile Karabatak usta isimlerin yanında yeni isimlere de yer vererek mektep dergi örneğini günümüzde yaşatan bir özelliğe sahip. Ahmet Yesevi, Necip Fazıl, EbûEyyûb el-Ensâri, Hacı Bayram Veli, Cumhuriyetin 100. Yılında Türk Dili ve Edebiyatı, Edebiyatın Filistin Cephesi gibi konuları dosya olarak ele aldı Karabatak. Dergi, Ali Ural'ın giriş yazısı ve şiirlerle sayfalarını açıyor. Ali Ömer Akbulut, Hasan Akay, Ahmet Akarsu, Eray Sarıçam, Mustafa Könecoğlu, Sevim Zehra Can Kaya... dergide poetik yazılarıyla yer alan isimler.

Ömer Lekesiz, Kâmil Yeşil... eleştiri yazıları da okuyuculara ulaştı. F. Hande Topbaş'ın gezi, Derya Özer'in tiyatro yazıları da her sayı Karabatak okuyucuları ile buluştu. Yeni çıkan kitaplar üzerine yazılar, yazarlar ile söyleşiler, görsel sanat yazıları da Karabatak'ın değişmez bölümleri arasındaydı. Projektör bölümünde genç isimlerle yeni kitapları üzerine söyleşiler yapılıyor. Hümeyra Yabar, Selman Nuriler, Nurcan Avı Bayraktar, Ali Seyyah... bu bölümde söyleşi yapılan isimlerden. Derginin bir de usta isimlerle gerçekleştirdiği söyleşiler var. Mustafa Kara, Mehmet Narlı, İrfan Çalışkan, Ömer Lekesiz... söyleşi yapılan isimlerden. Mustafa Kara söyleşisinden: "Bütün diller saygıdeğerdir. Çünkü hepsi Allah'ın birer "ayet"idir. Yesevî'nin Türkçeyi kullanması ise bir tercih meselesi değil, bir zaruretti. Çünkü muhatapları başka dil bilmiyordu. Peygamberler gibi toplumların mürşidleri de hitap ettikleri toplumun dilini kullanmak zorunda idi." (66. Sayı)

Dergide şiirleriyle yer alan şairler; Ali Ural, Meryem Kılıç, Adem Yazıcı, Ali Seyyah, Hüseyin Akın, Şafak Çelik, Nurettin Durman, Eray Sarıçam, Cengizhan Konuş, Yunus Emre Altuntaş, Sümeyra Yaman, Mustafa Uçurum, Filiz Eneç, Hasan Akay, Ayşe Altıntaş... Karabatak'ta 2023 yılında öyküsü yer alan yazarlar; Fatma Türk, Gülnaz Eliaçık, Gülsüm Uysal, Mustafa Uçurum, Hümeyra Yabar, Hande Aydın, Süleyman Unutmaz, Zeynep Emirdağ...

Cins Dergisi

Cins dergisi İsmail Kılıçarslan yönetiminde aylık çıkan bir dergi. Derginin genç heyecanı tüm sayfalarında hissediliyor. Her alt başlığı farklı bir seslenişle çıkıyor derginin; yeni başlangıç, yarın arayışı, kırılmış kuş

sesleri, iç muhasebe, kara panter, put kırma töreni, bin yıllık yemin, hafıza defteri, kılıç darbesi Ali ve Zübeyr Özlemi, Hayber Hatırlatması…

Hüseyin Atlansoy'un anı-günlük tadındaki yazılarını okumak için mutlaka Cins'i takip etmek gerekiyor. Uzun bir süredir derginin açılışı Atlansoy ile yapılıyor. Mustafa Çiftci'nin hikâyeleri, Ömer Erdem'in Sezai Karakoç merkezli anıları, Güray Süngü'nün Başka Dünya Öyküleri 2023 yılında da okuyucularla buluşmaya devam etti. Savaş Ş. Barkçin ufuk açıcı yazılarıyla Cins'teki yerini alan isimlerden. Ahmet Melih Karağuz teknoloji ve daha çok yapay zekâ çalışmalarının sesi olan yazılırıylaCins'teydi.

Tarık Tufan, Kemal Sayar, Esra Kartal Soysal, Halil İbrahim Üçer, Muhammed Yazıcı, Serkan Nergis, Ali Emre, Prof. Dr. GregoryJusdanıs, Prof. Dr. Uğur Gürsu, Prof. Dr. Nuri Sağlam, Hüseyin Akın, Mehmet Dinç, Mehmet Güven Avcı, Selahattin Yusuf, Kâmil Yeşil… ile yapılan söyleşiler yer aldı dergide.

İsmail Kılıçarslan ironiyi yazılarında çok sık kullanan yazarlardan. Bun tür yazılarıyla gündemin de nabzını tutan bir ses olarak yer aldı Cins'te. Ablan Bilime İnanıyor Bebeğim, Tek Bir Vazife; Yıkılma Sakın, Hizaya Gir ve Boz Oyunu, Bize Bıçak İşliyor Artık, Gençlikte Yapılan Yazım Yanlışları… Kılıçarslan'ın kaleminden çıkan yazılar. Hasan Aycın'ın çizgileri de derginin görsel yönünü destekleyen çalışmalardandı. Başlama Vuruşu'nda şairlerin şiirle olan mesafeleri ve şiiri yolculukları yer alıyor. Bir şiire nasıl başlanır üzerine notlar var bu bölümde. Hayriye Ünal, Hakan Şarkdemir, Zeynep Arkan, Ali Ural, Ali Ayçil, Şakir Kurtulmuş, Kübra Kuruali, Nurettin Durman… 2023'ün başlama vuruşu şairleriydi.

"18 Soruda Nasılsın?" bölümünde kısa sorulara kısa cevaplar verdi birçok isim. Ali Görkem Userin, Hakan Bilgin, Çiğdem Dürüşken, Asım Cüneyd Köksal, Nisan Kumru, Özgür Taburoğlu, Ökten, Yavuz Yiğit… Zana Özgenç, Mustafa Ulusoy, Yasin Taçar, Murat Güzel, Büşra Bağdat, Muhammed Yazıcı, Ömer Faruk Lekesiz, Şeyma Önder, Mustafa Sami, İrfan Tabanca, Gülsena Afra Ersan, Sadık Yemni, Sadettin Acar, Nurullah Çetin, Serdar Bilir, Fahri Yetim, Erdal Kurğan, Habibe Bektaşoğlu, D. Mehmet Doğan, Ömer Yalçınova, Peren Birsaygılı Mut… denemeleriyle Cins'te yer alan isimler.

Şahkurt Emirdağlı'nın; Bir Taş At bölümü tavsiyelerin olduğu içerikler sunuyor okuyucuya. Bir Şiir Oku, Bir Kitap Oku, Bir Pasaj Oku, Bir Film Seyret gibi başlıklar altında atılıyor taşlar. Öyküleriyle; Musa Yaşaroğlu, Mustafa Uçurum, Mehmet Şeker, Arslan Karadayı… Cins'teydi. Tuırgay

Anar, Türk ve dünya edebiyatından romanları tahlil etti köşesinde. Cemal Şakar, Cins Defter'de aldığı notları paylaştı.

Sincan İstasyonu

Abdulkadir Budak yönetiminde Sincan merkezli olarak iki ayda bir çıkan Sincan İstasyonu dergisi; şiir, yazı, öykü, söyleşi, mektup, başlıkları altında topluyor çalışmaları. Eleştiri yazıları ve poetik metinler dergide önemli yer tutuyor. Kemal Gündüzalp'in "1970'lerin Egemen Şiiri Toplumcu Gerçekçiler" yazısı 123 ve 124. sayıda yer alan detaylı bir yazıydı. Eray Canberk, Aydın Afacan, Engin Berk, Halil İbrahim Özbay, Gültekin Emre, Atilla Birkiye, Belgin Önal, Şahin Taş, İlhan Kemal, Adnan Gül... dergide eleştiri yazılarıyla yer aldı.

Eray Canbek'in Şiirden/ Şairden yazıları şiirin nabzını tutan yazılardı. Türk ve dünya edebiyatından birçok şair ve şiire dair notlar paylaşıyor Canberk. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ebubekir Eroğlu, Nizami, Orhan Duru, Sina Akyol, Behçet Necatigil, Abdulkadir Budak... bu isimlerden bazıları. Ocak –Şubat 2023 sayısının kapağında Cem Savran var. Çıkardığı dergilerden, kitaplarından bahsediyor Savran. Celal İlhan, Tuğrul Keskin gibi isimlerle de söyleşi yapılmış dergide. Öykü derginin her sayısında yer almıyor. Sayı olarak da az öykü var dergide. Ahmet Zeki Yeşil, Aynur Kılınç, Nafia Altınok, Şahbender Korkmaz... öyküleriyle yer alan isimler.

Dergide şiirleriyle yer alan şairler; Mustafa Köz, Ferruh Tunç, Ali Asker Barut, Yılmaz Arslan, Fatma Garip, Selami Şimşek, Turgay Kantürk, Mustafa Ergin Kılıç, Rezzan Çakar, Aydın Afacan, Ahmet Şerif Doğan, Mustafa Eroğlu...

Hece Öykü Dergisi

İki ayda bir çıkan Hece Öykü dergisi, günümüz edebiyatında öykünün nabzını tutan dergilerden. Kendini sürekli yeniyor dergi. Yeni bölümler, yeni isimler, dosya konuları dergiyi canlı tutuyor. Benim Öyküm, yazarların kendi öykü dünyalarını anlattıkları bir bölüm. Genç öykücüler için yol gösterici notlar var yazarların anlatılarında. Âlim Kahraman, Zeynep Sati Yalçın, Gamze Güller, Sema Bayar... gibi isimler öykü yolculuklarını anlattılar. Kaldığı Yerden, Öykücünün Sözlüğü, Öykü Üzerine, Üç Anahtar, Başka Dünyaların Öyküleri gibi bölümler dergide öykü okurlarına yeni ufuklar açacak içerikler sunuyor. 2023 yılında ilk kitap söyleşilerinde; Zübeyde Andıç, Zeynep Sayman, Vildan Külahlı Tanış, Fatma İçyer ilk kitap heyecanını paylaşan isimler.

Hece Öykü'de İlker bölümünde dergide ilk kez görünen isimlerin ağırlandığı bir bölüm. Buket Uçar, Zeynep Akyol, Sinem Çağlancı, İbrahim Tekpınar, Ahmet Uysal, Şahin Tağızade, Ahmet Yılmaz, Jale Önder Arıcı, Feyza Kartopu, Arif Semih Sulubulut, Anıl Bayram, Esra Adalı, Nihal Uyar, Elif Canıbek Kesikoğlu, Ahsen Dalca Korkutan, Fatih Bulut, Hüseyin Burak Us, Aslıhan Keleş Kurtoğlu, Seher Özden Bozkurt, Betül Karapınar, Rümeysa Oğuz, Ali Kurt, Melisa Yılmaz, İbrahim Gürel, Ayşe Şahin, Özge Korkmaz, AşyeGubar, Abdurrahman Alkan, Nalan Çalışkan, Köksal Geçer... 2023'de ilk kez görünen öykücüler. Mehmet Aycı her sayı Yaşadığım Gibi diyerek öykü tadında notlarını paylaştı Hece Öykü'de. Derginin 116. Sayısında Kemal Sayar ile "Şehir ve Yas Üzerine" konulu bir söyleşi yer aldı. Aynı sayıda "Şehir ve Yas" dosyasında yazarların depreme dair yazıları yer aldı.

2023 yılında Hece Öykü'de öyküleriyle yer alan isimler; Necati Mert, Müzeyen Çelik, Hâle Sert, Ayşe Ünüvar, Nagihan Şahin, Zeynep Sati Yalçın, Selim Erdoğan, Zübeyde Andıç, Kuddusi Demir, Birgül Yangın Aslanoğlu, Ayşenur Gülsüm Karabaşoğlu, Meral Afacan Bayrak, Mustafa Uçurum, Murat Yurdakul, Fatma İçyer, Hatice İbiş, Hande İkbal, Selma Maşlak, Elif İlhan Yücer, Ayşe Altıntaş, Safiye Gölbaşı, Rüveyda Durmaz Kılıç, Soner Oğuz, Selam Aksoy Türköz, Ayşe Atila, M. Talha Özmen, Hale Sert, Tuba Dere, Emrah Kanlıkama, Hüseyin Hakan, Fatma Ünsal, Ayşe Bağcivan, Buket Uçar, YasaminGholamrahmani, Eyüp Tekin, Mustafa Çiftci, Mihriban İnan, Ali Necip Erdoğan, Mesut Doğan, Esra Kılıç Türedi, Hande İkbal, Kenan Yusuf, Fatma Nur Uysal Pınar, Berna Atagün, Hatice İbiş, Ahmet Yılmaz, Sercan Ceylan, Mehmet Aycı, Serkan Türk, Feyza Ay, Ahmet Karacan, Melek Tosun, Nursultan Taş, Arzu Özdemir...

Kitaplık Dergisi

30. yılına girdi Kitaplık dergisi. Ocak – Şubat 2023'te 225. sayısı buluştu okurlarla. Şiir, söyleşi, öykü türleri derginin değişmezleri arasında. İnceleme-araştırma yazıları dergide önemli yer tutuyor. Dergi son yıllarda sınırları ortadan kaldırdı diyebiliriz. Bu biraz da dergi yönetiminin tutumuyla ilgili bir durum. Elbette bu olumlu bir tutum. Edebiyatın birleştirici ruhunu yansıtıyor dergi. Süreye Berfe, Ömer Erdem, Ali Ayçil, Betül Tarıman, Cevdet Karal aynı sayıda yer alıyor Kitaplık'ta.

2023'te Kitaplık'ta; EugeneIonesco, Memduh Şevket Esendal, Garabed Bey, Oktay Akbal, ItaloCalvino... gibi isimler dosya boyutunda ele alındı. Araştırma yazılarında Mehmet Can Doğan'ın Bilinmeyen İlk

Şiirleriyle Ahmed Arif, Abdullah Uçman'ın Beş Şehir'in Ankara'sı, Üzeyir Karahasanoğlu'nun Latife Tekin'in Zamansız'daki Dil ve Düşünce Dünyası gibi ilgiyle okunacak yazılar Kitaplık okurlarıyla buluştu. Kitaplık'ta Murat Gülsoy, B. Nihan Eren, Zeynep Berktaş, Ahmet Telli, Yücel Kayıran, Feyza Hepçilingirler, Çiğdem Erkal, Tuğrul Tanyol gibi isimlerle söyleşiler yapılmış. 226. Sayıda Yücel Kayıran Abdullah Ezik'in sorularını cevaplamış. Kayıran söyleşisinden:

"Biçim ve dil arayışı daimidir, daimi olması gerekir. Ama bu genel olarak özel bir dil ve biçim arayışı değil. Bir bakış tarzını, bir söz dağarını, hayatın olağan akışı karşısında devam ettirme çabasıdır, biçim ve dil arayışı. Yaşamın olağan akışının getirdiği yeni durumları, daha önceki durumları dile getirdiğiniz biçimle dile getiremezsiniz."

Dergide şiirleriyle yer alan isimler; Hüseyin Peker, Gültekin Emre, İzzet Gövdeli, Emel Kaya, Bakir Dadır, Nihat Ziyalan, Ersun Çıplak, Serhat Uyurkulak, Muzaffer Kale, Zehra Çiçekçi, Elif Sofya, Mehmet Erte, Baki Ayhan T., Cevdet Karal, Ömer Erdem, Süreyya Berfe… Rıza Kıraç, Gökhan Yılmaz, Batıkan Köse, İlhan Durusel, Alper Beşe, Üzeyir Karahasanoğlu… Kitaplık'ın öykücülerinden. Mehmet Can Doğan, Ahmet Arif hakkında yazmış. Bilinmeyen bir şiirine dair notlar paylaşmış Doğan. Şiirden:

"Sana güvercinlerle haber gönderdim,
Bir çocuk saflığıyls dua et.
Ve zambaklar gibi susuyor mevsim…
Sedef kayalıklarla başlıyor avdet."

Ay Vakti Dergisi

Yıl:23, sayı: 202 diyerek 2023 yılına girdi Ay Vakti dergisi. Bu sayının ana teması depremdi. Derginin Giriş yazısından: "Sözün bittiği yerdeyiz… Tarih 06 Şubat 2023. Saatler 04.17'yi gösterdiğinde eşine az rastlanan bir depremle sarsıldık. Büyüklüğü 7.7 olan bu depremin şokunu atlatamadan saat 13.24'te 7.6 büyüklüğünde ikinci bir depremle savrulduk…" 203. sayıda da deprem merkezli yazı ve şiirler yer aldı. Ay Vakti; şiir, deneme, inceleme, öykü, günlük, piyes gibi türlerde çalışmalara yer veriyor.

Dergide şiirleriyle; Adem Turan, Nurettin Durman, Şakir Kurtulmuş, Muhsin İlyas Subaşı, Selami Şimşek, Mehmet Baş, Güven Fatsa, Oğuzhan Asım Güneş, Mehmet Sertpolat, Semra Saraç, Ali Yaşar Bolat, Ferhat Öksüz, Hüseyin Çolak, Yasemin Kuloğlu, İmran Sadai, Mustafa Özçelik, Yavuz Ertürk, Yavuz Selim Yaylacı, Sinan Davulcu… Günlükleriyle; Recep

Garip, Suat Tekin, EyyüpAzlal, Mehmet Sertpolat, Muhammed Korkmaz, Semra Saraç...

Denemeleriyle; Salih Uçak, Semra Saraç, Necmettin Evci, Naz, Sadettin Açıcı, Şeref Akbaba, Mustafa Özçelik, Necip Asım, Erol Erdoğan, Ömer Eski, Hayrettin Taylan, Mustafa Işık, Ayhan Sağmak, Ahmet Yılmaz, Ahmet Çapku, Erdoğan Muratoğlu dergide yer aldı. Hikâyeleriyle; Nurşah Karaca, Züleyha Kayaoğlu Eker, Ahmet İşler, Seher Özden Bozkurt, Ebubekir Koçak, Necmettin Evci... İnceleme yazılarıyla; Sait Özer, Selami Şimşek, Mustafa Kara, Hasan Doğan, Kibar Ayaydın... Piyesleriyle Semra Saraç okuyucu ile buluştu.

Aydos Dergisi

Aydos dergisi, 2023 yılında da çıkışını sürdürdü. Sıddık Ettaş'ın gayretleri derginin her satırında hissediliyor. Dergide 2023 yılında şiirleriyle; Ercan İriş, Mustafa Karasoy, Necmettin Atlıhan, Sıddık Ertaş, Ulaş Konuk, Davut Güner, Hatice Ermiş Özdemir, Tolga Daver, Murat Soyak, Münir Çakmak, Ahmet Hakan Karataş, Kenan Çayıroğlu, Rıdvan Temiz, Mustafa Işık, Ahmet Hikmet Arvas, Erol Erdoğan, Talip Işık, Emre Gül, Zeynep Yıldırım, Emirhan Vardar, Mahmut Derviş, Sude Işılay Kökez, Orhan Türkan, Salih Varlı, Fatih Tuyli, Mustafa Rıdvan Üneş, Berfin Ay, Muhammed Sinan Kökçü, Ahmet Ali, Ahmet Rıfat İlhan, Hüsna Işık, Hatice Doğan, Betül Emir, Aynur Karakuş, Esma Sultan Karadağ, Şule Duru, Erol Yılmaz, Kemalettin Bal, Alpaslan Durmuş, Sinan Davulcu, Adnan Berber, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Vahdettin Oktay Beyazlı, Bünyamin Demir, Fesih Vural, Sedef Keklik, Canip Kaya, Suavi Kemal Yazgıç, Ömer Faruk Yelkenci, Berat Aydın, Aycan Kara, Rıdvan Yılmaz, Serkan Şafak...

Öyküleriyle; Suavi Kemal Yazgıç, Mustafa Zahid Ergün, Sevda Deniz K., Abdulnasır Doğru, Ömür Yaşar Kondel, Şule Doğru Koçyiğit, Hümeyra Yıldırım, Leyla Çağman Esen,Mizgin Alp, Tahsin Çayıroğlu, Nisa Uğurlu, Alpaslan Durmuş, Emine Yıldız Er, Rabia Efe Coşkunlu, Hayati Özgür...

Denemeleriyle; Mustafa Uçurum, Hayrettin Taylan, Davut Güner, Esma Sultan Karadağ, Emre Gül, Şadi Oğuzhan, Orhan Gazi Gökçe, Vahdettin Oktay Beyazlı, Yusuf Tosun, Canip Kaya, Ali Bal... yer aldı. Sıddık Ertaş, dergilerden dizeler bölümünde edebiyat dergilerinden seçtiği dizeleri paylaştı okurlarla.

Bir Nokta Dergisi

Yıl: 22, Sayı: 252 diyerek girdi 2023 yılına Bir Nokta dergisi. İstikrarlı, edebî duruştan taviz vermeden, sağlam duruşu da ihmal etmeyen yayın anlayışını derginin tümünde uygulayan bir hassas duruşu var derginin. Derginin her sayısı Mürsel Sönmez'in manifesto tadındaki açılış yazıları ile başlıyor. 257. sayının Giriş yazısından...

"Edebiyat kendisini "gerçek"leştirirken; sözcükler, imgeler, düşünceler, duygular da o gerçeklikten pay alıp pay dağıtarak insana alan açma uğraşı değil midir? İnsanı tüm varlık ve oluşla yekâhenk kılan büyük hakikat "cümbüşü" ya da şehrâyinine sözcükler eşliğinde yapılan bir koşu değil midir edebiyat aynı zamanda? Elbette her kafa yoranın yüklediği bir anlam vardır bu uğraşa. Yaratılış curcunasındaki rengârenklik burada da kendisini gösterir. "Her mazhar kendi kârını işler" ve herkes kendince yorumlar. Bu durumda hakîkatinkaşısında duran "bâtıl" da oyunun bir parçası oluyor ve hepsi aynı sahnede görünürlük buluyor."

Dergi mart sayısında deprem konusunu işledi. Kasım sayısında Filistin vurgusu ile çıktı. Dergide şiir, deneme, öykü yanında Nurettin Durman'ın Beylerbeyi Günlükleri, Ercan Ata'nın söyleşi ve değerlendirme yazıları yer aldı. Ercan Ata 2023 yılında bir Nokta'da; Sedat Sayın, Murat Soyak, Hüseyin Akın, Kadir Ünal, Suavi Kemal Yazgıç, Ali Ural, Şakir Kurtulmuş ile söyleşiler yaptı, şairlerin kitapları hakkında yazdı. Mustafa Aycın, dergide çizgileriyle yer aldı.

2023 yılında Bir Nokta'ya şiirleriyle katkı sağlayan isimler; Mehmet Atilla Maraş, Mehmet Ömer Kazancı, Suavi Kemal Yazgıç, Yasemin Kuloğlu, Hüseyin Burak Us, Adnan Berber, Mehmet Kurtoğlu, İbrahim Eryiğit, Ali Yasin Güzey, Berat Bıyıklı, Salih Varlı, Süleyman Çelik, Özcan Ünlü, Mahmut Avcı, Bünyamin Durali, Rıdvan Kadir Yeşil, Kadir Ünal, Ümit Zeynep Kayabaş, İsmet Demir, Hasanali Yıldırım, Halil Kethüdaoğlu, Tunay Özer, Yasin Mortaş, Metin Tavukçuoğlu, Abdurrahman Karakaş, Meral Afacan Bayrak, Mehmet Baş, Hayrettin Taylan, Ahmet Yılmaz, Nurettin Durman, Şakir Kurtulmuş, Ercan Ata, Abdurrahman Adıyan, Mustafa Özçelik, Müştehir Karakaya, Berat Bıyıklı, Erol Yılmaz, Fatih Öğüt, Önder Metin, Mustafa Işık, M. Latif Bakış, Süheyla Sancar,Yaşar Bedri Özdemir, Mehmet Şamil Baş, Burhan Tuz, Sinan Davulcu, Fazıl Furkan Hız.

Öyküleriyle; Nermin Tenekeci, Halit Yıldırım, Ahmet Yılmaz, Hasanali Yıldırım, Engin K. Demir, Mehmet Kurtoğlu, Ezgi Fatma Açıkgöz,

Mustafa Uçurum, Elif Neslihan Güney,AhmedSadrettin, Fehmi Demir, AliBarskanmay, Ali Tuna, Hüseyin Mehmet, Yunus Atalay, Yasemin Kuloğlu, Tahsin Hamdi Yılmaz, İbrahim Kaya dergide yer alan öykücüler. Deneme, Makale, kitap ve portre yazılarıyla; Arif Dülger, Ercan Ata, Suavi Kemal Yazgıç, C. Hüseyin Düz, Hasanali Yıldırım, Mürsel Sönmez, Sedat Sayın, Müjdat Uluçam, Nabi Çömez, Peren Birsaygılı Mut, Mustafa Özçelik, Berat Bıyıklı, Zekeriya Şimşek, Asım Keser, Rıdvan Kadir Yeşil, Cemile Şen, Hayrettin Taylan, Enver Çapar, Nuray Alper, Tahsin Hamdi Yılmaz, Mehmet Kurtoğlu, Fatih Öğüt, Nidayi Sevim, Hüseyin Ay, Yasin Şafak, Cengiz Karaefe, Temel Hazıroğlu Bir Nokta'daydı.

7 Ocak 2023'te kaybettiğimiz Yaşar Kaplan'ı dosya boyutunda yazılarla andı Bir Nokta. Süleyman Çelik, İbrahim Eryiğit, Arif Dülger, Recep Seyhan, Cemal Kılınç, Metin Demirci, Nurettin Durman, Orhan Kuyu dosyada yazan isimler. Fatih Türkyılmaz, kültür-sanat değinileri ile her ay edebiyat gündemine dair haberleri paylaştı okuyucular ile.

Şehir ve Kültür Dergisi

Şehir ve Kültür dergisi, ismiyle müsemma olan yayın çizgisini 2023'te de devam ettirdi. Şehirleri adımladık, ülkelere kadar uzandık, kültür ve sanatın şehre yansıyan yüzüyle tanışmış olduk.

Mehmet KamilBerse'nin Giriş yazıları ile başlıyor dergi. Gündemi değerlendiren, tarihi süreci dergi sayfalarına taşıyan, sağduyuyu işaret eden yazılar bunlar.

105. sayının Giriş yazısından...

"Kazanılan zaferden ziyade, zaferi kazanmak için yapılan mücadele hoşumuza gider. Asıl görmek istediğimiz şey zafer için yapılan mücadeledir. İnsanoğlu bir gayeye varmayı değil, o gayenin peşinde koşmayı seviyor. Aytmatov'un yapıtlarında başlangıç, aynı zamanda bitiştir. Başlayan her şey biter, biten her şey de yeni bir başlangıçtır. Zamanın erdiği bozkırlarda, gün, yüzyıl kadar uzun; geçen yüzyıllar ise bugün kadar yakındır aslında. Bu gezegen tadında bir coğrafya için çabalamak gayret sarf etmek gereklidir."

2023 yılında derginin ilk yazılarını Prof. Dr. Ümit Meriç kaleme aldı. Ayrıca dergide Nazif Gürdoğan da her sayı yer alan isimlerdendi. Kâmil Uğurlu derginin tek şairi olarak 2023 yılında da şiirlerini okuyucular ile buluşturdu. Bunlar ve daha fazlası günümüz kültür-sanat ortamı için değerli kıymetler olarak Şehir ve Kültür'ün okuyuculara bir armağanı olarak görülebilir.

2023 yılında dergide yer alan isimler; Prof. Dr. Ümit Meriç, Prof. Dr. Nazif Gürdoğan, Kâmil Uğurlu, Muhsin İlyas Subaşı, Mehmet Kamil Berse, Hülya Günay, Dr. Serhat Onur, Zülgaip Akkuş, Muhsin Karabay, Canan Coşar, Fahri Tuna, İbrahim Yasak, Necla Dursun, Şifanur Özçelik Şirin, Hüseyin Yürük, Ayşe Kasap, Salih Doğan, Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu, Ekrem Kaftan, Mehmet Mazak, Ahmet Narinoğlu, Sabri Gültekin, Memiş Okuyucu, Prof. Dr. H. Ömer Özden, Ülker Gündoğdu, Serdar Yakar, Nuri Durucu, İsmail Bingöl, Dr. Şakir Diclehan, Muhsin Duran, Seher Keçe Türker, Mehmet Kurtoğlu, Dr. İsrafil Kurulay, Mehmet Cemal Çiftçigüzeli, Prof. Dr. Mehmet Maksutoğlu, Özgen Gürbüz, M. Nihat Malkoç, Leyla Yıldız, Prof. Dr. Abdülhamit Avşar, Doç. Dr. Can Ceylan, Mehmet Sermet Molu, Ezgi Elçin Oynak, Akın Kurtoğlu, Prof. Dr. Süleyman Kızıltoprak, Mahmut M. Özdil, Ömer Faruk Akıncı, Prof. Dr. Beynun Akyavaş, Muhsin Karabay, Erbay Kücet, Ahmet Tek, Kazım Zaim, Ülkü Önal, Mustafa Eryaman, Dr. Önder Bayır, İsmail Göktürk, İbrahim Başer, Gözde Nur Sondül, Sadi Bayram, Mehmet Karagözoğlu, Erhan Erken, M. Cemal Öztürk, Elif Mert, Ahmet Köseoğlu, Melih Berse, Recep Seyhan, Özge Sena Bigeç, Bekir Sıddık Soysal, Prof. Dr. Adem Esen, Selahaddin Gezer, N. F. Oktay, Cem Eriş, İmdat Akkoyun,

Mehmet Nuri Yardım, portre yazılarıyla yer aldı dergide. Özcan Ergiydiren, Mustafa Tahralı, Hasan Çelebi, Hasan Aycın, Ünal Sakman, Mehmet Zeki Kuğşoğlu, İbrahim Ünal Kahraman, Özdemir Özsoy, Ali Akbaş, Sadettin Ökten, Reşat Şen, Mustafa Kutlu; Yardım'ın hakkında yazdığı isimler.

Bilal Arıoğlu, her sayı bir çiçeğe dokunuyor yazılarında; zambak, şakayık, hazan dalı, sarmÂşık, buhur-i meryem, hatmi çiçeği, süsen, haseki küpesi, hezaran, filbahri, yılbaşı çiçeği dergiye renk katan çiçekler.

2023 yılında dergide söyleşi yapılan isimler: Ahmet Faruk Aygün, Özgen Gürbüz, Fahri Tuna, Necla Dursun, Mamure Öz, Bekir Sıddık Soysal.

Yediiklim dergisi

2023 ile 400. sayısına ulaştı Yediiklim dergisi. Ali Haydar Haksal ve dergi ekibinin büyük özverileri ile çıkmaya devam ediyor dergi. Seri yazılar, akademik çalışmalar, şiir, deneme, öykü, söyleşi, kitap yazıları ve daha fazlası 2023'te de okuyucular ile buluştu. Dergi, Hasan Aycın'ın çizimleriyle selamlamaya devam etti okurları.

Dergide şiirleriyle yer alan şairler; Ali Günvar, Ali Haydar Haksal, Nurettin Durman, Sulhi Ceylan, Serdar Kacır, Osman Serhat Erkekli, Murat

Karacan, Eyyüp Akyüz, Metin Kaplan, Merve Nur Çokol, Serhat Ölçer, Tahir Çakmak, Hüseyin Alemdar, Mehmet Özger, Mehmet Yılmaz, Yusuf Emir Culha, Bahadır Dadak, Ethem Erdoğan, Halil İbrahim Karahan, Ebru Kazan, İmran Kaşgar, Yunus Karadağ, Burhan Özdin, Hayrullah Gürdağ, Mehmet Sertpolat, Aykağan Yüce, Yunus Emre Altuntaş, Mehmet Burak Canbaz, Volkan Kaleli, Ahmet Karpınar, M. Ertuğrul Evyapar, Semiha Nur Mıhçıoğlu, Sezer Taş, Arif Ay, Hatice Çay, Erkan Kara, Ahmet Bulut, Halil İbrahim Peşmen, Esmanur Güner, Taha Tayyib Karaaslan, Ferda Nayir, Eylül Özlem Öz, Önder Öztürk, Yeprem Türk, Abdullah Yalın, M. Ali Özdoğan, Yusuf Çınar, Alper Gencer, Muhsin İlyas Subaşı, Mehmet Baran, Zeynep Çilingir, Hakkı Aykaç, Taha Özdemir, Can Ülgen, Melih Aydın, Ömer Hatunoğlu, İshak Aslan, Fatih Memiş, Enes Mahir Yalım, Uğurcan Güler, Murat Türkcan, Eyüp Taşçı, Abdurrahman Karakaş, Hüseyin Şahin, Ekinci, Ayşe Adem,Demet Özöğür, Hüseyin Atlansoy, Osman Hakan A., Ebubekir Çağlar, Ahmet Arif Kutlu, Ahmet İşler, Yasin Mortaş, Mehmet Ali Abakay, Hakkı Aytaç, Mukaddes Yüzgeç, Şeyma Dağdeviren Gökçe, İrem Zeyren, Ayşegül Büyükçapar, Said Akl…

Deneme, makale, inceleme yazıları ile; Osman Bayraktar, Münire Kevser Baş, İsmail Kıllıoğlu, Osman Koca, Nihat Hayri Azamat, Erdal Çakır, Osman Serhat Erkekli, Mahmut Toptaş, Eren Buğdaycı, Selma Bölücek, Yusuf Emir Culha, Hülya Günay, Ahmet Selman Demirel, Mustafa Harun Şahin, Melek Ninovaoğlu, Mükerrem Mert, Erkan Kara, Ethem Erdoğan, Muhammed Erdemir, Yunus Berk Üstün, Hale Bengisu Çalışkan, Yavuz Balı, Duran Boz, Yakup Şafak, İsmail Demirel, Şenay Suluk Sencer, Yusuf Bülbül, Eren Buğdaycı, Şifanur Şahintepe, Yeprem Türk, Kemal Kahraman, Erdoğan Muratoğlu, Fatma Kaya, Fuat Arpa, Oğuzhan Gündüz, Yusuf Turan Günaydın, Cengiz Karagöz, Rabia Hıtay, Büşra Tektaş,Meryem Dua Kadğa, Mahmut Babacan, Mete Çamdereli, Ömür Yaşar Kondel, Muhammed Enes Can, Mustafa Bayraktar, İshak Aslan, Sevde Kahraman, Mustafa Özel, Fatih Öğüt, Abdulkadir Zeno, Burhan Tuz, Abdussamet Kınık, Ersin Nazif Gürdoğan, Arif Ay, Osman Hakan A., Adem Polat, Fatma Zehra Beyaz, Recep Topçu, Şule Dal, Jale Nur Turgut, Bedri Mermutlu, Ömer Erdem, Mehmet Maksudoğlu, Ahmet Cihan, Mehmet Görmez, Mehmet Güneş, Halil İbrahim Aydın, Fahrettin Gün, Özcan Ünlü, Hıdır Yıldırım, Erol Erdoğan, Selvigül Kandoğmuş Şahin, Eslem Kaplan,Celil Bozkurt, Fatih Demirel, İbrahim Şaşma,Gökhan Serter, Mehmet Cemal Issı, İzzet Gülaçar, Muzaffer Aktürk, Tahsin Gülhan, Nurettin Taşkesen, Talip Köktaş, Tuğba Şinşek, Musa Mert, Ömer Gündoğdu, Peren Birsaygılı Mut, Müzeyyen Hülya Günay, Ayşenur Yıldırım Yediiklim'deydi.

Öyküleriyle; Mukadder Uçar Beyoğlu, Refika Mert, Ayşe Koç, Irmak Güneş, Mümine Serap Kızılırmak, Osman Koca, Mükerrem Mert, Ayşe Altıntaş, Sevda Kahraman Özmen, Şifanur Şahintepe, Özgül Yaşar, Bünyamin Topçu, Refika Mert, İdris Yılmaz, Rukiye Aydın, Ahmet Ergin, Azimenur Ayaz, Havva Müslime Aktaş, Ahsen Dalca Korkutan, Sevgi Korkusuz, Esra Adalı, Dilek Aslaner, Ahmet İşler... dergide yer aldı. 2023 yılında Yediiklim dergisinde; Hüseyin Su, Ayşe Altıntaş, Hilmi Yavuz, Mücahit Gültekin, Funda Özsoy E., Hüseyin Atlansoy ile söyleşi yapıldı. Ali Haydar Haksal, dergide seri yazılarını yayınladı. Paris'e Giden Müslüman Gençler, Belkıs ile Süleyman, Montaigne: Düşüncesi, Denemeleri ve Çevirileri Üzerine, Jöntürkler Döneminde Filistin ve Siyonizm Sorunu...

Şiar Dergisi

Yıl:8, Sayı: 44 ile giriş yaptı 2023 Şiar dergisi. Serap Kadıoğlu yönetiminde çıkan derginin genel koordinatörlüğünü 2023'ten itibaren Sevde Yaşar Çimen yürütmeye başladı. İki aylık periyotlarla çıkan dergi, tüm zorluklara rağmen 2023 yılını eksiksiz tamamladı.

Dergide şiirleriyle; Bahtiyar Aslan, Eray Akpınar, Cihat Barış, Sevde Yaşar Çimen, Neslihan Döne, Sevda Altınkaya, Aykağan Yüce, Serpil Özlem Uçar, Şeyma Ergöktaş, Özlem Eylül Öz, Ahmet Yılmaz, Eray Yıldız, Sami Uluğ, Hayrullah Aslantekin, Nilüfer Zontul Aktaş, Mücahit Danabaş, Sezai Bozkurt, Sümeyye Dayan, Büşra Badeci, Hasan Nalçacı, Vahdettin Oktay Beyazlı, Esma Polat, İbrahim Halil Kaya, Eşe Özbek Demircan, Özlem Uluçay, Hüseyin Akın, Serap Kadıoğlu, Hatip Çiçek, Emine Uygun, Salih Yıldırım, Fatih Mehmet Özcan, Taha Tayyib Karaaslan, Mehmet Osmanoğlu, Zeynep Yıldırım, Ebrar Dumlu, Ekrem Batak, Nurullah Genç, Akif Dut, Enes Buğra Duman, Emir Almış, Hüseyin Şahin, Muttalip Saydulla, Evliya Çelik, Ahmet Keser, Semih Çar, Merve Özen, Oya Barutçu, Eren Kandemir, Muhammet Karagöz, İrem Mete yer aldı. Deneme, makale, inceleme yazılarıyla; Nuray Alper, Selim Ömeroğlu, Hümeyra Yargıcı, Zeynep Can, Sevde Yaşar Çimen, Müberra Zirve, Serap Kadıoğlu, Orhan Tepebaş, Selim Ömeroğlu, Esma Polat, Yusuf Tosun, Yunus Laçin, Yavuz Balı, Musa Yaşaroğlu, Semih Çar, Osman Nazım Ertuğrul, Mukaddes Benzer, Feyza Hidayet, Zeynep Yıldırım, Sude Yenin Şiar'daydı.

Öyküleriyle; Kuddusi Demir, Mustafa Gül, Turan Aydan, Hakan Osman Çaldağ, Enes Aslan, Ramazan Kayaoğlu, Ahmet Şevki Şakalar, Musa Yaşaroğlu, Şehriban Yaman, Ahmet Ergin, Recep Çelik, Fatih Can, Ahmet Yılmaz, Ayşe Öksüz, Furkan Uzun, Mehmet Gül, Yusuf Tosun,

Fatma Selin Kasarcı, Sevde Yaşar Çimen, Zehra Yenen Şiar okuyucuları ile buluştu. Vahdettin Oktay Beyazlı, ilk eserler söyleşisine 2023'te de devam etti. Ele aldığı şair ve yazarlarla söyleşi yapıp kitap ve şair üzerine notlar paylaşarak bütüncül ve emek mahsulü bir çalışma ortaya koyuyor Beyazlı. 2023 yılında; Emrah Tahiroğlu, Zübeyde Andıç, M. Sadi Karademir, Mürüvvet Özpehlivan, Hasan Nalçacı; Beyazlı'nın sayfasına konuk olan isimlerdi.

BİZİM KÜLLİYE

Mehmet Kurtoğlu

Aralık, Ocak, Şubat, Sayı: 94

Otuz yılı aşkın bir zamandır Elazığ'da üç ayda bir yayınlanan Bizim Külliye dergisi, Nazım Payam'ın genel yayın yönetmenliğinde çıkıyor. Edebiyat dünyasında önemli ve özel bir yeri olan derginin 94. Sayısı "Edebiyatımızda Veda ve Vefa" konusunu seçmiş. Kendine has bir çizgide yayının sürdüren Bizim Külliye seçtiği dosya konularıyla oldukça dikkat çekiyor. Özellikle edebiyatın alanına giren konuları seçmesi gerçekten dikkate değer. Ancak veda ve vefa dosyasında görüleceği gibi akademik yazılar dergiyi edebiyattan uzaklaştırmış. Bizim Külliye hikâye, deneme şiir, tahlil ve tenkit yazılarına öncelik vermelidir. Akademik tematik inceleme yazıları sıkıcı olduğundan okuyucunun ilgisini çekmemektedir. Bizim külliye dosya konusuyla çıktığından dolayı akademik tarzdaki yazılara yer vermek zorunda kalıyor olabilir. Ancak dosya konusu ile diğer yazı ve şiirleri dengeleyecek bir çizgide yayınlanabilir. Nazım Payam'ın "Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık" yazısıyla başlayan dergi, Nurettin Durman'ın "Ne Çok Şey Var Anlatacak", Davut Güner'in "Bre Gardiyan Ahmet, Ayaz Ahmet", Ömer Kazazoğlu'nun "Zaman Üstü" şiiriyle devam ediyor. Ayrıca Seval Koçoğlu "Zweig'ın Yastığı" öyküsüyle, Milay Köktürk "Vefa'dan Veda'ya: Varoluşun Trajedisi", Haşan Tutar "Merhamet Vefaya Muhtaç Mıdır?", Belkıs Altundaş Gürsoy "Aynı Yolun Yolcusu İki Kavram: Veda Ve Vefa", Şaban Sağlık "Edebiyatta Bir Vefasızlık Örneği Olarak Edebî Körlük, Kanon Ve 'Sükût Suikastı '", Yahya Akengin "Vedalaşmalar", Rabia Dirican "Vefa Ve Veda/Oluş Ve Bozuluş", Raziye Ersan "Dar Vakitlerin Veda Sözleri" Özgen Felek "Festschrift Namıdiğer Ne Olacak Bu Armağan Kitapların Hâl-İ Pürmelâli", Esma Kan Uruk "Veda Ve Vefa", Süleyman Daşdağ "Bir Şehir Bir İnsan", İrfan Görkaş "Veda: Varlığın Sonu, Sonun Varlığ", Şerif Aydemir "İnsan Vefa Ve Mesuliyetten İbarettir", Nuray Alper "Samimiyetin Sergüzeşti; Aynanın Arzu Hâli", Fazlı Köksal, "Vefanın Vedası", Hilmi Özden "Rahim (Uterus) Kıskançlığı Işığında Veda ve Vefa", M. Enes Kala "Vefekar ve vefaya Layık Olmak Üzerine Profg. Dr. Mübahat Türker-Küyel", Hasan yüksel "Yapayalnız Bir Adam Mikail bayram", Bahri kaplan "Yahya kemal'in Veda Gazeli'nde Vuslatın Coşkusu: Cam Üstüne cam", Mustafa Özçelik "Bir vefa ve Veda Şairi Olarak Mehmet Akif Ersoy", Ümral Deveci Yitik Ozandan "Sabır Irmağı, Vefanınve vedanın rengi", Namık Açıkgöz " İki kahırlı veda Hikâyesi: Seyfi Orhan ve Ali İhsan

Kolcu'nun Veda Şiirleri", Lütfü Kılıç "Elveda", müjgan Üçed " Muazzet dost Leman Gökseyiğitoğlu'nun Ardından", Ramazan Arı Klasik türk şiirinde Veda türleri", Songül aydın Yağcıoğlu " Divan şiirinin vedası: Edirneli nazmi'nin Şiirlerinde Veda Duygusu", Şerife Yalçınkaya " Ölümle Gelen Bir Veda Anının Gazeli : Tokatlı Kani'nin Veda Gazeli", Ahmet Karataş "Yemen Gazisi Harputlu Mehmet Arrif Seyhun Paşa", Mahir Adıbeş "İyi ki Ölümlüsün" dosya yazıları yer alıyor. Dosya konusu çerçevesinde Kemal Batmaz'ın Prof. Dr. Namık Açıkgöz ile "Edebiyatımızda Vefa ve Veda Üzerine" yapılmış bir mülakatı yer alıyor. Ayrıca Mustafa Özdemir'in Victoria Mary Sackville'den "Vefanın Ölümü" adlı şiir çevirisine, Mehmet Baş'ın "Ay Işığı Dökülür Alnından" ve M. Halistin Kukul'un "Su verdim Gecenin Dudaklarına" adlı şiirlerine yer verilmiş.

Mart Nisan Mayıs, Sayı 95

Cumhuriyetin 100. Yılı dolayısıyla birçok kültür, sanat ve edebiyat dergileri Cumhuriyet özel sayısı olarak yayınlanmıştır. Cumhuriyetin 100. Yılını anısına Bizim Külliye dergisi, dosya konusu olarak "Edebiyatımız ve Cumhuriyetimiz" başlığını seçmiş. Derginin ilk yazısı Nazım Payam'ın Edebiyatımızda Rüya Ağacı. Osmanlıdan Cumhuriyete geçiş sürecini belli tarihler üzerinden giderek anlatan Payam, Şeyh Bedrettin İsyanı, Edirne Vakası, Bab-ı Ali Baskını üzerinden giderek Rüya Ağacı metaforuyla yazısını tamamlıyor. Yahya Akengin'in "Yüzüncü Yıl Cumhuriyet Marşı"nın yer aldığı şiiri, Necati Kanter'in "Takıntı", Esma Kan Uruk'un "Karga ve Çöpçü" ile Yunus Emre Vural'ın "Çocuk kalbim" adlı öyküleri yer alıyor. Dosyada Şaban Sağlık'ın "Cumhuriyet Devri Edebiyatımızın Jenerik Yazıları", Belkıs Altuniş Gürsoy'un " O Kalem ki Hafızaya Meydan Okudu Her Daim", Ahmet Buran'ın "Cumhuriyet ve Türkçe", Levent Bayraktar'ın "Cumhuriyet Dönemi Türk Düşüncesinde Yeni Bir Alan Olarak Disiplinlerarasılık veya Arakesitler Üzerine", Mustafa Özçelik'in "Osmanlıdan cumhuriyete Mehmet Akif Algısı", H. Ömer Özden "Cumhuriyetimize Giden Süreçte Yahya kemal yazıları", Maksut Yiğitbaş'ın "Faruk Nafiz'in Sanat Şiiri Çerçevesinde", Rabia Dirican'ın " Peyami Safa ve Bir Varolma Biçimi Olarak Tereddüt" Süleyman Daşdağ'ın " "Leyleğin Ölümü", Birol Bulut'un "Cumhuriyet ve Birey", İrfan Gürkaş'ın "Üdeba-i Cumhur, Yeni Üdeba ve Cumhuriyet", Tamer namlı'nın "Yüzyılın Şiiri", Ayşe Demir'in Türk hikâyeciliğinin yüzyılı", Ahmet Evis'in "Cumhuriyet 'in yüzüncü Yılında Türk Romanına Panoramik Bir bakış", Fazlı Köksal 'in "Edebiyatçılarımızın Anlatımıyla Cumhuriyet Öncesi yıllar" ve Ş,

Adnan Şenel'in "Cumhuriyet sineması Sinemasız Cumhuriyet" yazılarına yer verilmiş. Dosya yazıları haricinde Sadık Kemal Tural ile "Kavramlar Üzerinden Cumhuriyet okuması" üzerine Seval Koçoğlu konuşmuş. Prof. Dr. M. Kazım Arıcan ile "Cumhuriyetimiz ve düşünce geleneğimiz" üzerine Taner Namlı konuşmuş. Dergide ayrıca Ömer Kazazoğlu "Dolunay Tutnağı", Ali Akmanlar "Dörtlükler", Yusuf Dursun "İlla Şiir" ve İbrahim Çapan "İbrahimce 365 Günün Türkçesi" şiirleriyle yer almışlar.

Haziran Temmuz Ağustos Sayı 96

Sanatla münasebetimiz dosyasıyla yayınlanan Bizim Külliye'nin ilk yazısı Nazım Payam'a ait. Seval Koçoğlu'nun "Vakit İlerliyor", Davut Güner'in "Eski şarkılar", Ömer Kazazoğlu'nun "Vaktaki", Nazım Payam'ın "Ağaç Ağrısı", Muhsin İlyas Subaşı'nın "İki Rubai", Rıfat Araz'ın" Dile Geldi Doldu Gönül" ,Mustafa Özçelik"in "Güz Aynası" ve Mehmet Baş'ın " Uyananlar İçin Rüya Çoktan Bitmiştir" şiirleri, Hatem Türk'ün "Evlat", Süleyman Daşdağ'ın "Paltomim" Azerbaycanlı yazar Vagıf Sultanlı'nın "Lâl Halka", Yunus Emre Vural'ın "Eşek Parkı" Esma Kan Uruk'un "Eyüp Sabrı" ve Ahmet Toygar Özdemir'in "Rüzgar" adlı öyküleri yer alıyor. Milay Köktürk "Özgürlüğün Kapısını sanatla Aralamak", Belkıs Altınriş Gürsoy "O Edebiyat ki lisana Taç Giydirdi", Yahya Akengin "Sanatla Karşılaşma", Namık Açıkgöz "Osmanlı Dönemi Toplumunun Sanatla Münasebetleri", Muhammet Hüküm "Sanat, Birey ve Toplumsallık Üzerine Sorular", D. Mehmet doğan "Sanatta Nereden nereye geldik?", İrfan Görkaş "Sanat Varoluştur", Rabia Dirican " "Sanat Giysisi", Nurettin Duman "Sanat ile Münasebetimiz", Tacettin Şimşek "Cumhuriyetin 100. Yılında Dıranas'ın Devri Dilarayı Cumpuriyeti", Funda Özsoy "Doğu-Batı Sorrunsalına Minyatür ve Perspektif Resim Bağlamında Bakan Roman: Benim Adım Kırmızı", Şaban sağlık "Yeni Türk Edebiyatına Geçiş Sürecinde Ölüm Temasındaki Değişimin Şiirimizdeki Yansımaları", ve M. Halistin Kukul "Vefatının 31. Yılında Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ve Bozkurtların Destanı" yazıları dosyada yer alıyor.

Eylül-Ekim-Kasım, Sayı: 97

Edebiyat Mahfileri başlığıyla çıkan Bizim Külliye'de sırasıyla yer alan yazarlar: Nazım Payam "Bizim Mahfiller" başlığı altında kaleme aldığı yazısında kendi hikâyesi zerinden Elazığ'taki edebiyat ortamını TYB'nun Elazığ'da kuruluşunu ve Bizim Külliye'ye dergisini anlatmış. Aslında Elâzığ denilince akla bizim külliye dergisi geliyor. Öyle sanıyorum ki, Elazığ'daki

edebiyat mahfillerinin en önemli iki ayağı Türkiye yazarlar birliği ve bizim külliye Dergisidir. Nazım Payam'ın yazısı da bunu doğrular niteliktedir.

Davut Güner "Ben", Seval Koçoğlu "Vakit İlerliyor", Rıfat Araz "Varmak İçin Yüz Gerekir!", İsmail Bingöl "Dayanmıyor Türkülere Yüreğim", Hasan İldiz "Hayat Hanıma Mektuplar" şiirleriyle yer almış. Derginin dosya yazıları oldukça zengin bir içeriğe sahip. Edebiyat mahfillerine farklı açılardan bakan yazıların yer aldığı dergide; Şaban Sağlık "Edebiyat Mahfillerinin Arketipleri Olarak "Sokratik Diyaloglar" "Sahabe Kültürü" Ve "Baykara Meclisi" Modelleri", Belkıs Altuniş Gürsoy "Ehl-İ Diller Zevk Ü Sefa Bulur Meclis-İ Yaranda", Cemal Kurnaz "Ankara 'da Dergi Mahfilleri", Mehdi Ergüzel "İstanbul'daki Fikir ve Edebiyat Mahfilleri", Hilmi Yavuz "İstanbul Edebiyat Mahfilleri", Namık Açıkgöz "Kültür Ve Edebiyat Mahfillerinde", Dursun Gürlek "İstanbul'da Önemli Bir Kültür Mahfili Beşiktaş-Ortaköy İlmiye Cemiyeti", Mustafa Özçelik "Yunus Emre'nin Fikrî Tasavvufi Ve Edebî Muhiti", Muhammet Hüküm "Sosyalist Osmalı Şeyhi Ve Müritleri: Tâhirîler", Kemal Batmaz "Yeni Nesil Mahfil", İrfan Görkaş "Aşkın Üç Mahfili", Rabia Dirican "Bir Edebiyat Mahfili Olarak İç Dünyam", Maksut Yiğitbaş "Edebiyat Ve Kültür Mahfilleri Olarak Türkiye Yazarlar Birliği", D. Mehmet Doğan "Bir Edebiyat Mahfilinin Ortaya Çıkışının 45. Yılında", Erdoğan Erbay "Bir Edebiyat Mahfili Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi", M. Naci Onur "Bazı Edebi Mahfillerimiz", Ramazan Arı "Divan Edebiyatında Edebi Muhitler", Mehmet Nuri Yardım "Edebî Mahfiller ve Eskader'İn Hikâyesi", Nermin Akkan "Şiirlerle Şairin Bitmeyen Kavgası" yazıları ve Ahmet Faruk Güler'in Turgay Anar İle yapmış olduğu "Edebiyat Mahfilleri", Taner Namlı'nın "Necati Tonga İle "Edebî Mahfiller" üzerine konuşmaları yer alıyor. Ayrıca derginin yapmış olduğu "Mahfil Hakkında Kim Ne Dedi?" başlıklı bir soruşturma eklenmiş. Yunus Emre Vural'ın Bedük öyküsü, Osman Suroğlu Çizgisiyle dergi tamamlanmış.

Aralık-Ocak-Şubat Sayı: 98

Nazım Payam'ın "Yaşam Biçimidir Diye Ölümü de Severim" başlıklı yazısıyla "Hayat Ölüm ve Sanat" dosyası başlığıyla yayınlanan Bizim Külliye'de; Yaşar Bedri'nin "Korona Günler İçin Taziye Metni", Nurettin Durman'ın "Ölümün Öpüldüğü Saatler", Davut Güner'in "Olağan" Ömer Kazazoğlu'nun "Sükûtun Arka Yüzü", Hızır İtfan Önder'in "Jiseiler", Bayram Durbilmez "Mutluluk Sevgiyle Büyüyen Ağaç" Rıfat Araz'ın "Ötelerden Ötelere...", Bekir Oğuzbaşaran'ın "Şaş Gazeli", Yusuf Dursun'un "Mezar Taşları" şiirleri yer almış. Derginin dosya konusunda;

Milay Köktürk “Trajedinin Estetiği”, Belkıs Altıniş Gürsoy “Hayat Denilen Gurbet Ölümün Denilen Hicret”, Namık Açıkgöz “Hayat, Resimde ve Müzikte Var, Edebiyatta Yok”, Rabia Dirican “Ben Olsam Ne Yazardım?”, H. Ömer Özden “Ölmek ve Olmak”, Muhammet Enes Kala “Yaşam, Ölüm ve Hayat”, Misli Baydoğan Teber “Gören Gözlerim Görmez Gibi, Eren Aklım Ermez Gibi Oldu”, Seval Koçoğlu “Post Modern Bir Metnin Doğumu ve Ölümü/Ya Da İki Olasılıktan Biri”, Hatem Türk “Ağu Çiçekleri”, Muhsin İlyas Subaşı “Biz Ölülerimizle Yaşarız!”, Erdoğan Erbay “Osmanlı Voltaire’İ Beşir Fuad”, İrfan Görkaş ”İki Kelimedir Hayat, Biri Geliş Biri Gidiş. Cihanda Diri Kal Gülşehri Gibi”, Emel Hisarcıktılar “Hayattan Kaçışın Varış Noktası Ölüm ve Cenap Şahabeddin’in Şiirleri”, Taner Namlı “Türk Edebiyatında Bir İsrail ve Siyonizm Okuması: Necati Cumalı’dan Yakub’un Koyunları”, Mustafa Özçelik “Hayatı Ölümle Anlamlı Kılmak”, İsmail Bingöl “İnsan Nedir Ki?”, Süleyman Daşdağ “Bir Tütsülük Zaman”, Müjgan Üçer “Hayat Memat Edebiyat”, Esma Kan Uruk “Beyhude İnsan”, Mehmet Nuri Yardım “Edebiyatçı, Ölüm ve Mezar”, Cengiz Batmaz “Şairin Ölümü”, Lütfü Kılıç “Davaya Deva” yazılarına yer verilmiş. Ayrıca Taner Namlı, Şaban Sağlık İle “Hayat, Ölüm ve Sanat”, Kemal Batmaz ise Yahya Akengin İle “Hayat, Ölüm ve Sanat” Üzerine Konuşmuşlar. Mahir Adıbeş’in “Ercişli Âşık Emrah (1585-1618)” üzerine bir tanıtım yazısıyla dergi tamamlanmış.

NİHAYET

Ahmet Murat Özel’in genel yayın yönetmenliğinde çıkan Nihayet dergisi seçtiği konu başlıklarıyla dikkat çeken bir dergi. Bir yandan Osmanlı son dönemi ve cumhuriyetin ilk yıllarındaki edebiyatımızdan parçalar ve hatıralar neşrederken, diğer taraftan günler konuları ve edebiyatı takip ediyor. Kendine nas bir çizgide yayın yapan nihayet dokuzuncu yılını doldurmuş. Nihayet’i diğer edebiyat dergilerinden ayıran özelliği resim ve fotoğrafa yer vermesi. Görselliğiyle de dikkat çeken dergi insanı sıkmadan kendini okutuyor. Derginin hemen her sayısında Necati Tonga’nın Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşamış olan şair ve yazarların unutulmuş yazı ve şiirlerine yer verdiği, zaman zaman evrakı metrukelerini ele aldığı yazıları derginin en çok dikkat başlığını oluşturuyor. Diğer yandan güncel konuları da ihmal etmeyen Niyahet, edebiyattan felsefeye, fotoğraftan sinemaya, psikolojiden teknolojiye birçok konuya değiniyor.

Ocak, Sayı: 97. Yazılar

Dosya Konusu: “Piyasa, Siyaset İnanç Üçgeninde Astrooloji” Yazılar: Aleyna Ayan “Kırk Ambar Ağaçlar”, Kolektif “Kemal Tahir Ketebe’de”,

Matt Qvortrup “Filozoflarla Uyku Üzerine”, Öner Döşer “Tarihi Astroloji Araştırmaları Çalışacak Bir Ekip Kuruyoruz”, Sanem Tınas “Doğru Vakit Ondan Sorulur”, Ümit Aksoy “Astrolojiye Hakikate ve Geleceği Dair Bazı Notlar”, Gülenay Pınarbaşı “Astroloji Umudun Karaborsası”, Merve Akbaş “Siyaseti Yöneten Yıldızlar”, Ayşe Kaya Göktepe “Modern Zamanlarda Psikomitoloji Astroloji”, Feyza Betül “Aydın Bir Gelenek Olarak Yıldızları Aldatmak”, Bilal Kemikli “Mevlâna, Dostluk Ve Fihi Ma Fih”, Cihan Aktaş “Ayrılma Zamanını Bilmek Gerek”, Yunus Yeşil “Mahallemdeki Yabancı”, Necati Tonga “Abdülhak Hamit Tarhan’ın Unutulmuş İki Şiiri”, Kolektif “Albayrak Hat Sergisi Kelime-İ Tevhid”, İsmail Kuş “Diorama Yaptığımı Sonradan Öğrendim”, Kolektif “Türkiye’den Dünyadan Kitaplar.”

Şubat, Sayı: 98

Dosya Konusu “Homo Automobilis Trafik İnsanı.” Yazılar: Erkan Doğanay “Tavkulun Tüm Yönleri Bu Sergide”, Betül Nurata “Yıkılma Sakın”, Matt Qvortrup” Filozoflarla Evlilik Üzerine”, Mehmet Ali Akyurt “Trafik Trafikten Fazlasıdır”, Mehmet Emin Balcı “Düş Dışı Bir Yolculuk Olarak Toplu Taşıma”, Ümit Aksoy “Bir Makine Beden Hikâyesi”, Cezayir Doğan “Arkadaşını Tatilde Değil Trafikte Tanırsın”, Tahsin Yıldırım “Yazarın Trafikle Ve Otomobille İmtihanı”, Beyza Karakaya “Trafiğin Aşırı Sıkışık Tarhı”, Cihan Aktaş “Kasadaki Kızlar”, Fatih Kınalı “Karşı Oyun”, Mustafa Uçurum “Gölgesiz Masalsız ve Dedesiz Büyümek”, Necati Tonga “Ahmet Refik’in Kaleminden Ahmet Rasim Ve Aşkları-ı” , Tahsin Yıldırım “Sakın Kuzum, Rahatsızlığımdan Bahsetme”, Turgay Anar “Fatih Edebiyatın Mayalandığı Bir mekân”, Anuar Khalifi “Çizmek Benim Anlama Yöntemimdi”, Kolektif “Türkiye’den Kitaplar,”

Mart, Sayı: 99

Dosya konusu “Ne Oldu? Ne Yapmalı?”. Yazılar: Kerem Kınık” Kızılay Bölgede Her Gün 2,5 Milyon Kişi İçin Sıcak Yemek Üretiyor”, Durmuş Aydın “İnsani Yardımın Politize Olmaması Gerekiyor”, İbrahim Özer “Kızılay’ın Afetlere Hazırlık, Müdahale ve İyileştirme Çalışmaları”, Serkan Nergis “Herkes Kendi Adına Hasar Tespiti Yapmalı”, Uğur İbrahim Altay “Şehrimizin Tüm İmkânlarını Depremzedeler İçin Tesis Etmeye Devam Edeceğiz”, Okay Tüysüz “En Kötü Senaryoda İstanbul İçin 7,5 Şiddetinde Bir Deprem Var”, Yoshinori Moriwaki “Japonlar Depremde Panik Olmuyor”, Ali Rıza Öner “Acilen Afet Atığı Sahaları Oluşturmalıyız”, Gökhan Ergür “Afetlerde Psikososyal Destek Ve İyileşme Adımları”, Mustafa Ulusoy “Depremzedelerle İlk Teması Sağlayan

Her İnsan Psikolojik İl Yardım Yapmıştır", Fatma Bayram "Deprem Kuşağında Müslüman Olmak", Mehmet Emin Balcı "Depremin Sonrası Ve Orada Olmayanların Sosyolojisi Üzerine", Lokman Ayva "Deprem ve Fıtrat", Emre Sarıca "Kahramanmaraş Depreminden Dört Gün", Muhammed Erkam Bülbül "Atanmamış Elbistan Valisi", Serdar Gökalp "Mühendislik Hizmeti Almış Binalar Ayakta Kalmış", Erhan İdiz "Sosyal Medyada Kavga Edilirken Sahada Herkes Bir İyiliğin Ucundan Tutuyor", Aleyna Ayan "İyilik Haberleri", Cüneyt Özdemir "İnfiale Yol Açabilecek Paylaşımlara Gazetecilik Denmez", Ümmü Gülsüm Durmuş "Gazeteciyiz Ama Her Şeyden Önce İnsanız", Obaida Hitto "Yaşamın Kutsallığı. 2023 Depremi Sonrası Düşünceler", Esra Hacıoğlu "Gördüklerime İnanmak İstemedim", Neslihan Önder "Gazeteci Ve İnsan Olarak Gittiğim Bölgeden Başka Biri Olarak Döndüm", Özlem Doğan "Bin Yılın Felaketi Bin Yılın Hüznü", Cihan Aktaş "Depremin İyi Öğrencileri Değiliz", Turgut Cansever "İslam, Şehir Kültürüdür."

Nisan, Sayı: 100

Dosya konusu: "Beş Duyu ve Şehir". Yazılar: Matt Qvortrup "Filozoflarla Binalara Üzerine", Vedat Ozan "Şehirlerin Karakteri Değişince Korkuları Da Değişiyor", Hasan Harmancı "Biraz Tatlı Çokça Acı Muhtasar Bir Lezzet Yazısı", Sinan Logie "Kente Ayaklarımızla Dokunuyoruz", İbrahim Nacak "Duyusal Duyarsızlığı Aşmanın Bir Yolu Olarak Şehre Dokunmak", Bekir Cantemir "Önce Mülkiyeti Sonra İmar Haklarını Konuşalım", Cihan Aktaş "İpek Yolu Şairi Metin Önal Mengüşoğlu", Kübra Kuruali Yaşar "Adıyaman Blues", Esra Kırsever "Güncel Tıp ve Geleneksel Tıp Ayırımı Yapay Bir Tasnif", Hasibe koç "Seyahat hayret makamında yapılan yolculuklar", Necati Tonga "Ahmet Refik'in Kaleminden Ahmet Rasim ve Aşkları-II", Tahsin yıldırım "Biz de Mecnunsak eğer Kimdir Cihanın Âkili?" , Yekta Şirin "Bir Kültür Linçi Olarak Yorgun Savaşçı Filminin Yakılması", M. Fatih Andı "Zaman Bakanlığında Tarih ve Kurmaca İlişkisi".

Mayıs, Sayı: 101

Dosya Konusu "Depremin Ardından Bellekteki Çatlaklar". Yazılar : Tosun Bayrak "Ben İtaatkâr Bir Derviş Olmaya Çalışıyorum", Kemal Sayar "Hatıraların Yorumlanarak İşlenmesi İyileşmeye İmkan Sağlar", Mehmet Emin Balcı "Ev Bir Hafıza Mekânı", Ömer Yalçınova "6 Şubat Kahramanmaraş Depreminde Yıkılan Şehir Hafızası", Ali Bedir "Hafıza, Unutuş ve Var Olmak Üzerine", Kübra Kuruali Yaşar "Bir Şehre Ait Olmak

ya da Evinin Gölgesine Sığınmak", Zeynep Özel "Mekânın Kıskacında İki Yazar: Furuğ Ferruhzad ve Gazale Alizade", Ahmet Murat "İngiliz İslam'ı Üzerine Notlar", Cihan Aktaş "Kızılcık Şerbeti: Entrikam ya da Dürüstlük", Betül Yeşil Çelik "Peygamberle Selfi", Necati Tonga "Mehmet Nurettin Artam'dan Hüseyin Rahmi Gürpınar'a Mektup", Tahsin Yıldırım "Deha İle Cinnet Arasında Bir Şair: Ayaşlı Şakir", Yunus Yeşil "Semboller, Göçmenler ve Beyrut"

Haziran, Sayı: 102

Dosya Konusu: "Türkiye Dindarlaşıyor mu, Dinden Uzaklaşıyor mu?" Yazılar: Merve Akbaş "Kılınç'ın Heybesinden Coğrafyamızın Hikâyesi", James Mossman "Vladimir Nabokov İle Yaşam Üzerine", Zübeyir Nişancı "Türkiye'nin Dindarlık Algısı Değişmiyor, Farklılaşıyor", Nevin Meriç "Sayılarla Türkiye'de İnanç ve Dindarlık Araştırmasına Vahiy Temelli Bir Değerlendirme", Halil Aydınalp "Kişinin Sekülerleşme Seviyesini Belirleyen Şey Dini Motivasyonu ve Dini Hafızasıdır", Vejdi Bilgin "Senkretik Dindarlık: Kendi Dinini İnşa Etmek", Zehra Işık "Kadın Dindarlığının Farklı Tezahürleri", Ahmet Murat "Gerçek Dindarcılık", Ümit Aksoy "Bir Mesele Olarak Dindarlaşma İçin İhmal Edilebilir Notlar", Cihan Aktaş "Çatı Katları, Bodrumlar, İyi Komşular", Sümeyra İnanç "Biz Hep Vardık Demenin Politikliği. Osmanlı Nostaljisi", Elif Bilge Karataş "Bir Zihin Serüveni: Cahil Hoca", Necati Tonga "Ahmet İhsan Tokgöz'ün Unutulmuş Portre Yazıları-I", Tahsin Yıldırım "Rüşvetle Suçlanınca Aklını Yitiren Şair Osman Nevres Beş", Yekta Şirin "Mitlerin Gölgesinde Yılmaz Güney Sinemasında Şiddetin Sıradanlığı".

Temmuz, Sayı: 103

Dosya Konusu: "Sanal Dünyada Sen, Sen Misin?".Matt Qvortrup "Filozoflarla Dinlemek Üzerine", Merve Akbaş "Efsunlu Güzelliğe Yakından Bakmak", Aleyna Ayan "Vefalılar Nihayeti Seçti", Erol Göka "Dijital Dünya Psikolojimizi Yeniden Formatlıyor", Beyza Karakaya "Yankı Odasındaki Gürültücü Fakat Sağır Sakinler", Ramazan Ünsal "Aynının Cehennemi Yahut Ötekinin Sonu: Byung-Chul Han ve Sosyal Medya", Mehmet Emin Balcı "Malumun İlamı veya İzole Dünyalarının Politik Temsili", Mukaddes Kutlu "Seçim Döneminde Anonimler Anonimlere Karşı", Cihan Aktaş "Makbul Bulunmayan Hikâyeler", Hümeyra Büşra Nural "Japonya'daki İsraf Etme/Me Kültürü Mottainal", Mehmet Erken "İki Süt Bir Yoğurt", Necati Tonga "Ahmet İhsan Tokgöz'ün Unutulmuş

Porte Yazıları-II" , Tahsin Yıldırım "Sansaryan Han'dan Emraz-I Akliyeye Bir Şair: Arif Damar", Halil Solak "Hikâyelerini Kitaplarından Daha Çok Seviyorum", Efren Lopez Sanz "Müzikte Öteleri Aramak".

Ağustos, Sayı: 104

Dosya Konusu: "Yaz Tatilini Kurtarmak- Çocuklar İçin Yaz Tatili Fikirleri". Yazılar: Tahsin Yıldırım "Kitab-ı dede Korkut'un Bursa Nüshası",Kevser Çelikel "Sen Zanibar'sın Pilav Toplumusun, Keşkek de Nerden Çıktı?

Muhammed Esat Altıntaş "Üç Ay Okul Tatili Çocukları Nasıl Eğitir", Mehmet Ali Akyurt "Çalışmanın Sürekliliği Beşikten Mezara Staj", Yaşar Şahin "Zamanla Mekânla Kadroyla Sınırlandırılamayan Yeni Bir Eğitim Modeli", Mahmut Yelek "Tatili Eğitime Dâhil Eden Bir Okulun Hikâyesi", Serap Kabakçı "İdeal Tatil İnşa Edebiliriz", Behiçe Kükrer "Çocuklar Tatilde Ne Yapacak?", Betül Yeşil "Çelik Heykeller ve Çakıl Taşları Din Eğitiminin Gerçeklik Sorunu Üzerine", Mustafa Uçurum "Köy Enstitülerinden Günümüze Eğitim", Cihan Aktaş "Avm'ler Selam ve Sanat", İrem Köse "Yeşiltepe'de Üç Farklı Göç Öyküsü", Eren Yeşilyurt "Halk Müslümanlığı Tezahürleri", Necati Tonga " H. Rahmi Gürpınar'ın Kitaplaşmamış İki Takrizi", Tahsin Yıldırım "Millet, Zillet, Gurbet ve Mağduriyetle Geçen Bir Ömür: Mehmet Emin Feyzi Bey", İlker Şahin "Türkçede Bitmeyen Dil Tartışmaları", Oğuz Selim Başar "Kitapları Nasıl Koruruz?".

Eylül Sayı: 105

Dosya: "N'olacak Bu Kültür İşleri". Yazılar: Kevser Çelikel "Bir Yumurta Bir Omlet, Birçok Ülke" , Serhan Adam "Kültürel Planlamaya Herkes Dâhil Olmalı", Osman Ülker "Türkiye'de Kültürel İktidar Olmanın İmkân ya da Anlamı", Handan İnci "Üniversiteler Artık Yerel Yönetimlerin Paydaşı", Sevda Dursun "Kültür Yollarıyla Kültürel İktidar Olunur mu?", Jadiya (Hatice) Martinez "Gariplerin Kitabı'nın Demlendiği Yerde Bir İhtida Hikâyesi", Cihan Aktaş "Antigoneden Fatıma ve Zeyneb'e", Ömer Torlak "Sorma Erdemi", Mustafa Uçurum "Bakkal Defteri", Necati Tonga "Evrak-I Perişan Arasında Cenap Şahabettin'in Unutulmuş Bir Yazısı", Tahsin Yıldırım "Spikerlik İmtihanına Giren Kekeme Şair: Ümit Yaşar Oğuzcan", Tevfik Furkan Akbuga "Süheyl Ünver'in Alemdağ Hatıraları", Oğuz Selim Başar "Nadir Kitap Nedir?", Yekta Şirin "Kolonyalizm ve Sanatın Evrenselliği", Zeynep Karaca "İki Geyik Bir Rüya Beden ve Ruh".

Ekim, Sayı: 106

Dosya Konusu: "Hayvanlarla Aramızda," Yazılar: Kırk Ambar "İnsanların dedikleri ve Yaptıkları: Et Yiyen Vejetarjenler Vakası", Matt Qvortrup "Filozoflarla Savaş ve barış Üzerine", Kevser Çelikel "Bizi Birleştiren Halka simit", M. Emin balcı "hayvanlarla İlişkimiz Saf Bir Aşk veya Fayda İlişkisi değil", Beyza Karakaya "Sen buralara Nirden girdin?, Evcil hayvanların Aşırı kısa tarihi", Ümit Aksoy "Hayvanlarla Aramızda", Ahmet murat "Sufilerin Gözüyle hayvanlar", Kasım Küçükalp " Hakikati Keybettik Ötekimiz Hayvan Oldu", Betül Sinsosyal "Hayvanların Divan Edebiyatına kattığı Renklere dair", Cihan Aktaş "Yüzyılın Ortasında", Ayşe nur Biçer "Köprü: Mekânsal bir Ayrılık mı? Birleştirme İllüzyonu mu?", Necati Tonga "Ziya Osman Saba'nın Unutulmuş bir Şiiri", Tahsin yıldırım "Gelgitler Arasında Melankolik Bir şair Ümit Oaşar Oğuzcan" Mehmet Fatih Andı "Bir Avuç Dolar İçin, Amerika'nın doğuşunu sinemanın gözüyle Okumak", Richid Koraichi "Sömürgecilerin Üzerimizde Neden Tahakküm kurabildiklerini sormalıyız?".

Kasım, Sayı:107

Dosya: Gazze'de soykırım", Yazılar: Kırk Ambar "Naneli Çay", Kayıtlar, "Büyük Taaruz'dan Filistin'e Selam", Serdar Gürçay "Kızım Doğana Kadar Toparlanmalıyım", Ayşe Nur Biçer "Sanatsal Yapı Bozumda Aurası Azalan Bir İtki Olarak Doğa", Nafiye Yüksel "Ortak Duyudan Epifiz Bezine Yolculuk", Selim Sezer "Tarihsel Bir Perspektiften Bugünü Anlama Denemesi", Sernur Yassıkaya "Batı Medyası Filistin'i Yok Ediyor", Bheria "Yahudilerin Hayatları Yahudi Olmayanların Hayatlarından Daha mı Değerli?", Abdulgani Bozkurt "Filistin-İsrail Arasında Görünmeyen Savaş, Epistemolojinin Siyaseti", Mehmet Rakipoğlu "7 Ekim Operasyonları Sonrası İsrail'in Hedefleri", Salime Leyla Gürkan ^"Siyonizm'in Seküler ve Dini Temelleri", Aleyna Ayan "Nehirden Denize Filistin İçin", Kolektif "Dosya Kitap ve Film Önerileri", Cihan Aktaş "Sartranç Derslerinin Şairi" , Necati Tonga "Safiye Erol'un Unutulmuş İki Hikâyesi", Tahsin Yıldırım "Gülü Tarife Hacet Bırakmayan Şair Süleyman Vehbi", Kolektif "Türkiye'den Ve Dünyadan Kitaplar".

Aralık, Sayı: 108

Dosya Konusu: Gazze'den bahsetmeyi bırakma. Yazılar: Kırk Ambar "Ramallah'ı Gördüm", Kayıtlar "Filistin'in Haklı Mücadelesine Sinemayla Destek", M. Hüseyin mercan "Filistin'in Özgürlük mücadelesi", Yenal

Göksun "Hiç Fırsat verilmeyenlerin Haykırışı", Aleyna Ayan "Sosyal medyada Sokakta Aktivizm", Sennur Yassıkaya "Kültürel Hegemonyanın Kıskancındaki Filistin", Beyza Karakaya "Soykırım Kartını Oynamak yahut Soykırım Endüstrisi", Şule kalkan "Helokost'tan Oscar'a Hollywood'un Kültürel İktidarı", Abdülğani Bozkurt "Biz Öldük Gazze, Sen çok yaşa!", Atıf Ebu Seyf "Ben hala Hayattayım. Gazze Artık Gazze Değil", Cihan Aktaş "Gazze'yi düşünmek Nasıl Olmalı?" , Kevser Çelikel "Felafilin Bir Yahudi Yemeği Olarak İcadı", Necati tonga "V. Mihri'nin Kaleminden Bir Kudüs Mektubu", Tahsin Yıldırım "Kudüs'ü Son terk eden Bedri Başakıncı'nın Hatıraları", İbrahim Özen "Eski Kudüs Mutasarrıfı Ahmet Mecit Bey'in Gözünden Kudüs ve Havalisi".

EDEBİYAT ORTAMI

Ankara'da Server vakfı adına Mehmet Ali Bulut'un sahipliğinde on altı yıldır yayınlanmaya devam eden Edebiyat Ortamı'nın genel yayın yönetmeni usta yazar Sadık Yalsızuçanlar. İki ayda bir yayınlanan dergi hacmi ve içeriğiyle göz dolduruyor. Daha çok daimî yazar kadrosuyla yayınını sürdüren Edebiyat Ortamı istikrarlı çizgisiyle kendi kulvarında yayınını sürdürüyor. Genç yazarların ürünleri yanında farklı dillerden yapılan şiir çevirileriyle dikkat çeken Edebiyat ortamının her sayısı dolu dolu çıkıyor.

Ocak-Şubat, Sayı: 90

Davut Güner'in dört şiiriyle başlayan dergide Ali Sali'nin "suskun Ölüler", Ömer Aksay'ın "Durup Bir Nehirle Konuşmak", Yaşar Akgül'ün "Yeni yazıyla Söylenmiş Eski Türkçe Bir şiir", Mücahit Aygören'in "Âyaklanma, Hasretler Sırrı ve Yokuşun Manzarası", M.Atilla maraş7ın "Şiirler", M.ruhi Şirin'in "Üç Şiir", Ersin Özarslan'ın "Üsküdar bulutları", tarık Özcan 'ın "Yerine", A. Ayberk Aykul'un "Çatı", T.tayyip karaaslan'ın "Meşkin Keşfi", Hasan Ildız'ın "Azelya", kadir teye'nin "Falan Faşmekân", A. Onur solak'ın "Hayatın Küfür Edilmiş yerleri İçin Gerekli Açıklama" Emirhan Çorak'ın "Gün Batışında İzleri vardır" şiirleri yanında S. Ahmet Kaya'nın Melaye Ceziri'den, Arafat Deniz'in Kemaleddin Hocaefendi'den, Hacer Ulakçı'nın P. Vergilius Maro'dan, İrem söyer'in Maya Angeou'dan, Sri Chinmoy'dan, Cemil Çaygözoğlu'nun Muhammed Ebnu'dan Ersin Özarslan'ın William Butler Yeats'ten çevirileri yer alıyor. Bu sayının dikkat çeken şiiri Ali Sali'nin "Suskun Ölüler"i. Ali şiirinde depremi ve onun insanda bıraktığı duyguya veriyor:

"...
Söylenir hem tegannileri
Yontu üstüne yontu dikilir
Ağlar kelimeler tegannilerin duyulduğu
Makilerden gelir tehditkâr sözleri
Geceyi mekân belleyen köpeklerin uluduğu duyulur

Suskun ölüler
Meskenlerinde yerlerini değiştirmez
Yine de sallandığı duyulur şehirlerin
Yer sarsıntılarıyla
Tuzağı ve gelmekte olan akıbetin
Önceden uyarısı alt edemez
..."

Cahit Efgan Akgül'ün "Yaşayan Son Hikâye Anlatıcı" yazısıyla ve Aykut Ertuğrul ile yapmış olduğu sohbet in yer aldığı dergide Maraş mevlevihanesi üzerine kısa bir dosyaya yer verilmiş. Dos yazılarında; Ali Avgin'in "Maraş Mevlevihane'sinin Beklediği", Ali Büyükçapar'ın "Maraş Mevlevihanesi Yeniden İhyayı Bekliyor", Feyza Göher'in "Maraş Mevlevihane'si ve Mevlevi Müziği" yazıları yer almıştır. Oğuzhan Öztürk, Güray Süngü ile KTB yayınlarından çıkan "Büyük Irmaklardan Bile" adlı romanı üzerine yapmış olduğu röportaj romanın yazım ve yayınlanış sürecini anlatıyor. Küçürek kısa öykülerin yer aldığı dergide çeviri yazılar, kitap tanıtımları ve edebiyat üzerine tahlil ve eleştiri yazıları alıyor.

Mart-Nisan, sayı: 91

Ülkemizi vuran ve yüzyılın afeti olarak tarihe geçen on bir ilimizi içine alan 6 Şubat Maraş depremi dolayısıyla siyah kapakla çıkan Edebiyat Ortamı kapağında kırılmış bir fay hattı resmine yer vermiş. Dergide depremi konu alan Ersin Özarslan'ın "Zelzele Süresi Beyanında" şiiri olayın sıcaklığının sürdüğü günlerde kaleme alınmış.

“Bildiğim başka dağ sevdiğim başka
Ahır dağı bildiğin ahır dağı
Söndü tebessümleri şehrin sabaha karşı
Hüzün doldurdu sokağı

Karıştı birbirine güng ece saat
Şaşırdı takvimi insan şaşırdı kuş
Karıştı zaman korkuları kişneyen at
Kat kat toprakta kıyamet uyumuş

Şehirler köyler cümlesi kasabaların
Bağrına bağdaş kurdu yerin
Karıştı b.ir anda zaman dün bugün yarın
Karardı bahtı karanlıkta kızların gelinlerin

Adana Antep Elbistan Maraş
Antakya kilis Osmaniye
Diz çöktüler gece soğuk taş taş
Tilavet için Zilzal’i durdular mukabeleye”

Dergide yer alan diğer şiirler; Erdal çakır “Kâbe’de dönen kartal”, Abdülhalik Aker “Ömür kalkanı”, Ali sali “Sulardaki telaş”, Aziz kağan Güneş “El Gazeli”, Mustafa ruhi Şirin “Üç Şiir”, Sinan Ulakçı “Alice in Palestine” ve “Elmas Bıçak”, Tarık Özcan “Yırtık” Kadir Tepe “Düştüdüşüş” Bahtiyar Aslan “Kumaş”, Erkan kara “Kuşlar” Yunus karakoyun “Kefaret”, Esma Polat “Kendine doğru” Mustafa Işık “Yarısı Ağıt ve Gecenin Piri” Rıdvan yıldız “Sahne” Erol Sezek Odalar” Hasan Atacak “Neptün”. Ayrıca S. Ahmet Kaya’nın Melaye Ceziri’den, Arafat Deniz’in Kemaleddin Hocaefendi’den, Aycan Gürlüyer’in Gioconda Belli’den Haücer Ulakcı’nın P. Vergilius Maro’dan, Ersin Özarslan’ın Robert Frost’tan, Cemil Çaygözoğlu’nun Diana Anphimiadi’den, İrem Soyer’in Robert Frost’tan, ve Christina Rossetti’den, Zeynep Yılmaz’in William Butler Yeats, Tevfik Zeyyâd ve Fedva Tukan’dan çeviri şiirlerine yer verilmiş.

Osman Söğüt, Murat Güzel ile şiir üzerine yaptığı röportajın yanında Metin Alper ve Süheyla Karaca Hanönü'nün Murat Güzel'in Mutlak Müzik Üzerine kitabı üzerine yazıları yer alıyor. Röportaj ve yazılar birbirini tamamlayan metinler olarak Murat Güzel'i daha yakından tanımamıza yardımcı oluyor. Mustafa Nurullah Celep'in, Atakan Yavuz ile "Düşerken Söylenecek Şarkılar" kitabı üzerine kaleme almış olduğu yazı ve onunla yapmış olduğu söyleşi dikkat çekiyor. Söyleşide şairin, şiiri ve şiir anlayışı üzerinde durulmuş. Dergide yer alan bir diğer söyleşi Yunus Nadir Eraslan'ın tarafından yapılmış. Eraslan'ın Mehmet Kahraman ile "Kendimiz Hakkında bazı Yalanlar" kitabı üzerine yapmış olduğu söyleşi de kurmaca, öykü, editörlük gibi konuları üzerinde durulmuş. Tuba Yavuz'un Fahri Tuna ile yapmış olduğu söyleşi de ise portre yazarlığı ve biyografi konusu irdelenmiş. Ayrıca Mehmet Şeker'in "Portrelerin efendisi Fahri Tuna" yazısına yer verilmiş. Oğuzhan Öztürk'ün "M. Burak Çelik ile Halkın Mutsuzluk lekeleri kitabı üzerine bir söyleşi şairin daha yakından tanıma imkânı sağlıyor. Edebiyat Ortamının her sayısında en az üç dört söyleyişi yer alıyor. Bu söyleşiler hem yazar ve şairleri yakından tanımamızı hem onların eserleri dahi iyi anlamamızı sağladığı gibi, dergiye de bir canlılık, bir hareketlilik katıyor.

Ayrıca dergide; Aycan Gürlüer'in "Ah Güneş Ah!", Hasan Yüksel'in "Simultane Ajans Mütercimi bir Çöpçü ile Üsküplü Bir Şapkacı", Ahmet Şevki Şakalar'ın "Mr. Muharrem, Göğsümdeki Yılan ve Dilfez", Mustafa Uçurum'un "Kısa Öyküler", Ramazan Kayaoğlu'nun "Paradoks" Alim Akça'nın "taziye", Oğuzhan Öztürk'ün "Beş Parmak", Cahit Çelikel'in "salgın", Kadriye Nur Eraslan'ın "Aranmayanlar kalesi", Rümeysa Oğuz'un "Bu rüya Ömrümün neresine düşer", Nülifer Ateş'in "Çağla yeşili", F. Nur Uysal Pınar'ın "Kısa Öyküler", Cihat Barış'ın "Çirok", Rukiye Saran Aydın'ın "Büyük Irmaklardan bile7ye Dair bir değerlendirme", Ersin Özarslan'ın "Sevgisizlik Vurgunu metin Altıoku'un 'Ben Gül ve zakkum' Şiiri Üzerine", Dr. Timuçin Çevikoğlu'nun "Sultan Veled ve bir şiiri", Aşur Özdemir'in "Hikâye Anlatan Bir Öykücü Gülşen Funda ve Anlatıları Üzerine", Orhan Alimoğlu'nun "bir Ahir Zaman Dervişi Fehmi Kuyumcu Ağabey", Mehmet Taştan'ın "Yelkenli mi Olmak İstersiniz Yoksa Gemi mi?", Şaban Kumcu'nun "Fethi Gemuhluoğlu'nun Büyülü Dünyası", Erdal Noyan'ın "Attila İlhan'dan Yaşlılar Türküsü", Hülya Günay'ın "Kirlenmenin boyutları", Arzu Bosnevi'nin "Ramazannâme", Handan Özduygu'nun "Tanışma", Şaidin büyükbayram'ın "Yansımalar", Cemil çaygözoğlu'nun "Segah", Sevgi Ataş'ın "Yazmak sanatı", Elif Gül Mahur Sali'nin "Kara Hikâye" , Y. Nadir Eraslan'ın "Ehvenişer'de Dilime

Pelesenk Olan Mısralar" yazıları ile Ali Tacar'ın "İslam Dinarı- Geçilen Bir yol Aşaması Şeyh Dr. Abdülkadir Es Sufi" çeviri yazısı yer alıyor. Edebiyat Ortamı oldukça hacimli bir dergi. Her sayısı en az yüz elli sahifeyi buluyor. Ancak dergi bu denli hacimli olunca bir yazarın birkaç yazısı yer alıyor. Yazılar ne kadar güçlü olursa olsun okuyucu dergide bir ismi yalnız bir defa görmek istiyor.

Mayıs -Haziran, Sayı: 92

Şiir, hikâye, deneme, söyleşi ve inceleme yazılarıyla öne çıkan dergi, Erdal Çakır'ın "Konevi İkindileri-Mavi" Şiiriyle Başlıyor. Derginin Diğer Şiirleri; Davut Güner "Şiirler", Ali Sali "Yurt Meskeni", M. Ruhi Şirin "Kalbim Gökyüzü", Ersin Özarslan "Yaraşır Dağlara Gurur", Tarık Özcan "Şiirler", Sunan Ulakcı "Hece", Kadir Tepe "Mezarlıkta Büyüyen Mesarlık Büyüten", Yahya Çerez "Retorigi kan", Serkan Şafak "Göç Toplarken Anadolu", Deniz schwarzwald "Adorno ve tanrının Adı", Eray Demir "Alak" şiirlerine yer verilmiş. Ayrıca Cemil Çaygözoğlu, Farzaneh Khojandı'dan "İlk Yaz", Aycan Gürlüyer, Joseph Fasano'dan "Gece Boyunca Yazdıktan Sonra", Zeynep Yılmaz, William Butler Yeats'ten "Sükûna yerleşmek", Ersin Özarslan, Robert Burns'tan "kızıl Güldür sevdam benim", Hacer Ulakcı, Menalcas Mopsus(tan "P,. Vergilius Maro Eccloga-V çeviri şiirleri dikkat çekiyor. Her sayıda aynı şairlerden oluşan çeviriler ileride kitaba dönüşür diye diye düşünüyorum.

Erdal Çakır'ın şiirlerinde genellikle tasavvufi mistik boyut ağırlıktadır. Konevi İkindileri adlı şiiri uzunca bir şiir. Şiir başlıklarından anlaşıldığı kadarıyla tematik olan bu şiiri ileride bir kitap olarak düşünülmüş. Derginin dikkat çeken şairlerinden olan Erdal Çakır'ın bu şiirindeki şu kıta oldukça dikkat çekici;

Yedi ciltlik alfabeyi gördüm

Dün gördüm, Efendim konevi'nin elinde

Usulca oturdum, usulca ağladım, usulca öldüm

Silgimi çıkardım usulca

Ve sildim kalbimden, ne varsa ondan başka"

Sinan Ulakcı "Tuba Ağacı", Zekeriye Şimşek "Afrika Şiiri'nin Kilometre Taşları", Esra Öztürk'ün "Fikret Beni Neden Sevmedi", Fatih Can'ın "Misafir" Fatih Selvi'nin "Gölün Bekçisi", Cahit Çelikel'in "Hayat Ve

Ölüm", Davut Güner'in "Ayaşlı", Ahmet Ergin'in "Anahtar", Nuray Alper'in "Sarsıntının Empatisi", Mehmet Birgül'ün "Asılsız İmza", Mustafa Uçurum'un "Kısa Öyküler", Sıdıka Zeynep Bozkuş'un "Kabristanda Beştaş", Zehra Atıcı'nın "Saat Delisi", Volkan Kara'nın "Pazar Arabası", A. Fevzi Kibar'ın "Put", Hatice Mert Yunak'ın "Geç Oldu", İnsan Burak'ın "Atbatur", A. Hakan Karataş "Uçan Halı", A. Şevki Şakalar'ın "Babamın Sılası İçimin Gurbeti", Alim Akça'nın "Yaşarken", Ersun Özarslan'ın "Sezai Karakoç'un Şehrazat Başlıklı Şiiri Üzerinde Bazı Dikkatler", Mehmet Taştan'ın "Deprem Günlerinde Antakya", Sadık Türker "Bilgeliğin Toplumdaki Rolü", Davit E. Cooper'den Çeviri "Kulübeler, Evsizlik Ve Heimat: Chomei Ve Heidegger" , Aygül Kemelbayeva'den Çeviri "Mevlâna Celaleddin Rumi Mecnun Yürek", Edward Peters'ten çeviri "Erken dönem Avrupa'sının bilim ve kültürü", Erdal Noyan'dan "Afrika'nın Kara Çağları", F. Nur Uysal Pınar'dan "Uzakların Kokusu Bir Adem Bir havva", Remzi Avcı'nın "Hammer Purgstall ve Alman Oryantalizminde Fars Edebiyatının Seyri", Y. Nadir Eraslan'ın "Şiirden efsaneye Bir Dönemin Eleştirisi" Şaban Kumcu'rur "Ev Şehir ve İnsan" yazılarına yer verilmiş. Dergide ayrıca Süheyla Karaca Hanönü'nün "Uz'ların Yazarı Kaan Murat Yanık'ın Kaleminden Sular Üstünde Gökler Altında", Oğuzhan Öztürk'ün "Vildan Külahlı Tanış ile "Çizgide Bir Kukla" ve Ahmet Turgut ile Güzelliğin efendisi Hz. Hasan" üzerine söyleşileri ile Yavuz Balı'nın Mücahit Ocakden ile "Yatağı Küften Bir Çocuk" kitabı üzerine yapmış olduğu söyleşileri yer alıyor. Yavuz Balı ayrıca "Hisli Bir Yürekten Sadır Olan Yatağı Küften Bir Çocuk" yazısı kitap üzerine yapmış olduğu değerlendirme.

Temmuz-Ağustos, sayı: 93

Erdel çakır "Bilmem", Davut Güner "Şiirler", Cüneyd Ensari "Times Meydanında Guguk Kuşlu çalar saat Egemenliğini İlan Ederken Dakikaların Geçmediği zaman dilimleri", M. Ruhi Şirin "şiirler", Yaşar Akgül Zilzal ve Gül", Gökhan Akçiçek "Unutulmuş sevgi sözcükleri", Rıdvan Temiz "Miyop Astigmat ve Pelerin", Ersin Özarslan "Hanzade Sultan", Zeki Altın "Günah Zigurati", Tarık Özcan "Üç Şiir", Eray Demir "Amador Coro'ya", Ali Bal "Vasiyetimdir" şiirlerine yer verilmiş. C. Fatih Yaylacı, Robert Bly'den, Zeynep Yılmaz, Thomas Stearn Eliot'tan ve Tevfik Zeyyâd'tan, Deniz Schwarzwayd , Christoph Ransmayr'dan, Arafat deniz, Haydari Vücudî'den, Cemil Çaygözoğlu Piedad Bonnett'ten Emrah Seljaci, Srdan Sekulic'den, Ersin Özarslan, Paul Laurance Dunhbar'dan çeviri şiirleri her zaman olduğu derginin değişmezlerinden. Doğudan batıdan

yapılan bu farklı dillerdeki çeviriler dünya şiirini tanımamıza imkân vermektedir. Bayrıca Ali Tacar'ın Timothy Aubry'den çevirdiği "Çavdar Tarlasında Çocuklar: Yabancılaşmanın Sesi" yazısına yer verilmiş. Bu sayının şiir bölümünde genç şair Ali Bal'ın metafizik içerikli "Vasiyetimdir" şiiri dikkat çekiyor:

"Şu alacalı dünyada seni son kez üzeceğim
Bu sefer öyle değil, senden önce öleceğim!
Vasiyetimdir;
Terekemdeki ömürlük hasretim
Bir de kitaplarım ancak sana kalacak

Kimseyi yormam, cesedimi kendim gömeceğim
Böyle kar, böyle beyaz bir günde öleceğim
Tutarsan ruhumun kanatlarından güleceğim
Seni son kez seveceğim, seni son kez seveceğim

Hatırla, sana kırgın ruhum üşüyecek
Kirpiklerim tek tek düşecek
Kardan adamlarların avuçlarında dua
Yüzüme çağmayacak güneş, göğsümde toprak
Bilmiyorum, seni bir ölü nasıl sayıklayacak
Vasiyetimdir;
Dile gelir mi mezarımda bir zambak?"

Dergi Her Sayıda Olduğu Yine Söyleşileriyle Dikkat Çekiyor. Oğuzhan Öztürk, Tarık Tufan İle Son Romanı "Âşıklara Yer Yok" Ve Selahattin Yusuf İle Son Romanı "Umudun Göğe Yükselişi" Üzerine Söyleşisi, Cahid Efgan Akgül'ün Emin Gürdamur İle "Önce Biraz Ağladılar" Öykü Kitabı Üzerine Söyleşisi İle Bu Kitap Üzerine Bir Değerlendirme Yazısı Ve Süleyman Emre Bayrak'ın Kadir Tepe, Hamza Eren Sarıçam'ın Yasin Taçar, Sadık Yalsızuçanların Oğuzhan Öztürk Ve Fahri Tuna'nın Yıldız Ramazanoğlu İle Yapmış Olduğu Söyleşiler Yer Alıyor.

Ali K. Metin "Kültürel İktidarı Anlama Ve Çabalarına Bir Katkı", Ali Sali "İslamcılık", Kudret Ayşe Yılmaz "Geçmişte Kalan Canlı Nefesler", Süheyla Karaca Hanönü "Yapay Zekâya Ruhsal Yolculuk Yaptıran Kitap: Çağrılan Karsh", Hasan Yüksel "Tarih Meraklısı Bir Bürokrat: İstanbul Valisi Niyazi Akı Bey", İsmail Kıllıoğlu "Yankılı Sessizlikler", Zekireya Şimşek "Eskıda Küçürek", Mehdi Azari "Her Şey Bonner Platz'da Netto Marketinin Önünde Kaldı", A. Fevzi Kibar "Sıradan Hikâye", Mustafa Uçurum "Küçük Öyküler", Fatih Selvi "Ay Şarkısı", Mehmet Şeker "Biber Hanımı Kaybettik", Mikail Türker Bal " Doğunun Edebi Sularında Seyreden Bosnalı Yazar Cevad Karahasan", F. Nur Uysal Pınar " "Kısa Öyküler", Oğuzhan Öztürk "Yarayı Suya Tutmak", Tarık Özcan " Çağrı Ve Yankı", S. Zeynep Bozkuş "Orlon Sevda", Cahit Çelikel "Aşk Ve Ölüm", Alim Akça " Sırr-I Sırrı", Esra Öztürk "Şehir Hayali", Hatice Mert Yunak "İyi Bir Yabancı", Davut Güner "Bir Romanın Son Sayfası", Ahmet Ergin "Yeniden", Büreyda Aytekin "Çocuk Yaşta Yola Çıktığımın Resmidir", Nilüfer Ateş "Niye", Hacer Yeğin "Sakın Saçını Siyaha Boyama" , Bünyamin Yıldırım "Sefil", Sinan Ulakçı "Dersini Almış Da Ediyor Ezber" ve "O/Ok'u/Oku", Remzi Avcı'nın " Hammer-Purgstall ve Alman Oryantalizminde Fars Edebiyatının Seyri" Beste Bekir "Edebiyatın Psikolojiyle Dansı: İç Dünyaların Kesişimi", Orhan Alimoğlu "Bir Ahir Zaman Dervişi Fehmi Kuyumcu Ağabey-II", Tufan Erbarıştıran "F. Nur Uysal Pınar'ın Labirent Adlı Küçürek Öyküsüne İlişkin Düşünsel Bir Değerlendirme", Şaban Kumcu "Beşinci Mevsim" R. Aydın Saran "Bakıyorum Görüyorum", Sadık Yalsızuçanlar " Ayşe Şasa'ya Minnetle" Ve H. Cahid Doğan "Şükûfnâme" Yazılarıyla Yer Alıyor.

Eylül-Ekim, Sayı 94

Prof. Dr Yalçın Koç'un Yazısıyla Başlayan Dergide; Erdal Çakır "Gel", Davut Gürler "Şiirler", Cüneyd Ensari "Taşınmaya Başlayan Köyün İçerisinde Azer Dinleyen Bir Adamın Çekilen Kulaklar İçin İfadesi Alınıyordu", Yaşar Akgül "Ben Tanrının Yerinde Omsam", Ali Sali "Üç Şiir", Zeki Altın "Bahçeli Evler", Ünal Sarman "Eza", M. Ruhi Şirin "Şiirler", Tarık Özcan "Şiirler", Ersin Özarslan "Arafta Bir Kuş", Sinan Ulakcı ""Şey Himmet Şarkısı", M. Mehmet Musuloğlu "Issız Madenlere Dinamit", Deniz Schwarzwayd "Taklit Edilmez Bir Rol", Ömer Vural "Onaltıncı Mektup", Ü. Zeynep Kayabaş "Repricne-IV", Mehmet Taştan "Deprem", Eray Demir "Pencere İle Kapı" Şiirleri İle Arafat Deniz'in Hace Abdullah Ensari'den "Münacaat", Kemaleddin Hocendi'den "Şiirler" Ve Haydari'den "Dörtlükler" , S. Ahmet Kaya'nın Melaye Ceziri'den "Naat-I

Şerif", Çemil Çaygözoğlu'nun Mona Kareem'den "Ufukta Bir Mola", Hacer Mete'nin P. Veregilius Maro'dan 2Ecloga-VI", Belkıs Kılıç'ın Stefan Zweig'den "Venedikte Gün Doğumu", Zeynep Yılmaz'ın Franz Wright'ten "Kilise Oturağı", E.E. Cummings'den "Açılmak" Ve Mark Strand'dan "Adım" , Ersin Özarslan'ın Ezra Pound'dan "Kız Çocuğu" Şiir Çevirileri İle C. Fatih Yaylacı'nın Alberto Manguel'den "Anayurt Oteli: Girizgâh" ile Ali Tacar'ın Musharraf Hussain'den "Malcolm X: İslam Onun Hayatını nasıl Etkiledi?" çeviri yazısına yer verilmiş. Bu sayıda Sinan Ulakcı'nın "Şey Himmet Şarkısı"nda şöyle sesleniyor:

"Şeyh im öldür beni post gerek
Hırıltımda raks eden dost gerek
Kan kuruttu mitos
İfritliğin logos
Ahdi evvel feylesofdanirşad gerek

Koynundaki tüy miktarınca
Yastığın tüy miktarında
Rüyanda huy miktadında
Abdest bozan ömür gerek"

Y. Nadir Eraslan, "Sanat ve Edebiyat, Hayata ve İnsana Dokunmuyorsa İşlevsizdir" başlığı altında Hüseyin Su ile öykücülüğü üzerine uzunca bir söyleşi gerçekleştirmiş. Söyleşi Hüseyin Su'yu daha yakından tanımamıza imkân veriyor. Arafat Deniz'in sorduğu soruları Ömer Yalçınova cevaplamış. Oğuzhan Öztürk ise Cem Sancar ile romancılığı ve Nihan Feyza Lezgioğlu ile ilk öykü kitabı "Kaz Ayağı" üzerine konuşmuş. Kadir Tepe Bayram Tayyip Yaslıca'nın ilk şiir kitabı "Köpek Merakı" ve Hüseyin Hakan'ın yeni çıkan "Diğer Alçaklar Gibi" deneme kitabı üzerine söyleşi yapmış. Ayrıca Fahri Tuna'nın "40 Soruda Bestekâr Âmir Ateş" söyleşiş yer alıyor.

Dergide yer alan yazı ve öyküler; Mehdi Azari "Acı Lojistik Uzmanlık Kliniği", Cahit Çelikel "Kavakağaçları", Mehmet Şeker "Gençler Toplansın", Ahmet Ergin "Maskeli Balo", Ahmet Fevzi Kibar "Kovan", Fatih Selvi "Issız Adada", Usame Yördem "Olmamışlık, Susku, Bazen Ölmek Ve Keder", Dilek Altundağ "Arafta Bir Yazar", Fatma Yavuz "Melek", Şeyma Çiçek

"Olasılık", İsmail Kıllıoğlu Çevrisiyle Don Delilo'dan "Merhamet Ve Yasal Adalet", Zekâriye Şimşek "Afrika Şiiri Üzerine Güncel Bir Değerlendirme", E. Gül Mahur Sali "İsimlendir, Özün Âb-I Hayat'a Karışsın", Yağmur Alankuş "Özgürlük Aydınlıktadır", Ersin Özarslan "Kare Dünyada Devletlerden Önce Kültürler Savaşır", Sinan Ulakcı "Kült Bir Kitaplık İsteği Mi", Ersin Özarslan "Alaeddin Özdenören'in Güneş Donanması İsimli Şiiri Üzerine", Sadık Türker "İslam'ın Jeo- Politiği: Doğu- Batı Çatışmasının Ortasında İslam", Bilal Kemikli "Şiir Şehir Üsküp'ün Âkif'i: Abdülfettah Rauf'un Derdi Neydi?", F. Nur Uysal Pınar "Kısa Öyküler", Mustafa Uçurum "Küçük Öyküler", Esra Öztürk "Soyuldukça Zevk Veren Yara", Ömer Vural "Gün Doğumu", Tarık Özcan "Tuz Taşı", Şahin Kurt "Yük", Davut Güner "Bir Sır", Hicret Birik "Nâkûr'un Sesi", Yahya Düzenli "Mehmet Kısakürek'ten Rüya Gibi Bir Hatırat", Aşur Özdemir "Hatıra Ve Deneme Tadında Şiirimsi Anlatılar Afrika'nın Yapayalnız Lalesi Üzerine", Erdal Noyan "İskece Mezarlığında", Beste Bekir "Manevi yolculukta Bir Pusula: İmam Gazali'nin Edebiyata Etkisi", Mehmet Kurtoğlu "Ütopya'dan Distopyaya Ferenheit 451", Şaban Kumcu "Gülbuluttan Su İçer Gönül Sabırdan...", F. Nur Uysal Pınar "Avludan Taşan sesin Rengi: Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş sandığı", Semih Diri "Eskici ve Oğulları: Değişen koşullarda da Aile Kalmak", A. Nur Menekşe Çalıkçı "Zamanın Peşinden Gitmeye Gcümüz Var mı?" R. Saran Aydın "Bal Atları", Şifanur Özçelik Şirin "Bir misafiri Daha Yolcularken..."

Kasım-Aralık Sayı: 95

Edebiyat ortamı Gazze katliamı nedeniyle derginin ilk yazısını Şeyh Yasin Ramazan'a ayırmış. Şey Yasin ramazan yazısının daha ilk cümlesinde "Allah'ım ümmetin suskunluğunu sana şikâyet ediyorum! Ben ki kocamış bir yaşlıyım. Kurumuş iki elim ne kalem tutuyor ne silah! Sesimle yeri göğü inletecek güçte bir hatip değilim!" diye başlayan yazısında sanki bugünü suskunluğa gömülen İslam dünyasını anlatıyor. İroni olarak kendisinin aciz olduğunu söylüyor ama Filistin davası için bomba ile patlatılarak şehit olduğunu biz biliyoruz. Gazze'de yapılan soykırıma tepki İslam dünyasından daha çok Avrupa'dan insanından geldi. Siyonist İsrail otuz binin kadın çocuk katletti, yetmiş bin insanı yaraladı. Kıyım ve katliam devam ediyor...

Dergide şiirleriyle; Erdal Çakır "İçim Dışıma sığmıyor", Ali Sali "İki Şiir", Davut Güner "Şiirler"; Yaşar Akgül "Çirkin Kızlar İçin Şifalı bitkiler", M. Mehmet Musuloğlu "Yeraltında şölen", Hasan Yıldız "Şiirler", Tarık

Özcan "Şiirler", Ömer Vural "Onyedinci Mektup", Sinan Ulakcı "İki Şiir", Mehmet Daştan "Bu şehir Sana benziyor", Ali Tacar "Aşk Ehlinin Adını Adem Koyup", Eray Demir "Şiirin son Öpücüğü" ile, Cemil Çaygözoğlu, Al Saddiq Al Raddi'den "Kral sanıyorlar beni", Aşur Özdemir, Feyzullah Tölüy'dan "Eftalya", Zeynep Yılmaz, Thomas Stearn Eliot'tan "kedilere İsim vermek", Ammar Hasanov, Puşkin'den "Şiirler", Deniz Schwarzward, Tzveta Sofronieva'dan "Konser", N. Ahmet Kurban, Muttalip Saydulla'dan "Tekrar ritim", Hacer Mete, P. Verfilius Maro'dan "Ecloga", Arafat Deniz, Kemaleddin Hocendi'den "Şiirler", S. Ahmet Kaya, Melaye Ciziri'den "Ney Gibi Çağır beni", çevri şiirleriyle yer almış. Bu sayıda Tarık Özcan'ın "Orta/Doğu" şiiri dikkat çekiyor:

"Ezgisi güz bitiği/mor bir saksının yeşili
Bir çavlandır karalara ayak basmış belli
Tütün çiğnemiş, nar şerbeti içmiş
Çok yüz görmüş, birçoklarını eskitmiş

Biz tanıştığımızda Mısır'dan dönüyordu
Yüzünde Babil'den kalma çivi yazısı
Ve ağzında anlamsız bir hiyeroglif
Her mırıldanışı mahrem, sesinde gül ezgi

Süleymaniye'de bir akşam namazında buluştuk
Dudaklarında sükûtu sevmeyen ateş kuşları
Ve dualarında kanlı kristal bir solo
Dedi ki: tanrım! Ortadoğu'yu unuttun mu?"

Oğuzhan Öztürk, Furkan çalışkan ile şiir kitabı "Kabahatler Kanunu" üzerine ve müzisyen yazar Sedat Anar ile de son çıkan romanı "Hallerin Dünyası" üzerine, Cahit Efgan Akgül, Ömer Vural ile öykü üzerine, Sadık Yalsızuçanlar, İbrahim Selamet ile roman, hikâye ve Balkanlardaki edebiyat üzerine konuşmuş. Yaktın tarihte kaybettiğimiz yazar Recep Seyhan yaşarken kadri bilinmemiş hikâyecilerdin. Fahri tuna Seyhan ile hikâyeciliği ve ödüllü romanı Ebucehil Karpuzu üzerine konuşmuş.

Mehmet Şeker “İlk Tren”, Cahit Çelikel “Kapkaççı”, A. Fevzi Kibar “Huzurun Sesi”, Ömer Vural “Bir Resmin Varoluşu”, Tufan Erbarıştıran “Zekeriya Şimşek’in Dram-A-Tik Adlı Küçürek Öyküsü Üzerine Düşünsel Bir Bakış”, Mustafa Uçurum “Küçük Öyküler”, Ramazan Kayaoğlu “Kemer Pantolon Ve Hayat”, Dilek Altundağ “Elde Kalan Hikâye Bu Mu?” M. Erol Kılıç “Prekaz- Bir Göç Hikâyesi”, İbrahim Selamet “Svjetlana”, Aşur Özdemir Maqsat Malik’ten Çevirisi “Asma Yatak”, Emame Akman Harmancı “Siyahın En Ortası”, F. Nur Uysal Pınar “Kısa Öyküler”, Tarık Özcan “Döngü”, S. Zeynep Bozkuş “Alaca Aydın Ve Kör Şeytan”, Hasan Kılıç “Huzursuz Bir Yaşam”, İbrahim Yıldız “Hüzünlü Topraklar”, H. Neşe Koçak “Üç Deyince Çık”, Ahmet Ergin “Rüya Gibi”, E. Canıbek Kesikoğlu “Üç Cin”, Veysi Bora “Bahçe Ve Hüzün”, Cemil Çaygözoğlu “Gazi”, A. Dalca Korkutan “Kısa Öyküler”, Davut Güner “Yıkılmaya Yüz Tutmuş Eski Bir Ev”, İsmail Kıllıoğlu “II: Sanat”, Mustafa Sever “Kaygusuz Abdal’ın Meâkıpnâmesine Ve Şiirlerine Göre, İnsanın Manevi Eğitimi”, Mikail Türker Bal “Balkan Türkoloji’sinin Önemli İsimlerinden Hasan Kaleşi Hakkında Yeni Bir Eser”, Orhan Alimoğlu “Bir Ahir Zaman Dervişi Fehmi Kuyumcu Ağabeyy-III”, Şaban Kumcu “Ney Manzumesi”, Sinan Ulakcı “Bokunda Boncuk Arayanlar”, Beste Bekir “Edebiyatın Metafizik Arayışları: Hegel’in Düşüncesiyle Etkileşim”, Y. Alparslan Özdemir “Sisteme Uygun Standart İnsandan Sapma Teşhişleri”, Oğuzhan Öztürk “Kuru Otlar ‘Üstüne’ Birkaç Not”, Muhammed Korkmaz “Anneler Ölmesin”, Arafat Deniz “Ahmet Dinç’ten Türkçe’nin Zenginliğine İlişkin Kitaplar”, Şifanur Özçelik Şirin “Vakitsiz Ölüler Yurdu”, Muhammed Sefa Rumeli “Bosnalı Bir Melâmi Şair: Abdullah Bosnevî” Rukiye Saran Aydın “Bebek”, Arzu Bosnevi “Nakline Niyet Ettik O Engin Sevdalandı” hikâyeleri ve yazılarıyla yer almış.

AÇIKKARA 2023

Mehmet Pektaş, Dr.

2018 Mart ayında "Hayâlı, Kayalı, Hakka Dayalı" dergi sloganıyla yayın hayatına başlayan Açıkkara, geleneksel mizah anlayışını modern içeriklerle harmanlamaya devam ediyor. Küfürle, mizahın yan yana getirilerek bunun edebiyat olarak sunulmasına karşı çıkan dergi, yayımladığı eserlerde ahlaki değerlerden ve edebi üsluptan taviz vermemeye gayret ediyor. Dergi bu yönüyle güldürürken düşündüren, mizahı estetik bir zemine taşıyan; nükteye, hikmete, irfana dayalı bir mirasın temsilciliğini yapıyor. 2023 yılını oldukça verimli geçiren dergi 6 Şubat depremini içine alan 60. sayısında mola verdi. 60. sayı depremi konu edinen tek bir şiir ve 5. yıl fihristiyle birlikte 4 sayfa olarak çıkarken derginin 66. sayısı Zam Özel Sayısı niteliğinde yayımlandı. Bu sayıda Rasim KÖROĞLU, Ahmet Süreyya DURNA, Mehmet GÖZÜKARA, Lütfü KILIÇ, Ahmet YALÇINKAYA, Mehmet OSMANOĞLU, Yılmaz TÜRK, Memiş KÖMEKÇİ, Cahit CAN, Ercan SAĞLAM, Mustafa İMİR, Haşim KALENDER, Hacı Musa TUNCER (Azâbi), Kadir KARAMAN, Ramazan DEMİRTAŞ, Kazım GÖK, Murat KAHRAMAN, Sebahattin KARADAŞ, Mustafa IŞIK, Aslan AVŞARBEY (Mülkî), Hasan Basri MESES, Yasin ŞEN, Âşık Ali ATAŞ, Osman Gazi TURAÇ ve Metin ÖZARSLAN şiirleriyle Mehmet PEKTAŞ ve Halit YILDIRIM hikâyeleriyle yer aldı. Tayyib ATMACA ve Tacettin ŞİMŞEK arasındaki deyişme zam sayısının öne çıkan eserleri arasındaydı.

Dergide, 2023 yılı boyunca kayda değer seri hikâyeler yayımlandı. Tacettin Şimşek, uzun süredir dergi sayfalarında edebî malzemeyi ustalıkla işleyerek mizahi forma kavuştururken yılın son ayında "Nigar Hanım Vay" isimli bir diziye başladı. Her ne kadar hikâyelerin ana kahramanı XIX. yy. şairi Nigar Hanım olsa da anlatılanlardan günümüze dair hisseler çıkarmak da mümkün. Şimşek, Nigar Hanım ve onun sanat muhitini ustalıkla mizaha konu ediyor. Halit Yıldırım önceki yıldan beri devam ettirdiği Küfeci İrfani'nin hikâyelerine 2023 yılı boyunca da devam etti. Yıldırım bu hikâyelerde Çorum ağzını ve mahalli kültürü başarıyla yansıtırken unutulmaya yüz tutan köy odaları ve sohbet meclislerini günümüze taşıdı. Köyün hemen her daim mizah unsurları barındıran renkli yaşamı ve çeşitli hatıralar Küfeci İrfani'nin ağzından anlatılarak zevkle okunan hikâyelere dönüştü.

Derginin diğer bir hikâyecisi Mehmet Pektaş, daha çok gündeme dair hikâyeler yazmayı tercih etti. “Sahte Doktorlar” isimli hikâyesiyle sağlıkta şiddet, “Zübük Siyasete Dönüyor” ve “Seçim Gündemi” hikâyeleri ile genel seçim, “Etiket Değiştirecek Eleman Aranıyor” isimli hikâyesiyle önü alınmayan enflasyon gibi konuları ele aldı. Pektaş, derginin 68. sayısından itibaren “Sahibinden Komik -Bir Emlakçı Romanı-” isimli seriye başladı. Seride kiracı, ev sahibi, emlakçı üçgeninde ülkenin hal-i pürmelali gözler önüne seriliyor. Dergide seri hâlinde devam eden bir başka dizi ise Salman Kapanoğlu’na ait. Kapanoğlu 2023 yılı boyunca hazırcevaplığı ve nüktedan kişiliği ile birbirinden komik anılarını aktarmaya devam etti. Dergi, her sayıda usta malı bir şiir yayımlama geleneğine önceki yıllarda olduğu gibi 2023 yılında da devam etti. Sefil Selimî, Âşık Kerem, Kaygusuz Abdal, Âşık Ömer, Dadaloğlu, Gevherî, Abdurrahim KARAKOÇ, Rasim KÖROĞLU ve Ümit Yaşar OĞUZCAN dergide hatırası yâd edilen şairler oldu. M. Nihat MALKOÇ, Nurgül Kaynar YÜCE ve Hacı Musa TUNCER’in şiirleri yıl boyunca yayımlandı. Tayyib ATMACA, Aslan AVŞARBEY, Mehmet OSMANOĞLU, Bekir OĞUZBAŞARAN, Ercan SAĞLAM, Ercan SAĞLAM, Mustafa İMİR, Memiş KÖMEKÇİ, Mehmet GÖZÜKARA, Hızır İrfan ÖNDER dergide adı öne çıkan şairler oldu. Dergide yayımlanan şiirlerde daha çok sosyal hayattaki aksaklıklar, geçmişe özlem, güncel konulara dair eleştireler konu edildi.

Ocak 2023-59. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Yazmayacağım, Halit YILDIRIM-Altılı Ganyan, Hikmet KIZIL-Hastayız Dohtor, Mehmet PEKTAŞ-Uykusu Kaçan Ayılar, Hacı Musa TUNCER-Unçuluk Anşa-Bedirik Hürü/iki

Şiir: Ümit Yaşar OĞUZCAN-Odunname, Hâce Mehmed Trabzonî-Der Vasf-ı Hâl-i Perîşân-ı Refîk Benâm-ı Nazire-i Teşvîk, M. Nihat MALKOÇ-Kariyer Sayıklamaları, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-Tembel Evlat Destanı, Bir Babanın İsyanı, Nurgül KAYNAR YÜCE-Dünürcü, Erol KOCA-Memleket Hâli, Bekir OĞUZBAŞARAN-Gördük, Ercan SAĞLAM-Kaçak Dövüş (Raunt 4), Mehmet OSMANOĞLU-Kaçak Dövüş (Raunt 4), Baki AYHAN/ Osman Gazi TURAÇ-Somutçu ve Somuncu Şair Deyişmesi

Anı: Erdal NOYAN-Babanın Durumları

Şubat 2023-60. Sayı

Şiir: Ali GENÇ-Sesimi Duyan Var mı?

Mart 2023-61. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Sivrisinekler, Halit YILDIRIM-Gürkü Yozdurmak, Hikmet KIZIL-Alo Küfür Hattı, Mehmet PEKTAŞ-Sahte Doktorlar

Şiir: Sefil Selimî-Söyleyin, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-Aday Adayı Adayı, Tayyib ATMACA-Atname, M. Nihat MALKOÇ-Dört Dörtlükler, Nurgül KAYNAR YÜCE-Bundan Eyiydi, Osman TEKERCİ-De Hasan, Haydar Ali NACAR-Şiir, Ercan SAĞLAM-Kaçak Dövüş (Raunt 5), Mehmet OSMANOĞLU-Kaçak Dövüş (Raunt 5), Erol KOCA-Şair Arkadaş, Mustafa İMİR-Yükseköğretimli Cahillerimiz, Celil ÇINKIR (Delibal)-Kefiye, Baki AYHAN-Akademik Teşvik Gazeli

Anı: Salman KAPANOĞLU-Şairin Günahı, Ödememek Ayıp, Kahve Keyfi, Ziyaretçi, Saf/Açıkgöz

Nisan 2023-62. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Vişneli Ekmek Kadayıfı, Halit YILDIRIM-Aday Adayı, Mehmet PEKTAŞ-Zübük Siyasete Dönüyor

Şiir: Abdurrahim KARAKOÇ-Bundan Eyiydi Köroğlu'na Mektup, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-Af Sezonu, Ercan SAĞLAM-Son Arzu, M. Nihat-MALKOÇ Aday (A)dayı, Nurgül KAYNAR YÜCE-Sosyal Medya Üzerinden, Osman TEKERCİ-Ne Yol Yürü Ne Yoldaş Ol, Mehmet ŞEKER-Çarkıfelek, Yavuz DİNÇ-Kendi Silahı ile Vururlar Şairi, Kadir KÖSE- Maalesef Oldu, Mehmet OSMANOĞLU-Transparent, Celil ÇINKIR (Delibal)-Şiir Yazarken, Hacı Musa (TUNCER Azâbi)-Çarşı Pazar, Osman Gazi TURAÇ-Altılı Ganyan

Anı: Salman KAPANOĞLU-Yassak Hemşerim, Eskiler Bağa, Değişmeyen Tek Şey, Bakkal/Bak-kaç

Mayıs 2023-63. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Hayli Politik Bir Düğün, Halit YILDIRIM-İrfani Ağa Mebus Olursa, Mehmet PEKTAŞ-Seçim Gündemi, Hikmet KIZIL-Tribal Enfeksiyonlu Haşim Abi!

Şiir: Âşık Kerem-Beğenmez, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-Cuma Mesajı, Ercan SAĞLAM-Güzel, M. Nihat MALKOÇ-Adaleti Yok Dünyanın, Nurgül KAYNAR YÜCE-Hasan Emmi, Bekir OĞUZBAŞARAN-Nasreddin Hoca,

Ramazan DEMİRTAŞ-Oylar Bana Hizmet Size, Ramazan AVCI-Bize Bühtan Eylemişler, Memiş KÖMEKÇİ-Bir Kilo Soğan, Feyyaz SAĞLAM-Gazel-i Tâli' Zebûn, Osman Gazi TURAÇ Şairlik Bir Yana Şiir Bir Yana

Anı: Salman-KAPANOĞLU-Kuyumcu, Hanım, Beyin Kanaması, Dolar, İmamlar, Sefer, Karakoç, Borç

Haziran 2023-64. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-En Çok Dergi Kapatan, Halit YILDIRIM-İrfani Ağa'nın Kooperatifçilik Macerası, Mehmet PEKTAŞ-Soğan Kaçakçıları, Fatma UÇARLAR-Yanlış Tribün

Şiir: Kaygusuz Abdal-Sakal, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-İstinaf Dilekçesi, M. Nihat MALKOÇ-Dünyanın Çilesi, Nurgül KAYNAR YÜCE-Hey Gidi Günler, A. Kadir TUNÇER-Bakkal Efendi, Nuri KAHRAMAN-Neden, Hacı Musa TUNCER (Azâbi)-Felsefem, Mustafa İMİR-Öğüdüm Kendime, Erol KOCA-Tencerede Yangın Var, Cahit CAN-Mülayim, Ramazan YILDIZ-Bahtı Kara Lastik, Feyyaz SAĞLAM-Rubai, Kadir KARAMAN-Yol Yordam, Memiş KÖMEKÇİ-Hele Bakın, Abdurrahim KARAKOÇ-Çarpık Çağ

Anı: Salman KAPANOĞLU-Hanım Ölmedi, Hacda Şeytan'a Uyulmaz ki, Kahramanmaraşlı Komutanım, Bacanak, Ölümlük Dirimlik, Nişanlıma Doksan, Sözlüme Yüz

Temmuz 2023-65. Sayı

Hikâye: Halit YILDIRIM-Sansa Geçidi'nde Piknik, Tacettin ŞİMŞEK-Drama Dilencileri, Mehmet PEKTAŞ-Kiralık Daire, Fatma UÇARLAR-Şekilci Bir Milletiz

Şiir: Âşık Ömer-Dünya, Mehmet GÖZÜKARA-Vergi Destanı, M. Nihat MALKOÇ-Adalet Firarda, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-Horoza İhtar, Nurgül KAYNAR YÜCE-İflahımız Kesildi, Muzaffer USLU-Heves, Abdülkadir USLU-Hastane Odaları, Mustafa İMİR-Günümüz Emeklileri, Memiş KÖMEKÇİ- Bücürük, Hacı Musa TUNCER (Azâbi)-Emmi, İbrahim ŞAŞMA-Bıçak, Osman Gazi TURAÇ-Kitap Risalesi

Anı: Salman KAPANOĞLU-Bilmediğimi Biliyorum, Bayramda Gözüm Yok, Üzüntüden Gülmek

Ağustos 2023-66. Sayı

Hikâye: Mehmet PEKTAŞ-Etiket Değiştirecek Eleman Aranıyor, Halit YILDIRIM-Zamzaymır

Şiir: Rasim KÖROĞLU-Yine Zam Geldi, Ahmet Süreyya DURNA-Kaos Planı, Mehmet GÖZÜKARA-Emret Vekilim, Lütfü KILIÇ-Yine Zam Geldi, Ahmet YALÇINKAYA-Zam Sersemi, Mehmet OSMANOĞLU-Zam Bülteni, Yılmaz TÜRK-Üzülmek Neye Yarar, Memiş KÖMEKÇİ-Haberler Kötü, Cahit CAN-Zam Üstüne Zama, Ercan SAĞLAM-Böyle Ayrılık Olmaz, Tayyib ATMACA/-Tacettin ŞİMŞEK-Var mı? Yoktur Üzerine Deyişme, Mustafa İMİR-Zam, Haşim KALENDER-Neyin Nesi, Hacı Musa TUNCER (Azâbi)-Memur Emeklisi, Kadir KARAMAN-Zamlara İyi Davranın, Ramazan DEMİRTAŞ-Zam Geliyor, Kazım GÖK-Vezir-i Azam, Murat KAHRAMAN-Vekâlete Dâir!, Sebahattin KARADAŞ-Daha Ne?, Mustafa IŞIK-Zam Yine Geldi, Aslan AVŞARBEY (Mülkî)-Güncelleme, Hasan Basri MESES-Kaygusuzca, Yasin ŞEN-Beklenmeyen Zamlar, Âşık Ali Ataş-Düşünen mi Var?, Osman Gazi TURAÇ-Eksik Vergi, Metin ÖZARSLAN-Vezn-i Aher

Eylül 2023-67. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Savulun Bâki Geliyor, Halit YILDIRIM-Kız Kaçırma Davası, Mehmet PEKTAŞ-Kaldır Kolları

Şiir: Dadaloğlu-Memicioğlu, Osman Gazi TURAÇ-Dedi ki Yök Yök, Mehmet GÖZÜKARA-Taksimat-ı Hakikiye, Nurgül KAYNAR YÜCE-Körebe, Hacı Musa Tuncer-Bakkal Bilal ve Veresiye Defteri, Mehmet OSMANOĞLU-Gelmedin, Ramazan DEMİRTAŞ-Görmedin, Memiş KÖMEKÇİ-Halkım Versin, Hanifi YILMAZ-Kibrin Tek Sözüne Eyvallah Etmem, Celil ÇINKIR (Delibal)-Nerden Bulayım?, Mustafa İMİR-Hafifmeşrep, Ramazan YILDIZ-Diyetteyim Doktor Bey, M. Nihat-MALKOÇ İnsanı İnsandan Koru Allah'ım

Anı: Salman KAPANOĞLU-Açık Konuşmak, Alınır Satılır Cinsten Değil, Serseme Bak

Ekim 2023-68. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-APA Şirazen Kopa, Mehmet PEKTAŞ-Sahibinden Kom (Bir Emlakçı Romanı) -Evin mi Var Derdin Var-, Halit YILDIRIM-İrfani'nin Kirli Çamaşırları, Fatma UÇARLAR-Altın Küpeler

Şiir: Âşık Ömer-Rûzigâr, Mehmet GÖZÜKARA-Binde Bir, Ercan SAĞLAM-Ayrı Telden, Hızır İrfan Önder-Belli Değil, Nurgül KAYNAR YÜCE-Kör Olasın Şerafettin, Halûk TANRIVERDİ (Âlimi)-Gider, Mehmet OSMANOĞLU-Bankınot, M. Nihat MALKOÇ-Kor Yağmuru, Tayyib ATMACA-Zülküf 'üm, Hacı Musa TUNCER (Azâbi)-Klavye Kahramanı, Basri DOĞAN-Davete Cevap, Hanifi YILMAZ- Sor Hele Doktor, Yasin ŞEN-Rektörnâme, Ramazan YILDIZ-Emmi, Maruf ÖZÜLKÜ-Kebap Gazeli

Anı: Salman KAPANOĞLU-Sen Âşıksın Oğlum

Kasım 2023-69. Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Dersimiz Aşk, Mehmet PEKTAŞ-Sahibinden Komik (Bir Emlakçı Romanı) -Emlakçı Aranıyor-, Halit YILDIRIM-Alma Mazlumun Ahını, Vedat Ali KIZILTEPE-Davul Meselesi

Şiir: Gevherî-Oldu, Gazi Hüseyin KILBAŞ-Kafiye Uysun Yeter, Memik Kömekçi-Vurgun, Nurgül KAYNAR YÜCE-Pervasız, Sündüs ARSLAN AKÇA-Çufçuflayıp Gidelim, M. Nihat MALKOÇ-Hocam Hangi Senaryo?, Hızır İrfan ÖNDER (Sükûtî)-Gafil İnsan, Mehmet ÖZCAN-Dedeme Mektup/bir, Fatma Özger BİLGİÇ-Ayşe'm Umursamaz, Ercan SAĞLAM-Tamam mı?, Mehmet OSMANOĞLU –Tamamdır, Ramazan YILDIZ-Koca Öküz, Basri DOĞAN-Çırak

Aralık 2023-70 Sayı

Hikâye: Tacettin ŞİMŞEK-Nigâr Hanım Vay/bir-Bir Nigâr'a Bin Nazar-, Mehmet PEKTAŞ-Sahibinden Komik/üç -Yalandan Kim Ölmüş? -, Halit YILDIRIM-Cin Olmadan Adam Çarpmak

Şiir: Ruhsatî-Hani, Hacı Musa TUNCER (Azâbi)-Her Kelime Ayrı Mana, Memiş KÖMEKÇİ-Yaşlı Biri, Nurgül KAYNAR YÜCE-Kullar Perişan, Kadir KÖSE-Bir Fâize Mahkûm Olduk, Yemliha GÜRLEK-Değişim, M. Nihat MALKOÇ-Benzeşen Benzetmeler, Yasin ŞEN-Hicviye Der Beyân-ı Akademi, Yakup GÜMÜŞ-Beyzâdem, Mehmet ÖZCAN-Dedeme Mektup/iki, Mehmet ŞAHİN K.-Benimki, Talip KAZGI-Ben Oldum, Mustafa İMİR-Bana Ne?, Kadir KARAMAN-Devlet Memuru, Ahmet Süreyya DURNA/Feymanî-Sorgulama

Anı: Salman KAPANOĞLU-Nasreddin Hoca, Komutan Yardımcısı, Yersiz Teklif, Tekleyen Motor, Sevap

HECE TAŞLARI

Halit Yıldırım

15 Mart 2015 tarihinden bu zamana dek bir e-dergi olarak çıkan Hece Taşları dergisi 108 sayıya ulaştı. Dergi, "Edebiyat dünyasında kendimize bir alan açmaya çalışmaktan ziyade bir ihtiyacın karşılanmasına yönelik" bir amaçla yola çıkmış. Derginin sahipliğini ve Yayın Yönetmenliğini Şair ve yazar Tayyib Atmaca üstlenmiş. Dergi ayrıca 2016 yılında Elektronik Yayıncılık alanında TYB Yılın Dergisi Ödülünü aldı. Bir şiir dergisi olma hüviyeti taşıyan Hece Taşları'nın en belirgin özelliği şiirde gelenekçi bir çizgiyi temsil etmesi. Dergide şiirlerin yanı sıra soruşturmalar, poetik yazılar ve edebiyatımızda iz bırakmış şairlerimizin hayatlarını anlatan yazılara da yer verilmekte. Şiirde gelenekçi olmakla beraber geleneğin izlerini taşıyan serbest çalışmaları da okumak mümkün.

Derginin 100. Sayısında "Yüze Yüze Yüze Geldik" başlıklı takdim yazısında Tayyip Atmaca dergi hakkında ileri sürdüğümüz görüşlerimizi teyid edercesine şunları yazmış.*"Geleneksel şiirimizin horlandığı, neredeyse yok sayılmaya başlandığı, zevkten, estetikten, iç sesten, manadan, mecazdan, metafizikten uzak, insana dokunmayan deli saçması sözlerin şiir olarak kabul gördüğü her çağda söylenegelmiştir. Türk şiiri coğrafyasının toprakları o kadar mümbit ki ne ekerseniz ekin, ektiğinizden fazlasını alırsınız ama aynı toprağa yıllarca aynı tohumu da ekerseniz toprağı dinlendirmemiş hatta yormuş, bundan dolayı da zaman içinde toprağın verimsizleşmesine sebep olursunuz. Aruz ölçüsüyle yazılan şiirlere "saray", hece ölçüsüyle yazılan şiirlere "halk" şiiri denilmesinin altında yatan gerçek öyle tahmin ediyorum ki kendi şiir köklerimizin kazınması için ortaya atılan bu fikirler, zaman içinde benimsetilmeye çalışılmış ve bunda da başarılı olunduğu tahayyül ediyorum.*

Aruz ve hece şiirinin yüzlerce farklı ölçü ve kalıplarıyla yazılan şiirleri tanımadan/okumadan, bu şiirlerin ruhundan gıdalanmadan günümüz "modern" şiirini yazdığını zannedenler hayatlarının bir döneminde bu şair/şiirleri tanıdıklarında havanda ne kadar su dövdüklerinin farkına varacaklardır. Hece Taşları dergisi, biraz da kendi köklerimize dönmek, aruz ve hece ölçüsüyle yazılan şiirlerin de devirlerinin kapanmadığını ya da serbest şiir yazanların aruz ve hece şiiri talimleri yapıp, şiirin elde dokunan bir halı/kilim gibi nasıl göz nuru dökülerek dokunduğunu hatırlatmak amacıyla yola çıkmıştı."

Derginin 108 sayılık yolculuğunda mutfağında emek veren isimleri de bu yazıdan öğreniyoruz.

"İki yıl amatörce hazırladığım sayfa tasarımını Âdem Konan'ın desteği ile daha profesyonel hâle getirmeye çalıştım. Bu zaman zarfında yorulduğum, usandığım zamanlarda gerek derginin gidişatı gerekse içeriği ile ilgili, Tacettin Şimşek, Mehmet Durmaz ve özellikle derginin son okumasına yaparak en küçük bir ayrıntıyı gözden kaçırmadan her sayının bir önceki sayıdan daha güzel olması için gönül teri döken Metin Özarslan'a ve derginin kapağı için on binlerce fotoğraf arşivini tarayarak güzel kapaklar armağan eden Yasin Mortaş'a teşekkür ederim."

Hece taşlarından bugüne kadar yedi özel sayı çıkarıldı. Bu sayılara göz attığımızda 2023 yılında 108. Sayısında Deprem hakkında, 2021 yılında 80. Sayısında Metin Önal Mengüşoğlu hakkında, 74. Sayısında Cumali Ünaldı Hasannebioğlu, 70. Sayısında Karabağ hakkında, 2019 yılında 55. Sayısında Ali Akbaş hakkında, 52. Sayıda Abdurrahim Karakoç hakkında, 49. Sayısında Bahattin Karakoç hakkında özel sayılarının çıktığını görüyoruz.

Derginin 9. Yılını oluşturan ve 15 Mart 2023-15 Şubat 2024 tarihleri arasında çıkan sayılarını incelediğimizde 147 şair ve yazarımızın dergide ürünlerinin yayınlandığını görüyoruz. Yazıları incelediğimizde ilk dikkat çeken yazı dizisi Hüseyin Kaya'nın Tayyib Atmaca ile Şiir Yürüyüşü başlıklı söyleşileri dokuz sayı boyunca yayınlanmış. Yine Tayyib Atmaca'nın Şiir ve Gelenek Üzerine yaptığı soruşturmalarında derginin 97. sayısında Ömer Demirbağ, 98. Sayısında Yılmaz Daşçıoğlu isimleri de dâhil olmuş. Dergide uzun soluklu yazan şairler arasında; Metin Özarslan, Basri Doğan, Kadir Karaman, Kirman Rüstemlı, Tacettin Şimşek, Talip Ayan, Memik Kömekçi, Yasin Şen, Mehmet Gözükara, Mustafa İmir, Aslan Avşarbey, Bekir Oğuz Başaran, Casim Babaoğlu, Cemil Ekber, Hüseyin K. Ece, İbrahim Berber, İsmail Kutlu Özalp, Mehmet Güneş, Emine Savaş, Mehmet Osmanoğlu, Mustafa Ayvalı, Oruc Dadaşi Elman, Ömer Ekinci Micingirt, Satılmış Şen, Sebahattin Karadaş, Tacettin Çetin ve Tayyib Atmaca isimlerini görüyoruz.

Bu isimlerin yanında dergide iki farklı sayıda yazan şairlerimiz ise Ahmet Sami Benli, Ahmet Yıldırım, Âşık Aliyar Arslan, Aybeniz Garagile Qafarlı, Cahit Can, Cemâl Divanî, Cemal Kurnaz, Cihat Barış, Çulpan Zaripova Çetin, Emir Sıktaş, Erdoğan Öner, Erhan Çapraz, Erol Koca, Haşim Kalender, Hayrullah Değerli, İbrahim Baz, Kenan Yavuzarslan,

M. Nihat Malkoç, Metin Mert, Murat Kahraman, Mustafa Işık, Mustafa Pınarbaşı, Ömer Demirbağ, Recep Şen, Rifat Kütük, Şemsulla Aqayi, Şükrü Atay ve Üner Dilek bulunmakta. Derginin bir özelliği de e dergi olarak çıkmasına rağmen her yıl sonunda toplu bir cilt halinde basılıyor ve isteyenlere ücreti mukabilinde gönderiliyor. Hece Taşları dergisi kervanına her sayıda yeni isimler katarak gelenekten geleceğe doğru çıktığı yoluna ve şiir yolculuğuna devam ediyor.

Çocuk edebiyatı

Rukiye Oklan

2023 ÇOCUK EDEBİYATI

Rukiye Oklan

Büyük umutlarla başladığımız 2023 yılı gerek Türkiye'de gerekse dünyada yeni acılar, yeni zorluklar, yeni imtihanlarla sürüp gitti. "2023 yılı bize iyi gelmedi!" deyip suçu zamana atmak hiç şüphesiz bir yansıtma psikolojisi. Doymayan gözü, uslanmayan nefsiyle sürüye dalan kurtlar gibi her şeyi tüketilebilir bir nesne olarak gören insanoğlu eğer azgın nefsine dur demezse daha çok canı yanacak ve can yakacak gibi duruyor.

2023 yılı başlarından itibaren pandeminin ekonomik anlamda artçı sarsıntıları hissedilmeye devam ediyordu. Sekteye uğramış kültür-sanat faaliyetlerini ayağa kaldırmak için hem devlet hem yayıncılar hem de bu alanda etkin STK'lar çalışmalarına devam ediyordu. Ancak 6 Şubat'ta, 90 yaşındaki ihtiyarlara bile "Şimdiye kadar hiç böylesini görmemiştik." dedirtecek kadar yaygın bir alanda korkunç bir deprem meydana geldi. Çok sayıda can kaybına ve maddi hasara yol açan depremden sonra uzun süre yayıncılar, neşrettikleri kitapların reklamını dahi yapamadılar. Evini, okulunu, ailesini, öğretmenini ya da sıra arkadaşını depremde kaybetmiş bir çocuğa mutlu aile, neşeli okul, arkadaşlık, yaşama sevinci, umut temalı bir kitabı nasıl sunacaktınız? Öyle sanıyorum ki uzun zamandır Türkiye'deki yayıncılar olarak çocuk kitapları hazırlamakta hiç bu kadar zorlanmamıştık. Depremden hemen önce hazırladığımız ve etkinlik olarak çocuğa ev çizdirip boyattığımız etkinlikleri baskı aşamasında değiştirme ihtiyacı duyduk. Ağır bir travma yaşamış çocuklara acılarını, kayıplarını hatırlatıp onları daha da üzmekten korktuk. Deprem sonrası yaşanan ekonomik kriz nedeniyle kitap satışlarında düşüş meydana geldi, fuarlar düzenlenemedi. Ancak hepimizi bir nebze de olsa sevindiren bir durum yaşandı. Deprem sonrası kurulan konteyner kentlerde ve çadırlarda çocukları rehabilite edebilmek için yine kitabın dostluğundan faydalanıldı. Depremzede çocuklara, gençlere binlerce kitap dağıtıldı. Okuma etkinlikleri düzenlendi. Ve bu etkinliklerin çocuklara çok iyi geldiği belirtildi. "Kitap en iyi arkadaştır." tezi bir kez daha ispatlanmış oldu. Yaza doğru hayatlarımız artık normalleşmeye başlayınca çocuklar için eğlence, macera dolu masal kitapları, hikâyeler, romanlar, çizgi romanlar, şiirler

yeniden raflarda yerini almaya başladı. Her zamanki gibi bilinçli anne babalar pahalı da olsa başka önceliklerinden vazgeçip kitaba para vermeye devam ettiler.

3-11 yaş olarak tarif ettiğimiz "çocukluk dönemi" için eser üretmek her ne kadar yetişkinler için eser üretmekten daha kolay gibi görünse de gerek içerik gerek çizim gerekse baskı işlemleri açısından daha uzun soluklu, daha titiz ve daha profesyonel bir çalışma gerektiriyor. Son yıllarda artık Türkiye'de de çocuk yayıncılığının çok daha profesyonel yapıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Yayıncılar arasında bu alanda umut verici bir rekabet var. Bilhassa içerik açısından inanç, değerler eğitimi alanında pedagojik formasyona daha uygun eserler üretildiğini görüyoruz. Bununla birlikte çocuk edebiyatının akademik camiada daha belirgin bir şekilde kabul ve destek görmesi gerekiyor. Bu alandaki çalışmalar ne yazık ki hâlâ yetersiz. Çocuk yayıncılığı editörlüğü ve çizerliği için daha kurumsal eğitimlerin verilmesi ve alanda nitelikli kişilerin yetişmesi için daha çok emek sarf edilmesi şart.

2023 yılında çocuk edebiyatında önceki yıllara oranla sayısal olarak da nitelik olarak da çizgi roman türünde bir artış gördük. Televizyon, bilgisayar ve akıllı telefonların daha çok beynin görsel kısmına hitap etmesi sebebiyle kitaptan uzaklaşan çocuklar ve gençler için çizgi romanlar, az metin çok çizim içermesi sebebiyle güzel bir alternatif hâline geldi. Ayrıca son yıllarda çocuklar arasında çok moda hâline gelen manga (Japonya'ya özgü tarzda çizilmiş çizgi romanlar) tarzı kitaplar için de alternatif oldu.

2023 yılını bitirmeye az kalmışken 100 yılı aşkın bir süredir kanayan yara Filistin meselesi yeniden gündemimize düştü. Hem de olmadığı kadar acı bir şekilde. Yıllardır kendi vatanında esir muamelesi gören ama direnmeye devam eden, zalim İsrail'e boyun eğmeyen Filistinli kardeşlerimizin direnişi bize çocuk kitapları hakkında bir daha düşünmemiz gerektiğini hatırlattı. Çünkü çocuk kitapları artık öylesine steril öylesine gerçeklikten kopuk bir hâle gelmişti ki içinde acı, zulüm, esaret yoktu neredeyse. Zalime zalim demeyi, mazluma destek olmayı, vatan sevgisini, hak ile batılın savaşını anlatmayı biraz ihmal ettiğimizi fark ettik. Filistin hakkında farkındalık geliştirmek, beşiğinde şehit edilen bebekleri, okulu bombalanan çocukları unutturmamak gayesiyle yeni kitap çalışmaları başlatıldı.

2023 yılında basılan ve önemli bulduğum bazı çocuk kitaplarını tanıtmak istiyorum:

PERÇEMİ NE YAPMALI? Yazan: Gökçe Özder, Çizen: Sude Zümret

Kitaplarını büyük bir beğeniyle takip ettiğim, çocuk edebiyatının güçlü kalemlerinden biri olduğunu düşündüğüm genç yazarlarımızdan Gökçe Özder bu kitabında bizi ilginç bir sokağa götürüyor. Bu sokak perçemli. Perçem uzadıkça sokak sakinlerinden oluşan Perkes Takımı, perçemin uçlarını kesiyor. Fakat zamanla sokak sakinleri perçemi kesmeyi ihmal edip perçem iyice uzayınca işler karışıyor. Akıcı üslubu, kafiyeli dili ve muhteşem çizimleriyle tekrar tekrar okuma isteği uyandıran çok güzel bir kitap. Çocukların hem hayal dünyasını zenginleştirecek hem de müzikal bir lezzet verecek büyülü gerçekçi bir dayanışma öyküsü.

YA KARDEŞİMİ SEVMEZSEM? Yazan ve Çizen: Gülşen Arslan Akca

Bir bebek bekleyen ebeveynlerin en büyük endişesi büyük çocuklarının kardeşini kabullenip kabullenemeyeceğidir. Kardeş bekleyen abla ya da abide belirgin duygu ve davranış değişiklikleri görülmeye başlayınca aile hepten telaşlanır. Bu kitap tam da bu durumdaki ebeveynler için büyük çocuklarını anlamada rehberlik edebilecek bir kitap. Ayrıca kardeş bekleyen küçük abla ve abinin de kendi duygularını adlandırmasına yardımcı olacak empatik bir kitap. Çizimleriyse ayrı güzel. Okuyan her çocuğun kendisi çizmiş gibi hissedeceği sade çizimleriyle ayrı bir havası var kitabın. Bu tarz mükemmellik iddiasından uzak doğal çizimlerin, resim yeteneği olan çocukları çizmeye teşvik ettiğini düşünüyorum. Yazarının ve çizerinin aynı kişi olduğu kitapları okumanın ayrı bir lezzeti olduğunu da belirtmeliyim.

DİZDE YARA YERDE BERE, Yazan: Meryem Ermeydan, Çizen: Filiz Mungan

Konforumuz arttıkça çözüm üretmekte, sağlam ilişkiler kurmakta zorlandığımız bir gerçek. "Yürümüyorsa bırak!" gibi bir kolaycılığa kaçıp daha ilk sorunda sırtımızı dönebiliyoruz arkadaşımıza, dostumuza. Bu kitap, yerde buldukları bir bereyi paylaşamayan, haklılık iddiasıyla çözüme yanaşmayan, bir inat uğruna birbirini kırıp döken iki arkadaşın Fare Çinçilla ile Kızıl Sincap'ın hikâyesini anlatıyor. Doğayı, ormanı seven çocuklar için sevimli çizimleri, kafiyeli dili ve eğlenceli anlatımıyla oldukça güzel bir kitap.

MUTLU CAMİ, Yazan: Süreyya Ülker Aydın, Çizen Merve Özcan

Manevi değerler temalı çocuk kitaplarında tam da olmasını istediğimiz kıvamda bir eser. Sıkmadan, yormadan, detay bilgiye boğmadan; sevdirerek, merak uyandırarak öğreten bir kitap. Babaannesiyle Yeni Cami'ye namaza giden küçük bir kızın gözünden cami, arkaşlık, paylaşmak ve kedilere dair çok tatlı notlar bulacaksınız.

ŞİFRELİ YAZ TATİLİ, Yazan: Fatma Hazan Türkkol, Çizen: Ümran Aşkın Aydın

Altı arkadaş, yaz tatillerini mahallelerindeki kütüphanede kitap yerleştirerek geçirmek zorunda kalırlar. Ancak bir şifreyle karşılaşırlar ve kütüphane görevlisine yardım etmek için şifreyi çözmeye karar verirler. Şifreyi çözmeye çalışırken de kendilerini Çanakkale Savaşı'nın tam içinde bulurlar. Kâh hüzünlendirip kâh coşturan bu destanı doyasıya yaşarlar. Savaştan kesitler sunan başarılı çizimleri, macera dolu anlatımıyla çocuklarımızın mutlaka okuması gereken bir kitap.

TAROZLAR, Yazan: Melih Tuğtağ, Çizen: Osman Büyükmutlu

Dedeleri ve hatta babaları Tommiks, Teksas ve Red Kit çizgi romanlarıyla büyümüş bir neslin çizgi romansız kalmaması gerekiyordu. Kalmadı da... Dönem dönem şöyle bir başını gösterip kısa sürede ortadan kaybolan çizgi roman için 2023 ve sonrası oldukça parlak geçeceğe benziyor. Ama umarım dedeleri ve babaları zamanındaki gibi bu kitaplar bir kuşak çatışmasının nesnesi olmaz.

Gelelim kitabımıza... Tarozlar, dünyayı kurtarmaya çalışan tavuk ve horozlardan oluşan bir takım. Mizahi bir dille yazılmış kitabın çizimleri de bir o kadar mizahi. Hem eğlenceli hem de maceralı. Bilhassa kitaba mesafeli duran çocuklar için kitabı sevdirme garantili.

GELECEĞE MEKTUP SERİSİ

Serinin ilk 5 kitabı 2022 yılında basılmış, 2023 yılında da devam edeceği müjdesi verilmişti. Bu seriyi çok ama çok önemsiyorum. Çünkü biyografik roman türünde genelde belli başlı isimlerin dışına çıkılamamıştı. Bu seri; ilim, kültür ve sanat hayatımıza aslında çok büyük katkıları olan ama nedense yâd edilmeye pek gerek duyulmamış çok kıymetli birçok ismi çocuklarımıza tanıtıyor. Kadim köklerini tanıyan, bilen bir nesli kim

yıldırabilir, kim kandırabilir? Akıcı dili, eğlenceli kurgusuyla +9 yaş için hazırlanan bu seride 2023 yılında şu isimlere yer verildi:

Mahir İz *(İz Bırakan Öğretmen)*, Yazan: Rabia Altuntaş, Çizen: Bilal Karaca

Tevfik İleri *(Er Kişi Niyetine)*, Yazan: Dilek Doğan, Çizen: Bilal Karaca

Mustafa Düzgünman *(Ebru Ustası)*, Yazan: Zeynep Odabaş, Çizen: Bilal Karaca

Ali Ulvi Kurucu *(Evvel Zaman Üstadı)*, Yazan: Kübra Özpehlivan, Çizen: Bilal Karaca

Devamı 2024'te. Takipteyiz...

Nesillerin Mirası

Nazif Öztürk
Prof. Dr. Hasan Tahsin Feyizli
Âmir Ateş

Nazif Öztürk İle Türkiye Yazarlar Birliği, Yazarlık ve Akademi Üzerine

Söyleşi: Mehmet Kurtoğlu

Kültür ve akademik camia sizi yakından tanıyor. Kendinizi kendi dilinizden tanımak istesek, neler söylersiniz?

Röportajı, cevaplandırılması çok zor bir soru ile başlatmışsınız. Subjektif zeminlerden oluşan bir düzlemde insanın kendi kendini tanıtması iki sebepten dolayı kolay değildir. Olumlu yönlerden bahsetseniz hafazanallah/Allah muhafaza etsin/korusun lisanınız öğünmeye kayabilir; yergilerden söz etseniz aşırı tevazu sizi kibrin tuzağına düşürebilir. Bunların her ikisi de bıçak sırtı netameli zeminlerdir. Unutmayalım çıkmaz sokaklar insanı, kendi diliyle oluşturduğu girdaplara çekebilir. Müspet menfi alanlar açık seçik bellidir; ayakların kaymasına sebep olan tehlikeli zeminler gri alanlardır. Gevşek zeminlerde tuzağa düşmekten Allah'a sığınırım.

Genel çerçevesini çizdiğim bu sebeplerden dolayı uygun olanın, beni yakinen tanıyan benim dışımdaki dostlarımın eleştirel ve objektif bir

yaklaşımla şahsımı tanıması ve tanımlamasıdır. Kendi kendimi tanıtma yerine, yetmiş beş yıllık ömrümün bu noktasında durup geriye doğru baktığımda üzerinde titrediğim birkaç husus şunlardır:

Hayatımın her safhasında yaptıklarım, yazdıklarım ve konuşmalarımda tutarlı bir insan olarak yaşamaya, olduğum gibi görünmeye, göründüğüm gibi olmaya gayret ettim. Araştırmalarımda, söyledikleri ile yaptıkları birbirini tutmayan ve bu sebeple çelişkilerin sarmalına düşen insanlarla karşılaştıkça o kimselerin isimlerinin önüne ünlem işaretleri koydum; aynı duruma düşmemek için yazdıklarım ile eylemimin tutarlı olmasına özen gösterdim.

Beni yakinen tanıyan dostlarım şahsımı mükemmeliyetçi bir insan olarak tanımlarlar. Doğrusu ben de bugüne kadar vuslata doğru doludizgin koşan hayatımı böyle yaşamaya ve geçirmeye gayret ettim. Telmihen nassa dayanan *"Allah güzedir, güzeli sever, yaptığın iş Allah'a layık olacak""kelâm-ı kibar" ını* kendime prensip ve düstur edindim.

Konuşmamın hemen başında belirtmeliyim ki, yapıp ettiklerimde bir güzellik ve mükemmeliyet varsa o, beşer olarak benden kaynaklanmıyor; yaslandığım semavî sırların ete kemiğe bürünmüş tezahürlerinden ibarettir.

Yazarlar Birliği'nin genel başkanlığını yaptınız. Ayrıca Yazalar Birliği'nin ödüllerinden biri olan Üstün Hizmet Ödülü'ne lâyık görüldünüz. Bütün bunları göz önünde bulundurarak TYB ve Ödüller hakkında neler söylersiniz?

Türkiye Yazarlar Birliği ilkeleri olan bir muhteva üzerine oturmaktadır. Bu ilkeler; din, iman, vatan, bayrak, bağımsızlık, hürriyet, kahramanlık, hukuk, sanat, estetik, merhamet, hayâ ve edebiyat gibi insan hayatının temel kavramlarından oluşmaktadır. Türkiye Yazarlar Birliği sahip olduğu bu özgün ilkeler sayesinde; faaliyet döneminin hiçbir aşamasında taklitçi olmamış, daima toplum hayatında özgül ağırlığı yüksek olan ilkleri gerçekleştirmiştir. Benim dışımdaki değerlendirmeler sonunda yurtdışında bulunduğum bir dönemde, Türkiye Yazarlar Birliği genel merkezinde teşkil edilen*"Yılın Yazarı, Fikir Adamı ve Sanatçıları Ödüllerini"* belirleme heyeti, bugüne kadar Türk kültür ve sanat hayatına yaptığım katkılarsebebiyle 2022 yılında şahsımı *"Üstün Hizmet Ödülü"* ile onurlandırmıştır. Katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Türkiye Yazarlar Birliği, yılın kültürel çalışmalarının değerlendirilmesini,

kazanılmış bir hakkın teslimi olarak görmektedir. Çünkü yazar ve sanatçı, her sanat eseriyle daha önce olmayan bir objeyi en güzel ve en sanatkârane bir şekilde ortaya koymakta ve böylece yeni ibda ve inşalara imza atmaktadır. Sanatkârın kayda geçirdiği her fikir, mücessem hale getirdiği her eser, söylediği her söz, ulaşabildiği bütün kesimlerin hayat felsefelerinde ve düşünce dünyalarında yeni ufuklar açmaktadır. Sanat eseri, kesinlikle bilinenin tekrarı ile oluşturulamaz. Değişime ve gelişime öncülük eden sanatçılar, ödüllendirmenin muhatabı olmaya hak kazanmış kimselerdir. Bu şahısların takdir ve teşvik edilmeleri, her gün yeni baştan yaratılan kâinatın, ahlâkî ve estetik olarak inşasına, sanatçıların katkılarını artıracaktır. Ödüller, edebiyat ve sanat uzmanları arasında gerçekleştirilen anket çalışmalarının sonunda ve alanının tanınmış isimlerinden oluşturulan özel komisyonların görüşleri alınarak belirlenmektedir. Değişik kesimlere mensup kişi ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler ışığında; yıl içerisinde ortaya konulan fikir ve sanat ürünleri, eser sahiplerinden habersiz, başvuru esasına dayanmayan, alanının tanınmış isimlerinden oluşturulan özel komisyonların görüşleri alınarak ve objektif yöntemlerle değerlendirilmektedir.

Türk kültür varlığı iki temel kaynaktan güç almaktadır. Bunlardan birincisi, ecdadımızdan nesiller boyunca süzülüp gelen ve bizim de gelecek nesillere aktaracak olduğumuz dilimiz, dinimiz, töremiz kısaca hayat tarzımızdır. İkincisi ise, üstün ve özel yeteneklere sahip olan az sayıdaki sanatkâr, kültür adamı ve mütefekkirlerimiz tarafından üretilen ve ortaya konulan kültür varlıklarımızdır. Bir sanat ürününün değerlendirme kapsamına alınabilmesi için, o yıl içerisinde birinci baskı olarak kamuoyuna sunulması, orijinal/özgün bir çalışma olması, müellifinin TYB yönetim kurulu üyeleri arasında bulunmaması, yazarına daha önce aynı dalda ödül verilmemiş olması gerekmektedir. Artık Türkiye Yazarlar Birliği ödülleri, okulların edebiyat bölümlerinde araştırma ve ödev konusu yapılmaktadır. Başlatılmış olan bu çabalara ilaveten, ödül alan yazar ve sanatçılarımızın tamamını kapsayacak şekilde, antoloji hazırlanması dâhil, kültür hayatımıza not düşecek yeni yayınlara ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmektedir. Bu kriterlerden vazgeçilmemek şartıyla ödül sayısının azaltılması konusunun gündeme alınmasında yarar bulunmaktadır. Çünkü Değerlendirmeye tabi tutulan konular çok geniş bir yelpazeyi oluşturmaktadır. Pek tabi yelpaze geniş tutulunca ödül sayısı da artmaktadır. Tek seçenek bu olmamakla birlikte, sayının yüksek olması değerler skalasını düşürmektedir.

Türkiye Yazarlar Birliğinin geçmişi ve bugünü hakkında bir değerlendirme yapabilir misiniz? Nereden nereye geldi? Bulunduğu konumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye Yazarlar Birliği, kültür ve sanat alanlarında faaliyet gösteren demokratik sivil toplum kuruluşlarının en kıdemlisidir. Günümüzden 46 yıl önce iki elin on parmağı sayısınca idealist arkadaşlarımız/ağabeylerimiz, yazar ve düşünürlerimizi bir araya getirmek ve onların ülke kültürüne katkılarını sağlamak amacıyla 7 Ağustos 1978 tarihinde *"Yazarlar Birliği"* ni kurmuşlardır.Türkiye Yazarlar Birliği, 1985'de Bakanlar Kurulu Kararıyla *"Türkiye"* ismini kullanma hakkını elde etmiş; 1991'de yürürlüğe konulan bir başka Bakanlar Kurulu Kararı ile de*"kamuyararına çalışan kuruluş"* olma yetkisini kazanmıştır. 2003 yılında *"Başbakanlık insan hakları danışma kurulu üyeliği"* ne seçilmiştir.

Gelişen iletişim ağının ve bilgisayar teknolojisinin basın yayın hayatında kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, geleneksel yazar kavramı yeni açılımlar kazanmıştır. Bu açılıma paralel olarak Türkiye Yazarlar Birliği, serbest yazarları, yazılı ve sanal basın mensuplarını, TV program yapımcılarını, üniversite öğretim üyelerini, radyo programcılarını, senaryo yazarlarını, müzisyenleri velhasıl bir bütün halinde sanatçıları bünyesinde toplayan bir kültür kuruluşu haline gelmiştir. Siyaset üstü tavrı, demokratik yapısı ve modern örgütlenme şeması ile Birliğe üye olsun olmasın ülkemizin bütün yazar, fikir adamı ve sanatçılarının kendilerini ifade edebilecekleri meslekî, sivil, demokratik ve gönüllü bir aydın kuruluşu haline gelmiştir.

Türkiye Yazarlar Birliği, globalleşen dünyada kendi yerini arayan şehirli aydın kesimin kültür, sanat ve estetik ihtiyaçlarına yönelik faaliyetleriyle, kültür hayatımızın yeniden yorumlanmasına katkı sağlamaktadır. Geride bıraktığımız zaman dilimi içerisinde Türkiye Yazarlar Birliği; kültürel açılımlar sağlamak ve dengeli kültür politikaları oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla raporlar hazırlamak, bu alanlarda hizmeti geçen değerlerimizi genç kuşaklara tanıtmak, kütüphane ve dokümantasyon merkezleri kurmak, ülke dinamizmini ayakta tutan bütün konuları içine alacak şekilde, *"yılın kültür ve sanat kütüğünü tutmak"* , benzer gayelerle müstakil kitaplar neşretmek, toplu kitap okuma geleneğini yeniden ihya etmek, yurt içinde ve yurt dışında *"Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şölenleri"* ni düzenlemek, aramızdan ayrılan kültür ve sanat adamlarımıza vefa, yaşayanlara saygı günleri tertip etmek, kişisel gelişim ve yazarlığa hazırlama kursları açmak, ulusal ve uluslararası düzeyde seminer, sempozyum ve bilgi

şölenleri düzenlemek gibi konularda sayısız etkinlikler gerçekleştirmiş ve halen repertuarına yeni hizmet alanları ekleyerek çalışmalarına devam etmektedir.

Yazarlar Birliği yüzü kamuya dönük bir kurum olarak kapılarını herkese açmıştır. Kendisinde mevcut olan bu arzuyu kuvveden fiile çıkartabilecek bir alt yapıya sahiptir. Yazarlar Birliği yerel bir kurum değildir, uluslararası kimliği ve ilişkileri vardır. Elbette kurumun temel vasfı, okur-yazarlık gibi siyasi sınırları aşkın bir ortaklık alanı olduğu için çalışmalarını, ilişkilerini içine sığmayacağı bir yerelliğe mahkûm etmesi düşünülemezdi. Bu manada Yazarlar Birliği, çeşitli uluslararası toplantılar düzenlemiş, başka ülkelerdeki benzeri toplantılara katılmış, bazı ülkelerle kültürel ilişkiler kurmuştur.

Türkiye Yazarlar Birliği son yıllarda tabana ve tavana yönelik atılımlar yapmıştır. Bir taraftan Genç TYB, Genç Kahve, Genç Yazarlar Kurultayı tertip ederek gençlerle bir araya gelirken; tavanda üniversitelere yönelerek ilim adamlarını kucaklamış, akademi camiası mensupları ile şube ve genel merkez yönetim kurullarını takviye etmiştir. Türkiye Yazarlar Birliği bugüne kadar gerçekleştirdiği yurtiçi ve yurtdışı kültür faaliyetlerine yeni bir ivme kazandırmıştır. 21-30 Kasım 2023 tarihleri arasında anne tarafından mensup olduğu coğrafyada Mehmet Âkif'in doğumunun 150. Yılı münasebetiyle Türkiye Yazarlar Birliği, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TÜRKSOY, TİKA, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile Özbekistan Buhara Devlet ve Sağlık Bilimleri üniversitelerinin müştereken tertip ettiği *"bilgi şölenleri"* düzenlendi. Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkelerden katılan akademisyen, yazar, şair, kültür ve sanat adamlarıyla sayıları 30'a ulaşan katılımcılar; Buhara, Semerkant, Taşkent şehirlerinde yaptığı tanıtım gezilerinden sonra Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye intikal etti ve burada Hazar Üniversitesi ile müştereken iki gün süren bir sempozyum tertip etti. Bakü'de şehitlikler ziyaret edildi ve şehir gezisi yapıldı. Prof. Dr. Turan Yazgan hocanın kurduğu Atatürk Lisesi öğrencilerinin coşkulu bir şekilde canlandırdığı *"Mehmet Âkif Ersoy ve İstiklâl Marşı gösterisi"*ne iştirak edildi. On gün süren Türk kültür varlığının rayiha ve tınılarının hatimesi olarak Hazar Üniversitesi talebelerinin musiki ve dans gösterileriyle ülkeler arası tertip edilen ata yurdu *"bilgi şölenleri"* tamamlandı.

Türkiye Yazarlar Birliğinin yarım asırlık zaman dilimi içerisinde şahit olduğu ülkemizdeki yaşanmışlıklardan bahseder misiniz?

Türkiye Yazarlar Birliğinin aktif olarak faaliyet gösterdiği zaman dilimi, dünyada ve ülkemizde çok çarpıcı olayların yaşandığı yıllar oldu. Müeyyideleri bakımından suçluları ilan edilmekle birlikte, faili meçhul kalan 11 Eylül olayları dünyada pek çok şeyin değişmesine sebep oldu. Barış, demokrasi, insan hakları, küreselleşme kavramlarının maskesi düştü. Dünya iki kutuplu düzenden tek kutuplu dünya düzenine geçti. Günümüzde dünya üç kutuplu dünya düzenine doğru evrilmektedir. Terörizmle mücadele yaftası altında bütün müstevli devletler, halkı Müslüman olan ülkeleri hedef seçtiler. Nato şemsiyesi altında ABD önce Afganistan'a yerleşti; arkasından yüz seksen bin kişilik bir ordu ile Irak'ı işgal etti. Şimdilerde çekilen kılıçlar Filistin/Gazze, Suriye ve İran'ın tepesinde şakırdatılıyor. İkinci yılına girilen Rusya-Ukranya savaşı, yeni gelişmelere gebedir. Yarın sıranın hangi ülkeye geleceğini şimdiden kim kestirebilir? Bu arada Rusya Çeçenistanı, Çin Doğu Türkistan'ı, Hindistan Keşmir'i, İsrail Filistin'i terörist ilan etti. İsrail'in, Filistinli avına çıkması ve her gün dünyanın gözleri önünde yaşlı, genç, çocuk ve kadın demeden her istediği Filistinliyi, yetkili kamu otoritelerinin emri ile öldürmesi sonunda, insanlık sivil teröristlerin yanında devlet terörizmini tanıdı. Demokrasi, ahlâk ve insanlık dışı bu uygulamayı büyük patron! tasvip ettiği için, eylem şöyle dursun kimseden çıt çıkmıyor; sanki insanlık lâl kesildi. Dünya devletleri kan tutmuş korkaklar gibi sus pus oldular. Coğrafyalar, milliyetler, zalimler ve mazlumlar farklı olmakla birlikte bu karmaşadan bir tek ortak nokta çıktı. Dinler ve medeniyetler arası çatışma tezlerini doğrularcasına her yerde Müslümanlara saldırılar düzenlendi. Bu saldırılarda hem Müslümanların kanları aktı, hem de onurları kırıldı. Zaman içerisinde görüldü ki, zalimleri yetiştirenler de, bu zalimleri bahane ederek Müslüman topraklarını işgal edenler de aynı güç odaklarıdır. Kurgulanan yalanlar ortaya çıktıkça, yeni senaryolar üretiliyor. Demokrasi vaadiyle zulüm yapılıyor, insan hakları adına vahşet sergileniyor. Barış adına kan dökülüyor, mübarek İslam dünyası toprakları, anaların gözyaşlarıyla sulanıyor. Terörist başı ilan ettikleri Husame bin Ladin/el-Kaide belasından ve toplu imha silahlarıyla insanlığı tehdit eden Saddam Hüseyin rejiminden insanlığı kurtarmak için hareket ettiklerini söyleyenler; Irak'ta sivillere ve Guatemala'da mahkûmlara yaptıkları muamele ile el-Kaide'den de, Saddam Hüseyin'den de daha zalim olduklarını ortaya koydular. Irak'ta kimyasal başlık taşıyan füzelerin bulunduğu iddialarının asılsız çıkması ve demokrasi makyajının silinerek

sömürgeci emellerinin ortaya çıkması üzerine; Büyük Ortadoğu Projesi'ni gündeme getirdiler. Bu coğrafyaya demokrasi getireceklermiş! Yaptıkları yapacaklarının delili olarak ortada duruyor.

Bu dünyada vatanları ve onurları ellerinden alınmış, yoksulluk ve ıstırap içinde kıvranan topluluklar mevcut oldukça, sadece güvenlik önlemleri ve güç gösterileriyle huzuru sağlamak mümkün değildir. Vatanı ve onuru için ölümü göze alan insan kadar hiç kimse güçlü ve tahripkâr olamaz. Hiçbir ülke ve hiçbir devlet adamı, kendini insanlığın kaderinden uzakta tutamaz. Eğer dünyayı tehdit eden global terörizm belasından insanlık kurtarılmak isteniyorsa; ölümü, yaşamaya tercih eden insanlar yetiştiren haksız dünya düzeni anlayışından bir an önce vazgeçilmelidir. Bu dış gelişmelerden yüzümüzü içeriye çevirdiğimizde, 12 Eylül 1980 askerî müdahalesi ve 28 Şubat (1997) post-modern darbesi ile karşılaşılmaktadır. Bu demokrasiye müdahaleler sebebiyle ülkemizde ekonomik krizlerin, insan hakları ihlallerinin, düşünce ve ifade özgürlüğü sınırlamalarının yaşandığı; yargının siyasallaştığı ve anti demokratik uygulamalar için araç olarak kullanıldığı, çok basit sebeplerle siyasi partilerin kapatıldığı, anadilimiz Türkçe'nin hırpalandığı ve hatta aşağılandığı bir dönemin yaşandığına şahit oluyoruz.

Bir taraftan insanlar ölüm oruçlarında birer ikişer hayatlarını kaybederken, öbür taraftan hiçbir yasal engel olmadığı halde, yorumlara dayalı yorumlar yapılarak üniversiteli kız öğrencilerin sınavla kazandıkları eğitim ve öğretim hakları, kıyafetlerinden dolayı ellerinden alındı, on dört yaşındaki kız çocuklarının bileklerine kelepçeler takıldı. Normal lise programına ilaveten, devletin hazırladığı müfredata göre dinî konularda da bilgi sahibi oldukları için, İmam-Hatip Lisesi mezunlarının diledikleri bir yükseköğretim kurumunda okumalarını önlemek amacıyla alınan tedbirler, bütün meslek lisesi mezunlarının üniversiteye giriş haklarını ortadan kaldırdı.

Ülkemizi ilgilendiren iç ve dış meselelerde, ortak aklı öne çıkartarak en isabetli kararları alma yerine, meseleler karşısında hemen gruplara ayrılmak ve birbirimize karşı kılıçları çekmek, yıllardır yaşadığımız bir kader olarak karşımızda durmaktadır. Bugünlerde AB üyeliği, buna bağlı olarak yürürlüğe konulan yasal düzenlemeler ve Kıbrıs müzakereleri yine safları ayrıştırmış görünüyor. Ülkemizin bu durumdan kurtulması için sivil toplum ve kültür kuruluşlarımıza, parlamenterlerimize, aydınlarımıza, yazarlarımıza ve sanatçılarımıza büyük görevler düşmektedir.

TYB hakkında yazdığınız son yazıda, Türkiye Yazarlar Birliği'ni ilkelerin ve ilklerin kuruşu olarak tanımlıyor ve Yazar Okulu'nu bu duruma örnek gösteriyorsunuz. Yazar Okulu hangi ihtiyaçtan doğdu. Bu konudaki görüşlerinizi bizimle paylaşır mısınız?

28 Şubat post-modern darbe kararları uygulamaya sokulmuş, üniversite girişlerinde ikna odaları kurulmuş, başörtüsü yasağı ilahiyat fakültelerini aşmış kız imam hatip okullarına kadar uzanmıştı. Bir anda binlerce genç beyin kapı-dışarı edilmişti. Okullarına alınmayan ve evlerinin dört duvarları arasına sığamayan gençlik alev topu gibi patlamak üzere sokaklara terkedilmişti. Kanı kaynayan bir nesil nefessiz kalmıştı. İşte tamda bu sırada ilkelerin ve ilklerin aydın kuruluşu olan Türkiye Yazarlar Birliği devreye girmiş; her dinden, her ırktan, her renkten, her cinsten insanın kılık ve kıyafet kısıtlamasına takılmadan eğitimlerine devam edebileceklerini göstermek için *"alternatif üniversite"* sloganı ile Yazar Okulu açıldı.

Türkiye Yazarlar Birliğinin *"Yazar okulu/Yazarlığa Hazırlama Seminerleri"*; yazar kimliğini oluşturacak teorik ve pratik derslerin verildiği seminerler; temel ve yönlendirme dersleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. On hafta süren birinci kuru tamamlayan öğrenciler, ikinci kurda atölye derslerine alınmaktadır. Atölye derslerinde, yazar adayları ilgi alanlarına göre gruplandırılmaktadır. İsteyenler hikâye, roman, şiir, deneme gibi edebî bir türü veya muhabirlik, fıkra yazarlığı, televizyon ya da radyo program yapımcılığı gibi medya mesleği alanlarından birini seçebilmektedir. Temel dersler genelde akademisyenler tarafından verilmekte; yönlendirme dersleri yazarlar, sanatçılar ile mesleğinde başarılı olmuş bürokratlar, devlet ve siyaset adamları tarafından gerçekleştirilmektedir. Atölye dersleri, bugüne kadar ortaya koyduğu ürünler itibariyle kendini kanıtlamış görsel ve yazılı medya mensupları ve edebî disiplinler itibariyle serbest yazarlar tarafından yürütülmektedir.

Fikrî faaliyetlerle meşgul olanlar bilirler, Yazar Okulu'nu bitirmekle yazar olunmaz. Bu gerçeği bildiği hâlde, hem Yazar Okulu'nu açan Türkiye Yazarlar Birliği, hem de yazarlığa hazırlama seminerlerine adım atan yazar adayları açısından bu teşebbüs bitmeyen bir yolculuğun ilk adımıdır. Bu yolculukta, yüreğinde aşkı, heybesinde azığı olanlar başaracaklar, diğerleri de hiç farkında olmadan monoton bir şekilde yaşadıkları dünya hayatının bir başka yüzünü göreceklerdir. Velhasıl bu çabanın içerisinde yer alan bütün tarafların, maratonun sonunda tanıdık ve sevdiklerine anlatacakları bir şeyleri olacaktır. Demokrasinin kesintiye uğradığı

dönemleri yaşayanların tahmin edeceği gibi, gerçekten Yazar Okulu bir ihtiyaçtan doğmuştur. 28 Şubat kararlarının toplumun bütün kesimlerinin üzerine abanması sonucu; düşünen beyinler dumura uğramış, kalemler kâğıtların üzerinde cevelan edemez hale gelmiş, konuşan diller lâl kesilmişti. Bilimsel makalelerin, projelerin, yeni buluş ve keşiflerin altına imza atması gereken bilim adamları, devam defterlerine imza atar hale getirilmişti. Ders programları bir merkezden dayatılıyor, öğrencilerin ülke meselelerini derslerde ve amfilerde tartışmalarına müsaade edilmiyordu. Tek yönlü bir tünele tıkılan aydınlar havasız ve nefessiz kalmışlardı.

Yazar, fikir adamı ve sanatçıların bir araya gelmesiyle günümüzden yarım asır evvel kurulan Türkiye Yazarlar Birliğinin; toplumun bunalan entelektüel kesimlerine ve üniversite gençliğine nefes alacakları bir alan açmak gibi bir sorumluluğunun bulunduğu düşünüldü ve *"alternatif üniversite"* dediğimiz Yazar Okulu/ yazarlığa hazırlama seminerleri başlatıldı. Yazar Okulu istikbal vadeden bir projedir. Her büyük kuruluşun mütevazı bir başlangıcı vardır. Yazar Okulu günün birinde; düşünce, ifade ve inanç hürriyetinin kâmil manada kullanıldığı, demokrasinin özümsendiği, insan haklarının kesintisiz uygulandığı, saygı ve hoşgörü ortamı içinde, bütün fikrî akımların tartışılabildiği, ideolojilerin çıkmaz sokağında bocalamak yerine, yeni buluş ve keşiflerin yapıldığı, bilimsel makalelerin üretildiği, şimdiye kadar hiçbir yüksek öğretim kurumunun yapamadığı/yapmadığı tarzda, felsefî yelpazenin bütün taraflarını bir araya getiren, çağın gereklerine uygun eğitim/öğretim faaliyeti yürütecek bir üniversiteye neden dönüşmesin?

Türkiye Yazarlar Birliğinin, yeni kalemleri ülkeye kazandırmak için yürüttüğü *"yazarlığa hazırlama projesi"*, genç kalemlerin kültür ve sanat ortamlarına girmelerini ve bu yolla yazı hayatına geçmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Yazar Okulu'nun açıldığı tarihten bugüne kadar gerçekleştirilen kırk dönem yazarlığa hazırlama seminerlerinden şimdiye kadar 500 kursiyer eğitimini başarıyla tamamlayarak mezun olmuşlar ve sertifikalarını almışlardır. Mezunlar arasından ekmeğini kalemiyle kazanan yazarların yanında, sekiz de milletvekili çıkmıştır. Yazar, düşünür, teorisyen, siyasetçi ve bürokrat olarak, ülkemizin kör talihini değiştirecek yöneticiler, niçin buradan mezun olan kursiyerler arasından çıkmasın? Yazar olmak isteyen kimselerin, *"yoku kurcalayan"* bir meraka, ensesini görecek bir göze, perdenin arkasında olup bitenleri keşfedecek bir idrake/ ferasete sahip olması gerekir. Yazar Okulu'nda öğrenciler, bu ve benzeri meseleler üzerinde düşünmeye davet edilmektedir.

Yazar Okulu, sürekli değişen programı, temel ve yönlendirme hocalarının bütün disiplinleri kapsayacak şekilde seçimi ile dinamik bir yapıya sahiptir. Başkaları tarafından oluşturulan gündemi takip etmek yerine, istikbalin kurgularını yapacak yazarların peşindedir. Yaşadığı dönemde olup bitenlere bigâne değildir, fakat yakın ve uzak çevrelerde meydana gelebilecek muhtelif gelişmelere paralel olarak, hatta onlardan daha ileride plan ve programlar peşindedir. Günü yaşamak her canlı için kaçınılmaz bir sonuçtur, geleceği hazırlamak ise düşünen beyinlerin işidir. Okyanusların dibinde toplu iğne arar gibi, kalabalıklar arasında düşünen beyinleri aramaktadır. Yazar Okulu bu dinamizmin ve çabanın adıdır.

Bu yolun yolcuları, yüksek kulelerin sağlam temeller üzerine bina edileceğini bilir, bu bakımdan tarihî tecrübeleri önemser ve onlara saygı duyar, fakat mazide yaşamaz. Çünkü talebesi, hocası ve Yazar Okulu fikrini ortaya koyanların gönlü ve kafası geleceğe dönüktür. Kabul edilmelidir ki Yazar Okulu, bu çabaların iz düşümünden başka bir şey değildir.

Bürokratik hayatınız, TYB başkanlığınız ve akademik çalışmalarınızla tanıdığımız Nazif Öztürk'ü bir akademisyen olarak mı tanımlamalı, yoksa yazar olarak mı?

Ben; giydiği elbiseden, oturduğu koltuktan, kullandığı arabadan, yaşadığı semtten, oturduğu evden güç ve şeref alan bir insan değilim. Bürokratik hayatın hemen her kademesinde görev yaptım, fakat hiyerarşik kamu bürokrasinin şatafatına kapılmadım. Benim için masanın önü ile arkası hep aynı oldu. Bu sebeple atandığım makamın koltuk ve masasına yapışıp kalmadım. Müktesebatımla ilgili yapmam gereken bir görev varsa, davet edildiğimde o görevi en iyi bir şekilde yapmaya çalıştım. Hizmete imkân kalmamışsam ve vakit gelmişse ayrılmayı bilmişimdir. Bu anlayış sebebiyle elli iki yaşında ilk emekliliğime ayrıldım.

Bürokratik hayat, sivil toplum faaliyetleri ve akademik çalışmaları birlikte yürüttüm. Öne çıkan bu hizmet alanlarının her birinde söz söyleme, yazı yazma ve uygulama yapma imkânı buldum. Bu üç temel hizmet kavramları arasında bir tercih yapmak istesem, son dönemlerde neşrettiğimiz ilmî eserler sebebiyle akademik çalışmaların ilk sırada yer alacağını itiraf etmeliyim. Ülkemizde sıkıntısı çekilen teorik ve pratik gelişmelerin çelmesine takılmadım. Bunlardan birine kapaklanma yerine her üçünü birlikte yürütmemin ufkumu açtığını gördüm. Eğer yapıp ettiklerimde bir başarı varsa, bu üçayaklı faaliyet içerisinde bereketli bir

ömür geçirmiş olmamın bunda payı büyük olmuştur. Sualinize tek cümle ile kesin bir şekilde cevap vermek gerekirse, *"araştırmacı/yazar"* olarak nitelendirilmem benim durumuma uyan en doğru vasıftır.

Çok titiz çalışan bir araştırmacı yazar olduğunuzu biliyoruz. Nitekim gerek vakıf konusunda gerek Mehmet Âkif üzerine yapmış olduğunuz araştırmalarda kaynak teşkil eden eserlere imza atmış bulunuyorsunuz? Akademisyen yazar olarak bu konuda neler söylersiniz?

Benim açımdan çok yazıp çok konuşmanın hiçbir önemi yoktur. Araştırma gündemine alınan herhangi bir konunun, ariz-amik tetkik edilmiş olması esastır. Araştırma süresi aylar ve yıllar sürse de burada zaman faktörü belirleyici değildir. Araştırma yaparken uyguladığım metot kısaca şudur: Seçilen çalışma konusunun bilinenlerini bilmek, bilinenlerden hareketle bilmeyen bir yönünü tespit etmek, tespit edilen hususun bilinir hale getirilmesi için birinci dereceden kaynak olan arşiv belgelerine dayanarak, ilmî namuskârlıkla ve bilimsel araştırma ilkelerine uygun olarak yapılacak çalışma sonunda o konunun bilinir hale getirilmesidir.

2023 yılı Mehmet Âkif'in doğumunun 150 yılı. Bu yıl birçok anma programları yapıldı. Sizin de bu yıl içinde Âkif'in kalmış olduğu Taceddin Dergâhı üzerine bir kitabınız yayınlandı. Âkif araştırmalarınız devam edecek mi?

Anadolu yollarına düşmüş kamyonların kasalarının arkasına yazılan bir yazı vardır. "Ömür biter yol bitmez". Tıpkı bu cümlede ifade edildiği gibi, ömür bitmedikçe araştırma da bitmez, çünkü tekâmüle giden yolun kuralı budur. Kaldı ki kalemimizin mürekkebi kurumadan Buhara'daki konuşmamda da ifade ettiğim gibi, baba tarafında olduğu gibi anne tarafından Özbekistan da muhtemelen yaşayan akrabalarının da, her iki ülke yazarlarının arşivlerde müştereken yapacakları çalışma ile tespit edilmesi hedef olarak ortaya konulmuştur. Ayrıca 27-28 Aralık 2023 tarihinde Ankara'da yapılan bilgi şölenindeki konuşmamda da Mehmet Âkif Ersoy'un babası İpekli Mehmet Tahir Efendi'nin Çanakkale/Bayramiç Karşıyaka Camiine ve Fatih Medresesi Müderrisliğine yapılan tayin tevcihlerinin orijinal kayıtlarının çıkartılmasına olan ihtiyacı kayda geçirmiştim. Görüyorsunuz araştırma konusu yaptığımız meselenin hiçbir soru işareti kalmayacak şekilde vuzuha kavuşturuluncaya kadar çalışmalarımızın devam etmesi gerekiyor.

Yine belgeye dayalı araştırmalarınız ışığında Aralık ayında sunmuş olduğunuz bir bildiride Âkif'in doğum yerinin Biga olduğunu söylediniz. Bu konuda neler söylersiniz?

Mehmet Âkif Ersoy'un doğum yerinin Çanakkale Vilayeti Bayramiç İlçesi olduğuna ilişkin söylenmesi gereken hususlar tebliğimde dile getirilmiştir. Tahir Efendi'nin tayin tevcihi belgelerinin arşivlerden çıkartılması ve Burdur Milletvekilliğine seçilmesine ilaveten gıyaben Biga'dan da seçilmesinin doğum yerinin Bayramiç olmasıyla bağlantısı bulunup bulunmadığı hususu, açıklığa kavuşturulması gereken iki konudur.

Sizin bir de akademik kimliğiniz var. Özellikle vakıflar konusunda kaynak teşkil eden eserlere imza attınız. Osmanlı ve cumhuriyet bağlamında vakıfları ekonomik, sosyal ve kültürel olarak değerlendirir misiniz?

Vakıflar ortalama ülke topraklarının %20'ne, iktisadî potansiyelin %18'ne sahipti. Fetihlerde tutunma, ricat dönemlerde direnç noktalarına sahip stratejik kuruluşlardır. Tapu ve noter sistemlerinin olmadığı dönemlerde bulunduğu coğrafyanın tapu senetleri fonksiyonu görevini yapıyordu. Osmanlıyı hasta adam olarak niteleyen ve aralarında pay eden müstevli devletler, vakıfların bu stratejik özelliği sebebiyle işgal ettikleri toprakların sahibi olamıyorlardı. Bu durumdan kurtulmak için vakıfları alınır-satılır hale getirdiler. Bu sinsi plânın nereye varacağını fark edemeyen yöneticilerimiz; Batılılaşma döneminden itibaren hem Osmanlı hem de Cumhuriyet döneminde evkâfın idaresini merkezi yönetim içerisinde tutarak, vakıf potansiyelinin imkânlarından devletin diğer sektörlerine kaynak aktarma uygulamasını yöntem olarak benimsediler. Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine geçilmesiyle Vakıflar İdaresi TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlanarak merkezî yönetim anlayışı daha da derinleştirildi.

Bu gelişmeler, "Vakıflar hangi statüde bir idarî yapı ile yönetilmelidir" sualini gündeme getirdi. Bekleyelim/görelim

Başka eklemek istediğiniz şeyler var mı?

Çok şey isteyip çok şey söylemek her zaman matlup bir sonuç vermeyebiliyor. Sanırım çok şey isteyip hiçbir yapmamaktansa tek şey isteyip ısrarla üzerinde daha doğru bir yaklaşımdır.

İstenilen tek şey neden "vakıfların hangi statüde bir idarî yapı ile yönetilmelidir" sualine cevap aramak olmasın?

Teşekkür ederim.

Ben de teşekkür ederim.

Söyleşi Ek:

TÜRKİYE'DE AKADEMİSYENLİK İLE İLGİLİ SORUNLAR

Yüksek öğretim sisteminin en önemli ögelerinden birisi olan öğretim elemanları, öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlilerinden oluşmaktadır. Öğretim üyesi akademik kadroları doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör şeklindedir. Ülkemizde sınav sonrası hak kazanılan en önemli akademik ünvanlardan bir olan doçentlik ünvanı, Üniversitelerarası Kurul tarafından verilmektedir. Bu ünvanı alabilmek için "doçentlik değerlendirmesi"ne girmek ve bunda başarılı olmak gerekmektedir. 15 Nisan 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Doçentlik Yönetmeliğine kadar bu "doçentlik değerlendirmesi", "doçentlik sınavı" olarak anılmaktaydı ve bu sınav "eser incelemesi" ve "sözlü sınav" olmak üzere iki aşamadan oluşuyordu. Adı geçen yönetmelikle "sözlü sınav" aşaması kaldırılmıştır. Üniversitelerarası Kurul Mart ve Ekim aylarında olmak üzere yılda iki defa duyuru yapıp "doçentlik değerlendirmesi"ne girmek isteyenlerin başvurularını almaktadır. Doçentlik değerlendirmesine girilebilecek alanlar ve bu alanlardaki başvuru koşulları Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenmekte ve kurulun internet sitesinde tablolar şeklinde yayınlanmaktadır. Kurul tarafından belirlenen jüri üyelerinin değerlendirmesi sonucunda başarılı olan adaylar doçentlik belgesi almaya hak kazanmaktadırlar. 7100 sayılı Kanunla doçentlikte sözlü sınav şartı kaldırılmasına rağmen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 24 üncü maddesinin (d) fıkrasında yer alan "Yükseköğretim kurumları, doçent kadrosuna atama için, doçentlik ünvanına sahip olmanın yanında Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacına yönelik olarak, bilim veya sanat disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler. Yükseköğretim kurumlarının belirlediği ek koşullar arasında sözlü sınavın yer alması

halinde bu sınav Üniversitelerarası Kurul tarafından oluşturulacak jürilerce yapılmaktadır. Bu düzenleme gereğince bazı üniversitelerce belirledikleri atama ölçütlerine sözlü sınav şartı konmuştur.

Yasal düzenlemede ifade edildiği üzere, yönergelerine sınav şartı koyan üniversitelerin ilan ettiği doçent kadrosuna başvuran adaylar "sadece eser aşamasını geçerek" Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından doçentlik belgesi almışsa, bu üniversitelerin kadrolarına atanabilmesi için Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen jüri tarafından sözlü sınava tabi tutulmaktadır.

Doçentlik sınavı, ya da yeni adıyla doçentlik değerlendirilmesi akademik yaşamın en önemli basamaklarından birisidir. Son değişikliklerle bilimsel eserlerin incelenmesi aşaması devam ederken, sözlü sınav üniversitelerin tercihine bırakılmıştır. Bu düzenleme ile getirilen sistem bazı iyi yönleri de bulunmakla birlikte yine de bazı önemli sorunları içermektedir. Bilimsel eser ve akademik çalışmaların başvuru koşullarında belirtilen kurallara göre merkezi değerlendirilmesi sonrası Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen jüri, adayın bilimsel dosyasını değerlendirmekte ve eserler ve bilimsel aktiviteler yeterli bulunursa adaya doçentlik ünvanı ve belgesi verilmektedir. Bu aşamadan sonra doçentlik atama kriterleri arasında sözlü sınav şartı bulunan üniversitelerde aday kadro ilanı sonrasında belirlenen bir tarihte eser inceleme jürisi tarafından sözlü sınava tabi tutulmakta ve başarılı olursa ataması gerçekleştirilmektedir. Bilimsel eserlerin değerlendirilmesi ve sözlü sınav şartı varsa bu sözlü sınav aşamasında belirlenen jürilerin değerlendirmesini aynı standartlarda ve aynı objektiflikte yapmasını beklemek mümkün değildir. Aynı zamanda eser aşamasında başarılı olarak doçentlik belgesi alan ve doçentlik ünvanının kullanmaya hak kazanmış olan bir adayın sözlü sınavında değerlendirmenin ne kadar objektif yapılabileceği de tartışma konusudur. Doçentlik değerlendirmesinin şeffaflık kapsamında belirlenen kriterlere göre Üniversitelerarası Kurul tarafından yapılacak merkezi kriter değerlendirmesinden sonra tamamen üniversite yönetimlerine bırakılması sorunların bir kısmını ortadan kaldırma açısından yararlı olabilir. Üniversite yönetimlerinin değerlendirmeyi objektif ve iyi yapması durumunda sistemin iyi ve kurumsal olarak çalışacağı düşünülebilir. Her üniversitenin kendi kurumsal akademik kalitesini kendisinin belirlemesi ve seviyesinin yükseltilmesi konusunda en doğru tercih olabilir.

Daha önceki doçentlik sınavı sisteminde bulunan tez hazırlama, teorik ders anlatımı, özellikle cerrahi branşlarda pratik ya da cerrahi uygulama gibi aşamalar önceki yıllarda getirilen değişikliklerle kaldırılmıştır. Pratik sınav aşamasının kaldırılması özellikle sadece teorik bilgiye dayanmayan cerrahi branşlarda yapılan değerlendirmede önemli bir sorun teşkil etmektedir.Diğer önemli bir konu da norm kadro uygulamasıdır. 02 Kasım 2018 tarihli ve 30583 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik" ile öğretim üyesi kadrolarında "2/3" düzenlemesi devreye girmiştir. Bu düzenlemeye göre öğretim elemanı asgari kadro sayısını aşan bütün atamalarda asgari kadrolar da dâhil olmak üzere kadroların en fazla 2/3'ü aynı ünvan için kullanılabilmektedir. Bu kural özellikle sosyoekonomik açıdan daha az gelişmiş iller başta olmak üzere yeni kurulan üniversitelerde Profesör ve Doçent kadroları atamalarında ve büyük ve köklü üniversitelerde ise doçentlik süresi doldurup profesörlüğe atanma zamanı gelen öğretim üyelerinin kadro yükseltilmelerinde büyük sorunlara ve gecikmelere yol açmaktadır.

Sonuç olarak ülkemizde akademisyenlikle ilgili sorunlarda tek ve basit bir çözüm bulunmamaktadır. Üniversitelerde kurumsal yapıya önem verilmeli, liyakat ve aidiyet kavramları ön planda tutularak etik dışı davranışlar önlenmelidir. Özellikle kadro atamaları ve yükseltilmelerinde objektif ve şeffaflık içeren kriterlere göre üniversite yönetimlerinin de görüşü alınarak en doğru sistem geliştirilmelidir.

Prof. Dr. Hasan Tahsin Feyizli ile Hasbihal

Söyleşi: Osman Kayaer

Sayın Hocam, siz yaşınız gereği Türkiye'nin 1950 sonrasındaki serencamına şahit olmuş hatta bizzat yaşamış Müslüman kimliği taşıyan ilim sevdalısı bir kişisiniz. Bugünden bakınca, (tabii Müslümanlık bakımından) Türkiye'nin seyr-i sülukunu nasıl vasfedersiniz. Cumhuriyetin ilk (30 yıllık) döneminden farklı özellikler taşıyan Menderes, Özal ve Erdoğan dönemleri bağlamında kısa bir değerlendirmede bulunur musunuz?

Türkiye'nin din eğitimi yönünden 1950 ve sonraki serencamından soruyorsunuz. 1950 öncesi durumdan biraz bahsedersem iyi olur kanaatindeyim. Ben 10.10.1934 yılında Kırşehir ili Âşık Paşa Mahallesi'nde doğmuşum. Babam İsmail, öksüz büyümüş, hiç okuyamamış, namazda okunan sureleri dinleyerek öğrenmiş. Annem yeni açılan üç senelik ilkokulda okumuş ancak o da namaz süre ve dualarını latin harfleriyle yazılmış kitaplardan öğrenmiş, namazlarını öyle kılıyorlardı. Hatırımda

kaldığına göre 1945-1946 seneleriydi oturduğumuz evde kış aylarında haftada bir gece babamın akrabalarından İbrahim amca gelir eski Türkçe yazısıyla yazılmış Karadavut isimli kitabı okurdu, gelen komşular da dinlerlerdi. Ben de isteyenlere tasla su vererek hizmet ederdim. Bu okuma bir saat sürerdi. Babam ara sıra bana "Oğlum dışarıya çık bak. Polis, bekçi bizi dinliyor olmasın" derdi. Evin penceresinin yerden yüksekliği bir metre kadardı ben de bakar "Yok" derdim ve okuma devam ederdi. Çünkü laiklik varmış evlerde böyle şeyler okutmak, birisine Kur'an öğretmek gibi işler yasaktı karakola götürürlerdi.

İşte böyle bir dönemde ben beşinci sınıfta iken (1946) okulun yarı tatilinde babam rahmetli bir tanıdığından küçük bir Kur'an alfabesi bulup gizlice paltosunun içine saklayarak bana getirdi. Ben de gizli gizli mahallemizdeki yaşlı Bekir Hoca'dan (rahmetli) ders almaya başladım. 15 günlük kış tatili bitiminde "Kadr" süresine gelmiştim. O yıl ilkokulu bitirmiştim ki; Kırşehir'de Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Kur'an Kursu açılmasına hükûmetçe verilen izin ile, Cacabey cami karşısındaki avlusu olan küçük bir evde kurs açılmıştı. Ben, babamdan ısrarla hafız olmayı istemem üzerine babam kabul etti, kayıt yaptırdı ve hafızlığımı tamamladım. Arapça okuyup müftü olmak isteyerek İstanbul'dan gelen arkadaşlarla İstanbul'a gittim. Büyüklerden duyduğuma göre bu kursların açılması Halk Parti'sine kızan milletin Demokrat Partiye gitmesini önlemek gayesi içinmiş. (!)

1950 senesinde seçimleri Demokrat Parti kazandı ve Başbakan merhum Adnan Menderes'in zamanında ezan tekrar asli diliyle okunmaya başlandı. Bu da C.H.P'ilerin tepkisine yol açmıştı ve bu sıralarda Milli Eğitim Bakanı merhum Tevfik İleri idi. Onun zamanında Türkiye'nin yedi vilayetinde 7 yılık (4+3) İmam-Hatip Okulları açıldı. İstanbul'da ilk talebelerinin birçoğu hafızdı. Ben de İstanbul 1951-1952 ders yılında ilk talebelerinden oldum.Yine aynı imzalarla İstanbul'da 1959 da 4 yıllık yüksek eğitimi olduğu halde orta öğretim gibi bakanlığa bağlı(!) Yüksek İslam Enstitüsü açıldı ve imtihanla 60 öğrenci alındı. Ben de kazandım. 1963'deki ilk mezunlardandım. Daha önce 1945-1946 yıllarında Avrupa I. İnönü hükûmetine "Niçin İlahiyat Fakülteniz yok" sorgulaması üzerine 1946 da basit yapılı bir yerde İlahiyat Fakültesi'nin açıldığını söylemişlerdi (ilk mezun olan hocalarımız). Buradan şu netice çıkıyor, Hükûmetlerin kurs ve okullara izin vermeleri milletin dinini düşünerek değil de reyini düşünerek az da olsa dinine önem verildiğini göstermek içindi. Çünkü belliydi ki dini dışlayan hükûmet, milletçe dışlanıyordu. Bu düşünce dolayısıyla orta okullara 1960 tan sonra 1928'den beri okutulmayan

İslam dini ve ahlâkı değil de seçmeli olarak genel kültür bazında "din ve ahlak kültürü(!)" adıyla ders kondu. Anne babanın ve aklı eren orta ve lise öğrencilerinden "Bu dersler lazımdır" diyenler seçiyordu. Bu seçmeli oluşunun da yeterli ve faydalı olmadığının farkında olan zamanın Reisi Cumhuru merhum Kenan Evren, rahatsızlık duyan bazı kesimlere rağmen bu dersin okullarda zorunlu olarak okunmasını sağladı.

Yukarda söylediğime ilaveten Japonya, Rusya gibi ülkeler öğrenilmesi ve yazılması oldukça zor olan harflerini değiştirmediği halde hiç de ilimde, fende geri kalmadığı gibi, bizde de Latin harflerini öğrenmek mecburi oluşu yanında "Eski Türkçe yazımızla" yazmak-okumak yasak olmayıp, okullarda haftada 2 saat de bu yazımız öğretilmeye devam etseydi daha çabuk ileri seviyede olurduk. Çünkü kütüphanelerimizdeki nadide îlmî fennî, dinî eserlerin çoğu yok edilmeye bırakılmazdı. Ülkenin bilgin ve alimleri "A" harfini bilmez, okumaz yazmaz cahil hale gelmez ve ilim ve kültürde köksüz bir millet gibi yeniden dirilip görünüme çıkmamız yüz yıla mal olmazdı.

Avrupa hayranlığı üst safhada idi. Onlardan Medenî olma yerine ihraç ettikleri modern olmaya yanî giyim kuşam süslenme eğlence çeşitlerine ve moda yönüne adapte olarak Avrupalı olacağımız öne sürüldü. Bundan dolayı gerek mecburiyet altında gerekse gerici damgası vurulma korkusu ile bu iş, dini ahlaki ve kültürel değerlerimize yabancılaşma çabuklaştı. O zamandan beri Avrupa modern görünümlü olma konusunda bizi tutsak etti, biz de yüzyıl boyunca maalesef taklitçilik ve tüketimle gururlandık ve övündük. Ama daha çok son çeyrek asırdan beri düşünen kafa ve farkındalıkla "Kökü İslam'da olan âtiyiz" düşüncesiyle birçok konuda bağımsızlaşma yolunda ileri adımlar atıldı.

Sayın Hocam, hepimizin malumu olduğu üzere Cumhuriyetin ilk 30 yılı boyunca koyu bir batıcılık dönemi geçirdik. Bu dönemde Müslüman halk pek çok zulme maruz kaldı. Ancak ahalinin İslam'a karşı iştiyakı hiç dinmedi. Dindar insanlar, hep bir mücadele içinde oldular. Sizden bu mücadeleyi veren insanların da (cemaatler, cemiyetler ve akımlar bağlamında) bir tenkidini, kritiğini ve değerlendirmesini istiyorum. Özellikle dindar insanların ve dindar grupların İslam anlayışı ile İslam'ın bizzat kendisinin bir karşılaştırmasını yapabilir misiniz? Yani toplumun topyekun tıpkı kendileri gibi dindarlaşmasını isteyen ferd ya da grupların ne tür yanlış yaptıklarından bahis etmenizi istiyorum.

Çeşitli başarı ve faaliyetleriyle ismini duyurmasına rağmen bazı grupların İmam-Hatip okullarında "Eğitimde sekülerlik/laiklik ilkesi amaçlarından kaydırılıyor" şeklindeki sıkıntıyı önlemenin kolay yolunu düşünerek 1970 senesinde bütün meslek ortaokullarının da normal düz orta okula çevrildiği söylendi. Bu bağlamda İmam-Hatip okulunun orta kısmı da kalkmış oldu. Bu da bazılarını sevindirdi. Bu yüzden sanayide de ara eleman yetişmez oldu. Artık düz ortaokullardan İmam-Hatip Lisesine gelen öğrenci o kadar azaldı ki ben Gaziantep İmam-Hatip okulunda görevli iken, çevre beş vilayet ve kazalarından gelen öğrenci, bir sınıf için bile yeterli değildi. Aynı zamanda üniversitelere girmenin önü de kapalıydı, kız öğrenciler de alınmıyordu. Böylece proje tutmuş görünüyordu. Hâlbuki Hz. Peygamber (s.a.v.) "Kadın ve erkeğe ilim okumak farzdır" buyurmuştur. Nasıl bir bağnazlık ki (!) kız çocuklarımıza dinine ait öğrenim kısıtlandı. Ancak bu acıya dayanamayanlardan merhum Necmeddin Erbakan elindeki imkânı kullanarak bu zinciri kırdı; okullara kızlar alınmaya başlandı. İmam-Hatip ortaokullarında Kur'an ve Arapça dersleri seçmeli ders olarak konarak büyük bir zarardan kurtulma sağlandı. Başörtü faciasını anlatmaya gerek yok zannediyorum ki, İslam'a duyarlı olan biz Müslümanlar, bu acıyı yaşadık.

Yukarıda söylediğim gibi bu dönemlerde İslami cemaatler de canlanmışlardır. Müslüman olmanın şevki ve rahatlamasıyla hayır iş ve dini müesseselerde de geleneksel gayretlerini göstermişler, fakat İslam'ın/Kur'an'ın gayesi nedir, bizden ne istiyor doğrultusunda bir çalışma yapılmadı. Kur'an'ın "Hepiniz Allah'ın ipine sımsıkı sarılın" (Al-i İmran, 3/103) çağırısına rağmen", çoğumuz "Allah var" deyip yok gibi yaşayan Kur'an'sız Mekke devri cahiliye Arapların yaşamlarına döndük. Biz Müslümanlarda Kur'an'ı daha iyi okuyalım derdi ama onu nasıl hayata geçirelim derdi ve düşüncesi pek olmadı. Sebebi de gerek seküler eğitimin yönlendirmesi gerek kısa ifademle "Kur'anı okuyalım sevap dendi ama anlayalım hayat kitabı" denmemiş olmasındandır; böyle de devam etmektedir.

Hasan Tahsin Hocam, sizin çokça okunan bir Kur'an-ı Kerim mealiniz var. Sizinle yapılan bir mülakatta ondan bahsetmeden geçmek olmaz. Sizinkinden önce yazılmış pek çok Kur'an-ı Kerim meali olduğu halde neden yeni bir meal yazma ihtiyacı duydunuz. Kendi mealiniz de içinde olmak üzere Türkiye'deki meal yazıcılığının bir değerlendirmesini yaparmısınız lütfen?

Ben İstanbul İmam Hatip Okulu'nda ve Yüksek İslam Enstitüsünde okurken çok güzide alim hocalarımız vardı. Ben hafızlığımın yanında özel gayretimle Kıraat-i Aşareyi ve Medresede Arapça olarak okunan dersleri de okudum. Sanat okulu ve mühendislik için teknik okul elektrik bölümünden diploma aldım. Bir buluşuma Viyana kabüllü patent aldım. Ankara İmam-Hatip Lisesinde öğretmenliğim sırasında kitap telif ve terceme çalışmalarım yayınlanmıştı. 1980 de bir meal yazmam için gelen teklif üzerine ben de büyük bir aşk ve gayretle her gün akşam 20:00'den gece 02:00'ye kadar beş sene çalışarak Yüce Allah'ın izni ile meali tamamladım. Diyanet İşleri Din Yüksek kurulunun da onayı alınmış olarak 1989' da yayınlanmış oldu. Basının da yazdığına göre en çok beğenilip okunan meal ünvanını aldı. Akademisyenler dâhil birçok kimseler "Hocam ben birçok meal ve tefsir okudum ancak sizin yazdığınız tefsirli meali okuyunca Kur'an'ın, inancımla ve dinimle olan durumunun farkında oldum" demiştir. Zaten "Öğretmenin başarısı dersi anlatmasıyla değil öğrencilerin dersi anlamasıyla ölçülür." Kur'an anlaşılması ve hayata geçirilmesi için indirilmiştir. Ne evde bulunması ne de ölenlere okunmasıyla gayesi yerine gelir. Ben bu meali, hem her eve girsin okunsun, anlaşılsın, Allah hayatımıza girsin, hem de yeniden İslamlaşmada inkılap yapsın doğru, temiz yaşamın, Kur'an'ı anlamak ve onu yaşamakla olacağı bilinsin Kur'an'sız yaşayan cahiliye Mekke devrine benzeme bitsin ve Allah Teâlâ'nın "Kur'an-ı hâlâ düşünüp anlamıyorlar mı yoksa kalplerine kilitler mi vuruldu" ayetinin (47/24) ihtarından kurtulmaya yardımcı olma niyet ve düşüncesiyle yazmaya çalıştım. Elhamdülillah 1989'dan beri yurt içi ve dışı her kademedeki insanlar okumakta ve imkânı olanlar yüzlerce alıp dağıtmaktadırlar.

Bu meali yazmamın bir sebebi de diğer meallerin bir kısmının yalın bir metin tercümesinden ibaret olması ve dini konuda alt yapısı olmayan insanların yanlış anlama ve yorumlamalarına yol açmasıdır. Arapça bilgisi olmasa bile çeşitli meallerden beğendikleri cümleleri alarak bir meal yapmaya çalıştığını söyleyenler bile oldu. Bazıları da güya ayetlerin ne demek istediğini anlatarak kendi sözlerini ayet durumuna getirmişler. (facia!) Neresi ayet hangileri kendi sözü belli değil. Bundan büyük bir tahrifat olamaz. Çünkü meal diye yazdığı sözler Allah'ın ayetleri yerine geçmiş oluyor. İncil'in halinden daha fecî! Ben, ayetleri mealen tercüme ederken kelime ve gramere uygun, ilme dayanarak kendi zahirî anlam ve yapısına göre mana verilirken ayetin cümle yapısını bozmadan, parantez içinde onu ve maksadını açıklayan diğer ayetlerden de istifade ederek

cümleler kurdum. Parantezle mana kesintiye uğramamış, ilmi delile dayanmayan kalbe doğuş ve manevi manalara yer verilmemiştir.

Bu meâlde tevhid, şirk, tagut ve münafıkların halleri gibi açıklanması gereken konuları açıklayarak, okuyanların inanç ve bilgi yanlışlığına düşmemesine özen gösterdim. Bu meâlde tefsirlere çok gerek duyulmayan yerler hariç ayet ve hükümleri, her insanın rahatlıkla anlayacağı şekilde anlatılmıştır. Allah'ın lütfu ile çok rağbet görmüştür. Birçok Meallerdeki itikada (inanca) uygun olmayan manalara bir iki örnek verirsem Kur'an'da "Vemen yudlil" kelimesi geçer. Buna "Kimi Allah saptırırsa" şeklinde mana veriyorlar. Hâlbuki Allah kulunu saptırmaz. Kul kendisi sapar. Bu Ehl-i Sünnet inancına uygun olmaz. Fatiha süresinde "İyyake na'büdu (Ancak sana ibadet ederiz)" deniyor. İbadetlerin neler oldukları da bellidir, Allah ise yalnız ibadet ilahı değildir; aynı zamanda emirlerine de itaat ederiz "Ancak sana (ibadet ve itaatle) kulluk ederiz" denmesi uygun olur. Çünkü Halika isyanda ve emirlerine itaatsizlikte kulluk bozulur. Bunun da şirk tehlikesi doğuracağını okuyanların bilmesi lazımdır. Yüzeysel bir ifade ile Allah'a itaatin bir parçası olan ibadeti, "Yalnız sana ibadet ederiz" şeklinde meallendirirseniz ibadetini yap yeter demiş olursunuz. Bu, Allah'ın emirlerini yaşama karıştırma demektir ki şimdiki İncil'deki "Kralın hakkını krala, Tanrının hakkını Tanrıya ver" şeklinin taklid edilmesi demektir. Bu ifade beni ve farkında olanları oldukça rahatsız eden konulardan biridir.

Sayın Hocam, sizin son zamanlarda ahlak bahsi üzerinde ısrarla durduğunuzu biliyoruz. Türkiye'deki dindar insanlar ve gruplar, İslam akaidi, fıkıh ve ibadet bahislerinde farklı farklı da olsa eğitim kültürüne sahipler. Ancak iş ahlaka gelince durum değişiyor. Sanki, Türkiye'deki dindar cemaat ve grupların "ahlakı olmayan bir din eğitimi anlayışları" var gibi. Siz bu "ahlak yitirmişliği ve yitiğin telafisi" konusunda bize neler söylersiniz?

Bu sorunuz çok mühim bir sorgulamadır. Ahlâk konusu yüzyıllar boyu filozoflar, sosyal bilimciler ve din bilimcileri arasında kaynağı ve önemi üzerinde fikir yürütenler ve ahlak kurallarını kimin ve neye göre koyacağı üzerine tartışmalar olmuştur. Kant ve A. Comte gibi bazı filozoflar felsefeye dayalı ahlâk kuralları koymuşlar fakat bunlar, fert ve topluma huzur getiren genel geçer bir ahlâk sistemi olmamıştır. Çünkü akıllar yanılan, aciz ve göreceli (herkese göre değişen) bir vergidir. Ancak insan ürünü olmayan ve bir kimse ve bir grubun menfaatlerine dayanmayan

ve toplumda her kesime temiz ve düzenli bir hayat getiren ahlâk ise, kaynağı, temeli katkısı ve insan ürünü olmayan genel geçer (evrensel ve daimi) olan ahlâk kuralları, ancak kitabı hiçbir değişikliğe uğramamış olan İslam dininin koyduğu kurallardır. Kant da "Genel geçer, kusursuz ahlâk prensipleri, ancak din ile temellendirilen ahlâkta bulunur" demiş ve dini hedef göstermiştir. Adalet konusunda da J.J.Roussea "Her adalet Tanrı'dan gelir, adaletin kaynağı ancak O'dur." demiştir.

İslam, ancak iman, ibadet ve Kur'an'a Sünnet'e uygun güzel ahlâk yaşantısıyla varlığını gösterir. İslam'ın kesin esaslarına uygun olmayan her yaşantı şekli, ritüel ve söylem, cemaat ve mahfil kişiseldir, grupsaldır; örnek teşkil etmez, değersizdir.Gerek gayr-ı müslim toplumlarda gerek toplumumuz bir ahlâk erozyonu görülmektedir. Ahlâkın prensiplerinin temeli yukarda söylediğimiz gibi dindir ve olmalıdır da. Bunu şöyle misallendiriyorum: "Din temel, ibadet ve ahlâk duvarlar, hukuk da çatı durumundadır." Bu İslam binasındaki herhangi bir eleman yok olursa, bina da varlığını devam ettiremez. Temel sallanınca üstündekiler de yıkılır. Avrupalı gibi olalım denildi ve temel olan din eğitimi gereksiz görüldü. Allah hayatımızdan çıkarıldı, onun yerine her şey doğaya/tabiata bağlandı. Dinin hayat içinde değil vicdanlarda olması istendi. Din özgürlüğü kısıtlıyor uydurma bahanesiyle bütün haramların kapısı açıldı. Allah ve ahiret inancının yok edilmesiyle ahlâkın bozulması hızlandı ve anarşi ortaya çıktı. İlahlaşan arzu ve istekler vicdanın sızlamasına mani oldu. İşin kötüsü din ve ahlâktaki temel kaymasına ve yıkıntıya çare arayan da pek yok. Hâlbuki din ve ahlâki deprem bir beldeyi değil bütün toplumu çökerten bir afettir. İnanıyorum ki bu konuda Devlet yetkililerinin kalbi sızlayıp afatçılar gibi gereğini yerine getirmeye seferber olurlar.

Türkiye'nin dindar grupları da "Çocuğum şöyle birisi böyle birisi olsun, yüksek maaşı olan yerleri kazansın" diye onları ya özel kollejlere, dershanelere gönderiyorlar veya evde matematik, İngilizce gibi özel ders aldırıyorlar; Bu olabilir. Fakat "çocuğum iyi bir Müslüman nasıl olabilir?" diye kaç müslüman veya öyle geçinen kimse bunun derdini çekiyor, çaresine başvuruyor. Böylelikle ailesine, toplumuna, din ve ahlâkına yabancılaşan, asimile edilmiş erozyona uğramış bir nesil ortaya çıkaran bir eğitim şeklimiz oldu. Tabi ki bu da devletçe yetiştirilen seküler eğitim ağacının meyvesidir. Ümit ediyorum ki kökü İslam'da olan toplumumuzun/milletimizin asli haline dönme gayreti şahlanacaktır; bu kudret de kalplerdeki imanda mevcuttur.

Hasan Tahsin hocam, siz bir süre Avrupa'da kaldınız. Bu sayede batılı insanı yakından tanıma imkânı buldunuz. Biz, batı hayranlığı ile yetiştirilmiş nesiller olarak, onlar hakkında hep "methiye düzmek" biçiminde bir söylem içindeyiz. Bunun yanlış olduğunda şüphe yoktur. Onlardan bize bulaşmış toplum olarak ifsat olmamıza sebep olmuş hususlardan örnekler verebilirmisiniz?

İmrendiğimiz batılıya benzeme gayreti materyalist zihniyetli maddeci ve menfaat peşinde koşan insanlar türemiştir. Batı hayranlığının hangi yönü bize cazip geldi? Asra göre ihtiyaç duyulan medeniyet alanında yükselmemizi sağlayan teknik ve sanayi çeşitleri mi, yoksa nefisleri okşayan karşı cinsleri birbirlerine cazip gösteren, övünme sağlayan sürekli değişim isteyen (zînet/süs gibi) tüketim eşyaları mı? Bu istekler, tabi ki isteyenin karakterini de yansıtır. Şunun da bilinmesi lazımdı ki, Avrupa emperyalist bir katadır. Sömürgeci ve yayılmacı ülkeler, kültür veya yeraltı zenginlikleri olan ülkeleri sömürmek için önce onları ayakta tutan din bağlarını zayıflatmaya veya koparmaya çalışırlar. Bunun için de onlara medeniyet değil, modernist olma fikrini ihraç ettiler. Ama artık Afrika'da ve bazı ülkelerde uyanma sesleri duyulmaya başladı.

Yukarıda biraz bahsettiğim gibi biz de modernizm, kültür ve din yönünden kendimize yabancılaşacak kadar batıcı/batılı olma hayranlığı başladı. Halbuki onların İslam düşmanlığı, genel olarak 1096 da başlayan 200 yıl devam eden Haçlı seferlerinden beri devam etmektedir. Bunu bilmemek, kinlerini görmemek kimlik zayıflığından olup kartala bülbül gözüyle bakmaktır. Batıcı olma tutkusuyla kültür ve geleneklerimizi beğenmez olduk, ayıp kelimesi etkisizleşti, haramlar özgür yaşam içinde normal görüldü. Laiklik yanlış uygulanmasıyla başımızda sallanan Demokles'ın kılıcı oldu. Dinde sekülerleştik ahlâkta da iflas ettik, erozyona uğradık. "İnsan insanın kurdu" söylemini yaşar olduk. Köklü aile hayatındaki sevgi ve dinlerine inanma ve saygılarından dolayı saygı yerine bencillik geldi. Ancak Hristiyanların ibadet günü Pazar, Yahudilerin Cumartesi günü olup tatil yapmışlardır. Biz, onlardan sekülerlikte daha ileri giderek, Cuma Namazı saatinde bile mesai koyuduk. İslam dini ve Türkiye Müslümanları köksüz, değersiz bir toplum gibi görüldü. Bizde de kısmen de olsa, Cuma namazı vaktinde öğle tatili saatine bir saat ilave ile, kamuda ve bütün eğitim kurumlarında ibadet etme hürriyeti verilerek, devletçe de Allah'a ve milletine saygınlık duyulduğu gösterilmelidir.

Hürriyette ikinci olarak da aykırı olanlara dindar kadınların da İslam'ın farz olan emrin ve özgürlüğünün gereği olarak tesettürüne ve başörtüsünü, hükûmetlerin/partilerin lehte ve aleyhte olarak kendi taraflarından oy avcılığına malzeme yapılmaya fırsat verilmemelidir. Kimse kadınlara bu kişisel özgürlük hakkını vermeyi Anayasal bir hak dışında bir lütuf olarak verme görmemelidir.Türkiye ile Avrupa'yı eğitim ve iş bakımından mukayese yapmak istersem kısaca şunları söylemek isterim; Orada, öğrencileri okullara alımlar, onların tercih ve isteklerine göre değil zekâ ve kabiliyetlerine göredir. Asla ayırma ve kayırma usulü yoktur; olmamalıdır. Eğitimlerimizde amaç diplomalı olarak işsizler ordusu oluşturmak değil yazabilen, yapabilen/üretebilenler kişiler yetiştirmek olmalıdır. En önemli önerdiğim şey bizim kendimiz olmak ve kendimiz kalmak için dinimize, ahlâkımıza ve kültürümüze yabancılaşmamak, çeşitli ideolojilerle kendimizi, benliğimizi ve neslimizi kaybetmemek. Bir de bizim toplumda eğitim bitince okuma da bitiyor, onlar da ise okumalar eğitimden sonra da hangi meslek ve mevkide olurlarsa olsunlar devam etmektedir. Biz de okumayan bir toplum olmaktan kurtulmalıyız. Hatta okuyan ve düşünen bir toplum olmalıyız.

Âmir Ateş: "Bestelerim Mevla'mın Bana İhsanı ve İkramıdır"

Söyleşi: Fahri Tuna

60 Soruda Âmir Ateş

Yâdeş? Çocukluğumun tamamı. Yâdeş denince, aklıma karşımızdaki Asallı (Asarlı) Köyü, teyzemin köyü Kıstafan Köyü gelir. Çobanların hayvan güdüşü, ağaç kabuğundan yapılan kavalları çalmaları... Babiiibabibabibabiii. Rahmetli Kara Mehmet, en yakın çocukluk arkadaşımdı.

Kandıra? Talebeliğim. İlçenin önde gelen simalarının çocukları, arkadaşlarım. Lokmanlılı Kadir Ağa'nın Kandıra'daki, Orhan Mahallesindeki evlerine kaldım, herhalde iki üç sene kaldım. Öz amcam gibiydi. Torunu Ümit Yılmaz Paşa, generaldi, yeni emekli oldu. Bizim Kandıra'dan birçok ünlü yetişmiştir.

Nihat Erim? Kandıra'dan yetişmiş başbakandı. Biraz dostluğum da oldu. Bir gün arabasıyla İstanbul'da başbaşa seyahat ettik.

Turan Güneş? Bizim Kandıra'dan yetişen Dış İşleri Bakanıydı. Onunla da merhabalaşırdık, selam gönderirdik birbirimize. İktisat profesörü oğlu Hurşit, iyi dostumdur.

Mustafa Kandıralı? Kandıra'dan yetişen büyük bir klarnet üstadıydı. Az erişilebilecek bir ustaydı, gerçekten. Hemşerimdi. İyi görüşürdük. Çocukları zaman zaman ararlar, görüşüyoruz.

Kaynarca? O zaman adı Hocaköyü'ydü. Kandıra'ya bağlı nahiyeydi. Orada Korucu Mustafa gelir aklıma. Teyzem kızının kayınpederiydi. Sonra teyzemin kızı Zehra Ablam gelir. Benden on beş büyüktü (büyük ablamlaydı). Beni ablamlar kadar seven teyzem kızıydı. Çocukluğumda sık sık Cumaları yürüyerek köyden Kaynarca'ya gidip geldiğimizi hatırlıyorum. Bir buçuk iki saatlik yoldu. Lokum, helva ile ekmek; en büyük lezzet onlardı o zaman.

Durdane? Annem. Nüfustaki adı Emine Nehibe'dir. Melekti. Ne kulağımı çektiğini, ne tokat attığını, ne azarladığını hatırlamam. İşi yemek yapmak, Kur'an okumak, tespih, zikir çekmekti. Kandıra'nın yerli Manavlar'ındandı. Anneannemin, bölgenin fatihi Akçakoca'nın torunlarından olduğunu söylerdi.

Vehbi? 'Yâdeş Hâfızı' namıyla maruf babam. Oraların hem hocası hem doktoruydu. Askerde sıhhiye çavuşuymuş. Kandıra'dan ta Araman'a, İzmit'e kadar, babama hastalar gelirdi. Hem okurdu hem de bir cerrah gibi, modern manada tedavi yapardı. İğne vururdu, diş çekerdi. İlaçlar yapar veya önerirdi. Hindistan cevizi zencefil karanfil gibi... maddelerden hastalara, hastalığına göre ilaçlar yapardı. Hem hocamdı hem babamdı benim. Aişe ablam (1926), Hatice ablam (1938) ve ben Âmir (1942); üç çocuğu vardı. Yüzüyle yürüyüşüyle sakalıyla Mehmet Akif'e çok benzerdi babam. Halim selim bir insandı. Aslen Kızılcahamam Çamlıdereli'ymiş. Askerde hastalanan Kandıra Lokmanlı Köyünden Kadir Amcayla abi - kardeş olmuşlar. Babam medrese mezun olduğu için askerde sıhhiye çavuşuymuş, Kadir Amcayla çok ilgilenmiş, bakmış. 'Ben Vehbi Aga'mın sayesinde hayatta kaldım' derdi rahmetli. Öz abi - kardeş gibiydiler. Babamla askerlikten beş altı ay sonra Kandıra'da buluşuyorlar. Bizimki Yâdeş'e hoca duruyor. Anne tarafından dedem de meşhur 'Ateş Hoca' namıyla maruf Ahmet Hâfız. Dedem, annemle babamı evlendiriyor. Bir nevi iç güveysi.

Hafız Hasan Arslan? Gerede'nin Süller Köyünden, Kaynarca'nın bitişiğindeki Çakallar Köyüne gelip hoca duruyor. Zamanla o köye damat oluyor. Zamanla Kandıra Kur'an Kursu öğretmeni olarak resmen tayin oluyor. Okuyuşu, sesi güzeldi. Okulumuzu fiilen bir medrese düzeyine yükseltmişti. Ben 1951-54 arası onun önünde hafızlığımı tamamladım. Bir taraftan da ta'lim, tecvid ve tashihi huruf (harfleri güzel okuma) dersi aldım. Modern görüşlü, muteber, vakar sahibi bir insandı rahmetli. Kandıra'da bayağı hâfız yetiştirdi. Bu arada ben resmi ilkokula hiç gitmedim. İlkokul diplomamı, Kadıköy'de aldım. Belediyeye, kadroya geçebilmek için Bahariye İlkokulundan, dışarıdan aldım.

1956'nun üçüncü ayı? 1955'in Ekim ayının 26'ında 'Yâdeş Hâfızı Vehbi' namıyla maruf babam vefat etti. Kandıra'da Hafız Hasan Arslan hocada eğitimimi tamamlamıştım. Niyete koydum; İstanbul'da gitmek ve bir numaralı Hâfız Hasan Akkuş'ta kendimi geliştirmeye karar verdim. Bir gün Kandıra'da Şefik Camii'nde (Çarşı Camii'nde) Ramazanda grup halinde Mukabele okuyorduk. Aslen Kandıralı olan İstanbul'da Sahaflar Çarşısı'nda 1 Numaranın sahibi Raif Yelkenci de o anda camideymiş. Beni yanına çağırdı, 'İstanbul'a geldiğinde mutlaka bana uğra, ben sana yardımcı olacağım, sesin çok güzel, seni dostum Hâfız Hasan Akkuş'a göndereceğim' dedi. Çok sevindim. 1956'ın Martında sırtıma pılımı pırtımı, yatağımı yorganımı alıp İstanbul'a, Nuruosmaniye Kuran Kursu'na doğru yola çıktım. Önce Sahaflar'a, Sahaf Raif Yelkenci'ye gittim. O da bir mektup yazdı, elime bir de hediye enfiye kutusu verdi, beni doğru Hâfız Hasan Akkuş'a gönderdi.

İstanbul? İstanbul'a ayak bastığımda on dört yaşındaydım. Görünce 'burası artık benim öz semtim, öz mekânım' imiş gibi hissettim. Burası artık benim yerim, köyüm gibi bir his uyandı içimde. Boğaz, gemiler, camiler... Nüfus da 750 - 800 bin. Tenha. Dört dörtlük bir İstanbul vardı karşımda.

Nuruosmaniye? Nuruosmaniye Kur'an Kursu çok meşhurdu o zamanlar. Hâlâ da bu şöhretini korur. Hâfız Hasan Akkuş'un himayesi ve otoritesinde, tabiri caizse, bir nevi Kur'an Üniversitesi konumundaydı.

Hafız Hasan Akkuş? Mektubu ve hediyeyi verdim. Beni imtihan etti, okuttu, dinledi. Beğendi. Beklediği bir öğrencisiymişim gibi bir tavırla "bundan sonra her sabah, sabah namazını takiben Çemberlitaş Divanyolu'ndaki Akkuş Apartmanına, sen, Göynüklü İsmail ve Çankırılı Dursun Taş; üçünüz evime geleceksiniz." dedi. Özel okuttu bizleri. İki - üç

sene okuttu. Önce medreseden bir oda verdi bana. Sonra özel öğrencisi olarak dershaneye aldı beni, özel oda verdi. Orada kaldım. Hâfız Hasan Akkuş hocam, dört dörtlük bir insandı. Herkes tarafından saygı gören biriydi. Beşiktaş Futbol Takımında filan oynamış. Hafif bir külhanbeyi tarafı da vardı. Medrese eğitimden sonra yüzbaşılığa kadar da rütbe yükselmişti. Parmakla gösterilen, valinin, belediye başkanının görünce ayağa kalktığı, ceketini iliklediği, 1 numaralı bir insandı.

Kadıköy Yeldeğirmeni? Orada bir Kur'an Kursu vardı. Kandıralı arkadaşlarım vardı orada. Ara sıra onlara gelir giderdim. Nuruosmaniye'de eğitimimi tamamlayınca, arkadaşlarım vesilesiyle oraya geldim. Barınabilmek için, oranın Kur'an Kursu öğretmeni, 'sen Hasan Akkuş'un öğrencisisin. Değerlisin. Gel bana yardım et, kalfam ol' dedi. Bir iki sene de orada kaldım. Çok sevdim, Yeldeğirmeni'ni. Orası benim mahallem oldu, sonradan. Çok severdim. Hâlâ çok severim. Çok mutena, çok güzel, orta halli iyi insanların semtiydi.

Kemal Gürses? İstanbul Radyosunun hanendelerinden, sanatçılarından biriydi. Nuruosmaniye'deydim daha. Arkadaşlarım bir gün beni, rahmetli Kemal Gürses'in şeflik yaptığı Çarşıkapı Musiki Derneğine götürdüler. Bir, iki defa gittim ben. Gitmez olaydım. İçime bir kıvılcım düştü. Musiki kıvılcımı. O gün bugün içimde o ateşi sönmeyen bir alev yangını, halen yanmaya devam etmektedir.

1959, Mezarlıklar Müdürlüğü, okuyucu? Anadolu yakasına yani Kadıköy'e geçtikten sonra ben parmakla gösterilen, aranan bir hâfız haline geldim. Beni tanımak isteyenler olmaya başladı sağda solda. Kadıköy'de bulunan güzel sesli hafızlarla dostluk kurdum. Rahmetli Halil Çetindağ, Reşat Beşer, Mustafa Özer. Bunlar bir nevi hanende, mevlithan. Reşat ile Mustafa, Bestekâr Yesari Asım Arsoy'un öğrencileri o sırada. Anı zamanda da yakın arkadaşları. Ambulok kadro ile İstanbul Belediyesinin Mezarlıklar Müdürlüğü Kadıköy Şubesine okuyucu olarak girdim. Bir sene kadar görev yaptıktan sonra asker oldum. Kadıköy'de artık tanınan ve sevilen mevlithanlardan biriydim ben de. Aziz Bahriyeli, Kani karaca, Fevzi Mısır ve Halil İbrahim Çanakkaleli gibi meşhur tanınmış hafızlarla aynı grupta bulunuyordum.

Amasya, Çorum? 1962 Mayıs ayında Amasya'ya asker oldum. İki ay piyâde eğitimi aldım. Meşhur Bestekâr İfan Özbakır'ın kardeşi Orhan Özbakır Amasya Beyazıt Camiinin müezziniydi. Onun tavassutuyla, er değil de sanki onbaşı çavuş gibi çok rahat bir acemilik geçirdim. Dağıtımda,

beni seven yazıcı arkadaşlar 'seni Çorum'a gönderiyoruz. Havası, suyu çok iyidir' dediler. Sahiden de dediklerinden daha güzelmiş Çorum. İki sene askerlik yaptım. Askeri Camiin imamı oldum, askeri gazinonun da solisti oldum. Çok güzel hatıralarım vardır Çorum'dan.

Kadıköy, Altıyol? 1964'te askerden döndüm. Müracaat ettim, İstanbul Belediyesi Mezarlıklar Müdürü emekli bir albaydı. Askere giderken tanıdığı için, hemen beni göreve başlattı. Ben ksa süre sonra İstanbul'daki meşhur mevlithanlar arasında aranan tanınan sevilen biri haline geldim. Altıyol ve Osmanağa Camii, o günlerde çok popüler, her gün gittiğimiz yerlerdi. Günüm oralarda esnaf dostlarım ve arkadaşlarımla geçerdi. Halen de öyledir.

Üsküdar Musiki Cemiyeti? Belediyeye ilk intisap ettiğim 1959'da tanıdım ilk. (Gerçi kayıtlarda arkadaşlar 1958'de girdiğim görünüyor diyorlar.) Daha askerlik öncesi gidip gelmeye başladım cemiyete yani. Askerde de en çok yazıştığım arkadaşlarım, Üsküdar Musiki Cemiyeti mensupları oldu. Emin Ongan başımızdaydı. Hayri Pekşen, Avni Anıl, Niyazi Sayın, Cahit Teksayar, Hüsnü Anıl, Cüneyt Orhon, daha pek çok... O günlerden, Üsküdar Musiki Cemiyetinden arkadaşlarımdır. Yaş olarak aralarından en küçük bendim. Aynı zamanda hâfız olmam hasebiyle bana daha bir sempatiyle bakarlardı.

Emin Ongan? Hem hocam hem babam konumunda olan bir zat idi. Hoca, kemani, bestekâr. Hâfız Hasan Akkuş, hâfız-ı Kur'an olarak neyse, musikide de Emin Ongan öyleydi. Mizaç olarak çok babacan, hem otoriter hem müşfik bir büyüğümüzdü.

Diğer hocalarınız? Emin Ongan dışında, ilk hocam Şark Musiki Derneği emeklisi Nezahat Adula, sonra da Kemal Batanay, Rebabi Sabahattin Volkan, Neyzen Halil Can, Yesari Asım Arsoy gibi hocalardan dersler aldım. Onlardan feyz alma gayreti içinde oldum daima. Ama asıl hocam Emin Ongan'dır.

İstanbul Ehli Kur'an ve Mevlithanlar Derneği? Benden önce kurulmuş orası. Benzeri, birkaç dernek daha vardı. Askerlik dönüşü üye olduğumda başkanımız Duahan Adem Erim'di. Kandil gecelerinde Fatih, Süleymaniye gibi selatin (sultan yapımı) camilerde şehitlerimize, halkımıza Kur'an ve mevlit ziyafeti tertip ederdik. Bir sene sonra da aynı derneğin musiki hocası oldum. Amir Ateş İlahi Grubunu kurduk. Mevlit ilahi makam dersleri verdim, güzel sesli hafızlara. Ağabeyim mesabesindeki isimler dahi benden meşk ettiler. Sesleri güzeldi ama musiki bilmiyorlardı. Aziz

Bahriyeli, Fevzi Mısır gibi çok meşhur mevlithanlar, benden meşk edip akam dersler aldılar. Onlarca kişi. Edirne'den Bursa'dan Adapazarı'ndan, her hafta o meşke gelen arkadaşlarımız vardı.

İlk besteniz? *A benim mor çiçeğim / Sen doldur ben içeyim* şarkısının musikisine başka sözleri adapte ederek, on dört yaşlarımda ilk bestemi yapmıştım, çok çok amatörce.

Hacı Bayram Veli'nin şiiri; ***Benim Maksudum Âlemde değildir lakin illa Hu***? Birkaç denemem daha olmuştu. Hacı Bayram Veli'nin şiiridir. Askerlik sonrası beste konusunda ilk bu bestemi yaptım diyebilirim.

Askerde besteler? Askerde de bir hayli beste denemem oldu. On, on beş kadar oldu. Günümüze gelen birkaç tane var. O zaman başladığım bir besteyi, daha yeni tamamladım: *Kerem gibiyim efsanelerde*.

Şükran Hanım? Askerlik dönüşü Yalova'da beş, on ün tatil yaptım. Çok sevdiğim bir dostum vardı, orada. Rahmetli Mustafa Kahraman. Onun tavsiyesiyle bir aileyi tanıdım. Kızlarıyla görüştük, konuştuk, anlaştık. 1966'da, İstanbul'da, Kadıköy Nikâh Dairesi'nde evlendik. Nikâh şahitlerim, Şeyh Raşit Er Efendi ve Sanayici İbrahim Bodur'du. Eşim Şükran Hanım, ikinci doğumunda, 1978'de vefat etti.

Furkan Ateş? 1971 senesi 10 Aralıkta dünyaya geldi. İlk çocuğum, oğlum. Serbest ticaret yapıyor. Yalova'da yaşıyor, Yalova Ak Parti İl Encümeni üyesi. İkinci çocuğum ise Şevval. Bir de Furkan Ateş'ten torunum var: Âmir Ateş.

1989, Emeklilik? İstanbul Belediyesi Mezarlıklar Müdürlüğünde okuyuculuk görevim bir ömür devam etti. Orada başladım, orada bitirdim. 1989'da da emekli oldum. Memur emeklisiyim anlayacağınız.

Ben seni unutmak için sevmedim*?* Platonik bir duygunun tezahürüdür. Söz İlham Behlül Pektaş'ındır. Ona 'şöyle şöyle bir beste düşünüyorum' dedim. O da benim isteğim üzerine güfteyi yazdı, verdi. Segâh makamındadır. Bekârdım onu bestelediğimde. 1966. Yılın şarkısı seçildi. En çok plağa okunan şarkılardan biridir Türkiye'de. Filmlerde de okundu.

Seni ben unutmak istemedim ki*?* Sözler de kendimindir. Ben seni unutmak için sevmedim şarkıma bir cevap niteliğindedir. Aynı sene içinde besteledim. Hicaz makamındadır. O da çok tutuldu. O da daha sonra yılın şarkısı seçildi.

Bir kızıl goncaya benzer dudağın? Daha evi değildim. Bir dostum tarafından, bestelenmek üzere bana verilen bir şiirdi. Melek Hiç hanımın imiş. Söz yazarını hiç tanıyamadım. Vefat etmişti şairi Kadıköy'de Ulaştır Ailesinin evladı, küçük Mehmet için bestelediğim bir şarkıdır. Çok severdim Mehmet'i. O da beni çok severdi. Şu ada 55-56 yaşlarındadır. Mehmet kucağımdayken ağlamaya başladı. Onu avutmak için, yan tarafta bir piyano vardı, piyanonun tuşlarına dokunmaya başladım: 'Bak Mehmet ağlama, dımdım da dımdım dımdımmm.' Piyanonun tuşlarına dokunarak bestelediğim bir şarkıdır. Sözleri cebimdeydi zaten. Melodi hoşuma gittim. Muhayyer Kürdidir makamı bir bestemdir.

Eylül Akşamları? Evin tek oğluydu Mehmet. Aradan zaman geçti, Liseye giden ablası Nükhet Ulaştır, 'Âmir Amca, Mehmet için besteledin de benim için şarkı bestelemedin' diye sitemde bulundu. 'Bir şiir yaz, sana da besteleyeyim' dedim. Liseye gidiyordu Nükhet. 'Eylül Akşamları' başlıklı bir şiir yazmış, getirdi. Ben de besteledim. Muhayyer Kürdi makamında. Türkiye'de en çok sevilen şarkılarımdan birisi oldu o bestem.

İlahi besteleriniz? Birkaç yüz ilahi besteledim, evet. İlk akla gelen ilahi bestelerim: *Canım kurban olsun senin yoluna, İçimde bir dertli bülbül / Öter Yunus Yunus diye, Yaşıyorsan gel şükret / Hiç doğmadan ölen var, Merhaba ey Fahri Âlem, Bir sancak altında kaç milyon insan.*

İstanbul besteleri? Otuzdan fazladır. *Yeditepe, Üsküdar, Bir İstanbul Şarkısı, Değişmem İstanbul'u...* çek çok bestem var. Boğaziçi'ni çok severim. Boğaziçi ile ilgili de çok beste yaptım.

Yesari Asım Arsoy? İstanbul'a gelir gelmez, hayranı olduğum bestekârlardan biri Yesari Asım Arsoy'dur. Kadıköy semtine geçer geçmez, tanıma şerefine mazhar olduğum bestekârlardan biridir. Reşat Beşer ve Mustafa Özer gibi ağabeylerim tarafından tanıştırıldım. Evi Erenköy'deydi. Ben on sekizimdeydim, o ise altmışındaydı. Erenköy'de Tren İstasyonu Çay Bahçesinde devamlı oturur, dostlarıyla orada buluşurdu, orada ağırlardı. Popüler bir çay bahçesiydi. Dört dörtlük biriydi. Onun emsali bir bestekâr da tanımam. Sohbeti çok güzeldi. Son derece hoş sohbet, son derece de müşkülpesent (zor beğenen) biriydi. Tam bir İstanbul beyefendisiydi.

Yıldırım Gürses? Can dostumdu. Ailesinden, evinden sonra bütün kalbiyle beni severdi. Ben onun için her şeyiydim. Aynı şey benim için de geçerliydi. O da benim için çok değerliydi. Besteleri de fevkaladedir. Birbirimizle 'Yıldırım'cığım, Âmir'ciğim diye konuşurduk. Benden üç yaş büyüktü. Oğlum Furkan'ın askerlik mevzuunda, İzmit Askerlik Şubesi

başkanı albay, onun Bursa'dan sınıf arkadaşıymış. 'Birlikte gidelim' dedi. Kalktık gittik. Bir kucaklaştılar ki görmeyin. Adeta lise öğrenişi oldular yeniden, şaştım kaldım.

Alaattin Yavaşça? Zamanımızın Dede Efendisi gibiydi. Her şeyden önde hekimdi. Ses sanatçısıydı, şairdi, bestekârdı. Çok iyi dostumdu. Beşiktaş Akaretler'de otururdu. Özlediğinde telefon açar, 'Âmir'ciğim bana gel, sohbet edelim' derdi. Ya da 'özledim neredesin?' der çıkar gelirdi. Çok neşeli ve fevkalade hoş sohbet biriydi. 3. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'larla, Başbakan Adnan Menderes'lerle ahbaplığı olmuş bir ses sanatçısıydı. İstanbul Radyosu ilk kurulduğunda programlar yapan ilk sanatçılardan biridir. İki sene önce vefat etti.

Avni Anıl? Abi kardeşliğimiz oldu. Üsküdar Musiki Cemiyetinden yetişen bestekârlardan biridir. Uzun yıllar birlikteliğimiz olmuştur. Bigalıydı. Babası albaydı. O yüzden Üsküdar Selimiye'de çocukluğu geçtiğinden, Üsküdar Musiki Cemiyetine intisap etmiştir.

Münir Nurettin Selçuk? Çok fazla birlikteliğimiz olamadı. Beni konservatuara almak istedi. Ben kabul etmedim. Sonra da ben girmek istedim, o artık görevde değildi. Kısmet değilmiş. İstanbul'da ilk tanıma şerefine mazhar olduğum sanatkârlardan biridir. Ben on yedi - on sekizimdeyken o da altmışlarının başındaydı. Resmi bir kendisi. Herkesle görüşüp dost olan bir yapısı yoku. Zor ulaşılan bir yapısı vardı.

Saadettin Kaynak? Sultan Ahmet Camii İmamıydı. Ben İstanbul'a geldiğimde yıllarda, Nuruosmaniye Kur'an Kursu'nda, haftada bir gün musiki dersine geliyormuş. Felç geçirmiş olması hasebiyle ben öğrenciyken bir daha gelemedi. Felci geçtikten sonra Kadıköy Koşuyolu'ndaydı evi. Sık sık evinde ziyaret eder, Kayıdağı çeşmelerinden ona su getirirdim. Evinde yatalak hastaydı zaten. Çok mutlu olur, dualar ederdi bana. Bazen Kur'an, bazen şarkı okuturdu bana, 'aferin aferin' diye de beni taltif ederdi. Bana göre, gelmiş geçmiş en büyük üç Türk bestekârından biridir. Dede Efendi, Hacı Sadullah Ağa, Itri gibi çok büyük bestekârlarımızdan birisidir. En çok sevilen eserlerin bestekârıdır.

Şekip Ayhan Özışık? Üsküdar Musiki Cemiyetinde yetişmiş, nevi şahsına münhasır bir tarz yaratmış, önemli bestekârlarımızdandır. Aynı dernekteydik ama fazla beraber olamadık. Abi - kardeş gibiydik. Beni severdi, ben de onu sayardım. Sempatik birisiydi.

Kemal Batanay? Çok mütevazı, olduğundan çok daha alçak gönüllü, sanatıyla ilmiyle fevkalade bir üstat idi. İlk ders aldığım hocalarımdandır.

Yumuşak huylu biriydi. Çok anımız vardır. Ondan meşk ederdim. Sanatımın başlarındaydım, bestelerimi de göstermeye cesaret edemezdim ona.

Rebabi Sabahattin Volkan? Tam bir İstanbul beyefendisiydi. Sevdiğim bir hocamdı. Ayinler geçerdik daha çok ondan.

Neyzen Halil Can? Emekli albaydı. Çok hoş sohbet hocalarımızdan biriydi. Birkaç eser meşk etmişimdir ondan.

Fevzi Mısır? Hemşerimiz. Adapazarı'nın Abalı Köyündendi. Hafız değildi. Can ciğer abi kardeştik. Benden on sekiz yaş büyüktü. Fatih'te otururdu. Çok güzel, yanık bir okuyuşa sahipti. Allah vergisi tatlı bir okuyuşu ve tavrı vardı. Sadece İstanbul'da değil Türkiye'de aranan biriydi. Son derece alçak gönüllü, son derece candan biriydi. Çok birlikte olduk, en az otuz-otuz beş yılımız beraber geçti. Bazen her gün, bazen gün aşırı beraber olurduk.

Aziz Bahriyeli? Kasımpaşalıydı. İyi bir hafızdı. Öteki arkadaşlarına nazaran biraz da musiki bilirdi. En meşhur mevlithanlardan biriydi. Sanatçılarla iyi bir çevresi vardı. Biraz bitirim biriydi. Soyâdı Eriç'ti. Bahriye askeri olduğu için soyâdını Bahriyeli yaptırmıştır.

Halil İbrahim Çanakkaleli? Yaşça en büyüğümüzdü. Fevkalade kuvvetli, sağlam ve güzel bir sese sahipti. Çanakkale Çanlı'ydı. İyi de bir ile babasıydı. Gayet olgun ve mütevazıydı.

Yusuf Gebzeli? Fevkalade can kardeşimdir. Biraz içine kapalıydı. Güzel bir insan güzel bir Müslümandı. Güzel bir sese sahipti. Gebzeliydi. Soyâdı Bilgi'ydi. Sonradan Gebzeli soyâdını almıştı.

İsmail Biçer? Ehli Kur'an'dı. Çok güzel bir sese sahipti. Bolu Göynüklüydü. Hepimizin en küçüğüydü. Çok çok güzel kalpli bir insandı. Bandırma girişinde trafik kazası geçirdik. Arabayı İsmail kullanıyordu. Yusuf Gebzeli ile İsmail Biçer kaza anında vefat ettiler. Fevzi Mısır ile beni, yarı ölü, baygın vaziyette hastaneye kaldırmışlar. İki saat sonra kendime gelebildim. Rabbim İsmail ve Yusuf kardeşlerime gani gani rahmet eylesin.

Kâni Karaca? Çok müstesna bir hafız e musikişinas idi. Adanalıydı. Emsali olmayan bir değerimizdi. Gayet güzel, nevi şahsına münhasır tavrı ve okuyuşu vardı. Besteleri de vardı. Çocuk gibi saf ve temiz kalpliydi.

Duahan Adem Erim? Dört dörtlük bir insandı. Rumeli menşeliydi. Duahandı. Kendi kendini yetiştirmiş, fevkalade hitabeti olan biriydi. Karakter olarak da otoriterdi, arkadaşları fevkalade iyi yöneten bir özelliği

vardı. Çok çok dürüst, cömertti, bonkör bir insandı. Babacandı.

Hafiz Abdurrahman Gürses? Hâfız Hasan Akkuş'un değerinde bir üstattı. Akkuş son derece mütevazı şakacı kalender biriyken, Gürses Hoca son derece ciddi ve resmi bir kişiliğe sahipti. Vakur bir insandı. Kafkasya'dan Sakarya Hendek Soğuksu köyüne göçen Abhaz bir ailenin çocuğuydu. Babam yaşındaydı. Selam sabahımız vardı. Fazla yakın olamadık. İstanbul'da iki okuyuş tavrı meşhurdur: Bir Akkuş tavrı, diğeri Gürses tavrı. İkisi de sevilir. Asıl İstanbul tavrı ise 'Yeraltı Camii İmamı' ünvanıyla meşhur Hafız Ali Üsküdarlı'nın tavrıdır.

Hasan Çolak? Dünya tatlısı bir insandır Hasan Çolak. Taraklı Manavıdır. Yalazaları meşhurdur. Aklıma geldikçe gülerim. Çünkü o akla geldikçe gülünecek insanlardan biridir. Çok nüktedandır. Çok severim, o da beni çok sever, sık sık arar. Konuşuruz. Kur'an da okur, mevlitte okur, ilahi de okur, şarkı da okur. Girişken ve cana yakın olduğu için, İstanbul'da kalsaydı tanınmış hafızlardan birisi durumda olurdu.

Adapazarı? İlk aklıma gelen tabii ki Orhan Camii. Zamanın Halim - Salim Çoroğlu kardeşlei, Asker Hâfız, Himmet Hâfız geliyor. Yaşayan Nasreddin Hoca Hâfız Hasan Çolak geliyor. Ablamın kızları Medine Uludağ ve Nilgün Papatya, Adapazarı'na evliler. Doğrusu ben kendimi Kandıra gibi Adapazarlı da hissederim. Adapazarlı dostlarıma da *hemşerim* diye hitap ediyorum.

Manav milleti? Yerli Türk demek. Sağdan soldan gelme değil de, şehrin yerlisi demektir. Çok asil bir millet. Gerçek Türk milletidir. Ben Manav'ım mesela.

Genç bestekârlar? Sevdiğim birçok genç bestekâr var. Gerçi onların yaşları da elli - altmış oldu ya. Mesela Kemal Külah, Mahmut Oğul, Hüsnü Üstün. Daha pek çok sevdiğim genç bestekâr var.

Sanat Musikisi? Yeri gelmişken söyleyeyim: Öz müziğimize karşı bir ilgisizlik var ülkemizde. Gereken değer verilmiyor, maalesef. Sanat Musikimiz, bizim gerçek ve öz musikimizdir. Adı üstünde sanat musikisi. Formu, usulü, makamıyla fevkalade değer ihtiva eden bir musiki harikasıdır.

Beste? Allah'ın kullarına ihsan ettiği, nasip ettiği en hassas ve en ince eser demektir.

Bestekâr? Dünyanın en hassas gönlüne sahip insan; en ince, en güzel gönlün sahibi insan demektir.

Beste yapımı? İnsan gönlünden dökülen nazik nağmelerin güzel güftelere giydirilişi, nakş olunuşudur.

Huzur ve beste? Kur'an ve ilahi okuya okuya, nağmeler bende birikmiştir. Zaman zaman, hiç zorlanmadan besteye dönüşüyor bende.

En çok sevdiğiniz ve en çok beste yaptığınız makam? Türk musikisinde 600 civarı makam var. Sevdiğim makamlar, psikolojime göre, günbegün değişir. Hicazkâr, Kürdilihicazkâr, Nihavent; bu üçünden daha çok bestelerim vardır. Bir besteci, insanlar görmek suretiyle, makamları da duymak suretiyle tanır. Onun zihninde makamlar yerleşmiş durmaktadır zaten. Zamanı gelince oradan çıkarır bestesinde faydalanır.

Bugüne kadar kaç besteniz oldu? 'Elbereketü filmeçhul.' Üsküdarlı Ali Efendi, yaşını soranlara böyle söylerdi: 'Bilinmeyende bereket vardır' derdi. Ben de saymayı bıraktım. Ama iki binden fazla bestem olduğunu söyleyebilirim.

Son besteniz? Son bestem, ilk bestemdir. On altı- on yedi yaşlarındayken başladığım bir bestem vardı. Sözleri eksikti. Beğenmemiştim daha doğrusu. 7 Temmuz (2023) itibarıyla sözlerini de melodisini de tamamladım:

Kerem gibiyim efsanelerde
Ferhat gibiyim viranelerde

Yandım tutuştum mecnun misali
Dönüm dolaştım devranelerde

Ne Leyla gerek nazargahıma
Ne Aslı Şirin haremgahıma
Öyle bir sırr-ı ilahidir ki
Görsem neler var seyranelerde

Söz - beste: Âmir Ateş. Makamı: Rast.

Son sorum: 80 yaşındasınız. İki bini aşkın besteniz var. Hedeflerinize ulaşabildiniz mi Sayın Âmir Ateş? Hayır, henüz daha ilk basamaklarına yaklaşmaya çalışıyorum. Beste, zemin ve zamana bağlı. Süresi hiç belli olmaz. Beste, Mevla'nın ihsanına, ikramına ve lütfuna bağlı. Bestelerim Mevla'mın bana ikram ve ihsanıdır. Kalbimden öyle geçiyor ki, iki bin beste yapsam da, bestekârlığın daha ilk basamaklarına yaklaşmış hissediyorum kendimi.

TYB'nin yayınları

Mahmut Erdemir

TYB' NİN 45. YILINDA 45 BÜYÜK FAALİYETİ VE YAYIMLANAN KİTAPLAR

Mahmut Erdemir

Kültürün, sanatın, edebiyatın ve düşünce dünyamızın gelişimi için kâr amacı gütmeden çalışmalarını sürdüren Türkiye Yazarlar Birliği kuruluşunun 45. yılı dolayısıyla 2023 yılı boyunca yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda faaliyetler düzenledi.

Bu kapsamda; Geçmiş büyük yazar ve fikir adamlarımızla ilgili anma programlarının yanı sıra günümüzün tanınmış yazarlarıyla ilgili yapılan toplantılar büyük ilgi gördü. Kutlamalar kapsamında; kültür kervanı, edebiyat söyleşileri, imza günleri, kitap tanıtımları, fotoğraf sergileri açıldı. Edebiyat festivalleri yapıldı.

Kurulduğu 1978 yılından bu yana İstiklâl ve İslam şairi Mehmet Âkif Ersou'un tanınması, hatırlanması ve anılması amacıyla ülkemizin dört bir yanında çok sayıda sempozyumlar, paneller düzenleyen, eserler neşreden Türkiye Yazarlar Birliği, "Mehmet Âkif Ersoy'un doğumunun 150. Yılı" dolayısıyla; Türk Dünyası ve Balkanlarda da şairimizin anılması amacıyla "*Buhara'dan İpek'e Doğumunun 150 yılına ithafen Mehmet Âkif Ersoy" bilgi* şölenleri düzenledi.

Bilgi şöleninin ilki; Âkif'in annesinin memleketi Özbekistan'da Buhara Devlet Üniversitesi'nde yapıldı.

22 Kasım 2023 tarihinde Özbekistan'ın Buhara şehrinde başlayan ve iki gün süren programa TYB kurucu ve şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, TYB Genel Başkanı ve ASBÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Türkiye'den ve Türk dünyasından Âkif üzerine eserleri bulunan akademisyenler, yazar ve düşünce adamları katıldı.

Akif Buhara'dan sonra Bakü'de de anıldı.

27 Kasım 2023 günü Bakü'de başlayan ve iki gün süren programın açılış dersini *Mehmed Âkif Ersoy Araştırmaları Merkezi BaşkanıD. Mehmet Doğan* verdi. Doğan, konuşmasında, "Mehmed Âkif'i Buhara'dan sonra

Bakü'de anmak, esasen çeşitli sebeplerle silinmiş olan asırlık hafızayı tazeleme teşebbüsüdür." dedi.

TYB Genel Başkanı, ASBÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan da programın açılışında yaptığı konuşmada, "Türk dünyasından birçok önemli ismin Mehmet Akif'ten etkilendiğini biliyoruz. Özellikle "*Çırpınırdı Karadeniz*" şiirinin şairi Ahmet Cevat kendini "hem Kur'an hem Tran şairi" olarak ifade ediyordu ve en önemli şair olarak da, fikir insanı olarak da Mehmet Akif'i görüyordu. Türkiye açısından da Mehmet Akif birçok düşünürümüzün, şairimizin fikir ve şiir kaynağı olmuştur.

"Buhara'dan İpek'e Doğumunun 150 yılına ithafen Mehmet Âkif Ersoy" programı kapsamında, İslam ve İstiklâl Şairi Âkif, babasının memleketi Kosova'da da milli şairimizin Kosova'da hayatta olan aile üyelerinin de katılımlarıyla yâd edildi.

Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Genel Başkan Yardımcısı Öğr. Gör. Tarkan Zengin, Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Hasan Yücel Başdemir'in de katıldığı programlar 20-23 Aralık 2023 tarihleri arasında yapıldı.

Arıcan, İstiklal ve İslam Şairi Mehmet Akif Ersoy'un babası Mehmet Tahir Efendi'nin köyünü de ziyaret etti. Arıcan, evin restore edilmesi ile ilgili önemli bir çağrıda bulundu.

Âkif 'in doğumunun 150. Yılı dolayısıyla; Burdur'da ve Ankara'da bilgi şölenleri düzenlendi.

Mehmet Akif İnan Vakfı, Türkiye Yazarlar Birliği, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Eğitim-Bir-Sen Burdur Şubesi iş birliği ile düzenlenen Mehmed Âkif 150 Yaşında Bilgi Şöleni Burdur'da 22 Aralık 2023 tarihinde başladı ve iki gün sürdü.

Ankara'daki anma programı ise 27-28 Aralık 2023 tarihlerinde; Hacettepe Üniversitesi ve ASBÜ salonlarında yapıldı.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazarlar Birliği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Hacette Üniversitesi iş birliği ile düzenlendi.

Buhara'da, Bakü'de, Kosova'da, Burdur ve Ankara'da yapılan anma programlarına, Kültür ve Turizm Bakanlığı, ASBÜ, Özbekistan Medeniyet Nazırlığı, TİKA, Buhara Devlet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi,

Mehmet Akif İnan Vakfı, Burdur Mehmet Âkif Ersoy Üniversitesi, İçişleri Bakanlığı- Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi, Yunus Emre Enstitüsü ve ADAM Vakf221 destek verdi.

45. yılın önemli etkinliklerinden biri de kültür kervanı oldu.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın destekleri ile Ankara'dan Ardahan'a Kültür Kervanı düzenlendi. Şair, yazar, gazeteci, ilim ve fikir adamlarının katılımı ile Ankara'dan yola çıkan kervan sırası ile; Yozgat, Sivas, Erzincan, Erzurum, Kars, Ardahan'a gitti ve dönüş yolunda ise Trabzon, Giresun, Ordu ve Çorum'dan Ankara'ya döndü.

Uğranılan şehirler de; okuryazar buluşmaları, paneller, sempozyumlar, konferanslar, şiir şölenleri, tarih, kültür, edebiyat sohbetleri gerçekleştirildi.

Yine kültür kervanı kapsamında; 2023'ün Âşık Veysel Yılı ilan edilmesi vesilesiyle Âşıklık geleneğinin güçlü temsilcilerinden biri olan Âşık Veysel'i anmak amacıyla, kervan güzergâhında bulunan Kars ve Ardahan'da "Dünden bugüne âşık ve halk edebiyatımız" konulu bilgi şölenleri yapıldı.

İlki geçen yıl yapılan, Ankaralıların ve edebiyatseverlerin büyük ilgi gösterdikleri "Ankara Edebiyat Festivali" nin 2 ncisi Mamak Belediyesi Mûsiki Muallim Mektebi'nde "*Türkiye Yüzyılında Edebiyat ve Sanat*" temasıyla düzenlendi.

Mamak Belediyesinin ev sahipliğinde Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'nin işbirliğinde ve Türkiye Yazarlar Birliği Ankara Şubesi tarafından 12-14 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen festivalde üç gün boyunca panel ve konferanslarda edebiyat ve edebiyatçılar konuşuldu. Şiirler okundu, okur- yazar buluşmaları ve söyleşiler yapıldı.

TYB İstanbul Şubesi tarafından on beşincisi düzenlenen İstanbul Edebiyat Festivali ise "Filistin" temasıyla gerçekleşti.

Sultanahmet Kızlarağası Medresesi'nde gerçekleştirilen festivalin açılış töreninde TYB Kurucu ve Şeref Başkanı *D. Mehmet Doğan*, bu yıl "Filistin" temalı bir edebiyat festivalinin yapılmasının güzel bir başlangıç olduğunu belirterek, Filistin konusunun kültür, sanat ve sinema gibi her alanda yaygınlaştırılması gerektiğini söyledi.

Doğan, konuşmasında Gazze'de yaşananları Çanakkale'ye benzeterek, "Eğer Çanakkale şehitleri olmasaydı, Çanakkale hafızamızda bu kadar canlı kalmayacaktı. Tabii biliyoruz ki Çanakkale'yle ilgili kütüphane dolusu eser

var. Bunların içinde şiirler, edebi metinler, incelemeler var. Ama Akif'in mısraları Çanakkale'nin ruhunu zihnimizde diri duruyor." dedi.

Filistin'in yaşayan en büyük yazarı olarak tanınan, Filistinli edebiyatçı İbrahim Nasrallah'ın onur konuğu olduğu festivalde "İbrahim Nasrallah Özel Oturumu", "Hayat ile Edebiyat Arasında Filistin", "*Filistin Direniş Edebiyatının 100. Yılı*" ve "Çocuk Edebiyatı ve Filistin" başlıklı oturumlar da düzenlendi.

Türkiye'den de çok sayıda edebiyatçının katıldığı festivalde söyleşiler, sergiler, film gösterimleri, şiir dinletileri ve Filistin ezgilerinin seslendirildi.

45. yılın önemli faaliyetlerinden biri de, edebiyat ve fikir dünyamızda güçlü tesirleri olan yazar, şair, düşünür, dava adamı, Büyük Doğu'nun usta muharriri, üstat Necip Fazıl Kısakürek'i anma programları oldu.

Edebiyatın bütün sahalarında eserler vermiş olan Necip Fazıl, yazar, fikir adamı, akademisyenlerin katılımı ile gerçekleşen panel ve söyleşilerde yâd edildi.

TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan bu faaliyetler ilgili yaptığı açıklamada; "Türkiye'de kültür-sanat alanında çalışan ve kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak 45. yaşımıza ulaşmanın gururunu taşıyoruz. Yüzyıllar boyunca milletimize kimlik ve aidiyet kazandıran kültürümüz, sanatımız, dilimiz, edebiyatımızla ilgili yaşatıcı faaliyetler yaparak, bu mirası bize bırakan geçmiş büyüklerimiz ve yaşayan değerlerimizi korumak, gündemde tutmak sorumluluğunu üstlendik. *Bu anlayış ve niyetle; kadim medeniyet mirasımızın ihyası ve günümüz imkânlarıyla daha güçlü şekilde yeniden inşasına katkı sağlamak amacıyla, 45 yılın hiçbir yılını hiçbir ayını heba etmeden; kültürümüzü, sanatımızı, edebiyatımızı, değerlerimizi, düşünce hayatımızı zenginleştirmek için çaba gösterdik.* Bütün çalışmalarımızda, faaliyetlerimizde sürekliliği gözettik. Sıradanlığa düşmeden ufuk açıcı, örnek teşkil eden faaliyetler yaptık. Türkiye'nin kültür ve sanat alanının tanziminde sağduyuyu, zevki selimi temsil ettik." dedi.

TYB Yayınları

Her yıl çok sayıda ulusal, uluslararası sempozyumlar, paneller ve çalıştaylar düzenleyen TYB, zihin dünyamızın şekillenmesinde önemli rol oynayan bu faaliyetleri kitap olarak da yayımlama geleneğini sürdürüyor.

Ayrıca, Mehmet Âkif bilgi şölenleri, TYB'ye hizmeti geçen vefat eden üyelerle ilgili kitaplar, Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı, edebiyat festivali kitapları, TYB Akademi, şiir şöleni kitapları artık bir kütüphane dolusu oldu.

Bütün bu yayınlar literatüre önemli katkılar sağladığı gibi ayrıca kültür, edebiyat ve sanat dünyamızın da istifadesine sunuluyor.

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı: Türkiye'nin kültür ve sanat kütüğü 1984'den beri yayınlanan 'Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı' bir önceki yılın edebiyat, düşünce, sanat, kültür, siyaset, ekonomi, vb. alanlarda yaşanan gelişmeleri kayda geçirmektedir. Mehmet Kurtoğlu'nun editörlüğünü yaptığı yıllık 2023 yılında yayınlandı.

TYB Akademi: TYB tarafından 4 ayda bir yayınlanan ve her sayısı merakla beklenen hakemli dil, edebiyat ve sosyal bilimler dergisi TYB Akademi; "Geçmişten Günümüze Afetler", "Mevlânâ – 750. Vuslat Yıl dönümü", "100. Yılında Türkiye Cumhuriyeti" ve "Akıllı Şehirler ve Yapay Zekâ" dosya konularıyla okurlarıyla buluştu.

Güldeste: Türk dünyasının en büyük ve en geniş katılımlı edebiyat ve kültür faaliyeti olma özelliğini koruyan "Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni" 30 yıl aradan sonra ilk başladığı yerde, ilk şölene katılan şairlerin davet edilmesiyle Bursa'da başlayıp Konya'da tamamlanmıştı. 13-15 Ekim 2022 tarihleri arasında 15'incisi yapılan şiir şöleni "Türk Dünyası Şiir Güldestesi 14- Metinler, Bildiriler ve Seçmeler" başlığı ile TYB yayınları arasından çıktı. Editörlüğünü *Mehmet Kurtoğlu*, yayına hazırlık sürecinin ise *Mustafa Ekici* tarafından yapılan eser TYB Genel Başkanı *Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan*'ın sunuş yazısı ile başlıyor.

Ahiliği Yeniden Düşünmek: Türkiye Yazarlar Birliği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Hamilik Okulu Vakfı, OSTİM Teknik Üniversitesi, Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi iş birliği ile 2-4 Aralık 2022 tarihleri arasında düzenlenen "Ahilik Şûrası" kitap olarak yayımlandı. Doç. Dr. Muhammet Enes Kala'nın editörlüğünde, Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları arasından çıkan eser; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın tebrik mesajı ile başlıyor.

509 sahifeden oluşan "Ahiliği Yeniden Düşünmek" şûra kitabı; "Fütüvvetten Ahiliğe-Ahilikten Medeniyete", "Ahilik Uygulamalarının Dünü Ve Bugünü", "Hayata Ahilikle Bakmak", "21. Yüzyılda İktisadi Hayata Ahilik Zaviyesinden Bakış" ve "Ahilik Zaviyesinden Kurumsal Yapılanmalar" başlıklarında beş bölümden oluşuyor.

Türkiye Yazarlar Birliği Kültür ve Sanat Bülteni: İlk sayısı 1 Şubat 1990 yılında yayınlandı. İki ayda bir genel merkez, şubeler ve temsilciliklerdeki yapılan kültür ve sanat faaliyetleri yayınlanmaktadır.

Bilge Yazarlar projesi: Okumaya yazmaya meraklı lise öğrencilerini yazar olarak yetiştirmeyi hedefleyen Ankara Valiliğinin, Türkiye Yazarlar

Birliği ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinin iş birliği ile yürüttüğü "Bilge Yazarlar Projesi" üçüncü yılında devam ediyor. İkinci dönem tamamlanan eğitimlerin sonunda ise öğrencilerin eserlerinden oluşan "Filizlenen Heceler", "Gök Ekini", "Hikâyeye Atılan Tohumlar", "Umut Tohumunu Yeşertmek" kitapları yayımlandı.

Yakın Dönem Deprem Tarihimiz ve Şehirlerimizi Yeniden Kurmak: TYB deprem bölgesinden gelen akademisyen ve bilim adamlarının da katılımıyla düzenlediği "Dünden Bugüne Türkiye'de Depremler ve Şehirlerimizin Yeniden Kurulması" konulu paneli kitap olarak yayımladı.

Bu satırların yazıldığı zamanda; "Buhara'dan İpek'e Doğumunun 150 yılında Mehmet Âkif Ersoy"u anma programlarından Buhara ve Bakü ile Burdur ve Ankara bilgi şölenlerinin kitapları ayrı ayrı hazırlandı ve baskıya gönderildi.

Bu arada, 2.Ankara Edebiyat Festivali, Van'da düzenlenen "Tarihî Roman ve Romanda Tarih" bilgi şöleni, Elazığ'da tertiplenen 6. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi", Kayseri'de düzenlenen "Tarihi Yaşatmak, Şehri Yaşatmak Bilgi Şöleni' ile "Ankara'dan Ardahan'a Kültür Kervanı" faaliyetlerinin kitaplarının basım süreci devam ediyor.

olaylar ve insanlar

İbrahim Ulvi Yavuz

OLAYLAR VE İNSANLAR / 2023

İbrahim Ulvi Yavuz

Ocak

1-Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan: Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları Ödülleri"nin kazanan isim ve eserler, düzenlenen basın toplantısıyla kamuoyuna duyuruldu.

"Hikâye: Ali Işık - Üç Günlük Dünyanın İkinci Günü

Şiir: Atakan Yavuz - Düşerken Söylenecek Şarkılar

Roman: İsmail Özen - Karlı Bir Gece Vakti

Deneme: Ahmet Edip Başaran - Sahipsiz Güzel

Edebi Tenkit: Servet Şengül - Epik Damar

Fikir: Taşkın Tuna - Var Olmak Ya da Olmama

Araştırma: Mustafa Çıpan - Pir-i Sani Divane Mehmet Çelebi

İnceleme: Murat Bozkurt - Sinema ve İdeoloji

Dil: Hüseyin Rahmi Göktaş - Kökses Teorisi Türkçenin Geleceği

Hatıra: Şerif Aydemir - Yaşamak Geçti Başımdan

Gezi: Kemal Kahraman - Zamanın Ayak İzleri

Şehir: Mehmet Çayırdağ - Kayseri Tarihi Araştırmaları

Tercüme: Dr. Mehmet Yazgan - Mahatma Gandi

Tiyatro: Kudret Ayşe Yılmaz - Hayat Gibi-Bir Dram Bir Komedi

Biyografi: Fazıl Gökçek - Ahmet Mithat Efendi Çalışmaya Vakfedilen Bir Hayat

Çocuk Edebiyatı: Melih Tuğtağ - Kuş Jokeyleri/Gerçeği Gıdıklayan Masallar

Basın/Kültür: Adnan Öksüz

Basın/Fikir: Abdullah Muradoğlu

Dergi: Karabatak dergisi

Türk Müziği: Dr. Gönül Paçacı - Karar Perdesi (TRT2)

Halk Kültürü: Ahmet Şenol

Elektronik Yayıncılık: https://www.insaniyet.net

TV Programı: Aklıselim - TRT Türk

TV Belgesel: Diyanet TV - Bir Sahaf Bin Dünya belgeseli

TYB Özel Ödülü: Fatih Belediyesi - Kültürel Belediyecilik

Kamu Yayıncılığı: Albaraka Yayınları

Özel Yayıncılık: Kadim Yayın Grubu

Yayıncılık Özel: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı

Üstün Hizmet: Dr. Nazif Öztürk, Prof. Dr. Hasan Tahsin Feyizli, Amir Ateş.

-Ukrayna, Rusya ile yapılan esir değişimi anlaşması kapsamında 140 Ukrayna vatandaşının serbest bırakıldığını açıkladı.

-Bosna Hersek'i Hırvatistan ile ayıran Sava Nehri'nde akıntıya kapılarak

kaybolan 5 Türk vatandaşının aramaları sürüyor.

-Amasya'nın Gümüşhacıköy İlçesi Cumhuriyet Savcısı Cihat Atabaş evinde ölü bulundu.

-Füze denemeleriyle rekor kıran Kuzey Kore'nin lideri Kim Jong-un, yeni yıla balistik füze fırlatarak girdi. L

- Emniyet Müdürlüğü ekipleri, terör örgütleri PKK/KCK ve IŞİD'e yönelik operasyon başlattı. Eş zamanlı baskınlarda 17'si IŞİD' e, 16'sı PKK/KCK üyesi olmak üzere toplam 33 şüpheli gözaltına alındı.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, yeni yılın ilk sabah namazını Ayasofya Camii'nde kıldırdı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Karadağ Cumhurbaşkanı Milo Cukanoviç, baş başa ve heyetler arası görüşme gerçekleştirdi. Vahdettin Köşkünde gerçekleşen görüşme, basına kapalı gerçekleşti. İki liderin ülkeler arası ilişkilerin yanı sıra Balkanlar başta olmak üzere ulusal ve bölgesel meseleler üzerine de görüştü.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu, Uluslararası Adalet Divanından (ICJ) İsrail'in Filistin topraklarını işgalinin hukuki sonuçları hakkında "istişari görüş vermesini" isteyen kararı kabul etti.

- Necmettin Erbakan Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi İslam Mezhepleri Tarihi Anabilim dalı emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Seyit Bahçıvan vefat etti.

-Filipinler'de şiddetli yağışların neden olduğu sellerde ölenlerin sayısı 49'a yükseldi

-Uganda'da yılbaşında bir alışveriş merkezinde çıkan izdihamda dokuz kişi hayatını kaybetti.

2-Van'da "Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti" yaptıkları gerekçesiyle 11 şüpheli gözaltına alındı. Gözaltına alınan şüphelilerden 8'i tutuklandı.

-Avustralya'nın Gold Coast kentinde 2 helikopter çapıştı. Kazada 4 kişi hayatını kaybederken 3'ü ağır 8 kişi ise yaralandı.

-Meksika'nın Ciudad Juarez kentindeki bir hapishaneye düzenlenen silahlı saldırıda 10 gardiyan ve 4 mahkûm hayatını kaybetti, 13 kişi yaralandı. Olay esnasında 24 mahkûm hapishaneden kaçtı.

-Şair İlhan Özay hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, e-Devlet'e 'dijital kimlik' uygulamasının getirileceğini açıkladı.

-Brezilya'nın yeni devlet başkanı Luiz Inacio Lula da Silva, 12 yıl aranın ardından yemin ederek görevine başladı.

-Edebiyat eleştirmeni, yazar Doğan Hızlan' ın adının verildiği "Bakırköy Doğan Hızlan Kütüphanesi" açıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde hizmet verecek olan kütüphanenin açılışını Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından yapıldı.

- Kahramanmaraş'ta düzenlenen 3. Uluslararası Şiir ve Edebiyat Günleri kapsamında; Türkiye ve dünyanın birçok ülkesinden gelen yazar, şair ve akademisyenler edebiyatseverlerle buluştu. Üç gün süren edebiyat şöleninde, "Kahramanmaraş Edebiyat Ödülleri" de sahiplerini buldu.

Mehmet Akif Ersoy Kültür Merkezi'nde yapılan ve 10 ülkeden şair ve yazarın katıldığı etkinliğin ödül töreninde "Saygı Ödülü" M. Uğur Derman'a, "Şiir Ödülü" Hüseyin Atlansoy'a, "Roman Ödülü" Yasemin Karahüseyin'e, "Düşünce Ödülü" Ömer Türker'e, "Öykü Ödülü" Necip Tosun'a, "Çocuk Edebiyatı Ödülü" H. Salih Zengin'e, "Yayın Ödülü" Lacivert Dergi-Mustafa Akar'a verildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, neyzen Niyazi Sayın'ı evinde ziyaret etti.

-Altın Yıldız'ın kurucuları arasında yer alan Kerim Kerimol hayatını kaybetti.

-İran'da Mahsa Emini gösterilerinin başladığı günlerde askıya alınan, polis tarafından araç sahiplerine gönderilen "başörtüsü ihlali mesajı" yeniden uygulanacak.

- Mardin'de servis aracının kontrolden çıkarak devrilmesi sonucu, altı kişi hayatını kaybetti, beş kişi de yaralandı.

-Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesini "hukuka uygun" buldu. Böylece Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nden resmen çıkmış oldu. -Faslı aktör ve komedyen, Abdürrahim Tunsi, Kazablanka hayatını kaybetti.

3-İsrail'in aşırı sağcı Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir, işgal altındaki Doğu Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'ya baskın düzenledi.

-Türk Müziğinin efsane isimlerinden ve 7'den 77'ye büyük bir hayran kitlesine sahip sanatçı Barış Manço, doğumunun 80. yıl dönümünde sıra dışı bir etkinlikle anılıyor

-Meksika'da Norma Pina Hernandez, Ulusal Yüksek Adalet Divanı (SCJN) Başkanı oldu. Hernandez, yüksek mahkemenin ilk kadın başkanı olarak kayıtlara geçti.

- Prizren Belediyesi Kültür, Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün düzenlemiş olduğu 2022 yılı spor, gençlik ve kültür-sanat ödülleri töreni çerçevesinde seçici kurulun değerlendirmeleri sonucunda edebiyat alanında yazar ve şairlere de ödülleri verildi. Kosova Türk Yazarlar Derneği Eş başkanı ve Kosova Yunus Emre Enstitüleri Okutmanı, şair-yazar, Türkolog Dr. Taner Güçlütürk, yılın en iyi edebiyat sanatçısı/yazarı olarak 2022 yılı edebiyat ödülüne layık görüldü.

-Ürdünlü siyasetçi ve fizikçi. Ürdün Krallığı'nın 29. başbakanı. Abdüsselam Mecali hayatını kaybetti.

-KKTC Cumhuriyet Meclisinde, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan ve Azerbaycan meclisleri ile dostluk grupları kurulması önerisi oy birliği ile kabul edildi.

-Türk müziğinin usta sazendelerinden, TRT sanatçısı, İTÜ Devlet Konservatuvarı kurucularından tamburi Sadun Aksüt, 90 yaşında hayatını kaybetti.

-Rusya Savunma Bakanlığı, Ukrayna füzelerinin Donetsk'te Rus askerlerinin kaldığı bir binayı vurduğunu ve 63 askerin hayatını kaybettiği duyuruldu.

4-Çanakkale Savaşları'nda hastane olarak kullanılan ve Cumhuriyetin ilk yıllarında mektep olarak hizmet veren "Taş Mektep" restore edilerek kütüphane haline getirildi.

-Türk basınının duayenlerinden Taylan Sorgun hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Batman'da uyuşturucuya yönelik gerçekleştirilen "Kökünü Kurutma Operasyonu" nda 101 şüphelinin gözaltına alındığını söyledi.

-Somali'nin merkezindeki bir kasabada eş zamanlı olarak düzenlenen bombalı saldırılarda 9 kişi hayatını kaybetti. Çok sayıda kişinin de yaralandı.

-NASA'nın Apollo programındaki ikinci mürettebatlı uçuşu Apollo 7'de yer alan ABD'li Astronot Walter Cunningham, Yörüngeden canlı yayın yapan ilk NASA misyonunun hayatta kalan son üyesi hayatını kaybetti.

5-Nijerya'nın Kebbi eyaletinde, 100'den fazla çiftçiyi taşıyan tekne henüz bilinemeyen sebeple battı. 10 kişinin hayatını kaybetti.

-Zeytin Dalı ve Barış Pınarı bölgelerinde saldırı girişiminde bulunan 12 PKK/YPG'li terörist etkisiz hâle getirildi.

-ABD'nin Utah eyaletinde bulunan bir

bölgede, aynı evde beşi küçük olmak üzere bir ailenin sekiz üyesi ölü bulundu.

-ABD'nin Minnesota eyalet meclisine seçilen en genç Müslüman kadın üye Zeynep Mohamed, Kur'an'a el bastı ve yemin ederek görevine başladı.

-Dağıstan Cumhuriyeti'nin eski Başbakanı Magomed Abdulayev, trafik kazası sonucunda hayatını kaybetti.

6-İstanbul'da, bilişim yoluyla işlenen suçlara yönelik yapılan operasyonda, dolandırıcılıktan haklarında mahkûmiyet kararı bulunan ve sürekli yer değiştirerek izlerini kaybettiren 15 kişi yakalandı.

-Anayasa Mahkemesi, HDP'nin 539,5 milyon TL'lik Hazine yardımını dondurdu.

-Sağlık Bakanlığı verilerine göre, HIV vaka sayılarının Türkiye'de 40 bine dayandığını belirten Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Alper Şener, "Aslında son 3 yıldır Kovit pandemisine konsantre olduk ama tüm dünyada devam eden sessiz bir 'HIV pandemisi' var" dedi.

-2021 yılında Afganistan'da yönetimi ele geçiren Taliban, Çin'le dev bir enerji anlaşması yaptı. 25 yıllık anlaşmaya göre, Çin merkezli bir şirket, ülkenin kuzeyinde bulunan bir bölgeden petrol çıkaracak.

-Meksika'nın Culiacan şehrinde yakalanan Sinaloa Karteli lideri Ovidio Guzman, ardından silahlı kartel üyeleri ile güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmalarda 10'u asker olmak üzere 29 kişi öldü.

- Letonya'da Rus haber kuruluşunun genel yayın yönetmeni tutuklandı.

- Avrupa Birliği (AB) yönetimi, İsrail'in aşırı sağcı Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir'in Mescid-i Aksa baskınından endişe duyduklarını, İsrail'in yeni hükûmetiyle iş birliğini bu hükûmetin icraatları temelinde değerlendireceklerini bildirdi.

- Mersin Limanı'nda, Malta bandralı geminin patates yüklü konteynerinde polis ekiplerince 'Anka' ve 'Miror' ile yapılan aramada 45 kilo kokain ele geçirildi.

-Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası keman sanatçısı Gizem Yıldıran, hayatını kaybetti.

7-Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) Yönetim Kurulu üyeliğine Ercan Hacı Fazlıoğlu, Hakkı Karabörklü ve Oğuzhan Efe atandı.

- Ege Denizi'nde sabaha karşı bir deprem meydana geldi. Depremin merkez üssü Yunanistan'ın Midilli Adası, büyüklüğü 5,0 olarak açıklandı. Deprem Çanakkale ve Balıkesir'de de hissedildi.

-Hem çevirileri hem de telif eserleri ile Türkiye'de sosyal bilimlere ve sosyal bilimler yayıncılığına eşsiz katkılar sunan Prof. Dr. Hüsamettin Arslan, Zeytinburnu Kültür Sanat'ta düzenlenen bir panelle anıldı.

-Sarıkamış Harekatı'nın 108. yılı etkinlikleri kapsamında, Kars'ta binlerce kişi ellerinde Türk Bayrakları ile kar altında meşaleli yürüyüş gerçekleştirdi. Yapılan yürüyüşe Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi personeli de katıldı.

-ABD'de Cumhuriyetçi Kevin McCarthy, 15. turun sonunda, 216 oyla yeni Temsilciler Meclisi Başkanı seçildi.

-Almanya'nın Solingen kentinde iflas kararı alan Borbet isimli jant firmasında çalışan çoğu Türk 600 işçinin, kapatmanın hukuksuz olduğunu iddia ederek başlattıkları eylem 12 gündür devam ediyor.

-ABD Gıda ve İlaç Dairesi (FDA), Alzheimer hastalığını yavaşlattığı görülen yeni bir ilacı onayladı.

-İran'daki gösteriler sırasında Kerec kentinde "bir güvenlik görevlisinin öldürülmesi" suçlamasıyla idama mahkûm edilen Muhammed Mehdi

Keremi ve Seyid Muhammed Hüseyni'nin cezası infaz edildi.

- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (SCÜ) Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Alim, Koronavirüs 'ün "XBB 1,5" varyantının hızlı bir şekilde yayıldığını belirterek, "Önümüzdeki günlerde de yayılmasını biraz daha fazla gösterecek. Ölüm riski düşük ama 65 yaş üstü ve bağışıklık sistemi zayıf kişiler için risk oluşturuyor" dedi.

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı eski Basın Müşaviri Kayhan Ünal hayatını kaybetti.

-Güneydoğu ve Doğu Anadolu'nun kanaat önderlerinden, Bitlis Ohin Medresesi baş müderrislerinden ve Nakşibendiyye-i Hâlidiyye kolunun şeyhlerinden Şeyh Mesud Türel vefat etti.

-Yazar ve tercüman Yaşar Kaplan, 71 yaşında Almanya'da vefat etti.

– Pek çok yapımda rol alan ve Terminatör serisinde, Kriminal Psikolog Dr. Peter Silberman'ı canlandıran Earl Boen, hayatını kaybetti

8-Kültür ve Turizm Bakanlığının katkılarıyla, Klasik Türk Sanatları Vakfı tarafından hazırlanan sergi**,** Türk resim sanatı içerisinde kendi tarzını yaratan en önemli isimlerin başında gelen İlhami Atalay'ın 75. doğum gününü "İlhami Atalay Resim Sergisi" ile kutlanıyor.

-Çin'in Jiangxi eyaletinde kontrolden çıkan TIR, cenaze alayına çarptı. Kazada 17 kişi hayatını kaybetti, 22 kişi de yaralandı.

-Diyarbakır'da kapkaç, gasp ve hırsızlık suçlarına yönelik "Almanak" adıyla düzenlenen eş zamanlı operasyonlarda gözaltına alınan 24 zanlı tutuklandı.

-Peru'da, Cumhurbaşkanı Dina Boluarte'nin istifasını isteyen binlerce kişi yeniden sokaklara dökülerek otoyolları trafiğe kapattı.

-Ünlü ritim sanatçısı Berkant Çakıcı'nın sahnede kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti.

-Senegal'in güneybatısında meydana gelen trafik kazasında 38 kişi ölürken 78 kişi yaralandı.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yayınladığı rapora göre Türkiye'de kişi başına düşen kitap sayısı geçtiğimiz yıl 7,6 oranı ile önceki yıla göre istikrarını korudu.

-Dünyaca ünlü şarkıcı ve söz yazarı Christine McVie hayatını kaybetti

-Mehmet Akif İnan Vakfı tarafından bu yıl dördüncüsü gerçekleştirilen Mehmet Akif İnan Ödülleri, Memur-Sen Genel Merkezi'nde düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü Mustafa Kutlu'ya verilirken, Üstün Hizmete Vefa Ödülü eski Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Lütfi Doğan'a verildi. Jüri Özel Ödülü'nün sahibi çizer Hasan Aycı olurken, Doç. Dr. Halil İbrahim Üçer İslam Düşünce Atlası çalışmasıyla Başarı ve Teşvik Ödülü'ne, Uluslararası Değer Ödülü'ne ise Sudan İşçi Konfederasyonu Başkanı Yusuf Abdülkerim layık görüldü. Çalışma Hayatı ve Emek Ödülü ise Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessesesi' ne ait maden ocağındaki patlamada yaralanmasına rağmen maden ocağına tekrar girerek 6 arkadaşını kurtardıktan sonra hayatını kaybeden Yener Saygın'a ithafen eşi Demet Saygın'a takdim edildi.

9-Ömrünün yarısından fazlasını İsrail hapishanelerinde geçiren 66 yaşındaki Filistinli Kerim Yunus, tahliye oldu.

-Aşırı sağcı İsrail Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir, ülkede Filistin bayrağı sallanmasının yasaklandığını açıkladı.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler 'in *"İklime DayanıklıPakistan"* konulu uluslararası konferansına video mesaj gönderdi.

Dünyanın karşı karşıya olduğu iklim krizine yönelik açıklamadan bulunan Erdoğan, ‘’İklim değişikliği ve bunun yol açtığı sorunlar insanlığın ortak meselesidir. Türkiye bu küresel mücadeleye katkı sağlama bakımından üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmektedir.” dedi.

-İsveç Başbakanı Ulf Kristersson, ülkesinin NATO üyeliği konusunda Türkiye’nin taleplerinin hepsini karşılayamayacaklarını söyledi.

-Eski Güngören Belediye Başkanlığı ve İstanbul Milletvekilliği yapan Yahya Baş, hayatını kaybetti.

-İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Nasır Kenani, Fransız dergisi Charlie Hebdo’da ülke lideri Ayetullah Ali Hamaney’e yönelik “hakaret” içerikli karikatürler yayımlanmasının “başta Müslümanlar olmak üzere diğer milletlerin değerlerine ve kutsallarına hakaret etmenin açık bir örneği” olduğunu söyledi.

-Ünlü sanatçı ve söz yazarı Hakan Yelbiz, Muğla’nın Milas ilçesi yakınlarında meydana gelen kazada hayatını kaybetti.

10-(FETÖ) emniyet mahrem yapılanmasına yönelik soruşturmada 5’i kamu personeli 16 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Uşak’ta düzenlenen ‘Kökünü Kurutma Operasyonu’na ilişkin açıklama yapan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, ‘Operasyonda 120 şüpheli gözaltına alındı. Uyuşturucunun dağıtım kanallarını çökertmeye çalışıyoruz.’ dedi.

- İran’da Mahsa Emini’nin ölümü sonrasında başlayan protestolarla ilgili tutuklanan eski Cumhurbaşkanı Ali Ekber Haşimi Rafsancani’nin kızı Faize Haşimi’nin 5 yıl hapse mahkûm edildi.

-ABD’nin California eyaleti sağanak ve şiddetli fırtınaya teslim oldu. 14 kişinin hayatını kaybettiği eyalette yaklaşık 10 bin kişi için tahliye emri verildi.

- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü’nde 2022 Basın Özgürlüğü Raporu’nu yayımladı. Rapora göre, 2022’nin hemen hemen her ayında en az 50 gazeteci hâkim karşısına çıkarken, Gezi Davası, 25 Kasım protestoları ile 1 Mayıs gibi 10’dan fazla kitlesel protesto, yürüyüş ve basın açıklamasında 100’ün üzerinde gazetecinin haber takibi engellendi, gazeteciler fiziksel şiddete maruz kaldı.

-Almanya, yabancıların daha iyi uyumu için vatandaşlık yasasını hazırladı. Ülkeye gönül bağı olan, uyum sağlayan ve dil bilenler 5 yıl sonra Alman vatandaşı olabilecek. Başarılı ve yararlı kişiler için süre 3 yıl. Böylece Türkler için çifte vatandaşlığın önü açılacak.

-İran, İsrail dış istihbarat servisi MOSSAD adına ülkedeki bir askeri yetkiliye suikast ve büyük kentlerde sabotaj eylemleri planlamakla suçlanan 13 kişinin tutuklandı.

-İslam İş birliği Teşkilatı (İİT) Yürütme Komitesi, İsrail’in Mescid-i Aksa’daki ihlallerini görüşmek için Cidde’de olağanüstü toplandı.

- ABD donanması, Umman Körfezi’ndeki bir gemide İran’dan Yemen’deki Husi milislere gönderildiği düşünülen 2 binden fazla kalaşnikof tüfek ele geçirildiğini bildirdi.

-Yazar Şermin Yaşar tarafından Türkçe kelimelerin, atasözlerin ve deyimlerin anlamını çocuklara ve gençlere öğretmek amacıyla kurulan Türkiye’nin ilk ‘***Kelime Müzesi’*** Ankara’da açıldı.

-Trabzon’da Basın Tarihi Müzesi kuruldu.

- Almanya’da vefat eden Yaşar Kaplan için, Hacı Bayram Camisi’nde cenaze namazı kılındı. Cenaze törenine Kaplan’ın ailesi ve yakınlarının yanı sıra TBMM Başkanı Mustafa Şentop, eski TBMM Başkanı Bülent Arınç, eski Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, AK

Parti Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Şen, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, Ankara Valisi Vasip Şahin, Mamak Belediye Başkanı Murat Köse, Saadet Partisi Genel İdare Kurulu üyesi Birol Aydın katıldı. Kaplan'ın cenaze namazını Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Burhan İşliyen kıldırdığı cenaze namazından sonra Taceddin Dergâhına defnedildi.

-Haldun Taner'in adını düzenlenin Haldun Taner Öykü ödülünü, Burçe Bahadır'ın "Deliliğe Zarif Bir Giriş" adlı eserine verildi.

11-Yunanistan'ın son Kralı İkinci Konstantinos, 82 yaşında hayatını kaybetti.

- Prof. Dr. Tevfik Özlü: "Öylesine çok sayıda virüs dolaşımda ki biri bitmeden biri başlıyor"

-Birçok edebî eseri başarıyla sinemaya uyarlayan ve kendine has bir sinema dili oluşturan yönetmen Zeytinburnu Kültür Sanat'ta "Yücel Çakmaklı 86 Yaşında" paneli ile anıldı.

-Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kimyasal silah kullandığını iddia eden ve çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklanan Türk Tabipler Birliği Başkanı Şebnem Korur Fincancı hakkında mahkeme kararını açıkladı. Fincancı, "terör örgütü propagandası yapmak" suçundan 2 yıl 8 ay 15 gün hapis cezasına çarptırılarak tahliye edildi.

-İran'da İngiltere adına casuslukla suçlanan eski Savunma Bakan Yardımcısı Ali Rıza Ekberi idama mahkûm edildi.

12-Çin'in istihbarat kurumu Devlet Güvenliği Bakanlığının eski Disiplin Komitesi Başkanı Liu Yanping, "rüşvet ve görevi kötüye kullanma" suçlamasıyla ölüm cezasına çarptırıl dı. -Afganistan'ın başkenti Kabil'de, Dışişleri Bakanlığı ve büyükelçilik binalarının yakınında meydana gelen intihar saldırısı 20 kişinin öldü.

-15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından ilan edilen OHAL kapsamında yayımlanan KHK'lerle 131 bin 922 tedbir işlemi uygulandı. Bu kapsamda 125 bin 678 kişi kamu görevinden çıkarıldı, 3 bin 213 kişinin rütbeleri alındı, 2 bin 761 kurum ve kuruluşun kapatılmasına karar verildi ve yurt dışında eğitim gören 270 kişinin de öğrencilikle ilişiğinin kesildi açıklandı.

-Tüm zamanların en iyi gitaristlerinden biri olarak kabul edilen Jeff Beck, hayatını kaybetti.

-ABD'de her yıl binlerce kişinin ölümüne neden olan bireysel silahlanmaya karşı önlemler artıyor. Son olarak Illinois eyaletindeki yetkililerin saldırı silahlarını yasaklamasıyla bu tarz silahların satışını ve bulundurulmasını yasaklayan eyalet sayısı dokuza çıktı.

-Hindistan, Özbekistan'da 20 çocuğun ölümüyle ilişkilendirilen öksürük şurubunun üreticisi Hint Marion Biotech firmasının lisansını askıya aldı.

- Dışişleri Bakanlığına çağrılan İsveç'in Ankara Büyükelçisi Staffan Herrström'e, ülkesinin başkenti Stockholm'da terör örgütü PKK yandaşlarının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan propagandasıyla ilgili Türkiye'nin tepkisi iletildi.

-Türk Halk Müziği sanatçısı Burhan Çaçan, evinde geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

-İstanbul merkezli 6 ilde yapılan "hayali ihracat" ve "rüşvet" operasyonunda, gümrük müşaviri ve firma sahiplerinin de aralarında olduğu 11 şüpheli yakalandı.

13-Rami Kışlası'ndan restore edilerek kütüphaneye dönüştürülen, 220 dönümlük alan içinde, 51 bin metrekarelik peyzaj alanına sahip Rami Kütüphanesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un katıldığı törenle açıldı.

-ABD Adalet Bakanı Merrick Garland, Başkan Joe Biden'ın ofisinde ve konutundan bulunan gizli belgeler ile ilgili soruşturmayı yürütmesi için özel savcı atandığını duyurdu. -İçişleri Bakanı Soylu, dün İstanbul genelinde düzenlenen operasyonlarda 176 kişinin gözaltına alındığını ve 26 kilogram uyuşturucu madde ele geçirildiğini açıkladı.

–Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde bulunan ve Osmanlı Devleti'nin doğudaki en önemli eserleri arasında yer alan İshak Paşa Sarayı, 2022 yılında 295 bin 695 ziyaretçiyle rekor kırdı.

14-AYM, 15 Temmuz sonrası çıkartılan torba kanunla ihraç edilen akademisyen ve kamu personelinin eski görevlerine dönmesini engelleyen maddeleri iptal etti. AYM, iptal kararlarını 12 Ocak tarihli Resmî Gazete' de yayımladı. Bu kapsamda kamu görevinden ihraç edilen öğretim üyelerinin, göreve iadesi durumunda 'kendi üniversitelerine ve İstanbul, Ankara, İzmir illerine dışına atanması' hükmü anayasaya aykırı bulundu. Mahkeme ayrıca iade kararına rağmen göreve başlayamayanların mali haklarının düşmesini öngören ve dava açma imkânın ortadan kaldıran düzenlemelerin iptaline karar verdi.

- İstanbul İl Jandarma Komutanlığı ekiplerince düzenlenen tarihi eser kaçakçılığı operasyonunda Selçuklu, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait olduğu değerlendirilen 217 tarihi eser ele geçirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Anadolu Ajansı (AA) tarafından düzenlenen "Yılın Fotoğrafları" oylamasında "TOGG'un ilk yolculuğu", "Yangın müdahalesi" ve "Şükür secdesi" başlıklı kareleri tercih etti.

- Türk akademisyen Prof. Dr. Selin Aradağ Çelebioğlu, havacılık alanında yaptığı katkılardan dolayı Amerikan Havacılık ve Uzay Enstitüsü (AIAA) tarafından 'Associate Fellow' seçildi. Seçilen 100 kişi içinde ABD dışındaki ülkelerde yaşayan 5 kişiden biri oldu.

-İran ve İngiltere uyruklu eski bakan yardımcısı Ali Rıza Ekberi'yi İngiltere için casusluk yaptığı suçlamasıyla ölüm cezasına çarptırıldıktan sonra idam edildiğini bildirdi.

-Millî Savunma Bakanlığı, Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı bölgelerine saldıran 11 PKK/YPG'li teröristin etkisiz hâle getirildiğini açıkladı.

-Diyarbakır'da restorasyon çalışmalarında 1700 yıllık taş döşeme ortaya çıktı.

-Prof. Dr. M. Zahit Büyükişliyen'in retrospektif resim sergisi Kazlıçeşme'de açıldı.

-Burkina Faso'nun Sahel bölgesinde bir camiye düzenlenen saldırıda 9 kişi hayatını kaybetti.

15-Suriye Dışişleri Bakanı Faysal Mikdat, Şam'a bir ziyarette bulunan İranlı mevkidaşıyla yaptığı görüşmenin ardından düzenlediği basın toplantısında "İşgal ortadan kalkmadan Türkiye ile normal bağların kurulmasından söz edemeyiz" dedi.

- Etiyopya'nın kuraklığa bağlı olarak dünyadaki en şiddetli gıda kriziyle karşı karşıya olduğu bildirildi. Uluslararası sivil toplum örgütü Save The Children'dan yapılan açıklamada, ülkedeki 3,9 milyon çocuğun ciddi derecede yetersiz beslendiği kaydedildi.

Açıklamada, yetersiz yağışların gıda krizine neden olduğu belirtilerek Etiyopya'nın dünyadaki en şiddetli gıda krizi ile karşı karşıya olduğu vurgulandı.

-Asya ülkesi Nepal'in merkezindeki Pokhara bölgesinde, 68 yolcu ve 4 kişilik mürettebatı taşıyan uçağın Seti Nehri Vadisi yakınında düştü. Kazada 65 kişi hayatını kaybetti.

- Nepal'de onlarca kişinin hayatını kaybettiği uçak kazasının ardından Başbakan Pushpa Kamal Dahal, yarın

ülke genelinde ulusal yas ilan edildiğini açıkladı.

-Mısır'ın güney kesimindeki Luksor kentinde 3 bin 500 yıl öncesine ait bir firavun mezarı buldu.

-COVID-19 tedbirlerinin geçen ayın başında gevşetilmesinin ardından bugüne dek görülen en büyük kitlesel yayılmayla karşı karşıya bulunan Çin'de kritik durumdakilerin sayısının 100 binin üzerinde olduğu duyuruldu.

-Meksika, halka açık yerlerde sigara içmeyi tamamen yasaklayarak dünyanın en katı tütün karşıtı yasalarından birini yürürlüğe koydu. Yeni düzenlemeye göre, sigara içmek tüm kamusal alanlarda yasaklanıyor.

-Yayımcı Meslek Birlikleri Federasyonu (YAYFED) 2022 yılı bandrol verilerini göre yayıncılık sektörü enflasyonun tırmandığı 2022 yılını zorlu geçirdi, son on yılda ilk kez yaşanan küçülme Türkiye'de kitap üretimini 2015 yılı seviyesine geriletti.

- Rusya'nın Ukrayna'nın Dnipro kentinde düzenlediği füze saldırısında 12 sivil hayatını kaybetti.

-Hint yetkililerinin aldığı karar doğrultusunda salı ve çarşamba günü, büyük bir bölümü Müslümanlara ait olan yüzlerce ev yıkıldı.

-İngiltere, İran-İngiltere çifte vatandaşı eski Savunma Bakan Yardımcısı Ali Rıza Ekber'inin idamının ardından İran Genel Başsavcısı Muntazeri'ye yaptırım kararı aldı.

16-Anayasa Mahkemesi, cezaevinde tutuklu olarak bulunan kişinin kardeşinin cenazesine katılmak için yaptığı başvurunun reddedilmesini hak ihlali olarak gördü.

-Sudan'da mahkeme, hapisteki devrik Cumhurbaşkanı Ömer el-Beşir'in eşi Vidad Babekir'in mal varlığına el konulmasına ve para cezasına çarptırılmasına hükmetti.

-Trabzon'un Yomra ilçesinde, Gürcistan uyruklu mafya lideri Revaz Lordkipanidze (65), otomobilinde uğradığı silahlı saldırıda hayatını kaybetti.

-Eski Afgan milletvekili Mürsel Nebizade evinde uğradığı silahlı saldırıda koruması ile hayatını kaybetti.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Şule Yüksel Şenler Vakfı Hizmet Binasının Açılışını yaptı.

-TBMM Başkanı Mustafa Şentop, İsveç Meclis Başkanı Andreas Norlen'den, terör örgütü PKK/YPG destekçilerinin provokasyonlarıyla ilgili faillerinin tespit edilerek gerekenin yapılmasını istedi.

-İslam dünyasının dört bir yanından Müslüman alimler ve sivil toplum kuruluşları Doğu Türkistan Müslümanlarına destek için ortak bildiriye imza attı. Bildiride, Müslüman bir STK'nın Çin gözetimindeki ziyaretine de tepki gösterildi.

-Almanya Savunma Bakanı, istifa etti.

-İtalya'nın 30 yıldır firarda bulunan ve aranan mafya lideri Matteo Messina Denaro adanın başkenti Palermo'da bir özel klinikte ele geçirildi.

-Hindistan yönetimi, Uttar Pradesh eyaletinde bulunan tarihi bir camiyi "yol genişletme" bahanesiyle yıktırdı.

-Afganistan'da olumsuz hava koşulları nedeniyle 24 kişinin donarak hayatını kaybetti.

-Kırmızı bültenle aranan, Avustralya'nın en büyük uyuşturucu kaçakçılarından Duax Ngakuru İstanbul'da yakalandı.

-İstanbul Büyükşehir Belediyesi Haliç kıyısında yer alan ve yıllarca metruk halde kalan Osmanlı mirası Fener Evlerini'ni restore ederek 'Haliç Sanat' adıyla İstanbullulara kazandırdı.

-Eski Özel Harp Dairesi Başkanı Hasan Kundukca Paşa (Tamburalı Paşa)

İstanbul'da hayatını kaybetti.

17-Uganda Devlet Başkanı Yoweri Museveni, devlet harcamalarını azaltmak için memurlara ve milletvekillerine yurt dışına seyahat yasağı getirilmesi talimatı verdi.

-Ankara merkezli 8 ilde FETÖ operasyonu.

-İzmir merkezli 18 ilde sahte engelli raporu düzenleyen ve aralarında hastane çalışanları, doktor, devlet memuru, organizatör, sahte rapor sahiplerinin de olduğu 380 şüpheliye yönelik eş zamanlı operasyon başlatıldı.

-Uşak'ta gerçekleştirilen Kökünü Kurutma operasyonu kapsamında 60 şüpheli tutuklanarak cezaevine gönderildi. Operasyon kapsamında çok sayıda uyuşturucu, ateşli silah ve nakit para da ele geçirildi.

- Yakın Doğu Üniversitesinde eski rektörü Ümit Hassan hayatını kaybetti.

-FETÖ'nün siyasi ayağına ilişkin yaptığı açıklama sonrasında hakkında dava açılan eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un beraatine karar verildi.

-1996'da Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı yapan, Tanburalı Paşa olarak bilinen Eski Özel Harp Dairesi Başkanı ,Emekli Korgeneral Hasan Kundakçı hayatını kaybetti.

-Mersin'de askeri personel refakatinde Fas uyruklu mültecileri taşıyan otobüsün tıra arkadan çarpması sonucu meydana gelen kazada 2 jandarma personelinin şehit olduğu, bir mültecinin de hayatını kaybetti.

- ABD'nin California eyaletinde bir evde açılan ateş sonucu 17 yaşındaki bir anne ve 6 aylık bebeği de dâhil olmak üzere altı kişinin hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Başbakanı Ünal Üstel'i kabul etti. Kabulde, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, KKTC Başbakan Yardımcısı, Turizm, Kültür, Gençlik ve Çevre Bakanı Fikri Ataoğlu ile Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi Metin Feyzioğlu da yer aldı.

18-Vietnam'da Devlet Başkanı Nguyen Xuan Phuc görevinden istifa etti.

-Danıştay Genel Kurulu'nda, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) üyeliği için yapılan seçim sonucunda Ali Çopur ve İsmail Kalender, YSK'nın yeni üyeleri oldu.

-İnsanlık tarihini halka açan ilk müze: British Museum, İngiltere'nin Londra şehrinde bulunan bir insanlık tarihi, sanat ve kültür müzesidir. Sekiz milyon eserden oluşan kalıcı koleksiyonu, dünyanın en büyük ve en kapsamlı koleksiyonlarından biridir. Müze, başlangıcından günümüze kadar insan kültürünün öyküsünü kayıt altına alan tüm bilgi alanlarını kapsayan ilk halka açık millî müzedir.

-Ankara'da DEAŞ terör örgütü içerisinde görev aldığı tespit edilen 11 şüpheliden 7'si yakalandı.

-Yelken sporcusu Başak Mireli, 23 Aralık'ta tek başına çıktığı Atlantik Okyanusu seferini tamamladı.

- Ukrayna'nın Kiev bölgesine bağlı Brovary şehrinde bir anaokulunun ve bir binanın yanına helikopter düştü. Kiev'de düşen helikopterde 16 kişi öldü! Kazada Ukrayna İçişleri Bakanı Denis Monastırskiy, Bakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanlığı Müsteşarı hayatını kaybetti.

-Son Osmanlı halifesi Abdülmecid'in torunu ve eski Haydarabat sultanı Mukarram Jah, İstanbul'da vefat etti.

-Pakistanlı Abdul Rehman Makki'nın Türkiye'deki mal varlığı IŞİD ve El Kaide ile bağlantılı olduğu gerekçesiyle dondurulduğu. Karar Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Endonezya'da, Halmahera Adası'ndaki Tobelo bölgesinde 7 büyüklüğünde

bir deprem meydana geldi. Depremin ardından tsunami uyarısı yapıldı.

-Dünyanın en yaşlı insanı' ünvanını taşıyan Fransız rahibe Lucile Randon, 118 yaşında kaldığı bakımevinde hayatını kaybetti.

19-İran, Avrupa Birliği'nin İran Devrim Muhafızları Ordusunun "terör" listesine alınmasını talep eden tasarısına sert tepki gösterdi. İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan, bu tasarıyı, "Avrupa'nın kendi ayağına kurşun sıkması" olarak nitelendirdi.

-Pakistan'da eski Başbakan İmran Han, federal hükûmete erken genel seçimler için baskı oluşturmak amacıyla iktidarda olduğu Pencap'ın ardından Hayber Pahtunhva eyalet meclisini de feshetti.

-İstanbul'un 12 ilçesinde düzenlenen uyuşturucu operasyonunda 151 şüpheli gözaltına alındı. Şüphelilerle birlikte toplam 287 kilo 74 gram uyuşturucu madde ile 9 bin 900 adet captagon hap ele geçirilirdi.

- Ermenistan'ın Geğarkunik bölgesi Azat köyü yakınlarında konuşlu askeri birlikte çıkan yangında 15 asker öldü, 3 asker ise yaralandı. Yangın sonrası 2. Kolordu Komutanı Vahram Grigoryan görevinden alındı.

-Sinema Yazarları Derneği Üyeleleri 2022'de vizyona giren en iyi 10 yabancı filmi seçti. Geçen yıl 'En İyi Uluslararası Film Oscar'ını kazanan 'Drive My Car' listenin ilk sırasında boy gösterirken, Cem Kaya'nın gurbetçi müziğini anlattığı ses getiren belgeseli 'Aşk, Mark ve Ölüm' ikinci sırada yer aldı.

-Bosna Hersek Mahkemesi, ülkede 1992-1995'te yaşanan savaşta "savaş suçu" işleyen eski Sırp asker Boban İndjic'i 15 yıl hapse mahkûm etti.

20- Çin'in Tibet Özerk Bölgesi Nyingçi şehrinde kara yolu tünelinin çıkışına çığ düşmesi sonucu çok sayıda araç mahsur kalırken 28 kişi hayatını kaybetti.

-Rus sinemasının önde gelen isimlerinden yönetmen ve senarist Nikolai Dostal hayatını kaybetti.

-Eski Adalet Partisi Sakarya Milletvekili Nadir Lâtif İslam Sakarya'da hayatını kaybetti.

- Gürcistan'ın Sagarejo kentinde bir saldırgan apartmanın balkonundan ateş açtı. Kurşunların hedefindeki 1'i polis 5 kişi hayatını kaybetti, 5 kişi ise yaralandı. -Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Kalın, eski ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton'un seçimle ilgili açıklamalarına tepki gösterdi. Kalın, "Türk milletinin demokratik iradesini vesayet altına almaya çalışmak beyhude bir çabadır" şeklinde konuştu.

- Bursa'da jandarma ekiplerince düzenlenen "Huzur ve Güven" uygulamasında, bazı suçlardan aranan 13 kişi yakalandı.

-Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK), Süper Lig'den 9 kulübe para cezası verdi.

-Almanya'nın, başta Ukrayna olmak üzere yurt dışından göçün etkisiyle 2022'deki nüfusu 1,1 milyon kişi artarak 84,3 milyonla rekor seviyeye ulaştı.

-Çatalca Kaymakamlığı, Aziz Nesin'in kurduğu Nesin Vakfı'nın banka hesabındaki yaklaşık 2 milyon TL'ye el koyarak Hazine'ye devretti.

-Anayasa Mahkemesi (AYM), bireysel başvurularda ihlal kararları vermeye devam ediyor. Son olarak annesi vefat eden hükümlünün taziyeye katılmasının engellenmesi, eşi FETÖ bağlantılı şirkette çalışan mevsimlik işçinin sözleşmesinin feshedilmesi ve madencilik faaliyetleri nedeniyle evi zarar gören kişinin açtığı tazminat davasının reddedilmesi hak ihlali sayıldı.

-İngiltere Başbakanı Rishi Sunak, hareket halindeki araçta sosyal medya videosu çekmek amacıyla emniyet kemerini

çıkardığı için özür diledi.

-Terör örgütü DEAŞ'ın sözde yöneticilerinden biri olan, geçmiş dönemde sözde Rakka Güvenlik Emiri ve Ninova Valisi olarak görev yapan terörist yakalandı.

-"Bizimkiler" ve "Perihan Abla" dizilerine yapımcısı usta yönetmen Yalçın Yelence, İstanbul'da hayatını kaybetti.

21-ODTÜ İktisat Bölümü emekli Öğretim Üyesi, iktisatçı Prof. Dr. Fikret Şenses hayatını kaybetti.

-Afganistan'da son günlerde etkisini artıran soğuk hava şartları nedeniyle 78 kişi donarak öldü.

-Gazeteci ve yazar İsmet Solak Kırklareli'nde hayatını kaybetti.

-Dolandırıcılık ve kara para aklama dâhil 8 suçtan yargılanan kripto para borsası FTX'in kurucusu ve eski Üst Yöneticisi (CEO) Sam Bankman-Fried'ın yaklaşık 700 milyon dolarlık varlığına el konuldu.

-Resmi Gazete 'de yayımlanan genelgeye göre, Mevlana'yı hürmetle ve rahmetle yâd etmek üzere vuslatının 750. yıl dönümü olan 2023 yılı 'Mevlana Yılı' olarak kutlanacak ve yıl boyunca yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenlenecek.

- "2022 Attila İlhan Edebiyat Ödülleri" Atatürk Kütüphanesi'nde gerçekleştirilen törenle sahiplerine verildi. Roman kategorisinde ödül "Yalnız" romanının yazarı Zeynep Kaçar'a, şiir kategorisinde "Güneş Kalır Bir Başına" adlı eseriyle şair Ömer Erdem'e, İlk Roman Vakıf Özel Teşvik Ödülü ise "Kanat Koparmaca" eseriyle Zekiye Yaldız'a verildi.

-Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın sosyal medya hesabından "Stockholm'de Kur'an-ı Kerim'in yakılması açık bir nefret ve insanlık suçudur. Bunu şiddetle lanetliyoruz. Tüm uyarılarımıza rağmen bu eyleme izin verilmesi, nefret suçlarının ve İslam düşmanlığının teşvik edilmesidir. Kutsal değerlere saldırı özgürlük değil modern barbarlıktır." mesajını paylaştı.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, İsveç'te Türkiye'nin Stockholm Büyükelçiliği önünde Kur'an-ı Kerim yakmayı hedefleyen bir eyleme izin verilmesini kınadı.

-Amerikalı oyuncu ve komedyen Al Brown, 83 yaşında hayatını kaybetti.

-Suya muhtaç tüm mahlukatın hürmetine yağmurlarını üzerimizden esirgeme Yarabbi!

Cuma namazında ülke genelindeki camilerde yağış için dua edildi.

22-Brezilya Devlet Başkanı Lula, Ordu Komutanı Arruda'yı görevden aldı.

-İsrail'in Kanada Büyükelçisi Ronen Hoffman, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu hükûmeti ile görüş ayrılıkları yaşadıkları gerekçesiyle istifa etti.

-Mersin'in Silifke ilçesinde kaçak kazı yaptığı belirlenen kişilere yönelik düzenlenen operasyonlarda 8 kişi gözaltına alındı.

-Suriye'nin Halep kentinde 5 katlı bir binanın çökmesi sonucu biri çocuk 10 kişi hayatını kaybetti.

- Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Ankara Hacı Bayram-ı Veli Camii'ndeki sabah namazı programına katıldı. Sabah namazını kıldıran Erbaş, ardından Fetih Suresi'ni okudu ve dua etti. Türkiye'nin Stockholm Büyükelçiliği önünde Kuran-ı Kerim yakılması olayına tepki göstererek, "Savaşta dahi olsa bazı şeylerin dokunulmazlığı vardır. Bunlardan birisi çocuklar, masumlar ve kadınlardır. Diğeri mabetlerdir. Hangi inanç olursa olsun bu inancın ve mabedinin dokunulmazlığı, insanların kutsal olarak kabul ettikleri kitaplarının dokunulmazlığı vardır" dedi.

-Türkiye genelinde, 13-19 Ocak arasında 1536 düzensiz göçmenin yakalandı, 2 bin 391 düzensiz göçmen de sınır dışı edildi.

-Afganistan'ın kuzeydoğusundaki Badahşan vilayetinde aniden meydana gelen "şüpheli" salgın nedeniyle 21 kişi yaşamını yitirdi.

-Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği Korosu AKM'de sahne aldı.

-Dünyanın en büyük mozaik müzelerinden olan ve başta ***'Çingene Kızı'*** mozaiği olmak üzere birçok esere ev sahipliği yapan Zeugma Mozaik Müzesi, 2022'de 439 bin kişiyi ağırlayarak tüm zamanların en yüksek ziyaretçi sayısına ulaştı.

-Stanford Üniversitesi'nin 'Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları' listesinde Türkiye'den Sabancı Üniversitesi'nden Prof. Dr. İsmail Çakmak birinci seçildi.

-ABD'nin Los Angeles şehrinde binlerce kişinin katıldığı Ay Yeni Yılı kutlaması sırasında gerçekleştirilen silahlı saldırıda 9 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kağıthane-İstanbul Havalimanı Metrosu açılışını yaptı. "Kağıthane İstasyonu'ndan başlayıp İstanbul Havalimanı'na uzanan 8 istasyonlu metro Kağıthane'den İstanbul Havalimanı'na 24 dakikada ulaşım sağlanacak.

-Merkez Artuklu ilçesindeki gençler, ellerinde güllerle kiliseleri gezdi. Buradaki görevlilere gül veren gençler, İsveç'te Türkiye'nin Stockholm Büyükelçiliği önünde Kur'an-ı Kerim'in yakılmasını kınadı.

-Peru'da, Cumhurbaşkanı Dina Boluarte'nin istifa etmesini ve erken seçime gidilmesini talep eden protestocular ile polis arasında çıkan çatışmalarda ölü sayısı 60'a yükseldi.

-Eren Abluka Sonbahar Kış-23 Operasyonu'nda Korucu Tim Komutanı Nimet Encu Şırnak'ta şehit oldu.
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, vatandaşların toplu ulaşım araçlarını tek kartla kullanabilmelerini sağlayan Türkiye Kart uygulamasının hayata geçirileceğini söyledi.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda yapılan oylama sonucunda 8. Hukuk Dairesi Üyesi Feyzi Eroğlu, Yüksek Seçim Kurulu üyesi seçildi.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) eski başkanlarından Orhan Erinç'in hayatını kaybetti.

-İran'da Mahsa Amini'nin polis nezaretinde hayatını kaybetmesinin ardından başlayan protestolarda 3 kadın gazeteci gözaltına alındı. İran'da eylül ayından bu yana başlayan protestolarda, gözaltına alınan gazeteci sayısı 79'a yükseldi.

-Meksika'daki bulunan Popocatepetl Yanardağı'nda 1 Ocak'tan bu yana devam eden patlamalar seyrini artırdı. Son 24 saatte 4 patlama daha meydana gelirken, yanardağda 2023 yılının başından bu yana yaşanan patlama sayısı 41'e yükseldi.

- İstanbul Havalimanı ile Kağıthane arasında hizmet verecek olan metro hattı bugün seferlerine başladı. Bir ay boyunca ücretsiz olacak hatta seferler 20 dakikada bir yapılacak. Kağıthane'den havalimanına gidiş süresi 24 dakika olarak belirlenirken Bakanlık tarafından yapılan açıklamaya göre Türkiye'nin en hızlı metro hattı olacağı belirtildi.

-İranlı yönetmen, yapımcı ve yazar Hüseyin Şahabi hayatını kaybetti.

24-Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) koordinasyonunda, Türkiye merkezli sivil toplum kuruluşlarının (STK) desteğiyle temin edilen insani yardım malzemelerini taşıyan 7'nci "İyilik Treni" Türkmenistan sınırında bulunan Turgundi Sınır Kapısı'ndan Afganistan'ın Herat vilayetine ulaştı.
-İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, vergi usulsüzlüğünden hüküm giyen Ultra Ortodoks Şas Partisi lideri Arya Deri'nin bakan olamayacağına ilişkin yargı kararının ardından Deri'yi koalisyon hükûmetinde yürüttüğü iki bakanlıktan azletti.

-İstanbul merkezli 3 ilde 24 adrese eş zamanlı olarak gerçekleştirilen FETÖ/ PDY terör örgütüne yönelik operasyonda 17 şüpheli yakalandı

-Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, İran'da Mahsa Emini'nin ölümü sonrası düzenlenen gösterilere yönelik müdahaledeki rolleri nedeniyle İranlı 18 kişi ve 19 kuruluşa yaptırım uygulama kararı aldı.

- Uyuşturucu ile mücadele kapsamında son bir haftada 81 ilde düzenlenen operasyonlarda 5 bin 778 şüpheli yakalanırken çok sayıda uyuşturucu madde de ele geçirildi. -TYB Genel Başkanı Musa Kazım Arıcan, İsveç Dışişleri Bakanı'na ifade özgünlüğünün ne olduğu hususunda Avrupalı filozof Spinoza' nın felsefesini okumasını öneriyoruz dedi.

-Japonya'da hükûmet, ülkede 50 yıl yürürlükte kalan "Irk Koruma Yasası" kapsamında kısırlaştırılan iki mağdura 22 milyon yen tazminat ödemeye mahkûm edildi.

-Kartal Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından hazırlanan ocak ayı kültür sanat programı dâhilinde iki ayrı etkinlik düzenlendi. Kartal'ın iki farklı mahallesinde düzenlenen konser ve tiyatro etkinlikleriyle vatandaşlar, keyifli bir hafta sonu geçirme fırsatı yakaladı. -ABD'nin California eyaletinde, iki noktadaki silahlı saldırılarda toplam 7 kişi öldü.

- Yemen halkı İsveç'in başkenti Stockholm'da Kur'an-ı Kerim yakılmasını protesto etti.

-Ankara 21. İdare Mahkemesi, Barış Akademisyeni Prof. Dr. Özdemir Aktan'ın göreve iadesine ve yoksun kaldığı parasal ve özlük haklarının yasal faiziyle ödenmesine karar verdi.

- Yeni Zelanda'da İşçi Partisinin yeni lideri Chris Hipkins, başbakanlık koltuğuna oturdu.

-Yargıtay, Fethullahçı üyeliği ve yöneticiliği suçlamasıyla Boydak Holding üst yöneticisi Memduh Boydak'ın da aralarında bulunduğu 8 sanık hakkındaki mahkûmiyet kararları ile sanıkların şirket hisselerinin müsadere edilmesi kararlarını onadı.

- Rusya'dan İsveç'e tepki: Dini inançlarına saygı duymak isteğe bağlı değil, bir zorunluluk. -Türkiye Sanatçılar Birliği (TSB) tarafından başlatılan "Milli Edebiyat Tartışmaları" nın ilkinde, "***Türk Edebiyatı mı, Türkçe Edebiyat mı?***" sorusu masaya yatırılacak.

- Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi, 2023 yılı Oscar adaylarını açıkladı. Elvis Presley'in hayatını konu alan Elvis, Avatar: Suyun Yolu ve Top Gun: Maverick filmleri önemli ödüllerden biri olan En İyi Film Oscar'ı dalında adaylar arasında yer aldı.

- Haftalık mizah ve karikatür dergisi Uykusuz, yarın son sayısının çıkacağını açıkladı

-Japonya açıklarında kargo gemisi battı. 13 kişi kurtarıldı, 9 kişi kayıp.

-İstanbul Beyoğlu'nda, Surp Pırgiç Ermeni Katolik Kilisesi'nin lojman kısmında çıkan yangında 2 kişi hayatını kaybederken, 2 kişi dumandan etkilenerek hastaneye kaldırıldı.

-Peru'da Cumhurbaşkanı Dina Boluarte, kendisini haftalardır protesto eden göstericilere "ulusal ateşkes" çağrısında bulundu.

-İspanyol yönetmen Eugenio Martin hayatını kaybetti.

-İzmir'e ait senaryo, hikâye veya podcast fikirlerinin eser haline dönüşmesi için başlatılan "İzmir'i Yazıyorum" projesi ta nıtıldı.

-Tekfen Holding ve TEMA vakfının kurucularından olan Ali Nihat Gökyiğit hayatını kaybetti.

-Afganistan'da son iki haftadır etkisini

artıran olumsuz hava koşulları nedeniyle donarak ölenlerin sayısı 157'ye çıktı.

-Anayasa Mahkemesi (AYM), Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) kapatılması istemli davada, partinin "kapatma davasının seçim sonrasına bırakılması" başvurusunu reddetti.

-İznik'te tarlasında çalışma yapan çiftçi; 1500 yıllık Bizans dönemi hazinesine ait sikke ve üzerinde haç ve çocuk kabartmaları bulunan parça buldu.

-Yargıtay Büyük Genel Kurulunca bugün yapılan seçim sonucunda Yüksek Seçim Kurulu Üyeliğine On İkinci Hukuk Dairesi Üyesi Serdar Mutta seçildi.

-Bu yıl 95'incisi düzenlenecek Akademi Ödülleri'nde TRT ortak yapımı "Hüzün Üçgeni (Triangle of Sadness)"; En İyi Film, En İyi Yönetmen ve En İyi Orijinal SenaryodallarındaOscar'aadaygösterildi.
-Suriye'nin El Bab kentinde DEAŞ terör örgütüne yönelik düzenlenen operasyonda gözaltına alınan, aralarında örgütün sözde Kadı'sının da bulunduğu 16 şüpheliden 15'i tutuklandı.

-Bahamalar açıklarında 15 metre uzunluğundaki teknede bulunan 397 göçmen, ABD Sahil Güvenlik ekipleri ve Bahamalar kuvvetleri tarafından kurtarı ldı.

-Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Resmi Gazete 'de yayımlanan kararla, 28 Şubat hükümlüsü emekli Orgeneral İlhan Kılıç ile emekli Tümgeneral Kenan Deniz'in kalan cezalarını kaldırdı.
-İspanya'nın güneyindeki Cadiz'in Algeciras ilçesinde iki kiliseye palayla saldıran bir kişi 1 rahibi öldürdü, 4 kişiyi yaraladı.

- Resmi Gazete 'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile Mardin Havalimanı'nın adı, 'Mardin Prof. Dr. Aziz Sancar Havalimanı' olarak değiştiri ldi.

- YSK başkanı Ahmet Yener oldu. YSK başkanvekilliğine ise Ekrem Özübek seçildi.

- Bu yıl Gökyay Vakfı Satranç, Kenan Yavuz Etnografya müzeleri ile Ahi Kültürünü Araştırma ve Eğitim Vakfına verilen Kültür Bakanlığı Özel Ödülleri, Ankara'da düzenlenen törende sahiplerini buldu.
27-Türk etnolog, koleksiyoner ve Türk kültürü araştırmacısı veTürk lirasına fotoğrafı basılan ilk kadın Sabiha Tansuğ, 88 yaşında İzmir'de hayatını kaybetti.

-ABD yönetimi Rus paralı asker grubu Wagner'i resmen 'uluslararası suç örgütü' ilan etti.

-Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı, İran'daki Azerbaycan Büyükelçiliğinde silahlı saldırı düzenlendi. Saldırıda bir güvenlik görevlisi hayatını kaybetti.

-Tayland'da Kral'la ilgili sosyal medya paylaşımı yapan aktivist, 28 yıl hapis cezasına çarptırıldı

-İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Sinema Ofisi ile İzmir Vakfı tarafından İzmir'e ait senaryo, hikâye veya podcast fikirlerinin eser haline dönüşmesi için başlatılan "İzmir'i Yazıyorum" projesi ta nıtıldı.

- Doğu Kudüs'teki bir sinagoga düzenlenen silahlı saldırıda 7 kişi öldü.

- Cezayir Müslüman Alimler Birliği Başkanı Abdurrezzak Kassum, İsveç'te ve Hollanda'da Kur'an-ı Kerim'e yapılan saygısızlıklara tepki göstererek "Şu anda Müslüman yönetici ve halklardan beklenen, bu saldırıların yapıldığı ülkelerle ilişkileri koparmak, anlaşmaları iptal etmek, mallarını boykot etmektir." Dedi.

-DEAŞ'ın üst düzey isimlerinden Bilal el-Sudani ile 10 örgüt üyesi Somali'de düzenlenen operasyonda öldürüldü.

-İşgalci İsrail güçlerinin, işgal altındaki Batı Şeria'nın kuzeyindeki Cenin Mülteci Kampı'na düzenlediği baskında 9 Filistinli öldürüldü Kaynak: İşgalci İsrail, Batı Şeria'da 9 Filistinliyi öldürdü.

-ABD, Fransa, İtalya, İspanya ve Almanya; İstanbul başta olmak üzere Türkiye için terör saldırısı uyarısında bulundu. Vatandaşlarına kalabalık yerlerden uzak durma ve dikkatli olmaları yönünde çağrıda bulunan ülkeler, eşzamanlı algı operasyonuna girişti.

-Pakistan'ın Karaçi kentinde gizemli solunum yolu hastalığı nedeniyle 2 haftada 16'sı çocuk toplam 19 kişinin hayatını kaybettiği bildirildi.

-Küçükçekmece Belediyesi İmzalı ve İlk Baskı Kitaplar Müzesi'nde, yazarı tarafından imzalı ve ilk basım eserleri kitapseverlerle buluşturuyor. 1729'da İbrahim Müteferrika matbaasında basımı yapılan ilk kitap olarak kayıtlara geçen "Vankulu Lügatı" ile 2020 Nobel Edebiyat Ödüllü Amerikalı şair Louise Glück'ün "Vita Nova" isimli imzalı kitabı müzede sergileniyor. Yazar ve kitap koleksiyoneri Selçuk Altun'un kütüphanesinden 11 nadide ve imzalı eser bir ay boyunca kitap tutkunları tarafından ziyaret edilebilecek.

-Garip Dede Vakfı (GADEV) Alevi Akademisi, 2. dönem eğitimlerine yarın saat 15.00'te İstanbul Küçükçekmece'deki Garip Dede Cem Evi'nde başlayacak. Prof. Dr. Şükrü Aslan tarafından verilecek olan ve Alevilerin anavatanlarından ayrılıp dünyanın değişik coğrafyalarındaki ülkelerde var olma mücadelesi ve vatandaşlık hakları konusunda kavramsal ve saha çalışmalarının vurgulanacağı "Küresel Dünyada Alevi Olmak, Alevi Kalmak" adlı ilk ders, halka açık olacak.
-İran Edebiyatı'nın öncü kadın şairi Furuğ Ferruhzad'ın yaşamı, hüznü, dizeleri Nazan Kesal'ın tek kişilik performansıyla sahnede. Kesal'ın kurduğu Tiyatro Poyraz tarafından sahnelenen 'Yaralarım Aşktandır' oyununun metni Şebnem İşigüzel'e ait. Yönetmenliğini ise Berfin Zenderlioğlu ya pıyor.

-ABD Hava Kuvvetleri'nden General Mike Minihan, ABD'nin, Tayvan yüzünden Çin ile bir savaşa girme riskinin yüksek olduğunu belirterek, orduyu savaşa hazır olmaya çağırdı

-Avustralya'nın Gold Coast kentindeki Seaworld Tema Parkı yakınlarında 2 helikopterin çarpıştığı kazada 4 kişi hayatını kaybetti, 8 kişi yaralandı.

-Adalet Bakanlığı tarafından Tokat'ta Cumhuriyet'in 100. yılı kutlamaları kapsamında düzenlenen 'Personelin Sesi, Adaletin Nefesi' programında TRT Halk Müziği sanatçıları Dünya Tekin ile Zafer Albayrak konser verdi.

-İnsanlık Dergisi'nin düzenlediği 4'üncü İnsanlık Ödülleri, gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Sanattan siyasete, müzikten iş ve medya dünyasına kadar birçok önemli kişinin katıldığı törende, 'yılın en'lerine ödüllerini görme engelli bireyler tarafından takdim etti.
-Çekya' daki cumhurbaşkanlığı seçimini eski NATO generali Petr Pavel kazandı.
-DİSK'in eski Genel Sekreteri ve Maden-İş'in eski Genel Başkanı Mehmet Karaca, hayatını kaybetti.
-Kanada hükûmeti, ülkede Müslüman toplumunun karşı karşıya kaldığı saldırı, ırkçılık, ayrımcılık ve dini hoşgörüsüzlüklerle mücadele için özel temsilci atadı Kaynak: Kanada'da bir ilk: İslamofobi ile mücadele için özel temsilci atandı.

29-Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) Dünya Mirası alanı olarak tanınmasını isteyen İtalya'nın başkentindeki bir bölgedeki rutin kanalizasyon onarımları, yarı tanrı Herkül'ün Roma döneminden kalma antik bir mermer heykelinin keşfedilmesine yol açtı.

-İran'da meydana gelen 5,8 büyüklüğündeki depremde 2 kişi öldü, 664 kişi yaralandı. Deprem Van'da da hissedildi.

-Dışişleri Bakanlığı, ABD ve Avrupa ülkeleri için seyahat uyarısı yayınladı. Bakanlık tarafından yayınlanan açıklamada, ABD ve Avrupa'da yaşayan Türkiye vatandaşlarına, yabancı karşıtı ve ırkçı nitelikte saldırılara karşı tedbirli olmaları, gösterilerin yoğunlaşabileceği bölgelerden uzak durmaları uyarısında bulunuldu.

-Rusya Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'nin Luhansk bölgesindeki bir hastaneyi hedef aldığı saldırıda 14 kişinin hayatını kaybettiği, 24 kişinin de yaralandığı duyuruldu.

-İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanı Savaş Ünlü, düzensiz göçle mücadelenin devam ettiğini bildirerek, "Bu yıl toplam 8 bin 571 düzensiz göçmeni ülkemizden sınır dışı ettik." dedi.
-Pakistan'da bir okul gezisi esnasında 30 öğrencinin bulunduğu tekne alabora oldu. Baraj gölde gerçekleşen acı olayda 10 öğrenci hayatını kaybetti.

-Evliya Çelebi'nin 1672 yılında yazdığı Kudüs Seyahatnamesi, ilk kez Arap kitapseverlerle buluşturuldu. Kudüs'teki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, Kudüs Seyahatnamesi' nin tanıtımı için düzenlenen etkinliğe ev sahipliği yaptı.

30-İngiltere Başbakanı Rishi Sunak, vergi kaçırma iddiaları nedeniyle iktidardaki Muhafazakâr Parti Başkanı Nadhim Zahawi'yi görevden aldı.

-İngiliz gazeteci, yazar ve oyuncu Lauren Booth'un Müslümanlığa geçiş hikâyesini anlattığı "Barış Yoluna Doğru" isimli kitabın tanıtımı, Taksim Camii Külliyesi'ndeki Taksim Kitabevi'nde düzenlenen etkinlikte Booth, kitabında yer alan hatıraların yanı sıra Müslümanlığa geçişini sağlayan anılarını anlattı.

-Türkiye Futbol Federasyonu, Merkez Hakem Kurulu Başkanlığı'na Türkiye'nin ilk kadın futbol antrenörü, ilk kadın futbol hakemi ve FIFA kokartlı ilk kadın hakemlerden biri olan Prof. Dr. Lale Orta getirildi.

-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde katliam gibi bir kaza meydana geldi. Dağ geçidinde devrilen otobüste 44 kişi hayatını kaybetti.

-Türk ressam Kemal Yazıcı, Birleşik Arap Emirlikleri'nde resim sergisi açtı.
-Başakşehir Belediyesi'nin Cumhuriyet'in 100. yılı kapsamında hazırladığı Türk Resminin Panoraması Sergisi, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın katılımıyla açıldı. Sergide, 1850'li yıllardan günümüze Türk resim tarihinin ivme kazandığı dönemler kavramlar, belgeler ve orijinal eserler yer alıyor.

- Hindistan'da polisin silahlı saldırısına uğrayan Odişa eyaleti Sağlık Bakanı Naba Kishore Das, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.
- Pakistan'ın Hayber Pahtunhva eyaletindeki bir camiye öğle namazı esnasında düzenlenen intihar saldırısında 19 kişi hayatını kaybederken, 90'dan fazla kişi yaralandı.

-Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya eyaletinde bulunan Minden Lübecke Bölgesi'nde pazar günü yapılan kaymakamlık seçimini Ali Doğan kazandı.
-Güney Afrika'nın Doğu Cape eyaletinde bir doğum günü partisinde 8 kişi silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti.

- İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Kimya Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yusuf Yağcı İstanbul'da hayatını kaybetti.

31-RTÜK Başkanı Şahin, gerçekleri yansıtmayan veya kurgusal olarak dizayn edilen yalan haberlerin izleyici ve dinleyiciye ulaştırılmasının kabul edilemez olduğunu belirterek, yalan haber ve dezenformasyona geçit vermeyeceklerini söyledi.

-Başkentte terör örgütü DEAŞ'a yönelik operasyonda 14 yabancı uyruklu gözaltına alındı.

-Pakistan'ın Hayber Pahtunhva eyaletinde dün öğle namazı sırasında camiye düzenlenen intihar saldırısında hayatını kaybedenlerin sayısı 72'ye yükseldi.

-Ankara merkezli başlatılan FETÖ operasyonunda 2011-2013 yılları arasında yapılan KPDS, ALES, YDS ve ÜDS sorularını usulsüz şekilde alarak, sınav öncesi örgüt mensuplarına dağıttıkları belirlenen 35 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-İranlı yetkililerin insanlık dışı uygulamaları: Protesto görüntülerini paylaşanlara hapis cezası.
- Çanakkale'nin Gökçeada ilçesinde yolsuzluk ve rüşvet iddiasıyla düzenlenen operasyonda aralarında Belediye Başkanı Ünal Çetin'in de bulunduğu 5 şüpheli gözaltına alındı.
-Muğla İl Jandarma Komutanlığı ekiplerinin Köyceğiz, Ortaca, Dalaman ve Fethiye'de sorumluluk bölgelerinde uyuşturucu tacirlerine yönelik operasyonlarda 12 kişi tutuklandı.

-ABD'nin eski Başkanı Donald Trump, 2024'te yapılacak başkanlık seçimleri için kampanyaya başlayarak, "Şimdi daha kızgınım ve her zamankinden daha fazla kararlıyım" dedi.
-Ukrayna'dan Polonya'ya giriş yapan mülteci sayısı 30 Ocak itibarıyla 9,5 milyonu aştı.

-ABD Adalet Bakanlığı, Temsilciler Meclisi Gözetim ve Hesap Verebilirlik Komitesi'nin Başkan Joe Biden'ın evinde ve ofisinde bulunan "gizli belgelerle" ilgili detay verilmesi talebini geri çevirdi.
-İran'da Zahidan kenti Cuma İmamı Mevlevi Abdulhamid İsmailzehi'nin danışmanlığını da yapan Sünni din adamı Mevlâna Abdülmecid Muradzehi tutuklandı.

-İsrail Meclisi, "milli güvenlik suçlarından tutuklu kişilerin" Filistin yönetiminden para aldığının tespit edilmesi durumunda, vatandaşlıktan çıkarılarak sınır dışı edilmelerini öngören yasa tasarısını onayladı.

Şubat

-Filistin Devlet Başkanı Abbas, resmi temaslarda bulunmak üzere işgal altındaki Batı Şeria'nın Ramallah şehrine gelen ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile düzenlediği basın toplantısında açıklamalarda bulundu. Abbas, "İki devletli çözümün baltalanması, imzalanan anlaşmaların ihlal edilmesi, işgalin sona erdirilerek yerleşim birimlerinin ortadan kaldırılması konusunda uluslararası bir çabanın olmaması, Filistin'in tanınmaması ve Birleşmiş Milletlere üye olmamasından İsrail sorumludur." dedi.

-ABD'de 1970'li yıllarda şöhret olan ve çok sayıda dizide rol alan oyuncu Cindy Williams, 75 yaşında hayatını kaybetti.

-Almanya'nın başkenti Berlin'de faaliyetlerini sürdüren Müslümanların kurduğu çatı dernekleri, Müslümanların İslami usullerle definlerinin yapıldığı mezarlıkların dolması sorununa Berlin eyalet hükûmetinin acil çözüm bulmasını talep ediyor.

- "Fehim Paşa Konağı", "İstanbul Efendisi", "Ayakta Durmak İstiyorum" ve "Deli İbrahim " in de aralarında bulunduğu pek çok tiyatro oyununda rol alan emekli Devlet Tiyatroları oyuncusu Ankara'da Vedat Özkök hayatını kaybetti.

-Brezilya'nın Parana eyaletinde bir tur otobüsünün devrilmesi sonucu 7 kişi öldü, 22 kişi de yaralan dı.

-İstanbul Emniyet Müdürlüğü, 4 ilçede düzenlediği uyuşturucu operasyonlarında gözaltına alınan 67 şüpheliden 46'sı tutuklandı. Yapılan aramalarda 163 kilogram uyuşturucu madde, 483 bin 520 adet hap ele geçirildi.

-Katar eski emiri Şeyh Hamad adına düzenlenen 'Şeyh Hamad Çeviri Ödülleri' Katar'ın başkenti Doha'da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Ödüllerin bu yılki 'Arapçadan Türkçeye Çeviri' kategorisinde, Prof. Dr. Muhittin Macit'in İbni Rüşt' den Türkçeye aktardığı, 'Aristoteles Metafizik Büyük Şerhi' çevirisi birincilik ödülüne layık görüldü. İkinciliği ise Mehmet Emin ve Münteha Maşalı'nın Taha Abdurrahman'ın 'Modernlik Ruhu' eseri ve Numan Konaklı'nın Mana Yayınlarından çıkan 'Arap-İslam Medeniyetinde Entelektüeller' çevirileri paylaştı. Üçüncülük ödülü de ikiye bölündü, Osman Bayder ile Özcan Akdağ'ın Albaraka Yayınları'ndan çıkan İbn Meymûn 'Delaletu'l-Hairin, Aklı Karışıklar İçin Rehber' ve Soner Duman'ın İbn Teymiyye'ye 'Şer'î Siyaset' çevirileri ödülü paylaşan isimler oldu.

-İstanbul Beyoğlu'nda bulunan Hollanda Başkonsolosluğu da olası protesto gösterileri ve batılı hedeflere yönelik artan tehdit nedeniyle geçici süreyle ziyarete kapatıldı.

-Türkiye'yi bölmeye çalışan terör örgütlerine binlerce TIR dolusu silah gönderen ABD'den Türkiye'ye akıl almaz bir suçlama geldi. ABD'li Senatör Chris Van Hollen, Türkiye'nin 'vefasız bir müttefik' olduğunu öne sürerek, İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine onay verilmemesi durumunda, Ankara'ya F-16 satışına onaylamayacağını ifade etti.

-İran'ın casus ağına yönelik Azerbaycan'da operasyon: 39 kişi gözaltına alındı.

-ABD, Myanmar'daki darbe rejimiyle ilişkisi olduğu belirlenen 6 kişi ve 3 kuruluşa yaptırım uygulama kararı aldı.

-Anayasa Mahkemesi (AYM) başkanlığına Zühtü Arslan üçüncü kez seçildi.
-Kadıköy Belediyesi'nin Manço ailesi ve Halkbank'ın desteğiyle müze haline getirdiği evde, Manço'nun gitarı, plakları, ailesinin verdiği özel eşyaları, aksesuarları, giysileri, takıları, kendi çalışması tablolar ve orijinal konser afişleri yer alıyor.

-Irak'ın başkenti Bağdat'ta bir grup ressam, bazı Avrupa ülkelerinde Kur'an-ı Kerim'e yapılan çirkin saldırılar üzerine kentin duvarlarını Kur'an-ı Kerim'den ayetler ve Arap hattıyla "Kur'an" yazarak süsledi.

-Halk arasında "beta" olarak bilinen Strep-A bakterisinin neden olduğu enfeksiyona ilişkin Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dan Çocuğunuzun ani başlayan ateşi ve boğaz ağrısı var ve ateş düşürücüye rağmen düşmüyor, kötüye gidiyorsa; normalden çok daha az besleniyor veya sıvı almıyorsa, nefes almakta zorlanıyor, vücudunda hızla yayılan döküntüler varsa hemen 112 Acili arayın veya Acil Servise başvurun.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, İngiltere, Hollanda ve Almanya'nın İstanbul Başkonsolosluklarının güvenlik gerekçesiyle geçici olarak kapatılmalarına ilişkin açıklamalarda bulundu. Soylu, "Türkiye'ye karşı psikolojik harp yürütülmektedir" dedi.

-Avrupa Birliği (AB), 18 aydır boş olan Müslüman karşıtı nefret ve ayrımcılıkla mücadele koordinatörlüğüne Marion Lalisse'nin atanmasına karar verdi.
-Türk Dünyası İstiklal' de Buluşuyor' sergisi Beyoğlu Belediyesi İstiklal Sanat Merkezi'nde açıldı. Türk dünyasının doğal güzelliklerini, günlük yaşamını resmeden birçok çalışmanın yer aldığı sergide yazar Turhan Dilmaç'ın fotoğrafları da ziyaretçilerin beğenisine sunuluyor.
-Konsolosluklarını kapatan ülkelerin de aralarında olduğu 9 ülkenin büyükelçisi Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldı. Güvenliğin uluslararası sözleşmeyle sağlandığı ve konsolosluk kapatmanın terör gündemine hizmet edeceği hatırlatması yapıldı.

-ABD'de Temsilciler Meclisi'nde yapılan oylamada, Demokrat Parti'den Müslüman vekil Ilhan Omar'ın İsrail'e yönelik eleştirileri nedeniyle Dış İlişkiler Komitesinden ihraç edilmesine karar verildi.

- UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Öcal Oğuz, Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde bulunan 84 kültürel mirasıyla dünya birincisi olduğunu söyledi.

- Nijerya'da patlak veren, hayvanlardan insanlara geçen ve ölümcül olabilen Lassa ateşi salgını nedeniyle ülkede "acil durum" ilan edildi.

-San Salvador'a 74 kilometre mesafede Tecoluca kasabasındaki bir vadide, 166 hektarlık alanda çetelere karşı mücadele amacıyla inşa edilen ve Amerika kıtasının en büyük hapishanesi olduğu belirtilen "Terör Muhafaza Merkezi" Devlet Başkanı Bukele tarafından açıldı.
-Emeklilikte Yaşa Takılanlar'a ilişkin düzenlemeleri içeren kanun teklifi, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edildi.

- Pakistan'ın Peşaver şehrinde camiye düzenlenen intihar saldırısında hayatını kaybedenlerin sayısı 102'ye yükseldi.

-Türkiye Gazetesi'nin eski yazarlarından Metiner Sezer vefat etti.

-Fransa'da mahkeme, Beaucaire Belediye Başkanı Julien Sanchez'in, kentindeki okul kantinlerinde özellikle domuz eti verildiği günlerde dini veya kişisel gerekçeler için konulan alternatif menülerin "laikliğe aykırı olduğu" gerekçesiyle kaldırılmasına yönelik talebini reddetti.
- İstanbul'da, Uluslararası Peygamber Efendimizi Koruma ve Destekleme Heyeti öncülüğünde İslam ve Arap ülkelerinden akademisyen ve âlimlerin katılımıyla Peygamberi Destekleme Akademisi'nin açılışı gerçekleştirildi. Akademide öğretim sanal ortam üzerinden başlayacak, daha sonra fiziki katılım yoluyla doğrudan öğretime geçecek ve bu eğitimden geçen öğrencilere sertifika verilecek.
-Kültür Bakanlığı Alevi-Bektaşi Kültür ve Cem evi Başkanlığı'na, Ali Arif Özzeybek'in atanmasına ilişkin karar Resmi Gazete 'de yayımlandı.

-Türk Heykel Takımı, ABD'de düzenlenen Kar Heykel Şampiyonası'nda dünya 3'üncüsü oldu. Takım üyelerinden Tayfun Konak, kardan yaptıkları heykel eriyip yok olsa da sanatın kalıcı olduğuna dikkati çekti.

-Türkiye Felsefe Kurumu'nun (TFK), Antalya Sanayici ve İş İnsanları Derneği (ANSİAD) ile "Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye'de Felsefe" başlıklı ulusal felsefe kongresi Antalya'da başladı.
-Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, Sabahattin Önkibar' ın "Devlet Bahçeli ve Ülkücüler Hakkında Her Şey" kitabı hakkında yerel mahkemenin toplatma kararını "ifade özgürlüğü" vurgusuyla bozdu. 14 Boğaziçi Üniversitesi öğrencisinin yargılandığı davada öğrencilere hapis cezası verildi.
-Tüm sanıklara 2911 Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçundan 6'şar ay hapis cezası verildi.

- Bestekâr ve ses sanatçısı Erdinç Çelikkol, 85 yaşında hayatını kaybetti.
-Yolsuzluk ve rüşvet operasyonunda gözaltına alınan Gökçeada Belediye Başkanı Ünal Çetin tutuklandı.
-Pakistan'ın Hayber Pahtunhva eyaletinde otobüs ve tırın çarpıştığı kazada, aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu 17 kişi hayatını kaybetti.
-Dünyaca ünlü İspanyol modacı ve parfüm markası sahibi Paco Rabanne 88 yaşında hayatını kaybetti.
-Bulgaristan Haber Ajansının (BTA) Ankara Bürosunun resmi açılışı, Bulgaristan Cumhurbaşkanı Yardımcısı İliyana Yotova ile Anadolu Ajansı (AA) Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel

Müdürü Serdar Karagöz'ün katılımıyla gerçekleştirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, davetine icabetle Türkiye'ye çalışma ziyaretinde bulunan Kosova Cumhuriyeti Başbakanı Albin Kurti'yi kabul etti.

-Şili'yi etkisi altına alan sıcak hava dalgasının yol açtığı orman yangınlarında 13 kişi hayatını kaybetti.

- Birleşmiş Milletler (BM) Nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Daimi Temsilciliği, Feridun Hadi Sinirlioğlu'nu görevden alındı. Yerine Dışişleri Bakan Yardımcısı Sedat Önal atandı. -Almanya'nın Hessen eyaleti Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) Milletvekili, eski gazeteci İsmail Tipi hayatını kaybetti. -ABD'li Müsteşar Brian Nelson Rusya'ya Ukrayna işgali sebebiyle uygulanan uluslararası yaptırımları görüşmek üzere Türkiye Bankalar Birliği ile biraraya geldi. Müsteşar Nelson, Rus kurumlarıyla iş yapan Türk şirket ve bankalarına uyarıda bulunarak "G7 pazarına erişimlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya kalabileceklerini' söyledi.

-İstanbul'da polis ekiplerince daha önceden belirlenen 65 adrese düzenlenen operasyonda aranan 37 zanlı yakalandı.

-Osmangazi'de edebiyat dünyasına yeni eserler kazandırmak ve gençlere Mevlâna sevgisini aşılamak adına bu yıl 12'ncisini düzenlediği Liselerarası Mevlâna Şiir Yarışması ödülleri sahiplerini buldu. -Ukrayna Devlet Başkanlık Ofisi Başkanı Andriy Yermak, Rusya tarafıyla yapılan esir takası sonucu 116 Ukraynalı askerin serbest bırakıldığını belirtti. Rusya Savunma Bakanlığı da Ukrayna'dan esir değişimiyle 63 Rus askerinin serbest bırakıldığını bildirdi.

-İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun yargının yetkilerini kısıtlayan yasa teklifi ve sağ politikalarına tepki gösteren on binlerce kişi, başkent Tel Aviv ve diğer kentlerde toplanarak hükûmeti protesto etti.

-Pakistan Telekomünikasyon Otoritesi (PTA), dine saygısızlıkla ilgili içeriklerin kaldırılmadığı gerekçesiyle Wikipedia'ya erişimi yavaşlattı Kaynak: Pakistan'da dine saygısızlığa dair içerikler sebebiyle Wikipedia'ya erişim yavaşlatıldı.

5- Pakistan'ın eski lideri Orgeneral Pervez Müşerref, Birleşik Arap Emirlikleri'nde tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Afyonkarahisar'da yolcu otobüsü devrildi. Kazada, 8 kişi hayatını kaybetti. 35 kişi de yaralandı.

-Türk musikisinin en güçlü icracılarından Kani Karaca, ömrünün elli yılını geçirdiği Fatih'te Nusret Çolpan Sanat Galerisi'nde açılan "Karanlıkta Bir Sada" sergisi ile hatırlanıyor. Sergi' de Karaca'nın hiç yayınlanmamış icraları da dinleyici ile buluşuyor.

-DEAŞ'a yönelik düzenlenen operasyonda, örgütün Horasan Vilayeti (ISKP) lider kadrosu tarafından İstanbul'da İsveç ve Hollanda Başkonsoloslukları ile Hristiyan ve Musevi vatandaşlara ait ibadethanelere yönelik eylem talimatı verildiği ileri sürülen 15 şüpheli tutuklandı. -İzmir'de Konak Belediyesi'nin ve Efes Selçuk Belediyesi'nin ortaklaşa düzenlediği "Mübadele 100 Yıllık Hasret" sergisi açıldı.

-Milli tenisçi Berfu Cengiz, Meksika'da düzenlenen W40 Meksika Turnuvası'nda şampiyon oldu.

-Nijerya'nın Katsina eyaletinde teröristlerin yerel güvenlik güçlerini pusuya düşürmesi sonucu en az 41 kişi öl dü.

-İran lideri Hamaney on binlerce tutuklu ve hükümlü için af çıkardı. Aftan Mahsa Emini gösterileri nedeniyle yargılanan ya da hüküm giyenler de faydalanacak.

-Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde meydana gelen 7.4'lük deprem tüm Türkiye'yi ayağa kaldırdı. Deprem Hatay, Gaziantep, Malatya, Adana, Kilis, Diyarbakır, Şanlıurfa, Osmaniye,

Adıyaman'ı çok şiddetli etkiledi. En büyüğü 6.6 olan 66 artçı deprem yaşandı. Yıkılan binalarda arama kurtarma çalışmaları devam ederken AFAD ölü ve yaralı sayısını duyurdu. Saat 10.00 itibarıyla 284 can kaybı, 2 bin 323 yaralı var.

-Deprem, Suriye'yi de sert vurdu: 427 öldü, 200 yaralı var.
-Bakan Süleyman Soylu açıkladı: Türkiye 4. seviye yardım alarmı verdi.
-Kahramanmaraş merkezli 7,4 şiddetindeki depremin ardından bölge valilerinin görev yerleri değişti. Kayseri valisi Kahramanmaraş'a, Mersin valisi Hatay'a, Mardin valisi Gaziantep'e, Tunceli valisi Adıyaman'a, Bingöl valisi Osmaniye'ye ve Sivas valisi Malatya'ya görevlendirildi.

-ABD-Çin ilişkilerinde yeni bir krize yol açan Pekin'in casus balonu 'Top Gun' diye anılan F-22 savaş uçağı tarafından fırlatılan tek füzeyle düşürüldü. ABD kıyılarından altı mil açıkta düşen balonun enkazı incelemeye alındı.

-Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Özener, 10 ilde 284 kişinin can kaybına neden olan 7,4 büyüklüğündeki deprem hakkında konuştu. Özener, merkez üssü Kahramanmaraş olan depremin 17 Ağustos depreminden sonra en büyük deprem olduğunu belirterek, artçıların bir yıl sürebileceği konusunda uyardı.
-Malatya Büyükşehir Belediye spor voleybol takımı ile Hatay Kadın Voleybol Takımı sporcuları enkaz altında kaldı.

-Türkiye'de meydana gelen depremle ilgili açıklama yapan SpaceX sahibi Elon Musk, 'Türk hükûmeti onay verir vermez, SpaceX şirketimiz Starlink uydularımızı Türkiye'ye gönderebilir.' dedi.

-Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı, Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen 10 ilde yükseköğretim kurumlarında ikinci bir duyuruya kadar eğitim öğretime ara verildiğini bildirdi.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'de meydana gelen depremler sebebiyle 7 gün süreyle milli yas ilan edildiğini duyurdu. Türk Bayrakları yarıya indirildi.
-Türkiye'yi sarsan deprem yakın ülkelerde de hissedildi, yıkıma sebep oldu. Suriye devlet medyası depremde en az 230 kişinin hayatını kaybettiğini duyurdu. 600 kişi yaralandı. Lübnan, Mısır, Irak ve Kıbrıs da depremde şiddetli şekilde salla ndı.

-AFAD Deprem ve Risk Azaltma Genel Müdürü Orhan Tatar; Kahramanmaraş merkezli depremlerde 1762 kişinin hayatını kaybettiğini, 12 bin 68 kişinin yaralandığını, 5 bin 606 binanın yıkıldığını açıkladı.
- Eski Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sinan Ateş suikastına ilişkin soruşturmada çok önemli bir gelişme yaşandı. Ateş'in katili olduğu belirlenen Eray Özyağcı, Yunanistan'a kaçmaya çalışırken Edirne sınırında sahte kimlikle yakalandı.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Kahramanmaraş merkezli 10 ili etkileyen depremlerde hayatını kaybedenler için ülke genelindeki camilerde yatsı ezanından yarım saat önce sela okundu. Vefat edenler için Kur'an-ı Kerim ve Dua Programı icra edilecek.
7-Azerbaycan Olağanüstü Haller Bakanlığına bağlı ekipler, arama kurtarma, Türkiye'ye hareket etti.

-Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay "3 bin 419 kaybımız, 20 bin 534 yaralı var. Enkazdan kurtarılanlar 8 bini geçmiş durumda. 312 artçımız mevcut. 12 bin 181 arama kurtarma personelimiz mevcuttur. Adana, lojistik üssü haline gelmiştir" dedi.
-Daha önce Müslümanların inançlarına hakaret eden karikatürler yayınlayan Fransız Charlie Hebdo dergisi, binlerce insanın hayatını kaybettiği Türkiye'nin 10

ilini yıkan depremlerle alay etti. Derginin yayınladığı karikatürde yıkık binalar çizildi ve üzerine "Tank yollamaya bile gerek yok" yazıldı. Skandal çizime sosyal medyada tepki yağdı.

-Kayıp ve yaralı sayılarını da açıklayan Oktay şunları söyledi: "Kahramanmaraş 530 kayıp, yaralı 2 bin 900. Hatay 872 kayıp ve 2 bin 766 yaralı. Osmaniye 293 kayıp, bin 312 yaralı. Adıyaman 720 kayıp, 400 yaralı. Diyarbakır 92 kayıp, 770 yaralı. Şanlıurfa 95 kayıp, bin 791 yaralı. Gaziantep 481 kaybımız, 3 bin 890 yaralı. Adana 146 kayıp, 2 bin 611 yaralı. Malatya 166 kayıp, 3 bin 298 yaralı. Elazığ'da 2 kayıp ve 376 yaralımız söz konusu.

-Türkiye'nin ilk acil müdahale gemisi Nene Hatun, yardım ve ikmal malzemelerini deprem bölgesine ulaştırmak için İstanbul'dan hareket etti.

-Avrupa Birliği (AB) Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle Avrupa'dan Türkiye'ye arama kurtarma ve sağlık ekipleri gönderen ülke sayısını 19 olarak güncelledi. Bu ülkelerin Bulgaristan, Hırvatistan, Çekya, Fransa, Yunanistan, Hollanda, Polonya, Romanya, İtalya, Macaristan, Avusturya, Almanya, Estonya, İspanya, Malta, Slovakya, Portekiz, Karadağ ve Arnavutluk olduğunu ifade eden Lanercic, ekiplerde toplam 1150 kişi ve 70 köpeğin bulunduğu aktardı.
-Orta Doğu'dan 12'si Arap ülkesi, olmak üzere toplam 14 ülke, Kahramanmaraş merkezli, 10 ili etkileyen depremlerin etkilerinin hafifletilmesi için Türkiye'ye arama, kurtarma ve insani yardım ekipleri göndereceklerini duyurdu.

-Meksika, Devlet Başkanı Andres Manuel Lopez Obrador'un talimatıyla Kahramanmaraş merkezli, 10 ili etkileyen depremler nedeniyle Türkiye'ye 145 kişilik aramak ve kurtarma ekibi gönderdi.
-Gazze Şeridi'nde, Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenler için gıyabi cenaze namazı kı lındı.

-Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesi olan ve toplamda 10 ili etkileyen 7,4 büyüklüğündeki deprem dolayısıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a taziye mesajı gönderdi.

– Akademisyen, yazar Prof. Dr. Alaaddin Başar, Erzurum'da vefat etti.

-Van'ın Bahçesaray ilçesinde, saat 22.08'de 4,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Depremin derinliği 12 kilometre olarak kaydedildi.

-Prof. Dr. İlber Ortaylı, inşaat şirketlerine yardım çağrısında bulundu. Ortaylı, "Millete olan borcunuzu ödeme zamanı. Başta inşaat şirketleri olmak üzere tekstil firmaları, ilaç firmaları, büyük marketler, jeneratör firmaları, gıda ve içecek şirketleri acilen tüm imkânlarıyla seferber olmalı." dedi.
-Fenerbahçe'nin Brezilyalı ismi Lincoln Henrique'den örnek davranış: "Tüm otel masraflarını karşılamaya hazırım..."

- Deprem felaketinin ardından Türkiye'de milli yas ilan edilmesi üzerine MSB, NATO karargâhlarında üye ülkelerin bayraklarının yarıya indirildiğini duyurdu.

-Enkaz altında kalan AK Partili Milletvekili Yakup Taş ve eşi, kardeşi ve yengesi, bir torunu ve 2 yeğeninin de vefat etti.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan arama-kurtarma çalışmalarının ve depremzedelere yönelik hizmetlerin hızlanması için depremin etkilediği illeri kapsayan OHAL'i duyurdu.

8- Deprem sonrası yaptıkları yayınlarda sarf ettikleri sözler nedeniyle gazeteci Enver Aysever ve Merdan Yanardağ hakkında "Halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik" suçundan resen soruşturma başla tıldı.

-Demiröreen Haber Ajansı Hatay Muhabiri İzzet Nazlı, eşi Seda Nazlı, ile çocukları Esila ve Ahmet Eren Nazlı, Hatay'da yıkılan evlerinin enkazında hayatın kaybettiler.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Kahramanmaraş merkezli depremlerde şu ana kadar 5 bin 434 kişinin hayatını kaybettiğini, 31 bin 777 yaralı olduğunu bildirdi. Koca, açıklamasında can kaybı ve yaralı sayısını da il il açıkladı.

-Suriye'nin çeşitli bölgelerinde ölenlerin sayısı 2 bin 530'a, yaralananların sayısı ise 4 bin 645'e yükseldi.

-Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde, depremde yıkılan binanın altında kalan hakim çift Şeyda ve Bayram Korkmaz'ın cansız bedenlerine ulaşıldı. Hakim Şeyda Bayram'ın 2 aylık hamile olduğu öğrenildi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Elbistan ve Pazarcık merkezli depremlerden etkilenen bölgelerde incelemelerde bulunmak üzere Kahramanmaraş'a gitti.
-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, deprem bölgesine gitti. Çadır kentteki incelemelerinin ardından açıklamalarda bulundu. Erdoğan, isteyen depremzedelerin Antalya, Alanya, Mersin gibi illerdeki otellere yerleştirileceğini aç ıkladı.

-Türk Kızılay'a kan bağışı yapmak isteyenler, e-Devlet Kapısı aracılığıyla en yakın kan bağışı merkezini görebilecek. Ayrıca, AFAD ve Türk Kızılay'ın bağış kampanyalarına da e-Devlet Kapısı'ndan güvenli bir şekilde katılım olanağı sağlay abilecek.

-Eskişehirli milli voleybolcu Emincan Kocabaş, Malatya'da kaldığı otelin yıkılması sonucu hayatını kaybetti.

-Afganistan'da yönetimini ele geçiren Taliban, Türkiye ve Suriye'ye deprem felaketi için para yardımı yapacağını açı kladı.

-Hatay Müftüsü Ömer Faruk Bilgili, Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından Hatay'da enkaz altında kalarak vefat etti.

9- Emniyet Genel Müdürlüğü: Sosyal medya platformlarında depreme ilişkin provokatif paylaşımlarda bulunan 274 hesap yöneticisi tespit edildi. 31 şahıs gözaltına alındı, 9'u tutuklandı.
-Suriye'nin çeşitli bölgelerinde ölenlerin sayısı 2 bin 802'ye, yaralananların sayısı ise 5 bin 35'e yükseldi.

-Tayvan Cumhurbaşkanı Tsai Ing-wen ve Başkan Yardımcısı William Lai, birer aylık maaşlarını Türkiye'ye deprem yardımı olarak bağışlayacaklarını söyledi.

- Sözleşmeli araştırma görevlilerinin kadroya alınması, öğrencilerin demokratik haklarını yok sayan disiplin cezaları ve Milli İstihbarat Akademisi kurulmasını da içeren Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
- Hatay ve Kahramanmaraş'ta, deprem felaketinin ardından mahkûmlar isyan etti. Hatay'daki isyanın silahla bastırılması sonucu resmi açıklamaya göre 3 mahkûm hayatını kaybetti.
-Akademi Üyesi Yer Bilimci Prof. Dr. Naci Görür, "Bunu ilk kez söylüyorum bunu bütün Türkiye duysun, Türkiye'de en fazla deprem üreten iki fay var. Biri Kuzey Anadolu fayı, diğeri Doğu Anadolu fayı. Her iki fay enerjisinin büyük bir kısmını boşalttı" dedi. İstanbul'da hasarın daha fazla olacağını belirten Prof. Dr. Naci Görür, "İstanbul'da durum hiç iyi değil. Bilimsel bütün araştırmalar, İstanbul'da zamanın gelmekte olduğunu gösteriyor" diyerek uyarılarda bulundu.

-Ünlü iş insanı Celalettin Sarar hayatını kaybetti.

-Adalet Bakanı ve HSK Başkanı Bekir Bozdağ'ın talimatıyla, HSK başka illerde

görevli savcılardan afet bölgesine görevlendirenler. Kahramanmaraş'a 53, ilçeleri Elbistan'a 12, Göksun'a 2, Hatay'a 54, ilçeleri Hassa'ya 5, İskenderun'a 14, Kırıkhan'a 5, Samandağ'a 2, Adıyaman'a 52, Malatya'ya 2 ve Osmaniye'ye ilave 5 savcı gönderildi.

-AFAD, saat 07.45 itibarıyla Kahramanmaraş merkezli depremlerde 12 bin 873 kişinin hayatını kaybettiğini, 62 bin 937 kişinin yaralandığını belirtti.

-Kahramanmaraş 24 dönem milletvekili Sıtkı Güvenç depremde hayatını kaybetti. -Eski Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Başkanı ve Kahramanmaraş Milletvekili Celalettin Güvenç'in kardeşi eski AK Parti Kahramanmaraş Milletvekilli Sıtkı Güvenç de yaşanılan depremin enkazında kaldı.

– Çorum eski Milletvekili Aslan Adnan Türkoğlu Hayatını kaybetti. ***10***-Türkiye Güreş Federasyonu, "asrın felaketi" olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli depremler sırasında enkaz altında kalan 5 güreşçinin daha vefat ettiğini duyurdu. Kahramanmaraş'ta daha önce enkaz altında kalan Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyespor'un 4 güreşçisinin vefat ettiği hatırlatılarak, "Gelen son bilgiler doğrultusunda Kahramanmaraş'ta enkaz altında olan evlatlarımız Eray Şimşek, Halil İbrahim Edirne, Hasan Sarıtürk, Ozan Datlı ve Ahmet Durman'ın vefat etmişlerdir. -Türkiye Voleybol Federasyonu, deprem felaketinde Malatya BBSK oyuncuları Resul Gün, Görkem Can Gündüz ve Tunahan Yıldız'ın hayatlarını kaybettiklerini açıkladı.

-Prof. Dr. Nihat Hatipoğlu: Bilim adamlarının sözü, bizim için dini bir emir gibidir. Geçmişte dinlemediğimiz için bunlar başımıza geldiyse buna kader demeyeceğiz. ''Kader bu değil, kader akıllı düşünmektir, kader bilimdir."

-Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından 10 ili kapsayan OHAL ilanına ilişkin karar, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde 8/2/2023 çarşamba günü saat 01.00'dan itibaren üç ay süreyle olağanüstü hal ilan edilmesine kararı verildi.

-AK Parti Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ın enkaz altındaki iki ağabeyi ile eşleri, ablası, eniştesi ve yeğenlerinden acı haber geldi.

-Moldova Başbakanı Natalia Gavrilita, Ukrayna'daki savaşın yarattığı zorluklarla ve ekonomik çalkantılarla dolu 18 aylık iktidarın ardından hükûmetinin istifa ettiğini duyurdu.

-Yazar Recep Şükrü Güngör depremde vefat etti.

-Hatay'da yıkılan Rönesans Rezidans'ın müteahhidi Mehmet Yaşar Coşkun, yurt dışına çıkmaya çalışırken İstanbul Havalimanı'nda yakalandı.

11-Adana'da sosyal medyadan provokatif paylaşım yaptığı öne sürülen 33 zanlı gözaltına alındı.

- Cumhuriyet Halk Partisi eski Genel Başkanı Deniz Baykal, Ankara'da hayatını kaybetti.

-Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve 10 ilde ağır yıkıma neden olan deprem felaketinde can kaybı artıyor. AFAD tarafından yapılan açıklamada, 20 bin 665 kişinin hayatını kaybettiği, 80 bin 88 kişinin kurtarıldığı bildirildi.

- New York Belediye Başkanı Eric Adams, Kahramanmaraş merkezli depremlerin mağdurları için yardım toplanan Türk camisini ziyaret ederek, başka ülkelere her zaman yardım eden Türkiye'nin

“yanında olmak istediklerini” söyledi.

-Kahramanmaraş merkezli deprem nedeniyle Türkiye ile dayanışma için Belçika’nın Anvers kentinde ve Hollanda’nın Zwolle şehrindeki De Peperbus kentinde katedral çanıyla İstiklal Marşı çalındı.

- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, kentte depremde yıkılan binalarla ilgili yapım kusurları olan ve kolon kestikleri iddia edilen 29 kişi hakkında gözaltı kararı verdi.

-İzmir’in duayen iş insanlarından, Yaşar Holding ve Karşıyaka Spor Kulübü Onursal Başkanı Selçuk Yaşar, 98 yaşında hayatını kaybetti.

- Cat Stevens ismiyle yaptığı albümlerle 1960 ve 1970’li yıllara damga vuran, 1977’de Müslüman olmayı seçerek “Yusuf İslam” adını alan sanatçı, “Asrın felaketi” olarak nitelendirilen depremde hayatını kaybedenler için Bakara Suresi’nden ayetler okudu.

-Hatay’da depremde yıkılan Rönesans Rezidans’ın yurt dışına kaçmaya çalışırken İstanbul Havalimanı’nda yakalanan müteahhidi Mehmet Yaşar Coşkun, tutuklandı.

-Asrın felaketi” olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli depremlerde yaralanan 51 kişi, askeri uçakla İstanbul’a getirildi. Sağlık görevlilerince sedyelerle uçaktan alınarak ambulanslara götürülen yaralılar, kentteki çeşitli hastanelere sevk edildi.

-Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş, Kahramanmaraş’ta meydana gelen depremlerden etkilenen vatandaşlar için bir aylık maaşını bağışladı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle üniversitelerde tamamen uzaktan eğitime geçileceğini açıkladı.

-Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Kahramanmaraş depremlerinde can kaybı sayısının 24 bin 617’ye yükseldiğini belirtti.

-İran Cumhurbaşkanı Reisi, devrimin 44. yıl dönümü münasebetiyle düzenlenen törende, Batı’yı hedef alarak ülkede huzursuzluk çıkarmaya çalışan “dış güçlerin” olduğunu söyledi.

-Kahramanmaraş’ta meydana gelen deprem felaketinin ardından başlatılan soruşturmada Kahramanmaraş Hasan Alpargün Apartmanı’nın müteahhitti Hasan Alpargün ve Gaziantep’te Bahar Apartmanı’nın müteahhitti İbrahim Mustafa Uncuoğlu gözaltına alındı.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, “Bu son depremde de hem sosyal medya platformlarında hem de çeşitli dijital uygulamalarda dolaşan teyitsiz ve yalan bilgiler, kurtarma faaliyetlerine çok büyük zararlar verdi.” ifadesini kullandı.
-Adıyaman’daki İsias Oteli’nin yıkıntıları arasında kalan Gazimağusa Türk Maarif Koleji’nin 35 öğretmen ve öğrencisi hayatını kaybetti. Ayrıca Hatay’da 6, Kahramanmaraş’ta 3, Osmaniye’de 1 KKTC yurttaşı öldü.

-Adıyaman’da depremde yıkılan çok sayıda binanın müteahhidi olduğu belirlenen, Yavuz Karakuş ve Sevilay Karakuş Gürcistan’a kaçmaya çalışırken İstanbul Havalimanı’nda yakalandı.

-Antakyalı mağaza sahibi Metin Akın: ‘İnsanlar depremden sonra ihtiyaçları için dükkanımdaki kıyafetleri almışlar. Helali hoş olsun’

-”Asrın felaketi” olarak nitelenen Kahramanmaraş merkezli depremlerin etkilediği Hatay’da, arama kurtarma ekipleri, depremin 150. saatinde anne ile küçük oğlunu enkazdan kurtarıldı. Ünlü oyuncu Emel Atıcı, depremde kızı Hande Püryan Atıcı ile birlikte hayatını kaybetti.

-Ünlü oyuncu Emel Atıcı, depremde kızı Hande Püryan Atıcı ile birlikte hayatını

kaybetti. -Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias bugün deprem bölgesine bir ziyaret gerçekleştirdi. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Yunanistan'a Türkiye'ye verdiği destekten dolayı teşekkür etti. Bakan Çavuşoğlu açıklamasında 'Zor günlerde birbirimize destek olmak önemli ama ilişkilerimiz düzeltmek için deprem ya da başka bir felaketi beklememize gerek yok' dedi. Dendias da Bakan Çavuşoğlu'nun bu açıklamasının altına imzasını attığını vurguladı.

- Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesinin Ofis Semti'nde yıkılan 9 katlı Sözel Apartmanı'nın enkazında kalan oyuncu Çağdaş Çankaya ile müzisyen eşi Zilan Tigris hayatını kaybetti.

-Ticaret Bakanlığı, ısıtıcı, hazır gıda kolisi ve battaniye gibi deprem sonrası acil ihtiyaç malzemelerine zam yapan 353 firmaya, toplam 84.975.532,00 TL para cezası uygulandığını açıkladı.

-Gaziantep'te depremde yıkılan Pamukoğlu Sitesi'nin fenni mesulü olan inşaat mühendisi Afyonkarahisar'da gözaltına alındı.

-Türkiye Futbol Federasyonu, Süper Lig'de mücadele eden ve Kahramanmaraş'taki deprem felaketinde etkilenen Hatayspor ile Gaziantep FK ile 1'inci Lig'den Yeni Malatyaspor ve Adanaspor, TFF 2'nci Lig'den Adıyaman FK, TFF 3'üncü Lig ekiplerinden Niğde Anadolu ve Malatya Arguvan Spor'un ligden çekilme başvurularını onayladı.

-Adana'da sürücüsünün deprem bölgesine yardım malzemesi taşıdığını iddia ettiği kamyonette gerçekleştirilen aramada bebek bezi, ayakkabı ve su kolilerinin arasına gizlenmiş 107 kilo 100 gram esrar ele geçirildi. Olay ile ilgili olarak iki kişi tutuklandı.

13-Malatya Cumhuriyet Başsavcılığınca, kentte deprem nedeniyle yıkılan binalarla ilgili yürütülen soruşturma kapsamında 31 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-ABD'de New York Times Meydanı'nda Türkiye'deki depremlerde hayatını kaybedenler anıldı.

-Afgan Kızılay'ı, depremzedeler için yaklaşık 940 bin Türk lirası yardımda bulundu.

-OHAL kapsamında sağlık alanında alınan tedbirlere ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlandı. Kararnameye göre, eczacı, tıbbi cihaz satış merkezleri, optisyenler, protez, işitme cihazı merkezleri OHAL süresince mobil araçlarda hizmet verebilecek. OHAL süresince Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş ile Gaziantep'in İslâhiye ve Nurdağı ilçelerindeki eczaneler ilaç takip sistemi işlemlerinden muaf olacak.

-İspanya'da binlerce sağlık çalışanı meydanlara indi: Yetersiz personel ve maaşı protestosu.

-Enkazdan kurtulan yaralılarda tetanoz aşısının hayati önem taşıdığını söyleyen Prof. Dr. Mehmet Ceyhan, "Acil tetanoz aşısı lazım. Bakanlık, aşı üretim tesisini iki ay önce mühürledi. İthalat işini verdiği firma aşıları getiremedi" dedi.

-Sanat dünyası Türkiye'de yaşanan depremin yaralarını sarma çalışmaları devam ediyor. Ahbap Derneği ile milyonlarca lira bağış toplayan sanatçı Haluk Levent bazı gruplar tarafından hedef gösterildi. Gönüllü sanatçılarla birlikte video paylaşan Levent, "2 bin konteyner götüreceğiz, okulları onaracağız. Bakımevleri, rehabilitasyon merkezleri, öğrenci yurtları açacağız. Bütçe en az 850 milyon TL. Söz veriyoruz" dedi. Sanatçının öncülüğünde açılan kripto cüzdanda ise beş günde 5 milyon dolar toplandı.

–Oscar ödüllü, kısa Film "Beyaz Miğferler" "Halep'teki Son İnsanlar" belgeselinin görüntü yönetmeni Suriyeli Fadi Al-Halabi: Depremde 13 akrabamı kaybettim. Dedi

-Asrın deprem felaketi sonrası Türkiye'ye yurt dışından ilk lider ziyareti Katar'dan oldu. Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı Vahdettin Köşkü'nde ziyaret etti.

-Arakanlı Müslüman aktivist Ali Johar, annesinin de altın bileziğini satarak Türkiye'deki depremzedelere gönderdiğini ifade etti.

14-MasterChef yarışmasında elde ettiği birincilik ile tanınan Uğur Kardaş, deprem bölgesinde yaptığı provakatif paylaşım nedeniyle Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma suçundan Kahta Sulh Ceza Hakimliği'nin kararıyla tutuklandı.

- Latin müziğinin dünyaca ünlü ismi Ricky Martin, Türkiye ve Suriye'deki depremler için yardım çağrısında bulundu.

-Yazar, eğitimci, Dr. Mehmet Tekin Hatay depreminde hayatını kaybetti.

-Suudi Arabistan, İsrail'in işgal altındaki topraklarda kurduğu kaçak yerleşimleri reddederek tek taraflı uygulamalardan vazgeçmesi çağrısında bulundu. Suudi Arabistan, İsrail'in işgal altındaki topraklarda kurduğu kaçak yerleşimleri reddederek tek taraflı uygulamalardan vazgeçmesi çağrısında bulundu.

-Sosyalist Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı Mehmet Bedri Gültekin hayatını kaybetti. -Galatasaray'ın eski futbolcusu 31 yaşındaki Emre Çolak, "Ölüm var, sevdiklerinizle zaman geçirin" ifadeleriyle futbolu bıraktığını bildirdi.

-AFAD'tan yapılan son açıklamaya göre; felakette can kaybı sayısı 31 bin 974'e yükseldi. -Türk sanatçı Refik Anadol'un Danimarka'nın önde kelen kültür sanat kurumlarından Arken Müzesi'nde açılan yeni sergisinde Türkiye'deki depremzedeler için bağış toplandı. -Yargıtay 1. Ceza Dairesi başkanlığı için yapılan seçimde, Yargıtay üyesi Hüseyin Canan, dairenin yeni başkanı oldu.

-Yeni Zelanda hükûmeti, ülkenin kuzey bölgelerini etkisi altına alan, geniş çaplı su taşkını ve yıkıma yol açan Gabrielle Kasırgası sonrası ulusal acil durum ilan etti.

-"Afet Bölgesindeki Kamu Çalışanlarına Yönelik Tedbirler" konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, Resmî Gazete 'de yayımlandı. Buna göre 6 Şubat'ta meydana gelen depremler sebebiyle olağanüstü hal (OHAL) ilan edilen illerdeki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan mezkur tarihten geçerli olmak üzere idari izinli sayılacaklar veya uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma usullerine tabi tutulacakların belirlenmesine ilişkin hususlar, afetten etkilenme durumlarına göre, gerekli tedbirler alınarak hizmetlerin aksatılmaması kaydıyla il valilerince değerlendirilecek.

-İstanbul'da 10 Temmuz 1894 yılında yaşanan büyük depremin ardından II. Abdülhamid, Atina Rasathanesi'ndeki uzmanları İstanbul'a davet etmiş ve buradaki meslektaşları ile beraber bir deprem raporu hazırlanmasını istedi. Raporda İstanbul'un hasarlı bölgeleri yaklaşık 130 yıl önce ilk kez tespit edildi. İstanbul, İzmit Körfezi'nden Marmara Denizi'ne bağlanan Kuzey Anadolu fay hattının çok yakınında yer alır ve bu nedenle depremlerden tarih boyunca etkilenmiştir. Özellikle 1509, 1690, 1894 ve 1999 depremleri İstanbul'da meydana gelen en büyük depremlerdir.

-Afyonkarahisar'da polis tarafından gerçekleştirilen uyuşturucu operasyonunda 3 kişi tutuklandı.

-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca, depremden etkilenen bölgelerde yürütülen hasar tespit çalışmaları kapsamında şu ana kadar 387 bin 346 binada yer alan 1 milyon 856 bin 864 bağımsız birimde hasar tespit çalışması yapıldı.

-Geçtiğimiz ay ABD ve Çin arasında krize neden olan balon krizi dünyaya yayılıyor. ABD'nin 'casus balon' olarak nitelendirdiği hava aracını 4 Şubat'ta vurmasından günler sonra Romanya ve Moldova, hava sahalarında balona benzer cisimler keşfedildiğini açıklarken, Moldovalı yetkililer hava sahasını kısa süreliğine kapattı.

-Güney Kore Ulusal Meclisi, yaşanan deprem felaketi nedeniyle milletvekilleri maaşlarının yüzde 3'ünün Türkiye ve Suriye'deki depremzedeleri desteklemek için bağışlanmasını kararlaştırdı.

-6 binden fazla binayı yıkan Maraş depremleri tarihi mekânları da vurdu. 2 bin 500 yıllık eserlerin zarar gördüğü afette 14 asırlık Antakya'daki Habib-i Neccar Camii, Adıyaman'daki 2 bin yıllık Tokalaşma Sütunu ve 2 bin 200 yıllık Maraş Kalesi de ağır yara aldı. Habib-i Neccar Camisi Anadolu'da yapılan ilk cami olma özelliğine sahip.

-Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), sosyal medya platformlarında depreme ilişkin provokatif paylaşımlarda bulunan 613 hesap yöneticisinden 293'ü hakkında adli işlem başlatıldığını ve gözaltına alınan 78 kişiden 20'sinin tutuklandığını duyurdu.

-İskoçya Bölgesel Başbakanı ve İskoçya Ulusal Partisi Genel Başkanı Nicola Sturgeon hem başbakanlıktan hem de parti genel başkanlığından istifa etiğini açıkladı.

16-Yargıtay Onursal Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, Ankara'da tedavi gördüğü hastanede bu sabah hayatını kaybetti.

-Diyarbakır'da yıkılan binalarla ilgili "yapım kusurları ve kolon kesme" iddialarına ilişkin gözaltına alınan 39 şüpheliden, aralarında müteahhitlerin de bulunduğu 15 kişi tutuklandı. -Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, ülkenin ilk Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'e "Elbaşı" (halkın lideri) statüsünün yanı sıra şahsına ve ailesine özel imtiyazlar tanıyan kanunun yürürlükten kaldırılmasını onaylayan yasayı imzaladı.

-ABD'nin New York eyaletinde, Türk toplumun yoğun yaşadığı Long Island bölgesinde düzenlenen etkinlikte Türkiye'deki depremlerde hayatını kaybedenler için dua edildi.

-Kazak ressam Erbolat Tölepbay, Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından, Kazak sanat camiasına, kardeş halka yardım eli uzatılması çağrısı yapan ilk isimlerden oldu.

Depremzedelere yardım için eserlerini satışa çıkaran Tölepbay, "Umay Ana" adını verdiği tablosundan elde ettiği 10 milyon tengeyi Türkiye'deki afetzedelere yardım amacıyla açılan hesaba aktardı.

-TRT'nin eski redaktör spikerlerinden Başak Doğru İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Nihat Hatipoğlu, Pelin Çift, Çağla Şıkel, Tümer Doğru, Nazlı Çelik, Acun Ilıcalı, Deniz Bayramoğlu ve Didem Arslan Yılmaz'ın operatörlüğünde gerçekleştirilen ortak yayında sanat, iş ve spor dünyasının önde gelen isimleri ve halk, depremzedelere destek oldu.

Türkiye el ele verdi. Dün televizyon kanallarının ortak yardım kampanyası yayınına sanayicilerden sendikalara, devlet kurumlarından özel sermayenin önemli şirketlerine ve çiftçilerden öğrencilere kadar herkes bağlanarak birlik ve beraberliğin en güzel örneklerinden birini sergiledi. Tüm televizyon kanalları yardım için ortak yayında bir araya geldi. Sanat, iş ve spor dünyasının önde gelen isimleri ve halk depremzedeler için el ele verdi. Deprem felaketinin yaralarını sarmak için dün gece düzenlenen 'Türkiye Tek Yürek' adlı yardım programında, depremlerin yıkıcı sonuçlarını yaşayan vatandaşlarımız için Türkiye'nin her kesimi yardım yarışına girdi.

- Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve 11 ilin etkilendiği 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerin ardından Suriye İnsan Hakları Gözlemevi (SOHR) bin 702 mültecinin cenazesinin sınır kapıları üzerinden Suriye'ye teslim edildiğini duyurdu.

-İzmir Gazeteciler Cemiyeti'nin önceki dönem başkanlarından olan Güngör Mengi hayatını kaybetti.

-ABD'nin Alabama eyaletinde Black Hawk tipi helikopter, eğitim tatbikatı sırasında bir otoyola düştü. Feci kazada iki ulusal muhafızın hayatını kaybettiği açıklandı.

-Muğla'nın Milas ilçesinde uzun yıllar yaşayan Ressam Tural Erol ile eşi Türkan Erol bugün Ankara'da tedavi görmekte olduğu hastanede iki saat arayla hayatını kaybetti.

-Kuzey Makedonya İslam Birliğine (Diyanet İşleri) bağlı Üsküp Müftülüğü kapsamındaki camilerde, "asrın felaketi" olarak nitelenen Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen depremzedeler için 157 bin 620 avro (yaklaşık 3,2 milyon lira) nakdi yardım toplandı.

-Danıştay saldırısı tetikçisi Alparslan Arslan, hükümlü bulunduğu Maltepe Cezaevi'nde intihar etti. Alparslan Arslan, 17 Mayıs 2006 tarihinde Danıştay İkinci Dairesi'ne düzenlediği silahlı saldırı sonrası dört Danıştay üyesi yaralanmış ve yargıç Mustafa Yücel Özbilgin hayatını kaybetmişti.

-Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), "Sosyal medya platformlarında depreme ilişkin provokatif paylaşımlarda bulunan 713 hesap yöneticisi tespit edildi, 377'si hakkında adli işlem başlatıldı. 117 şahıs gözaltına alındı, 21'i tutuklandı. Dolandırıcılık amaçlı internet sitelerinin kapatılması sağlandı." açıklamasında bulundu.

- Suudi Arabistan Tarihi Eserler Kurumu, ülkenin güneyindeki Necran vilayetinin El-Uhdud bölgesinde yapılan kazılarda İslamiyet öncesi dönemlere ait yazıtlar, üç yüzük ve bronz bir boğa başı buldu.

-Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası Gaziantep'in Nurdağı ilçesinden Konya'ya gelen Suriyeli 7 kişilik aile, evde çıkan yangında hayatını kaybetti.

-Gazeteci Hikmet Altınkaynak hayatını kaybetti.

- Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde meydana gelen depremlerin ardından bölgedeki hırsızlık, yağmalama ve nitelikli dolandırıcılık olaylarına ilişkin soruşturmalarda 152 şüpheli tutuklandı.

-Kahramanmaraş'ta Doğukent bölgesinde AK Parti Dulkadiroğlu İlçe Başkanı Şahin Avşaroğlu'nun sahibi olduğu Melşa İnşaat tarafından yapılan binalar yıkılmıştı. Vatandaşların 6-7 ay önce taşındığı 140 konutluk Badı Saba Konutlarında yüzlerce kişi hayatını kaybetmesinin ardından Şahin Avşaroğlu, bugün gözaltına alınmış ve mahkemenin ardından tutuklanmıştı. AKP Genel Başkan Yardımcısı Erkan Kandemir, Dulkadiroğlu İlçe Başkanı Şahin Avşaroğlu'nun görevden alındığını açıkladı.

- Mescid-i Aksa'da on binler deprem kurbanları için gıyabi cenaze namazı kıldı.

-Yeni Zelanda'da sel ve heyelana neden olan Gabrielle Kasırgası'nda ölenlerin sayısının 8'e ulaştığı duyuruldu.

-Tacikistan Olağanüstü Haller Komitesi; ülkenin Dağlık Bedahşan Özerk Bölgesi'nde meydana gelen çığ düşmesi sonucunda 13 kişinin öldüğü, 12 kişinin de yaralandığını açıkladı.

-Nikaragua'da aralarında ünlü yazar ve insan hakları aktivistlerinin de yer aldığı 94 muhalif yurttaşlıktan çıkarıldı.

-Dışişleri Bakan yardımcılıklarına Burak Akçapar ve Mehmet Kemal Bozay atandı.

-Türkiye Voleybol Federasyonu (TVF), Türk voleyboluna oyuncu, antrenör ve

yönetici olarak hizmet eden Muhammet Görken'in hayatını kaybetti.

-ABD'nin Ohio eyaletinde zehirli kimyasallar taşıyan trenin raydan çıkmasının ardından meydana gelen patlamalar sonucu bölge sakinlerinde baş ağrısı, göz yanması, öksürük, halsizlik gibi şikâyetler olduğu bildirildi.

-Kahramanmaraş merkezli meydana gelen depremlerden etkilenen depremzedeler, geçici kimlik belgelerini e-devlet üzerinden alabilecek.

-Kahramanmaraş merkezli depremlerde yıkılan ya da imara aykırı değişiklik tespit edilen binalarla ilgili cumhuriyet başsavcılıklarca resen başlatılan soruşturmalarda 400 zanlının sorumlulukları belirlendi. Yakalanan şüphelilerden 120'si tutuklandı, 112'si hakkında adli kontrole hükmedildi. Ayrıca 13 zanlı hakkında yakalama kararı, 23 kişi hakkında da gözaltı talimatı verildi. Başsavcılıkların talimatıyla halen 14 kişi gözaltında bulunurken, şüphelilerden 11'inin hayatta olmadığı belirlendi. İncelemelerde, 5 zanlının yurt dışında olduğu tespit edildi, 39 şüpheli de ifadelerinin ardından serbest bırakıldı.

-ABD'de yaşayan Türk asıllı doktor Mehmet Öz, Hatay'ın merkez Antakya ilçesinde Kanatlı Apartmanı'nın enkazından 296. saatte eşiyle kurtarılan depremzede Samir Muhammed Accar'ı hastanede ziyaret etti.

-Trabzonspor'un efsane teknik direktörü Ahmet Suat Özyazıcı hayatını kaybetti.

-AFAD Başkanı Yunus Sezer, can kaybının 40 bin 642'ye yükseldiğini söyledi. Öte yandan Sezer, arama-kurtarma çalışmalarının yarın akşam itibarıyla büyük oranda biteceğini belirtti.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Libya Başbakanı Dibeybe ile Vahdettin Köşkü'nde bir araya geldi.

-İstanbul Valiliği, 20 Şubat Pazartesi itibarıyla kentte riskli bulunan 93 okulun öğrencilerinin depreme güvenli okullara nakledilerek, eğitim öğretim görmeye devam edeceklerini bildirdi.

-İsrail Hava Kuvvetleri, Suriye'nin başkenti Şam'ı hedef aldı. Kafr Sousa bölgesine düzenlenen saldırıda bir apartmanın vurulmasıyla 5 kişi öldü, 15 kişi yaralandı.

-Bulgaristan'ın başkenti Sofya'nın kuzeyinde terk edilmiş bir kamyonun kasasında 18 göçmenin cansız bedeni bulundu. Olayla ilgili 6 kişi gözaltına alındı.

-Türkiye'yi yasa boğan ve büyük yıkıma neden olan depremde Türkiye Barolar Birliği'ne bağlı 94 avukat ve stajer avukat hayatını kaybetti. Hatay Barosu'na kayıtlı 50, Kahramanmaraş Barosu'na kayıtlı 23, Adıyaman Barosu'na bağlı altı, Gaziantep Barosu'na bağlı altı, Diyarbakır Barosu'na bağlı üç, Adana Barosu'na bağlı üç, Osmaniye Barosu'na bağlı iki ve Antalya Barosu'na bağlı bir avukat enkazlar altında kaldı.

-Jeofizik Yüksek Mühendisi Prof. Dr. Övgün Ercan, Kahramanmaraş merkezli depremin yıkıcı etkisinin yüksek olduğunu belirterek, "İşin ilginç tarafı bu depremin yıkım gücü 12'dir. Böyle bir depremi Türkiye hiç görmedi, dünya da az gördü." dedi.

-Adıyaman Gölbaşı'nda depremde yıkılan Huzur Apartmanı'nın müteahhidi Yıldıray Varki, yurt dışına çıkma girişi esnasında İstanbul Havalimanı'nda yakalandı.

- Başkent Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Mithat Çoruh, hayatını kaybetti.

-Özbek şarkıcı Shohjahon Jo'rayev, Özbek şair Bobur Bobomurod'un "Derdin, derdim oldu bugün Türkiye" eseriyle Türk halkına başsağlığı diledi.

-ABD Dışişleri Bakanı Blinken ile Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Ankara'da ortak basın toplantısı

düzenledi. Toplantıda, Kahramanmaraş merkezli depremler, iki ülke arasındaki ilişkiler, Rusya ve NATO'nun genişlemesi konusunda değerlendirmelerde bulunuldu.

-Adıyaman Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Zeki Dişkaya Kahramanmaraş merkezli depremlerde kentte görev yapan 11 basın mensubunun yaşamını yitirdiğini, birçok meslektaşının da kentten ayrıldığını söyledi.

-Pakistan'ın Pencap eyaletinde hareket halinde olan bir yolcu otobüsü otoyoldan çıkarak devrilmesi sonucu 14 yolcunun hayatını kaybettiğini, 63 kişinin de yaralandığını bildirildi.

-Milli Savunma Bakanı Akar, depremden sonra askerin kışladan geç çıkarıldı iddiasına tepki göstererek, "Gerçekleri yansıtmıyor, bu iddialar iyi niyetle izah edilemez. MSB, ilk andan itibaren milletinin yanına koştu" açıklamasında bulundu.

- Eski Diyanet İşleri Eski Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, İDE'nin düzenlediği "Depremin Manevi Yaralarını Sarmak Afetten Rahmete" konulu panelde dikkat çeken değerlendirmelerde bulundu. Görmez, deprem konusunda yaptığı çağrıda "Artık binaya girmenin adabından önce bina yapmanın farzlarını konuşalım. Şehre girme duasından önce şehirler kurulurken işlenen haramları anlatalım" dedi.

-Depremin vurduğu Hatay'ın Büyükşehir Belediye Başkanı Lütfü Savaş, şehirden ayrılan vatandaşlara, "Hatay bizimdir, bizim kalacak. Hiç kimsenin şüphesi olmasın. Kimse malını satmasın, kimse toprağını satmasın, kimse gelecek adına umutlarını kırmasın" diye seslendi.

-Brezilya'nın Sao Paulo eyaletinde etkili olan sağanak yağışlar sonucu sel ve toprak kayması meydana geldi. Sao Sebastiao ve Ubatuba bölgelerinde hayatı felç eden sel ve toprak kayması nedeniyle 36 kişi hayatını yitirdi.

-AFAD Başkanı Yunus Sezer, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 41 bin 156 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Kurucu Meclisi'nde eski milletvekilliği ve Milli Eğitimi ve Kültür Bakanı Orhan Zihni Bilgehan hayatını kaybetti.

21-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezince, Kahramanmaraş merkezli depremlerle ilgili Dezenformasyon Bülteni yayımlandı.

-Diyanet İşleri Başkanlığı, Başkanlık ve çalışanlarına karşı hakaret ederek vatandaşları ve depremzedeleri Başkanlığa karşı kışkırttığı iddiası ile gazeteci Fatih Altaylı hakkında suç duyurusunda bulundu.

-Burkina Faso ordusu tarafından yapılan açıklamada, teröristler tarafından askerlerin pusuya düşürülmesi sonucu 51 askerin hayatını kaybettiği bildirildi.

-AFAD'ın aktardığına göre Hatay'da 6.4 ve 5.8 olmak üzere 2 deprem meydana geldi. 6 kişinin hayatını kaybettiği depremlerde, 294 kişi yaralandı. Sağlık Bakanı Koca, 18 kişinin durumunun ağır olduğunu açıkladı.

-İzmir Valisi Yavuz Selim Köşger, kentte yapılan incelemelerin ardından 8 okulun riskli olduğu için tahliye edilmesine karar verildiğini duyurdu.

- "The Walking Dead" dizisinde oynadığı "Casper" karakteriyle tanınan oyuncu Jansen Panettiere, hayatını kaybetti.

-Türkiye'nin en çok ziyaret edilen internet sitelerinden olan Ekşi Sözlükte erişim engeli getirildi.

-İlahiyatçı yazar İhsan Eliaçık'ın "Yaşayan Kur'an Türkçe Meal-Tefsir" adlı kitabı için basım yasağı ve toplatma kararı verildi. Karara gerekçe olarak ise "İslam dininin temel nitelikleri açısından sakıncalı unsurlar içermesi" gösterildi.

-Eski Jandarma Genel Komutanı Emekli

Orgeneral Şener Eruygur, hayatını kaybetti.

22-İstanbul'da düzenlenen operasyonda "10 numara yağ" olarak ifade edilen 806 bin 9 litre kaçak akaryakıt ele geçirildi.

-Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad, deprem sonrası ilk ziyaretini Umman'a yaptı. 13 yıl aradan sonra ilk defa ülkeyi ziyaret eden Suriyeli lider, Umman Sultanı Haitham bin Tariq ile görüştü. Esad, iki ülkenin iş birliğinde "yeni bir ufuk ve yol açılacağını" söyledi.

-Hekim Birliği Sendikası, İskenderun Devlet Hastanesi'nin yıkılması ve 70 kişinin yaşamını yitirmesine ilişkin suç duyurusunda bulundu.

-Deprem bölgesinde "işten çıkarma yasağı" ve "kısa çalışma ödeneği" verilmesine ilişkin kararname Resmi Gazete 'de yayımlandı.

-Depremde hayatını kaybeden Atakaş Hatayspor Sportif Direktörü Taner Savut'un cenazesi toprağa verildi.

-Norveç Nobel Komitesi, 2023 Nobel Barış Ödülüne 305 adayın gösterildiğini belirtti. Adaylık başvurularının sonlandığı 1 Şubat itibarıyla ödüle aday gösterilenlerin sayısının 305 olduğunu, böylece 2019 yılından bu yana en düşük aday sayısının kaydedildiğini açıkladı.

- AYM Başkanı seçilen Zühtü Arslan, Scuola Grande di San Giovanni Evangelista'da yapılan Venedik Komisyonu'nun 133. Genel Kurulu'nda konuştu. Arslan "Özgürlüğün esas, kısıtlamanın ise istisna olduğu varsayımına dayanan hak eksenli yaklaşıma göre, Anayasa hak ve özgürlükler lehine yorumlanmalıdır" dedi.

-İran'da bir mahkemenin Almanya ve İran vatandaşı olan Jamshid Sharmahd'ı idama mahkûm etmesinin ardından Alman yetkililer, İran'ın Berlin Büyükelçiliğinden iki kişiyi istenmeyen kişi ilan ederek ülkeyi terk etmelerini istedi.

-Siyonist işgal güçleri Filistin'in Nablus kentine baskın düzenledi. Filistinlilere gerçek mermilerle saldıran Siyonist İsrail askerleri, 6 Filistinliyi şehit etti. 71 Filistinli ise yaralandı.

23-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, TRT Haber'de açıklamalarda bulundu. Bakan Soylu, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 43 bin 556 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı. -ABD'nin Arkansas eyaletinde Bill ve Hillary Clinton Ulusal Havaalanı'ndan Ohio'ya gitmek üzere havalanan uçak kalkıştan kısa bir süre sonra düştü. Havaalanı yakınlarında ormanlık alana düşen uçağın içindeki 5 kişinin hayatını kaybettiği açıklandı.

-Büyükelçiler atama kararnamesi Resmî Gazete 'de yayımlandı. Kararnameyle Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Büyükelçiliğine Koray Ertaş getirildi. Gana Büyükelçiliğine Hüseyin Güngör, İran Büyükelçiliğine Hicabı Kırlangıç getirildi. Angola Büyükelçiliğine Kazakistan Büyükelçisi Ufuk Ekinci, Kazakistan Büyükelçiliğine ise Mustafa Kapucu'nun atanmasına karar verildi. Etiyopya Büyükelçiliğine Berk Baran, Portekiz Büyükelçiliğine ise Murat Karagöz atandı.

- Antalya, Ankara, Konya ve Giresun'da bazı alanlar turizm merkezi ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ilan edildi. Karar Resmî Gazete 'de yayınlandı.

-Emniyet Genel Müdürlüğü, depreme ilişkin "provokatif paylaşımlarda bulundukları" iddiasıyla gözaltına alınanların sayısının 138'e yükseldiğini, bunlardan 27'sinin ise tutuklandığını açıkladı.

-Antakya Medeniyetler Korosu'nun yedi sanatçısı Kahramanmaraş merkezli depremlerde enkaz altında hayatını kaybetti.

- Demokratik Sol Parti (DSP) Eski Milletvekili Osman Kılıç hayatını kaybetti.

-Gaziantep'in Nurdağı İlçesi'nde yaptığı binaların çökmesi nedeniyle yüzlerce kişi ölen ve hakkında arama kararı çıkarılan müteahhit Yunus Kaya Mersin'de yakalandı.

-İngiltere'de "Futbolun sesi" olarak tanınan maç spikeri John Motson, 77 yaşında hayatını kaybetti.

- Nobel ödüllü bilim insanı biyokimyacı Paul Berg, 96 yaşında hayatını kaybetti.

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık, depremden etkilenen illerde 583 bin 751 kişiye psikososyal destek hizmeti sağladıklarını bildirdi.

-ekirdağ Ergene'de, yük treninin çarptığı minibüsteki 7 kişinin ölümüne ilişkin davada minibüs şoförü Bilal Küllü, toplam 152 yıl 11 ay hapis cezasına çarptırıldı.

- Brezilya'da sel ve toprak kaymalarında ölenlerin sayısı 50'ye yükseldi.

-Eski KGB ajanı ve petrol patronu Viatcheslav Rovneiko, evinde ölü bulundu.

- Eski İstanbul TEM Şube Müdürü Yurt Atayün dâhil 12 eski TEM polisine, 3 bin 248 kişiye ait iletişim kayıtlarını yasa dışı şekilde sakladıkları ve bu kişileri fişledikleri gerekçesiyle dava açıldı.

- Kahramanmaraş merkezli depremde Malatya'da yıkılan Kırçuval Otel'in sahibi ve aynı zamanda Battalgazi Belediye Başkan Yardımcısı olan Zafer Kırçuval tutuklandı.

-ABD'li ünlü model Bella Hadid, New York'taki Türkevi'ne gelerek, Türkiye'deki depremzedeler için yardım kutuları bıraktı.

-Mısırlı ve İspanyol uzmanlardan oluşan bir ortak arkeoloji heyeti, Mısır'ın Yukarı Mısır bölgesinde bulunan Minya vilayetinde Roma, Pers, Bizans ve Kıpti dönemlerine ait 32 kalker mezar keşfetti.

-Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler, Rusya'ya yönelik yeni ticaret yasakları hem sivil hem de askeri amaçla kullanılabilecek ürün ve teknolojilere ihracat kontrolleri ile insansız hava aracı (İHA) gönderenlere ilave kısıtlamalar getirecek yeni yaptırımları onayladı.

-AFAD, Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenlerin sayısının 44 bin 218'e yükseldiğini açıkladı. AFAD ayrıca deprem bölgesinden 528 bin 146 kişinin ise tahliye edildiğini duyurdu.

-Emniyet İstihbarat Başkanlığı koordinesinde Diyarbakır ve Konya Emniyet Müdürlüğü ekipleri tarafından yapılan çalışma sonrası PKK/KCK terör örgütü üyesi olduğu ve eylem hazırlığı yaptığı belirlenen 1 kadın terörist Konya'da yakalandı.

-Suriyeli sanatçılar Salam Hamed ve Aziz Asmar, Türkiye ve Suriye'de büyük yıkıma neden olan depremi Afrin şehrine bağlı Cinderes kasabasında bir duvara resmettiler.

-Peru Cumhurbaşkanı Dina Boluarte, Meksika Devlet Başkanı Andres Manuel Lopez Obrador'un, ülkesinin içişlerine müdahale ettiğini ileri sürerek, bu ülkedeki büyükelçisini süresiz geri çekti.

-Ressam Özdemir Altan, 1998'de gümrükte el konulan tablolarına yıllar süren hukuk mücadelesinden sonra sergiyle kavuştu.

-(AFAD) internet sitesinde yer alan bilgiye göre, saat 13.27'de merkez üssü Niğde'nin Bor ilçesi olan 5,3 büyüklüğünde sarsıntı kaydedildi.

-(AFAD) internet sitesinde yer alan bilgiye göre, saat 20.19'da merkez üssü Gürün ilçesi olan 4,7 büyüklüğünde sarsıntı kaydedildi.

-Tiyatro oyununun galasında kalp krizi geçiren ve 40 gündür yoğun bakımda olan oyuncu Muhlis Asan hayatını kaybetti.

-Depremlerle ilgili yürütülen soruşturmada AKP'li Nurdağı Belediye Başkanı Ökkeş Kavak tutuklandı.

-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde pazar yerine düzenlenen bombalı saldırıda ilk belirlemelere göre 5 kişi hayatını kaybetti, 16 kişi yaralandı.

- Milli eskrimci Nisanur Erbil, Estonya Tallinn'de devam eden Gençler ve Yıldızlar Avrupa Eskrim Şampiyonası'nda gümüş madalyanın sahibi oldu.

-İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığının sosyal medya hesabından yapılan videolu paylaşıma göre, yurt genelinde 17-23 Şubat tarihleri arasında 804'ü Afganistan, 17'si Pakistan, 968'i de diğer uyruklardan 1789 düzensiz göçmen yakalandı. Yasa dışı yollardan ülkeye girdikleri tespit edilip yakalanan 512'si Afganistan, 168'i Pakistan ve 1307'si diğer uyruklardan toplam 1987 düzensiz göçmen ise sınır dışı edildi.

-Almanya merkezli kimya şirketi BASF, Rusya'nın bir yıl önce Ukrayna'yı işgalinin ardından yoğunlaşan enerji krizinin tetiklediği resesyona hazırlanırken, 2 bin 600 kişiyi işten çıkarılacağını açıkladı.

-Japonya'nın en kuzeyindeki Hokkaido bölgesi açıklarında 6,1 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Depremde yıkılan binalara yapı ruhsatında imzası bulunan belediye başkanlarıyla alakalı da Yargıtay'dan emsal bir karar çıktı. Yüksek Mahkeme, deprem neticesinde yıkılan binanın yapı ruhsatını onaylayan Belediye Başkanı olan sanığın eyleminin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğuna hükmetti.

-Azerbaycanlılar, Ermenilerin Hocalı 'da katlettiği 613 kişiyi anmak için Bakü'deki Ana Feryâdı Anıtı'na akın etti. İlk önce Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in katılımıyla resmî tören düzenlendi, ardından anıt halkın ziyaretine açıldı.

-Fenerbahçe ve A Milli Futbol Takımı'nın efsane isimlerinden Ziya Şengül, 79 yaşında hayatını kaybetti.

-Amerikalı Demokrat Senatör Bernie Sanders, İsrail hükûmetinin Filistinlere karşı uyguladığı insanlık ve hukuk dışı politikalara sert tepki göstererek, "Irkçı Netanyahu hükûmetine yapılan yardımları sınırlamalıyız" dedi. Kaynak: ABD'li Senatörden işgalci İsrail'i kızdıracak çıkış.

-Uluslararası Berlin Film Festivali'nde (Berlinale) en iyi film dalında verilen "Altın Ayı" ödülünü, Fransız yönetmen Nicolas Philibert'in "Sur l'Adamant" filmi kazandı.

-Aralarında "Ölürayak" ve "Tek Başına"nın bulunduğu birçok dizinin yönetmen koltuğuna oturan Aydın Bağardı, 64 yaşında hayatını kaybetti.

-Başkent Berlin'de 50 binden fazla Alman vatandaşı Ukrayna'daki savaşı kışkırtan NATO'ya karşı 'Barış için Ayaklanma' gösterisi yaptı. Protestocular, Scholz hükûmetine derhal silah sevkiyatını durdurma ve Rusya'yla müzakerelere başlanması için çalışma çağrısı yaptı.

-Van'da "Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti" yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 21 kişiden 7'si tutuklandı.

-Kırgızistan'da yüzlerce atlının katılımıyla geleneksel kökbörü oyunları, Başkent Bişkek'e 30 kilometre mesafede bulunan sahada düzenlenen kökbörü oyunları için binlerce kişi davet edildi.

-Malatya'da 5,6 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi. Yeşilyurt ilçesi merkezli depremin çevre illerden de hissedildiği öğrenildi. Depremde bazı

hasarlı binaların çöktüğü kaydedildi.

-AFAD Risk Azaltma Genel Müdürü Orhan Tatar deprem sonrası yaptığı açıklamada artçı sarsıntılara karşı uyardı.

-Hatay'da konuşan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, "Hükûmet istifa" diye slogan atan futbol taraftarlarına, "Mesaimizi bölmek isterlerse rahat böleriz, hodri meydan. -Türkiye'nin güvenliğiyle ilgili hiç kimse bilek güreşine girmesin. Tavsiyem odur" ifadelerini kullandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesindeki konteyner kentte depremzedeleri ziyaret etti.

-Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi'nin eski başkanı ve 'Gecenin Sıcağında' filminin Oscar ödüllü yapımcısı Walter Mirisch Los Angeles'ta hayatını kaybetti.

-AFAD, Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde dün meydana gelen 5,6 büyüklüğündeki artçı depremde 2 kişini hayatını kaybettiği. 140 kişinin yaralandığını açıkladı.

-Türk tiyatrosunun sevilen isimlerinden olan Kazım Akşar'da geçirdiği kalp krizi nedeniyle hayatını kaybetti.

- Belçika Sağlık Bakanı Frank Vandenbroucke, Hatay'da kurdukları sahra hastanesinin çalışmalarından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, hastanede iki haftada 1500'den fazla kişiyi tedavi ettiklerini söyledi.

-ABD Temsilciler Meclisi'nden, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen Türkiye ve Suriyelilere destek kararı çıktı.

- Futbolda 2022 yılının en başarılı isimleri, Paris'te düzenlenen törenle ödüllerini aldı. Gecede 'En iyi erkek futbolcu' Arjantinli Lionel Messi seçilirken, 'En iyi gol' ödülü olan Puskas Ödülü, ilk kez bir Ampute futbol takımı oyuncusuna verildi.

- Dünya Sağlık Örgütü Genel Direktörü Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen Gaziantep'e geldiğini açıkladı. Ghebreyesus, "Dr. Hans Kluge ve ben, DSÖ'nün Türkiye'deki tüm insanlar için iyileşme ve sağlık konusundaki dayanışmasını ve desteğini yeniden teyit edeceğiz" ifadelerini kullandı.

-Jeofizik Yüksek Mühendisi Prof. Dr. Övgün Ahmet Ercan, sosyal medyadan yaptığı paylaşımı nedeniyle "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçundan gözaltına alındı.

-Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı görevlerini yürüten Onursal Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu, hayatını kaybetti.

Mart

1-İstanbul'da MİT ve emniyet ekiplerince düzenlenen operasyonda, terör örgütü DEAŞ'ın kilit isimlerinden, örgüt adına 2014-2018 yılları arasında Telabyâd, Münbiç ve Rakka'da sözde kadılık görevi yürüten Abu Huzeyfe kod adlı terörist ya kalandı.

-Yunanistan'da meydana gelen tren kazasında 32 kişinin halatını kaybetti. 85 kişinin yaralandığı bildirildi.

- FIFA Yılın En İyi Erkek Futbolcusu ödülünü, Paris Saint-Germain'in (PSG) Arjantinli oyuncusu Lionel Messi kazandı.

-Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri, ülkesinin yardım malzemesi taşıyan "El Hürriye" gemisinin yanaştığı Mersin Uluslararası Limanı'nda Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile görüştü. Bakanlar, ilişkileri geliştirme mesajı verdi.

-Emeklilikte Yaşa Takılanlarla (EYT) ilgili düzenlemeleri içeren Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı.

-Türkçede 'Aşka Övgü', 'Sonsuz Düşünce', 'Gerçek Mutluluğun Metafiziği' gibi kitaplarıyla tanınan, çağımızın büyük filozoflarından Alain Badiou, depremlerin ardından Türkiye'ye destek mesajı gönderdi. Fransız filozof mesajında "Türklerin yası bizim yasımızdır. Biz orada insanlığımızın, hiçbir kötülük yapmadığı halde bir haksızlıkla, kötülükle sarsılmış kederli bir parçasını kaybettik" dedi.

-Nijerya'da iktidar partisi Tüm İlericiler Kongresi (APC) adayı Bola Ahmed Tinubu 8 milyon 794 bin 726 oy ile yeni devlet başkanı seçildi.

-Dünya Müslüman Alimler Birliği Genel Sekreteri Ali Muhyiddin el-Karadağı, Türkiye'de meydana gelen depremler nedeniyle Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'a geçmiş olsun ziyaretinde bulundu.

2-Yunanistan'ın Larissa kenti yakınlarında meydana gelen tren kazası faciasında can kaybı 43'e yükseldi, yaralı sayısı ise 72 olarak açıklandı.

-Türkiye'de şehirlerin başta deprem olmak üzere sel ve kuraklık gibi afetlere daha hazırlıklı hale getirilmesi için oluşturulan Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli'nin ilk toplantısı yarın İstanbul'da Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Ofisi'nde yapılacak. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Dünya Bankası Türkiye Direktörü Humberto Lopez ve Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut ile ayrı ayrı bir araya geldi.

-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, G20 Dışişleri Bakanları Toplantısı için gittiği Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de Kanadalı, Meksikalı, Avustralyalı ve İngiliz mevkidaşlarıyla bir araya geldi.

-Almanya Dışişleri Bakanlığı, İran'ın, Tahran Büyükelçiliklerinde çalışan 2 diplomatı istenmeyen kişi ilan etme kararına tepki gösterdi.

-Fazıl Say ve Serenad Bağcan, depremzedeler için 4 Mart'ta sahne alacak. Konserin gelirleri ise 'Bir Kira Bir Yuva' kampanyasına aktarılacak. Biletler bin lira olarak belirlenirken tek fiyattan satışa sunuldu.

-Vietnam Ulusal Meclisi, Nguyen Xuan Phuc'un ocakta istifa etmesinin ardından, Vo Van Thuong'u ülkenin yeni devlet başkanı olarak seçti. Thuong, "Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti ülkesine, halkına ve Anayasası'na tamamen sadık kalacağı" sözünü verdi.

-Filistinli çocuklar, Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenler için Gazze Limanı'ndaki Mavi Marmara Şehitleri Anıtı anma etkinliği düzenlendi. Etkinlikte Türkiye bayrakları taşındı.

- İspanyol korku sinemasının önemli isimleri arasında gösterilen yönetmen Eugenio Martin, hayatını kaybetti.

-Ekşi sözlük erişim engeli kararı an itibariyle mahkeme tarafından kaldırıldı.

3-Silivri Cezaevi'nde tutuklu bulunan 91 yaşındaki Emekli Orgeneral Ahmet Çörekçi ile 75 yaşındaki Emekli Tuğgeneral İdris Koralp'in cezaları, Resmi Gazete 'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırıldı.

-AFAD Deprem Dairesi, Malatya'nın Pütürge ilçesinde 3.9 büyüklüğünde bir deprem meydana geldiğini duyurdu.

-Kamboçya'da muhalefet lideri Kem Sokha, "vatana ihanet"ten hapis cezasına çarptırıldı. -Japonya'da, intihar eden öğrencilerinin sayısı 2022'de şimdiye kadarki en yüksek seviyesini gördü.

-Yunanistan'da Larisa kentine bağlı Tembi bölgesinde meydana gelen tren kazasında ölü sayısı 46'ya çıkarken

faciayla ilgili tepkiler yoğunlaşıyor. Demir yolu çalışanları bugün iş bırakırken, sendikalar eylem çağrıları yapıyor.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, depremden etkilenen 11 il ve bağlı yerleşim yerlerinde, şahsına yönelik hakaretler nedeniyle açılan soruşturma ve kovuşturmalarda şikâyetten vazgeçti.

-Emeklilikte yaşa takılanlarla (EYT) ilgili düzenlemeleri içeren Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Grammy ödüllü saksafoncu ve besteci Wayne Shorter, hayatını kaybetti.

- Türkiye'yi yasa boğan Maraş depreminin vurduğu illerden Hatay'da en büyük kayıplardan biri Mustafa Kemal Üniversitesi'nde yaşandı. 35 akademik, 23 idari, 32 işçi/sözleşmeli personel ve 105 öğrenci olmak üzere toplam 195 kişi hayatını kaybetti.

4-Resmî Gazete 'de yayımlanan karara göre, Çin Büyükelçiliğine İsmail Hakkı Musa atandı.

-Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı'nın kurulmasını içeren kanun teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı.

-Slovakya'da mahkeme, 2017'de Kur'an-ı Kerim yakan Sheila Szmerekova'yı üç yıl hapse mahkûm etti.

-Malezya'nın bir kısmını esir alan aşırı yağmur sele neden oldu. Yetkililer, 10 binlerce kişinin evinden olduğunu açıklarken, en az 4 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi. Meteoroloji uzmanları ise, yağmurun daha da şiddetleneceğini açıkladı.

- Endonezya'nın başkenti Cakarta'daki akaryakıt deposunda çıkan yangında ilk belirlemelere göre 2'si çocuk 17 kişi hayatını kaybetti.

- Filipinler'in Negros Oriental eyaletinin valisi Roel Degamo ve beraberindeki 5 kişi, uğradıkları silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti.

5-Bulgaristan'da düzenlenen Dan Kolov-Nikola Petrov Turnuvası'nın üçüncü gününde milli güreşçiler Yasemin Adar ve Ahmet Duman, altın madalya aldı.

- Bangladeş'te bir oksijen tüpü dolum tesisinde meydana gelen patlama sonucu 6 kişi hayatını kaybetti, 25 kişi yaralandı.

- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezince, Kahramanmaraş merkezli depremlerle ilgili 3-4 Mart Dezenformasyon Bülteni yayımlandı. -Vefat eden yazar Emine Işınsu adına ihdas edilen roman ödülüne 141 eser başvurdu. Kazanan eser, Alev Alatlı, Belge Ercilasun, Belkıs Altuniş Gürsoy, İlber Ortaylı ve A. Yağmur Tunalı'dan oluşan jüri değerlendirmesinin ardından yazarın doğum günü olan 17 Mayıs'ta ilan edilecek.

-İstanbul'un yeni görsel sanatlar merkezi Artizan Sanat sınırları aşan bir sergiyi sanatseverlerle buluşturdu. Afganistanlı Vega Moqarabi'nin fotoğraflarından oluşan 'Perdeyi Aralamak: Afganistan'ın Kadınları' sergisi ziyaretçilerine Afgan kadınlara dair kalıplaşmış yargıların ötesine geçerek içeriden bir bakış sunuyor.

-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat'ta meydana gelen depremlerden etkilenen illerde 1 milyon 728 bin binanın incelendiğini, 227 bin 27 binanın yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlı olduğunun tespitini yaptıklarını bildirdi.

- Kahramanmaraş merkezli depremlerde yıkılan ya da imara aykırı değişiklik tespit edilen binalarla ilgili soruşturmalarda 93'ü müteahhit, 123'ü yapı sorumlusu, 13'ü yapı sahibi ve 18'i binada değişiklik yapan olmak üzere 247 şüpheli tutuklandı.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu,

Bursaspor- Amedspor karşılaşmasında yaşanan olaylara ilişkin yazılı açıklamalarda bulundu. Soylu, Bursaspor maçı öncesi sahaya çıkan Amedspor'lu oyunculara taraftarlar pet şişe, çakmak gibi zarar verici maddelerle saldırdı. Aynı zamanda siyasi anlamları olan Beyaz Toros görseli, Yeşil lakabıyla bilinen Mahmut Yıldırım'ın posterleri de stada asıldı. Bu görsellerin stada sokulmasında zafiyet gösteren kamu görevlileri ile ilgili soruşturma başlatılmış ve ilgili kamu görevlileri açığa alınmıştır" dedi.

6-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde polis aracına düzenlenen intihar saldırısında 9 emniyet mensubu hayatını kaybetti, 11'i yaralandı.

-Dışişleri Bakanlığı'na çağrılan ABD'nin Ankara Büyükelçisi Flake'den, ABD Genelkurmay Başkanı Milley'ın Suriye'nin kuzeydoğusuna yaptığı ziyarete ilişkin izahat istendi.

-İran'ın resmi ajansı IRNA'nın haberinde, Urumiye kentindeki Elborz Caddesi'nde yer alan kız yurdunda kalan 450 öğrenciden birçoğunun, gece saatlerinde henüz içeriği belirlenemeyen bir gazdan zehirlendiği belirtildi.

-CHP, İYİ Parti, DEVA Partisi, Gelecek Partisi, Saadet Partisi ve Demokrat Parti'nin oluşturduğu Altılı Masa, bugün gerçekleştirdiği 14. toplantısında, Millet İttifakı'nın cumhurbaşkanı adayı, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu olarak belirlendi.

-Endonezya'nın Natuna Adaları'nda toprak kayması felaketinde 11 kişi hayatını kaybetti en az 50 kişi kayboldu.

7-Ankara'da terör örgütü DEAŞ'a yönelik düzenlenen operasyonda 18 şüpheli gözaltına alındı.

-Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği (TDED), geliri depremden etkilenen afetzedeler için kullanılmak üzere "Hikâye Okulu" programını hayata geçirdi. Abdullah Harmancı, Yıldız Ramazanoğlu, Naime Erkovan, Özlem Metin ve Güray Süngü'nün vereceği dersler, çevrim içi olarak yapılacak.

-CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, partisinin grup toplantısında konuştu. Partililere veda etmek üzere kürsüye çıktığını söyleyen Kılıçdaroğlu, helallik istedi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Sierra Leone Cumhurbaşkanı Julius Maada Bio ile de Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde bir araya geldi. Basına kapalı gerçekleşen görüşme yaklaşık 1 saat sürdü. Görüşmenin ardından açıklama yapılmadı.

-Kazakistan'da kamuya açık alanlarda küfredenlere ağır ceza kararı ülkede bugünden itibaren küfredenlere verilecek cezaları ağırlaştıran yenilenmiş İdari Suçlar Yasası yürürlüğe girdi.

-1729'da İbrahim Müteferrika matbaasında basımı yapılan ilk kitap olarak kayıtlara geçen "Vankulu Lügatı " İSİMLİ kitabı, Küçükçekmece Belediye müzesinde sergileniyor,

Küçükçekmece Belediyesi İmzalı ve İlk Baskı Kitaplar Müzesi'nde, yazarı tarafından imzalı ve ilk basım eserleri kitapseverlerle buluşturuyor.

8-İstanbul'da kişisel verilerini ele geçirdikleri kişinin telefon hattını kullanarak mesajlaşma uygulaması üzerinden arkadaşlarını dolandırdıkları belirlenen 4 şüpheli tutuklandı.

-İstanbul merkezli 8 ilde FETÖ/PDY mensuplarına yönelik operasyon düzenlendi. Operasyonda hala görevdeki askeri personellerin de aralarında bulunduğu 25 şüpheli gözaltına alındı.
-İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından 7-18 Nisan tarihlerinde gerçekleştirilecek 42. İstanbul Film

Festivali'nin Sinema Onur Ödülü sahipleri belirlendi. Festival tarafından sinemaya gönül ve emek veren isimlere takdim edilen Sinema Onur Ödülleri bu yıl iki usta sinema ve tiyatro oyuncusu, Kayhan Yıldızoğlu ile Nevra Serezli'ye verilecek.

9-İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan, devrim muhafızları tarafından Adıyaman'da kurulan çadır kent ile AFAD'ın kurduğu konteynır kenti ziyaret etti. Ziyaret sırasında bir açıklama yapan Abdullahiyan, felaketlerde İran ve Türkiye'nin hep yan yana olduğunu dile getirdi.

-İstanbul ve Ankara'da FETÖ'ye yönelik operasyon düzenlendi. Belirlenen adreslere yapılan eş zamanlı baskınlarda 11 şüpheli gözaltına alındı.

- Kocaeli'de polis ekipleri, 4 ilde 35 evden 8 milyon liralık hırsızlık yapan 'Altın Kızlar' çetesine operasyon düzenledi, 25'i kadın, 41 kişi gözaltına alındı. -Damdaki Kemancı filminde Tevye karakterini canlandıran ve bu rolüyle Türkiye'de de ün kazanan ünlü aktör Chaim Topol'ün dün 87 yaşında hayatını kaybetti.

-İsrail 2022'de 9 Filistinli kadın öldürdü.

10-Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, HDP'nin kapatılması istemiyle AYM'de açılan davada, partinin Hazine yardımı bulunan hesaplarına 5 Ocak'ta bloke konulmasına karar verilmişti. AYM Genel Kurulu tarafından bugün ele alındı. AYM, HDP'nin hazine yardımı hesabına tedbiren konulan bloke kararını oy çokluğuyla kaldırdı. Mevzuata göre HDP'ye bu sene 179 milyonu 10 Ocak'a kadar olmak üzere 539 milyon TL Hazine yardımı yapılacaktı. -Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı, Bayındırlık Bakanı, Orman Bakanı ve Milli Savunma Bakanı olarak görev yapan Vefa Tanır hayatını kaybetti.

-Almanya'nın Hamburg kentinde bir kiliseye silahlı saldırı düzenlendi. İlk belirlemelere göre, 7 kişi hayatını kaybederken 8 kişi de yaralandı.

-Maraş merkezli deprem felaketi sonrası Türkiye'deki sismik hareketlilik sürerken olası İstanbul depremine hazırlık başladı. Uzmanların tehlikeli ve güvenli ilçeleri işaret etmesinin ardından deprem korkusu saran İstanbullular Çekmeköy'e taşınmaya başladı.

-Gazeteci ve tiyatro eleştirmeni Hami Çağdaş 70 yaşında İstanbul'da hayatını kaybetti.

- YSK Başkanı Ahmet Yener, "Yüksek Seçim Kurulumuz yapmış olduğu toplantıda, 14 Mayıs 2023 tarihini Cumhurbaşkanlığı ve 28'inci Dönem Milletvekilliği seçimlerinin yapılma tarihi olarak belirlemiştir. Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci tura kalması halinde de seçim tarihi olarak 28 Mayıs 2023 tarihi belirlenmiştir" dedi.

-Kahramanmaraş merkezli depremlerin vurduğu illerden Adıyaman'da, Vali Mahmut Çuhadar sağlık sorunları nedeniyle görevi bıraktığını açıkladı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Litvanya Cumhurbaşkanı Gitanas Nauseda ile bir araya geldi. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki görüşme, basına kapalı olarak gerçekleştirildi. - Gazeteci İsmet Demirdöğen, Ankara'da bir süredir yoğun bakımda tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

11-Çin'de ülkenin yeni başbakanı, Çin Komünist Partisi (ÇKP) Daimi Komitesi üyesi, eski Şanghay Parti Sekreteri Li Çiang oldu.

-İzmir Kitap Fuarı, 11-19 Mart arasında yapılacak. Fuarda 300'e yakın yayınevi, 150 etkinlik İzmirlilerle buluşuyor. Girişin ücretsiz olduğu fuarda deprem bölgesi için 'Askıda Kitap Kampanyası' da düzenleniyor. Fuarda ayrıca Türk

edebiyatı ve sinemasından Orhan Kemal, Rıfat Ilgaz, Haldun Taner, Attila İlhan, Necati Cumalı, Yılmaz Güney, Erden Kıral ve Yusuf Kurçenli gibi usta isimleri de anılıyor.

- Eski Malezya Başbakanı Muhyiddin Yasin, görev yaparken yolsuzluğa karışmak ve kara para aklamak suçlarından yargılanmaya başlandı.

-Kahramanmaraş'tan çıkan dünya markası Mado'nun kurucusu üç kardeşin en büyüğü Mehmet Kanbur, fabrikanın nizamiyesinin karşısına yerleştirilen iki odalı konteynerde kalıyor.

-Ünlü oyuncu Robert Blake, hayatını kaybetti.

-İran ile Suudi Arabistan yedi yıl aradan sonra diplomatik ilişkilerin yeniden başlatılması ve büyükelçiliklerin karşılıklı olarak açılması konusunda anl aştı.

-Belçika hükûmeti Çin menşeili sosyal medya uygulamasına karşı yeni önlem aldı. Buna göre devlet memurları artık TikTok kullanamayacak.

12-İran'ın Tebriz kentindeki bir binada meydana gelen patlama nedeniyle 5 kişi öldü, 2 kişi yaralandı.
-Seçime girme yeterliğine sahip partilere ilişkin YSK Kararı Resmî Gazete 'de yayımlandı. Buna göre, 14 Mayıs'taki seçime 36 siyasi parti katılacak.

-İçişleri Bakan Süleyman Soylu, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 47 bin 932 kişinin nüfusta ölüm tescil işlemlerinin gerçekleştirildiğini, bunların 6 bin 265'inin yabancı uyruklu olduğunu bildirdi.
-Devlet sanatçısı piyanist ve eğitimci Ayşegül Sarıca hayatını kaybetti.

–Hür Dava Partisi (HÜDA PAR) Genel Başkanı Zekeriya Yapıcıoğlu, aday çıkarmayacağını ve seçimlerde AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı destekleyeceklerini duyurdu.

– Seçim yasakları açıklandı. Buna göre; seçim günü saat 06.00'dan gece 24.00'a kadar alkollü içki satışı yasak olacak. Emniyet ve asayişi korumakla görevli olanlar dışında yerleşim yerlerinde kimse silah taşıyamayacak. Seçim günü kahvehane, kıraathane ve internet kafe gibi bütün umumi eğlence yerleri kapalı olacak. Eğlence yeri niteliğindeki lokantalarda yalnızca yemek verilebilecek. Seçim günü saat 18.00'dan sonra düğünler yapılabilecek. YSK'nın kararlarına göre saat 18.00'a kadar basın yayın organlarında seçimler ve sonuçlarına ilişkin haber tahmini ve yorum yapılması yasak olacak. Saat 18.00 ile 21.00 arasında ise YSK tarafından seçime ilişkin verilecek haber ve tebliğler yayımlanabilecek.

-İran'da çoğunlukla kız okullarında yaşanan ve ülkede protestolara yol açan toplu zehirlenme vakalarıyla ilgili 100'den fazla kişinin tespit edilerek gözaltına alındığı bildirildi.

-Deprem mağdurlarına yardım için hat sergisi açan usta sanatçı Muhammet Mağ "Belki kalplere dokunur diye hat sanatıyla 'Bu da geçer ya hu' sözünü kaleme aldım. Bu söz, depremin acısını yaşadığımız bugünlere denk düşüyor. Bizim kültürümüzde sabır bir kriz yönetimidir" diyor.

-İran'da ayrılıkçı Nidal Hareketi lideri Habib Ferecullah Cab hakkındaki idam kararı onandı.

13-AFAD'dan alınan bilgiye göre, saat 04.34'te Malatya Pütürge'de 4,7, saat 05.24'te ise Hatay Hassa 4,4 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-95'inci Oscar Ödülleri, Los Angeles'ta bulunan Dolby Tiyatro'sunda gerçekleşen törenle sahiplerini buldu. En İyi Film Ödülü, "Her Şey Her Yerde Aynı Anda" filminin oldu. En İyi Erkek Oyuncu ödülünü Brendan Fraser, En iyi Kadın Oyuncu ödülünü ise Michelle Yeoh aldı.

-Madagaskar'da düzensiz göçmenleri içinde barındıran teknenin batması sonucu 22 kişi hayatını kaybetti.

–Türk Gençlik Vakfı kurucularından Dr. Abdülkadir Sezgin vefat etti.

- Hem romanları hem de denemeleriyle tanınan Nobel Ödüllü Japon yazar Kenzaburo Oe, 88 yaşında hayatını kaybetti.

14- Şırnak İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı tarafından PKK/KCK ve FETÖ/PDY terör örgütlerine yönelik devam eden operasyonlar sonucunda 10 şüpheli gözaltına alındı.
-İran'da Hicri Şemsi takvime göre yılın son çarşamba gecesi yapılan 'Çarşamba Suri' etkinliklerinin hazırlık ve erken kutlamaları esnasında meydana gelen kazalarda 15 kişi hayatını kaybederken, 372 kişi yaralandı.

15-Şanlıurfa'da son yılların en yoğun yağışı sele neden oldu. Caddeler göle döndü, otomobiller sürüklendi. Şanlıurfa Valiliği, dere ve kanal yataklarından uzak durulmasını, bodrum katlarda yaşayanların evlerini boşaltmasını istedi. Sağanağın etkili olduğu bir diğer il olan Adıyaman'da ise bir bahçeye kurulan konteynerin suya kapılması sonucu 14 kişi hayatını kaybetti, 4 kişi kayboldu.
-Fransa'da temizlik görevlilerinin greve gitmesi nedeniyle Paris, çöp şehre dönüştü. Binlerce ton çöp başkent sokaklarına beklerken hamam böcekleri konusunda uyarı yapıldı.

-İran İslam Devrimi'nin 44'üncü yıl dönümü kapsamında ilan edilen aftan şu ana kadar 82 bin kişi faydalandı.

-İzmir'in Aliağa ilçesinde polisin gerçekleştirdiği uyuşturucu operasyonunda 530 adet sentetik hap ele geçirildi.

-Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Konseyi üyeliklerine ise 6742 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Japonya Hükûmeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşma'nın 5'inci maddesi gereğince Prof. Dr. İsmail Demir, Prof. Dr. İbrahim Kalın, Dr. Yener Mehmet Sonuşen, Prof. Dr. Mehmet Naci İnci ve Prof. Dr. Erol Özvar'ın ataması yapıldı.
-Yazar İhsan Eliaçık'ın hakkında basım, dağıtım yasağı ve toplatma kararı verilen Kur'an meali 'Yaşayan Kur'an' kitabının yasağı kaldırıldı. Eliaçık'ın karara yaptığı itirazın ardından mahkeme kitaba getirilen söz konusu yasakların kaldırılması kararını verdi.

-Suudi Arabistan'ın Taif kentinde 'kum şeytanı' olarak adlandırılan bir hortum meydana geldi. Tarım arazisinde oluşan ve metrelerce yüksekliğe ulaşan hortum, çevredeki araçların büyük hasar almasına yol açtı. Hortum nedeniyle havalanan toz ve taşlar etrafa saçılırken, hortumun kısa sürede etkisini kaybettiği belirtildi.

-Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edildi. Kanuna göre, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu kurulacak.

-Sağlık eski Bakanı Dr. Cevdet Aykan 98 yaşında hayatını kaybetti.

- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad ile başkent Moskova'da bir araya geldi.

16-Şanlıurfa ve Adıyaman'daki sel felaketinde, Şanlıurfa'da 13, Adıyaman'da 2 kişi hayatını kaybetti. Bölgede arama çalışmaları sürüyor.

-Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket

Mirziyoyev, Türkiye ve Özbekistan arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine yaptığı katkılardan dolayı Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a "Dostluk Nişanı" takdim etti.

- Kayseri'de taekwondo sporunda büyük emekleri olan, birçok sporcu yetiştiren milli antrenör Emir Soyer hayatını kaybetti.

-Başkan Erdoğan, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Caparov ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde bir araya geldi.

-İstanbul'da terör örgütleri IŞİD, HTŞ ve El Kaide'ye yönelik operasyon düzenlendi. Operasyonlarda 13 şüpheli gözaltına alındı.

-Hafız, Hattat ve Bestekâr Kemal Batanay'ın 66 yıl önce bestelediği Mevlid-i Şerif ilk defa seslendirildi.
-Çin'de 2003 yılında yaşanan SARS salgınının üzerini örtmeye çalıştığını ortaya çıkaran askeri cerrah Jiang Yanyong, 91 yaşında zatürre nedeniyle hayatını kaybetti.

17-İstanbul'da uyuşturucu satıcılarına yönelik düzenlenen 'Kökünü Kurutma Operasyonu'nda yakalanan 161 zanlı, adliyeye sevk edildi.

-*Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Zirvesi'nin ardından 16 maddelik ortak bildiri beş dilde imzalanarak yayımlandı. Bildiride "Türk Devletleri Teşkilatı Sivil Koruma Mekânizmasının Kurulmasına İlişkin Anlaşma'nın imzalanması talimatı verildiği kaydedildi.

- Romanya'da düzenlenen Avrupa 23 Yaş Altı Güreş Şampiyonası'nda 68 kiloda mücadele eden milli sporcu Nesrin Baş altın madalya elde etti.
-İstanbul ve 4 ildeki icra müdürlüklerinde, taşınmaz satışı ihalelerine katılmak isteyen kişileri tehditle vazgeçirerek, anlaşmalı kişilerin kazanmasını sağlayıp haksız kazanç elde ettikleri belirlenen 60 kişi gözaltına alındı.

-Bağımsız Türkiye Partisi'nin (BTP) Kurucu Genel Başkanı olan Prof. Dr. Ata Selçuk geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybetti.

-Freddy Kasırgası'nın vurduğu Malavi'de hayatını kaybedenlerin sayısı 326'ya yükseldi. Ülkede 14 gün ulusal yas ilan edildi.

18-Rol aldığı sayısız film ve diziyle tanınan, ABD'li usta oyuncu Lance Reddick hayatını kaybetti.
-AFAD'ın verilerine göre saat 08.14'te Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesi merkezli 4.6 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi. Deprem, yerin 7 kilometre derinliğinde gerçekleşirken, kentte ve çevre şehirlerde yaşayan vatandaşlar tarafından hissedildi.

-Fransa'da hükûmetin tartışmalı emeklilik reformunu Ulusal Meclis'te oylamaya sunulmadan geçirmesine tepki gösteren protestolar, başkent Paris'te sokaklara indi. Protestocularla kolluk kuvvetleri arasında gerilim artarken, 61 kişi gözaltına alındı.

–Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinistö ile bir araya gelen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Finlandiya'nın NATO'ya katılımına onay demesi üzerine tarafından imzalanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulduğu açıklandı.

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu, Jeanette Winterson'ın 'Vişnenin Cinsiyeti' romanını "muzır" ilan etti.

–Meksika'nın başkenti Mexico City'de kartelin silahlı elemanları polise saldırdı. Çatışma sonucu 3 polis memuru hayatını kaybetti, 1 polis yaralandı.

-İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın koordinesinde, İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele, Organize Suçlarla Mücadele ve İstihbarat şube müdürlükleri FETÖ/PDY'ye yönelik 'Gazi Turgut Arslan' adı verilen İzmir merkezli

İstanbul, Ankara, Samsun ve Muğla'da düzenlenen operasyonda, 40 adrese eş zamanlı baskın yapıldı. Operasyonda, haklarında yakalama kararı bulunan 54 kişiden 47'si gözaltına alındı.

–Zeytinburnu Belediyesi Bilgi Evleri ve Zeytinburnu Gençlik Merkezi'nin bu yıl 8'incisini düzenlediği ve toplam 2 bin 866 eserin kıyasıya yarıştığı 'Öykü Yarışması'nın kazananları belli oldu.

19-Ekvador'un güneyindeki Balao kenti yakınlarında meydana gelen 6,7 büyüklüğündeki depremde en az 14 kişi hayatını kaybetti.

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Türkiye Foto Muhabirleri Derneğinin düzenlediği fotoğraf yarışması sonuçlandı. '100. Yılda Türk Kadını' temalı yarışmanın kazananı, annesi koronavirüse yakalanan bebekle ilgilenen hemşire karesi oldu.

-Meteoroloji, 15 il için turuncu ve sarı kod uyarısında bulundu. Deprem bölgesinde kuvvetli yağış beklendiğine dikkat çeken yetkililer, ani sel, su baskını, yıldırım, yerel dolu yağışı, yağış anında kuvvetli rüzgâr, hortum ve ulaşımda aksamalar gibi olumsuzluklara karşı yurttaşları uyardı.
-Bangladeş'te yolcu otobüsünün şarampole yuvarlanması sonucu ilk belirlemelere göre 19 kişi hayatını kaybetti.

-Çanakkale'de Gelibolu Yarımadası Tarihi Alanı'ndaki Şehitler Abidesi'nde düzenlenen törene ,Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanı Mustafa Şentop, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Derya Yanık, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ile AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş katıldı.
-Uluslararası Irk Ayırımına Karşı Mücadele Günü vesilesiyle Londra'da düzenlenen eyleme binlerce kişi katılarak ırkçılığı ve hükûmetin göçmen yasasını protesto ederek yasanın geri çekilmesini istedi.
-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu Mısır'a gitti. Çavuşoğlu, 11 yıl aradan sonra Türkiye'den Mısır'ı ziyaret eden ilk dışişleri bakanı oldu.

-Türkiye'de ilk kez gerçekleştirilen uluslararası yol koşusu Winter Run İstanbul, soğuk havaya rağmen 18 ülkeden 3 bine yakın sporcunun katılımıyla düzenlendi.

-Afrika sahillerinde etkili olan kasırga nedeniyle şu ana kadar hayatını kaybedenlerin sayısı 520'yi aştı.
20-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının, 2011-2013 yılları arasında yapılan bazı merkezi sınavlarda, soruların usulsüz alınarak (FETÖ) mensuplarına dağıtılmasına ilişkin soruşturması kapsamında 19 şüpheli gözaltına alındı.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, dün Balıkesir Bandırma'da Türkiye'nin ilk Bor Karbür Üretim Tesisi' nin açılışını yaptı.

-Dört göçmen sanatçının otobiyografik hayat hikâyesinin yedi farklı dilde (Türkçe, İngilizce, Farsça, Ukraynaca, Rusça, Lingala, Fransızca) anlatıldığı Diyalog Projesi – İstanbul, 16 Mart akşamı, Pera Müzesi'nde ilk kez sahnelendi.

-Van'da HDP tarafından düzenlenen nevruz kutlamalarında terör örgütü propagandası yaptıkları ve polislere taş attıkları belirlenen 34 kişinin gözaltına al ındı.

-Afganistan'da iktidarı ele geçiren Taliban, kadrolarındaki liyakatsız atamalara gelen tepkilerin ardından, bundan sonra hükûmet yetkililerinin akrabalarını devlet kadrolarına atamamasını kararlaştırdı.

-Afyonkarahisar'ın Başmakçı İlçe Belediye Başkanı Ayhan Gönüllü (56), kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

21-Güney Amerika ülkesi Peru'da tropik Yaku Kasırgası'nın yol açtığı seller nedeniyle 65 kişi hayatını kaybetti, 5 kişi kayboldu.
-Milli Savunma Bakanlığı, askerlikle ilgili iş ve işlemlerin artık e-Devlet üzerinden yapılabileceğini duyurdu.

-Resmi Gazete 'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararnamesiyle Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle evleri ağır ve orta hasar alan afetzedelerin elektrik ve doğalgaz borçları silindi.
22-Âşık Veysel adına Bursa'da özel bir konser düzenlendi. Bursa Büyükşehir Belediyesi organizasyonu ile geliri depremzedelere bağışlanacak Türk Halk Ozanı Âşık Veysel anısına, "Kara Toprak" konulu konser düzenlendi.

-Tanzanya'da 5 kişinin Ebola'nın akraba türü olduğu belirtilen Marburg virüsünden ötürü hayatını kaybettiği belirtildi.

-Su seferberliği kapsamında hayatın hemen her alanında çalışmalar yürüten Tarım ve Orman Bakanlığı, farkındalığın artırılması amacıyla hazırladığı "suverimliligi.gov.tr" internet sitesini hizmete sundu.

-Amerikan Basketbol Ligi (NBA) ekibi New York Knicks'in efsane oyuncularından Willis Reed, 80 yaşında hayatını kaybetti.
-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Adana'da uyuşturucu ile mücadele kapsamında düzenlenen 45'inci 'Kökünü Kurutma Operasyonu'nu yönetti. Soylu, emniyet ve jandarma güçlerinden 2 bin 218 personelin katılımıyla gerçekleştirilen operasyonda 212 şüphelinin gözaltına alındığını duyurdu.
-İzmir'de TEM Şube polisleri tarafından düzenlenen operasyonda aralarında HDP'li yöneticilerin de bulunduğu çok sayıda kişi gözaltına alındı.

- 5 kadın sanatçının '1002. Gece' adlı çağdaş sanat sergisi İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür AŞ'nin Taksim Sanat galerisinde ziyarete açıldı. Sergi, 23 Nisan'a kadar Taksim metro girişinde yer alan Taksim Sanat'ta ücretsiz.

-Afganistan - Pakistan sınırında meydana gelen depremde şu ana kadar 12 kişi hayatını kaybetti en az 120 kişi de yaral andı.

-Devlet Başkanı Muhammed bin Zayid Al Nahyan, hükümlülerin topluma kazandırılması ve ailelerinin üzerindeki yükün hafifletilmesi kapsamında çeşitli suçlardan hüküm giymiş, hapishane ve ıslahevinde bulunan 1025 kişi affedildi.

23-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip, katıldığı bir televizyon programında en düşük emekli maaşının 7 bin 500 lira olacağını açıkladı.

-Tunus açıklarında düzensiz göçmenleri taşıyan teknenin batması sonucu 5 kişinin hayatını kaybettiği, 28 kişinin ise kayıp olduğu duyuruldu.

-Resmî Gazete 'de yayımlanan atama ve görevden alma kararlarına göre, Malezya Büyükelçisiyken 7 ay önce Dışişleri Bakanlığı Dış Politika Danışma Kurulu üyeliğine atanan Merve Kavakçı görevden alındı.

-BM Genel Sekreteri Guterres, "Kaybedecek vaktimiz yok. Suyu sürdürülebilir bir şekilde yönetmek, korumak ve herkese eşit erişim sağlamak için harekete geçelim." çağrısını yaptı.
-Oscar ödüllü yönetmen Peter Werner, 76 yaşında hayatını kaybetti.

-ABD'nin New Jersey eyaletinde bir ilk meydana geldi. Eyalet Valisi Phil Murphy'nin Eyalet Yüksek Mahkemesi'ne aday gösterdiği Nadia Kahf, ülkesinin ilk başörtülü yargıcı Kur'an-ı Kerim üzerine yemin ederek görevine başladı.

-Osmanlı döneminde uygulanan ezan, kamet, Kur'an-ı Kerim, ilahiler, kasideler

ve duaların okunduğu ramazan ayının geleneklerinden *"Enderun usulü teravih"*, bu yıl 15 farklı ilçede 44 camide kılınacak.

24-İtalya'nın Biella kentindeki cezaevinde 3 mahkûma işkence yaptıkları gerekçesiyle 23 cezaevi polisi görevden uzaklaştırıldı.

-İspanya'nın Valencia kentinin yakınlarında meydana gelen büyük orman yangınında binden fazla kişinin evlerinden tahliye edildiği, "yüksek tehlikeli düzeyde" alarm verdi. Merkez üssü İran'ın Khoy kenti olan 5.6 büyüklüğünde ve 7 kilometre derinliğinde bir deprem meydana geldi. Saat 06.16'da gerçekleşen deprem, Van ve Hakkâri'de de hissedildi.

-Balyoz davasında Yargıtay'ın bozma kararının ardından yeniden yapılan yargılanan, Eski 1. Ordu Komutanı Emekli Orgeneral Çetin Doğan'a 6 yıl 8 ay hapis cezasına mahkûm oldu.

-Yaptığı keşif gezileriyle küresel ısınmadan insanların sorumlu olduğunu kanıtlamaya yardımcı olan ünlü buzul bilimci Claude Lorius 91 yaşında hayatını kaybetti.

-Kudüs Milletvekili Muhammed Ebu Tayr, İsrail zindanlarındaki 20 aylık esaretinden sonra serbest bırakıldı.

- İstanbul Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü tarafından hazırlanan "En Güzel İsimler: Esmaü'l Hüsna" Sergisi Esmaü'l Hüsna'yı oluşturan Yüce Allah'ın 99 adının ebru, seramik ve el nakışsı sanatlarıyla yazılarak İstanbul Lale Vakfı'nda açıldı.

- Gazeteci ve yazar Orhan Karaveli hayatını kaybetti .

25-İngiltere'nin başkenti Londra'nın en çok ziyaret edilen müzelerinden Victoria ve Albert'te toplu iftar programı düzenlendi.

-Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, halk ozanı büyük üstat Âşık Veysel'i vefatının 50. yılında özel bir konserle andı. Sanat'ta açıldı.

-Kazlıçeşme Sanat, Ramazan ayının ruhuna ve geleneğine hitap eden sergide hat sanatını günümüzde icra eden hattatların kapsamlı ve seçkin eserleri yer alıyor.

-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca (BDDK), Hayat Finans Katılım Bankası AŞ'ye ile, Asır Yatırım Bankası AŞ ile Ziraat Dinamik Banka AŞ'nin kurulmasına izin verilmesi kararı alındı.

-İran'ın kuzeybatısındaki Batı Azerbaycan eyaletine bağlı Hoy kentinde meydana gelen depremde yaralı sayısı 165'e yükseldi.

-İsviçre merkezli Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) tarafından 2007 yılında iklim krizine farkındalık yaratmak için başlatılan ve yıllar içinde giderek yayılan 1 saatliğine ışıkları kapatma etkinliğinde bu yıl, Türkiye'deki ışıklar 20.30'da deprem felaketinde yaşamını yitirenleri anmak için kapatıldı.

-AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "Danimarka'da İslam düşmanı faşist bir grup tarafından kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'e ve şanlı Türk bayrağına karşı yapılan saldırıyı ve provokasyonu lanetliyoruz. Değerlerimize yapılan tüm saldırılarla en güçlü şekilde mücadele etmeye devam edeceğiz.

-ABD'de hortumlar Mississippi ve Alabama'yı vurdu. Mississippi'de bir gün içinde meydana gelen 10'dan fazla hortum kasabaları yerle bir etti, onlarca yıllık ağaçlar kökleriyle birlikte yerinden söküldü, birçok araç devrildi. Felakette toplam can kaybı ise 26'ya yükseldi.

-Yunan asıllı Fransız romancı, denemeci, oyun yazarı, tiyatro yönetmeni ve üniversite profesörü Jean-Marie Apostolidès, 79 yaşında hayatını kaybetti.

-Oscar Ödülleri olarak da bilinen ve sinema dünyasının en prestijli ödüllerinden olan 95. Akademi Ödülleri'ni kazananlar belli oldu. 95. Oscar Ödül Töreni, ABD'nin Los

Angeles kentindeki Dolby Tiyatrosu'nda düzenlendi. Törenin sunuculuğunu komedyen Jimmy Kimmel üstlendi. En İyi Film ödülü "Everything Everywhere All At Once"a gitti. Film toplam 7 ödül aldı. Diğer taraftan, ilk kez Asya kökenli bir kadın, Michelle Yeoh, En iyi Kadın Oyuncu ödülüne sahip oldu.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Genel Sekreter Yardımcısı, gazeteci Niyazi Dalyancı, hayatını kaybetti.

26-Adana'da 2 bin 218 personelin görev aldığı 'Kökünü Kurutma Operasyonu'nda gözaltına alınan 212 şüpheliden 77'si adliyeye sevk edildi.

-Dünya bilardo efsanesi 85 yaşındaki Raymond Ceulemans, turnuva için İstanbul'a geldi.

-Türkmenistan'da halk, milletvekilliği, halk maslahatı üyeleri ve yerel yönetim organları üyelerinin seçimleri için sandık başına gitti.

-Türkiye, tenis alanında en fazla gelişen ülke ödülüne layık görüldü. Ödülü, Avrupa Tenis Federasyonu Başkanı Ivo Kaderka'dan Türkiye Tenis Federasyonu adına başkan vekili Ayda Uluç aldı.

-Meksika'da bulunan ve her gün patlamaların yaşandığı Popocatepetl Yanardağı'nda son 24 saat içerisinde 7 patlama meydana geldi. Bir yılı aşkın süredir faaliyetlerinde artış görülen Popocatepetl, önümüzdeki birkaç yıl içinde büyük bir patlama gerçekleşmesi beklenen yanardağlar arasında beşinci sırada yer alıyor.

-Rusya'nın Ukrayna işgalinde Rus güçlerinin yanında savaşan özel şirket Wagner'in sahibi Yevgeny Prigozhin, Ukrayna'da savaştıktan sonra Rus yetkililerin 5 bin eski mahkûmu affettiğini söyledi.

-İspanyol'da şimdiye kadarki en büyük orman yangınıyla mücadelesi iki gündür devam ediyor. Yüzlerce itfaiyecinin ve 20 yangın söndürme uçağının müdahale ettiği yangında 4 bin hektarı kül oldu.

- Beşir Ayvazoğlu'nun 70. yaşını, Zeytinburnu Belediyesi'nin katkılarıyla hazırlanan 'Penceremizden Beşir Ayvazoğlu' kitabıyla kutlandı.

-İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, protestolara neden olan tartışmalı yargı reformuna karşı çıkan Savunma Bakanı Yoav Gallant'ı görevden aldı.

-ABD'li teknoloji devi Intel'in kurucularından biri ve Silikon Vadisi tarihinin önemli isimlerinden biri olan Gordon Moore, 94 yaşında hayatını kaybetti.

27-Milli Savunma Bakanı Akar, "Deprem sonrası 60 bin civarında Suriyeli gönüllü olarak ülkesine döndü. Hudutlardan kaçak geçişe asla müsaade etmeyiz, böyle bir şey söz konusu olamaz" dedi.

-Seslendirme sanatçısı, sinema ve dizi oyuncusu Köksal Engür, hayatını kaybetti.

- Peru'daki DP World Limanı'nda narkotik ekiplerinin yaptığı incelemelerde, seramikler arasına gizlenmiş kauçuk kalıplar içinde 2 ton 310 kilogram kokain ele geçirildi.

-Almanya'nın en büyük iki sendikası olan Verdi ve EVG, yükselen enflasyon dolayısıyla daha fazla ücret almak için grev başlattı. Ülkedeki tüm toplu ulaşım araçlarının 24 saat boyunca kullanılmamasına sebep olan grev, Almanya'nın en büyük iş bırakma eylemi olacak.

-İstanbul Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsünce hazırlanan "En Güzel İsimler: Esmaü'l Hüsna" sergisi ziyarete açıldı.

- Londra'da bulunan dünyaca ünlü Victoria ve Albert Müzesi'nde toplu iftar yapıldıktan sonra cemaatle namaz kılındı.

28- Eski Milletvekili, Yapı Merkezi Kurucu Ortağı ve Onursal Başkanı Dr. Ersin Arıoğlu hayatını kaybetti.

-Irak'ta etkili olan şiddetli yağışlar sele neden olurken, 3 kentte resmî tatil ilan edildi.

-Meksika'nın Ciudad Juarez şehrinde bulunan Ulusal Göç Enstitüsü'nün (INM) binasında çıkan yangında 39 göçmen hayatını kaybetti, 40 kişi de yaralandı.

- Nijeryalı hayırsever Noah Shemede'nin doğup büyüdüğü Makoko topluluğundaki çocukların okuyabilmeleri için inşa ettiği "yüzen okul" onlarca çocuk için umut kapısı oldu. –ABD'nin Tennessee eyaletinde bir ilkokula düzenlenen silahlı saldırıda 3'ü çocuk 6 kişi hayatını kaybetti.

-Suudi Arabistan'da umre ziyaretçilerini taşıyan otobüsü köprüye çarpması sonucu kazada 20 kişi hayatını kaybetti. 29 kişi de yaralandı.

-Rus işgaliyle bir yılı aşkın süredir mücadele eden Ukrayna'da istihbarat, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in özel olarak görevlendirdiği Rus Yarbay Dmitry Lissitzky'nin evinde öldürüldüğünü duyurdu.

-Yıldız Holding sanat koleksiyonunda yer alan ve İslam sanatından örnekler taşıyan "Konuşan Yazılar" sergisi, ramazan ayı boyunca şirketin Çamlıca'daki Sergi Salonu'nda ziyarete açık olacak. Sergide Bakkal Arif Efendi, Mehmet Nuri Sivasi Efendi, Mahmut Celalettin Efendi ve pek çok hat sanatçısının benzersiz eserleri sanatseverlerle buluşacak.

- İskoçya'nın yeni lideri 38 yaşındaki Pakistan asıllı Müslüman siyasetçi Hamza Yusuf oldu.

-ABD'ye geçmek üzere başka ülkelerden gelerek mültecilerin tutulduğu toplama kampı yandı. 33 kişi hayatını kaybetti.

29-ABD'de silah serbestisinin neden olduğu can kayıpları büyük savaşlarda bile yaşanmıyor. Sadece son 3 ay içerisinde 10 bin kişinin ateşli silahlar nedeniyle hayatını kaybettiği açıklandı. ABD'de, ateşli silahların kullanıldığı çeşitli saldırılar sonucu yaşanan can kaybı, henüz 2023 yılın ilk çeyreği tamamlanmadan 10 bini geçti.

-Kazakistan'da Alihan İsmailov başbakanlığındaki hükûmet istifa etti.

–Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), tüm dünyada salgına sebep olan koronavirüse karşı geliştirilen ve yaklaşık 13 milyar doz uygulanan Cavit aşılarında tavsiyelerini revize etti. DSÖ, yaşlı ve risk altındaki grubun son aşısından 6 ila 12 ay sonra hatırlatma dozunu alabileceğini açıkladı.

-Pakistan'ın Hayber Pahtunhva ve Pencap eyaletlerinde hükûmetin Ramazan ayı dolayısıyla dağıttığı bedava un nedeniyle yaşanan izdihamlarda 2'si kadın 7 kişi hayatını kaybetti, çok sayıda kişi yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Macaristan Cumhurbaşkanı Katalin Novak'ı bugün Cumhurbaşkanlığı'nda ağırladı. Görüşmenin ardından iki lider ortak basın toplantısı düzenledi.

30-Rusya Federal Güvenlik Servisi, ABD merkezli The Wall Street Journal gazetesinin Moskova muhabiri Evan Gerşkoviç'i Yekaterinburg şehrinde casusluk yaptığı şüphesiyle gözaltına alındığını bildirdi.

-Afet ve Acil Durum Yönetimi (AFAD) Başkanı Yunus Sezer, 6 Şubat'ta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerden bu yana 22 bin 500'e yakın sarsıntı meydana geldiğini söyledi.

- Güney Asya ülkesi Morityus'ta yaşayan Müslüman halk, 1939 Erzincan depreminden 84 yıl sonra Kahramanmaraş merkezli depremde de Türkiye'nin yardımına koştu.

-Almanya'nın başkenti Berlin'de başörtülü öğretmenlerin okullarda çalışabileceği belirtildi

-Emekli Deniz Binbaşı, yazar Erol Bilbilik hayatını kaybetti.

31-Finlandiya'nın NATO'ya katılım protokolünün onaylanmasına ilişkin kanun teklifinin TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.

-İstanbul merkezli 3 ilde düzenlenen operasyonda, tapu müdürlüğünde yapılan usulsüz işlemler karşılığında rüşvet aldıkları öne sürülen 79 şüpheli gözaltına alındı. -Şanlıurfa'da terör örgütü PKK'ya yönelik operasyonda gözaltına alınan, aralarında HDP Suruç İlçe Eş Başkanı Yaşar Gündüzalp ve DBP Suruç İlçe Başkanı Rojda Binici'nin de bulunduğu 24 şüpheliden 23'ü tutuklandı.

-Filipinler'de 250 yolcu ve mürettebatın bulunduğu seyir halindeki gemide yangın çıktı. 31 kişinin hayatını kaybettiği, 7 kişi ise aranıyor.,

-Mısır Çarşısı'nda 25 yıl önce 7 kişinin öldüğü, 127 kişinin yaralandığı patlamaya ilişkin davada verilen kararların bozulmasının ardından Pınar Selek'in 5. kez yargılandığı davada mahkeme kırmızı bültenle arama ve gıyabi tutuklama kararının devamına karar verdi.

Nisan

1-Türkiye'nin Brazavil Büyükelçiliğine Hilmi Ege Türemen, Cakarta Büyükelçiliğine Talip Küçükcan, Ottava Büyükelçiliğine Türkiye'nin Lome Büyükelçisi Esra Demir, Lome Büyükelçiliğine Orta Avrupa, İskandinavya ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcısı Muteber Kılıç atandı. Öte yandan Türkiye'nin Brazavil Büyükelçisi Serhan Ali Yiğit ve Ottava Büyükelçisi Kerim Uras merkeze alındı. Karalar Resmî Gazete' de yayınladı.

-Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Danimarka'da Kur'an-ı Kerim ve Türk bayrağına yapılan saldırıya tepki gösterdi. Bakan Akar, 'Saldırıyı lanetliyor, bu eylemlere göz yumanları da suç ortağı olarak ilan ediyoruz.' dedi.

-Londra'da Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen 25 bitki ve meyvelerin resimlerinin yer aldığı bir sergi açıldı.

2-Norveç'in kuzeyinde çığ düşmesi sonucu 4 kişi hayatını kaybetti.

-Millî Savunma Bakanlığı (MSB), Irak'ın kuzeyindeki barınma kamplarından kaçan 4 PKK'lı teröristin Habur'daki hudut karakoluna teslim olduğunu bildirdi.

-Sinema yazarlarından gazeteci, Sungu Çapan 76 yaşında hayatını kaybetti.

-Arnavutluk'un Durres şehrinde düzenlenen Yıldızlar Dünya Halter Şampiyonası'nın son gününde milli sporcu Tuana Süren, 2 altın ve 1 gümüş madalya elde etti.

-ABD'nin Arkansas, Mississippi, Iowa, Tennessee, Illinois ve Wisconsin başta olmak üzere 8 eyaletinde hortumlarda şimdiye dek 26 kişi hayatını kaybetti çok sayıda kişi ise yaralandı.

-En İyi Film Müziği dalında Oscar kazanan ünlü Japon besteci Ryuichi Sakamoto 71 yaşında hayata veda etti.

3-İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) ekiplerince Aziz Polyeuktos Kilisesi'nin bulunduğu Saraçhane Arkeoloji Parkı'nda yapılan kazı çalışmaları sırasında Roma dönemine ait olduğu düşünülen heykel bulundu.

-Gazeteci ve yazar Tolga Akyıldız (50), geçirdiği beyin kanaması sonucu hayatını kaybetti.

-Rusya'nın Kamçatka bölgesinde 6.9 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi.

-İki yıl önce dünyanın en parlak 100 öğrencisinden biri seçilen Diyarbakırlı Gül Karen, Harvard ve Stanford'un

da aralarında olduğu en prestijli 8 üniversiteden tam burslu kabul aldı.

-Akademisyen ve Sayıştay Başkanı Prof. Dr. Kamil Mutluer Hayatını kaybetti.

-Finlandiya'da genel seçimlerini muhafazakâr Ulusal Koalisyon Partisi yüzde 20,8 ile önde tamamlarken Gerçek Finler Partisi yüzde 20 ve mevcut Başbakan Sanna Marin'in liderliğindeki SDP yüzde 19,9 oy aldı.

- 22. Dönem AK Parti Kayseri Milletvekili Mustafa Duru, 74 yaşında hayatını kaybetti.

-Sabah Gazetesi'nde Yazı İşleri Müdürü Şaban Arslan hayatını kaybetti.

4-ABD'nin Suriye'de gerçekleştirdiği operasyonda, terör örgütü DEAŞ lideri Khalid Aydd Ahmed al-Jabouri'nin öldürüldü.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve eşi Emine Erdoğan, Togg T10X Teslimatı Programı'nda Togg'un ilk iki aracını teslim aldı. Törene, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, ortaklar adına TOGG Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarciklıoğlu, Tuncay Özilhan, Bülent Aksu, Fuat Tosyalı, Ahmet Nazif Zorlu, yine yönetim kurulu üyeleri olan Kamilhan Süleyman Yazıcı, Osman Yılmaz, Murat Yalçıntaş ile TOGG CEO'su Gürcan Karakaş katıldı.

-ABD'nin eski Başkanı Donald Trump, jüri tarafından yetişkin film oyuncusu Stormy Daniels'a yapılan 130 bin dolarlık "sus payı" ödemesiyle ilgili suçlanmasının ardından hakim karşısına çıktı. Trump, hakkında ceza davası açılan ilk ABD Başkanı olarak kayıtlara geçti.

-Karaman'da bir mermer ocağında çalışan işçilerin içinde bulunduğu aracın kaza yapması sonucu 5 işçi hayatını kaybetti.

-Hazine ve Maliye Bakanlığı, PKK/KCK, DEAŞ ve MLKP terör örgütleriyle bağlantılı bazı gerçek ve tüzel kişilerin Türkiye'de bulunan mal varlıklarının dondurulmasına karar verdi.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının (FETÖ) kamu mahrem yapılanmasına yönelik soruşturmasında 14 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Dizi ve film sanatçısı Recep Sarı hayatını kaybetti.

-Finlandiya, resmen NATO'nun 31. üyesi oldu.

5-İsrail polisi, dün akşam teravih namazı sonrası Mescid-i Aksa'ya baskın düzenledi. Filistinliler, kendilerini korumak için mescide sığındı. Ancak polis, aralarında kadın ve çocukların da olduğu onlarca Filistinliye plastik mermi ve coplarla saldırdı.

- İzmir merkezli 10 ilde FETÖ operasyonu başlatıldı. Gözaltı kararı verilen 25 şüpheliden 2'sinin üsteğmen, 7'sinin ise astsubay rütbesinde olduğu öğrenildi.

-İran'ın, 7 yıl aradan sonra Birleşik Arap Emirlikleri'ne büyükelçi atandı.

-SİYÂD'ın düzenlediği ve bu yıl 55'incisi gerçekleştirilen "Türkiye Sineması Ödülleri" açıklandı. 10 kategoride 11 adaylığı bulunan ve Emin Alper'in yönettiği "Kurak Günler"; "En İyi Senaryo", "En İyi Erkek Oyuncu", "En İyi Görüntü Yönetmeni", "En İyi Müzik", "En İyi Kurgu", "Yardımcı Rolde En İyi Erkek Oyuncu", "En İyi Yönetmen" ve "En İyi Film" ödüllerinin sahibi oldu.

6-ABD'nin Missouri eyaletinde çıkan hortum nedeniyle 5 kişi hayatını kaybetti, 5 kişi de yaralandı.

-İran ve Suudi Arabistan, büyükelçiliklerin yeniden açılması, iki ülke arasındaki uçuşların yeniden başlatılması ve karşılıklı vizelerin kolaylaştırılması konusunda anlaştı.

-İsrail güçlerinin gece saatlerinde Mescid-i Aksa'ya düzenlediği baskına karşılık

Gazze Şeridi'nden İsrail'e roketler atıldı. Bunun ardından İsrail uçakları Gazze'yi bombaladı. İsrail basınının aktardığına göre, İsrail savaş uçakları, Gazze'nin batısında iki ayrı noktayı vurdu.

-Arap Birliği, Ürdün, Filistin ve Mısır ile koordineli olarak "daimi delegeler (21 ülke) düzeyinde" acil olarak toplandı. Toplantının ardından yayınlanan açıklamada, "İsrail işgal güçlerinin mübarek Mescid-i Aksa'da ibadet eden savunmasız Müslümanlara karşı işlediği suçları şiddetle" kınandı.

-Saimbeyli- Feke kara yolunda saat 14.00 sıralarında heyelan meydana geldi. Yamaçtan kopan kaya, bu sırada yoldan geçen Himmetli İlk ve Ortaokulu'nda görevli öğretmenlerin içinde bulunduğu otomobilin üzerine düştü. Olayda, Pınar Kılıç, Dilek Altıparmak, Ümmühan Dilbilir ve Rahime Topak hayatını kaybetti.

7-İstanbul merkezli 6 ilde suç örgütüne yönelik düzenlenen operasyonda 29 şüpheli gözaltına alındı.

-Dünyanın en köklü ve en uzun soluklu orkestralarından 'I Musici', 70'nci yıl dönümü etkinlikleri kapsamında Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası (CSO) Ada Ankara'da konser verdi.

-İstanbul'da Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, il genelinde 'Forex' yatırım dolandırıcılığı ile ilgili 22 ilçede 88 adreste bulunan 153 şüpheliye eş zamanlı operasyon düzenledi. Operasyon, İstanbul başta olmak üzere, Ankara, İzmir, Kocaeli ve Diyarbakır ile beraber 18 ilde eş zamanlı olarak yürütüldü. Ülke genelindeki operasyonlar sonucu çok sayıda kişi gözaltına alındı.

-Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen 3. Oktay Akbal Edebiyat Ödülü yarışması sonuçlandı. Cumhuriyetin 100. Yılı konu başlığıyla deneme/köşe yazısı dalında düzenlenen yarışmanın birincisi Esra Sezer Ciner oldu.

-Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından yayınlana raporda ''31 Aralık 2022 itibariyle Türkiye ile ilgili 36 "önde gelen dava" dâhil olmak üzere, uygulamayı bekleyen 480 dava bulunuyor" denildi.

8-CHP'nin yeni RTÜK üyesinin Tuncay Keser, Cennet Alas Şekerbay'ın da KVKK üyeliğine seçilmesine ilişkin karar Resmî Gazete' de yayımlandı

-Sırbistan'ın başkenti Belgrad'da, 'Rus Evi' Rus Bilim ve Kültür Merkezi'nin 90. kuruluş yıl dönümü kutlamalarının açılış törenine katılan Ünlü Sırp yönetmen Emir Kursturica'ya Rusya Kültür Bakanlığı'nın Dostoyevskiy Madalyası verildi.

-Tunus Cumhurbaşkanı Kays Said, Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından dayatılan şartları kesin bir şekilde reddettiklerini açıkladı. Monastir ziyareti sırasında gazetecilere konuşan Said, "IMF ile ilgili olarak, daha fazla yoksulluğa yol açacak yabancı diktalar kabul edilemez." dedi.

-Katar Dışişleri Bakanlığı, İsrail güçlerinin Mescid-i Aksa'ya düzenlediği baskınlar ve burada yaşanan gerginliğin Gazze ve Lübnan'a sıçramasıyla ilgili yazılı açıklama yaptı. İsrail'in Gazze ve Lübnan'a saldırılarının kınandığı açıklamada, "Mescid-i Aksa'daki provokatif eylemleri sebebiyle şiddet dalgasının genişlemesinden yalnızca İsrail sorumludur" ifadesi kullanıldı ve taraflara, itidalli olma, sükuneti koruma ve gerilimi tırmandırmama çağrısı yapıldı.

-Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) tarafından 2007'den bu yana her yıl verilen "Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü" ne, bu yıl Prof. Dr. İoanna Kuçuradi layık görüldü. -Ücretsiz üniversiteye hazırlık programı Raunt, Cumhurbaşkanlığı Millet

Kütüphanesi'nde başladı.

-UNESCO Genel Müdürü Audrey Azoulay, iki günlük Ukrayna ziyaretinin ardından Rus füzeleri nedeniyle birçok kültürel eseri tahrip olan ülkenin harap olmuş eserleri için ülkeye 10 milyon dolar aktaracaklarını açıkladı.

-İsrail'in Filistin ve Lübnan topraklarındaki saldırıları Londra'da düzenlenen gösterilerde protesto edildi.

9-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başakşehir-Çam ile Kayaşehir metro hattı açılış törenine katıldı.

-Mersin'de uzun yıllar ulusal ve bölgesel gazetelerin temsilciliğini yürüten gazeteci Ziya Keskinışık (76), tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

- Beş şarkıdan oluşan müzisyen Yusuf Fatih Işık'ın "Üzülme Ustaları" albümü çıktı. Albümde; Durmak Lazım, Duyulmayan, Üzülme Ustaları ve Orada Bıraktım parçaları bulunuyor. Ayrıca "Orada Bıraktım" parçasının bir de enstrümantal versiyonu albümde yer alıyor.

- Hayatını uluslararası adaletsizlikle mücadeleye adayan ve 22 Nazinin mahkûm edilmesini sağlayan son Nürnberg savcısı Benjamin Ferencz, 103 yaşında öldü.

-IŞİD terör örgütü, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki bir köye düzenlenen ve yetkililerin yaklaşık 20 kişinin öldüğünü söylediği saldırının sorumluluğunu üstlendi.

-Tunus açıklarında düzensiz göçmenleri taşıyan teknenin batması sonucu 35 kişi hayatını kaybetti.

10-Yükseköğretim Kurulu (YÖK) üyeliklerine ise Üniversitelerarası Kurulca seçilen Prof. Dr. Hayrunnisa Bolay Belen ve Prof. Dr. Münire Kevser Baş atandı.

-Derviş Zaim'in yeni projesi 'Tavuri' adlı belgesel, İstanbul Uluslararası Film Festivali'nde gösterime sunuldu.

-ABD'nin Kentucky eyaletinin Louisville kentinde bir bankada meydana gelen silahlı saldırıda 5 kişi hayatını kaybetti.

-Türk Sineması'nın unutulmaz filmlerinden olan 'Hababam Sınıfı'nda rol alan 68 yaşındaki Necati Demirel, İzmir Seferihisar'da geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

-Çiftlik Bank üzerinden yaklaşık 511 milyon lira dolandıran Mehmet Aydın'ın sağ kolu olarak tanınan Osman Naim Kaya, tutuklandı.

-Dünyanın ilk silahlı insansız hava aracı (SİHA) gemisi ve Türkiye'nin en büyük askeri gemisi TCG Anadolu, İstanbul Tuzla'daki Sedef Tersanesi'nde düzenlenen törenle Türk donanmasının hizmetine girdi.

-Milli bilardocu Burak Haşhaş, 3 bant Avrupa bilardo şampiyonu oldu.

11-Güney Kore'nin sahil kenti Gangneung'da çok sayıda evin zarar görmesine, yüzlerce kişinin tahliyesine yol açan orman yangını.

-İstanbul merkezli 7 ilde FETÖ/PDY mensuplarına yönelik operasyonda 9 avukat gözaltına alındı.

-Brezilya'nın kuzeyinde şiddetli yağışların yol açtığı sellerde şimdiye kadar 6 kişi hayatını kaybetti, binlerce kişi evsiz kaldı.

-DSP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Murat Özbilge, geçirdiği kalp krizi sonucu 63 yaşında hayatını kaybetti.

-AHBAP'ın kurucusu sanatçı Haluk Levent, Time dergisi tarafından "dünyanın en etkili" kişileri arasında gösterildi.

-Hollywood'un büyük bütçeli yapımlarından Godzilla, Elf ve Barton Fink gibi filmlerde yer alan ve 1991'de vizyona giren Barton Fink isimli filmdeki

performansıyla Oscar ödülüne aday gösterilen Michael Lerner, 81 yaşında hayatını kaybetti.

-Ankara merkezli başlatılan 45 ilde, yurt dışından getirilen araçlar üzerinden kaçakçılık yaptığı belirlenen 369'u Türk 484'ü Bulgaristan vatandaşı şüpheliden 567 kişi gözaltına alındı.

- Guinness Rekorlar Kitabı'na giren ABD' li ünlü karikatürist Al Jaffeee 102 yaşında hayatını kaybetti.

12-Hindistan'ın Pencap eyaletinde bir askeri üstte yapılan baskında 4 askerin öldü. -İtalya'da sağ koalisyon hükûmeti, son dönemde artan düzensiz göçmen gelişleri sebebiyle ülke genelinde geçerli olmak üzere 6 aylık olağanüstü hal ilan edildi.

-Kırmızı bültenle aranan uyuşturucu baronu Urfi Çetinkaya, İstanbul'da yakalandı. 24 yıl kesinleşmiş cezası bulunan Urfi Çetinkaya, adliyeye sevk edildi.

- İsrail askerleri, İsrailli aşırı sağcı bakanların öncülüğünde işgal altındaki Batı Şeria'nın kuzeyinde düzenlediği yürüyüşü protesto eden Filistinlilere kauçuk kaplı mermi ve göz yaşartıcı gaz bombasıyla müdahale etti.

-Rus Edebiyatından çevirileriyle tanınan Mehmet Özgül, 87 yaşında hayatını kaybetti.

-Karaman'da Antik Mısır dönemine ait olduğu değerlendirilen 4 metre uzunluğunda, piton yılanı derisi üzerinde İbranice yazılar ve kutsal kabul edilen tılsım ve kabartmalar bulunan eser ele geçirildi.

-Bosna Hersek İslam Birliğince, "***Ramazan Günleri***" kapsamında organize edilen ve 1300 kişinin katıldığı iftar, Mostar Köprüsü'nün altından geçen Neretva Nehri kıyısındaki platoda yapıldı.

- Pakistan'ın Azad Keşmir Başbakanı Serdar Tanvir İlyas, yargıya hakaretten suçlu bulunarak görevinden azledildi.

13-İstanbul'da gerçekleştirilen terör operasyonunda, TKP/ML üyesi iki terörist bombalarla yakalandı. Çifte operasyonda patlayıcı maddeler ve bomba yapımında kullanılan malzemeler ele geçirildi.

- Pakistan'ın Karaçi kentinde bir fabrikada çıkan yangın sonucu 4 kişi hayatını kaybetti, 13 kişi yaralandı.

-Ressam Uğural Gafuroğlu'nun 'Aklıma Gelenler' camaltı resim sergisi "Galeri Sevin"de ziyarete açıldı. Sanatçı Gafuroğlu ise camaltı tekniğini kullandığı eserlerinde, bu sanatın geçmişe ait biçimlerini, tekniklerini kalıplaşmış unsurları kendine özgü yorumlayarak daha çağdaş bir yapıyla ortay koyuyor.

14-Norveç, başkent Oslo'daki Rus Büyükelçiliğinde çalışan 15 diplomatı "casusluk yaptıkları" şüphesiyle sınır dışı etme kararı aldı.

-İçişleri Bakanı Soylu, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 50 bin 500 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Diyarbakır merkezli 5 ilde suç örgütüne yönelik düzenlenen 'makas' operasyonunda yakalanarak adliyeye sevk edilen 19 şüpheliden 15'i tutuklandı.

-Başta Hindistan'da olmak üzere İslam dünyasında yakından tanınan alimlerden Mevlâna Muhammed Er Rabi El Haseni En Nedvi vefat etti.

-İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından düzenlenen 42. İstanbul Film Festivali'ne 2022 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Fransız yazar Annie Ernaux konuk oldu. Kişisel hafızanın köklerini, mesafelerini ve kolektif kısıtlamalarını keşfetmedeki cesaretinden" dolayı 2022 Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü.

-Geçen yıl kaybettiğimiz değerli sanatçı Prof. Balkan Naci İslimyeli için Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği

tarafından Piramid Sanat'ta anıldı.

15-Körfez İş birliği Konseyi ülkeleri ile Mısır, Ürdün ve Irak dışişleri bakanları, Suudi Arabistan'da bir araya gelerek Suriye krizine ilişkin siyasi çözüm çabalarını ele aldı. Fransa'da kitlesel protestolara yol açan tartışmalı emeklilik reformu yasalaştı. Buna göre ülkedeki emeklilik yaşı, kademeli olarak 2030'a kadar 64'e çıkacak.

-İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, TELE1 Genel Yayın Yönetmeni Merdan Yanardağ'a "Düzenin Mafyalaşması" başlıklı yazısı nedeniyle 7 ay 15 gün hapis cezası verdi.

-Yönetmen Serdar Biliş'in Ahmet Hamdi Tanpınar'ın kaleme aldığı Saatleri Ayarlama Enstitüsü eserinden uyarladığı ve aynı isimle sahnelenen tek kişilik oyun, seyircisi ile buluştu.

-İspanyol polisi, günde 200 kilograma kadar uyuşturucu üretme kapasitesine sahip bir laboratuvara baskın düzenledi. Birçok ülkeden çalışana sahip Avrupa'nın en büyük kokain tesisine yapılan baskında 18 kişinin tutuklandığı bildirildi.

-Türkiye Yayıncılar Birliği'nin Düşünce ve İfade Özgürlüğü 2022 Ödülleri sahiplerini buldu. Yayınevi kategorisinde Günışığı Kitaplığı, yazar kategorisinde PEN Türkiye ve Türkiye Yazarlar Sendikası ödüle değer görülürken Kitabevi Emek Ödülü ise Malatya'daki Fidan Kitabevi'ne verildi.

-ABD'nin Minnesota eyaletindeki Minneapolis şehrinde yıl boyunca ezanın günde beş defa hoparlörle açıktan okunmasına izin çıktı. Belediye Meclisi'nin oy birliği ile aldığı kararla ABD tarihinde ilk defa büyük bir şehirde ezan günde beş kez halka açık şekilde okunabilecek.

-Peru'da eski İçişleri Bakanı ve eski cumhurbaşkanı adayı Daniel Urresti, 1988'de gazeteci Hugo Bustios'un öldürülmesinde rol oynadığı gerekçesiyle 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

16-Mısır ve Suudi Arabistan, Sudan'daki durum nedeniyle Arap Birliğini acil toplantıya çağırdı.

-Meksika'da halka açık yüzme havuzuna düzenlenen silahlı saldırıda 1'i çocuk toplam 7 kişi hayatını kaybetti, 1 kişi ağır şekilde yaralandı.

-Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) Devlet Konservatuvarı 5'inci sınıf öğrencisi Aytekin Yılgın, piyanonun en prestijli ödülleri arasında gösterilen "Uluslararası Mozart Yarışması'nda birincilik elde etti.

- İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekiplerinin, kent genelinde düzenlediği "Huzur İstanbul" uygulaması kapsamında çeşitli suçlardan aranan 257 şüpheli gözaltına alındı.

-50 seramik sanatçısının beyazdan pembeye, mordan kırmızıya, klasik veya stilize formlarda ürettiği 440 seramik lâleden oluşan **'Lale ve Kadın'** sergisi İstanbul Lale Vakfı'nda açıldı.

-Hindistan'ın doğusunda yer alan ve 7 yıldır alkol yasağı olan Bihar eyaletinde sahte içki tüketen 20 kişi hayatını kaybetti.

-Yargıtay, Koza İpek Holding'e ait şirketlerin müsadere kararını onadı. Yüksek Mahkemenin verdiği bu kararla Koza İpek Holding'e bağlı şirketler hazineye geçti.

17-AFAD'dan aktarılan bilgiye göre; Malatya'nın Akçadağ ilçesinde saat 09.28'de 3.9 büyüklüğünde Deprem gerçekleşti. Depremin derinliği 6,99 km olarak açıklandı.

-Caz piyanisti, besteci Ahmed Jamal 92 yaşında hayatını kaybetti.

- Hindistan'ın Maharashtra eyaletinde düzenlenen açık hava etkinliğine katılan

13 kişi aşırı sıcak nedeniyle hayatını kaybetti.

-Rusya'nın kanlı Ukrayna işgali ikinci yılında tüm hızıyla devam ederken, iki ülke arasında yeni esir takası gerçekleştirildi ve Ukraynalı 130 askerin serbest bırakıldı.

-Birleşmiş Milletler (BM), Yemen'de 2023'ün başından bu yana 9 binden fazla kişinin kızamığa yakalandığını ve 77 çocuğun bu hastalık nedeniyle hayatını kaybettiğini açıkladı.

18-İstanbul polisi tarafından uluslararası organ kaçakçılarına yönelik düzenlenen operasyonda 6 şüpheli yakalandı. 3'ü Suudi Arabistanlı, biri Tunus ve ikisi Burkina Faso kökenli.**-**Duygu Asena Roman Ödülü bu yıl seçici kurul, oy çokluğuyla 'Servi Nine ve Üç Güzeller' adlı romanıyla Arlin Çiçekçi'yi ödüle değer gördü**.**

-Elazığ'da polisin son bir haftada yaptığı çalışmada 123 kilo uyuşturucu madde ele geçirilirken, 11 şüpheli tutuklandı.

-Almanya Cumhurbaşkanı Frank-Walter Steinmeier, Almanya'nın eski Başbakanı Angela Merkel'i ülkenin en yüksek liyakat nişanı ile ödüllendirdi.

-MESAM ve MSG, ortak bir federasyon çatısında birleşti ve "Müzik Sektöründe Eser Sahipleri Federasyonu'nu kurdu.

-Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın hatırasını yaşatmak, icraatlarını hatırlatmak üzere inşa edilen müze açıldı. Turgut Özal Anıt Mezarı' nın yanında oluşturulan alanda yer alan sergi ve toplantı mekânları genç nesillere Özal'ı tanıtma, onun dönemini yaşayanların da anılarını tazeleme amacı taşıyor.

-Senaryo ve Diyalog Yazarı Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, filme çekilmiş 395 senaryosuyla Guinness Rekorlar Kitabı'na giren usta senarist Safa Önal için onur gecesi düzenledi. Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinliğe, Türk sinemasının usta oyuncularıyla yönetmen ve senaristler katıldı.

-Diyarbakır merkezli 8 ilde zehir tacirlerine yönelik gerçekleştirilen "50. Kökünü Kurutma Operasyonu" kapsamında yakalanan 215 şüpheliden 133'ü tutuklandı.

-Şırnak'ın Cizre ilçesinde, yerine kayyım atanan HDP'li Cizre Belediye Eş başkanı Berivan Kutlu gözaltına alındı.

- Afyonkarahisar Müzesi'nin açılışını Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Müzede, paleolitik dönemden itibaren Hitit, Frig, Pers, Lidya, Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait eserler bulunuyor.

19-Kanada genelindeki federal devlet ofislerinde çalışan 155 bin kamu görevlisi, hükûmet ile sendika arasındaki görüşmelerde anlaşmaya varılamaması üzerine greve gitti.

-Çin'in başkenti Pekin'de dün özel bir hastanenin yataklı bölümünde çıkan yangında sayısı 29 kişi hayatını kaybetti.

-Konya'da polis ekiplerinin şüpheli araçlara yönelik düzenlediği uyuşturucu operasyonlarında çok sayıda uyuşturucu maddesi ele geçirildi. 6 kişi tutuklandı.

20-Yemen'in başkenti Sana'da yüzlerce kişinin Ramazan Bayramı için 9 dolarlık yardımın dağıtımın yapıldığı okulda toplandığı sırada çıkan izdiham 78 kişi hayatını kaybetti.

-Tunus'ta Nahda Hareketi Lideri ve eski Meclis Başkanı Raşid el-Gannuşi, 48 saatlik gözaltı süresinin ardından tutuklandı.

-Kripto para borsası Thodex'in kurucusu Faruk Fatih Özer, Türk Interpol yetkilileri tarafından teslim alınarak Türkiye'ye getirildi.

-Endonezya'daki Semeru Yanardağı

yeniden harekete geçti. 3 bin 676 metre yükseklikteki yanardağda bir günde 16 patlama meydana geldi, yetkililer bölge sakinlerini uyardı.

-İBB iştiraki Kültür AŞ bünyesindeki Miniatürk, Türkiye'de daha önce görülmemiş boyutta hareketli bir model sergiyle buluştu. İstanbul Tarihi Yarımada Model Sergisi, 16. ve 19. YY arasındaki 400 yıllık dönemde Topkapı Sarayı'ndan Sultanahmet Camii'ne kadar olan bölgede yaşanan hayatı 87 kat küçültülmüş modellerle ziyaretçilere sunuyor.

-Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Faysal bin Ferhan, Suriye'nin başkenti Şam'a yaptığı ziyaret kapsamında Devlet Başkanı Beşşar Esad ile bir araya geldi.

-İran lideri Ali Hamaney, 1760 mahkûm hakkında af veya ceza indirimini içeren teklifi onayladı.

-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Afrika genelinde 33 milyon çocuğun 2025'e kadar kızamık, menenjit, difteri, çocuk felci ve sarı humma gibi hastalıklara karşı aşılanması gerektiğini kaydetti.

-Filistinli şair, yazar, çevirmen ve akademisyen, Selma Kadri Ceyyusi, Ürdün Amman'da 97 yaşında vefat etti.

21-Nijerya'da Boko Haram operasyonu: 54 terörist öldürüldü.

- "Akrebin Yolculuğu", "72. Koğuş", "Kabadayı", "Aşk-ı Memnu" ve "Beyaz Gelincik" ses getiren projelerde rol almış olan ünlü oyuncu Rana Cabbar'dan hayatını kaybetti.

-İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından düzenlenen 42. İstanbul Film Festivali'nin ödül töreni, Soho House İstanbul'da gerçekleşti. Festivalde ulusal ve uluslararası yarışmalarda kısa ve uzun metrajlı toplam 59 film yarıştı. En İyi Kadın Oyuncu Ödülü Ayna Ayna filmindeki rolüyle Manolya Maya, Şenay Aydın, Laçin Ceylan'ın oldu. En İyi Erkek Oyuncu Ödülü Cam Perde filmindeki rolüyle Alper Çankaya'nın oldu. En İyi Senaryo Ödülü'nü Kör Noktada filminin senaristi Ayşe Polat kazandı. En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü Bir Tutam Karanfil filmiyle Barış Aygen'e verildi.

En İyi Kurgu Ödülü Kör Noktada filmiyle Serhad Mutlu ve Jörg Volkmar'e verildi. En İyi Sanat Yönetmeni Ödülü'nü Iguana Tokyo filmiyle Meral Efe Yurtseven ve Emre Yurtseven kazandı. En İyi Özgün Müzik Ödülü Iguana Tokyo filmiyle Kazuya Nagaya, Sound Walk Collective'in oldu.

-İngiltere'nin başkenti Londra'da Olympia London fuar alanında bu yıl 52'ncisi düzenlenen "Londra Kitap Fuarı" nda, Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde açılan "Türkiye" standının yanı sıra 14 katılımcıyla İstanbul Ticaret Odası (İTO) standı yer aldı. Fuara, Türkiye'den 10 yayınevi de telif ve eser satışı görüşmeleri için bireysel olarak katıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Topkapı Sarayı'nda restorasyonu tamamlanan Mukaddes Emanetler Dairesi, Fatih Köşkü, Seferli Koğuşu, Hazine Koğuşu ve Mecidiye Köşkü'nün açılışı törenine katıldı.

-Hırvatistan'da devam eden 2023 Avrupa Güreş Şampiyonası'nda Yasemin Adar, Avusturyalı Martina Kuenz'i avantaj puanıyla yenerek Avrupa şampiyonu oldu.

22-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Maraş depremleri sebebiyle hayatını kaybedenlerinin sayısının 50 bin 783 olduğunu açıklarken bunların 7 bin 302'nin göçmen olduğunu duyurdu.

-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) Gazimağusa ilçesinde yer alan ve Ekim 2020'de kademeli açılım

süreci başlayan Maraş bölgesini ziyaret edenlerin sayısı 1 milyona ulaştı.

-Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütünün (UNESCO) 1995'te aldığı kararla 23 Nisan, "***Dünya Kitap ve Telif Hakkı Günü***" ilan edildi. Dünya Kitap Günü, 100'den fazla ülkede kitap okuma alışkanlığının kazandırılması ve çocukların kitaplarla tanıştırılması amacıyla 28 senedir kutlanıyor. Bugünde dünyanın birçok ülkesinde yazarlar, yayımcılar, kütüphaneciler ve sivil toplum kuruluşları, "kitap" gündemiyle bir araya geliyor.

-Hırvatistan'da düzenlenen Avrupa Güreş Şampiyonası'nda, grekoromen stil 130 kiloda Rıza Kayaalp, altın madalya kazandı.

-Rusya Dışişleri Bakanlığı, mütekabiliyet gereği Alman diplomatların sınır dışı edilmesine ve diplomat sayısının önemli ölçüde sınırlanmasına karar verildiğini bildirdi.

23-ABD, Sudan'da çatışmaların artması üzerine Hartum Büyükelçiliğindeki kapatarak personelini tahliye etti.

-1979'dan bu yana tüm dünyadan çocuklarla 23 Nisan'ı kutlayan TRT, ülkemizde yaşanan deprem felaketi nedeniyle 'Dünya Çocukları Türkiye İçin Tek Yürek' mottosuyla gerçekleştirilecek olan "***TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği***", depremzede çocuklar ile 24 ülkeden yüzlerce çocuğu bir araya getirdi.

-Türkiye'nin Hartum Büyükelçiliği, Sudan'da yaşayan Türk vatandaşlarının tahliye edileceğini açıkladı.

- Dünyanın ilk SİHA gemisi ve Türkiye'nin en büyük savaş gemisi olan TCG Anadolu'yu ziyarete açıldığı ilk günden itibaren 80 bine yakın kişi ziyaret etti.

- Piyanist ve besteci Fazıl Say Cumhuriyet'in 100. yılına armağan ettiği bestesini yayınladı.

- Dünya Kültürü Puan Endeksi araştırma sonuçlarına göre, dünyada en çok kitap okuyan ülkeler belli oldu. İlk 10 ülke arasında Asya'dan 6, Avrupa'dan 4 ülke yer alırken, birinci Hindistan oldu. En çok kitap okuyan ülkeler listesinde Türkiye ise 18'inci sırada yer aldı.

24-Şırnak'ın İdil ilçesinde iki eve gece saatlerinde silahlı saldırı düzenlendi. Saldırıda yaralanan iki kişiden biri hayatını kaybetti, bölgede hava destekli operasyon başlatıldı.

-Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, ABD Başkanı Biden'ın 1915 olayları ile ilgili açıklamasına yönelik "Tarihi çarpıtmaya yeltenen siyasi şarlatanlar yine sahnede. Yüce Türk Milleti'ne tarih dersi vermek kimsenin haddi değildir" diye konuştu.

-Cumhuriyetin kuruluş hikâyesini yeni kuşaklara aktarma misyonuyla hayata geçirilen "1923" müzikali, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda ilk kez sahnelendi

-Burkina Faso'da ulusal askeri kuvvetlerinin üniformasını giyen saldırganların düzenlediği saldırıda 60 sivilin öldürüldü.

-Ruslar tarafından uzayda çekilen ilk film olan 'Sınanma' vizyona girdi. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin filmi, Tom Cruise'un rol alacağı ve uzayda çekileceği duyurulan Hollywood projesine gönderme yaparak, "Uzay gemisinde yörüngede uzun metrajlı bir film çeken ilk ülkeyiz.

-ABD, yolsuzlukla suçlanan eski Peru Devlet Başkanı Toledo'yu ülkesine iade et ti. -Kenya'da müritlerine açlıktan ölmelerini halinde cennete gideceklerini söylediği iddia edilen tarikat lideri Paul Mackenzie Nthenge'in gözaltına alınmasıyla başlayan soruşturma da

Kenya polisi, ülkenin doğusunda tarikat üyesi olduğu düşünülen 47 kişin cansız bedeninin bulundu.

- İznikli Ressam Prof. Zeki Fındıkoğlu, 77 yaşında hayatını kaybetti

25-Güney Afrika Cumhuriyeti'nin en büyük metropolü Johannesburg'un ilk Müslüman belediye başkanı Thapelo Amad görevinden istifa etti.

-1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü ile 19 Mayıs Atatürk'ü anma ve Gençlik ve Spor Bayramı'nda Ankara, İstanbul ve İzmir'de raylı toplu taşıma hizmetleri ücretsiz olacak. Söz konusu karar Resmî Gazete' de yayımlandı.

-Pakistan'da Hayber- Swat bölgesindeki Kabal kentinde bulunan Terörle Mücadele Departmanı'na (CTD) ait bir karakola düzenlenen bombalı saldırıda ilk 12 kişi hayatını kaybetti, 28 kişi de yaralandı.

-Diyarbakır merkezli 21 ilde terör örgütü PKK/KCK'ya yönelik operasyonda 110 şüpheli gözaltına alındı

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca DEAŞ silahlı terör örgütüne yönelik 39 şüpheli hakkında, Ankara merkezli 13 ilde, gözaltı kararı verildi.

- Eski ATO Başkanvekili Mehmet Aypek koruması tarafından öldürüldü.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres'in, Büyükelçi Feridun Sinirlioğlu'nu Afganistan için "Özel Değerlendirme Misyonu Koordinatörü" olarak atadığı açıkladı.

26-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, ülkesindeki dost olmayan ülkelere ait varlıklara kayyum atanabilmesine izin verdi.

-İran'da bir mahkeme, ABD hükûmetini ve eski başkanlardan George W. Bush ve Barack Obama'nın da aralarında bulunduğu bazı isimleri, 2017'de terör örgütü DEAŞ tarafından Tahran'da düzenlenen saldırılarla ilgili yaklaşık 313 milyon dolar tazminata mahkûm etti.

-12 Eylül dönemini ele aldığı 'Elma ve Bıçak' gibi romanlarıyla tanınan yazar Adnan Şenel Ankara'da vefat etti.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açılışını planladığı ancak geçirdiği rahatsızlıktan dolayı katılamadığı Ankara-Sivas Hızlı Treni ilk seferi için başkentten hareket etti. Ankara Yüksek Hızlı Tren Garı'ndan kalkan trenin durakları Kırıkkale, Yozgat ve Sivas olacak. -İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen operasyonda Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda görev yapan FETÖ iltisaklı 7 şüpheli maliye personeli gözaltına alındı.

-Cengiz Aytmatov imzalı Bulgar Kızı ve Talas'ın Kıyısında öyküleri ilk defa Rusça aslından Türkçe' ye Ketebe Yayınları tarafından okura kazandırıldı.

-İran'ın dini lideri Hamaney'in eski temsilcilerinden din adamı Abbasali Süleyman, bir suikast sonucu hayatını kaybetti.

27-ABD'li şarkıcı, söz yazarı ve aktör Harry Belafonte, 96 yaşında öldü.

-Yaklaşık yarım asırdan fazla Kur'an-ı Kerime hizmet eden Kurra Hafız İbrahim Tanrıkulu Hoca vefat etti.

- Dünyanın en büyük festivali TEKNOFEST başladı. Türk Yıldızları, Solo Türk, Hürkuş, Gökbey, Aksungur, Bayraktar TB2, Akıncı, Atak ve Anka'nın gösterileriyle Atatürk Havalimanı şenlenecek.

-Uluslararası Türk Kültürü ve Mirası Vakfı tarafından kurulan "Yedi Güzel" adlı müzik topluluğu, Türk kültürünü notalar yoluyla dünyaya tanıtıyor. Türkiye, Azerbaycan, Macaristan, Özbekistan, Kırgızistan, Kazakistan ve Türkmenistan'dan katılan yedi kadın müzisyenin oluşturduğu topluluk, ismini

şair ve filozof Nizami Gencevi'nin aynı adlı eserinden aldı.

-Güney Amerika ülkesi Peru, düzensiz göçmen akışıyla mücadele kapsamında sınırlarında olağanüstü hal (OHAL) ilan etti.

-Nazi döneminde Almanya'daki Sachsenhausen Toplama Kampı'nda Holokost sırasında işlenen suçlardan hüküm giyen en yaşlı kişi olan Josef Schütz 102 yaşında hayatını kaybetti.

-Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) belirlediği seçim takvimine göre, 14 Mayıs'ta gerçekleşecek olan seçim için yurt dışı ve gümrüklerde bu sabah başlayan oy kullanma işlemleri kapsamında, Esenboğa Havalimanı dış hatlar terminali gidiş ve geliş katında belirlenen alana sandıklar kuruldu.

-Katoliklerin ruhani lideri ve Papa Francis, yaklaşan Piskoposlar Toplantısı'nda kadınların da oy kullanmasına karar verdi. İtalyan basınında, bu değişikliğin Vatikan için 'tarihi bir dönüm noktası' olduğu belirtildi.

- Sudan'da ordu ile paramiliter Hızlı Destek Kuvvetleri (HDK) arasında 15 Nisan'da patlak veren çatışmalar nedeniyle şimdiye kadar 16 bin kişinin Güney Sudan'a ulaştığı bildirildi.

-Dışişleri Bakanlığı, Osmanlı siyasi ve askeri liderleri ile Azerbaycanlı yetkililere düzenlenen suikastların faillerine ithafen Ermenistan'da anıt açılmasını şiddetle kınadı.

-Eskişehir ve Antalya Valilikleri yapan Bahattin Güney hayatını kaybetti.

28-İspanya'da azınlıktaki sol koalisyon hükûmetinin hazırladığı ve ülke cumhuriyet tarihinde kira artışlarına sınırlama getiren ilk konut yasa tasarısı mecliste kabul edildi.

-Diyarbakır merkezli 21 ilde yapılan operasyonda gözaltına alınan 128 kişi arasında yer alan gazeteciler Beritan Canözer, Abdurrahman Gök, Mehmetşah Oruç ve Remzi Akkaya bugün çıkarıldıkları mahkemede tutuklandı.

-Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin, Akkuyu Nükleer Güç Santrali İlk Nükleer Yakıt Getirme Töreni'ne canlı bağlantı ile katıldı. Putin ve Erdoğan, burada yaptığı konuşmada projenin, "Türk-Rus tarihinin en büyük ortak projelerinden biri" olduğunu dile getirdi.

-PKK/KCK terör örgütünün kırsal alan yapılanmasında eğitim aldığı iddia edilen Yeşil Sol Parti Kocaeli milletvekili adayı Ayten Dönmez tutuklandı.

-Amerikalı ünlü televizyoncu ve talk Show sunucusu Jerry Springer hayatını kaybetti.

-Tunus, 11 yıl aradan sonra Şam'a büyükelçi atadı. Tunus, Esad rejiminin ülkede Arap Baharı ile patlak veren halk ayaklanmalarını şiddet kullanarak bastırmasına tepki olarak yaklaşık 11 yıl önce Suriye ile diplomatik ilişkilerini kesmişti.

-Rusya'nın Ukrayna'nın Uman ve Dnipro kentlerine gerçekleştirdiği saldırılarda 8 kişi hayatını kaybetti.

-Sihirli Flüt lakabıyla tanınan ünlü sanatçı Şefika Kutluer, Moskova'da düzenlenen Bolşoy Tiyatrosu'ndaki 5.BraVo Uluslararası Profesyonel Müzik Ödülleri'nde en iyi klasik müzik yorumcusu ödülünün sahibi oldu.

-Nevşehir'de uyuşturucu ticaretine yönelik operasyonda gözaltına alınan 31 şüpheliden 30'u tutuklandı, 1'i adli kontrol ile serbest bırakıldı.

-Burkina Faso'nun Est bölgesindeki askeri üsse düzenlenen saldırıda en az 33 asker öldü, 12 asker yaralandı.

-Tıp doktoru ve sanatçı Ordinaryüs Prof.

Dr. Ahmed Süheyl Ünver'in 'Sevdiğim İstanbul' eserindeki 53 suluboya çalışması öğrencilere ilham kaynağı oldu. Öğrenciler, Ünver'in eserlerinin replikasını hazırlayarak sergi açtı.

29-Eski Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Başsavcısı Nuh Mete Yüksel, tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Kamuoyunda 'Jet Fadıl' olarak bilinen, Bayrampaşa ve Maldivler'deki gayrimenkul projeleriyle dolandırıcılık yaptığı iddiasıyla yargılanan Fadıl Akgündüz, 2 bin 504 yıl 2 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Amerika Birleşik Devletleri'nde bir kez daha bir okula silahlı saldırı düzenlendi. Saldırıda 3'ü çocuk 6 kişi hayatını kaybetti. 28 yaşındaki saldırgan Audrey Hale polis operasyonunda öldürüldü. Saldırı nedeniyle ülkede bayrakların yarıya indirilmesine karar verildi.

-Payda Yayınları'nın üç yıldır, şair-yazar-gazeteci Nedret Gürcan adına verdiği "Nedret Gürcan Edebiyat Ödülü", bu yıl gazetemizin yazarı, gazeteci, şair, yazar Attila Aşut değer görüldü.

-Türkiye'nin ilk uzay yolcuları bugün Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleşen Teknofest'te açıklandı. Yolcuların isimleri Alper Gezeravcı ve Tuva Cihangir Atasever olarak duyuruldu.

-Atatürk Havalimanı'nda düzenlenen Türkiye'nin en büyük teknoloji ve havacılık etkinliği TEKNOFEST'E katılan Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Türkiye'nin son 20 yılda şerefli bir yol kat ettiğini ve dünya çapında söz sahibi olduğunu belirtti.

-Türk sinemasının usta yönetmenlerinden Duygu Sağıroğlu hayatını kaybetti.

-Türk tarihçisi, akademisyen ve yazar Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın onur yazarı olduğu 8. Kitap Fuarı, 29- Nisan- 7 Mayıs tarihleri arasında 120 yayınevi, tarih, kültür sanat, bilim dünyasının öne çıkan isimleri ile Türkiye'nin en sevilen 500 yazarını İstanbullularla buluşturuyor.

-Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Kuruluş Yıl dönümü etkinlikleri kapsamında Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ve Zeytinburnu Belediyesi tarafından düzenlenen Edebiyat ve Millî Mücadele Sempozyumu Zeytinburnu Kültür Sanat Merkezi'nde başladı.

30-Nijerya'nın en büyük göçebe kabilelerinden Fulaniler ile yerleşikler arasında yaşanan kavgada 25 kişi hayatını kaybetti. Göçebeler, yerleşikleri hırsızlıkla suçlarken, yerleşikler de göçebeleri arazilerini ihlal etmekle suçluyor.

–KKTC, Türk devletleri tarafından kurulan TÜRKPA oluşumunun gözlemci üyesi oldu.

-Sudan Sağlık Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada 18 eyaletteki hastanelerde 528 ölü ve 4 bin 599 yaralının rapor edildiği belirtildi.

-Eskişehir merkezli 8 ilde gerçekleştirilen eş zamanlı terör operasyonlarında 6'sı kadın 10 şüpheli yakalandı.

- Uçankuş televizyonunun sahibi gazeteci Can Tanrıyar, "kişisel verileri ele geçirme veya yayma" ve "yağmaya teşebbüs" suçlarından tutuklandı.

-Sakarya'nın ev sahipliği yaptığı ve Türkiye Yazarlar Birliği tarafından düzenlenen 'Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları' ödül töreninde edebiyatın ve sanatın 29 farklı dalında değerlendirilen ödüller sahiplerini buldu.

Mayıs

1-Suriye'de terör örgütü PKK/PYD'nin patlayıcılara müdahale sırasında iki polis şehit oldu, 11 polis yaralandı.

-DİSK, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü dolayısıyla Taksim Cumhuriyet Anıtı'na

çelenk bıraktı. Burada açıklamalarda bulunan DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, "Biz biliyoruz ki bu 2023 1 Mayıs'ı Taksim'in yasaklı olduğu son 1 Mayıs olacak" dedi.

-Denizin Oscar'ı olarak anılan Altın Küre Yarışı' nı kazanan ilk kadın olan Güney Afrikalı yelkenci Kirsten Neuschäfer, yarışmayı 234 günde tamamladı. Üç mevsimde beş okyanus geçerek bir ilke imza attı.

2-Erzurum'da düzenlenen "Kökünü Kurutma Operasyonu'nda yakalanan 59 zanlı tutuklandı.

- Sudan Doktorlar Sendikası, ülkede, 15 Nisan sabahından itibaren ordu ile paramiliter HDK arasında yaşanan çatışmalarda 447 insanın hayatını kaybettiğini açıkladı.

–Terör örgütlerine finansman sağladığı tespit edilen IŞİD ve El Kaide bağlantılı Kubilay Sarı ve Omar Alsheak'ın Türkiye'de bulunan malvarlıklarının dondurulmasına karar verildiği aktarıldı.

–Uganda'da Çalışma, İstihdam ve Endüstriyel İlişkilerden Sorumlu Devlet Bakanı Charles Okello Engola, koruması tarafından vurularak öldürüldü. Korumanın daha sonra aynı silahla intihar ettiği belirtildi.

-Dışişleri Bakanlığı Mısır'a vize uygulamasının kapıda olacağını resmen açıklayarak, "Mısır'a seyahat edecek vatandaşlarımız bundan böyle Mısır sınır kapılarından vizelerini alabilecektir. Hayırlı olsun" dedi.

–28 farklı ülkeden çok sayıda sanatçıyı İstanbul'da buluşturan Dünya Koro Müziği Sempozyumu'nda sahne aldı. Sempozyumda dünyaca ünlü korolarla birlikte iki ayrı konser veren Nilüfer Çoksesli Koro, bir kez daha alkışları topladı.

-Bodrum'da 2 Eylül 2015 tarihinde cansız bedeni sahile vuran 3 yaşındaki Aylan Kürdi'nin anısına hazırlanan 'Aylan Bebek' filminin gösterime girdi.

3-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, teröristler için Nemesis anıtının yapılması konusunda, "Ermenistan uçaklarına hava sahamızı kapattık." dedi.

-İmam Hatiplilere hakaret ettiği iddiasıyla hakkında üç yıla kadar hapis cezası talep edilen şarkıcı Gülşen'in yargılandığı davada karar çıktı. Gülşen'e, 10 ay hapis cezası verilerek hükmün açıklanması geri bırakıldı.

-Çeşitli suçlardan cezaevinde bulunan 4 hükümlünün Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından affedilmesine ilişkin karar Resmî Gazete 'de yayımlandı. Kararla, 28 Şubat Davası kapsamında müebbet hapis cezasına çarptırılan eski Korgeneral Çetin Saner ile Hizbullah Davası kapsamında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılan Mehmet Emin Alpsoy'un cezaları "kocama hali" nedeniyle kaldırıldı. Kararla ayrıca, kasten öldürme suçundan cezaevinde bulunan Nihat İliman ile uyuşturucu ticareti nedeniyle cezaevinde bulunan Sedat Çelik'in cezaları da sakatlık hali nedeniyle kaldırdı.

-Kültür ve Turizm Bakanlığının ev sahipliğinde bu yıl İstanbul'da yapılan Uluslararası Koro Müziği Federasyonunun (IFCM) en büyük etkinliği olan Dünya Koro Müziği Sempozyumu, kapanış konserine sahne oldu.

-Bu yıl 76'ncısı düzenlenen Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye Onur Ödülü ABD'li oyuncu Michael Douglas'a verildi.

-ABD Merkez Bankası, merakla beklenen politika faizini yüzde 25 puan artırarak son 16 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 5,00-5,25 aralığına çıkardı.

-İranlı uyuşturucu baronu Naci Şerifi Zindaşti'yi 2018 yılında bir gece yarısı tahliye eden hakim Cevdet Özcan için üç yıl önce görevden uzaklaştırma kararı verilmişti. Özcan hakkındaki son karar

bugün verilirken, Hakimler Savcılar Kurulu 2. Dairesi Cevdet Özcan'ın meslekten ihraç etti.

-Türkiye'nin ve Avrupa'nın en uzun, dünyanın ise sayılı çift tüp kara yolu tünellerinden olan Zigana Tüneli, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı törenle açıldı. 14,5 kilometre uzunluğundaki tünelin hizmete girmesiyle 1 saat süren Gümüşhane-Trabzon arası 30 dakikaya inecek ve kaza riskinin azalmasıyla sürücüler daha konforlu seyahat edecek.

-ABD Başkanı Joe Biden, Beyaz Saray'da, Ramazan Bayramı için resepsiyon düzenledi Amerikalı Müslüman kanaat önderlerini ağırladı. Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başlayan resepsiyonda, Biden, katılımcıları "Evinize hoş geldiniz" diyerek karşıladı. Müslümanların ülkeye katkılarından bahseden Biden, bugün Amerikan tarihinde her zamankinden daha fazla Müslüman Amerikalının Kongre'de görev yaptığını söyledi. Bunun, Amerikan demokrasisi için önemine dikkati çeken Biden, "İslamofobi dâhil nefretin her türüne karşı koymaya kararlıyız. Bu benim yönetimim için bir öncelik" değerlendirmesinde bulunan Biden, bu nedenle yönetiminin, Müslüman karşıtı ön yargı ve ayrımcılığı ele almak için kurumlar arası bir çalışma grubu kurduğunu hatırlattı.

- "Yapay zekânın babası" olarak nitelendirilen 75 yaşındaki Geoffrey Hinton, yapay zekâ alanındaki gelişmelerin "korkunç" olduğunu ve bu alanda yaptığı çalışmalardan pişmanlık duyduğunu söyleyerek, Google'dan istifa ettiğini duyurdu Kaynak: 'Yapay zekâ çalışmalarımdan pişmanım' diyerek Google'daki görevinden istifa etti.

4-Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), bu yıl sıcaklık rekorunun kırılabileceğini söyledi. WMO, havanın anormal derecede sıcaklık artışı yaşaması anlamına gelen El Nino atmosfer olayının bu yıl etkili olabileceği konusunda uyardı.

-Dünya Bankası İcra Direktörleri Kurulu, ABD'nin adayı Ajay Banga'yı bankanın yeni başkanı olarak seçti.

-Mısır'da bir yolcu otobüsünün kamyona çarpması sonucu meydana gelen kazada 14 kişi hayatını kaybetti, 25 kişi yaralandı.

-İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, 13 yıl aranın ardından Cumhurbaşkanı düzeyinde Suriye'ye ilk ziyareti yaptı. İki günlük resmi ziyaret kapsamında İran Cumhurbaşkanı Reisi'ni Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad, Şam'daki Halk Sarayı'nda Reisi ve beraberindeki heyeti resmî törenle karşıladı. Törenin ardından iki ülkeden heyetler Reisi ve Esad liderliğinde bir araya geldi.

-Reşat Nuri Güntekin, Melih Cevdet Anday, Zeyyat Selimoğlu, Sait Faik Abasıyanık gibi önemli isimlerin, eserleri ve hayat hikâyelerinin yer aldığı kütüphanenin açılışı gerçekleşti. Açılışta konuşan Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Özgül Özkan Yavuz, Adalar'ın birçok sanatçının eserlerine ilham kaynağı olduğundan bahsederek, "Cumhuriyetimizin 100. yılında 100 yeni kütüphane açma hedefimizi gerçekleştirmenin gururunu yaşıyoruz. Bugün açılışını gerçekleştirdiğimiz Büyükada Edebiyat Müze Kütüphanemizle birlikte, İstanbul'da Bakanlığımıza bağlı kütüphanelerimizin sayısı 70'e yükseldi." dedi.

-Eskişehir merkezli 8 kentte düzenlenen operasyonda gözaltına alınan ESP Eş Genel Başkanı Şahin Tümüklü ve Yeşil Sol Parti Eskişehir adayı Müslüm Koyun'un da aralarında olduğu 7 kişi tutuklandı.

-Sağlıkçılara şiddet haberi bu kez Bursa'dan geldi. Kalp ve damar cerrahisi alanında yaptığı ameliyatla tıp literatürüne giren, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Biçer, ameliyat ettiği bir hasta

yakını tarafından annesinin ölümünden sorumlu tutularak saldırısına uğradı. Silah kabzasıyla darp edilen Biçer, hastaneye kaldırıldı.

-NATO'ya girmek isteyen ancak Türkiye'nin direnişiyle karşılaşan İsveç, himaye ettiği terör örgütü yandaşlarıyla ilgili adım attı. İsveç parlamentosunda yapılan oylamada, terör örgütünün faaliyetlerini teşvik eden, güçlendiren veya destekleyenlere en fazla 4 yıl hapis cezası öngören yasa tasarısı 34'e karşı 268 oyla kabul edildi.

-Raşid Gannuşi'nin darbeci hükûmet tarafından tutuklanmasına tepkiler artarken, İstanbul'da bir araya gelen sivil toplum kuruluşları Gannuşi'ye özgürlük çağrısında bulundu.

-Yüksek Seçim Kurulu, yurtdışında ve gümrüklerde oy kullanan toplam seçmen sayısının saat 13.00 itibarıyla toplam 1 milyon 138 bin 743 olduğunu açıkladı.

5-İstanbul'da düzenlenen yasadışı bahis operasyonda 20 kişi gözaltına alındı.

- Ekvador'da meydana gelen toprak kaymasında hayatını kaybedenlerin sayısı 51'e yükseldi.

-Japonya'nın batısındaki İşikawa eyaletinde 6,3 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Depremin derinliği 10 km olarak ölçüldü.

6-İran Ulusal Güvenlik Yüksek Konseyi Genel Sekreteri Ali Şemhani, İsrail'in ülkesine yönelik herhangi bir eyleminde "İran'a karşı İsrail'e hareket özgürlüğü tanıyacağını" duyuran ABD'nin sorumlu tutulacağını söyledi.

-Set tasarımcısı, sanat yönetmeni ve fotoğraf sanatçısı Mustafa Ziya Ülkenciler, 76 xxyaşında hayatını kaybetti.

-İngiltere Kralı 3. Charles ve eşi Kraliçe Camilla, Başkent Londra'da bulunan Westminister Abbey Kilisesi'nde kraliyet ailesinin üyeleri, yaklaşık 100 devlet başkanı da dâhil olmak üzere 203 ülkeden uluslararası temsilcilerin huzurunda taç giydi. Töreni protesto eden monarşi karşıtı Cumhuriyet hareketinin lideri Graham Smith gözaltına alındı.

7-Kütahya'da düzenlenen operasyonda bir araç içerisinde çeşitli dönemlere ait, farklı boy ebatlarda 18 tarihi eser ele geçirildi.

-Duygu Asena Roman Ödülü "Servi Nine ve Üç Güzeller" adlı eseriyle Hilton İstanbul Bomonti Hotel'de yapılan törenle Arlin Çiçekçi'ye verildi.

- Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından bu yıl 4'üncüsü düzenlenen 'eğitim' konulu uluslararası karikatür yarışması sonuçlandı. Uluslararası Karikatür Yarışmasında birincilik ödülünü İranlı Ali Rastroo kazanırken, Polonyalı Emil Idzikowski ikinci, Kazakistanlı Galym Boranbayev ise üçüncü oldu.

- İspanya'daki Vigo Piyano Yarışması'nda Türk piyanist Mertol Demirelli 3. oldu.

-Hatay'da meydana gelen zincirleme kazada 12 kişi öldü, 3'ü ağrı 31 kişi yaralandı.

-ABD'nin Northwestern Üniversitesi'nde astrofizik çalışmaları yapan Türk doktora öğrencisi Fulya Kıroğlu, yaptığı buluşlar ülkede ve dünyada gündem oldu. Kıroğlu, orta kütleli kara deliklerin yıldızları doğrudan yutmadığı, her turda bir parça kopardıktan sonra çekirdeklerini galaksinin derinliklerine fırlattığı sonucuna ulaştı.

- Irak resmi ajansı INA'da yayımlanan habere göre, Irak Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ahmed es-Sahaf, "Arap Dışişleri Bakanları Toplantısı'nda Suriye'nin Arap Birliği'ne dönmesi konusunda anlaşmaya varıldı." dedi.

-ABD'nin Texas eyaletinde gerçekleştirilen silahlı saldırıda, bir alışveriş merkezine giren saldırganın, 8 kişiyi öldürdüğü, 7

kişiyi de yaraladığı bildirildi.

-2023'ün 'Âşık Veysel Yılı' ilan edilmesinin ardından, Arjantinli sanatçılar, vefatının 50. yılında Âşık Veysel için bir araya geldi. Usta müzisyenler, yerel enstrümanlarıyla büyük ozanın ***'Uzun İnce Bir Yoldayım'*** adlı eserini icra etti.

8-Ekonomiden sorumlu eski Devlet Bakanı Kemal Derviş 74 yaşında hayatını kaybetti.

-Ukrayna istihbaratı, Rus siyasetçi ve gazeteci Prilepin'e bombalı suikast girişiminde bulundu. Şoförü hayatını kaybederken, Prilepin ağır yaralı kurtuldu. _
Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre son 45 yılda dünya genelinde intihar oranları %45 arttı

- Bu yıl ikincisi düzenlenen Büyükçekmece Belediyesi Uluslararası Karikatür Yarışması'nda ödüller Kültür park Kervansaray' da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Yetişkinler kategorisinde büyük ödülü David Vela'nın kazandığı yarışma 18 yaş altı kategorisinde kızların zaferi oldu. Birincilik ödülü: İrem Eroğlu, İkincilik ödülü: Sudenur Küçükbaş, Üçüncülük ödülü: Zeynep Özalp.

-İki yıl önce Van'ın Erciş ilçesinde geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybeden Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Haluk Dursun anısına "Türk Kültürü Sempozyumu" düzenlendi.

9-Hindistan'da bir otobüs, sürücüsünün direksiyon hakimiyetini kaybetmesinin ardından köprüden nehir yatağına uçtu. Yaşanan olayda 22 kişi hayatını kaybetti.

- İsrail'in Gazze'ye düzenlenen hava saldırısında aralarında çocuk ve kadınların da bulunduğu toplam 13 kişi hayatını kaybetti.

-Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT), terör örgütü PKK/KCK'nın sözde özel güç havacılık birimi sorumlularından "Deniz Bahri" kod adlı Tekin Okan'ı, Irak'ın kuzeyindeki Gara 'da düzenlediği operasyonla etkisiz hale getirdi.

- Hazine ve Maliye Bakanlığı, terör örgütlerine finansman sağladığı yönünde makul sebeplerin varlığına istinaden, DEAŞ ve El Kaide bağlantılı 8 kişinin Türkiye'deki mal varlıklarının dondurulmasına karar verdi.

-Siyasi yolsuzluğun yanı sıra halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek suçlarıyla yargılanan Pakistan eski Başbakanı İmran Khan, başkent İslamabad'da bulunan İslamabad Yüksek Mahkemesi'nde Ulusal Mali Sorumluluk Bürosu tarafından tutuklandı.

-TGC üyesi gazeteci, şair ve yazar Aydil Erol hayatını kaybetti.

- Fransız roman ve deneme yazarı Philippe Sollers, hayatını kaybetti. Yazarlığının yanı sıra dergi yönetmenliği ve televizyonculuk da yapan Sollers, 80'den fazla eser yazdı. Özellikle 1983'te yayınlanan Kadınlar adlı romanıyla ün salan Sollers'in Türkçe 'de Altyazı ve Merkez adlı kitapları yer alıyor.

- Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiseri Volker Türk, İranlı yetkililere, diğer birçok ülkenin yaptığı gibi idam cezasını kaldırması ve tüm infazları durdurması çağrısında bulundu.

-Asitane Vakfı tarafından, İstanbul Kalkınma Ajansı desteğiyle ilki düzenlenen "El Yapımı Kâğıt Sempozyumu" başladı. Sanat Fabrikasının ürettiği "İstanbul Kâğıt" markasının da tanıtıldığı etkinlik Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sedat Hakkı Eldem Oditoryumu'nda gerçekleşti.

10-Yükseköğretim Kurulu (YÖK), depremden etkilenen illerde ikamet eden

adaylara kendi illerindeki üniversitelere yerleşirken genel kontenjanda herhangi bir eksiltmeye gitmeden yüzde 25 ek kontenjan ayrılmasını kararlaştırdı.

-İstanbul'da silahlı terör örgütü PKK/KCK'ya yönelik düzenlenen operasyonda 16 şüpheli yakalandı.

- Piyanist, orkestra şefi, besteci ve Azerbaycan Devlet Sanatçısı Turan Manafzade, Cumhuriyet'in 100. yılına armağan ettiği "Türkiye 100" adlı bestesini paylaştı.

-Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi Almanyasını yenilgiye uğrattığı Zafer Günü kutlamaları Rusya'nın başkenti Moskova'daki Kızıl Meydan'da gerçekleşti.

-Antalya'da 15. Uluslararası Tiyatro Festivali başladı. Festival kapsamında Türkiye'nin farklı üniversitelerinden öğrenci topluluklarının yanı sıra İran ve Kırgızistan'dan ekiplerin de aralarında olduğu ulusal ve uluslararası tiyatro toplulukları Akdeniz Üniversitesi Atatürk Konferans Salonu ve Olbia Salonu'nda 12 oyun sergileyecek.

–Beş farklı Dünya Kupası'nda oynayan ilk futbolcu olarak tarihe geçen Meksikalı Antonio Carbajal, 93 yaşında hayatını kaybetti.

-Brezilya'da 'Rock Kraliçesi' olarak tanınan Rita Lee, hayatını kaybetti. Brezilya Devlet Başkanı, Lee için 3 günlük yas ilan etti.

-Sabri Ülker Bilim Ödülü'nün 8'incisi sahibini buldu. Üreme sağlığı alanındaki çalışmalarıyla bu yıl ödüle Doç. Dr. Elvan Böke layık görüldü. Böke'nin ödülü Yıldızı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ülker'in de katıldığı törenle takdim edildi.

11-Depremlerden etkilenmeyen merkezin sorumlusu Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt, "Türkiye'nin önemli kök hücre ve kemik iliği nakli merkezleri arasına yer alan Malatya'da, 6 Şubat'taki depremlerden bu yana 35 hastaya kemik iliği ve kök hücre nakilleri yapıldığını açıkladı.

-ABD'nin Los Angeles kentinde yaşayan İranlı tiyatro yazarı Sanaz Toossi, En İyi Amerikan Tiyatro oyunu dalında 2023 Pulitzer ödülünü kazandı.

-İzmir'in Menderes ilçesinde bir kahvehanede silahlı çatışma çıktı. Olayda 7 kişi hayatını kaybederken 2 kişi de yaralandı.

-Pakistan'da eski Başbakan İmran Han'ın 9 Mayıs'ta tutuklanmasının ardından başlayan protestolarda ölen göstericilerin sayısı 9'a yükseldi, 290'dan fazla kişi yaralandı.

-İsrail'in abluka altındaki Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılarda hayatını kaybedenlerin sayısı 25'e çıktı.
-Kuruluşu yüzyıl öncesine dayanan TBMM Kütüphanesi, barındırdığı 430 binin üzerindeki eserle tarihe ışık tutuyor, araştırmacıların yararlandığı adreslerin başında geliyor.

-Esenler Belediyesi, Türkiye'nin önemli tarihçilerinden biri olan Mehmed Niyazi Özdemir'i vefatının 5. yılında "Tarihi Romanlaştıran Yazar" adlı panelle anıldı.

12-İstanbul'da Barbaros Hayrettin Paşa Camisi'nin açılışında konuşan Başkan Recep Tayyip Erdoğan, "Camiimizde 11 bin kişi kapasiteli kapalı alan, 9 bin kişi yarı açık ve açık mekânlarda olmak üzere toplam 20 bin kişi aynı anda ibadet edebilecektir." dedi.

-Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından çadır satmasıyla gündeme gelen ve tartışmalara neden olan Kızılay'ın Genel Başkanı Kerem Kınık görevinden istifa etti.

-Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce'nin cumhurbaşkanı adaylığından çekildiğini açıkladı.

- 69. Sait Faik Hikâye Armağanı'nın bu yılki kazananı belli oldu. Ayşegül Devecioğlu'nun Anatomi Dersi (Metis Yayınları) adlı kitabı oy birliğiyle ödüle layık görüldü.

-Beşiktaş Belediyesi'ndeki rüşvet ve irtikap soruşturmasına ilişkin 17 sanıklı davada tutuklu olarak yargılanan eski Beşiktaş Belediye Başkanı Murat Hazinedar ile birlikte 2 sanığın tahliyesine karar verildi.

-Küçük yaşta yeteneği keşfedilerek müzik yaşamına başlayan keman sanatçısı Arda Çaşka, Nilüfer Belediyesi Dr. Hüseyin Parkan Sanlıkol Müzik Enstrümanları Müzesi'nde verdiği konserde alkışları topladı.

-Kenya'da henüz ne olduğu belli olmayan bir hastalık yüzünden şu ana kadar 9 kişi hayatını kaybetti.

-Kenya'da açlık tarikatı olarak bilinen tarikatın neden olduğu faciada can kaybı 145'e yükseldi.

13-New York'ta Azerbaycan'ın ulusal lideri Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı dolayısıyla anma programı düzenlendi. Türkevi'ndeki programa, Azerbaycan'ın ABD Büyükelçisi Khazar İbrahim, Azerbaycan'ın Birleşmiş Milletler (BM) Daimi Temsilcisi Yashar Aliyev, Türkiye'nin BM Daimi Temsilcisi Büyükelçi Sedat Önal ile Azeri ve Ahıska Türkleri sivil toplum kuruluşları liderleri katıldı.

- Pakistan'ın Eski Başbakanı İmran Han, dün Anayasa Mahkemesi kararıyla tahliye edildi. Destekçilerinin doldurduğu sokaklarda ve meydanlarda bayram havası oluştu.

14-Türkiye genelinde oy verme işlemi saat 08.00'de başladı. Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimleri için 64 milyon seçmen sandık başına gitti. Seçimlerle birlikte 13'üncü Cumhurbaşkanı ve Meclis'e girecek 600 milletvekili belli olacak.

-'Man's Ruin Records'un kurucusu da olan ünlü grafik sanatçısı Frank Kozik öldü.

-2021 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür Sanat Büyük Ödülüne layık görülen -Sahafların piri' olarak anılan, Sahaflar Çarşısı'nın duayen ismi sahaf İbrahim Manav vefat etti.

-TBB, 14 Mayıs seçimlerindeki ihlallerle mücadele etmek için Seçim Güvenliği Merkezi oluşturdu. Gün boyunca eğitim almış gönüllü avukatlar, vatandaşlar ve sandık müşahitleri merkez aracılığıyla hukuki destek sunacaklar. TBB, ihbarları kentlerdeki gönüllü avukatlara ve barolara iletecek.

15-Meksika'nın kuzeyinde kamyon ile yolcu minibüsünün çarpışması sonucu 26 kişi hayatını kaybetti.

-Bangladeş ve Myanmar'ı etkisi altına alan Mocha Kasırgası'nın neden olduğu sel ve şiddetli rüzgârlar sebebiyle 5 kişi hayatını kaybetti, 700'den fazla kişi yaralandı.

-Avrupa'nın en eski ödüllerinden Uluslararası Şarlman Ödülü (Karlspreis), Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy ve Ukrayna halkına verildi.

-Avrupa Birliği (AB) Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Türkiye'de düzenlenen seçimleri yakından izlediklerini, katılımın yüksekliğinin büyük kazanım olduğunu, ikinci turun ne getireceğini görmeyi beklediklerini söyledi.

-Cumhur İttifakı çatısı altında ayrı listeyle seçime giren BBP' nin Genel Başkanı Mustafa Destici aday olduğu İstanbul 1. Bölge'de yüzde 1 oy aldı ve seçilemedi.

-Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı ve ordu komutanı Orgeneral Abdulfettah el-Burhan, orduyla çatışan Hızlı Destek Kuvvetlerine ait tüm banka hesaplarını dondurma kararı aldı.

Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı ve ordu komutanı Orgeneral Abdulfettah el-Burhan, yayınladığı kararnamelerle, Hızlı Destek Kuvvetlerine (HDK) ile ilişkili 4 ordu görevlisini emekli etti, Merkez Bankası Başkanı Hüseyin Yahya Jankol'u da görevden aldı.

16-Meksika'nın Hidalgo eyaletinde bir futbol sahasında düzenlenen silahlı saldırıda 3'ü 18 yaşın altında 6 kişi hayatını kaybetti.

-Gazeteci, yazar ve şair Yetkin Aröz, hayatını kaybetti.

-YSK Başkanı Ahmet Yener, 14 Mayıs seçimlerine dair açıklama yaptı. Yener, Erdoğan'ın yüzde 49,54, Kılıçdaroğlu'nun yüzde 44,88 oranında oy aldığını belirterek seçimin ikinci tura kaldığını belirten Yener, 28. Mayıs Pazar günü ikinci tur seçiminin yapılmasına karar verildiğini bildirdi.

-İçişleri Bakanlığı, "(Şırnak'ta) Operasyon kapsamında ağır yaralı Jandarma personelimiz şehit olmuş, şehit sayımız 3'e yükselmiştir." açıklamasında bulundu.

-Tunus Asliye Mahkemesi'nden yapılan açıklamada, güvenlik güçlerine "Tağudun askerleri" dediği gerekçesiyle açılan dava kapsamında tutuksuz yargılanan Gannuşi'nin "terörü övmek suçundan" bir yıl hapis ve bin dinar (330 dolar) para cezasına çarptırıldı.

17-"18 Mayıs, Uluslararası Müze Günü" dolayısıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı tüm müzeler yarın ücretsiz olacak.

-Paris Temyiz Mahkemesi, eski Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'yi yolsuzlukla yargılandığı davada 2 yılı tecilli, 3 yıl hapis cezasına mahkûm etti. Mahkeme, Sarkozy'nin hapis cezasını evde elektronik kelepçeyle çekmesine hükmetti.

-Memleket Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce'ye düzenlenen kara propagandaya ilişkin yürütülen soruşturma çerçevesinde Ozan Özgür D. isimli şahıs tutuklandı.

-MİT, Suriye'de gerçekleştirdiği operasyonda PKK/YPG'nin sözde Aynularab (Kobani) mali sorumlusu Tuba Karakoç'u etkisiz hale getirdi.

-Sudan'da ordu ile Hızlı Destek Kuvvetleri (HDK) arasında nisan ortasından bu yana süren çatışmalarda 822 sivilin hayatını kaybettiği bildirildi.

-Fransız Charlie Hebdo dergisinin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı kapağına taşımasına Türkiye'den tepki geldi. Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Kalın, "Charlie Hebdo paçavrası bu kadar çıldırdığına göre... doğru yoldayız."

-Almanya'nın Dresden kentinde mahkeme, Grünes Gewölbe Müzesi'nden 2019'da gerçekleşen mücevher soyguna karıştıkları gerekçesiyle yargılanan aynı aileden 5 kişiyi hapis cezasına çarptırdı.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, dün 3 jandarma personelinin şehit düştüğü Şırnak'ın Bestler Dereler bölgesinde başlatılan operasyonda 5 teröristin etkisiz hale getirildiğini açıkladı.

-Etiyopya'da meydana gelen sel felaketinde şu ana kadar 45 kişi hayatını kaybetti.

18-İstanbul merkezli 4 ilde düzenlenen operasyonda organ ticareti yaptığı iddiasıyla gözaltına alınan 9 şüpheliden 6'sı tutuklandı.

-Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünce düzenlenen 13. Antalya Uluslararası Tiyatro Festivali, Ankara Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelenen "12 Öfkeli" adlı oyunla perdelerini açtı.

-Kırklareli'nde iki haftada yurda yasa dışı yollarla giren 737 düzensiz göçmen yakalandı. -İstanbul merkezli Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) güncel yapılanmasına yönelik operasyonda 15 şüpheli yakalandı.

-YÖK, geçen yıl başlattığı Akademik Yabancı Dil Desteği Projesi kapsamında, deprem bölgelerindeki 16 üniversiteye 240 kontenjan ayrıldığını duyurdu. Programdan 16 üniversitede doktora derecesine sahip ve son 3 yıl içinde YÖKDİL, YDS, E-YDS veya ÖSYM tarafından eşdeğerliği kabul edilen uluslararası bir yabancı dil sınavından muadili en az 70 puan aldığını belgelendiren doktor öğretim üyeleri, araştırma görevlileri ve öğretim görevlileri faydalanabilecek.

-AGİT ve AKPM gözlemcilerinden oluşan uluslararası seçim gözlem heyeti, 14 Mayıs seçimleri için siyasiler ile medya üzerindeki baskı ve otosansüre dikkat çekti. AKPM Heyet Başkanı Frank Schwabe açıklamasında, "Türk demokrasisi hâlâ canlı. Seçimlere katılımın yüksek olması da bunu gösteriyor. Ancak demokratik bir seçim için gerekli temel ilkeler yerine getirilmemektedir" dedi.

-ABC' de yayınlanan General Hospital dizisinde yıllarca Hemşire Bobbie Spencer rolünü canlandıran ünlü oyuncu Jacklyn Zeman 70 yaşında öldü.

-Almanya'da yayın yapan Die Welt gazetesi yazarı Deniz Yücel hakkında, "Cumhurbaşkanına hakaret" ve "Devleti ve yargı organlarını alenen aşağılamak" suçlamalarıyla yargılandığı davada yakalama kararı çıkarıldı.

19-Ekvador'da ABD'ye yakınlığıyla bilinen Cumhurbaşkanı Guillermo Lasso, kendisini görevden azletme talebiyle toplanan Ulusal Meclisi feshettiğini duyurdu.

-Avustralya yakınlarında Pasifik Okyanusu'nda 7.7 büyüklüğünde deprem: Tsunami alarmı verildi.

- İran da Mahsa Amini eylemlerinde '3 güvenlik görevlisini silahla kasten öldürme' ve 've 'devlete karşı savaş açmak' gerekçesiyle 3 kişi idam edildi.

-Zafer Partisi basın danışmanı Ceren Gürkan trafik kazasında hayatını kaybetti.

-Terör örgütü El Kaide, Batı Afrika'da esir aldığı 88 yaşındaki Avusturalyalı doktoru 7 yıl sonra serbest bıraktı.

-İtalya'nın Emilia-Romagna bölgesindeki sel felaketinde hayatını kaybedenlerin sayısı 13'e yükseldi. İslam İş birliği Teşkilatı'ndan (İİT) yapılan yazılı açıklamada, İsrailli bakanların yanı sıra milletvekilleri ve fanatik Yahudilerin Mescid-i Aksa'ya baskınlarına tepki gösterildi.

-Fanatik Yahudilerin, İsrail polisi korumasında Mescid-i Aksa'nın avlusunda dini ayinlerle ihlallerini sürdürdüğüne işaret edilen açıklamada, Aksa'ya yönelik tekrarlanan baskınlarla uluslararası hukukun açıkça ihlal edildiğine vurgu yapıldı.

–Avusturyalı oyuncu Helmut Berger 78 yaşında öldü.

- İkonik İngiliz rock grubu The Smiths'in bas gitaristi Andy Rourke, hayatını kaybetti.

-İtalya'da yaşanan şiddetli yağışların ardından hayat durma noktasına geldi. Yakın zamanda düzenlenecek olan Formula 1 yarışları dahi iptal edilirken, yetkililerden yapılan açıklamalarda Emilia-Romagna'dan 13 bin kişinin tahliye edildiği açıklandı.

-Zimbab ve Devlet Başkanı Emmerson Mnangagwa'nın hapishanelerde yaşanan aşırı yoğunluk nedeniyle yaklaşık 4 bin mahkûm hakkında af kararı çıkardığı bildirildi.

- Çin ile 5 Orta Asya Cumhuriyeti'ni bir araya getiren Çin-Orta Asya Zirvesi, tarihi İpek Yolu'nun başlangıç noktası kabul edilen Çin'in Şaanşi eyaletinin merkezi Şian'da başladı.

Zirvenin açılış töreni, Şian'ın kuzeyinde,

Çin'de 7. ve 10. yüzyıllar arasında hüküm süren Tang Hanedanı anısına inşa edilen Cennet Parkı içindeki Mor Bulut Köşkü'nde düzenlendi.

20-ABD Başkanı Joe Biden, Hiroşima'da gezdiği müzenin konuk defterine yazdığı mesajda "nükleer silahlardan arınmış bir dünya için çaba göstereceği" sözü verdi.

-Rus ordusunun Ukrayna'nın başkenti Kiev'e insansız hava araçlarıyla (İHA) saldırılar düzenlediği, tüm İHA'ların imha edildiği duyuruldu.

-Fransa'nın güneyinde bulunan Cannes kentinde bu yıl 76'ncısı düzenlenen Cannes Film Festivali kapsamında "Kuru Otlar Üstüne" filminin gösterimi yapıldı. Gösterime Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan da katıldı. Film, 11 dakika boyunca ayakta alkışlandı.

-Çin lideri, Orta Asya Devlet Başkanlarını Xian'da ağırladı. Manifesto niteliğinde bir konuşma yapan Xi, ekonomik alanda yeni atılımlar yapan, güvenliğine ve kültürüne sahip çıkan ortak bir Çin-Orta Asya topluluğu inşa etmeyi önerdi.

-İzmir'de 1912 yılında kurulan ve 1 milyon 700 bin seçme kitabın yanı sıra Arapça, Türkçe ve Farsça dillerinde yaklaşık 4 bin eser içeren yazma eserler koleksiyonu, gazete ve dergi koleksiyonu ile hem araştırmacıların hem de ders çalışmak isteyen öğrencileri misafir eden İzmir Milli Kütüphanesi, 111 yıldır tarihi misyonunu yerine getiriyor.

-Ressam Prof. Dr. Zahit Büyükiyeliyen' in son eserlerinden oluşan "Görünmez Kentler" adlı resim sergisi Kuşadası, Ada Modern Sanat Galerisi'nde sanatseverlerle buluştu.

-Ses sanatçısı ve oyuncu Nuri Sesigüzel, tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Muş'un Varto ilçesinde merkeze Boyalı Köyünde yaşayan 14 yaşındaki atlet Elif Akçiçek, 2020'de taşımalı eğitim gördüğü okulda beden eğitimi öğretmeni Özal Durmuş tarafından atletizme yönlendirildi. 2021'de Erzurum'da, 2022'de Ankara'da ve bu yıl Eskişehir'de katıldığı yarışlarda Türkiye şampiyonu olmayı başardı.

–Kazakistan'ın 200 binden fazla eseriyle en büyük müzesi olan Milli Müze, 47 bin kişi tarafından ziyaret edildi.

-Dünyanın en eski ve en eksiksiz İbranice İncil'i 38,1 milyon dolara satıldı.

-Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın (CSO) 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle gerçekleştireceği konserinde 6'ncı sınıf öğrencisi Atahan Dinç (12), şef ve solist olarak yer alacak.

21-Kuveyt Meclis Başkanı Yardımcısı Muhammed el-Mutayr, yıllar sonra katılım sağladığı Arap Birliği'nde Osmanlı Devleti'ni hedef alan konuşmalar yapan Beşar Esed'e çok sert tepki gösterdi. Kuveyt Meclis Başkan Yardımcısı Muhammed el-Mutayr, Osmanlı Devleti'nin 6 asır boyunca İslam'ın ve Müslümanların hamisi olduğunu söyledi.

- Nijerya polisi, Plateau eyaletinde 15 Mayıs'ta düzenlenen silahlı saldırılarda 87 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi.

- İzmir'in Menemen ilçesinde polis ekiplerince düzenlenen operasyonda 31 bin 34 litre etil alkol ele geçirildi.

-Venezuela'nın başkenti Karakas'ın merkezinde yer alan ve tarihi açıdan sembol kabul edilen caddelerden birine "***Türkiye Cumhuriyeti Caddesi***" adı verildi.

- İngiliz edebiyatının Mick Jagger'ı" lakabıyla tanınan ünlü yazar Martin Amis, 73 yaşında hayatını kaybetti.

-El Salvador'da oynanan bir maç esnasında tribünlerde izdiham yaşandı. Çıkan olaylarda en az 12 kişi hayatını kaybetti.

22-Siyam adıyla sosyal medyada yayınlanan şarkıları 1 milyonu aşkın dinlenen ve Türkiye'de ikamet eden İran uyruklu Sıamak Shabdel Borhan eşiyle birlikte sahte pasaportla Almanya'ya gitmek üzereyken yakalandı.

Türk Sanat Müziği ses sanatçısı, Akın Uğurlu İstanbul'da hayatını kaybetti.

23-Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü dünyaca ünlü opera ve bale eserlerini yaz festivallerinde seyircileriyle buluşturacak.

- Rome, Vikings ve Dexter gibi dizilerde rol alan aktör Ray Stevenson öldü.

24-Türkiye'nin ilk piyanist , caz sanatçısı Bozkurt İlham Gencer hayatını kaybetti.

-Türk halk ozanı Âşık Veysel'in ölümünün 50. yılında Türkiye Görme Özürlüler Kitaplığı (TÜRGÖK) İşbirliğiyle "Dostlar Seni Unutmayacak" adlı anma töreni düzenlendi.

-Gazeteci Sanlı Ergin hayatını kaybetti.

25-Türkiye Yayıncılar Birliği'nin 25. Olağan Genel Kurulu Yapı Kredi Kültür ve Sanat Merkezi'nde yeni yönetim kurulu ile komisyonların seçimi yapıldı. Genel Kurulda 25. Dönem Yönetim Kurulu tarafından, yayıncılık sektörüne ve Türkiye Yayıncılar Birliği'ne katkılarından dolayı yayıncı Mehmet Atay, Abdullah Özkan, Gürer Uğurlu, Fahri Aral ve Muzaffer Erdoğdu'ya onur plaketleri verildi.

26-Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılında gıda sektörünün öncü markası Pınar, 1981 yılından bu yana aralıksız olarak düzenlediği Uluslararası" Pınar Çocuk Resim Yarışması'nı bu yıl 42'nci kez, "Benim için Cumhuriyet" temasıyla başlattı.

27-ABD'li ünlü ses sanatçısı Tina Turner 83 yaşında hayatını kaybetti.

-Afganistan'ın kuzeydoğusundaki Badahşan vilayetinde 5,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Sinema dünyasının en önemli etkinliklerinden Cannes Film Festivali'nde ödül kazananlar açıklandı. Festivalde en iyi kadın oyuncu ödülü "Kuru Otlar Üstüne" filmindeki rolüyle Merve Dizdar'a verildi. TRT yapımı filmin yönetmenliğini ise Nuri Bilge Ceylan üstlendi.

-Yıllarca süren savaş ve kriz döneminin ardından Irak ekonomisini dönüştürmek için tasarlanan bir hamleyle, Basra Körfezi'ndeki limanı demiryolu ve karayolları ile Türkiye sınırına bağlamak için 17 milyar dolarlık bir proje başlattı.

-Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya (KRV) eyaletindeki Schwelm beldesinde, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB) Mescid-i Aksa Camii dualarla ibadete açıldı.

-Gazeteci, Engin Ardıç, Tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

28-YSK Başkanı Yener, Cumhurbaşkanı Seçimi ikinci oylaması kesin sonuçlarına göre Recep Tayyip Erdoğan'ın yüzde 52,18, Kemal Kılıçdaroğlu'nun yüzde 47,82 oranında oy aldığını açıkladı.

-Kosova Adalet Türk Partisi (KATP) Genel Başkanı Arif Bütüç, hayatını kaybetti.

- Sanatçı Pınar Alsan Ünsal, hayatını kaybetti.

-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutlayarak Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e tebriklerini etti.

-Milli judocu Mert Şişmanlar, Avusturya'nın ev sahipliğinde düzenlenen Upper Grand Prix'yi bronz madalya kazandı.

-Türkiye'nin ilk yerli elektrikli treni seferlerine başladı.

29-Afganistan'ın kuzeydoğusundaki Badahşan vilayetinde 5,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-ABD'de Türkiye'nin Birleşmiş Milletler (BM) Daimi Temsilciliği ile New York Başkonsolosluğu'nun bulunduğu Türkevi'ne 22 Mayıs'ta demir levyeyle saldıran sanık Recep Akbıyık hakkında "denetimli serbestlik" kararı verildi.

- Rusya, Almanya'nın Rus istihbarat servisi çalışmalarına sınırlama getirmesinin ardından ülkede çalışan çok sayıda Alman diplomat sayısını azaltacağını açıkladı.

30-Gazeteci- yazar Deniz Kavukçuoğlu hayatını kaybetti.

-Cannes Film Festivali'nde "Anatomy of a Fall" filmi ile prestijli Altın Palmiye ödülünün sahibi olan yönetmen Justine Triet, ödül konuşmasında Fransa hükûmetinin kültür politikalarını ve Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'u eleştirdi.

31- Şair Cengiz Numanoğlu 82 yaşında hayatını kaybetti.

-Edirne Cezaevi'nde tutuklu bulunan eski Halkların Demokratik Partisi (HDP) Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, aktif siyaseti bıraktığını açıkladı.

- 26. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, 31 Mayıs akşamı Ankara Opera Sahnesi'nde düzenlenen açılış töreniyle başladı.

Haziran

1-Moskova Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı, "Nâzım Hikmet Dostluk Ödülü" nü Türkiye ile Rusya arasındaki kültürel bağların gelişmesine ve Nâzım Hikmet'in edebi mirasının korunmasına yönelik katkılarından ötürü kültür ve sanat Ödüller; gazeteci-yazar, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı kurucularından yönetim kurulu üyesi Zeynep Oral'a ve Nâzım Hikmet'in eşi Vera Tulyakova'nın kızı, tiyatro bilimcisi, Anna Anatolyevna Stepanova'ya verildi.

-İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, Borusan Holding sponsorluğunda düzenlenen 51. İstanbul Müzik Festivali, ödül töreni konserle Atatürk Kültür Merkezi Opera Salonu'nda açıldı.

2-Türkiye-Azerbaycan Dernekler Federasyonu ve İnsan Hakları Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği'nin Azerbaycan'ın eski Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev, 100. doğum gününde İstanbul'da anıldı.

-Yozgat eski Belediye Başkanı ve XIX. Dönem Yozgat Milletvekilli Yaşar Erbaz Ankara'da vefat etti.

-Hindistan'ın Orissa eyaletinde meydana gelen tren kazasında hayatını kaybedenlerin sayısının 300'ü aştığı bildirildi.

–Sabah Gazetesi Başyazarı Mehmet Barlas, İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Antalya'da dünyanın en büyük ikinci donanımlı su altı arkeoloji araştırma gemisi, suya inerek ilk seferini gerçekleştirdi. UPL isimli modern gemi ile Türkiye sahillerinin su altı gün yüzüne çıkarılacak. 25 arkeoloğun görev yapacağı gemi, 500 metre derinlikten üç boyutlu görüntü alabilecek.

-Türk Büyükelçi Fuat Tanlay İstanbul'da hayatını kaybetti.

3- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bugün TBMM'de yemin ederek, resmen görevine başladı. Erdoğan yemin öncesi mazbatasını, TBMM Geçici Başkanı Devlet Bahçeli'den aldı. Başkan Erdoğan'ın TBMM Genel Kurulundaki yemin törenini ailesinin yanı sıra bakanlar, yüksek yargı temsilcileri, eski TBMM Başkanları, sivil toplum kuruluşları (STK) temsilcileri ile davetliler izledi.

Yeni Bakanlar Kurullu

Cumhurbaşkanı Yardımcısı: Cevdet Yılmaz

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı: Abdulkadir Uraloğlu

Adalet Bakanı: Yılmaz Tunç

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı: Vedat Işıkhan

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı: Mehmet Özhaseki

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı: Mahinur Özdemir Göktaş

Dışişleri Bakanı: Hakan Fidan

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı: Alparslan Bayraktar

Gençlik ve Spor Bakanı: Osman Aşkın Bak

Hazine ve Maliye Bakanı: Mehmet Şimşek

İçişleri Bakanı: Ali Yerlikaya

Kültür ve Turizm Bakanı: Mehmet Nuri Ersoy

Milli Eğitim Bakanı: Yusuf Tekin

Milli Savunma Bakanı: Yaşar Güler

Sağlık Bakanı: Fahrettin Koca

Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Mehmet Fatih Kacır

Tarım ve Orman Bakanı: İbrahim Yumaklı

Ticaret Bakanı: Ömer Bolat

-Türkiye'nin önde gelen tarihçilerinden Prof. Dr. Zafer Toprak hayatını kaybetti.

-Sait Faik Hikâye Armağı' nın bu yılki sahibi "Anatomi Dersi" kitabıyla Ayşegül Devecioğlu'na verildi.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) üyesi Kemal Kınacı hayatını kaybetti.

4-Terör örgütü PKK/KCK'ya yönelik İzmir'de düzenlenen operasyonda 6 el yapımı patlayıcı ele geçirildi, gözaltına alınan 6 şüpheli tutuklandı.

-Ermenistan hükûmeti, 2 Haziran'da Moskova'da yapılan 12. Azerbaycan-Rusya-Ermenistan Başbakan Yardımcıları Toplantısı'nda Azerbaycan'la Ermenistan arasındaki demir yollarının yeniden faaliyete geçirilmesine yönelik ortak bir anlayışa gelindiğini açıkladı.

-Ağrı'da, Gürbulak Gümrük Kapısı'nda İran plakalı otomobilin ön tamponuna gizlenmiş

17 kilo 260 gram uyuşturucu madde ele geçirilmesine ilişkin gözaltına alınan İran uyruklu 3 kişi tutuklandı.

-Sudan'da ordu ile paramiliter güç Hızlı Destek Kuvvetleri (RSF) arasındaki çatışmalar devam ederken farklı çağlardan kalma tarihi eserlerin sergilendiği ülkenin başkenti Hartum'da yer alan Sudan Ulusal Müzesi, RSF güçleri tarafından ele geçirildi.

- Uganda Devlet Başkanı, Somali'de Eş-Şebab'ın düzenlediği saldırıda 54 Uganda askerinin hayatını kaybettiğini bildirdi.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'i Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Ofisi'nde kabul etti.

-Eski İçişleri Bakanı emekli Korgeneral Selahattin Çetiner hayatını kaybetti.

-Suriyeli bir mülteci, geçtiğimiz ay Almanya'nın güneybatısında yer alan yaklaşık 2 bin 500 nüfuslu Ostelsheim kasabasının belediye başkanı seçildi.

-IŞİD'in esir aldığı altı Ezidi kadın, sekiz buçuk sene sonra kurtarıldı. Ezidi Soykırımı'ndan kurtulmuş isimlerden biri olan Nobel Barış Ödülü sahibi Nadia Murad, kadınların 2014'te Suriye ve Irak'ta esir alındığını açıkladı. Murad'ın açıklamasında, kadınların kurtarılması konusunda Türkiye'ye de teşekkür etti.

-Nijerya'nın Zamfara eyaletinde kimliği belirlenemeyen bir grubun düzenlediği silahlı saldırılarda 10 kişi hayatını kaybetti, 30 kişi kaçırıldı.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'da iki yolcu otobüsünün çarpışması sonucu meydana gelen trafik kazasında 18 kişi hayatını

kaybetti.

5-Diyarbakır'da bulunan 3 bin yıllık Zerzevan Kalesi'nde yapılan kazı ve tarama çalışmaları sonucunda kalenin altında 4 ile 5 katlı çok büyük yapıların olduğu keşfedildi.

-Ankara-Sivas Hızlı Tren Hattı'nda 27 Nisan-31 Mayıs arasında ücretsiz seyahat eden 46 bin 974 yolcu, Anadolu'nun kadim kenti Sivas'ın tarihi ve kültürel değerlerini görme fırsatı buldu.

- Haiti'de etkili olan şiddetli yağışların yol açtığı sel ve heyelanlarda 15 kişi hayatını kaybederken, 8 kişi kayboldu.

-ABD'nin başkenti Washington yakınlarında, uçuşa yasak bölgede düşen özel jette ölenler arasında, milyarder iş insanı John Rumpel'in kızı ve torununun olduğu açıklandı.

- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkıları ve BKM Mutfak iş birliğiyle, Festival Direktörlüğünü Yönetmen Hatice Aşkın'ın yaptığı festival, yoğun bir seyirci katılımıyla ilk iki senenin rekorunu kırdı. Distopya türünde 7 uluslararası uzun metraj film ile 8 uluslararası kısa metraj filmin yarıştığı festivalde filmler kapalı gişe izlendi.

-Venezuela'nın güneydoğusunda bir altın madeninde meydana gelen göçükte 12 kişi hayatını kaybetti.

-Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı'na eski Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın atandı.

-Genelkurmay Başkanlığına Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Musa Avsever atandı.

"Avsever mevcut görevi uhdesinde kalmak suretiyle yerine bir isim atanıncaya kadar Genelkurmay Başkanı olarak görevlendirilmiştir." ifadeleri yer aldı.

-Sanatçı Nurhan Damcıoğlu, 82 yaşında hayatını kaybetti.

-Polisiye gerilim klasiği "Vanishing Point"in yıldız oyuncusu Barry Newman hayatını kaybetti.

-Savunma Sanayii Başkanlığı'na ASELSAN Genel Müdürü Haluk Görgün atandı.

-İçişleri Bakanı görevine atanan Ali Yerlika'dan boşalan İstanbul Valiliğine Gaziantep Valisi Davut Gül atandı.

6- Haziran 2010'da polislerin çıplak arama, tehdit, işkencelerine maruz kaldıktan sonra intihar eden Onur Yaser Can'ın ardından dört polis ile bir bilirkişinin yargılandığı davada karar çıktı. Çağlayan'daki İstanbul Adliyesi 41. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada yargılanan dört polis, "Kamu görevlisinin resmî belgeyi yok etmesi ve bozması" suçundan 6'şar yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-İSKİ'nin eski genel müdürü, Ergun Göknel hayatını kaybetti.

-"Depremzedelerin otelden çıkarılmaya çalışıldığı" iddialarına yönelik Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve diğer sorumlular hakkında yürütülen soruşturma kapsamında belediye Genel Sekreteri, Genel Sekreter Yardımcısı ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanı geçici süre görevlerinden uzaklaştırıldı.

-İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Nasır Kenani, Suudi Arabistan ile varılan normalleşme anlaşması çerçevesinde 7 yılın ardından başkent Riyâd'da İran Büyükelçiliğinin yarın açılacağını belirtti.

-Türk dünyasının edebiyat ve sanatla kaynaşacağını söyleyen Azerbaycanlı yazar Anar Rızayev "Türkiye Türkçesi Türk halkları arasında ortak 'iletişim dili' olmalıdır" diyor.

- Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü sahibi Mehmet Mercan Adana'da hayatını kaybetti.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının terör örgütü FETÖ'ye yönelik yürüttüğü iki ayrı

operasyonunda, 30 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Resmi Gazete' de yayımlanan karara göre Akif Çağatay Kılıç, Cumhurbaşkanı Başdanışmanlığına atandı ve Kılıç'a Büyükelçilik ünvanı verildi.

-Mardin'in Mazıdağı ilçesinde jandarmanın bir eve düzenlediği operasyonda çoğu Roma, Bizans, Artuklu ve Osmanlı dönemlerine ait yaklaşık 22 bin adet, tarihi eser niteliği taşıyan parça ele geçirildi, 1 şüpheli gözaltına alındı.

-Bursa merkezli 4 ilde düzenlenen ve 1000 polisin katıldığı narkotik operasyonunda 40 şüpheli, gözaltına alındı.

–Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), gazetemiz Evrensel'e verdiği röportaj gerekçe gösterilerek disiplin cezasına çarptırılan Hâkim Ayşe Sarısu Pehlivan'ın ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmetti.

-Şarkıcı Melek Mosso, PowerTürk Müzik Ödülleri Töreni'nde konuştu. Aldığı ödülü kadınlara armağan ettiğini söyledi.

-Sermaye Piyasası Kurulu, Avrupa Yatırım Holding AŞ, pay piyasasında gerçekleştirilen işlemler nedeniyle 21 kişiye 6 ay süreyle geçici işlem yasağı getirdi.

–İran, 1400 kilometre menzilli ilk hipersonik balistik füzesini tanıttı. 'Fettah' adı verilen 1400 kilometre menzilli füze, başkent Tahran'da Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin katıldığı törenle sergilendi.

–Afganistan'ın kuzeydoğusundaki Badakhshan vilayetinin başkenti Faizabad'da bombalı saldırı Badakhshan Vali Yardımcısı ve Vali Vekili Mevlevi Nisar Ahmed Ahmedî hayatını kaybetti.

7--Karabük Demir ve Çelik Fabrikaları (KARDEMİR) Yönetim Kurulu Başkanlığına eski Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir seçildi.

-Finlandiya hükûmeti, Rusya'nın Helsinki Büyükelçiliğinde çalışan ve istihbarat personeli olan dokuz kişiyi sınır dışı etme kararı aldı.

-Federal Başsavcılık tarafından yapılan açıklamada, terör örgütü PKK üyesi olduğu iddiasıyla hakkında arama emri bulunan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Almanya'ya iadesi gerçekleştirilen Kenan Ayas'ın tutuklandı.

-Zonguldak merkezli 9 ilde jandarma tarafından düzenlenen operasyonda, tarihi eser kaçakçılığı ve polis kimliği ile dolandırıcılık yaptığı belirlenen 20 şüpheli yakalanarak, gözaltına alındı.

-ABD'de bilim insanları, havadaki karbondioksit seviyelerinin mayıs ayında "milyonlarca yıldır görülmemiş derecede" yüksek bir seviyeye ulaştığını belirtti.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, nadir hastalıkların tedavisi için İstanbul'da hücre ve gen terapilerinin uygulanmasına özel bir hastane kurulacağını, aynı kampüste hücre ve gen tedavisinde kullanılan ilaçların da üretileceğini bildirdi.

-Aydın'ın Söke ilçesinin Belediye Başkanı Levent Tuncel hayatını kaybetti.

-MSB, Yunanistan'dan Türkiye'ye zorla gönderilen 29 kişinin Hudut Kartalları tarafından yakalandığını, yakalanan 6 kişinin terör örgütü FETÖ üyesi olduğunu açıkladı.

-Boğaziçi Üniversitesi'nde 12 Kasım 2021'de rektörlük binası önüne plastik şişe içerisinde boya attıkları iddiasıyla 8 öğrencinin yargılandığı davada karar çıktı. 4 öğrenci için 10 ay hapis cezası verilirken, 1 öğrencinin de 1 yıl denetime tabi tutulmasına karar verildi.

-Haiti'deki sel felaketinde ölenlerin sayısı 51'e yükseldi: 140 yaralı.

-Gram altın, 1340 TL ile yeni bir rekora

imza attı. Çeyrek altın 2 bin 170 lira. Altının değer kazanmasıyla birlikte yatırımcılar arasında ilgi daha da arttı.

-Dünyanın farklı ülkelerinden 1000 şefin aday gösterildiği ve 700 şefin değerlendirildiği Gastronominin Nobel olarak adlandırılan Basque Culinary World Prize (BCWP) 2023'ün kazananı Şef Ebru Baybara Demir oldu.

-Yeni Bakanlar TBMM Genel Kurulu'nda yemin etti.

-Dünyaca ünlü romanlara konu olan ve büyük ilgi gören tarihi Venice Simplon Orient Express Treni Paris'ten hareket etti. Budapeşte ve Bükreş duraklarının ardından Türkiye'ye ulaşan trendeki 57 yolcu, garda halk oyunları ekibi tarafından karşılandı.

-Gaziantep'te, geçen yıl kurulan Rayiha Baharat Müzesi'nde, nesli tükenmiş olan 'Silfiyum' ve Osmanlı mutfağında sıkça kullanılan 'Safran' ile 'Darülfülfül'ün de yer aldığı 150 çeşit baharat sergilendi.

-Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), seçim dönemindeki yayınları gerekçe göstererek FOX TV, Halk TV, Flash Haber ve TELE1'e ceza kesti.

8-Dünya Müslüman Alimler Birliği, Raşid Gannuşi ve diğer tutsakların serbest bırakılması için Tunus'a uluslararası kamuoyuna çağrıda bulundu.

-AKP ve MHP'nin adayı Numan Kurtulmuş, ilk turda 317, ikinci turda 321, üçüncü turda ise 321 oy alarak TBMM'nin 31. başkanı seçildi. Geçici TBMM Başkanı Devlet Bahçeli, görevi TBMM Başkanı seçilen Numan Kurtulmuş'a devretti.

-Anadolu erenlerinden Elif Sugan'ın hayatını konu alan 'Elif Ana' filmi Rusya'da düzenlenen 32. Uluslararası Altın Şövalye Film Festivali'nde iki ödülle döndü. Yönetmenliğini Kazım Öz ve Semir Aslanyürek'in yaptığı film jüri özel ödülünün yanı sıra festival organizasyon komitesinin özel ödülüne layık görüldü.

-"Orda Bir Köy Var Uzakta" adlı çocuk şarkısını yorumlamasıyla bilinen sarkıcı ve oyuncu Yıldız Tezcan Yalova Çınarcık'ta' da hayatını kaybetti.

-Türkiye Değişim Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ile birleşme kararı aldı.

-Afganistan'da iki gün önce bombalı saldırı sonucu hayatını kaybeden Badakhshan eyaleti Vali Yardımcısı ve Vali Vekili Mevlevi Nisar Ahmed Ahmadi'nin cenaze töreninde meydana gelen patlamada 11 kişi öldü.

-Amerikalı ünlü komedyen Pat Cooper, hayatını kaybetti.

-Meslekten ihraç edilen ve FETÖ davasında yargılanan eski Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Büyükberber'e "silahlı terör örgütüne yardım etmek" suçundan 3 yıl 9 ay hapis cezası verildi.

9- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) Başkanlığına,

-Şahap Kavcıoğlu'ndan boşalan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanlığına ise Dr. Hafize Gaye Erkan atandı.

- Kızılay Başkanı Kerem Kınık'ın istifasının üzerine, Kızılay'a vekaleten Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz atandı.

- Patnos Cumhuriyet Başsavcılığı koordinesinde Ağrı Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından yürütülen soruşturma kapsamında eş zamanlı operasyonlarda Patnos Belediye Başkanı HDP'li Emrah Kılıç, eş başkan Müşerref Geçer gözaltına alındı.

-İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki toplumsal hareketler alanında yaptığı saha çalışmalarıyla tanınan Fransız sosyolog Alain Touraine hayatını kaybetti.

-Grammy ödüllü ABD'li piyanist George

Winston, 73 yaşında hayatını kaybetti.

-Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Kırgızların milli Manas Destanı'nın ilk el yazmasını insanlığın ortak mirası ilan etti.

10-Milli Savunma Bakanlığı, Elmadağ ilçesindeki Makine ve Kimya Endüstrisi (MKE) Roket ve Patlayıcı Fabrikası'nda meydana gelen patlamada 5 işçinin hayatını kaybettiği bildirdi.
-Kolombiya'da savcılık, Cumhurbaşkanı Gustavo Petro'nun seçim kampanyasında usulsüzlük yaptığı iddiasıyla soruşturma başlatıldığını duyurdu.

-Edirne'de son bir haftada düzenlenen operasyonlarda 462 kilo 777 gram uyuşturucu ele geçirildi ve 47 şüpheli gözaltına alındı.

-Eski İngiltere Başbakanı Boris Johnson, milletvekilliğinden istifa etti.

-Somali'de oyun parkında roketin patlaması sonucu 22 çocuğun hayatını kaybetti.

-İstanbul'da IŞİD terör örgütüne yönelik yapılan bir operasyonda örgütün Musul Kadısı J.A. yakalandı.

-Başarılı oyuncu Fikret Kuşkan, İtalya'da düzenlenen Ora! Fest Uluslararası Film Festivali'nde 'En iyi aktör' ödülünü aldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul'da Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Devlet Başkanı Şeyh Muhammed bin Zayed El Nahyan ile bir araya geldi.

-Gaziantep'te, hazine arazilerinin imara açılacağı vaadiyle birçok kişiyi 20 milyon lira kadar dolandırdığı tespit edilen organize suç örgütüne yönelik operasyonda, gözaltına alınan 6 şüpheliden 5'i tutukladı.

-Hindistan işgali altındaki Cammu Keşmir'de, Müslüman kız öğrencilerin okula başörtüsüyle girmesi engellendi.

11-Amerikalı piyanist George Winston hayatını kaybetti.

-İstanbul İl Jandarma Komutanlığı ekiplerince 3 ayrı adrese düzenlenen operasyonlarda, yasa dışı yollarla temin ettikleri Roma ve Bizans dönemlerine ait 101 adet sikke ile İbranice yazılı 1100 yıllık olduğu değerlendirilen İncil ele geçirildi.

-Türkiye'nin en iyi keman virtüözlerinden Suna Kan, 86 yaşında hayatını kaybetti.

-Kazakistan'ın doğusundaki Abay bölgesindeki orman yangınında hayatını kaybeden orman görevlileri için bir günlük ulusal yas ilan edildi.

-Cumhuriyet Vakfı Genel Sekreteri Işık Kansu'nun belgeliğinden seçilen fotoğraflardan oluşan "Fotoğraflarla Cumhuriyet Kurucuları" adlı fotoğraf sergisi, Ankara CKM'de sanatseverler ile buluştu.

-İstanbul merkezli 2 ilde terör örgütü DEAŞ'a yönelik operasyonda 7 şüpheli gözaltına alındı.

-İBB iştiraklerinden Metro İstanbul'un Genel Müdürü Özgür Soy, oy birliğiyle Avrasya Bölgesi Başkanlığına ve UITP Başkan Yardımcılığı görevine getirildi. Soy, 130 yıllık kuruluşun tarihinde bu göreve getirilen ilk Türk Yönetici oldu.

-Pakistan'da sel felaketi: 25 kişi öldü, 145 kişi yaralandı.

-Kamuoyunda 'Sarallar' olarak bilinen organize suç örgütünün firari lideri Alaattin İlyas Saral, İstanbul Havalimanı'nda ülkeye giriş yaparken yakalandı.

-Kenya'da nisan ayında ortaya çıkan "açlık tarikatına" ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında, kayıp 613 kişinin arandığı bildirildi.

12-Eski İtalya Başbakanı Silvio Berlusconi hayatını kaybetti.

-Hindistan'da 6 saatten kısa sürede evlenen 2 bin 413 çift, adlarını yalnızca evlilik cüzdanına değil, iki farklı kategoride Guinness Rekorlar Kitabı'na da yazdırdı.

-ABD'nin eski Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey 2011'den bu yana ilk kez Şam yönetimiyle resmi temaslarda kurmaya başlayan Arap ülkelerinin yaptığı görüşmelerin beyhude olduğunu, Suriye'nin geleceğine Batı'nın karar vereceğini ifade etti.

-ABD'li milyarder George Soros, vakıflarının ve 25 milyar dolarlık servetinin kontrolünü oğlu Alex Soros'a devretti.

-Pencere Yayınları'nın sahibi Muzaffer Erdoğdu hayatını kaybetti.

- Başkan Recep Tayyip Erdoğan yeniden Cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından ilk yurt dışı ziyaretini gerçekleştirmek üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne (KKTC) gitti.

-Ankara merkezli 8 ilde (FETÖ), "adalet teşkilatı" yapılanmasına yönelik başlatılan operasyonda 27 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Ukrayna İçişleri Bakanlığı, Kahovka Barajı'nın vurulması sonucu meydana gelen selde 6 kişinin öldüğünü, 35 kişinin kaybolduğunu bildirdi.

13-Türkiye'nin roman yazarlarından Pakize Başaran, Balıkesir'in Bandırma vefat etti.

-Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Burak Dağlıoğlu, Türkiye Yüzyıl'ında dünyadaki en büyük 10 ekonomiden biri olma hedefinin başarılacağına emin olduğunu belirtti.

-Şırnak'ta 6 ilde terör örgütü PKK'ya yönelik operasyonda yakalanan 15'i tutuklandı.

-ABD'li ünlü oyuncu Treat Williams, motosiklet kazası sonucu hayatını kaybetti.

-Karabük'ün Safranbolu ilçesinde bu yıl 24'üncüsü düzenlenen Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali'nde en iyi belgesel film ödülü Fırat Özeler'in "Kavur" filmi oldu.

-ABD'deki Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi (CAIR) tarafından yayımlanan rapor, Federal Soruşturma Bürosunun (FBI) izleme listesindeki kişilerin yüzde 98'ninin Müslüman olduğunu ortaya koydu.

-Yurt genelinde FETÖ'nün Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığındaki yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında 5'i astsubay rütbesiyle görevde olmak üzere 25 şüpheli gözaltına alındı.

-Nijerya ordusu, ülkenin kuzeydoğusundaki Borno eyaletinde Boko Haram'a karşı düzenlediği hava operasyonunda çok sayıda teröristi etkisiz hale getirdi.

14-Nijerya'da Nijer Nehri'nde bir tekne alabora oldu. Tekne faciasında en az 50 kişi hayatını kaybetti, çok sayıda kişi ise kayboldu.

-Yunanistan'ın Mora Yarımadası açıklarında sığınmacıları taşıyan bir gemi battı. 79 kişi öldü, 100 kişi kurtarıldı.

-İstanbul'da (FETÖ) yönelik operasyonda, haklarında yakalama kararı bulunan 34 şüphelinin 28'i yakalandı.

-Pulitzer Ödülü sahibi usta yazar Cormac McCharthy 89 yaşında hayatını kaybetti.

15-Reklam Kurulu, bu yılın beş ayında aldatıcı reklamlar ve haksız ticari uygulamalar nedeniyle 1031 dosya hakkında durdurma cezası verirken, 39 milyon 555 bin 306 liralık idari para cezası uygulanmasını kararlaştırdı.

-Muğla'nın 4 ilçesinde jandarma ekipleri tarafından düzenlenen uyuşturucu operasyonlarında 27 şüpheli gözaltına alındı.

-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), önceki gün Yunanistan'a kaçan 6'sı çocuk olan ve aralarında FETÖ mensuplarının bulunduğu 56 kişi hakkında skandal bir karar verdi. Mahkeme 13 Haziran'da, firarilerin

Türkiye'ye teslim edilmemesi için tedbir kararı aldı.

-Bozlak müziğinin temsilcisi olarak tanınan Ekrem Çelebi, hayatını kaybetti.

- DEVA kurucu üyesi olan emekli Binbaşı Metin Gürcan, gizli bilgileri temin etme suçundan 5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-İngiliz sinemasının saygın isimlerinden olan ve aynı zamanda eski bir milletvekili olarak da tanınan Glenda Jackson 87 yaşında hayatını kaybetti.

16-Güney Pasifik'te yer alan Fiji Adaları'nda 7.2 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi. Yerin 160 kilometre altında gerçekleşen depremde can ve mal kaybı yaşanmadı.

-Diyarbakır'da Bismil'de 9 kişinin hayatını kaybettiği arazi kavgasıyla ilgili 5 kişi gözaltına alındı.

-Kanada'nın Manitoba eyaletinde meydana gelen trafik kazasında 15 kişi hayatını kaybetti.

- Hindistan ve Pakistan'ı etkisi altına alması beklenen Biparjoy fırtınası nedeniyle tahliye edilen kişi sayısı 150 bini geçti.

-Hürriyet gazetesinde Politika Muhabirliği ve Editörlük yapan Ayda Kayar, hayatını kaybetti.

-FETÖ'nün sözde Orta Asya sorumlusu Orhan İnandı, "terör örgütü yöneticiliği ve kuruculuğu" suçundan 21 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

17-Uganda'da bir okula Demokratik İttifak Güçleri tarafından düzenlenen saldırıda 25 kişi hayatını kaybetti.

-ABD'de "Pentagon Belgeleri" olarak bilinen, hükûmetin Vietnam Savaşı'yla ilgili yalanlarını ortaya çıkaran gizli belgeleri ifşa eden savaş karşıtı aktivist Daniel Ellsberg hayatını kaybetti.

- Hindistan'ın Orissa eyaletinde 3 Haziran'da meydana gelen tren kazasında ölenlerin sayısı 290'a çıktı.

- 94 yaşındaki Sir David Attenborough, Instagram'da en hızlı 1 milyon takipçiye ulaşma rekorunu kırarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi.

-Sağanak yağışların etkili olduğu Sırbistan'da seller nedeniyle 42 il ve ilçede OHAL ilan edildi.

-ABD'nin Oregon eyaletinde, 86 yaşındaki bir adam, kütüphaneden ödünç aldığı George Orwell'in 1984 romanının ilk baskısını, 65 yıl sonra iade etti Kaynak: 86 yaşındaki adam kütüphaneden ödünç aldığı kitabı 65 yıl sonra iade etti.

-Hindistan seyreden yüksek sıcaklıklar can kaybına yol açtı. Hindistan'ın kuzeyindeki

- Uttar Pradesh eyaletinin büyük bir bölümünü etkisi altına alan sıcak hava dalgası nedeniyle Ballia bölgesinde 34 kişi hayatını kaybetti.

-Türk Sanat Müziği sanatçısı ve iş insanı Metin Milli, Ankara'da hayatını kaybetti.

18-Milli Eğitim Bakanlığı, 16 Haziran 2023 tarihinden önce göreve başlayan yönetici ve öğretmenlerin zorunlu çalışma yükümlülüklerini kaldırdı. Söz konusu düzenleme Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

- Latin müziğin dünyaca ünlü isimlerinden Gipsy Kings grubu İstanbul'da konser verdi.

-Bartın merkez ve 2 ilçede görülen şap hastalığı nedeniyle 90 köye geçici olarak hayvan giriş ve çıkışı ile hayvan satışı yasaklandı.

-Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, Cumhuriyetin 100. yılı için hazırladığı, Türkiye'de 29 Ekim 1923- 29 Ekim 1924 tarihleri arasında yaşanmış, yaratılmış günlük yaşama ilişkin her şeyi anlatmaya çalışan "Cumhuriyet'in İlk Yılı" sergisini açtı.

–Türk yönetmen ve çevirmen Ebru Tartıcı Borchers, çevirisini yaptığı tiyatro oyunları ile Almanya Yazarlar Birliği tarafından ödüle layık görüldü.

-Türk yönetmen ve çevirmen Ebru Tartıcı Borchers, çevirisini yaptığı tiyatro oyunları ile Almanya Yazarlar Birliği tarafından ödüle layık görüldü.

-İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin birçok dernekle iş birliği ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü desteğiyle düzenlediği 3. İzmir Uluslararası Film ve Müzik Festivali başladı.

19-Azerbaycan devlet sanatçısı, piyanist ve besteci Turan Manafzade, Azerbaycan'ın milli lideri Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı vesilesiyle ABD'de konser verdı.

-Kuveyt'te Şeyh Ahmed Nawaf al-Ahmad al-Sabah liderliğinden 15 bakandan oluşan yeni hükûmet kuruldu.

- Şarkıcı Halil Taşkın hayatını kaybetti.

- Ressam Esin Seyrek'in "kahve falı" motifli resim sergisi bugün Ankara'daki Tuğrul Velidedeoğlu Sanat Galerisi'nde açıldı.

-Yunanistan'ın Mora Yarımadası açıklarında batan balıkçı teknesinde aralarında Pakistanlıların da bulunduğu 78 düzensiz göçmenin hayatını kaybetmesinin ardından Pakistan'da "ulusal yas" ilan edildi.

-ABD Dışişleri Bakanlığı, İsrail'in işgal altındaki Batı Şeria topraklarında yasa dışı yerleşim birimleri inşa etme ve genişletmeyi hızlandıracak kararına tepki gösterdi. Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Matthew Miller, "ABD, İsrail'in işgal altındaki Batı Şeria'daki 4 binden fazla yerleşim birimi planında ilerleme kararından derinden rahatsızlık duyuyor." dedi.

20-Halter Federasyonu Başkanlığı ve Avrupa Halter Federasyonu Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunan Kenan Nuhut hayatını kaybetti.

-Anayasa Mahkemesi, HDP'nin Hazine yardımına bloke konulması talebine ilişkin kararını verdi. Yüksek Mahkeme; Yargıtay Başsavcılığı'nın talebine ilişkin oybirliğiyle bu aşamada karar verilmesine gerek olmadığına hükmetti.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 2008 yılında yapılan polis memurluğundan komiser yardımcılığına geçiş sınavı sorularının, (FETÖ) mensuplarına dağıtılması ile ilgili operasyonda 14 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Mersin merkezli 5 ilde 'tefecilik' operasyonu: 36 gözaltı kararı.

-Güney Amerika ülkesi Brezilya'nın güneyinde geçtiğimiz cuma gününden bu yana etkili olan kasırgada ölü sayısı 13'e, kayıp sayısı ise 20'ye yükseldi.

-İran'ın Elburz eyaletine bağlı Kerec kentinde, sahte içki nedeniyle kaynaklanan alkol zehirlenmesi sonucunda ölenlerin sayısı 13'e yükseldi.

-Terör örgütü PKK üyesi olduğu iddiasıyla gözaltına alınan İBB çalışanı Şafak Duran 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Sakarya Erenler Belediye Başkanı Fevzi Kılıç, vefat etti.

-Ünlü keman sanatçısı Mustafa Taşpınarlı 79 yaşında hayatını kaybetti.

-İsrail askerinin işgal ettiği Batı Şeria'nın Cenin kentinde Tel Aviv'in dün gerçekleştirdiği saldırı sonucunda hayatını kaybeden Filistinli sayısı altıya yükseldi.

-Başkan Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde eski Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed'i kabul etti.

21-Cezayir Cumhurbaşkanı Abulmecid Tebbun, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevi tevdi edilen eski Cezayir Büyükelçisi Mahinur Özdemir Göktaş'a

"Birinci Derece Cezayir Ulusal Liyakat Nişanı" takdim etti.

-İsrail güçleri işgal altındaki Batı Şeria'da 7 Filistinliyi gözaltına aldı.

-Cide Belediyesince bu yıl ikincisi düzenlenen 2023 Rıfat Ilgaz Şiir Ödülü Abuzer Gülpınar'ın "Kıvrımlarda Şölen" isimli kitabına verildi.

-Honduras'ın başkenti Tegusigalpa yakınlarındaki Tamara kentinde bulunan Centro Femenino de kadın hapishanesinde isyan çıktı.41 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi.

-Cumhuriyet'in kuruluşuna ışık tutan ve o günlerdeki haberleri kapsayan "Cumhuriyet'in İlk Yılı" adlı kitap Yapı Kredi Galeri'de sergilendi.

- Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başbakanı Mesrur Barzani, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile bir araya geldi. Görüşmede, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan da yer aldı.

- İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Dünya Mülteciler Günü dolayısıyla bir mesaj yayımladı. Altun mesajında, "Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, dünyanın büyük bölümünün görmezden geldiği mazlum ve mağdurlara sahip çıkmış, dünyaya insanlık dersi vererek onların uluslararası alandaki sesi olmuştur" ifadelerini kullandı.

- Avrupa Birliği kaynaklarına göre, 2023 yılının ilk 6 ayında 26 binden fazla Türk vatandaşı Avrupa ülkelerine iltica başvurusu yaptı. Türkiye'nin iltica başvurularında Suriye, Afganistan, Venezuela ve Kolombiya'dan sonra beşinci sırada yer almasının yanında en fazla vize başvurusu yapan ülke olduğu da belirtiliyor.

-Türk ressam, Ömer Lütfü Çetin Ankara'da hayatını kaybetti

22-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan bugün ilk yüz yüze görüşmesini gerçekleştirdi. Ukrayna İyileştirme Konferansı kapsamında İngiltere'nin başkenti Londra'da bulunan Dışişleri Bakanı ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile bir araya geldi.

-Türkiye'de 81 ili kapsayan 'Yüzüncü Yıl' adlı narkotik operasyonunda 952 şüpheli yakalanarak gözaltına alındı.

-Cumhurbaşkanlığı tarafından 17 bakanlığa yapılan 68 bakan yardımcılığı ataması Resmî Gazete' de yayımlandı.

-Türkiye'ye yasa dışı yollardan giren düzensiz göçmeni çalıştıran esnafa kötü haber Yargıtay'dan geldi. Yüksek mahkeme, Afganistan uyruklu göçmeni, kaçak olduğunu bildiği halde istihdam eden sanığın eyleminin "göçmen kaçakçılığı" suçunu oluşturduğuna hükmetti.

-Çin'in kuzeybatısındaki Yinchuan kentinde, bir restoranda meydana gelen patlamada 31 kişi öldü.

-Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 yılına ilişkin ölüm ve ölüm nedeni istatistiklerini açıkladı. Buna göre, ölüm sayısı 2021'de 566 bin 485 iken 2022'de yüzde 10,9 azalarak 504 bin 839 olarak belirlendi. Ölen kişilerin yüzde 54,6'sını erkekler, yüzde 45,4'ünü kadınlar oluşturdu.

-Semiha Berksoy Vakfının Denizbankın katkılarıyla verdiği 11. Semiha Berksoy Opera Ödülleri Süreyya Operası'nda düzenlenen törenle verildi.

-Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın BAE'de yapacağı ziyaret öncesi, bir günlük çalışma ziyareti gerçekleştirmek üzere başkent Abu Dabi'ye gitti.

23-Cezayir'de Eski Başbakan ve Sağlık Bakanı, Cezayir'in Konstantin şehrinde inşa edilen havalimanına ilişkin yolsuzluk yaptıkları gerekçesi ile 5'er yıl hapis cezasına çarptırıldı. İki isme ayrıca 1 milyon Cezayir dinarı (yaklaşık 7 bin 300 dolar) para cezası verildi.

–Millî Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Türkiye-Yunanistan hududunda görev yapan hudut kartallarının, Yunanistan'dan Türkiye'ye geçmeye çalışan 53 kişiyi yakaladığı kaydedildi. Yapılan incelemede yakalanan şahıslardan 37'sinin FETÖ terör örgütü mensubu olduğu belirlendi.

-Yargıtay 3. Ceza Dairesi, Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Andrey Karlov'a yönelik suikasta ilişkin davada 13 sanıktan 12'sine verilen ağırlaştırılmış müebbet hapis ve süreli hapis cezalarını onadı.

-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Hafize Gaye Erkan başkanlığındaki ilk Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında politika faizi yüzde 8,5'ten yüzde 15'e yükseltildi. Piyasalarda hareketliliğe neden olan kararın ardından, Merkez Bankası Başkanı Erkan banka yöneticileriyle bir araya geldi. Erkan ile yapılan görüşmenin ardından Bankalar Birliği, yaptığı açıklamada Erkan'ın parasal sıkılaştırma sürecinin başladığını belirttiğini duyurdu.

-Almanya'da hükûmetin AB dışından gelen vasıflı işçilerin göç etmesini kolaylaştırarak ülkede nitelikli iş gücü açığını kapatmayı hedefleyen "Nitelikli Göçmenlik Yasası "meclisten geçti.

-Polonya'da devam eden 3. Avrupa Oyunları'nın okçuluk branşında milli sporcu Mete Gazoz, klasik yay sıralama yarışlarında oyunlar rekoru kırdı.

24-Bu yıl 7'ncisi düzenlenen Avrupa Fizik Olimpiyatı, Almanya'nın Hannover şehrinde 38 ülkeden 181 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirildi. Türk Öğrenciler, 2 Altın, 2 Gümüş ve 1 Bronz madalya kazandı.

- Diyarbakır polisinin 3 aylık çalışmayla, internet kafelerde "Metaverse Bahis" adıyla yasa dışı bahis oynattığı belirlenen çeteye yönelik 'Markaj' operasyonunda 21 şüpheli gözaltına alındı.

- İsrail medyası, Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben Gvir'in işgal altındaki Batı Şeria'da geniş çaplı bir askeri operasyon başlatma çağrısını duyurdu.

- Boydak ailesi ile ilgili Kayseri 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen cezaları Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin onamasının ardından Hacı Boydak'ın kardeşi ve eski Kayseri Sanayi Odası Başkanı Mustafa Boydak Emniyetteki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen Boydak, çıkarıldığı hakimlikçe tutuklandı.

- Portekiz'de düzenlenen Ümitler Avrupa Judo Şampiyonası'nda milli sporcu Sinem Oruç, altın madalya elde etti.

25-Wagner'in Moskova'ya doğru hareket ederek isyan başlatması üzerine Rus savaş uçakları konvoyu vurdu.

-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Wagner'in eyleminin "silahlı isyan" olduğunu belirterek, "Silahlı isyan girişiminde bulunan, bunu organize eden, şantaj ve terör yöntemlerine başvuran bütün suçlular kaçınılmaz olarak cezalandırılacaktır." dedi.

-Pakistan, Keşmir Kontrol Hattı'nda ateşkesi ihlal ettiği gerekçesiyle Hindistan'a nota verdi.

-İYİ Parti lideri Meral Akşener, 3. Olağan Kurultayında bin 151 oyun bin 127'sini alarak, yeniden genel başkan seçildi.

-Varlık Fonu eski başkanı Mehmet Bostan ve iş insanı Bülent Göktuna, 25 milyon dolarlık bir usulsüz komisyona aracılık ederek devleti zarara uğrattıkları iddiasıyla tutuklandı.

-Japon deprem uzmanı Yoshinori Moriwaki'den "İstanbul" uyarısı: "Türkiye'deki fay hatları doğudan batıya harekete geçti"

-'Kariyeri boyunca birçok ödül kazanan ve dünyaca ünlü eserleriyle tanınan Sheldon Harnick'in hayatını kaybettiği açıklandı.

- Edirne'de polisin düzenlediği operasyonda sahte içki imalathanesi ortaya çıkarıldı. 26 bin 300 şişe sahte içki ve içki yapımında kullanılan malzemenin ele geçirildiği operasyonda imalathane sahibi gözaltına alındı.

26- Osmaniye'de polisin uyuşturucu satıcılarına yönelik düzenlediği 19 ayrı operasyonda, şüpheli yakalandı.

-Orta Amerika ülkesi Honduras'ın kuzeyinde, bir bilardo salonuna düzenlenen silahlı saldırıda 11 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg ile görüştü. Görüşmede, İsveç'in NATO üyeliği de ele alındı. Türkiye'nin İsveç'in üyeliğine karşı yapıcı tutumunun devam ettiği ancak PKK/PYD/YPG yanlıları bu ülkede serbestçe eylem düzenledikçe yapılan mevzuat değişikliklerinin bir anlamı olmadığı ifade edildi.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasını taşıyan atama kararları Resmî Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne, Eskişehir Valisi Erol Ayyıldız getirilirken deprem bölgesinde yer alan ve valileri istifa eden Hatay ve Adıyaman'a da yeni vali atandı. İstanbul Valiliği'ne getirilen Gaziantep Valisi Davut Gül'ün yerine de Kemal Çeber tayin edildi.

-Şili'de beş gündür etkili olan şiddetli yağışlar hayatı felç etti. Ülkede nehirler taştı, yollar hasar gördü, yüzlerce kişi evsiz kaldı. Sellerde iki kişi ise hayatını kaybetti.

-40'tan fazla sanatçının eserlerinin sergilendiği Londra Tasarım Bienali 2023'te, Türkiye'yi temsil eden "Açık Yapıt", Public Award'ı kazandı. Bu yıl "Küresel Oyun: İş Birliklerini Yeniden Eşleme" temasıyla düzenlenen bienalde Türkiye'yi, sanatçı ve mimar Melek Zeynep Bulut'un performatif bir mekân tasarımı olan ve başkent Londra'daki Somerset House'un avlusunda sergilenen "Açık Yapıt" adlı çalışması temsil etti.

-Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği, otel, motel, pansiyon ve konaklama tesislerinde çalınan müzikler için lisans alma sorununun çözüldüğünü duyurdu. Birlikten yapılan açıklamada, yedi meslek birliğinin Kültür Bakanlığı ile yürüttüğü çalışmalar sonucu, zorunlu lisanslama tebliğinin Resmî Gazete 'de yayımlandığı belirtildi. İşletmeler artık çok sayıda sanatçının eserlerinin bulunduğu repertuvarlar için belirlenen tarifeler üzerinden zorunlu lisanslama yapacak, müzisyenlere telif akacak.

-Millî İstihbarat Teşkilatı, Suriye'nin kuzeyindeki Münbiç'te düzenlediği operasyonla PKK/KCK-PYD/YPG'li 11 teröristi etkisiz hale getirdi.

- Döviz kurları yeni haftaya da rekor tazeleyerek girdi. Bugün dolar/TL 26,04'ü, Euro/TL de 28,40'ı gördü.

27-Karadağ'da bulunan Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Karadağ İslam Birliği'nin Kurban Bayramı kapsamında düzenlediği etkinliğe katıldı.

- İran'ın Sistan-Beluçistan eyaletinde toz fırtınası nedeniyle son dört günde hastaneye kaldırılanların sayısı 764'e ulaştı.

-Bodrum Belediyesi ve Livaneli Vakfı organizasyonuyla düzenlenen 2. Akdeniz Edebiyat Günleri Bodrum'da gerçekleşti.

-Kremlin'de düzenlenen törende konuşan Rusya lideri, Wagner isyancılarının Rus ordusundaki askerler ya da halk tarafından asla desteklenmediğini savundu.

-Balıkesir'in Ayvalık ilçesinde Türk tarihinin en önemli sanatlarından açılan minyatür ve tezhip sergisi Ayvalık Belediyesi'ne ait Kırlangıç AVM'de açıldı.

-TELE1 Genel Yayın Yönetmeni Merdan

Yanardağ terör örgütü PKK lideri Öcalan'a ilişkin sözleri sonrası gözaltına alınmıştı. Yanardağ, bugün çıkarıldığı 7. Sulh Ceza Hakimliği'nce tutuklandı.

28-Gazi Koşusu 'nu 7 kez kazanan efsane jokey Kazım Yıldız, hayatını kaybetti

-Dünya çapında milyonlarca telefona, bilgisayara ve hatta elektrikli araca güç sağlayan lityum-iyon pillerin geliştirilmesinde öncü olan Nobel ödüllü John Goodenough hayatını kaybetti.

29-Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, bazı ülkelerde Kur'an-ı Kerim'e yapılan saygısızlığın suç olarak görülmediğine işaret ederek, "Bizim ülkemizde ise bu hem anayasaya göre hem de ceza kanununa göre suçtur." dedi.

-İsveç'in polis koruması altında Kur'an-ı Kerim yakılmasına izin vermesinin ardından Müslüman ülkelerden tepkiler git gide artıyor. Olaya tepki olarak Fas, Stockholm'deki Büyükelçisini süresiz olarak ülkeye, İsveç'in Rabat'taki maslahatgüzarını da Dışişleri Bakanlığı'na çağırdı. Öte yandan Suudi Arabistan, Kuveyt, Filistin, Yemen gibi ülkeler ve Arap Parlamentolar Birliği ile Körfez İş birliği Konseyi İsveç'i kınamıştı.

-Klasik Türk Müziği sanatçısı ve koro şefi, Muammer Faruk Salgar, Muğla'nın Bodrum ilçesinde kalp krizinde hayatını kaybetti.

-Muğla'nın Bodrum ilçesi ile İstanbul'da dünyaca ünlü isimlerin balıkçısı olarak bilinen balıkçı Sait Birtan Yılmaz hayatını kaybetti.

29-TRT İstanbul Radyosu Ses Sanatçısı Muammer Faruk Salgar kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

30-Oscar ödüllü ABD'li aktör Alan Arkin, hayatını kaybetti.

-Geçen yıl ilk kez düzenlenen Marmara Adası Edebiyat Günleri, bu yıl ikinci kez kitapseverlerin karşısına çıkıyor.

Temmuz

1-Muğla'nın Fethiye ilçesinde tatil yapan Türkiye'nin Lizbon Büyükelçisi Murat Karagöz, Ölüdeniz Mahallesi Faralya Koyu yakınlarında denizde boğularak hayatını kaybetti**.**

-Doğu Afrika ülkesi Kenya'da meydana gelen trafik kazasında 48 kişi hayatını kaybetti.

-TRT Klasik Türk müziği sanatçısı Ayla Büyükataman İstanbul'da vefat etti.

-Uluslararası Edirne 3. Balkan Folklor Festivali, Türkiye ve Bulgaristan'dan, 600 kişiden oluşan 37 folklor grubunun katılımıyla başladı. Festivalde, yurdun farklı bölgelerinden gelen halk oyunları grupları sahne aldı.

2-Fransa'da 17 yaşındaki Nahel M.'nin, Paris'in Nanterre banliyösünde polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle vurularak öldürülmesinin ardından başlayan protestolar devam ediyor. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron protestocuları gencin ölümünü istismar etmekle suçlarken sokaklar yangın yerine döndü. Protestoları bastırmada kolluk kuvvetleri yetersiz kalınca devreye zırhlı araçlar girdi. Yoğun göz altılara rağmen kundaklama ve yağmalar sürüyor.

3-Hollywood sinemasında önemli filmlere imza atan yapımcı Lawrence Truman öldü.

4-Milli Savunma Bakanlığı (MSB), Zeytin Dalı ve Barış Pınarı bölgelerine taciz ateşi açan ve saldırı girişiminde bulunan 13 PKK/YPG'li teröristin etkisiz hale getirildiğini açıkladı.

-Bazı yükseköğretim kurumları bünyesinde fakülte, enstitü ve yüksekokul kurulması ile kapatılması ve adlarının değiştirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanı kararı, Resmî Gazete 'de yayımlandı.

5-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında gerçekleştirilen

Yüksek Askerî Şûra (YAŞ) toplantısında Genelkurmay Başkanlığı'na 2'nci Ordu Komutanı Orgeneral Metin Gürak atandı.

3 saat süren Yüksek Askerî Şûra toplantısında alınan kararlara ilişkin İletişim Başkanlığı yazılı açıklama yaptı.

Açıklamaya göre; toplantıda bir üst rütbeye yükseltilecekler, görev süresi uzatılacaklar, kadrosuzluktan emekliye sevk edileceklerin durumları görüşülerek, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın onayı ile karara bağlandı.

Buna göre 30 Ağustos 2023 tarihinden geçerli olmak üzere; 32 general ve amiral bir üst rütbeye, 63 albay ise general ve amiralliğe yükseltildi. 24 general ve amiralin görev süreleri 1 yıl, 365 albayın görev süreleri ise 2 yıl süre ile uzatıldı.

6-Cumhurbaşkanı Erdoğan 'nın davetine icabetle İstanbul'a gelen Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'i Vahdettin Köşkü'nde törenle karşıladı. İki lider daha sonra baş başa görüşmeye geçti. Görüşmede, iki ülke arasındaki ilişkilerin yanı sıra Rusya-Ukrayna savaşındaki son gelişmeler ve 17 Temmuz'da sona erecek Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması gibi bölgesel ve uluslararası konular ele alındı.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023 yılının ilk yarısına ilişkin müzik, sinema ve kitap bandrolü satışları, müzik ve sinema alanında düzenlenen yapımcı sertifikası sayıları, fikir ve sanat eserleri kapsamında gerçekleştirilen kayıt-tescil işlemleri ile korsanlıkla mücadele istatistiklerine ait verileri açıkladı.

Bakanlık Telif Hakları Genel Müdürlüğünün bandrol istatistiklerine göre, 2023 yılının ilk 6 ayında 182 milyon 895 bin 180 adet kitap bandrolü satışı gerçekleşti. 2022 yılının ilk yarısında yayınlanan kitap sayısı 90 bin 149'dan, 2023 yılının ilk 6 ayında yayınlanan kitap sayısı yüzde 20 artışla 108 bin 82 adete ulaştı.

-Eski Bergama Belediye Başkanı ve İş İnsanı Akif Ersangin hayatını kaybetti.

7-Ünü dünyaca bilinen şarkıcılardan biri olan CoCo Lee, intihar etti.

- Kanada'nın Toronto şehrinde yaşayan Erkin Koray 82 yaşında hayatını kaybetti.

-Dünya kültür mirası için değeri yüksek bir eser olan Dede Korkut Hikâyeleri' nin bilinen 4 nüshasının ardından, geçtiğimiz yıl Bursa'da ortaya çıkan "Bursa Yazması"nın tıpkıbasımı kamuoyuna tanıtıldı.

8-Türkiye müziğine damga vurmuş gruplardan MFÖ' nün üyesi Özkan Uğur, 69 yaşında hayatını kaybetti.

-Tunus'un Sfax limanı yakınlarındaki Kerkennah Adası açıklarında batan göçmen teknesinde 11 kişi hayatını kaybederken, 42 kişinin hala kayıp olduğu açıklandı.

Sahraaltı Afrika bölgesinden olduğu açıklanan teknedeki göçmenler için arama kurtarma çalışmalarının sürdüğü belirtildi.

-Türk hukukçu, profesör, tarihçi, yazar Ahmet Bilge Umar İzmir'de hayatını kaybetti.

-Oyuncu, yönetmen, çevirmen. Olcay Poyraz hayatını kaybetti.

9-Aşırı yağışlar nedeniyle Bolu Dağı Tüneli İstanbul Yönü Ulaşıma Kapatıldı.

-Japonya'nın güneybatısındaki Kyuşu bölgesindeki aşırı yağış sonrası 360 bin kişiye yönelik tahliye çağrısı yapıldı.

10-Türk eski millî futbolcu, teknik direktör, Ümit Birol Adana 'da kalp kırışından hayatını kaybetti.

-İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele ekipleri, kent genelinde kaçakçılıkla mücadele kapsamında, dün bir depoya operasyon düzenlendi. Operasyonda sahte içki yapımında kullanılan 1069 litre etil alkol, 200 boş bidon, 133 bidon kapağı, 203 etil

alkol etiketi ve kapak sıkma makinesi ele geçirildi.

11-Yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın fotoğraflarından oluşan "Nuri Bilge Ceylan: Bir Başka Yerde" sergisi, İstanbul Modern'de sunuldu.

- Çek asıllı Fransız romancı, yazar Milan Kundera hayatını kaybetti.

12-Erdoğan, Yunanistan Başbakanı Miçotakis ile bir araya geldi. NATO zirvesi çerçevesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüşen Yunanistan Başbakanı Kiryakos Miçotakis, Türkiye ile yakınlaşma yolunda "önemli ilerleme" kaydetmek istediğini söyledi.

13-Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak, 18-25 yaş arasındaki tüm gençlere ücretsiz "Müzekârt GNS" verileceğini açıkladı**.**

-Menzil Şeyhi Seyyid Abdulbaki El Hüseyni Hakk İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede vefat etti.

- Bulgaristan Kapitan Andreevo Sınır Kapısı'nda gümrük görevlileri tarafından, bir minibüsün içinde değeri 1 milyon 763 bin levanın üzerindeki 901 bin 590 euro beyan edilmemiş para bulundu. Bulgar Gümrük İdaresi yetkilileri, toplam 901 bin 590 euro ile ilgili işlemlerin devam ettiğini bildirdi.

14-Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, farklı ülkelerden son 20 yılda 12 bin 16 eserin iadesini sağladıklarını söyledi. Ersoy, Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi'nde, İtalya'dan iadesi sağlanan Zeugma kökenli mezar stelinin (yekpare taş) teslim töreninde konuştu.

15-Türk tiyatro, sinema ve dizi oyuncusu Tanju Tuncel İstanbul'da Hayatını kaybetti.

-New York'taki Türkevi'nde 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü nedeniyle şehitleri anma programı düzenlendi. New York Başkonsolosluğunca düzenlenen program öncesinde 15 Temmuz günü canını veren 252 şehidin isim ve fotoğraflarının bulunduğu 12'ye 30 metre ebadında, 75 kilogram ağırlığındaki dev bir bayrak, Türkevi'nin 16. katındaki balkona asılarak dalgalandırıldı.

-Batı Balkan ülkesi Hırvatistan'da "15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü" kapsamında etkinlikler düzenlendi. Zagreb Büyükelçiliğinde düzenlenen anma törenine Hırvatistan'da yaşayan Türk vatandaşları, Hırvatistan İslam Birliği, Boşnak dernekleri ve Hırvat resmî kurumlarının temsilcileri ve büyükelçilik çalışanları katıldı. Türkiye'nin dış temsilciliklerinde, "15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü" dolayısıyla etkinlikler düzenlendi.

-Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği binasında 15 Temmuz demokrasi mücadelesini yansıtan fotoğraflardan oluşan sergi Türk vatandaşları ile Yunan basın mensuplarının ziyaretine açıldı.

17-Oyuncu, müzisyen ve yönetmen Jane Birkin hayatını kaybetti.

-Bulgaristan sınırında Türk hava sahasını ihlal ederek alçak uçuş yapan helikopterden atılan piyasa değeri 20 milyon TL olan 101 kilo uyuşturucu ele geçirildi. Operasyonla 3 şüpheli yakalanırken, Kırklareli Valisi Birol Ekici, uluslararası suç şebekesinin çökertildiğini söyledi.

18-Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nin bu yılki 'Onur Ödülleri' Perran Kutman ve Cihan Ünal'a verilecek**.**

-Eğe Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Mustafa Cüneyt Hoşgör Tutulandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Körfez turu sürüyor. Dün Suudi Arabistan'da Veliaht Prensi Muhammed Bin Selman tarafından resmî törenle karşılanan Erdoğan'ın bugünkü durağı Katar olacak. Cumhurbaşkanı

yarın da Birleşik Arap Emirlikleri'ni ziyaret edecek.

19-Akbaba dergisinde, Pardon, Ustura ve Gırgır mizah dergilerinde karikatür çizen Ressam, Şenol Yorozlu İzmir'de hayatını kaybetti.

20-Dağın Öteki Yüzü' ve 'Çözülme' eserlerinin yazarı Abdülkadir Konuk, Almanya'da hayatını kaybetti.

-Türk pop müziği sanatçısı ve bestecisi Baha Boduroğlu Bodrum'da hayatını kaybetti.

-Tunus eski Başbakanı Raşid Şefer vefat etti.

21-ABD'li caz ve pop sanatçısı Tony Bennet, 96 yaşında hayatını kaybetti.

-İbrahim Paşa Sarayı'nın altında 15 asır öncesine ait Bizans döneminde sarnıç, Osmanlı döneminde mahzen olarak kullanılan bir yapı bulundu. Kültür ve Turizm Bakanlığı, asırlar öncesine ait yapı için çalışmalarını sürdürüyor.

22-Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi Meteoroloji Laboratuvarı Başkanı Adil Tek, "22-23 Temmuz gibi tekrar sıcaklıklarda bir artış gözlüyoruz. Orada da sıcaklık rekorları veya egaleleri, aynı sıcaklık değerlerinin tekrarları görülebilir" dedi.

-Türk Sosyolog, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Kadir Cangızbay Hayatını kaybetti.

-Eski Devlet Bakanı Ahmet Karahan Ankara'da vefat etti.

23-Esenyurt'ta bir ilk olan ve Türk Sinema Vakfı ile ortaklaşa düzenlenen Sinema Akademisi ilk mezunlarını verdi. Başarılı yönetmenlerin sektörde kendini geliştirmek isteyen kursiyerlere deneyimlerini aktardığı akademide 3 ay boyunca; yönetmen yardımcılığı, senaryo asistanlığı, kurgu asistanlığı ve kamera asistanlığı gibi eğitimler yapıldı. Eğitimlerini başarıyla tamamlayan kursiyerler, sertifikalarını Türk Sinema Vakfı Başkanı, oyuncu Nur Sürer 'in elinden aldı. Sertifika törenine Esenyurt Belediye Başkan Yardımcısı Halis Şimşek, yönetmen Aydın Sayman, Esenyurt Kent Konseyi Başkanı Mehmet Hanifi Kaya ve çok sayıda vatandaş da katıldı.

24-Gazeteciler, Fırat Can, Delal Akyüz ve Sibel Yürekli gözaltına alındı.

-39 yaşındaki Yeni Zelanda Adalet Bakanı Kiri Allan, bir araba kazası sonrası gözaltına alınması ve alkollü olduğunun ortaya çıkması sonrası istifa etti.

25-Çin Dışişleri Bakanı Qin Gang görevden alındı. Kasım 2022'de göreve getirilen ve yaklaşık bir aydır kamuoyu önüne çıkmayan Qin'in yerine selefi ve Çin Komünist Partisi (ÇKP) Dış İlişkiler Komisyonu Direktörü Wang Yi'nin getirildiği açıklandı**.**

-Yunan müzisyen, şarkıcı, besteci ve söz yazarı, Andreas Çukalas hayatını kaybetti.

26-Tiyatro ve dizi oyuncusu, şair, tiyatro yönetmeni Yılmaz Gruda hayatını kaybetti.

- Libya'dan İran'a 17 yıl aranın ardından Dışişleri Bakanı düzeyinde ilk ziyaret Libya Dışişleri Bakanı Necla Manguş tarafından yapıldı. İran Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, Libya Dışişleri Bakanı Manguş ve İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan'ın İran'ın başkenti Tahran'da "ikili ilişkiler ve bölgesel konuları" görüştükleri duyuruldu.

-Kocaeli Merkezde FETO operasyonunda 14 kişi gözaltına alındı.

-Fatih'te sahte dolar üretildiği tespit edilen matbaaya düzenlenen operasyonda 1 şüpheli gözaltına alınırken, 2 milyon 942 bin sahte dolar ile sahte dolar elde etmek için kullanılan 12 bin sayfadan oluşan özel üretim kâğıdı ele geçirildi. Ele geçirilenler İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde sergilendi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas ve Hamas Siyasi Büro Başkanı İsmail Heniyye ile bir araya geldi.

-Adana'nın Kozan ilçesinde saat 08.44'te 5,5 büyüklüğünde deprem oldu. İlk bilgilere göre ölen veya yaralanan olmadığı belirtiliyor. AFAD'ın internet sitesinde yer alan bilgiye göre, merkez üssü Adana'nın Kozan ilçesi olan 5,5 büyüklüğünde sarsıntı kaydedildi. Depremin 11,27 kilometre derinlikte olduğu belirlendi.

27-Amasra Belediyesi tarafından bu yıl ikincisi düzenlenecek olan 2.Amasra Uluslararası Şehir Festivalinde konserler, tiyatro oyunu, film gösterimleri, atölyeler, seramik, resim ve panel etkinlikleri gerçekleştirilecek.

-Kazakistan'da düzenlenen satranç şampiyonalarında yarıştığı sırada, İran'da 'ahlak polisi' tarafından gözaltına alındıktan sonra hayatını kaybeden Mahsa Amini'ye destek olmak adına türban takmayı reddeden İranlı satranç oyuncusu Sara Khadem'e İspanya tarafından vatandaşlık verildi.

-Sinead O'Connor ismiyle tanınan, Müslüman olduğunu duyurduktan sonra Şüheda Davitt ismini alan İrlandalı ünlü kadın şarkıcı 56 yaşında vefat etti. Davitt, 2018'de Müslüman olduğunu duyurarak, "Müslüman olduğum için gurur duyuyorum. Bu, her akıllı ilahiyatçının doğal olarak varacağı bir sonuç. Tüm kutsal yazıtlar bizi İslam'a götürüyor. İslam tüm diğer kutsal kitapları gereksiz kılıyor." demişti.

28-Etiyopya'da hükûmete karşı isyan eden 55 bin Tigray'lının barış anlaşması kapsamında silah bırakarak evine döndüğü bildirildi.

- Bu yılın başından bu yana, Tunus sahillerinden çıkarılan düzensiz göçmenlere ait ceset sayısının 901 olduğu belirtildi. Tunus İçişleri Bakanı Kemal el-Fıki, parlamentodaki konuşmasında, Akdeniz sahillerinden çıkarılan 901 cesedin 36'sının Tunuslu, 267'sinin yabancı ülke vatandaşı, diğerlerinin ise kimliklerinin belirlenemediğini söyledi.

29-Muğla'nın Marmaris ilçesinde (FETÖ) üyesi oldukları iddia edilen 5 kişi, tekneyle yasa dışı yollarla Yunan adalarına kaçarken yakalandı.

30-Necmettin Erbakan Üniversitesi ilahiyat Fakültesinin eski dekanlarından Prof. Dr. Mustafa Uzunpostacı vefat etti.

-Filme çekilmiş 395 senaryosuyla "Guinness Rekorlar Kitabı"na giren usta senarist Safa Önal, 92 yaşında yaşamını yitirdi.

-Konya'nın manevi büyüklerinden merhum Hacıveyiszade Mustafa Kurucu'nun torunu Prof. Dr. Mustafa Sabri Küçükaşçı vefat etti.

-Kocaeli Üniversitesi kurucu rektörü, Prof. Dr. Atıf Ural' vefat etti.

31-1970'lerin 'Moda Kralı' olarak tanınan ünlü modacı Nail Yurdakul hayatını kaybetti.

-Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'da 11-18 Ağustos'ta düzenlenecek 29. Saraybosna Film Festivali'nde (SFF) "Saraybosna'nın Kalbi" Onur Ödülü, ABD'li yönetmen, film yapımcısı ve senarist Charlie Kaufman'a verilecek.

Ağustos

1-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Mehmet Naci Bostancı atandı.

- Cezayir'in Ouled Jalal eyaletinde çıkan şiddetli kum fırtınası hayatı durma noktasına getirdi.

- Euphoria dizisiyle tanınan 25 yaşındaki ünlü oyuncu Angus Cloud, evinde ölü bulundu.

-TRT kökenli Türk pop müziği sanatçısı A. Bendaş Taşkın Bodrum hayatını kaybetti.

2-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, uluslararası Katar Rallisi'nde bayanlar klasmanı birinci ve Grup N 5'incisi Burcu Çetinkaya ve Yardımcı Pilot Özlem Akgüç'ü kutlayarak, yarış araçlarını inceledi.

- Türkiye'nin uluslararası marka

değerine katkıda bulunmak üzere iki yıl önce Beyoğlu Kültür Yolu Festivali'yle başlayan Türkiye Kültür Yolu Festivalleri bu yıl Nevşehir, Trabzon, Erzurum, Çanakkale, Gaziantep, Ankara, Konya, Diyarbakır, İstanbul, İzmir ve Antalya olmak üzere 11 şehirde düzenlenecek. Festivallerin ilk durağı, Kapadokya olacak. Türkiye Kültür Yolu Festivalleri "Kapadokya Balon ve Kültür Yolu Festivali" ile başlayacak.

3-Resmi Gazete 'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Erdoğan imzalı kararla, Türk Tarih Kurumu Başkanlığına Prof. Dr. Yüksel Özgen getirildi.

–Yazar Günhan Kuşkanat hayatını kaybetti.

-30. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde ''Orhan Kemal Emek Ödülleri'' bu yıl Türk Sineması'na sesiyle büyük emeği geçen Belkıs Özener ile senarist, yazar ve yönetmen Ahmet Soner'e verilecek.

4-Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan, ilk kadın Amiral Gökçen Fırat'ı tebrik etti. Erdoğan, "Kadın gücünün hayatın her alanında, her meslekte başarı ve kararlılıkla var olduğuna bir kez daha şahit olmaktan büyük bir gurur ve mutluluk duydum." ifadelerini kullandı.

- Rize'nin İkizdere ilçesinde yapılan araştırmalarda Bozkurt kavimlerine ait olduğu düşünülen yaklaşık 3 bin yıllık kaya resimleri bulundu.

5-Uzun süredir kanserle mücadele eden gazeteci Süleyman Özışık vefat etti.

-İzmir Büyükşehir Belediyesi İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İZSU) Genel Müdürlüğü ve İzmir Planlama Ajansı (İZPA) iş birliğiyle yapılan Yaşayan Körfez Sualtı Fotoğraf Sergisi, Konak Metro İstasyonu'ndaki İzmir Büyükşehir Belediyesi Sanat Galerisi'nde ziyarete açıldı. İzmir Körfezi'nde yaşayan deniz canlıların fotoğraflarından oluşan sergi, Körfez'in biyolojik zenginliğini gözler önüne seriliyor.

6-Pakistan'ın Navabşah kenti yakınlarında bir yolcu treninin raydan çıkması sonucu 30 kişi hayatını kaybetti. 90'dan fazla kişi yaralandı.

7-Âşık Veysel UNESCO 2023 yılı ve 50. Ölüm Yıl dönümünde yapılan şiir yarışmasının sonuçları açıklandı. Yarışmada Mansur Emekçi, Türkan Akbıyık ve Muharrem Soydemir'in şiirleri ödüle layık görüldü.

8- Faysal Soysal'ın yönettiği ve senaryosunu yazdığı "Ceviz Ağacı" filmi, Fransa'da düzenlenen Brittany Uluslarası Film Festivali'nde "En İyi Senaryo Ödülü"ne layık görüldü.

-Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Ryabkov, İran'ın, ekonomik grubu BRICS ile İş birliği için güçlü bir aday olduğunu belirtti.

9-Kayseri'de polisin düzenlediği uyuşturucu operasyonlarında 7 zanlı gözaltına alındı.

-Çin'in başkenti Pekin'de fırtına sonucu meydana gelen selde 33 kişi hayatını kaybetti. Yerel medya, 18 kişinin kayıp olduğunu duyurdu. Çin'i vuran şiddetli fırtına ve sağanak yağış, sele neden oldu. Başkent Pekin'de can kaybının 33 olduğu bildirildi. Çin medyası, 18 kişinin kayıp olduğunu, arama kurtarma faaliyetlerinin sürdüğünü duyurdu selden etkilendi. 59 bin evin yıkıldığı, 147 bin evin ise ağır hasar aldığı açıklandı.

10- Milli Savunma Bakanlığı, Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde, bölücü terör örgütü mensuplarının taciz ateşi sonucu 5 askerin şehit olduğunu bildirdi.

-Türkiye'nin Niamey Büyükelçiliğinden yapılan açıklamada, askerin yönetime el koyduğu 26 Temmuz'dan bu yana

THY'nin Nijer'in başkenti Niamey'e sefer düzenleyemediği kaydedildi. Bu kapsamda, ülkede geçici süreliğine bulunan ve THY uçuşunu bekleyen Türk vatandaşlarının yurda dönüşü için Nijer makamlarından istisnai uçuş izni alındığı bildirildi.

Büyük bir kısmı Türk vatandaşı olan 233 yolcunun yurda getirildi.

11-AFAD TC. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına Eski Erzurum Valisi Okay Memiş atandı.

12-75. Cannes Film Festivali'nde ödül alan "Leyla'nın Kardeşleri" filminin senarist ve yönetmeni Said Rustayi'ye, İran'da 6 ay hapis cezası verildi. Filmin 'rejim aleyhine propaganda' yapıldığı gerekçesiyle ülkede hedefe konulduğu ifade ediliyor.

- Festivalde, bu yıl 70 ülkeden 230'dan fazla film gösterilecek. "Saraybosna'nın Kalbi" adlı onur ödülü, ABD'li yönetmen Charlie Kaufman'a takdim edilecek. TRT'nin dijital platformu Tabii'de yayınlanan "Mevlâna Celaleddin-i Rumi" dizisi ise dünya prömiyerini SFF'de yapacak. Büyük İslam âlimi Mevlânâ'nın hayatını mevzu edinen dizi, yapım ekibi ve oyuncu kadrosuyla, yarın akşam Saraybosna Ulusal Tiyatrosu'nda seyircilerle buluşacak. Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın son filmi "Kuru Otlar Üstüne" de festivalde gösterilecek.

13-Pazar Kültür ve Sanat Evi, İstanbul Pazarlılar Birliği, Ankara Pazarlılar Kültür ve Dayanışma Derneği, Hemşinliler Eğitim ve Kültür Derneği ve Pazar Kent Meclisi'nin düzenlediği 4. "Pazar Kültür, Sanat ve Çocuk Şenliği" 21 Ağustos'ta Rize'nin Pazar ilçesinde başlıyor. Forum ve söyleşilere, imza günlerinden konserlere kadar pek çok etkinlik yer alıyor.

-Türk seramik ve resim sanatçısı Banu Aydın Gölcüktü hayatın kaybetti.

- Ankara Ayaş Belediye Başkanı Burhan Demirbaş, vefat etti.

15-Dünyaca ünlü piyanist Fazıl Say, kadın edebiyatçıların eserlerini bestelediği 'Dünya Anne' ile Ege turnesine başladı. Say, Ege turnesi kapsamında ilk konserini Kuşadası'nda verdi.

-2023 Fakir Baykurt Roman Ödülü'nü kazanan Dursaliye Şahan, "Sanatçı özgürlük savaşçısı gibidir. Akıllı devletler sanatçısını engellemez aksine kollar. Böylece daha güçlü olacağını bilir" dedi.

16-Devlet Tiyatroları sanatçısı ve ışık tasarımcısı Yüksel Aymaz hayatını kaybetti.

-Kanada'nın British Columbia eyaletinde süren yüzlerce orman yangını nedeniyle olağanüstü hal ilan edilirken yaklaşık 5 bin kişi tahliye edildi. Kanarya Adaları'ndan Tenerife'de kontrol altına alınamayan yangınlar nedeniyle 26 bin kişi tahliye edildi. Yangınlarda binlerce hektar orman alanı kül oldu.

17-Kanada, batıda British Columbia eyaletinden doğuda Quebec'e kadar ülke genelinde aynı anda devam eden binden fazla yangınla kayıtlara geçen en kötü orman yangını sezonunu yaşıyor. Yangının büyük bir hızla yayılmaya devam ettiği British Columbia'da olağanüstü hal ilan edildi. 36 bin nüfuslu Batı Kelowna kentindeki evler alevlerin tehdidi altında. Bölgede yaklaşık 15 bin eve tahliye emri gönderildi. Yetkililer "önemli sayıda evin" alevlere teslim olduğunu ekledi.

18- Prof. Dr. Gökçen Orhan, görev yaptığı Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Hastanesi'nde çalışma odasında ölü bulundu.

-Oscar'lı yönetmen Martin Scorsese, İran'da hapis cezasına çarptırılan yönetmen Said Rustayi için başlatılan imza kampanyasına destek oldu.

- Malezya'da düşen özel jette bulunan 10 yolcu hayatını kaybetti.

–Aydın Doğan Vakfı tarafından kültür, sanat, edebiyat ve bilim alanlarında, ulusal ve uluslararası başarıya ulaşmış kişi ya da kurumları ödüllendirmek amacıyla verilen Aydın Doğan Ödülü, bu yıl Hatay'dan tüm dünyaya barış mesajları veren Antakya Medeniyetler Korosu'nun oldu.

- İsveç'te Irak asıllı Salwan Momika, İran'ın Stockholm Büyükelçiliği önünde Kur'an-ı Kerim'e yönelik saldırı düzenledi, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin fotoğrafı ve İran bayrağıyla ayaklarını sildi.

- Almanya'da yapılan anket, katılımcıların yaklaşık 3'te 2'sinin, Sosyal Demokrat Parti (SPD), Yeşiller ve Hür Demokrat Partiden (FPD) oluşan ve 'Trafik lambası' olarak adlandırılan koalisyon hükûmetinin değişmesini istediğini ortaya koydu.

-İran, kuraklıkla mücadele eden Irak'ın suyunu kesti.

-Pakistan'ın Kuzey Vaziristan bölgesinde işçileri taşıyan kamyona düzenlenen terör saldırısında 11 kişi öldü.

-Başta Şeyh Hamdullah olmak üzere Türk hat sanatının üstatlarının kabirlerinin bulunduğu ve "***Hattatlar Sofası***" diye anılan Üsküdar'daki tarihî hazire restore edildi.

19-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde kolera salgınında 230 kişi öldü.

-Rus birlikleri Ukrayna'nın Çernihiv kentine füze saldırısı gerçekleştirdi. Saldırıda 5 kişi hayatını kaybederken 11'i çocuk 37 kişi yaralandı.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, son 60 günde 30'u kırmızı bülten ile aranan 34 firari şahsın, 16 farklı ülkede yakalandığını açıkladı.

-Keçiören Belediyesi ile Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) iş birliğinde belediyeye ait Sanat Galerisinde Türk Cumhuriyetleri Geleneksel El Sanatları Sergisi'nin açılışı yapıldı.

-Yunanistan'da Covid-19'un yeni varyantı Eris vakaları artış gösterdi. Atina-Pire Hastane Doktorları Birliği (EINAP) Başkanı Matina Pagoni, eylülde okulların açılması ve kapalı alan kullanımının artmasıyla vaka sayısında artış yaşanabileceğini belirtti.

-Mersin'deki Kelenderis Antik Kenti'nde yaklaşık 2 bin 300 yıllık olduğu sanılan 3 başlı tanrıça Hekate figürü ile Helenistik döneme ait seramiklere ulaşıldı.

-Bosna Savaşı sırasında Saraybosna kuşatması devam ederken başlatılan Saraybosna Film Festivali'nin bu yıl 29'uncusu düzenlendi. Festivalde 2004 yılından beri verilen Saraybosna'nın Kalbi adıyla en iyi film, en iyi kısa film, en iyi belgesel, en iyi kadın oyuncu ve en iyi erkek oyuncu dallarında ödüller sahiplerini buldu.

- ASAL Araştırma ve Danışmanlık Şirketi, 14-25 Temmuz 2023 tarihleri arasında 26 ilde 2 bin 520 kişiyle telefon yöntemiyle yaptığı anket çalışmasında vatandaşlara, "Türkiye'de en beğendiğiniz siyasetçi kimdir?" sorusunu yöneltti. Araştırmaya göre, Başkan Recep Tayyip Erdoğan yüzde 35,3'lük oranla en çok beğenilen siyasetçi oldu.

-MİT, terör örgütü PKK'nın sözde sorumlularından Hicran İcuz'u etkisiz hale getirdi. -Cumartesi Anneleri' nin, 960. haftasında Galatasaray Meydanı'nda yapmak istediği basın açıklaması 19. kez polis tarafından engellendi. Ters kelepçe ile gözaltına alındı.

-Yurt genelinde yaşanan orman yangınları bu kez İzmir'de devam etti. İzmir'in Menderes ilçesinde çıkan orman yangınına havadan ve karadan müdahale edildi.

-Meteoroloji uzmanları Türkiye'nin, İsrail ve Suudi Arabistan üzerinden gelen çöl tozunun etkisinde olduğunu duyurdu. Akdeniz, Ege ve İç Anadolu bölgelerinin bir kısmını etkisi altına alan toz bulutu en çok Marmara bölgesini etkiledi. Uzmanlar maske takılması uyarısında bulundu.

-Son dönemde gerginleşen Asya-Pasifik bölgesinde ilişkilerini sıkılaştırmaya çalışan ABD, Japonya ve Güney Kore'nin liderleri Maryland eyaletinde bir araya geldi. İşbirliğini derinleştirme konusunda anlaşan liderler, üçlü ilişkilerde "yeni bir dönemin" başladığını ilan etti.

-Brezilya'nın en tartışmalı liderlerinden olan Jair Bolsonaro, 2021 yılında gerçekleştirilen Suudi Arabistan ziyareti dönüşünde ortaya çıkan beyan edilmemiş milyonlarca dolarlık mücevherlerin satılıp paranın kendisinin aktarılmasıyla ile suçlandı.

-ABD'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne silah ambargosunu kaldırma kararına Türkiye'den tepki geldi.

- Dışişleri Bakanlığı, ABD'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne (GKRY) uyguladığı silah ambargosunu kaldırma kararını uzatmasına tepki gösterdi. Bakanlıktan yapılan açıklamada, "ABD'yi, bölgedeki istikrar bakımından riskler barındıran söz konusu politikalarını gözden geçirmeye bir kez daha davet ediyoruz." denildi. Açıklamada Türkiye'nin KKTC'nin yanında olduğu bir kez daha vurgulandı.

-Doğal gaz piyasası dağıtım lisanslarına ilişkin tedbirler yönetmeliği Resmî Gazete 'de yayımlandı: Kalite ve sayı artacak

- Balıkesir Antandros Antik Kenti'nde yapılan arkeolojik kazıda tam bin 700 yıllık villa çıktı. Kazı Başkanı Prof. Dr. Gürcan Polat önderliğinde gerçekleştiren çalışmalarda Roma dönemine ait tarih aydınlatılıyor.

-Muğla'nın Bodrum ilçesinde iş insanı Aydın Berkman'ı Arı sokması ile hayatını kaybetti.

-KKTC Dışişleri Bakanı Tahsin Ertuğrul oğlu, Birleşmiş Milletler (BM) kontrolündeki Yeşil Hat üzerinde yer alan Pile köyüne KKTC'den kolay ulaşımı sağlamak üzere uygulamaya konulan Pile-Yiğitler Yolu Projesi'nden geri dönüş olmayacağını bildirdi.

-Almanya'da iltica başvuruları reddedilen ancak verilen sürede ülkeyi terk etmeyen yabancılara uygulanan sınır dışı işlemlerinde artış kaydedildi.

20- Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın davetine icabetle Budapeşte'ye gitti. Erdoğan'a, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Büyükelçi Akif Çağatay Kılıç ve bazı yetkililer eşlik etti.

-Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesinde 4.2 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

- Ladino müziği ile dünya üzerinde geniş bir hayran kitlesine sahip olan Yasmin Levy, İstanbul'da dinleyicileri ile buluştu.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, gazeteci Can Ataklı hakkında, sosyal medyadan yaptığı paylaşım nedeniyle "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etme" suçlamasıyla resen soruşturma başlattı.

*ABD, Güney Kore ve Japonya liderleri, Maryland eyaletinde Camp David Zirvesi'ni tamamladı. Üçlü zirve sonrası yayınlanan ortak bildiride, güvenlik ve ekonomik bağları genişletme yönünde anlaşmaya vardıklarını açıkladı.

-Rusya'ya ait uzay aracı Ay yüzeyine iniş

için yörüngeye girdiği sırada kontrolden çıktı ve çakıldı.

- Rusya, Ukrayna'nın başkenti Kiev'in kuzeyindeki Çernihiv kentinin merkezine dün akşam füze saldırısı düzenledi. Saldırıda 7 kişi hayatını kaybetti, 144 kişi de yaralandı.

-Ünlü şarkıcı Teoman, "Kendi Vatanında Parya" isimli yeni parçasını "Sakarya Türküsü" şiirinden esinlendiği Necip Fazıl Kısakürek'e adadı.

-FIFA 2023 Kadınlar Dünya Kupası finalinde İngiltere'yi 1-0 mağlup eden İspanya kupasına sahibi oldu.

- İran, İsveç ve Danimarka maslahatgüzarlarını Kur'an-ı Kerim'e yönelik saldırılara ev sahipliği yaptıkları gerekçesiyle bakanlığa çağırarak tepkisini iletti.

-Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi'nin (USOM) kurulduğu 2014 yılından bu yana 252 bin 883 zararlı internet adresine toplam 108 milyon erişimin engellendiğini bildirdi.

- Kira uyuşmazlıklarında ara bulucu çözümü 1 Eylül itibarıyla başlayacak. Anlaşmazlıkların ara bulucular yoluyla 1 ay içinde çözüme kavuşturulması amaçlanıyor. Adliyelerdeki ara buluculuk bürolarına müracaat ücretsiz olacak.

-ABD'nin California eyaletine yaklaşan Hilary Kasırgası'na hazırlanan yetkililer, eyaletin güneyinde olağanüstü hâl ilan edildiğini duyurdu.

-Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde (KDC) 7 ayda 230 kişinin koleradan öldüğünü açıkladı.

-Gazel ustası ve ses sanatçısı Cahit Seyhanlı hayatını kaybetti.

-İran'da rejim aleyhine toplantı ve propaganda yapmakla suçlanan gazeteci Keyvan Samimi 6 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-ABD, Çin, İngiltere ve Fransa'nın KKTC'yi kınama kararı Rusya'nın vetosuna takıldı.

–Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca, dijital platformların bilinçsiz kullanımının çocuklarda olumsuz durumlara sebep olabileceği belirtilerek, çocukların sanal dünyada yalnız bırakılmamaları konusunda uyarıda bulunuldu.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan Macaristan'da: Türkiye'nin AB'ye tam üyelik süreci gündeme alındı.

-Sıcaklık rekorlarının kırıldığı kuzey yarımkürede orman yangınlarıyla mücadele sürüyor. İspanya'da binlerce kişi tahliye edilirken, Yunanistan'da alevlerin Dedeağaç şehrine ulaşmaması için önlemler alınıyor.

-Usta oyuncu Civan Canova hayatını kaybetti.

21-Yozgat'ın Sorgun ilçesinde bir yolcu otobüsü şarampole yuvarlardı. Kazada 12 kişinin öldü, 20 kişide yaralandı.

-Türkiye'nin ilk ve en büyük plastik sanatlar müzesi olan İstanbul Resim ve Heykel Müzesine (İRHM) tarihindeki en kapsamlı koleksiyon bağışı yapıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın davetine icabetle Macaristan Devleti'nin Kuruluş Günü kutlamalarına katıldı.

-Türkiye, sınır komşusu olmayan bir Avrupa ülkesine ilk kez doğal gaz ihraç edecek. Bu kapsamda Macaristan ile anlaşma imzalandı. Açıklamayı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar yaptı.

-Nijerya'da terör örgütü Boko Haram'a yönelik düzenlenen operasyonda 11 terörist etkisiz hale getirildi.

-Meksikalı ünlü oyuncu David Ostrosky hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın göreve gelmesiyle beraber, yargı kararlarının uygulanması yönündeki talimatı gereği, 14 birinci sınıf emniyet müdürü daha görevlerine iade edildi.

-30'uncusu, 18-24 Eylül tarihlerinde düzenlenecek Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde jüri üyeleri belli oldu. "Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması"nda yarışacak filmleri, yönetmen Ömer Faruk Sorak başkanlığında, oyuncu Cezmi Baskın, Bennu Yıldırımlar, yazar ve senarist Murat Uyurkulak, yapımcı Nefes Polat, kurgu yönetmeni Özcan Vardar, görüntü yönetmeni Özgür Eken, akademisyen Prof. Dr. Senem Erkılıç ve sinema yazarı, Sinematek Film Program Koordinatörü Senem Erdine'den oluşan jüri değerlendirecek.

-Millî Savunma Bakanlığı, Suriye'nin kuzeyindeki Fırat Kalkanı bölgesine yönelik saldırı hazırlığında olduğu tespit edilen PKK/YPG'li 3 teröristin etkisiz hale getirildiğini bildirdi.

-Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, 81 ilde eş zamanlı olarak lokanta, restoran, kafeterya, otel gibi toplu tüketim yapılan yerlerde denetimlerin sıkılaştırılması talimatı verdi.

-ABD'nin Washington eyaletinde, bir nargileciye silahlı saldırı düzenlendi. Olayda 3 kişi hayatını kaybederken 6 kişi yaralandı.

-Veteriner hekimler, kendilerine yönelik şiddet olaylarını protesto etmek için ülke genelinde 1 günlük iş bıraktı.

-Ankara'da, kaçakçılıkla mücadele kapsamında bir haftada düzenlenen operasyonlarda 13 şüpheli gözaltına alındı. Düzenledikleri operasyonlarda, 7 milyon boş sigara makaronu, 59 bin 700 paket kaçak sigara, 35 bin sahte bandrol, 685 elektronik sigara, 200 litre etil alkol, 10 tarihi eser niteliği taşıyan sikke ve obje, 4 dedektör, 3 muhtelif kaçak eşya ele geçirdi.

-Nijerya'nın Zamfara eyaletinde bir yolcu otobüsüne düzenlenen silahlı saldırıda 8 üniversite öğrencisi kaçırıldı.

-Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un Avrupa ve Türkiye danışmanı Dumont, Fransa'nın Ankara Büyükelçiliği'ne atandı.

-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Rusya Büyükelçisi Aleksei Erkhov ile görüştü. Bakanlık'tan yapılan açıklamada, "Taraflar, görüşmede ikili ve bölgesel gündemdeki güncel konuları ele aldı." ifadeleri kullanıldı.

22-Balkan müziğinin usta isimlerinden Goran Bregovic'in konser için gittiği Moldova'ya girişine izin verilmedi.

- Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nden çıkan bildiriye yanıt veren Dışişleri Bakanı Fidan, Avrupa Birliği'nin de katılaşmış tutumlarını gözden geçirmesi gerektiğini söyledi. Bakan Fidan, "Biz bu olayda BM'nin tarafsızlığını yitirdiğini düşünüyoruz. KKTC'nin kendi bölgesi olarak gördüğü tartışmalı bölgeye BM'nin araçlarının yığılması doğru değil. BM'yi bu konuda taraflı görüyoruz." dedi.

-Afrika Birliği, Nijer'deki askeri müdahale sonrası bu ülkenin üyeliğini askıya aldığını duyurdu.

-Cezayir, Fransa'nın Nijer'e askeri müdahale için hava sahasını açma talebini reddetti.

-Yunanistan'ın Meriç bölgesinde yer alan Dedeağaç'taki orman yangını 4 gündür devam ediyor. Dedeağaç'ta çıkan yangın, bölgede etkili olan şiddetli rüzgârlar nedeniyle 4'üncü gününde de kontrol altına alınamadı. Yangınların devam ettiği Meriç Bölgesi'ndeki ormanlık alanda 18 kişinin cesedi bulundu. Yangın nedeniyle hayatını kaybeden kişinin göçmen

olduğu tahmin ediliyor. Dedeağaç Devlet Hastanesinin de tedbir amacıyla tahliyesine başlandı. Batı Trakya'daki Rodop ilinde çıkan orman yangını Türklerin de yoğun olarak yaşadığı Yassıköy, Narlıköy, Susurköy, Kozlu Dere, Çepelli ve Müsellim köylerine ulaştı. Bölgede bazı evler yangından zarar gördü.

- (FETÖ) kamu mahrem yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında 11'i halen görevde 20 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Muğla'nın Datça ilçesinde, yasa dışı yollarla yurt dışına çıkmaya çalışan 33 düzensiz göçmen ve yasa dışı geçişi organize ettikleri öne sürülen 4 kişi yakalandı.

23-İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı Muhammed Dehkan, kripto paralarla ilgili kapsamlı düzenlemeleri içeren bir yasa tasarısı hazırladıklarını ve yakında Meclise sunacaklarını duyurdu.

-Meksika'da göçmenleri taşıyan otobüsün TIR'la çarpışması sonucu 16 kişi öldü. Kazada 36 kişi de yaralandı.

-Rekabet Kurulu, emlak ve vasıta satış/kiralama platform hizmetleri pazarındaki uygulamalarıyla Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği gerekçesiyle sahibinden.com 40,1 milyon lira idari para cezası uyguladı.

-İran'da yaşanan kum fırtınasında 488 kişinin hastaneye kaldırıldığı bildirildi. Acil Durum Başkanı Mecid Muhibbi, halka gerekli olmadıkça dışarı çıkılmaması konusunda uyarıda bulundu.

-Hindistan'ın Mizoram eyaletinin Aizawl bölgesinde inşaat halindeki demir yolu köprüsünün çökmesi sonucu 17 işçi hayatını kaybetti.

-Rus paralı asker grubu Wagner'in lideri Evgeny Prigojin'in de yolcu listesinde olduğu özel jet Rusya'nın başkenti Moskova yakınlarında düştü. Kazada 10 kişi hayatını kaybetti. Rus Sivil Havacılık dairesi Prigojin'in cansız bedeninin bulunduğunu açıkladı.

-Türk bilim insanları çocuklarda böbrek yetmezliğine neden olan yeni geni tanımladı. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Nefrolojisi Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Özaltın ve ekibi tarafından çocuklarda böbrek yetmezliğine neden olan 'TBC1D31' isimli yeni bir gen tanımlandı. Prof. Dr. Özaltın, "Aslında bu gen, herkeste olan bir gen. Bu gendeki bozukluğun, böbrek ve idrar yollarında birtakım doğuştan anormalliklere sebebiyet verdiğini ortaya koyduk" dedi.

-Fidye için adam kaçırmanın yaygın olduğu Nijerya'da sadece bu yıl 3 bin 495 kişi kaçırıldı.

-Arkeolog ve sanat tarihçisi Dr. Adil Özme hayatını kaybetti.

-Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen "Mahallemde Konser Var" programları, vatandaşların yoğun ilgisini gördü.

-Elazığ'da tarihi Harput Kalesi'ndeki arkeolojik kazı çalışmaları sonucu yaklaşık 1000 yıllık olduğu tahmin edilen saray mutfağı ortaya çıkarıldı.

24-Adana'nın Seyhan ilçesinde bir eve düzenlenen operasyonda çok sayıda silah ve mühimmat ele geçirildi. Olaya ilişkin 6 kişi gözaltına alındı.

-Afganistan'ın bağımsızlığının 104. yıl dönümü dolayısıyla Ankara'da "Afganistan Kültürel Sergisi" açıldı.

-Hawaii'de 9 Ağustos'ta başlayan orman yangınlarının ardından kayıpları arama çalışmaları devam ederken 1000'den fazla kişiden haber alınamıyor.

-Rusya Hava-Uzay Kuvvetleri Komutanı Surovikin görevden alındı. Surovikin,

Ekim-Aralık 2022'de Rusya'nın Ukrayna'daki birliklerinin komutanlığını da yapıyordu.

25-Sahil Güvenlik Akademisi Başkan Yardımcılığı görevini yürüten Tuğgeneral Özlem Yılmaz, Resmî Gazete 'de yayımlanan atama kararına göre Jandarma Personel Merkez Daire Başkanı oldu.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Malazgirt Zaferi'nin 952. yıl dönümü etkinlikleri kapsamında bulunduğu Ahlat'ta Selçuklu mezarlığını ziyaret etti.

-Askeri darbenin yaşandığı Nijer'de yönetim Fransa'nın Niamey Büyükelçisi'ne ülkeden ayrılması için 48 saat süre verdi. Nijer'de başa gelen askeri yönetim, daha önce de Fransa ile imzalanan 5 askeri iş birliği anlaşmasının iptal edildiğini duyurmuştu.

–Kur'an-ı Kerim'in yakılması eylemlerine devam edilmesi üzerine Danimarka'nın Ankara Büyükelçiliği Maslahatgüzarı altıncı kez Dışişleri Bakanlığına çağrıldı.

-ABD Genelkurmay Başkanı Mark Milley, Orta Doğu'nun kendileri için birçok açıdan önemli olduğunu vurgulayarak bu bölgeden ayrılmayacaklarını söyledi.

-İsviçre yönetimi, Taliban yönetiminden kaçarak vatansız duruma düşen Afganlara özel pasaport verme kararı aldı.

26-Türkiye'den Yunanistan'a yasa dışı yollarla geçmeye çalışan 9'u FETÖ'cü 16 kişi yakalandı.

-Osmaniye'de arpa yüklü tırda 40 kilogram sentetik uyuşturucu ele geçirildi, sürücü gözaltına alındı.

- Rock müziğin ünlü gruplarından Whitesnake'in Bernie Marsden hayatını kaybetti.

-Yeşilçam oyuncularından 'Artist Ahmet' lakaplı Ahmet Cengiz 70 yaşında hayatını

-Hindistan'ın Tamil Nadu eyaletindeki Madurai istasyonundaki yolcu treninin bir vagonunda çıkan yangında 10 kişi hayatını kaybetti. 20 kişinin yaralandığı, 50'den fazla kişinin ise kurtarıldığı yangına bazı yolcular tarafından trene sokulan gaz tüpünün yol açtığı belirtildi.

-Antalya'nın Alanya ilçesindeki Syedra Antik Kenti'nde, Doç. Dr. Ertuğ Ergürer başkanlığında yürütülen kazı çalışmalarında, önemli bir buluşa imza atıldı. Kazıda yüzeyden 3 metre derinlikte, yaklaşık 1800 yıllık olduğu düşünülen, "Zafer Tanrıçası" heykeli bulundu.

-Nesrin Baş, katıldığı ilk turnuvada Türkiye 2'ncisi oldu. Milli sporcu daha sonra da birçok madalya kazandı. Son olarak mart ayında Romanya'da düzenlenen Avrupa 23 Yaş Altı Güreş Şampiyonası'nda 68 kiloda altın madalya elde etti.

-Hawaii'de 9 Ağustos'ta başlayan orman yangınlarının ardından kayıpları arama çalışmaları devam ederken, 338 kişiden halen haber alınamadığı belirtildi.

-İstanbul Valisi Davut Gül'ün 'Artık sokaklarda çocuk dilenci kalmayacak' çıkışı sonrası 39 ilçede harekete geçildi. İstanbul Valiliği koordinasyonunda kent genelinde dilencilere yönelik gerçekleştirilen uygulamalarda, 225'i çocuk olmak üzere toplam 2 bin 127 dilenci yakalandı.

-Türk sinemasındaki "Millî Sinema" akımının kurucusu olan ve "Minyeli Abdullah", "Birleşen Yollar", "Kuruluş" gibi unutulmaz filmlere imza atarak Anadolu değerlerini beyazperdeye taşıyan yönetmen Yücel Çakmaklı, bugün vefatının 14. yılında yâd edildi.

-Her fırsatta Filistinlilere yönelik ırkçı söylemlerini dillendiren İsrail'in ırkçı bakanı Ben-Gvir'e Avrupa Birliği'nden kınama geldi.

-Avrupa Birliği (AB), İsrail'in aşırı sağcı Ulusal Güvenlik Bakanı Ben-Gvir'in

Filistinlilere yönelik ırkçı sözlerini kınadığını duyurdu.

-Türkiye İş Bankası Grubu, bünyesinde yer alan iştiraklerini daha etkin yönetim amacıyla bankanın yüzde 100 sahipliğinde kurulacak yeni bir şirket altında toplayacağını duyurdu.

-İngiltere'de binlerce demir yolu çalışanı maaş artışında süregelen anlaşmazlık nedeniyle greve gitme kararı aldı.

-Eskişehir'in İnönü ilçesinde, Türk Hava Kurumu (THK) tarafından bu yıl 2'ncisi düzenlenen "Havacılık Festivali" başladı.

-Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, kızını Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak atadı.

-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, resmi ziyaret kapsamında gittiği Ukrayna'nın başkenti Kiev'de, Kırım Tatar Türk Toplumu liderleriyle bir araya geldi.

-Hollanda'nın Lahey kentinde Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim'e yönelik saldırıları protesto etti. Çeşitli İslami kuruluşlarca organize edilen protestoya çok sayıda Müslüman katıldı.

27-13 yaşındaki Arya Su Gülenç, 16. Uluslararası Pianale Piyano Yarışması'nda bugüne kadar finale yükselen "en genç piyanist" oldu.

- Hindistan'ın barajlardan daha fazla su boşaltması ve şiddetli yağmurlardan dolayı Pakistan'a uzanan Sutlej Nehri'nde su seviyesi yükselince sel tehlikesi nedeniyle 100 binden fazla kişi bölgeden tahliye edildi.

- Hindistan'ın Batı Bengal eyaletinde kaçak işletilen havai fişek fabrikasında meydana gelen patlamada ilk belirlemelere göre 7 kişi öldü, çok sayıda kişi yaralandı.

-Rusya'da uçağın düşmesi sonucu ölenler arasında Wagner'in kurucusu Prigojin'in de bulunduğu doğrulandı. Rusya Soruşturma Komitesi, kimlik tespiti için yapılan moleküler genetik testlerin tamamlandığını bildirdi.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı müze ve ören yerleri ile Milli Saraylar Başkanlığı'ndaki müzelerde geçerli olan müze kart satışlarının 2023 yılının ilk 7 ayında 2 milyon 151 bin 988'e ulaştığını açıkladı.

- Ukrayna ordusuna ait 2 savaş uçağının, ülkede muharebe görevi yaparken çarpıştığı, 3 pilotun hayatını kaybettiği bildirildi.

-Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2023-2024 eğitim öğretim yılına ilişkin illere yazı gönderdi. Bakanlık tarafından yapılan açıklamaya göre öğretmenler, mesleki temsil ve öğrencilere rol model olmaları bakımından önlük giymeye teşvik edilecek. Göreve yeni başlayan öğretmenler için başta barınma ihtiyacı olmak üzere tedbirler alınacak.

28-İsrailli Bakan ile görüştüğü için açığa alınan ve hakkında soruşturma başlatılan Libya Dışişleri Bakanı Necla el-Menguş'a seyahat yasağı getirildi.

-TSK Spor Gücü Takımımız İsveç'te düzenlenen Dünya Askerî Pentatlon Şampiyonasını kazandı. Mehmetçik; elemelerde Ekvador'u, çeyrek finalde Almanya'yı, yarı finalde Çek Cumhuriyeti'ni ve finalde de Cezayir'i mağlup etti.

-Kırklareli'nde yasadışı yollardan yurt dışına çıkmaya çalışan bin 477 düzensiz göçmen yakalandı.

-ABD'li ünlü televizyon sunucusu Bob Barker hayatını kaybetti.

-ABD'nin güneyindeki Florida eyaleti, bu hafta için etkili olması beklenen Idalia Kasırgası nedeniyle alarma geçti. Florida Valiliği, yapılan hazırlıklara ilişkin yaptığı yazılı açıklamada, bin 100 ulusal muhafızın, 2 bin 400 arazi aracı ve 12 hava aracının göreve hazır beklediğini belirtti.

-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Hafize Gaye Erkan enflasyon ile mücadelede kararlılık mesajı vererek faiz dâhil tüm politika araçlarının kademeli olarak uygulanmaya devam edildiğinin altını çizdi.

-İstanbul'da uyuşturucu kaçakçılarının, polis memuru Hakan Telli'yi şehit etmesinin ardından operasyon düzenlendi. Anacurlar çetesi olarak bilinen suç örgütü ve aynı bölgedeki gruplara yönelik operasyonda 39 şüpheli yakalandı.

-Süper Baba', "Çiçek Taksi" ve rol alan Mürsel Yaylalı, hayatını kaybetti.

29-Kübalı yetkililer ülkenin batısına doğru yaklaşan Idalia Fırtınası nedeniyle alarm verdi. Ülkede sel ve su baskınlarının yaşanması ihtimaline karşı 8 bin kişi tahliye edildi.

-"Yaşar Kemal ve Tilda Kemal'in oğlu ve Toros Yayınları'nın sahibi Raşit Gökçeli hayatını kaybetti.

- Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali'nde "Sinema Onur Ödülüne Ayşenil Şamlıoğlu, "Akademik Onur Ödülüne" Prof. Dr. İonna Kuçuradi layık görüldü.

-Ünlü oyuncu Ünal Silver tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

- Rusya'nın Çelyabinsk bölgesinde Mi-8 tipi bir helikopter düştü. Bölge Valisi, kaza sonucu 3 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Edebiyata yeni değerler kazandırmayı amaçlayan Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri'nde bu yılın kazananları belli oldu. Bu yıl şiir dalında Mert Özden, öykü dalında ise Eris İnal ödül aldı.

-New York Belediye Başkanı Eric Adams, Cuma vaktinde ve ramazan ayında iftar saatinde ezanın dışarıdan duyulabilecek şekilde okunabileceğini belirtti. Adams, düzenlediği basın toplantısında "Bürokrasiyi ortadan kaldırıyoruz ve açıkça söylüyoruz ki eğer herhangi bir ayinde veya ibadethanede iseniz, cuma namazı ezanını daha güçlü duyurmak için izin başvurusunda bulunmanıza gerek yoktur." dedi.

-Yunanistan'ın Dedeağaç ve Meriç Bölgesi'nde 19 Ağustos'tan bu yana devam eden yangınların, Avrupa Birliği (AB) içinde 2000 yılından bu yana tutulan kayıtlardaki en büyük yangınlar olduğu bildirildi.

-ABD Başkanı Joe Biden, ABD'li insan hakları savunucusu Martin Luther King'in 60 yıl önce Washington'da gerçekleştirdiği yürüyüşün yıl dönümünde, King ailesini Beyaz Saray'da ağırladı. Biden, 1963'te başkent Washington'da düzenlenen, 250 bin kişinin katıldığı "İş ve Özgürlük İçin Washington'a Yürüyüş" adlı insan hakları yürüyüşünün yıl dönümünde, King'in ailesini ve bazı sivil haklar savunucularını kabul etti. ABD Başkanı Joe Biden, ABD'li insan hakları savunucusu Martin Luther King'in 60 yıl önce Washington'da gerçekleştirdiği yürüyüşün yıl dönümünde, King ailesini Beyaz Saray'da ağırladı.

-Türk Hava Yolları (THY) uçaklarında artık kokpitte namaz kılmak serbest. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün 4 gün önce onayladığı THY "uçuş operasyon" yönergesi ile kokpitte namaz kılmaya izin çıktı.

30-İstanbul'da tarihi eser kaçakçılarına yönelik düzenlenen operasyonlarda, Selçuklu dönemine ait 2 bin 369 adet pişmiş topraktan yapılmış küp, gözyaşı şişesi kap, bin 234 adet taştan yapılmış sütün başı dibek, heykel, kolye, ok ucu ve pişmiş topraktan oluşan toplam 7 bin 364 eser ele geçirildi. Adreslerde yapılan aramalarda piyasa değeri yaklaşık 80 milyon lira olan tarihi eserlerle ilgili 1 şüpheli yakalandı.

-Gabon'da cumhurbaşkanı seçim sonuçlarının ilanından sonra ulusal televizyon binasına giren bir grup asker, yönetimi ele geçirdiklerini açıkladı. Ulusal televizyon binasına giren bir grup asker, yönetime koyduklarını ilan etti. Bir grup asker adına yapılan açıklamada, seçimlerin iptal edildiği ve ülke sınırlarının kapatıldığı bilgisi paylaşıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla kutlama mesajı yayımladı. Erdoğan, mesajında şu ifadeleri kullandı: Sevgili Vatandaşlarım, Büyük Zafer'in 101'inci yıl dönümüne ulaştığımız bu gurur günümüzde, aziz milletimizin, Kıbrıs Türkü'nün ve dünyanın dört bir yanındaki 7 milyonu aşkın vatandaşımızın 30 Ağustos Zafer Bayramı'nı tebrik ediyorum." Dedi.

- Meksika'nın güneyindeki Chiapas eyaletindeki sınır kasabasında düzenlenen silahlı saldırıda 6 kişi hayatını kaybetti.

-Türkiye'nin milli teknoloji hamlesi vizyonuyla düzenlenen dünyanın en büyük Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali, TEKNOFEST yurt içinde yedincisi, toplamda ise sekizinci festivalini gerçekleştiriyor. Etkinlik, Türkiye Teknoloji Takımı Vakfı (T3) ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yürütücülüğünde, 125 kurumun iş birliği ile hayata geçiriyor.

-Yalova'nın Termal ilçesinde bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi lojmanlarına tatile gelen Gıda Tarım ve Hayvancılık eski Bakanı Kutbettin Arzu, tesisin havuzunda ölü bulundu.

- Bağcılar Belediyesi'nden bilek güreşi eğitmeni Erkan Damar, Kazakistan'da düzenlenen Dünya Bilek Güreşi Şampiyonası'nda sol kolda dünya şampiyonu olarak altın madalya kazandı.

-***31***-Kırgızistan'da çocuklara yönelik zararlı içerikler bulunduğu gerekçesiyle sosyal medya platformu Tik Tok yasaklandı.

-İngiltere Savunma Bakanı Ben Wallace, "2005 yılında milletvekili oldum ve bunca yıldan sonra artık hayatın ihmal ettiğim kısımlarına yatırım yapma ve yeni fırsatları keşfetme zamanım geldi." sözleriyle görevinden istifa ettiğini açıkladı.

-Demet Özdemir, Venedik Film Festivali tarafından düzenlenen ve 21. kez verilecek olan Kineo Ödül Töreni'nde "Uluslararası Alanda En İyi Oyuncu" ödülüne değer görüldü.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı ressamlarından Elçin Şahal Oskay'ın resimlerinden oluşan "Cumhuriyetin 100. Yılında Anadolu'dan Renkler Sergisi" Etimesgut Belediyesi Türk Tarih Müzesi ve Parkı'nda açıldı.

-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Rusya'ya bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi. Fidan, Moskova'da Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ile bir araya geldi.

-Ermeni asıllı bir grup, Azerbaycan'ın Lübnan'ın başkenti Beyrut'taki büyükelçilik binasına boya ve patlayıcı şişelerle saldırı gerçekleştirdi.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde BM karşıtı eylem düzenlemek isteyen grupla polis arasında çıkan çatışmalarda 48 kişi hayatını kaybetti.

-Filipinler'de bir konfeksiyon fabrikasında çıkan büyük yangın felaketi getirdi. İtfaiye ekiplerine verilen adres yanlış olunca müdahale de gecikti. 15 dakikalık zaman kaybı içerisinde 15 kişi hayatını kaybetti.

-Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kelam Anabilim Dalı emekli hocalarından Prof. Dr. Hüseyin Atay 93 yaşında vefat etti.

-Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde bir binada çıkan yangın sonucu

en az 63 kişi hayatını kaybetti, 43 kişi yaralandı.

-Güney Kore'de ana muhalefet lideri Lee Jae-myung hükûmetin, Japonya'nın Fukuşima'daki radyoaktif atık suyun tahliyesine ilişkin politikasına tepki olarak açlık grevine başladığını açıkladı.

-İlmî, irfânî, akademik, sosyal ve kültürel çalışmaları ile geçtiğimiz yüzyılda derin izler bırakan; başta "Hacı Bektâş-ı Velî ve Makâlât" olmak üzere birçok eseri bulunan Mahmud Es'ad Coşan, doğumlarının hicri 88. yıl dönümünde Çanakkale'de yâd edildi. Üç gün süren etkinlikler kapsamında, 56 akademisyenin sunum yaptı.

-ABD Kongresi'ne 6 Ocak 2021'de gerçekleşen saldırıya katılan "Proud Boys" grubunun lideri Joseph Biggs, 17 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Eylül

1-Rusya'nın uzay yolculuklarını yeniden başlatması planlanan ekibin en kıdemli üyelerinden uzay bilimci Prof. Melnikov, "şiddetli zehirlenme" nedeniyle hastanede hayatını kaybetti.

-Çanakkale'de yürüyüş yaptığı sırada bir aracın çarpması sonucu Eskişehir Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nden emekli Prof. Dr. İbrahim Naci Güçhan hayatını kaybetti.

-Ankara Haymana'ya bağlı Oyaca Kasabası'nda yer alan Külhöyük, tarihe ışık tutan atmosferiyle dikkat çekiyor. Antik bir yerleşim bölgesi olan alan, Hitit kültürünün merkezi olarak kabul ediliyor. Gavur Kalesi'ne 8 km'lik mesafede olması da stratejik bir konuma sahip olmasına neden oluyor.

-Singapur'da sandık başına giden halk Tharman Shanmugaratnam, ülkenin 9'uncu Cumhurbaşkanı seçti.

-Suriye'de Halep ilinin Münbiç ilçesinde işgalini sürdüren terör örgütü PKK/YPG'nin, Cerablus'un güneyindeki Halvanci köyüne düzenlediği roket saldırısında 6 sivil hayatını kaybetti, 8 sivil yaralandı.

2-Japonya Meteoroloji Ajansı, ülkede son 125 yılın en sıcak yaz mevsiminin yaşandığını bildirdi.

-Irak'ın Selahaddin ili yakınlarında Erbain merasimlerine katılmak üzere Kerbela'ya giden İranlıları taşıyan minibüs, karşı yönden gelen araçla çarpıştı kazada 16 kişi hayatını kaybetti, 13 kişinin de yaralandı.

-Dinamik Yatırım Menkul Değerler Başekonomisti Enver Erkan hayatını kaybetti.

- Milli Savunma Bakanlığı: "Edirne'de görev yapan Hudut Kartallarımız, ülkemizden Yunanistan'a yasa dışı yollarla geçmeye çalışan 18 şahsı yakaladı.

-İngiltere'nin başkenti Londra'nın ünlü mağazası Harrods'un ve Fulham futbol kulübünün eski sahibi Mısırlı milyoner Muhammed El-Fayed, 94 yaşında hayatını kaybetti.

- Muğla ve İzmir'de göçmen kaçaklığına yönelik düzenlenen operasyonda 30 organizatör ise tutukladı.

-Nijerya'da bir camiye yapılan silahlı saldırıda 7 kişi hayatını kaybettı.

-Kazak hattat Madina Husain'in ilk kişisel sergisi, Yunus Emre Enstitüsü Astana Kültür Merkezi tarafından düzenlendi. "Kalemin Kâğıtta Bıraktığı İz" konulu sergi, Kazakistan'ın başkentindeki büyük bir alışveriş merkezinde ziyarete açıldı.

-Fas, İsrail'den tedarik ettiği İHA ile Batı Sahra'da operasyon düzenledi. Operasyonda Polisario komutanını öldürdü.

-İsrail, Filistin halkına yönelik zulümlerine bir yenisini ekledi. 60 yaşındaki Filistinli İmam Sami Abdullatif

işgal güçleri tarafından öldürüldü.

-Manipur'da kabileler tarafından çıkarılan olaylarda şu ana kadar 8 kişi hayatını kaybetti.

-Süper Baba' ve 'İkinci Bahar' gibi dizilerin de senaristliğini yapan Muharrem Buhara, 66 yaşında hayatını kaybetti.

- Rusya'da özellikle Ukrayna savaşının başlangıcından bu yana meydana gelen gizemli ölümler sürerken. Bu kez Amerikan Uzay ve Havacılık Dairesi NASA ile de çalışan Rus bilim insanı Vitaly Melnikov, yediği mantardan zehirlenerek hayatını kaybetti.

3-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Esendere Gümrük sahasında 153 kilogram eroin ele geçirildiğini duyurdu.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Murat Karahan müzik alanındaki başarısı ve Türkiye-İtalya ilişkilerine katkısından dolayı "İtalya Devlet Nişanı"na layık görüldü.

-Kırgızistan'da, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) Genel Sekreteri Sultan Raev'in devlet nişanına layık görüldüğü bildirildi.

-İran'dan Türkiye'ye giriş yapmak üzere Yüksekova Esendere Gümrük sahasına gelen TIR'da yapılan aramada 153 kilogram eroin yakalandı.

-Moğolistan Devlet Başkanı Uhnaagiyn Hürelsüh'ün davetine üzerine başkent UlanBatur'a ziyarette bulunan Papa Francis, Moğol Şamanlar, Budist Rahipler ve bir Rus Ortodoks Rahibin yanı sıra Yahudi, Müslüman, Hindu, Şinto ve Protestan Hristiyanlarla bir araya geldi. Farklılıklara rağmen diyaloğun önemini vurgulayan Papa, "Tek bir yerde bir araya gelmiş olmamız zaten bir mesaj veriyor" dedi.

-Milli sporcu Ahmet Önder, Mersin'deki Artistik Cimnastik Dünya Challenge Kupası'nda yer aletinde altın madalya kazandı.

-Hindistan'ın Odisha eyaletinde şiddetli yağışların ardından yıldırım düşmesi sonucu 10 kişi hayatını kaybederken, 3 kişi de aynı sebepten yaralandı. Bölge sakinlerine güvenli yerlere sığınmaları çağrısı yapıldı.

-Amerikalı ünlü şarkıcı Jimmy Buffett, 76 yaşında, hayatını kaybetti.

-MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin, Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde Horasan Erenleri Federasyonu'na bağışladığı arsada yapılacak olan Cem ve Kültür Evi Külliyesi'nin temel atma töreni yapıldı.

-ABD'nin en köklü Müslüman oluşumlarından Kuzey Amerika İslam Toplumu (ISNA) tarafından düzenlenen yıllık buluşma, Illinois eyaletinin Chicago kentinde başladı Kaynak: Amerikalı Müslümanları 60 yıldır bir araya getiren toplantı. 60 Yıllık Hizmet: İleriye Doğru Yol Almak" ana temasıyla başlayan toplantı 4 gün sürecek. Kuzey Amerika genelinde 20 binden fazla Müslümanın bir araya geldiği toplantıda ülkenin önde gelen Müslüman liderleri, aktivistler, Müslüman ünlüler ve resmi davetliler sunumlar yapacak.

4-Yeni medya sanatçısı Refik Anadol, ABD'nin Las Vegas kentindeki müzik ve eğlence kompleksi olan The Sphere'in dış cephesindeki dünyanın en büyük LED küresinde eseri sergilenen ilk sanatçı oldu.

-Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy, Kırım Tatar Türkü Rüstem Umerov'u Savunma Bakanı olarak atama kararı aldı.

-Barış Pınarı bölgesine saldırı hazırlığında olduğu tespit edilen 6 PKK/YPG'li terörist etkisiz hâle getirildi.

-İran'ın Simnan eyaletindeki bir kömür ocağında meydana gelen patlama

nedeniyle ilk belirlemelere göre 6 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Rusya Devlet Başkanı Putin ile Soçi'deki görüşmesi başladı. Görüşmenin ana gündem maddesi olan tahıl koridoruna yönelik basın mensuplarına açıklama yapan Erdoğan, "Tahıl konusunda vereceğimiz karar çok önemli. Buradan çıkacak sonucu dünya bekliyor" dedi.

-Milletler Ligi Şampiyonluğu'nun ardından Sırbistan'ı mağlup ederek tarihinde ilk kez Avrupa şampiyonu olan A Milli Kadın Voleybol Takımı, dünya basınında yankılandı. New York Times, 'Türkiye kahramanlarını kadın voleybol takımında buldu' dedi.

-Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy'nin dün akşam görevden aldığını açıkladı.

-İsrail, Körfez ülkeleriyle normalleşme kapsamında Bahreyn'in başkentinde ilk kez büyükelçilik açılışı gerçekleştirdi.

-Sherlock Holmes ve Dallas'ın yıldız oyuncusu Gayle Hunnicutt, hayatını kaybetti.

-İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen 27. İstanbul Tiyatro Festivali Onur Ödülü Türk tiyatro yönetmeni ve oyuncusu Mehmet Birkiye'ye layık görüldü.

5-Süper Baba, Kurtuluş, Emret Komutanım, gibi projelerde rol almış olan ünlü oyuncu Mehmet Ulay hayatını kaybetti.

-Avrupa Birliği (AB), İsveçli AB Dış İlişkiler Servisi çalışanı Johan Floderus'un 500 gündür İran'da tutuklu bulunduğunu bildirdi.

- Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, hükûmette değişiklikler yaparak bazı bakanlıklara yeni bakanlar atayarak beş yeni bakanlık kurulduğunu açıkladı.

- Başkan Erdoğan başkanlığında Beştepe'de gerçekleştirilen Kabine toplantısı sonra açıklamalarda bulundu. 28 Şubat zihniyetine tepki gösteren Başkan Erdoğan, "Sırf başörtülü, çarşaflı, takkeli, sakallı diye insanlara laf atmak hakaret etmek asla kabul edebileceğimiz bir davranış değildir. Otobüslerde, metrolarda, mağazalarda, yolda insanlarımızı taciz etme noktasına varan küstahlıklarla daha çok karşılaşmaya başladık. Hiç kimse kusura bakmasın. Bu ülkeyi bir avuç azınlığın malı, bu milleti de aynı azınlığın kölesi olarak gören müstekbirlerin devri çoktan kapanmıştır." dedi.

-Adalet, Tarım ve Turizm bakanlıkları ile başbakan yardımcılığı yapan Necmettin Cevheri, Ankara'da hayatını kaybetti.

-İhalelere fesat karıştırdığı gerekçesiyle tutuklanan ve Eski Avcılar Belediye Başkanı Handan Toprak Benli tahliye edildi.

-İstanbul'daki kuvvetli sağanaklarda 1 saatte Arnavutköy ve Başakşehir çevrelerine metrekareye tam 128 kilogram yağış düştü. Başakşehir metro istasyonu ve Millet Bahçesi'ni sel bastı. Arnavutköy ve Çatalca'da şiddetlenen yağış nedeniyle de birçok ev ve iş yerini su bastı. Yoğun yağış nedeniyle Eyüp-Piyer Loti teleferik hattı ile Kirazlı-Kayaşehir merkez metro hattının Kayaşehir merkez istasyonu kapatıldı.

6-Britanya'nın ikinci büyük şehri salı günü iflasını ilan etti ve toplam 760 milyon Sterlin (956 milyon Dolar) tutarındaki kadınların erkeklerle eşit ücret alma taleplerinin ardından gerekli olmayan tüm harcamaları durdurdu.

- Brezilya'da sağanak yağışların yol açtığı sel nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 21'e yükseldi.

-İstanbul'da terör örgütü DEAŞ'a yönelik düzenlenen operasyonda, örgüt adına

askeri eğitim alan ve aktif olarak faaliyet yürüten yabancı uyruklu 5 şüpheli yakalandı.

-Tokat'ın Sulusaray ilçesindeki Sebastapolis Antik Kenti'nde yapılan kazı çalışmaları sonucunda, Roma dönemine ait 2 bin yıllık yol keşfedildi.

-Rusya, Ukrayna'da yine sivilleri hedef aldı. Kostantinivka şehrindeki dükkanlara ve bir eczaneye gün ortasında düzenlediği füze saldırısında 16 kişi hayatını kaybetti.

-Türkiye Voleybol Federasyonu (TVF) eski başkanı Teoman Yazgan, hayatını kaybetti.

-Milli sporcu Kuzey Tunçelli, İsrail'de düzenlenen Dünya Gençler Yüzme Şampiyonası'nda dünya şampiyonu oldu. Tunçelli, 7:48.75'lik derecesiyle şampiyona rekoru kırdı.

7-Kazakistan Parlamentosu'nun üst kanadı Senato'da Türkiye ile Kazakistan arasındaki gümrük kontrollerinin kolaylaştırılmasını amaçlayan hükûmetler arası anlaşma onaylandı.

-Dünyaca ünlü şarkıcı Gary Wright, 80 yaşında hayatını kaybetti.

-İzmir'de narkotik polisi ekipleri tarafından kentin birçok noktasında 50 ayrı uyuşturucu operasyonu gerçekleştirildi. Operasyonlarda çeşitli tür ve miktarda uyuşturucu madde ele geçirilirken olaylarla ilgili 37 şüpheli tutuklandı.

-Güney Amerika ülkesi Peru'da, arkeolojik kazılar sonucu bin yıllık bir mumyanın kalıntıları keşfedildi.

-Meksika'da Yüksek Mahkeme kürtajı federal düzeyde suç olmaktan çıkardı.

-Milli Savunma Bakanlığınca (MSB), terör örgütlerine yönelik operasyonlarda son bir haftada 39, 1 Ocak'tan itibaren de 1185 teröristin etkisiz hale getirildiği bildirildi.

-Yıldız Holding, "en iyi işveren" ünvanına sahip şirketlere verilen "Great Place To Work" sertifikası almaya hak kazandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ABD Müslüman Organizasyonları Konseyi üyelerinden "Kur'an-ı Kerim'e yönelik saldırıların, ifade özgürlüğü bahanesiyle savunulamayacağını, bunların toplumsal huzur ve istikrarı hedef aldığını", Amerikan Kongresi başta olmak üzere tüm siyasi çevrelere etkili şekilde anlatmalarını istedi.

8-Ankara'da suç örgütü lideri Bora Kaplan yüklü miktarda para ile yurt dışına kaçmak üzereyken Ankara Organize Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından Ankara Esenboğa Havalimanında gözaltına alındı.

-Başkan Erdoğan, G-20 Liderler Zirvesi'ne katılmak üzere Hindistan'a gitti.

-Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, resmi davetlisi olarak Ankara'ya gelen Hollanda Savunma Bakanı Kajsa Ollongren ile bir araya geldi.

-Yunanistan'ın başkenti Atina'da bulunan Herodes Attikus Odeonu'nda düzenlenen konserde, sanatçı Zülfü Livaneli ile Yunan sanatçı Maria Farantouri müzikseverlerle buluştu.

-İstanbul Havalimanı 21-27 Ağustos'ta Avrupa'nın en yoğun havalimanı oldu.

-Küba'da Rusya için paralı asker toplayan suç örgütüyle bağlantılı 17 kişinin gözaltına alındı.

-İzmir Devlet Korosunda yıllarca solistlik yapan müzisyen Sami Mutlu hayatını kaybetti.

9-Hindistan'ın ev sahipliğinde bu yıl "Tek Yeryüzü, Tek Aile, Tek Gelecek" ana temasıyla düzenlenen 18'inci G20 Liderler Zirvesi başladı. Başkan Recep Tayyip Erdoğan zirve kapsamında BAE Devlet Başkanı El Nahyan, Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula da Silva

ve Güney Kore Devlet Başkanı Yeol ile bir araya geldi.

-Fas'ın El-Huz bölgesinde meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki depremde 632 kişi hayatını kaybetti, 329 kişi yaralandı.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, "FETÖ hesabınızdan para çekti" ve "Terör örgütleri hesaplarınızı ele geçirdi" bahanesiyle dolandırıcılık yaptığı iddia edilen kişilere yönelik operasyonlarda 28 şüphelinin gözaltına alındığını bildirdi.

-Muğla'nın Fethiye ilçesi açıklarında, 3 gün arayla, iki ayrı operasyonda deniz yoluyla yurt dışına kaçmaya çalışan 43 (FETÖ) şüphelisi yakalandı.

-Türkiye ve Suriye'deki depremin ardından yetim kalan çocuklara dikkati çekmek amacıyla Almanya Federal Meclis önünde ,75 metrelik sembolik sofra kuruldu.

Islamic Relief yardım kuruluşu, başkent Berlin'deki Federal Meclis binası önünde boş tabak ve bardakların olduğu yaklaşık 75 metre uzunluğunda "Yetim Sofrası" kurdu. Sofra başlarında, deprem sonrası yetim kalan çocukların fotoğrafları sergilendi. Etkinlikte depremin ardından yetim kalan çocukların acı hikâyeleri de paylaşıldı.

-Kırklareli'nin Demirköy ilçesine bağlı İğneada beldesinde meydana gelen selde yıkılan ve ruhsatsız işletildiği tespit edilen kamp alanının işletme sahibi ve sorumlularına yönelik başlatılan soruşturma kapsamında 2 kişi tutuklandı.

-Hakkında soruşturma başlatılan CHP Diyarbakır Milletvekili Sezgin Tanrıkulu'nun Türk Silahlı Kuvvetlerine (TSK) yönelik kullandığı ifadelere Milli Savunma Bakanlığı'ndan cevap geldi. Bakanlıktan yapılan açıklamada, söz konusu iddialara "iftira" denildi.

10-Fas İçişleri Bakanlığı, merkez üssü Marakeş'in El-Huz bölgesi olan 7 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybedenlerin sayısının 2 bin 12'ye yükseldiğini duyurdu.

-Fas Kralı 6. Muhammed, meydana gelen ve çok sayıda kişinin hayatını kaybettiği deprem nedeniyle ülkede 3 gün ulusal yas ilan etti.

-Ayvalık Belediyesi'nin Nejat Uygur Kültür Merkezi'nde düzenlediği "Ayvalık Şiir Buluşması"nın Onur Konuğu şair, yazar, çevirmen, editör Güven Turan idi.

-Kültür ve Turizm Bakanlığının özel izniyle yılda bir defa ibadete açılan Van Gölü'ndeki Akdamar Adası'nda bulunan kilisede 11'inci ayin başladı.

-Vücut geliştirme sporcusu Aslan Hafızoğlu, Beykoz bir otelde ölü bulundu.

-Çorum'da 71 yıldır yaptığı demircilik ustalığı yaparak 'Yaşayan İnsan Hazinesi' listesine girmeye hak kazanan Kazım Keçik, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 83 yaşındaki ustaya ***'Sanatçı tanıma kartı'*** da hediye edildi.

-Sudan Doktorlar Sendikası, ordu ile HDK arasında devam eden çatışmalarda Hartum'da pazarı yerine hedef alan hava saldırısında 43 kişinin hayatını kaybettiği, 55 kişinin yaralandığını belirtti.

11-Kırklareli'nde yasadışı yollardan yurt dışına çıkmaya çalışan bin 301 kaçak göçmen yakalandı.

-Kim Milyoner Olmak İster adlı yarışma programının 10 Eylül tarihinde yayımlanan bölümünde yarışmacı Rabia Birsen Güvercin, 1 milyon değerindeki soruyu bilerek büyük ödülün sahibi oldu.

-Bakan Yerlikaya, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, narkotik birimlerinin

-İstanbul, Aydın, Mardin, Ankara, Düzce, Iğdır, Niğde, Malatya ve Yozgat'ta düzenledikleri operasyonlarda 58 şüphelinin yakalandığını ve gözaltına alındığını bildirdi.

-İsrail'de tartışmalı yargı reformuna yönelik protestolar devam ediyor. Binlerce kişi, tartışmalı yargı reformunu Kudüs'te bulunan Yüksek Mahkeme'nin önünde toplanarak protesto etti. Ellerinde İsrail bayrakları taşıyan göstericiler, sık sık "Demokrasi", "Özgürlük" ve "Ellerinizi yüksek mahkemeden çekin" sloganları atarak, "Mahkeme her şeyin üstündedir" yazılı pankart açtılar.

-Nükleer transfer süreci kullanılarak yetişkin somatik bir hücreden klonlanan ilk hayvan olan koyun Dolly'i klonlayan İngiliz bilim adamı hayatını kaybetti.

12-Nijerya'nın Plateau eyaletindeki bir köye düzenlenen silahlı saldırıda 10 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistan'ın Uttar Pradeş eyaletinde yaşanan şiddetli yağmurlar nedeniyle ilk belirlemelere göre 21 kişi hayatını kaybetti.

-İspanya'da hükûmet, Şili'de 1973'te darbe ile iktidara gelen ve binlerce insanın ölümüne neden olan diktatör Augusto Pinochet verilen "Büyük Askeri Liyakat Nişanı"nı geri alındı.

-Yunanistan'da Denizcilik Bakanı Miltiadis Varvitsiotis, ülkede tartışmaların odağı olan Pire Limanı'nda feribotun mürettebatı tarafından suya itilen bir kişinin ölümü üzerine istifa etti.

-Zimbabve Devlet Başkanı Emmerson Mnangagwa, dün oğlu David Kudakwashe'yi Maliye Bakan Yardımcısı olarak atadı. Mnangagwa, aynı zamanda yeğeni Tongai Mnangagwa'yı da Turizm Bakan Yardımcısı olarak görevlendirdi.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ını: Bugün 12 Eylül. Bundan tam 43 yıl önce Türkiye, Cumhuriyet tarihinin en karanlık dönemlerinden birini yaşadı. Bir sağdan bir soldan mantığıyla 50 kişinin idam edildiği, velhasıl neredeyse her hanenin yaşanan acılardan nasibini aldığı o günler hafızalarımızdan asla silinmedi, silinmeyecek. Şu Ulucanlar Cezaevi'nin, Mamak Cezaevi'nin, Diyarbakır Cezaevi'nin, Sağmalcılar Cezaevi'nin dili olsa da o günleri anlatsa. İdamından sonra yargılandığı suçla ilgisinin olmadığı ortaya çıkan veya Hüseyin Kurumahmutoğlu gibi işkenceyle öldürülen gençlerimizin vebali darbecilerin yakasını öteki dünyada da bırakmayacaktır.

13-İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı ev sahipliğinde "54. Uluslararası Ses ve Görsel-İşitsel Arşivler Birliği (IASA) Konferansı ve 4. Uluslararası Geleneksel Müzik ve Dans Konseyi (ICTMD) Forumu" başladı. 11-15 Eylül günlerinde düzenlenen IASA & ICTMD ortak bilimsel etkinliğin açılış gününde, geleneksel müzik ve dansların sunulduğu konser düzenlendi

.-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Parlamenterler Bürosu, 28. Dönem Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu hakkında 'devletin askeri ve Emniyet teşkilatını alenen aşağılama' suçundan soruşturma izin talebini Adalet Bakanlığı'na gönderdi.

- Libya Ulusal Birlik Hükûmeti sel felaketinde 6 bin kişinin öldüğünü, binlerce kişinin de kayıp olduğunu açıkladı. BM Uluslararası Göç Örgütü, Libya'daki selde yalnızca Derne kentinde yerinden olanların sayısını 30 bin olarak duyurdu.

- Vietnam'ın başkentinde 9 katlı bir apartmanda çıkan yangında aralarında çocukların da bulunduğu 30 kişi hayatını kaybetti. 54 kişi de yanık ve solunum rahatsızlıklarından hastaneye kaldırıldı.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Pakistan Kara Kuvvetleri Komutanı Syed Asım Munir'i kabul etti.

-Hindistan'ın Cammu Keşmir bölgesinde direnişçi ve askerler arasında çıkan silahlı çatışmalarda 2 direnişçi, 3 Hint askeri ve

1 polis hayatını kaybetti.

-Gazze Şeridi'nin doğusunda meydana gelen patlamada 4 Filistinli öldü, 19 kişi de yaralandı.

- Eski Konya Milletvekili ve Adalet Bakanı İrfan Baran hayatını kaybetti.

14-Rütbeleri sökülen, silahlarına el konulan ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne ait binalara girişleri yasaklanan eski emniyet müdürleri Sabri Uzun ve Hanefi Avcı, mahkeme kararıyla haklarını geri aldı ve rütbeleri iade edildi.

-Sanatçı ve akademisyen Yusuf Taktak'ın tuval ve 3 boyutlu resim çalışmalarından bir kısmını içeren "Başka Zaman Başka Mekân" adlı sergisi bugün sanatseverlerle buluştu.

-Suudi Arabistan Savunma Bakanlığı, biri yarbay diğer başçavuş olan 2 askerin 'vatana ihanet' gerekçesiyle idam edildiğini açıkladı.

-Çin, Taliban'ın iktidara gelmesinin ardından Afganistan'a büyükelçi atayan ilk ülke oldu.

-İstanbul'da düzenlenen silah kaçakçılığı operasyonunda 10 şüpheli yakalandı.

-Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, Türk Silahlı Kuvvetlerine (TSK) yönelik iddialarıyla tartışma yaratan CHP Diyarbakır Milletvekili Sezgin Tanrıkulu hakkında, ''Cumhuriyet Başsavcığılımız soruşturma başlattı. İzin konusu ile ilgili dosya geldi ve izin verildi. Bundan sonraki süreç Cumhurbaşkanımız Meclis'e sevk edecek.'' açıklamasında bulundu.

-Hindistan'ın Bihar eyaletinde bulunan Bagmati Nehri'nde 30 öğrencinin yer aldığı tekne alabora oldu. Yaşanan kazanın sonucunda 10 çocuğun kaybolduğu bildirildi.

-Ressam İbrahim Coşkun'un 'Ben Anadolu' sergisi Taksim Sanat'ta açıldı. Sanatçının Anadolu'nun izlerini ve kendi kişisel yolculuğunu anlattığı eserlerinden oluşan sergisini İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraklerinden Kültür AŞ sanatseverlerle buluşturdu.

-Avrupa Parlamentosunda Türkiye hakkında hazırlanan 2022 yılı raporu kabul edildi. Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinin "mevcut koşullar içinde" yeniden başlatılamayacağı belirtilen raporda, ilişkilerin geleceği için karşılıklı çıkarları kapsayan "paralel ve gerçekçi" bir çerçeve bulmaya yönelik sürecin başlatılması tavsiye edildi. -

15-Kolombiya Devlet Başkanı Gustavo Petro cuma günü yaptığı açıklamada, ünlü Kolombiyalı ressam ve heykeltıraş Fernando Botero'nun 91 yaşında öldüğünü duyurdu.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, İstanbul başta olmak üzere Diyarbakır, Eskişehir, Denizli, Mersin, Bolu, Kırklareli, Şanlıurfa, Manisa ve Bilecik'te düzenlenen operasyonlarda 245'i sokak satıcısı olmak üzere 265 zehir taciri yakalandığını açıkladı.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Kovid-19'un Eris varyantının 9 kişide görüldüğünü, bunun endişe sayılmayacak bir gelişme olduğunu bildirdi.

-Balet Tan Sağtürk Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü'ne atandı.

- ABD'nin üç büyük otomotiv şirketi General Motors, Stellantis ve Ford fabrikalarında 12 binden fazla işçi, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinden sonuç alamayınca greve gitti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 7 üniversiteye rektör atadı.

Resmî Gazete'de yayımlanan atama kararlarına göre; Altınbaş Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Çağrı Erhan, Atılım Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Serkan Eryılmaz, Bahçeşehir Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Esra Hatipoğlu, İstanbul Kültür,

Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Fadime Yüksektepe, Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. İbrahim Özcoşar, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Rahmi Er, Yaşar Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Levent Kandiller atandı.

-Müzisyen, NTV Meteoroloji Editörü Gökhan Abur, hayatını kaybetti.

16-İran'da 'örtünme kurallarına uymadığı' gerekçesiyle gözaltına alındıktan üç gün sonra yaşamını yitiren Mahsa Amini'nin heykeli, Belçika'nın başkenti Brüksel'e dikildi.

- Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler 78. Genel Kurulu genel görüşmelerine katılmak üzere bugün Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti.

-Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza ekipleri, İzmir Aliağa Limanı'nda yapılan operasyonda 51 ton kaçak akaryakıta el koydu.

-Konya'nın Savatra Antik Kenti'nde, milattan sonra 4 veya 5'inci yüzyıla tarihlenen toplu çocuk mezarı gün yüzüne çıkarıldı. Tarihe ışık tutacak keşif için yetkililer 42 iskelet parçası buldu.

-Libya Kızılayı, ülkenin doğusunu etkileyen fırtınada iki barajın çöktüğü Derne kentinde ölenlerin sayısının 11 bine yükseldiğini açıklandı.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Avrupa Parlamentosu'nun "Türk hükûmeti yönünü değiştirmedikçe AB'ye katılım süreci devam edemez" açıklaması üzerine; Avrupa Birliği'nin Türkiye'den kopma gayreti içinde olduğunu belirterek, "AB ile gerekirse yolları ayırabiliriz" dedi.

-Avrupa Birliği (AB) Yolsuzlukla Mücadele Ofisinin (OLAF) eski direktörü Giovanni Kessler, yıllar önceki rüşvet soruşturmasında yasa dışı telefon dinlemesine karıştığı gerekçesiyle 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

17-Van'da otobüsün şarampole devrilmesi sonucu 5 düzensiz göçmen hayatını kaybetti, 7 emniyet personeli, 2 şoför ve 21 düzensiz göçmen yaralandı.

-İstanbul'da düzenlenen tarihi eser operasyonunda, Bizans dönemine ait olduğu değerlendirilen altın el yazması Tevrat'ı yaklaşık 2 milyon dolara satmaya çalışan 5 kişi yakalandı.

-Brezilya'nın Amazonas eyaletinde çift motorlu bir turboprop olan EMB-110 uçağının düşmesi sonucu 14 kişi hayatını kaybetti.

- Rusya'ya karşı bir yasak kararı da Polonya'dan geldi. Polonya İçişleri Bakanı'nın açıkladığı karara göre bugünden itibaren Rusya plakalı araçların Polonya'ya girişinin yasaklandığı duyuruldu.

-Üsküdar Belediyesi, metruk halde bulunan 130 yıllık tarihi Glavany Köşkü'nü restore ederek 'Nevmekân Kandilli' adıyla hizmete sundu. Kütüphane olarak hizmet verecek.

-Yunanistan'da 5 Eylül'de başlayan şiddetli yağış nedeniyle Tesalya bölgesinde geçen hafta yaşanan sel felaketindeki can kaybı sayısı 17'ye çıktı.

-Köyden İndim Şehre" ve "Salak Milyoner" gibi unutulmaz filmlerde eski eşi Zeki Alasya ile rol alan Oya Alasya, hayatını kaybetti.

18-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu için bulunduğu Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD), Türkevi'nde SpaceX şirketinin kurucusu Elon Musk'ı kabul eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmede Tesla'nın 7'nci fabrikasını Türkiye'de kurması için çağrı yaptı.

-TRT Ankara Radyosu keman sanatçısı Şenol Dinleyen hayatını kaybetti.
- Lübnan'da düzenlenen Murex D'or 2023

Uluslararası Ödülleri'nde Şevval Sam, En İyi Kadın Oyuncu ödülünün sahibi oldu.

-Peru'nun güneyinde bir yolcu otobüsünün uçuruma devrildiği kazada 24 kişi öldü, 21 kişi yaralandı.

-Türk halk müziğinin sevilen ismi Erkan Yoksuli hayatını kaybetti. -Fotoğraf sanatçısı Coşar Kulaksız'ın yeni sergisi "ARADA" Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) Tophane-i Amire Kültür Sanat Merkezi Tek Kubbe Salonu'nda sanatseverlerle buluştu. **19**-Kenya'da gece devriyesi yapan askeri helikopterin, Somali sınırı yakınlarında düşmesi sonucu 8 askerin hayatını kaybetti.

-Niğde'de düzenlenen uyuşturucu operasyonunda gözaltına alınan 24 şüpheliden 20'si tutuklandı.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan, BM'nin 78'inci Genel Kurulu görüşmelerinde açıklamalarda bulundu. Erdoğan, Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki gerilime ilişkin, "Artık herkesin kabul ettiği gibi, Karabağ, Azerbaycan toprağıdır. Bunun dışında bir statünün dayatılması asla kabul edilmeyecektir." dedi.

-Muğla'nın Dalaman ilçesinde yaşayan sinema oyuncusu Merve Kayaalp (36) intihar etti. -Adana'da 30. kez sinemaseverlerle buluşan Uluslararası Altın Koza Film Festivali'nde ''Orhan Kemal Emek Ödülleri'', Türk Sineması'nın unutulmaz sesi Belkıs Özener ve senarist, yazar, yönetmen Ahmet Soner'e verildi.

-İspanya'nın güneyindeki Granada'da Endülüs İslam Dönemi'nden (711-1492) kalma bir Müslüman mezarlığı, gün yüzüne çıkarıldı.

20-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptığı açıklamada, "Karabağ Azerbaycan toprağıdır. Başka bir statü dayatılması kabul edilemez." dedi.

--Fars Şiir ve Edebiyat Günü ile Çağdaş İran Edebiyatının en önemli şairlerinden Şehriyar anması, İran Kültür Müsteşarlığı tarafından Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesinde düzenlenen etkinlikle ku tlandı.

-Tütün mamulleri ve alkollü içkilerin satışına ve sunumuna ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelikte değişiklik yapan Tarım ve Orman Bakanlığı yönetmeliği Resmi Gazete'de yayımlandı.

-İsviçre Parlamentosu, kamuya açık alanlarda burka giyilmesini yasaklayan yasa tasarısını kabul etti. Yasağı ihlal edenlere 1000 İsviçre frangına kadar para cezası uygulanabilecek. -Edirne'de 1962 yılında çırak olarak başladığı terzilik mesleğini 61 yıldır sürdüren Erdoğan Bulut, 'yılın ahisi' ödülüne layık görüldü.

21-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Avrupa'daki Müslümanlar Temas Grubu toplantısına katıldı.

- Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, Çin'in doğu kesimindeki Zhejiang eyaletinin merkezi Hangzhou kentine ulaşarak 20 yıl sonra ilk kez gerçekleştireceği Çin ziyaretine başladı. -Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, New York'taki Türkevi'nde Amerikan Yahudi Toplumu Çatı Kuruluşları temsilcileri ile bir araya geldi.

-Dünya Güreş Şampiyonası'nda kadınlar 68 kg'da mücadele eden Buse Tosun Çavuşoğlu, Moğolistan'dan Delgermaa Enkhsaikhan'ı tuşla yenerek altın madalya kazandı.

-***22***-Çevre koruma bilincinin geliştirilmesi, çevre ve insan sağlığı ile tüm kaynakların korunarak her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla Sayın Emine Erdoğan himayesinde başlatılan Sıfır Atık çalışmaları kapsamında Sıfır

Atık Vakfı kuruldu.

-Parlamentoda kadın temsiline yönelik harekete geçen Hindistanlı milletvekilleri, 2029'dan itibaren parlamentonun alt kanadı ve eyalet meclislerinde sandalyelerin yüzde 33'ünün kadınlara ayrılmasını öngören yasa tasarısını kabul etti.

-Bu yıl 30'uncusu düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde "Onur Ödülleri" törenle sahiplerini buldu. Törende, oyuncular Cihan Ünal ve Perran Kutman'a Onur Ödülü verildi.

-Bylock programı kullanıcısı olduğu tespit edilen FETÖ/PDY mensubu 13 kişi 'gaybubet' adı verilen örgüt evlerinde yakalanarak gözaltına alındı.

-Bilkent'te "Kahveye Aç Gözlerini" temasıyla organize edilen Kahve Festivali, Ankaralı kahve severleri ağırlamaya başl adı.

- Rusya Savunma Bakanlığı, Karabağ'daki Ermeni ayrılıkçıların 6 zırhlı araç ve 800'den fazla silahı teslim ettiğini açıkl adı.

23-Bu yıl 8'incisi düzenlenen Almatı Türk Filmleri Haftası başladı. Yerli Düşünce Derneği tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkıları, Almatı Başkonsolosluğu, TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün destekleriyle gerçekleştirilen etkinliğin açılışı 'Buğday Tanesi' filminin gösterimiyle yapıldı.
-Yunanistan'da, ülke genelinde protesto ve grevler düzenlenmesine neden olan günlük çalışma sürelerini 13 saate çıkarmayı içeren yasa tasarısı Meclis'te kabul edildi.

-Eski İtalya Cumhurbaşkanı Giorgio Napolitano, Roma'da hayatını kaybetti.
-55 farklı ülke büyükelçiliğinin katılımı ile gerçekleşen Dünya Kültürleri Festivali Ankara'da başladı. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Başkent Kültür Yolu festivalleri kapsamında Ebrişem ve Sirus Vakfı'nın katkılarıyla düzenlenen festivalde, dünyanın her bölgesinden 55 ülkenin kültürleri; gastronomi, dans, moda ve müzik örnekleri sergilenmesiyle tanıtılacak.
-Libya'nın doğusunu vuran "Daniel" fırtınası, Derne'den Bingazi'ye ülkedeki birçok kentte can ve mal kayıplarına neden oldu. DSÖ'nün 19 Eylül'de yaptığı açıklamaya göre, Libya'daki selde 3 bin 998 kişi yaşamını yitirdi, 8 ila 9 bin kişi hala kayıp. Ulusal Birlik Hükûmeti ise selde hayatını kaybedenlerin kimlik tespit çalışmalarının başladığını duyurdu.

-Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev, Karabağ'ın Azerbaycan egemenliğinde olduğunu belirterek, "Karabağ, tabii ki Azerbaycan'ın bir parçası, aynı zamanda da Türk dünyasının da bir parçası." dedi.

- Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Filistin halkının ulusal meşru haklarını elde etmeden Ortadoğu'da barışın sağlanamayacağını belirtti ve "Filistin halkı, tüm meşru ulusal haklarını elde etmeden barışın sağlanabileceğini düşünenler yanılgı içindedir. İsrail'in ırkçı sağcı hükûmeti halkımıza saldırmaya, evleri ve mülkleri yıkmaya devam ediyor" dedi.
-ABD Başkanı Joe Biden, ülkesindeki silahlı şiddetin önüne geçmek, silahlı saldırıların önlenmesi için çözüm üretmek ve saldırı mağdurlarını desteklemek amacıyla ilk federal birimin resmen kurulduğunu açıkladı.

-Türkiye'de deri sektörünün önde gelen markası Matraş'ın kurucusu Hakkı Matraş hayatını kaybetti.
- Gazeteci ve yazar Metin Münir, Lefkoşa'da hayatını kaybetti.
24-Türk müziğinin ünlü

prodüktörlerinden olan Naci Bayşu hayatını kaybetti. -
30. Uluslararası Altın Koza Film Festivali'nde en iyi film ödülü Umut Subaşı'nın yönettiği "Sanki Her Şey Biraz Felaket" adlı filme verildi.

-Uluslararası Sinema Derneği tarafından düzenlenen Yesevi Sinema Akademisi, sinema sanatına meraklı imam hatip lisesi öğrencileri için kapılarını açtı. Toplam 8 hafta sürecek olan akademi, İstiklal Caddesi'nde yer alan Akademi Beyoğlu'nda her cumartesi gerçekleştirilecek. Eğitime katılan imam hatip öğrencileri, sinema dünyasının farklı yönlerini keşfetmek için yönetmenlik, kurgu, oyunculuk, görüntü yönetmenliği, senaryo ve yapımcılık gibi mevzuları sahasının uzmanlarından öğrenme fırsatı bulacaklar.

-Her yıl çizgi ve karikatür meraklılarını, Türkiye'nin en önemli çizerleri ve karikatüristleri ile buluşturan Kadıköy Çizgi Festivali başladı. Kadıköy Yoğurtçu Parkı'nda düzenlenen festival için İstanbul'un birçok ilçesinden çizgi ve karikatür tutkunları Kadıköy'e akın etti.
25-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Nahçıvan'daki zirveden Ermenistan'a çağrıda bulunarak uzatılan barış elinin tutulmasını önerdi.

- Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivalinde ödüller sahiplerini buldu. Ulusal Uzun Metraj Yarışması'nda en iyi film dalında "Altın Koza" Umut Subaşı'nın ilk uzun metrajı "Sanki Her Şey Biraz Felaket" filmine verildi.

-Kültür Yolu Festivali kapsamında gerçekleştirilen 20. Uluslararası Konya Mistik Müzik Festivali, 250 semazenin katıldığı Sema Ayin-i Şerifi ve Bektaşi Nefesleri dinletisiyle devam etti.
-Altı yıl önce Doğu Türkistan'da ortadan kaybolan uluslararası alanda tanınmış Uygur folklor uzmanı, akademisyen ve etnograf Rahile Davut'un, Çin tarafından "devlet güvenliğini tehlikeye atmaktan" ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

– TYB (Türkiye Yazarlar Birliği) Konya şubesi ve Karatay Belediyesi İşbirliğiyle düzenlenen 13. Uluslararası Mevlana Şiir Şöleni 23-24 Eylül tarihlerinde Konya'nın ve Türkiye'nin manevi merkezlerinden olan Mevlana Türbesindeki "Gül Bahçesi" alanında gerçekleşti. Bu yıl ki şölene Türkiye'nin yanı sıra Irak, İran, Bulgaristan, Kırım, Tataristan, Türkmenistan, Rusya, Doğu Türkistan, Azerbaycan gibi pek çok ülkeden şairler katıldı.
26-Tekirdağ'ın Muratlı ilçesinde uyuşturucu madde imalathanesine dönüştürülen bir adrese polis tarafından baskın düzenlendi.

-Gazeteci-yazar, Hıfzı Topuz İstanbul'da hayatını kaybetti.

-İran'ın Elburz eyaletinde sahte içki dağıtımı yaparak 17 kişinin ölümüne ve 191 kişinin kör olmasına neden olmakla suçlanan 4 kişi, yargılandıkları mahkemede idama mahkûm edildi.

-İtalyan asıllı ABD'li ünlü gitar virtüözü Al Di Meola, "Şehrin Caz Hali" sloganlı 33. Akbank Caz Festivali kapsamında AKM'de sahne aldı.

-Dünyaca ünlü İskoç oyuncu David McCallum, hayatını kaybetti.
-Guatemala Afetleri Azaltma Ulusal Koordinasyonu, şiddetli yağışlar sonrası meydana gelen selde 6 kişinin öldüğünü, 12 kişinin ise kayıp olduğunu açıkladı.

27-İstanbul'daki dolandırıcılık operasyonunda gözaltına alınan 8 şüpheli tutuklandı.

-Beyoğlu Belediyesi tarafından gerçekleştirilen Beyoğlu Çiçek Festivali, Terra Santa Kültür ve Sanat Merkezi'nde düzenleniyor. Festivalin bu yılki sloganı "Geleceğe yeniden çiçek açan kökler"

olarak belirlendi.

-Şehir Tiyatroları oyuncusu Seda Fettahoğlu Beyoğlu'nda bir parkta ölü bulundu.

-Pakistan'ın Sindh eyaletinde bir evde havan mermisinin patlaması sonucu 5'i çocuk 8 kişi hayatını kaybetti, 2 kişi ise yaralandı. -Musul'un Hemdaniye ilçesindeki bir düğün salonunda çıkan yangında en az 114 kişi yaşamını yitirdi, 500 kişi yarala ndı.

28-Azerbaycanlı Milletvekili Ganire Paşayeva tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. - Harry Potter film serisinde oynadığı Dumbledore rolüyle tüm dünyada tanınan Michael Gambon, hayatını kaybetti.

-Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 8 sanıklı Gezi Parkı davasında, Osman Kavala'ya verilen ağırlaştırılmış müebbet hapis ile Türkiye İşçi Partisi'nden (TİP) milletvekili seçilen Can Atalay, Tayfun Kahraman, Mine Özerden ve Çiğdem Mater Utku'ya verilen 18'er yıl hapis cezalarını onadı. Daire, mahkûmiyet hükümlerini bozduğu sanıklar Yapıcı ile Altınay'ın adli kontrol hükümleri uygulanarak tahliyesini kararlaştırdı.

-Ozan Sağdıç'ın Ankara temalı fotoğraflarından oluşan sergi, sanatseverler buluştu. Sergide, Sağdıç'ın objektifinden Ankara'nın kültür ve sanat hayatına katkısı olan bazı isimlerin portreleriyle başkentin değişen manzaralarını aktaran fotoğrafları yer alıyor. -Mali'de, Mali ve Wagner askerlerini taşıdığı iddia edilen uçak pistten çıkarak alev aldı. Uçakta bulunan 140 kişi hayatını kaybetti. --Anayasa Mahkemesi, ek Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) alınmasını öngören Kanun hükmünün iptal istemini oy birliğiyle reddetti.

-TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, Avrupa Parlamento Başkanları Konferansı'na katılmak üzere geldiği İrlanda'nın başkenti Dublin'de, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Başkanı Tiny Kox ile bir araya geldi.

- Yazar Mustafa Kutlu'nun aynı adlı eserinden uyarlanarak beyaz perdeye aktarılan filmin gala gösterimi, film ekibi ve oyuncuların katılımıyla Beyoğlu'ndaki Atlas Sineması'nda gerçekleştirildi.

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile RTÜK arasında 'Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesine İlişkin İş Birliği' protokolü imzalandı.

--Sırbistan'da düzenlenen Paletli Yüzme Dünya Şampiyonası'nda ülkemiz adına yarışan milli sporcu Derin Toparlak, rakiplerini geride bırakarak altın madalyaya uzandı.

-Mısır'da restorasyonu tamamlanan 1400 yıllık el yazması Kur'an-ı Kerim, başkent Kahire'deki Kitap Evi ve Ulusal Belgeler Kurumu'nda sergilendi.

29-Sudan'da yılın başından bu yana dang humması nedeniyle 11 kişi hayatını kaybetti. Bakanlık, vatandaşlara, sağlık kurumları ve yetkililerinin uyarılarını dikkate alma çağrısı yaptı.

-Azerbaycan'ın Karabağ'da düzenlediği antiterör operasyonlarında 198 Azerbaycan askerinin şehit olduğu açıkl andı.

-Adana'da "rüşvet" iddiası üzerine Seyhan ve Çukurova belediyelerine operasyon düzenlendi. Soruşturma kapsamında 58 kişi gözaltına alındı.

-Pakistan'ın Belucistan eyaletine bağlı Mastung bölgesinde Mevlid Kandili nedeniyle çok sayıda kişinin toplandığı Medine Cami yakınında düzenlenen intihar saldırısında hayatını kaybedenlerin sayısı 52'ye yükseldi, 130'dan fazla kişi yaralandı. Tüm

hastanelerde acil durum ilan edildi. - İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 'Siber suçlarla mücadele kapsamında İstanbul merkezli 10 ilde yasa dışı bahis suçuna yönelik "Sibergöz Operasyonu" gerçekleştirildi. Operasyonda örgüt elebaşı dâhil 45 şahıs yakalandı, 22 paravan şirket tespit edildi.' dedi.

-Belgeselci, fotoğraf sanatçısı ve yazar, Ersin Alok İstanbul'da hayatını kaybetti.

30-ABD tarihinin en uzun süre görev yapan Demokrat Partili Senatörü Dianne Feinstein hayatını kaybetti.

--Türkiye çapında düzenlenen "Sis Operasyonu" kapsamında Erzincan'da 3 kişi gözaltına alındı. Son iki günde yapılan operasyonlarda gözaltı sayısı 378'e çıktı.

-Etiyopya'da sıtma salgını nedeniyle son iki ayda hayatını kaybedenlerin sayısı 36'ya yükseldi.

-A Milli Futbol Takımı'nın hayatta olan en yaşlı futbolcusu Galip Haktanır, kaybetti.

-Amasya'nın Merzifon ilçesinde yolcu otobüsünün devrilmesi sonucu ilk belirlemelere göre 6 kişi hayatını kaybetti, 35 kişi yaralandı.

-TRT World tarafından hazırlanan ödüllü belgesel serisi "Off the Grid"in Ukrayna'da çekilen "Ukraine Wartime Diaries" (Ukrayna Savaş Günlükleri) bölümü, 44. Uluslararası Emmy Ödülleri'nde başarıya imza attı.

-Azerbaycan Başsavcılığı, Azerbaycan'ın Karabağ bölgesindeki sözde Ermeni yönetiminin eski dışişleri bakanı olan ve mahkemenin hakkında gıyabi tutuklama kararı verdiği Davit Babayan'ın yakalandığını duyurdu.

-1. Türkiye Dinler Tarihi Kongresi" ne katılan akademisyenlerle buluşan Diyanet İşleri Başkanı Erbaş, hurafelerden uzak doğru dini eğitim vurgusu yaptı. Kongrede konuşan Erbaş, "Doğru dini bilgiyi en güzel şekilde veren ülke, bizim ülkemizdir. Aşırılıklardan, hurafelerden uzak, Kur'an ve sünnet çizgisinde bir eğitimi her zaman önceliyoruz" dedi.

Ekim

1-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, 9 başkent için yeni büyükelçilik görevlerini tebliğ etti. Buna göre Erkan Özoral, Bratislava Büyükelçiliği; Burhan Köroğlu, Nuakşot Büyükelçiliği; Ahmet Demirok, Aşkabat Büyükelçiliği; Cem Işık, Minsk Büyükelçiliği; Emrullah İşler, Riyâd Büyükelçiliği; Can İncesu, Librevil Büyükelçiliği; Tunca Özçuhadar, Montevideo Büyükelçiliği; Mehmet Küçüksakallı, Asmara Büyükelçiliği ve Fatih Ulusoy, Üsküp Büyükelçiliği için görev tebligatlarını aldı.
-Gana'nın Oti vilayetinde otobüsü ile minibüsün çarpışması sonucu 20 kişi hayatını kaybetti.

-Hakkari İl Emniyet Müdürlüğü ekiplerince yürütülen operasyon kapsamında 28 kilo gümrük kaçağı külçe altın ele geçirildi.

-Hz. Mevlana'nın vefatının 750. yılında yaklaşık 750 semazenin katılımıyla Sultanahmet Meydanı'nda sema gösterisi yapıldı.

-Ankara'da İçişleri Bakanlığı önünde iki terörist saldırı girişiminde bulundu. İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, İçişleri Bakanlığımız Emniyet Genel Müdürlüğü giriş kapısı önüne hafif ticari araçla gelen 2 terörist bombalı saldırı eyleminde bulunmuştur. Teröristlerden biri kendini patlatmış, diğer terörist etkisiz hale getirilmiştir.' dedi. Yaralı polislerin sağlık durumları hakkında da bilgi veren Bakan Yerlikaya ayrıca, "Son terörist etkisiz hale getirilene kadar

durmak yok." ifadelerini kullandı.

- Batı Trakya Türklerinin ikili eğitim kararına karşı mücadelesi sonuç verdi. İskeçe Ortaöğretim Müdürlüğü geri adım atarak tam gün eğitim yapılacağını duyurdu.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, kazı çalışmalarının sürdüğü Şanlıurfa'daki Göbeklitepe ve Karahantepe'de yeni buluntular günyüzüne çıkıyor. Tarih öncesine ışık tutan, dünya ölçeğinde çok önemli keşiflerin yapıldığı Taş Tepeler Projesi kapsamında, bu yıl 9 arkeolojik alanda sürdürülen çalışmalarda, son olarak insan ve hayvan heykellerine ulaşıldı.

-İspanya'nın Murcia şehrinde bir gece kulübünde çıkan yangında 6 kişi hayatını kaybetti.

-Son dönemde Filistinlilere yönelik baskılar artarken, yüzlerce Yahudi yerleşimci, polis koruması altında 'Sukot Bayramı' bahanesiyle işgal altındaki Doğu Kudüs'te yer alan Mescid-i Aksa'ya baskın düzenledi.

-Diyarbakır'da Alimler ve Medreseler Birliği, tarafından gerçekleştirilen "8. Alimler Buluşması" başladı. Türkiye'nin yanı sıra Mısır, Filistin, Katar, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Irak, İran ve Suriye'den temsilciler katıldı.

-İngiltere, tek kullanımlık plastik çatal, bıçak ve tabak gibi ürünlerin satışını ya sakladı.

2-2023 Nobel Tıp Ödülü, mRNA içerikli Kovid-19 aşısının geliştirilmesini sağlayan çalışmalara imza atan 68 yaşındaki Macar asıllı bilim insanı Katalin Kariko ve 64 yaşındaki ABD'li bilim insanı Drew Weissman'a verildi.

-İran İslam Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'nin, Tahran'daki Azerbaycan Büyükelçiliği'ne terör saldırısı gerçekleştiren zanlıyı idam cezasına çarptırdı.

-1783 yılında yapıldığı tahmin edilen ve arkeologlar tarafından aranan Tarihi Çelebi Mehmet Efendi Çeşmesi'nin kitabesi bulundu.

-Erdal Öz Edebiyat Ödülü yeni sahibini buldu. Seçici Kurul, Füruzan'a bu ödülü, eserleri ile öykünün yenilenmesine ve yaygınlaşmasına öncülük etmiş yazarlardan olduğu için verdiğini duyurdu.

- 2013'te Necib Mahfuz Ödülü'ne layık görülen, Çağdaş Arap edebiyatının öne çıkan isimlerinden Suriyeli yazar Halid Halife Şam'daki evinde vefat etti.

- Milli Saraylar Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, 2022'de 4 milyon 860 bin 117 kişinin ziyaret ettiği saray, köşk, kasır ve müzeler 2023'te de yerli ve yabancı turistlerin uğrak noktası oldu. Ziyaretçilerin yoğun ilgisiyle karşılaşan Topkapı Sarayı'nı 2 milyon 570 bin kişi, Dolmabahçe Sarayı'nı 1 milyon 30 bin 685 kişi gezdi. Beylerbeyi Sarayı bu yıl yüzde 38 artışla 384 bine yakın turisti konuk etti

- Koreograf, balet, dansçı, oyun yazarı Alparslan Türkeş Karaduman hayatını kaybetti.

3-Mili İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Emniyet birimlerinin Şanlıurfa merkezli 18 ilde eş zamanlı olarak yürüttüğü bölücü terör örgütü PKK'nın hücre yapılanmasına yönelik gerçekleştirilen 'Uyuyan Hücre' operasyonunda, şu ana kadar 90'a yakın şüpheli gözaltına alındı.

-ABD'nin Kuzey Dakota eyaleti, Cumhuriyetçi Senato Çoğunluk Lideri David Hogue Larsen ve iki çocuğu ile ailesinin uçak kazasında hayatını kaybetti.

- 2023 Nobel Fizik Ödülü atom ve moleküllerin içindeki elektronların dünyasını keşfetmek için yeni araçlar sağlayan deneyleri nedeniyle Pierre Agostini, Ferenc Krausz ve Anne

L'Huillier'e verildi.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Danıştay Konferans Salonu'nda düzenlenen Danıştay Eğitim Tesisi Açılış Töreni ve IASAJ Seminer Kapanış Toplantısı'nda: Darbe Anayasasından kurtulmalıyız.

-Aydın'ın Çine ilçesindeki Alabanda Antik Kenti'nde kaçak kazı yapılan alanda, yaklaşık 2 bin yıl öncesine ait olduğu değerlendirilen lahit bulundu.

4-Eski Elazığ Milletvekili Tahir Öztürk Ankara'da vefat etti.

-İtalya'nın Venedik kentinde bir otobüsün üst geçitten düşmesi sonucu 20 kişi hayatını kaybetti. Kazada çok sayıda kişi yaralandı.

- Birleşik Amerikalı Dorothy Hoffner, 4.100 metreden paraşütle atladı. 104 yaşındaki Hoffner, bunu başaran en yaşlı kadın olarak "Guinness Rekorlar" kitabına girdi.

-2023 Nobel Kimya Ödülü'nü "Kuantum noktalarının keşfi ve sentezi"nden dolayı bilim insanları Moungi Bawendi, Louis Brus ve Alexei Ekimov kazandı.

- Balıkesir'in Ayvalık ilçesi açıklarında Yunanistan'a yasa dışı yollardan geçmen isteyen 21 düzensiz göçmen yakalandı.

-Hindistan'da meydana gelen sel felaketinde 23'ü asker olmak üzere 30 kişi kayboldu. - Türkiye'nin Irak'ın kuzeyinde başlattığı operasyon dünya basınında geniş yankı uyandırdı. Operasyonun detaylarından bahsedilen haberlerde Başkan Erdoğan'ın terörle mücadele konusunda Türkiye'nin müttefiklerine yaptığı çağrıya da dikkat çekti.

-İstanbul'da tefecilere yönelik iki ayrı operasyon düzenlendi. Baskında 14 şüpheli gözaltına alınırken ruhsatsız silah, nakit para, çek, senet, ikili sözleşmeler ile borçlu kişilerin kayıtlarının tutulduğu defterler ele geçirildi.

-Beyaz Saray, 25 bin kişinin 9 milyar dolar tutarındaki öğrenci kredi borcunun silineceğini duyurdu. Açıklamada, ABD Başkanı Biden'ın öğrenci kredilerinin affı politikası kapsamında 125 bin Amerikalının 9 milyar dolarlık öğrenci kredisinin silinmesini onayladığı belirtildi.

-TSK, terör örgütünün Kuzey Irak'taki hedeflerini vurmaya devam ediyor. Gerçekleşen operasyonda Metina, Hakurk, Gara, Kandil ve Asos bölgelerindeki toplam 22 hedef imha edildi ve çok sayıda terörist etkisiz hale getirildi açıklandı.

5-İstanbul Beşiktaş'ta Hayvanları Koruma Günü'nde doğa ve hayvan severler için 'Kedi Müzesi' açıldı. Çırağan Hizmet Binası'nda açılan müzede; çizgi roman dünyasının kedileri bir araya getirildi. Hayal kahramanı kedilerin de ilk örnekleri sergilendiği müze Beşiktaş Belediyesi ve Sanatçı Sunay Akın iş birliği ile açıldı.

-2023 Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi "Dile getirilemeyeni dile getiren yenilikçi oyunları ve düzyazıları" dolayısıyla Norveçli yazar Jon Fosse oldu.

-Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Haklar Yüksek Komiseri Volker Türk, "Kur'an-ı Kerim yakma eylemlerini şiddetle reddediyorum" dedi.

-Yapı Kredi Afife Tiyatro Ödülleri, Haliç Kongre Merkezi'nde düzenlenen törenle 25. kez verildi. Muhsin Ertuğrul Özel Ödülü'nü Prof. Dr. Cevat Çapan, Haldun Dormen Özel Ödülü'nü 1923 Müzikali ka zandı.

-2023 Global Teacher Prize' yarışmasında, 130 ülkeden 7 bin rakibini geride bırakan Tuba Dumlu dünyanın en iyi 50 öğretmeninden birisi olarak seçildi.

-Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleşen törende, toplam 16 dalda ödül verildi.

Gecede "Yılın En Başarılı Oyunu" kategorisinde kazanan "1984" oldu. "Yılın En Başarılı Yönetmeni" kategorisinde ise aynı oyunla Murat Daltaban ödülün sahibi oldu. "Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu" kategorisinde ödül, "Aşkın En Kısa Gecesi" oyunundaki performansıyla Özlem Zeynep Dinsel'e verildi. "Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu" ödülüne ise "III. Richard: Niçin Yaptım"la Hakan Gerçek layık görüldü.
- Pakistan ülkede sayıları 1,7 milyonu bulan tüm Afgan sığınmacıların bu ay sonuna kadar ülkeyi terk etmelerini istedi. Pakistan İçişleri Bakanı Sarfraz Bugti, bu kişilerin ülkeyi terk etmemeleri durumunda kolluk kuvvetlerinin onları sınır dışı etmek için harekete geçeceği konusunda uyarıda bulundu.
- Mısır'da İhvan (Müslüman Kardeşler) Medya Davası olarak bilinen 2017 tarihli davada hakkında gıyaben beş yıl hapis cezası verilen ve 2015'in sonlarında Mısır'ı terk ederek Türkiye'ye gelen Ghada Naguib'in, İstanbul Başakşehir'deki evinden gözaltına alındığı belirtildi.

6-Suriye'de harp okulu mezuniyet törenine düzenlenen SİHA saldırısında en az 60 kişi öldü. Suriye Savunma Bakanı Ali Mahmoud Abbas'ın saldırıdan dakikalar önce töreni terk ettiği belirtildi.
-Suriye'nin İdlib kırsalında, Suriye ordusu İdlib ili, Cisr eş-Şuğur ile Eriha ilçeleri, Mozara, Seremin, Hanbüşiye, Mahmbel, Bara, Mecdelya ve Deir Sinbel köylerine yoğun top saldırısı düzenledi. Saldırıda 5 kişi hayatını kaybetti, 8'i çocuk, 8'i kadın toplam 38 kişi yaralandı.

-İzmir'de polis ekipleri tarafından gerçekleştirilen operasyonda, HDP İzmir İl eş başkanları ve Buca İlçe Başkanı gözaltına alındı.

-ABD Savunma Bakanlığı Sözcüsü Patrick Ryder, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın 'Irak ve Suriye'deki YPG'ye ait tesisler meşru hedeftir' sözlerine yanıt verdi. Ryder, Türkiye'nin harekâtı konusunda endişelerini sürdürdüklerini belirtti.

-2023 Nobel Barış Ödülü, cezaevinde tutulan İranlı kadın hakları savunucusu Nergis Muhammedi'ye verildi.

-Suriye'nin Humus kentinde askeri akademi öğrencilerinin mezuniyet törenini hedef alan dron saldırısında hayatını kaybedenlerin sayısının 100'ü aştığını açıkladı. Suriye'de saldırının ardından 3 günlük ulusal yas ilan etti.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, İçişleri Bakanlığı'na yönelik 1 Ekim'de gerçekleşen bombalı saldırıya ilişkin sosyal medyada yapılan paylaşımlarla ilgili soruşturmada 23 kişi hakkında gözaltı kararı verdi.
-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 31 ilde eşzamanlı olarak düzenlenen Kafes operasyonu kapsamında 15 organize suç örgütü ile bu örgütlere silah temini sağlayan 24 suç örgütü çökertildi. 307 şüpheli yakalandı.

-İki yıl önce hayatını kaybeden usta oyuncu Rasim Öztekin'in adı "Darülbedayi Sahnesi"nde yaşayacak. İBB Şehir Tiyatroları'nın Beylikdüzü'nde açılan yeni sahnesine Rasim Öztekin'in adı verildi.

-Karabağ'daki sözde Ermeni yönetimin eski "cumhurbaşkanlarından" Gukaysan ve Saakyan tutuklandı.

7-Silopi Kaymakamı Cihat Koç'un koordinesinde Cudi Dağı'nda verilen terörle mücadelede şehit olan askerlerin isminin için inşa edilen "***Cudi Dağı*** Şehitlik Anıtı" törenle açıldı. Asker, güvenlik korucusu ve sivil işçi 207 şehidin isminin yer aldığı anıtta dünyaya hükmetmiş 16 Türk Devleti ile Türk Bayrakları yer alıyor.

-Senegal'de Cumhurbaşkanı Macky Sall, Şubat 2024'te yapılacak cumhurbaşkanlığı

seçimi öncesi hükûmeti feshetti.

-Meksika'nın güneyinde göçmenleri taşıyan otobüsün devrilmesi sonucu 18 göçmen hayatını kaybetti, 37 kişi yaralandı.

-Filistin Direniş Örgütleri, İsrail'e karşı "Aksa Tufanı" isimli bir operasyon başlattıklarını duyurdu. Yaklaşık 50 kişilik bir grup Gazze şeridinin kuzeyinde pikaplarla İsrail'e girdi. - Filistin Dışişleri Bakanlığı devam eden bölgede yükselen tansiyon ve çatışmalarla ilgili açıklama yaparak "Filistin halkına meşru hakkı olan kendi kaderini tayin etme ve devletini kurma yetkisi vermemenin sonuçları konusunda defalarca uyarıda bulunduk" dedi.

-İsrail Başbakanı Netanyahu, Hamas'ın başlattığı saldırılara ilişkin açıklama yaptı, "Bu bir operasyon veya karşılıklı saldırı değil, savaş" dedi.

-Hamas'ın silahlı kanadının İsrail'e yönelik başlattığı operasyon sürerken, İsrail'in acil yardım servisi, sabah saatlerinde abluka altındaki Gazze Şeridi'nden başlatılan saldırılarda en az 22 kişinin yaşamını yitirdiğini duyurdu.

-Alevi Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanlığı'na Ali Rıza Özdemir getirildi.

- Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığına da Prof. Dr. Muzaffer Şeker'in atandı.

–Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara Spor Salonu'nda düzenlenen AK Parti 4. Olağanüstü Büyük Kongresi'nde : "Güven ve istikrar iklimini tahkim etmek, insanımızın refahını artırmak başta olmak üzere, milletimize verdiğimiz tüm sözleri yerine getireceğiz." dedi. Bu sevdanın, Türkiye'nin 81 iline ait olduğunu ifade eden Erdoğan, "Gönül coğrafyamızı kucaklayan bu sevda, Lefkoşa'dan Karabağ'a, Saraybosna'dan Sarı Irmak'a, Medine'den Semerkant'a, Kudüs'ten Kazan'a, Alp Dağları'ndan Altay Dağları'na, Adriyatik'ten Afrika'nın ortalarına kadar, gerisinde binlerce yıllık tarih, kültür, medeniyet kardeşliği ve kader ortaklığı olan necip bir milletin sevdasıdır. Bu yüce sevdayı gönlünün en mutena köşesinde taşıyan siz değerli kardeşlerimi bir kez daha muhabbetle selamlıyorum." diye konuştu.

-İstanbul ve Ankara'da FETÖ'ye düzenlenen eş zamanlı iki ayrı operasyonda ByLock yazışma içeriklerinde adları geçen 9 kişi yakalandı.

-Kenan Yavuz Etnografya Müzesi, Avrupa'nın en prestijli ödüllerinden birinin daha sahibi oldu. Slovenya'da düzenlenen Tasarım Zirvesinde, Big See Turizm Tasarım Büyük Ödülü Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'ne verildi. -Sudan'da ordu ile HDK arasındaki çatışmalar aylardır sürerken, Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü, ülkenin Umdurman kentinde yaşanan çatışmalarda 11 sivilin öldüğünü, 90'dan fazla kişinin yaralandığını bildirdi.

-İran Dışişleri Bakanlığı Nobel Barış Ödülü'nün 'İranlı kadınların maruz kaldığı baskıya karşı sürdürdüğü mücadeleden' ötürü cezaevindeki Nergis Muhammedi'ye verilmesini kınadı. Ödülün verilmesini 'taraflı bir siyasi hakaret' olarak nitelendiren İran Dışişleri Bakanlığı, "Nobel Barış Komitesine bu ödülü uluslararası alanda barış ve adalet kültürünü içtenlikle teşvik etmeye çalışan kişi veya kuruluşlara vermesini tavsiye ediyoruz" ifadelerini kullandı.

-Geçen yıl kapanacağının açıklanmasının ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin işletmesini devraldığı Beyoğlu Sineması yeniden açıldı. İBB Miras tarafından yenilenen sinemanın açılışına Türkan Şoray, Rıza Sönmez, Güven Kıraç, Özcan Alper, Süleyman Saim Tekcan gibi isimler de katıldı.

-Afganistan'ın Herat vilayetinde meydana gelen depremler nedeniyle ilk belirlemelere göre en az 15 kişi yaşamını yitirdi, 100'den fazla kişi yaralandı.

8-İsrail'in abluka altındaki Gazze'ye saldırılar sürüyor. Gazze'deki Sağlık Bakanlığı, İsrail'in saldırıları nedeniyle 232 Filistinlinin hayatını kaybettiğini, saldırılar nedeniyle bin 500'ten fazla kişi de yaralandığını açıkladı.

-Hamas-İsrail savaşının ilk bilançosu açıklandı: Hamas ile İsrail arasında yeniden patlak veren savaşın ilk gününde her iki taraftan toplamda 300 kişiye yakın insan hayatını kaybederken, binlerce kişi yaralandı.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti , sürekli basın kartı, Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü sahibi Erden Güley hayatını kaybetti.

-Afganistan'ın Herat vilayetindeki depremlerde ölü sayısı 2 bin 53'e yükseldi.

-İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), İsrail ile Filistin tarafı arasındaki gerilime ilişkin "İsrail işgalinin devam etmesi ve uluslararası meşru kararlara uyulmamasının bölgedeki istikrarsızlığın temel nedeni olduğu" değerlendirmesinde bulundu.

- İran Genelkurmay Başkanı Muhammed Bakıri, Aksa Tufanı Operasyonu'nun İsraillilere rejimlerinin çöküşünü gösterdiğini belirterek, "Siyonist rejimin yok olma kabusu gerçeğe dönüştü. Aksa Tufanı Operasyonu, İsrail askeri gücünün zayıf ve içi boş olduğunu bir kez daha göstermiştir" ifadesini kullandı.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde (KDC) bir grup çocuğun oynarken bulduğu ve eve getirdiği bombanın patlaması sonucu en az 15 kişi hayatını kaybetti.

-Katoliklerin ruhani lideri ve Vatikan Devlet Başkanı Papa Franciscus, Filistin ile İsrail arasındaki gelişmeleri kaygı ve acıyla takip ettiğini belirtti. Papa, saldırıların ve silahların durdurulması çağrısı yaptı.

-İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, Hamas'ın İsrail'e karşı başlattığı 'Aksa Tufanı' operasyonuna ilişkin tebrik mesajı yayınladı. Reisi mesajında, "Siyonist düşman artık denklemin değiştiğini bilmeli. Nihayet mazlum milletin ahı zalimlerin üzerinde tufana dönüştü." ifadelerini kullandı.

9-Kamerun'un başkenti Yaoundé'de şiddetli yağışların neden olduğu toprak kaymalarında en az 23 kişinin öldü.

-Amerika Birleşik Devletleri'nin New York kentinde Times Meydanı'nda Filistin'e destek gösterisi düzenlendi.

-Filistin Direniş Örgütleri'nin 7 Ekim'de İsrail'e başlattığı "Aksa Tufanı" isimli kapsamlı operasyonu desteklemek amacıyla, İran'ın başkenti Tahran'ın Veliasr ve Filistin Meydanı'ndaki binalara "Aksa Tufanı" ve İsrail karşıtı dev afişler asıldı.

- 2023 Nobel Ekonomi Ödülü'nü "Kadınların iş gücündeki yeri" ile ilgili çalışmalarından dolayı ABD'li Claudia Goldin kazandı.

-Yugoslavya Türk Edebiyatı şairlerinden Suat Engüllü, hayatını kaybetti.

- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türk kültürünün hazinelerinden Seyahatname'nin yazarı Evliya Çelebi adına büyük bir çalışmaya imza attı. Üniversitenin kurucu rektörü Prof. Dr. Musa Duman tarafından hayata geçirilen Evliya Çelebi Araştırmaları Merkezi'nin düzenlediği üç günlük sempozyumda Amerika'dan Robert Dankoff, Bosna Hersek'ten Slobodon Illic, Hollanda'dan Mehmet Tütüncü gibi onlarca isim birikimlerini paylaştı.

-İngiliz senarist ve yönetmen Terence Davies hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla 2019 yılında temeli atılan "Mor Efrem Süryani Kadim Ortodoks Kilisesi" açıldı. Açılış törenine Cumhurbaşkanı Erdoğan, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ve TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş katıldı.

10-Gazze'yi aralıksız bombalayan İsrail, sınıra devasa askeri yığınak yaptı. Kentin elektriği kesildi, gıda ve yakıt girişi durduruldu. İsrail saldırılarında abluka altındaki Gazze'de hayatını kaybedenlerin sayısı 770'e yükseldi.

-Cumhurbaşkanlığı himayesinde Türkiye Bisiklet Federasyonu tarafından düzenlenen 58. Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu'nun üçüncü gününde Fethiye-Babadağ etabı başladı.

-Türk ressam ve iç mimar, Haluk Akakçe İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Hindistan'ın Tamil Nadu eyaletinde bulunan bir maytap fabrikasında meydana gelen patlamada 11 kişinin öldü, 12 kişinin yaralandı.

-Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri Volker Türk, Filistin-İsrail arasında dördüncü günde devam eden çatışmalara ilişkin, "Nüfuz sahibi tüm Devletlere, can kayıplarına ve hesaplanamaz acılara neden olan 'barut fıçısı' durumunu yatıştırmak üzere adım atmaları için acil çağrıda bulunmaktadır" dedi.

11-Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avusturya Başbakanı Nehammer ile düzenlediği ortak basın toplantısında "ABD'nin uçak gemisinin İsrail'de ne işi var? Ne yapmaya geliyor? Gazze'yi vurarak çok ciddi katliamlar yapacak. " dedi.

-Birçok korku filmine imza atan İngiliz yönetmen Anthony Hickox hayatını kaybetti.

-İsrail saldırılarında 7 Ekim'den bu yana 8 basın mensubu hayatını kaybetti. 10'u yaralandı, 2 gazeteci de kayıp. Meslek örgütleri "Gazetecileri koruyun" çağrısı yaptı.

-Osmanlı Sultanı 1. Ahmed'in emriyle 1615 yılında Cünûnî Ahmed Dede tarafından kurulan, 1925 yılında yasayla kapatılan ve zaman içinde büyük bir bölümü yıkılan Bursa Mevlevihanesi, Büyükşehir Belediyesi tarafından ilk günkü ihtişamına kavuşturuldu.

-İyilik İçin Sanat Derneği Türk resminin duayenlerinden İbrahim Çallı'nın eserlerini ilk kez doğduğu ve soyâdını aldığı şehirde, Denizli'nin Çal ilçesinde sergilendi.

-Gazeteci, Timurçin Mert hayatını kaybetti.

-BM Genel Sekreteri Guterres, gıda ve su dâhil hayati önem taşıyan malzemelerin Gazze'ye girmesine izin verilmesi gerektiğini belirterek "Hızlı ve engelsiz insani erişime ihtiyacımız var" dedi.

-Adıyaman'daki Perre Anti Kenti'nde devam eden kazılarda, 18 bireye ait oda mezar bulundu.

12- Yedi yıl aradan sonra ilk kez görüşen, İran ve Suudi Arabistan'dan Filistin'e destek mesajı verdi.

-İsrail'de savaş kabinesi kuruldu. Birlik Hükûmeti adı verilen kabinede ana muhalefet lideri Benny Gantz da yer aldı. Anlaşma sonrası açıklama yapan Benyamin Netanyahu, "Her Hamas üyesi kendini ölü bilsin" derken Gant ise, Hamas'ı Gazze'den silip atacaklarını ifade etti.

- Batı Asya'da gerilim tırmanırken eski Hamas lideri Halid Meşal, Filistin halkına destek için seslendi. Meşal, tüm Müslüman ülkelerde cuma günü Filistin'e destek gösterileri düzenleme çağrısında bulundu. Meşal ayrıca Ürdün, Suriye,

Lübnan ve Mısır halklarının İsrail'e karşı savaşa katılmasını istedi.

-Dünya çapında tanınan ünlü şef Valery Gergiev, İstanbul'da Atatürk Kültür Merkezi'nde (AKM) unutulmaz bir konserle verdi. Bu özel etkinlik, depremzedelere yardım amaçlı düzenlenmiş ve büyük bir başarıya imza attı.

-İsrail-Filistin krizi devam ederken İsrail, rotasını Suriye'ye çevirdi. Suriye Devlet Televizyonu, İsrail tarafından Şam ve Halep'te havalimanları savaş uçaklarıyla vurulduğunu duyurdu.

- Doğu Türkistan üzerine yaptığı başarılı çalışmalarıyla tanınan ve altı yıldır kayıp olan Uygur Türkü profesör Rahile Davut, PEN tarafından bu yılın uluslararası cesaret yazarı seçildi.

-TBMM Genel Kurulunda; RTÜK'te görev süresi dolan üyeler yerine AK Parti, CHP ve Yeşil Sol Parti kontenjanına düşen üyeler için seçim yapıldı. Milletvekillerinin TBMM Genel Kurulu'nda yaptığı oylamada AK Parti kontenjanından aday gösterilen Ebubekir Şahin, CHP kontenjanından aday gösterilen İlhan Taşçı ve Yeşil Sol Parti kontenjanından aday gösterilen Necdet İpekyüz yeni RTÜK Üyeleri olarak seçildi.

-ABD'nin New York kentinde bulunan Modern Sanat Müzesi, Refik Anadol'un eserini kalıcı olarak koleksiyonuna ekledi.

-Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, kültür varlıkları kaçakçılığı ile mücadelenin hız kesmeden devam ettiğini ve İsviçre ile imzalanan anlaşmayla birlikte Erken Tunç Çağı, Urartu ve Roma dönemlerine ait 37 eserin Türkiye'ye getirildiğini açıkladı.

13-İşgal altındaki Doğu Kudüs'te, gerilim artarak devam ediyor. İsrail polisi, Mescid-i Aksa'ya giden yollara barikatlar kurdu. İsrail polisi, Mescid-i Aksa'da namaz kılmalarını engellediği Filistinlilere gaz bombası ile müdahale etti. Atlı birlikler, saldırıda gaz bombası ve gerçek mermi kullandı.

-Diyanet İşleri Başkanlığı'nca hazırlanan "Cuma Hutbesi"nde, Gazze'de tüm dünyanın gözü önünde tarihin en büyük zulmünün yaşandığı belirtilerek, "Ümmet-i Muhammed olarak bize düşen, birlik ve beraberlik içinde hareket etmek, kardeşlik hukukumuzu canlı tutmak ve Filistinli kardeşlerimizin haklı mücadelesinde onlara maddi ve manevi destek olmaktır." ifadesi kullanıldı.

- Filistin Sağlık Bakanlığı: "Güvenli koridorlar açılarak binlerce yaralının kurtarılması için ilgili tüm tarafların hızlı müdahale etmesi gerektiği çağrısında bulunuyoruz.

-Taliban yönetimindeki Afganistan'da Şiilere ait bir camide cuma namazı sırasında bombalı saldırı düzenlendi. Patlamada, 17 kişinin öldüğü bildirildi.

-İsrail tarafından yoğun saldırı altında olan Gazze'de bu sabah itibarıyla bombardımanda en az 100 Filistinli hayatını kaybetti, bin kişi yaralandı. Öte yandan Filistin basınında yer alan habere göre Aksa Hastanesi'nde morglarda yer kalmadığı, cenazelerin çadırlarda bekletilmek zorunda kaldığı kaydedildi.

-Devlet Denetleme Kurulu (DDK) Başkanı Yunus Arıncı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nin başkenti Washington'da bulunan Uluslararası Para Fonu (IMF) nezdindeki direktörler kuruluna üst düzey yönetici olarak görevlendirildi.

-Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, tutuklu iş insanı 'Osman Kavala'nın derhal serbest bırakılması' kararını oy çokluğuyla kabul etti. 62 üyenin oy

kullandığı oturumda 44 üye karardan yana 18 üye karara karşı oy kullandı. Kararın yerine getirmemesi durumunda Türkiye bazı yaptırımlarla karşı karşıya kalabilir. Bunların en önemlisi ise Kavala Ocak 2024'e kadar bırakılmazsa Türkiye delegasyonu AKPM'de oy hakkını yitirecek.

-ABD'li film yönetmeni, yazar ve yapımcı Jeff Burr, 60 yaşında hayatını kaybetti.

-Turkcell'de genel müdürlük görevine, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi eski Başkanı Dr. Ali Taha Koç getirildi.

-İsrail'in Filistin'e yönelik saldırılarında hayatını kaybedenler için yurt genelinde gıyabi cenaze namazı kılındı.

14-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde meydana gelen silahlı saldırıda 6 inşaat işçisi hayatını kaybetti, 2 işçi ise yaralandı.

-Suudi Arabistan, Gazze'de yaşanan çatışmalar nedeniyle İsrail ile normalleşme sürecini dondurdu.

-Büyükelçiler toplantısına katılmak için dün İstanbul'a gelen Rus diplomat, Taksim'de kaldığı otelde ölü bulundu.

-Kayseri'de düzenlenen etkinliğe katılan 11'inci Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, "Gazze'de binlerce çocuğu, kadını, sivil insanı öldüren bir örgüt değil, bir devlet. Bu devlet Birleşmiş Milletler'e üye olan bir devlet ve bu devlet uluslararası hukuk tarafından kendisini bağlı hissetmesi gereken bir devlet" dedi. "Filistin Abluka altında senelerdir" diyen Gül, bu olup biten isyandır" yorumunu yaptı.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Denetim Kurulu Üyesi, Arif Esen hayatını kaybetti.

-İsrail'in Gazze Şeridi'ne 7 Ekim'den bu yana düzenlediği saldırılarda hayatını kaybedenlerin sayısı 315 kişi artarak 2 bin 215'e ulaştı. Saldırılarda ölenlerin 724'ü çocuk, 458'i kadın.

-İsrail'in Gazze'ye yönelik savaş suçlarını derhal durdurması gerektiği konusunda uyaran İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan, Lübnan Hizbullahı dâhil "direniş cephesinin elinin tetikte" olduğunu söyledi.

-Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (Türksoy) tarafından Türk Dünyası Kültür Başkenti seçilen Şuşa kapsamında Azerbaycan Bakü şehrinde gerçekleştirilen "3. Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali"nde Sinehane ve 24 Kare Film ortak yapımcılığıyla, Mustafa Kutlu'nun aynı adlı eserinden beyazperdeye aktarılan Yıldız Tozu filmi "En İyi Film" ödülünün sahibi oldu.

-ABD'nin Vermont Senatörü Bernie Sanders, Gazze'yi elektrik ve gıdadan mahrum bırakan İsrail'in uluslararası hukuku ihlal ettiğini söyledi. Gazze'nin bir açık hava hapishanesi olduğunu belirten Senatör Sanders, "Kim yaparsa yapsın, sivillerin hedef alınması bir savaş suçudur" dedi.

-Çizgi roman sanatçısı ve yazar Keith Giffen, hayatını kaybetti.

-KKTC'de geçen ay başlatılan "sahte reçete soruşturması" kapsamında eski Sağlık Bakanı Ergin Abdullah İlktaç gözaltına alındı.

15-Hollanda Başbakanı Rutte, Filistin'e yönelik insani yardımların devam edeceğini açıkladı.

-İnternet Gazeteciliği Derneği, Genel Başkanı Okan Geçgel, İsrail'in Filistin halkına yönelik saldırılarını sert sözlerle kınadı. "İnsan haklarını ağzından düşürmeyen ama Filistin söz konusu olduğunda dut yemiş bülbüle dönen, İsrail'e boyun eğen ikiyüzlü uluslararası kuruluşları lanetliyoruz. Üçüncü Dünya Savaşı dünyayı tehdit ederken, İsrail katliamlarını görmezden gelen Birleşmiş Milletleri lanetliyoruz." dedi.

-Çin'den Türkiye'ye gelen ve Mevleviliğe ilgi duyan 9 kişilik Budist grup, Muğla'da

bulunan Şahidi Hazretleri Dergahını ziyaret etti.

-İranlı yönetmen Dariush Mehrjoui ve oyuncu eşi Vahideh Mohammadifar, Karaj'daki evlerinde öldürülmüş halde bulundu.

-Nobel ödüllü şair ve yazar Louise Glück hayatını kaybetti.

16-MİT ve emniyetin operasyonuyla Türkiye'de yakalanan terör örgütü DEAŞ'ın sözde üst düzey yöneticisi "Abu Zeyd" kod adlı terörist Bashar Al Sumaidai, 17 yıl 6 ay hapse çarptırıldı.

-Muğla ve ilçelerinde düzenlenen eş zamanlı uyuşturucu operasyonlarında gözaltına alınan 43 şüpheli tutuklandı.

-Tunus Dışişleri Bakanı Nebil Ammar, İsrail'in insan hak ve hukukunun en temel kurallarını açıkça ihlal ettiğini ve bu saldırganlığının derhal durdurulması gerektiğini söyledi.

-İsrail'in Gazze'ye saldırıları sürerken Frankfurt Kitap Fuarı, Alman Edebiyat Ödülü'ne layık görülen Filistinli yazar Adania Shibli için düzenlenecek ödül törenini iptal etti.

17-Gazze'deki Sağlık Bakanlığı: İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki El-Mamedani Hastanesine saldırısında en az 500 kişi hayatını kaybetti.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, 'Başta Filistin olmak üzere ümmet coğrafyamızın bir an önce barış ve huzura kavuşması için İslam dünyasına büyük sorumluluklar düşmektedir. Dünyamızı kuşatan sorunları aşabilmek için ortak hedefler ve ideallerimiz doğrultusunda daha birliği yapmak zorundayız' dedi.

-Filistin'in Ankara Büyükelçisi Faed Mustafa: Devam eden Filistin halkı kendini savunuyor. Filistin halkı yaşama hakkını, bağımsızlığını ve özgürlüğünü istiyor' dedi.

-Irak ve Suriye'ye asker gönderme tezkeresinin süresinin 2 yıl daha uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi

-Filistin'e yönelik saldırılarını sürdüren İsrail'i protesto ederek "ateşkes" çağrısında bulunan bir grup Yahudi aktivist Beyaz Saray'ı kuşattı. 15 aktivist gözaltına alınırken, "Gazze'de soykırımı durdurun" "Savaşa hayır, ayrımcılığa hayır" pankartları dikkat çekti. ABD'nin Washington DC kentinde, bir grup Yahudi İsrail'in Filistin'e yönelik saldırılarına karşı "ateşkes" talebiyle Beyaz Saray önünde gösteri yaptı.

-Suudi Arabistan Turizm Bakanlığı, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 6 ülkenin vatandaşları için giriş vizesini kolaylaştıracak yeni prosedürler duyurdu.

- Horasan Belediyesi'ndeki yolsuzluk iddialarının ardından Başkan Abdulkadir Aydın, görevinden istifa ettiğini açıkladı.

18-İsrail'in Filistin'e saldırılarında hayatını kaybedenler için ülke genelinde camilerde eş zamanlı sela okundu.

-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, Gazze'de sağlıkla ilgili durumun kontrolden çıktığını ve tıbbi yardımları ulaştırmak için beklenilen her saniye kayıplar verildiğini belirtti.

-MHP lideri Bahçeli, Gazze'de çocuk ve masumların barbar saldırıların hedefi olduğunu belirterek, "Özgürlük şakşakçıları nereye sindiniz?" diye sordu.

- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği hastane saldırısı hakkında açıklama yaptı. Putin, olayı 'trajedi, korkunç bir olay ve felakettir' diye yorumladı.

-ABD Başkanı Joe Biden, İsrail ziyaretinde düzenlediği basın toplantısında Gazze'deki hastane saldırısından Hamas'ı sorumlu tuttu.

-Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş'ın çağrısı üzerine İsrail'in Filistin'e yönelik saldırılarında hayatını kaybeden siviller için tüm Türkiye'de olduğu gibi Ayasofya Camii'nde de gıyabi cenaze namazı kılındı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Türkiye olarak Filistinli kardeşlerimizin yaşadığı büyük acıları yüreğimizde hissediyoruz. Çoğu çocuk ve masum sivillerden oluşan binlerce şehidimize duyduğumuz saygının bir gereği olarak ülkemizde 3 günlük millî yas ilan edilmiştir." Dedi.

- Rusya Müftüler Konseyi Başkanı: İşgalci İsrail'i öfkeyle kınamak yetmez! Dedi.

-İsrail'in Gazze'deki hastaneyi bombalaması sonucu ölenlerin sayısı 500'e yükseldi.

19-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, yönetimi, İsrail'in Gazze'de hastaneye düzenlediği saldırı nedeniyle ülke genelinde 3 günlük ulusal yas ilan etti.

-İsrail'in hastane bombaladığı insanlık dışı eylemine tepkiler büyüyor. Tuluyhan Uğurlu, Tarkan, Sinan Albayrak, Fazıl Say, Hülya Koçyiğit gibi pek çok ünlü sanatçı, paylaşımda bulunarak çözüm istedi.

-ABD Büyükelçiliği, Adana Konsolosluğu'nun bir sonraki duyuruya kadar kapalı kalacağını açıkladı.

-Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü kuruluş yıl dönümü kutlamaları kapsamında İzmir Sanat Merkezi Sergi Salonu'nda Gelibolu 1915-"Nefes Sergisi" açıldı.

- Ankara'da jandarma ekiplerince düzenlenen uyuşturucu operasyonunda, haklarında yakalama kararı bulunan 37 şüpheliden 28'i gözaltına alındı. Çok miktarda uyuşturucu madde ele geçirildi.

-Yunanistan'da binlerce kişi, İsrail'in Gazze'deki hastane katliamı ardından sokağa çıktı. Eylemciler, "Filistin'e özgürlük", "Kahrolsun İsrail" ve "Katil Amerika" yazılı dövizler taşıdı.

-Türkiye'nin nitelikli edebiyat çevirilerini desteklemek ve çevirmenlik mesleğine hak ettiği değeri vermek amacıyla bu yıl 3.sü verilen 2023 Fransızca Çeviri Ödülleri'ni kazananlar açıklandı. Tahsin Saraç anısına düzenlenen "Çeviri Ödülü" nü Siren İdemen, "Çeviri Onur Ödülü" nü ise Dr. İsmet Birkan kazandı.

- BM Genel Sekreteri Guterres Gazze için acil insani ateşkes çağrısı yaptı. Guterres, "İsrail ile yan yana, karşılıklı güvenlik garantisi altında, uluslararası kararlar ve iki taraf arasında varılan anlaşmalar doğrultusunda bağımsız bir Filistin devleti kurulmadan, hiçbir çözüm mümkün değildir." dedi.

20-Suudi Arabistan Veliaht Prensi Muhammed bin Selman, "Gazze'deki askeri operasyonlar durdurulmalı ve bir Filistin devletinin kurulmasını garanti altına alacak kalıcı barışa ulaşmak için gerekli koşullar oluşturulmalı." dedi.

-Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Mısır'ın başkenti Kahire'de İngiltere Başbakanı Rishi Sunak ile İsrail'in abluka altındaki Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarını görüştü.

Abbas ve Sunak'ın görüşmesinde, abluka altındaki Gazze Şeridi'ndeki savaşı durdurmak için ateşkes çabaları, sivillerin korunması, bölgeye gıda ve tıbbi yardımın ulaşması, elektrik ve suyun en kısa sürede sağlanması konuları gündeme geldi.

-Filistin Devlet Başkanlığına bağlı Kilise İşleri Yüksek Komitesinin Başkanı Remzi Huri yaptığı açıklamada, "İsrail'in Gazze'de Tarihi Aziz Porphyrius Rum Ortodoks Kilisesi'ni hedef alması bir savaş suçudur." dedi.

- Gazeteci-Yazar Rauf Tamer, 86 yaşında hayatını kaybetti.

-Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı, bölgede İsrail saldırıları sonucu yıkılan binaların enkazında ulaşılamayan çok sayıda kişi bulunduğunu ve 720'si çocuk en az 1400 kişinin kayıp olduğunu açıkladı.

-TRT'nin 25 yıllık savaş muhabiri olan Elif Akkuş, TRT'deki usulsüzlükler iddialarına ilişkin paylaşımlar yapan 'bir sosyal medya hesabına' bilgi sızdırdığı iddiasıyla tutuklandı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İsrail yönetimi, hatadan geri dönmek, devlet aklıyla hareket etmek yerine, bölge dışı aktörlerin de kışkırtmasıyla örgüt gibi davranmaktadır. İsrail yönetimine sivillere yönelik saldırılarının kapsamını asla genişletmemesi ve soykırıma varan operasyonlarını derhâl durdurması çağrımızı yineliyorum" açıklamasını yaptı.

-Büyükelçi Lütfullah Göktaş, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın Basın Başdanışmanı oldu.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antônio Guterres , Gazze ile Mısır arasındaki Refah Sınır Kapısı'nın Mısır tarafında yaptığı konuşmada yardım kamyonlarının mümkün olduğu kadar çabuk Gazze'ye taşınması gerektiğini söyledi.

21-Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Mısır'da "Gazze'deki gelişmeler, Filistin Davasının Geleceği ve Barış Süreci" konulu zirvede konuştu: Bakan Fidan, "Binlerce sivil ölüyor, öyle bir cezalandırma olamaz. Filistinlilerin acılarının devam etmesine izin veremeyiz. Kalıcı barış istiyoruz, iki devletli bir çözümle anlaşma sağlanabilir." Dedi.

-Pakistan'ın eski Başbakanı Navaz Şerif, Kasım 2019'dan bu yana bulunduğu Londra'dan ülkesine döndü.

-İsrail'in saldırıları altındaki Gazze Şeridi'nde öldürülen Birleşmiş Milletler çalışanlarının sayısı 17'ye çıktı.

-Dışişleri Bakanlığı Sözcülüğüne Öncü Keçeli atandı. Keçeli'den önce Dışişleri Bakanlığı Sözcülüğünü görevini yürüten Tanju Bilgiç ise Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi oldu.

-Avustralya Başbakanı Anthony Albanese, İsrail'i ziyaret etmeyeceğini açıkladı.

- Eski Ordu Milletvekili Cemal Uysal hayatını kaybetti.

-Brüksel'de geçen hafta iki İsveç uyruklu kişiyi öldüren saldırgan hakkında Tunus tarafından iade talep edildiğinin ancak talebin işleme alınmadığının ortaya çıkması üzerine Belçika Adalet Bakanı Vincent Van Quickenborne görevinden istifa etti.

-Mersin'de düzenlenen Avrupa Triatlon Kupası gençler kategorisinde yarışan milli triatlet Selinay Tuğçe Kır, altın madalyanın sahibi oldu.

-Filistin'in Ankara Büyükelçisi Faed Mustafa, "Bizi sırtımızdan bıçaklayanlar, bize ihanet edenler, Filistin kanını değersiz görenleri asla affetmeyeceğiz. Yüzyıldır bize ihanet edenleri affetmeyeceğiz." dedi.

-MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Gazze'de ateşkesin 24 saat içerisinde sağlanması için çağrıda bulundu. Bahçeli, ' Türkiye süratle devreye girmeli, tarihi, insani ve inanç sorumluluğunun gereği her neyse yapmalıdır.' dedi.

-İngiltere Milli Futbol Takımı formasıyla 1966 Dünya Kupası'nda zafere ulaşan Manchester United'ın efsane futbolcularından Bobby Charlton, hayatını kaybetti.

22-Filistin sorununda Arap ve İslam ülkelerinin meşru taleplerinin yanında olduklarını belirten Çin, Filistin ulusuna meşru haklarının verilmesini ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının etkin şekilde uygulanmasını vurguladı.

- Başkan Erdoğan, Malezya Başbakanı Enver İbrahim'i Vahdettin Köşkü'nde kabul etti. Katoliklerin ruhani lideri ve Vatikan Devlet Başkanı Papa Franciscus, Gazze'deki ağır insani durumu düşündüğünü belirterek, "Rehinelerin serbest bırakılmasına dair çağrımı yineliyorum" dedi.

- Cezayir gazeteleri, abluka altındaki Gazze Şeridi başta olmak üzere Filistin topraklarında İsrail'in saldırılarına maruz kalanlarla dayanışma amacıyla tek manşetle çıktı.

-Arapça ve Fransızca yayın yapan ülkenin en büyük 35 gazetesi aynı manşetle çıkarak, Cezayir tarihinde bir ilke imza atmış oldu.

-Büyük Doğu Yayınları sahibi ve Mütevelli Heyeti Başkanı; Necip Fazıl Kısakürek'in oğlu Mehmed Kısakürek hayatını kaybetti.

-Yakın tarihimize mübadele yıllarından başlayan ve yaşadığımız toplumsal travmalarla savrulan bir ailenin üç kuşağını anlatan 'Kadife Çiçekleri' adlı oyun, ötekileştirme ve ötekileşmenin hikâyesini anlatıyor.

-Hollywood yıldızlarının da aralarında bulunduğu ABD'li sanatçılar, ABD Başkanı Joe Biden'a seslenen bir mektup kaleme aldılar. Sanatçılar, İsrail-Filistin çatışması başladığından beri yaşanan kayıplara dikkat çekerek Biden'a "ateşkes için sorumluluk alması" çağrısı yaptılar.

-Ünlü piyanist ve müzikolog yazar Rabia Leylâ Pamir İstanbul'da hayatını kaybetti.

-İsrail'in Filistin'e yönelik şiddetli saldırıları sürerken, Malezya Başbakanı Enver İbrahim, "Filistinliler için tüm ülkelerin bir araya gelip çözüm üretmesi gerekiyor" ifadelerini kullandı.

- Eski Kırıkkale Milletvekili Halil Tiryaki, hayatını kaybetti.

-Gazeteci Bilal Yakınbaş, geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

23-Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre Suudi Arabistan Türkiye'yi turizm amaçlı E-vize programına dâhil etti. Buna göre artık Türk vatandaşları E-vizeyle Suudi Arabistan'a seyahat edebilecek.

-İran Dışişleri Bakanı Abdullahiyan, 'Buradan açıkça ilan ediyorum, bugün bölge artık barut fıçısına dönmüş durumda. İsrail ve ABD'yi uyarıyorum, soykırıma ve savaş suçlarına devam ederlerse bölgede her an her şey olabilir.' dedi.

-İsrail ordusu, Batı Şeria'da düzenlediği gece baskınlarında çok sayıda Filistinliyi gözaltına aldı. Gazze'ye düzenlenen saldırılar sonucu 400'den fazla Filistinli yaşamını yitirdi.

- Norveç'te 1972'de düzenlenen yarışmada 5 bin metreyi 13 dakika 58 saniyede koşarak Türkiye rekorunu kıran eski Türkiye şampiyonu milli atlet ve milli takım antrenörlerinden Hikmet Şen hayatını kaybetti.

-ABD, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya ve İngiltere liderleri ortak bir açıklama ile İsrail'in katliamlarına bir kez daha arka çıktı. Batı'nın katliamcı tutumuna Filistin yönetimi 'yangına körükle gidiyorsunuz' tepkisi gösterdi. Filistin Yönetimi Başbakanı Muhammed Iştiyye "Saldırılarında İsrail'e verilen uluslararası destek, daha fazla öldürme ve yıkım için izin verilmesi, yeşil ışık yakılması anlamına geliyor" dedi.

-ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezince yapılan açıklamaya göre, Nepal'in başkenti Katmandu yakınlarında 5,2 büyüklüğünde deprem oldu. Yetkililer toprak kayması yaşandığını kaydederken 24 evin de hasar aldığına dikkat çekti.

- Nobel ödüllü Abdulrazak Gurnah,

Annie Ernaux ve Olga Tokarczuk'un da aralarında olduğu 1.200 isim Frankfurt Kitap Fuarı'ndaki ödül töreni iptal edilen Filistinli yazar Adania Shibli'ye destek verdi. Yazarın ABD ve İngiltere'deki yayıncıları tarafından yayımlanan imzalı bildiride, 'Shibli'nin sesini susturmaya çalışmanın korkaklık' olduğu belirtildi, Filistinlilerin sesine her zamankinden daha çok ihtiyaç olduğu kaydedildi.

-İsrail'in Gazze'ye dönük saldırılarını eleştirdiği için Avrupa'da vereceği bazı konserlerin iptal edildiğini duyuran ünlü piyanist Fazıl Say, sosyal medya hesabından açıklama yaptı. Say, bu akşam Litvanya'da konser vereceğini duyurarak, "Hayat devam. Yola devam" ifadelerini kullandı.

24-Dünyaca ünlü flüt sanatçısı Şefika Kutluer, 6 Şubat'ta meydana gelen deprem felaketinden etkilenen vatandaşlar yararına Eskişehir'de konser verdi.

-Hamas'ın 23 Ekim Pazartesi akşamı serbest bıraktığı iki esirden biri 85 yaşındaki Yocheved Lifschitz, Tel Aviv'de tedavi altına alındığı hastanede düzenlenen basın toplantısında konuştu. Lifschitz, "Bize iyi davrandılar. Kendilerinin Kur'an'a inanan ve bize zarar vermeyecek kişiler olduklarını söylediler" dedi.

-Çin'de bir süredir kamuoyu önüne çıkmadığı için durumu merak konusu olan Savunma Bakanı Li Şangfu'nun görevden alındığı bildirildi.

-Vatikan'ın köklü yüksek öğrenim kurumlarından Papalık Şarkiyat Enstitüsü'nde, Türkçe derslerinin ardından Dr. Canan Parmaksızoğlu Aksoy tarafından ilk kez Osmanlı tarihi de öğretilmeye başlandı.

-ABD Dışişleri Bakanı Blinken, New York'ta İsrail-Filistin gündemiyle toplanan BM Güvenlik Konseyi'nde açıklamalarda bulundu. Bölgedeki çatışmanın yayılmasını engellemeye kararlı olduklarını belirten Blinken, "Daha geniş çaplı çatışma, yalnızca Filistinliler ve İsrailliler için değil, aynı zamanda bölgedeki ve hatta dünyanın dört bir yanındaki insanlar için de yıkıcı olacaktır. Ateşe benzin dökmeyin." dedi.

-Meksika'nın Guerrero eyaletinde silahlı saldırganların en az 13 yerel polisi öldürdüğü, ölenler arasında Coyuca de Benitez kasabasının yerel güvenlik şefinin de olduğu açıklandı. -FETÖ'ye yönelik 77 ilde düzenlenen eş zamanlı 'Kıskaç' operasyonlarında 611 şüpheli yakalandı.

-Karabük Eski Milletvekili Ali Öğüten hayatını kaybetti.

25-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde isyancıların saldırısında ölenlerin sayısı 26'ya çıktı. Saldırı sonrası, güvenlik güçleri bölgede operasyon başlatırken, bölgede halk saldırıları protesto etmek için sokaklara döküldü.

-İşgalci İsrail ordusunun Gazze'de bir mahalleye düzenlediği saldırıda 26 Filistinli şehit oldu.

-Mısır Cumhurbaşkanı Sisi, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik kara harekatının durdurulması çağrısında bulundu.

-İran'ın Dini Lideri Ayetullah Ali Hamaney, ABD'yi İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarını yönettiğini söyledi. 'Çocuklar, kadınlar ve mazlumlar kana bulandı' diye ekleyen Hamaney, 'ABD suçluların, suç ortağıdır' ifadelerini kullandı.

-ABD Kongresi'nin alt kanadı Temsilciler Meclisi'nde bugün yapılan dördüncü oylamada Louisiana Milletvekili Mike Johnson başkan seçildi.

-Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, İsrail'in Gazze Şeridi'ne düzenlemeyi düşündüğü kara harekâtı hakkında yaptığı açıklamada, 'Sivillerin hayatını tehlikeye sokan geniş çaplı

bir işgalse, bunun bir hata olacağını düşünüyorum" dedi.

-Cumhuriyetin 100. yılı dolayısıyla emeklilere bir defaya mahsus 5 bin TL ikramiye verilmesini öngören madde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.

26-Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı, işgalci İsrail ordusu tarafından 7 Ekim'den bu yana Gazze'de gerçekleştirilen katliamlarda 2 bin 913'ü çocuk olmak üzere 7 bin 28 Filistinlinin katledildiğini açıkladı.

- Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhammedov'u resmî törenle karşıladı.

-Brezilya Devlet Başkanı Lula da Silva, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarıyla ilgili yaptığı açıklamada, "Bu bir savaş değil. Bu savaşla hiçbir ilgisi olmayan 2 bine yakın çocuğun ölümüne yol açan bir soykırımdır" ifadelerini kullandı.

-ABD'nin Maine eyaletinde yaşanan silahlı saldırıda, en az 22 kişinin öldü.

- Dünya Sağlık Örgütü, insanlık dramının yaşandığı Gazze'de krizin felaket boyutuna vardığını söyleyerek daha fazla gecikmenin kabul edilemez olduğunu açıkladı.

-ABD'li oyuncu Richard Roundtree, hayatını kaybetti.

-Kudüs Rum Ortodoks Başpiskoposu Hana Atallah, Batı'daki kiliselere seslenerek, İsrail'in Gazze'de uyguladığı toplu cezalandırma politikalarına karşı "güçlü bir karşı duruş" sergileme çağrısında bulundu.

27-İsrail polisinin, işgal altındaki Doğu Kudüs'te yer alan Mescid-i Aksa'ya yönelik kısıtlamaları sürüyor. Zulmün gölgesindeki üçüncü cumada İsrail polisi, namaza gelen genç Filistinlilerin Aksa'ya girişini engelledi, TOMA ve biber gazıyla müdahale etti.

-Çin Halk Cumhuriyeti'nde 2013-2023 yıllarında görev yapan eski Başbakan Li Keqiang'ın 68 yaşında kalp krizinden hayatını kaybetti.

-Erzurumlu Ebru Sanatçısı Mehmet Kotan, daha önce tespih takı gibi ürünler yapılan oltu taşının tozunu kullanarak Ebru sanatı ile birbirinden güzel eserler ortaya çıkardı.

-İran Dışişleri Bakan Yardımcısı Ali Bakıri, Filistinli direniş grubu Hamas'ın siyasi heyetiyle Rusya'nın başkenti Moskova'da bir araya geldi.

-Mersin Uluslararası Limanı'ndaki aramada 610 kilogram kokain ele geçirildi.

-İstanbul merkezli 4 ilde düzenlenen Kafes operasyonu kapsamında "Zaza Doğan" organize suç örgütü çökertildi, 47 şüpheli gözaltına alındı.

-Yaşar Üniversitesi'nden 6 akademisyen "Dünyadaki En Etkili Bilim İnsanları" listesinde yer aldı. Stanford Üniversitesinin hazırladığı, farklı alt disiplinlerde dünyadaki bilim insanları arasında yüzde 2'lik dilime giren 210 bin 198 kişiden oluşan çalışmada Türkiye'den bin 395 bilim insanı listelendi.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Üyesi, Seyhan Kurtman hayatını kaybetti.

28-Kazakistan'ın Karagandı eyaletindeki maden ocağında meydana gelen yangında 32 işçi hayatını kaybetti. Kazakistan lideri Kasım Cömert Tokayev, 29 Ekim'in madenciler için Ulusal Yas Günü ilan edildiğini kaydetti.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 76 ilde son 4 günde ruhsatsız silah taşıyan şahıslara ve silah kaçakçılarına yönelik olarak düzenlenen "Mercek" operasyonlarında 1858 şüpheli şahsın gözaltına alındığını duyurdu.

- Cumhuriyet'in ilk dönemine ait paralar! Darphane Müzesi'nde sergileniyor.

-İsrail Gazze'yi bombalarken Amerikalı Yahudiler bir kez daha "ateşkes" çağrısı yaptı. Barış yanlısı Yahudi gruplar, İsrail'in Gazze operasyonunu durdurması için New York'taki ünlü Grand Central tren garını işgal etti. Protestocular "Adımıza soykırım yapılmasına izin vermiyoruz", "Hemen ateşkes" şeklinde sloganlar attı.

-Mısır'ın başkenti Kahire'nin yaklaşık 132 kilometre kuzeyinde bir zincirleme kaza meydana geldi. Kazada 28 kişinin öldü. 60 kişi de yaralandı.

-Baba tarafından Filistinli Bella Hadid, sessizliğini bozdu: "Orada yalnız başına ağlayan çocuklarla birlikte yas tutuyorum" dedi.

-İran'da başlayıp Türkiye başta olmak üzere tüm dünyaya yayılan protestolara neden olan Mahsa Amini'nin ölümünden 1 yıl sonra bir başka genç kızın ölümü gündeme geldi. Tahran metrosunda örtünme kurallarına uymadığı gerekçesiyle 'ahlak polisi' tarafından şiddete uğrayan 16 yaşındaki Armita Geravand, hayatını kaybettiği duyuruldu.

-Ankara-İstanbul hızlı treni, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100'üncü yılı dolayısıyla İletişim Başkanlığı tarafından tasarlanan '100'üncü Yıl' temalı giydirme ile kaplandı. 'Türkiye Yüzyılı' ve 'Millî Mücadele'nin Yüzüncü Yılı' görselleriyle kaplanan tren, yaklaşık 400 yolcusuyla bugün ilk seferini gerçekleştirdi. Tren, saat 11.10'da Ankara Hızlı Tren Garı'ndan İstanbul'a uğurlandı.

-İsrail Dışişleri Bakanı Eli Cohen, Türkiye'deki diplomatik temsilcilerinin geri dönmesi için talimat verdiğini açıkladı.

-İstanbul'da düzenlen Büyük Filistin mitinginden konuşan dünyaca ünlü sanatçı Yusuf İslam, İsrail'in Filistin halkına yönelik katliamlarına tepki göstererek "Şu anda Gazze'de yaşananlar soykırımdır" dedi.

-Çanakkale'nin Gökçeada ilçesinde düzenlenen operasyonda yasa dışı yolarla yurt dışına kaçma hazırlığında gözaltına alınan FETÖ/PDY terör örgütü mensubundan 7 kişi tutuklandı.

-İsrail-Filistin savaşında hayatını kaybedenlerin sayısı 7 bin 703'e yükseldi. Her geçen gün şiddetin arttığı saldırılarda ölenlerin 3 bin 195'i çocuk olduğu açıklandı. Saldırılara tüm dünyadan tepkiler gelirken İngiltere'nin başkenti Londra'da Filistin'le dayanışma gösterisi için toplanan on binlerce kişi, polisin yoğun güvenlik önlemleri altında üçüncü kez yürüdü.

29-Iraklı Şii milisler ABD'nin Suriye'deki üssüne İHA ile saldırı düzenlediklerini duyurdu.

-Gazze'deki Sağlık Bakanlığı, "İsrail'in saldırılarında ölenlerin sayısı son 24 saatte 302 artarak 8 bin 5'e yükseldi. Ölenlerin 3 bin 342'si çocuk, 2 bin 62'si kadın."

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "Cumhuriyet'imizin 100'üncü yıl dönümüne ulaşmanın heyecanını ve gururunu yaşıyoruz. Ülkemizde ve dünyanın dört bir yanında yaşayan vatandaşlarımızın 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı canı gönülden tebrik ediyorum"

-Yunanistan'ın Selanik kentinde bulunan Atatürk Evi'nin bahçesinde Selanik Başkonsolosluğu tarafından, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılı dolayısıyla tören yapıldı.

-Meksika'nın güneyindeki Guerrero eyaletini vuran Otis Kasırgası nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 39'a, kayıp sayısı ise 10'a yükseldi.

-TBMM Başkanı Kurtulmuş, Cumhuriyet'in ilanının 100. yıl dönümü münasebetiyle Birinci Meclis Binası Kurtuluş Savaş Müzesi'nde düzenlenen kutlama töreninde konuştu.

-Günümüzü önemli edebiyatçılarından eğitimci-yazar Recep Seyhan'ın vefat etti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhuriyet'in 100. kuruluş yıl dönümünde, tarihinin en büyük resmi geçidini 100 askeri gemi ile İstanbul Boğazı'ndan geçerek yapan Türk Donanması'nı, son Osmanlı Padişahı Vahdettin'in köşkünde selamladı. Şehzadeliği sırasında kullandığı için son Osmanlı Padişahı Vahdettin'in adını taşıyan köşkü 2014 yılından beri İstanbul'da çalışma ofisi olarak kullanan Cumhurbaşkanı Erdoğan, 100. yıl kutlamalarını da burada kabul etti.

Gazeteci, yazar, Yağmur Atsız'ın, Almanya'nın Köln şehrinde vefat etti.

-Yeşilçam'da Türkan Şoray ve Filiz Akın'ında aralarında bulunduğu çok sayıda ünlü ismi seslendiren ses sanatçısı Jeyan Mahfi Ayral Tözüm hayatını kaybetti.

-Meksika'nın güneyindeki Guerrero eyaletini vuran Otis Kasırgası nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 39'a, kayıp sayısı ise 10'a yükseldi.

-TBMM Başkanı Kurtulmuş, Cumhuriyet'in ilanının 100. yıl dönümü münasebetiyle Birinci Meclis Binası Kurtuluş Savaş Müzesi'nde düzenlenen kutlama töreninde konuştu.

30-Diyanet İşleri Başkanlığı, 92 ülkeden 131 katılımcıyla "Filistin ve Gazze" konulu uluslararası toplantı düzenledi. İsrail'in Gazze'ye ve Filistinlilere saldırılarına yönelik düzenlenen çevrim içi toplantıda konuşan Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Kudüs'ü konuşmanın sadece bir şehri konuşmak olmadığını belirterek, Kudüs'ü konuşmanın İslam ümmetinin izzetini, insanlığın geleceğini konuşmak olduğuna işaret etti. Filistinlilerin soykırıma maruz bırakıldığını aktaran Erbaş, böyle bir vahşetin açıkça destek bulduğu bir dünyada insanlığa huzur, barış ve refah getirme iddiasıyla ortaya çıkan bütün ideolojilerin, politikaların inandırıcılığını kaybettiğini söyledi.

-Ankara'da Kızılay'a ait Etimesgut yerleşkesinde gerçekleştirilen, yurdun dört bir yanından gelen Kızılay delegelerinin oy kullandığı Olağanüstü Genel Kurulda, geçerli oyların tamamını alan Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz Genel Başkan seçildi. Yılmaz, 155 yıllık Kızılay tarihinin ilk kadın Genel Başkanı olarak da tarihe geçti.

- 2023 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" sahipleri belli oldu. 2023 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" ne; bilim alanında Süleyman Uludağ, kültür alanında Ali Birinci, müzik alanında Emel Sayın, resim alanında İlhami Atalay, karikatür alanında Hasan Aycın, sinema alanında Sami Şekeroğlu, dijital sanat alanında Refik Anadol, mimari alanda Sinan Genim, edebiyat alanında da Nazan Bekiroğlu'nun layık görüldüğü belirtildi. Paylaşımda Vefa Ödülleri'nin de Attila İlhan, Barış Manço, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Muhsin Ertuğrul ve Samiha Ayverdi'ye değer görüldüğü kaydedildi.

-Hamas militanlarının, 7 Ekim'de İsrail'e düzenlenen saldırının ardından kaçırdığı ve kamyonet üzerinde Gazze'de dolaştırarak teşhir ettiği 23 yaşındaki İsrail-Almanya çifte vatandaşı Shani Louk, hayatını kaybetti.

-Ankara'nın sevilen sanatçılarından "Peçenekli Süleyman" olarak bilinen Süleyman Keleş hayatını kaybetti.

31-Kassam Tugayları, Gazze'nin doğusunda İsrail'e ait 4 askeri aracın imha edildiğini açıkladı.

-TRT World tarafından hazırlanan ödüllü belgesel serisi "Off the Grid"in Ukrayna'da çektiği "Ukraine Wartime Diaries" (Ukrayna Savaş Günlükleri) bölümü, uluslararası başarıya imza attı. Belgesel, 44. Uluslararası Emmy Ödülleri'nin "Haber ve Güncel Olaylar" kategorisinde ödül kazandı. ABD'nin New York kentinde düzenlenen törene, TRT Genel Müdür Yardımcısı Ömer Faruk Tanrıverdi katıldı

-ABD merkezli Ulusal Müslüman Demokratik Konseyi (NMDC), ABD Başkanı Joe Biden'a hitaben 'açık mektup' yayımladı. Mektupta Konseyin, ABD Başkanı Joe Biden'ın TSİ 00.00'a kadar İsrail üzerindeki nüfuzunu kullanarak ateşkes sağlamaması durumunda seçimlerde ABD'li Müslümanların kendisine oy vermesini engellemek üzere çalışacağı bildirildi.

-Gazeteci Osman Saffet Arolat hayatını kaybetti.

-Bahçeşehir Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Serdar Durdağı, Amerikan Biyofizik Derneği'nin 2024-2026 dönem Türkiye Elçisi oldu.

-Yönetmenliğini Nursen Çetin Köreken'in üstlendiği "Üç Kızın Hikâyesi", İtalya'da düzenlenen uluslararası yapım desteği yarışması MIA Ortak Yapım Marketi'nde "Yılın En İyi Film Projesi" ödülüne değer görüldü.

- Anayasa Hukukçusu Prof. Dr. Ergun Özbudun, Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

- Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı 28 Ekim'de 40. kez kitapseverlerle buluştu. 5 Kasım'a kadar devam edecek olan fuarda 400'den fazla kültür etkinliği ve 2000'den fazla yazarın imza günü kitapseverlerle buluşacak.

- Hamas'ın İsrail'e karşı başlattığı 'Aksa Tufanı' operasyonunun ardından ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Senato'da konuşurken bazı göstericiler, Blinken'ın arkasındaki sıralarda "kana bulanmış elleri" sembolize eden kırmızıya boyâdıkları ellerini havaya kaldırarak sessiz bir şekilde protesto etti.

Kasım

1-Mısır, Gazze'deki yaralılardan ilk grubun Refah Sınır Kapısı'ndan ülkeye giriş yaptığını açıkladı. Yaralıların tümünün Kuzey Sina kentindeki donanımlı hastanelere nakledilmeye başlandığı kaydedildi.

-Son dönemde haklarında yapılan araştırmaların ardından Engin Polat, Sıla Doğu ve Dilan Polat'ın da arasında yer aldığı 14 kişi sabaha karşı gözaltına alındı.

-ABD Merkez Bankası (Fed), piyasaların merakla beklediği faiz kararını açıkladı. ABD Merkez Bankası Fed faizi yüzde 5,50'de sabit bıraktı. Fed üst üste iki kez faiz artırımına gitmedi.

–"MİT'in Cumhurbaşkanlığı'na sunduğu 'yargı raporu' nda neler var?" başlıklı yazısı gündem olan T24 yazarı Tolga Şardan, gözaltına alındı. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Şardan'ın "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma" suçlamasıyla gözaltına alındıktan sonra tutuklandı.

- HDP eski milletvekili Hüda Kaya, İstanbul Havalimanı'nda gözaltına, tutuklama talebiyle sevk edildiği nöbetçi Ankara Sulh Ceza Hakimliğince, Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi üzerinden yapılan sorgunun ardından tutuklandı.

-Mısırlı arkeologlar, Mısır'ın orta kesimindeki 3 bin 500 yıllık bir mezarlıkta uzun süredir kayıp olan antik eserler buldular. Bu özel keşif, mumyalar, kanopik kavanozlar, muskalar, heykeller ve Ölüler Kitabı'nın bazı bölümlerini içeren bir papirüs parşömeni gibi çeşitli öğeleri içeriyordu.

-İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarında ölenlerin sayısı son 24 saatte 271 artarak 3 bin 648'i çocuk olmak üzere 8 bin 796'ya yükseldi. Tunus merkezli sivil toplum kuruluşu Arap Konseyi, İsrail saldırıları altındaki Gazze Şeridi ile dayanışmasını ifade ederek, Filistinlilerin çektiği acılardan "sessiz kalan Arap rejimlerini" sorumlu tuttu.

-Hamas'ın İsrail'e karşı başlattığı 'Aksa Tufanı' operasyonunun ardından İsrail Savunma Bakanı, çatışmaların başlamasından bu yana öldürülen İsrail askerlerine dikkat çekerek Gazze Şeridi'ndeki çatışmalarda ağır bir bedel ödediklerini söyledi.

-İngiltere'nin Milton Keynes kentinde dünyanın ilk uluslararası "Yapay Zekâ Güvenliği Zirvesi" başladı. Zirvede yapay zekânın kamu yararı ve bu alandaki risklerin azaltılmasını ele alınacak. Zirveye Türkiye adına Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Ahmet Yozgatlıgil katılıyor.

-Mimar Mehmet Neşet Oralat hayatını kaybetti.

2-Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdulaziz ve Veliaht Prens Muhammed bin Selman'ın talimatlarıyla, İsrail saldırıları altındaki Gazze Şeridi halkına destek olmak için bağış kampanyası başlatıldı.

-İsrail'in Cibaliya Mülteci Kampı'na saldırısında ölü, yaralı ve kayıp sayısının 1000'e yükseldiği belirtildi.

-Batı Afrika ülkelerinden Nijerya'nın Yobe eyaletinde terör örgütü Boko Haram'ın saldırılarında 37 kişinin öldüğü belirtildi.

-Ürdün Kralı 2. Abdullah Körfez turu kapsamında Bahreyn Kralı el Halife ve Katar Emiri Şeyh Temim ile bir araya geldi. Görüşmede İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırıları ve ateşkes çalışmaları ele alındı.

-Resmî Gazete'de yayımlanan karara göre Rekabet Kurulu Başkanlığı'na Birol Küle atandı.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı Liderler Zirvesi'ne katılmak üzere Kazakistan'a gitti.

- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Gazze'de görevini yaparken öldürülen basın mensupları için uluslararası toplumun, basın ve medya kuruluşlarının, güçlü bir tepki vermesi gerektiğini belirtti.

-Katoliklerin ruhani lideri ve Vatikan Devlet Başkanı Papa Franciscus, İsrail-Filistin sorunu için "iki halk, iki devletli çözüm"ü işaret etti.

-Arap ülkelerinin Dışişleri bakanları, Gazze'de ateşkes ilan edilmesi için BM Güvenlik Konseyi'ne çağrıda bulundu.

3-İsrail polisinin, işgal altındaki Doğu Kudüs'te yer alan Mescid-i Aksa'ya yönelik kısıtlamaları sürdü. Zulmün gölgesindeki 4. cumada İsrail polisi, namaza gelen genç Filistinlilerin Aksa'ya girişini engelledi, TOMA ve biber gazıyla müdahale etti.

-Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) 10. Zirvesi için Kazakistan'ın başkenti Astana'da bulunan Başkan Erdoğan, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev ile bir araya geldi.

-Kolombiya Cumhurbaşkanı Gustavo Petro ve Şili Devlet Başkanı Gabriel Boric, İsrail'in Gazze'de devam eden saldırıları nedeniyle Tel Aviv Büyükelçilerini istişarelerde bulunmak amacıyla geri çağırdı.

-İran'ın kuzeyindeki Lengerud kentindeki bir madde bağımlılığı rehabilitasyon merkezinde çıkan yangında 32 kişi hayatını kaybetti.

-Rami Kütüphanesi'nde '100 Yılın 100 Edebi Eseri' sergisi açıldı. Anadolu Ajansı tarafından Cumhuriyetin 100. yılında

hayata geçirilen "100 Yılın 100 Eseri" projesi kapsamında hazırlanan sergide, usta edebiyatçılara ve eserlerine dair bilgi ve görseller yer alıyor.

-İrlanda Cumhurbaşkanı Michael Higgins, işgal altındaki Gazze'de yaşananlar ile ilgili dün yazılı açıklama yapıp Avrupa Birliği (AB) gibi kurumları Gazze'de yaşananlara karşı sessiz kalmakla suçladı.

- Hızı saatte 200 kilometreyi bulan Ciaran fırtınası, Avrupa'da kâbusu yaşattı. İtalya, Fransa, Belçika, Hollanda ve İspanya gibi ülkelerde fırtına sonucu 10 kişi hayatını kaybetti.

-ABD Senatosu, bir hayır oya karşı 95 senatörün evet oyuyla donanmayı yönetecek ilk kadın olacak Oramiral Lisa Franchetti'yi, Deniz Kuvvetleri Komutanı olarak onayladı.

-Çerkezköy ilçesinde yapılan operasyonda tam 650 yıllık olduğu değerlendirilen el yazması İncil ele geçirildi. Ev sahibi gözaltına alındı.

-Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ve İranlı mevkidaşı Hüseyin Emir Abdullahiyan, İsrail'in Gazze saldırılarıyla ilgili kritik bir görüşme gerçekleştirdi.

4-Nepal'de dün akşam saatlerinde meydana gelen 5,6 büyüklüğündeki depremde 128 kişi hayatını kaybetti. Çok sayıda kişi yaralandı.

-Bakan Yerlikaya: Alkollü içki kaçakçılığı ve sahteciliğin önlenmesine yönelik 81 ilde eş zamanlı olarak düzenlenen 'çengel' operasyonunda 216 şüpheli şahıs gözaltına alındı.

-Şanlıurfa'nın Viranşehir, Siverek ve Suruç ilçelerinde polis ekiplerince yapılan motosiklet denetiminde 137 çalıntı motosiklet ele geçirildi.

-Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Konseyi 10. Zirvesi'nin Astana Bildirisi yayımlandı. Ortak bildiride, 'İsrail-Filistin çatışmasından ciddi endişe duyulduğu ve sivilleri hedef alan tüm saldırıların kınandığı' belirtildi.

-Japonya Dışişleri Bakanı Yoko Kamikawa, İsrail ve Filistin'i ziyaretinde İsrail'e insani ateşkes çağrısı yaparak, Filistin'e 65 milyon dolarlık ek yardım sağlayacaklarını açıkladı.

-Bankacılık işlemlerinde uzaktan kimlik tespiti için yeni bir düzenlemeye gidildi. Buna göre, ödeme ve elektronik para kuruluşları, müşterileriyle sürekli iş ilişkisi tesisinde uzaktan kimlik tespitini belirlenen yöntem ve tedbirler kapsamında gerçekleştirecek.

-Türk Hava Kurumu'nun Kayyum Heyeti Başkanı Ali Yüksel istifa etti. Yüksel'in yerine daha önce Kemal Yurtnaç atandı.

-Bu yıl ilk kez düzenlenen Uluslararası Bodrum Tiyatro Festivali (BOTİF), Bodrumlulara "Merhaba" dedi.

-Ankara'da düzenlenen göçmen kaçakçılığı operasyonunda aralarında araç kiralama şirketi sahiplerinin de bulunduğu 21 şüpheli gözaltına alındı. Adliyeye sevk edilen şüphelilerden 5'i tutuklandı, diğerleri adli kontrolle serbest bırakıldı.

- Filistin'de yaşanan acıyı şarkıyla haykıran Tunuslu şarkıcı Emel Mathlouti CNN Türk'te yayınlanan Fulya Öztürk'ün sunduğu Akıl Çemberi programında konuştu.

Emel Mathlouti, 'Filistin'de Doğdum' şarkısını canlı olarak söyledi.

"İsrail tarafının ateşkes çağrılarını kabul etmeyerek sivil halka yönelik saldırıları sürdürmesinden, kesintisiz ve sürekli insani yardım girişine izin vermemesinden dolayı Gazze'de yaşanan insani trajedi dikkate alınarak, Tel Aviv Büyükelçimiz Şakir Özkan Torunlar'ın istişarelerde bulunmak üzere Ankara'ya çağırıldı.

-İsrail ordusu Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Cibaliya Mülteci Kampı'nda yerinden edilmiş binlerce Filistinliyi barındıran El-Fahura Okulu'nu bombaladı. Yetkililerin açıklamalarına göre bölgede çok sayıda ölü ve yaralı bulunuyor.

- Geçtiğimiz yıldan bu yana hapishanede bulunan Gine'nin darbeci eski Cumhurbaşkanı Moussa Dadis Camara'nın kaldığı hapishaneden kaçtığı duyuruldu.

-Ressam ve heykeltıraş Orhan Taylan hayatını kaybetti.

5-"Küllerin Anlattığı Gece, Göğün Tesellisi" ve "Gece Meclisi" gibi kitapları Türkçeye çevrilen Bosnalı yazar Cevat Karahasan'a Avusturya'da "Fritz-Csoklich Demokrasi Ödülü" kazandı.

-Özgül Özel CHP Genel Başkanı seçildi

-Endonezya'nın başkenti Cakarta'da yüz binlerce kişi, İsrail'i protesto etmek ve Filistin'e destek vermek için bir araya geldi. Çok sayıda Endonezyalı siyasetçinin de katıldığı gösteride bakan düzeyinde de isimler yer aldı.

-İsrail-Filistin hattındaki çatışmalara ilişkin değerlendirmelerde bulunan eski ABD Başkanı Obama, Gazze'deki savaşta herkesin suç ortağı olduğunu ve olup bitenler konusunda 'kimsenin elinin temiz olmadığını' söyledi.

- 16 Yaşındaki piyano sanatçısı Can Saraç İtalya Piano Academy Eppan piyano yarışmasında Michelangeli Ödülü'nü kazandı.

-Başkan Erdoğan: "Filistinli kardeşlerimizin İsrail zulmünden kurtarılması, Gazze'de dünyanın gözleri önünde işlenen katliamların durdurulması da bizim boynumuzun borcudur." dedi.

-Çığır açan Türk video sanatçısı Nil Yalter ve Brezilyalı sanatçı Anna Maria Maiolino 60'ıncı Venedik Bienali'nin Yaşam Boyu Başarı Altın Aslan ödülünü kazandı. Sanatçıların 'kalıcı etkileri ve çağdaş sanata önemli katlıları' sebebiyle ödüle layık görüldüğü bildirildi.

-Kara para aklama iddialarıyla gündemden düşmeyen ve haklarında soruşturma başlatılarak şirketlerinde arama yapılan Dilan Polat ve Engin Polat'ın tutuklanma gerekçesi ortaya çıktı. Avukatları Ahmet Gün'ün sorgusunda 300 milyon liralık sahte faturayı itiraf ettiği öğrenildi.

-Washington'da Gazze için toplanan 300 bine yakın eylemci ateşkes çağrısında bulundu. Eylemciler, ABD Başkanı Biden'ı protesto ederek, "Biden saklanamazsın, seni soykırımla suçluyoruz" sloganları attı.

6-Ürdün Kralı 2. Abdullah, Gazze Şeridi'ndeki Ürdün Sahra Hastanesi'ne acil tıbbi malzeme ve ilaç yardımlarının hava yoluyla ulaştırıldığını açıkladı.

-ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Hakan Fidan ile 2 buçuk saatlik görüşmesinin ardından değerlendirmelerde bulundu. Blinken insani yardım için çalıştıklarını vurgularken önümüzdeki günlerde yardımların ulaşacağını belirtti. Öte yandan Blinken, Fidan ile Orta Doğu'da kalıcı barışa ilişkin de konuştuklarını açıkladı.

- Dün yaşanan kuvvetli yağış sonrasında Aydın'ı sel vururken, üç kişi hayatını kaybetti. Selin vurduğu şehirde birçok ev ve araç kullanılamaz hale geldi.

-Gazze'deki İsrail katliamlarına koşulsuz destek veren ABD ile İran arasında sert mesajlar sürüyor. İran Savunma Bakanı Muhammed Reza Ashtiani Gazze'de ateşkes olmaması halinde "Amerika'nın büyük darbe alacağını" söyledi.

-İstanbul Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü

tarafından düzenlenen 'Kafes Operasyonu'nda gözaltına alınan 40 şüpheliden 18'i tutuklandı.

-Dilan Polat, Engin Polat ve Sıla Doğu'nun da aralarında bulunduğu soruşturma kapsamında savcılık soruşturmaya konu olan 27 şirkete kayyum atanmasına karar verdi.

-Gazeteci Tolga Şardan hakkında mahkeme tahliye kararı verdi.

-Türkiye'ye gelen ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'a, Türkiye Gençlik Birliği (TGB)'den protestolu karşılama geldi. TGB; Blinken'ı, Filistin bayrakları ve 'Katil Blinken Türkiye'den Defol' sloganlarıyla karşıladı.

-Siirt'in Kurtalan ilçesinde şarampole devrilen otomobil alev aldı. Faciada aralarında çocukların da bulunduğu 6 kişi yanarak can verdi.

7-Malezya Başbakanı Enver İbrahim, Hamas'a ilişkin ABD'nin tek taraflı yaptırımlarını kabul etmeyeceklerini duyurdu.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi yerleşkesindeki lokanta, kafeterya ve çay ocaklarında İsrail'e destek veren şirketlerin ürünlerinin satılması yasaklandı.

-ABD Büyükelçiliği önünde bir araya gelen Diyanet-Sen'e bağlı din görevlileri, Gazze soykırımı nedeniyle basın açıklaması yaptı.

-Batı Afrika ülkelerinden Nijerya'nın Katsina eyaletinde Mevlüt kutlamasına düzenlenen silahlı saldırıda 20 kişi hayatını kaybettiği ulusal basın tarafından bildirildi.

-AYM'nin, TİP Hatay Milletvekili Can Atalay'ın bireysel başvurusu üzerine verdiği kararla ilgili olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı mütalaasını açıkladı. Mütalaada Can Atalay'ın seçim öncesi suçunun kesinleşmesinden dolayı yasama dokunulmazlığından yararlanamayacağı belirtildi.

- Nobel Barış Ödüllü İranlı feminist Nergis Muhammedi, cezaevinde açlık grevine başladı. Kalp ve akciğer sorunları yaşayan Muhammedi'nin başörtüsü örtmemesi nedeniyle hastaneye götürülmemesi hakkında açıklama yapan Norveç Nobel Komitesi Başkanı, uygulamayı "insanlık dışı ve ahlaki açıdan kabul edilemez" olarak nitelendirdi.

-Hindistan'da bir haftadır süren hava kirliliği insan sağlığını tehlikeye sokacak seviyeye kadar yükseldi. Hava Kalitesi Endeksi'nin 400'ün üzerine kaydedilmesinin ardından hükûmet tedbirleri sıkılaştırma kararı aldı. Okullarda eğitime ara verilirken, benzinli ve dizel araçların trafiğe çıkması yasaklandı.

-Antalya Muratpaşa Belediyesi'nin 8'incisini düzenlediği Antalya Edebiyat Günleri'nde yılın ödülleri belirlendi. Bu yıl onur ödüllerine Erendiz Atasü ve Ali Cengizkan değer görülürken 'En İyi Öykü Kitabı' ödülü Şenay Eroğlu Aksoy'un oldu. 'En İyi İlk Öykü Kitabı' ödülünü ise Okşan Mağara ve Aslıhan Duman paylaştı.

-İranlı minyatür sanatçısı Meryem Bediei, İsrail tarafından saldırıya uğrayan Filistin halkının maruz kaldığı soykırıma karşı taşlaşan insanlığı eserine taşıdı. Bediei, sosyal medya hesabından paylaştığı ve merkezine Gazze haritasını yerleştirdiği 'Nokta, Barış, Zeytin' adlı eserinde, Filistin toprakları için arzuladığı barışı zeytin dalıyla, Filistin halkına özgürlük dileğini ise mavi gökyüzü ve deniz ile tasvir etti. Sanatçının eserindeki çarpıcı detay ise 'taşlaşmış' insan tasvirleri oldu.

8-Afganistan'ın başkenti Kabil'in Şii Hazara mahallesindeki bir minibüste meydana gelen patlamada, ilk belirlemelere göre 7 kişi öldü, 20 kişi de yaralandı.

-Portekiz Başbakanı Costa, Altyapı Bakanı Galamba'nın 'yolsuzluk' soruşturmasının şüphelilerinden olduğunun açıklanmasının ardından görevinden istifa etti. Costa, başbakanlığa tekrar aday olmayacağını da belirtti.

-İsrail Savunma Bakanı Gallant, "İsrail ordusu Gazze şehrinin merkezine girdi. İnsani ara verilmesi için rehinelerin serbest bırakılması gerekiyor." ifadelerini kullandı. ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Vedant Patel, ABD'nin Gazze Şeridi'nin yeniden işgalini desteklemediğini açıkladı.

- İşgalci İsrail'in Gazze Şeridi'nin güneyinde gerçekleştirdiği bombardımanın altında kalan Halid Bin Velid, El-İhlas ve Es-Sahva Camilerinin tamamen yıkıldığı duyuruldu.

- Can Atalay hakkında hak ihlali veren Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında Yargıtay suç duyurusunda bulundu. Yargıtay ayrıca Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesi işlemlerinin başlaması için kararın bir örneğinin TBMM'ye gönderilmesine de karar verdi.

-Anayasa Mahkemesi, sansür yasası ile TCK'ye eklenen ve hapis cezası öngören 217/A maddesinin iptal istemini oy çokluğuyla reddetti. Karar, 6'ya karşı 8 oyla alındı.

-Yargıtay Onursal Başkanı Prof. Dr. Sami Selçuk, Yargıtay'ın Can Atalay için "hak ihlali" kararı veren Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunmasına tepki göstererek "Yargıtay'da böyle bir karar verilebileceğine ben inanmıyorum. Bu olamaz" dedi. "AYM'nin kararı herkes için bağlayıcı" diyen Selçuk, anayasanın 153. maddesine dikkat çekerek, "Anayasa Mahkemesi'nin kararına herkes uymak zorundadır." diye konuştu.

-Marvel filmlerinin dublörü Taraja Ramsess ile üç çocuğu, geçirdikleri trafik kazasında hayatını kaybetti.

9-Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova, işgalci İsrail'in soykırım yaptığı Gazze Şeridi'ne yönelik nükleer bomba tehdidine "Kabul edilemez ve kışkırtıcı" diyerek sert tepki gösterdi.

-Malatya'nın Yeşilyurt Belediyesinde "sahte evrak düzenleyerek belediyeye ait arsaların satışına yönelik" usulsüzlükle ilgili başlatılan soruşturma kapsamında gözaltına alınan 7 şüpheli tutuklandı.

- İtalyan oyuncu Monica Bellucci, Yunanistan'da 64. Selanik Uluslararası Film Festivali kapsamında Altın İskender Onur Ödülü'ne layık görüldü.

-Kudüs'ün Eski Şehri'nde bulunan Terra Sancta okulu avlusunda bir araya gelen Hristiyan cemaatleri mensupları Gazze'deki savaşın durması ve bugün çıkan olaylarda 15 Filistinlinin hayatını kaybettiği Batı Şeria'daki işgalin sona ermesi için dua ederek mum yaktı.
-Kosova Savunma Bakanı Ejup Maqedonci, Türkiye'nin milli ve özgün insansız platformlarını geliştiren Baykar'ın Genel Müdürü Haluk Bayraktar'a üstün hizmet madalyası takdim etti.

-2023 Necip Fazıl Ödülleri Açıklandı. Necip Fazıl Şiir Ödülü: Ali Günvar , Hikâye-Roman Ödülü: Selahattin Yusuf,- Araştırma Ödülü: Ahmet Ayhan Çitil -İlk Eserler Ödülü: Sema Bayar, İlk Eserler Ödülü: Rıdvan Tulum, Uluslararası Kültür Sanat Ödülü: Nacer Khemir, Çocuk Edebiyatı Ödülü: Figen Yaman Coşar, Selahattin Sancaklı ,Müzik Ödülü: Büşra Kayıkçı ,Saygı Ödülü: Hüsrev Hatemi.

-Yunanistan Parlamentosu, hukuksuzluk yaptıkları şüphesiyle Yüksek Mahkeme'nin ifadesine başvurmak istediği Spartalılar Partisi'nden 11 milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırdı.

-2023 Global Teacher Prize' yarışmasında, 130 ülkeden 7 bin rakibini geride bırakıp dünyanın en iyi 50 öğretmeni

arasına giren Tuba Dumlu Güler, Paris UNESCO'da düzenlenen törene katıldı. ***10-***Hiçbir uluslararası hukuk kuralını ve insani değeri tanımayan İsrail, Gazze'ye yasaklı fosfor bombalarıyla saldırdı.

- Depremde yıkılan ve en az 370 yurttaşa mezar olan Emlakbank Evlerinin müteahhiti Mehmet Özat, tutuklama talebiyle çıkarıldığı mahkemede "bilinçli taksirle birden çok kişinin ölümüne sebebiyet verme" suçundan tutuklandı.

-Şanlıurfa'da narkotik suçlarla mücadele çerçevesinde kırmızı bültenle aranan yabancı uyruklu şahıs yakalandı. Zanlı, işlemeleri sonrası tutuklanarak cezaevine gönderildi.
-Yüksek yargıda yaşanan krizle ilgili arka arkaya mesajlar veren Cumhurbaşkanı Erdoğan 'Anayasa Mahkemesi birçok yanlışı yapar hale geldi' dedi. Yargıtay kararının bir kenara atılamayacağını belirten Erdoğan, farklı bir boyuta işaret etti: Yeni anayasanın hayati bir konu olduğu bu vesileyle anlaşıldı. Bu hususta çalışmalar en kısa sürede başlatılmalı.

-Eski İstanbul Milletvekili ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ahmet Ziya Aktaş Ankara'da hayatını kaybetti.

-Eski Erzurum Milletvekili İsmail Köse İstanbul'da hayatını kaybetti.

11-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'ne katılmak üzere Suudi Arabistan'ın başkenti Riyâd'a gitti.

-Türk Yatırım Fonu Kuruluş Anlaşması'na dair kanun Resmi Gazete'de yayımlandı. Fon, bölge içi ticaret hacmini artırmayı ve ekonomik faaliyetleri destekleyerek TDT ülkelerinin ekonomik kalkınmasına destek olmayı amaçlıyor.

-Bingöl'de gözaltına alınan 18 kişiden aralarında HEDEP İlçe Eş Başkanı Übeyip Özer'in de bulunduğunu 5 kişi, 'örgüt üyeliği' iddiasıyla tutuklandı. -İstanbul'da göçmen kaçakçılığı yapanlara yönelik yapılan 2 farklı operasyonda 15 kişi gözaltına alındı. Operasyonda 1'i emekli 4 polis ve 3 nüfus müdürlüğü çalışanının da aralarında bulunduğu 15 şüpheli gözaltına alındı.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi" için bulunduğu Suudi Arabistan'ın başkenti Riyâd'da Endonezya Cumhurbaşkanı Joko Widodo ile görüştü.

-Hizbullah Genel Sekreteri Hasan Nasrallah, İsrail'e karşı ilk kez insansız hava aracı (İHA) ile yarım ton patlayıcı içeren Burkan füzesi ile Katyuşa füzesi kullanmaya başladıklarını söyledi.

-Edebiyata katkıda bulunmak maksadıyla Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı tarafından oluşturulan "Beyhan Eczacıbaşı İlkgençlik Edebiyatı Yılın Kadın Yazarı Ödülü" sahibini buldu. Bu sene ilk defa verilen mükâfata "Nasıl Dedektif Oldum" adlı kitabıyla Gamze Pat layık görüldü.***12-***Londra sokaklarında 1 milyon kişi Filistin için yürüdü ve derhal ateşkes ilan edilmesini istedi. Bugüne kadar Filistin için yapılan en kitlesel eylem oldu.
-İstanbul'da, Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve İstanbul Emniyeti tarafından terör örgütü DEAŞ'a yönelik düzenlenen operasyonda, örgütün sözde Irak vilayetine bağlı EYP uzmanı olan zanlı, patlayıcı düzenekleri ile birlikte yakalandı.

-Irak'ın kuzeyinde yer alan Pençe Harekât bölgesinde 2 ay 26 gün içinde 838 taciz ve saldırı meydana geldi. Millî Savunma Bakanlığı nokta operasyonlara imza atarken 165 PKK/KCK'lı terörist etkisiz hale getirildiğini duyurdu.

-İstanbul'da İsrail boykotu kapsamında Şile, Beyoğlu, Fatih ve Zeytinburnu belediyeleri de personel maaş kartlarını yerli üretim TROY'a taşınması kararı

aldı. Bununla birlikte TROY karta geçen belediye sayısı 19 'a yükseldi.

-Doğu Akdeniz'de yakıt ikmali sırasında düşen ABD uçağındaki 5 asker hayatını kaybetti. -Fenerbahçe kulübünün efsane futbolcularından Akgün Kaçmaz, Fethiye'de tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Arnavutköy'de Darülaceze Sosyal Hizmet Şehri Açılış Töreni'ne katıldı. Açılış töreninin ardından sosyal yaşam şehrinin ek hizmet binası temel atma töreni düzenlendi. Programa Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş ve Darülaceze Başkanı Hamza Cebeci de katıldı.

13-İngiltere'de Filistin'e destek gösterilerine karşı tutumuyla tartışmalara neden olan İngiltere İçişleri Bakanı Suella Braverman görevinden alındı. Braverman'in yerine İngiltere'nin eski Başbakanı David Cameron getirildi.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Türkiye genelinde düzenlenen "Çember Operasyonları" kapsamında, arama kaydı bulunan 5 bin 309 firari kişinin yakalandığını duyurdu.

-TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, İsrail'in Filistin'de yaptıklarının tam manasıyla bir katliam ve soykırım olduğunu belirterek, "Hiç şüphesiz İsrail'in büyük bir askeri gücü var. Dünyanın neredeyse bütün finans çevreleri İsrail'in emrinde. Ama İsrail'in en büyük gücü bunlar değil. İsrail'in en büyük gücü, İslam dünyasının çaresizliği, dağınıklığı ve İslam dünyasının içinde bulunduğu bu durumdur" dedi.

-İtalya'nın güneyinde bulunan Etna Yanardağı dün akşamüstü kül ve lav püskürtmeye başladı. Yanardağın çevresinde bulunan yerleşim yerlerinde caddeler küllerle kaplandı. İtalyan basınında yer alan haberlerde de Etna'daki lav akışının kilometrelerce uzaklıktan görülebildiği ve yanardağdaki volkanik hareketlilik nedeniyle bölgeden geçen uçaklar için de kırmızı kodlu uyarı verildiği kaydedildi.

-Gazze'de katliamlarını sürdüren işgalci İsrail Meclisi'nde yapılan oylamada, İsrailli olmayan kişilerin "terörist" olarak ilan edilmesine imkân tanıyan yasa onaylandı.

- Udi ve ses sanatçısı Sevil Seyhan, Mersin'de hayatını kaybetti.

-Nijerya'nın Taraba eyaletinde yolcu taşıyan teknenin alabora olması sonucu 32 kişi hayatını kaybetti.

-Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski, Kırım Tatar Türk halkının lideri Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu'na "Ukrayna Kahramanı" ünvanı ile devlet nişanı takdim etti.

14-BM Genel Sekreteri Guterres, Gazze'deki hastanelerdeki korkunç durumdan ve can kayıplarından çok rahatsız olduğunu belirterek, "insanlık namına ateşkes" çağrısında bulundu.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Ahıska Türklerinin topraklarından sürgün edilmelerinin 79'uncu yılı dolayısıyla paylaşımda bulundu. Ahıska Türklerinin topraklarından sürgün edilmelerinin 79'uncu yıl dönümünü hüzünle yâd ediyor, bu büyük zulüm esnasında hayatını kaybeden yaklaşık 20 bin kardeşimize Allah'tan rahmet diliyorum.

-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, bugün eski AKP Milletvekili Metin Külünk ile avukatlar Mücahit Birinci ve Burak Bekiroğlu tarafından Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne gönderilmek üzere İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu hakkında sunulan suç duyurusu dilekçesini işleme aldı.

-Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri, İsrail'in Filistinlilerin Gazze Şeridi'nden başka ülkelere tehcir edilmesi yönündeki çağrısını sorumsuzluk olarak nitelendirdi ve bu görüşü tamamen reddettiklerini bildirdi.

-Milli Saraylar Başkanı Dr. Yasin Yıldız, Topkapı Sarayı'nda düzenlenen basın toplantısında, Sultan II. Mahmud imzalı devasa hat levhanın restorasyon sürecinin sonuna gelindiğini açıkladı.

15-Bangladeş'te bu yıl dang hummasından hayatını kaybedenlerin sayısı 1500'ü geçti.

-Fransa'da bir yargı kaynağı, Fransız soruşturma yargıçlarının Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, kardeşi Mahir Esad ve diğer iki üst düzey yetkili hakkında tutuklama emri çıkardığını söyledi.

-Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'i katleden Ogün Samast, iyi halinden dolayı koşullu salıverme şartlarını taşıdığına kanaat getirilerek Bolu F Tipi cezaevinden tahliye edildi.

-Almanya'da her on yılda bir yapılan Kilise Üyeliği Araştırması'na (KMU) göre Almanların sadece yüzde 13'nün kiliseye bağımlı bir dindarlık anlayışı olduğu ortaya çıktı.

.-Dilan ve Engin Polat çiftinin 27 şirketine resmen kayyum atandı!

16-Muğla'da düzenlenen 'Kafes Operasyonları' kapsamında, elebaşılığını Hakan Germici isimli şüphelinin yaptığı ve 'Germiciler' grubu olarak bilinen organize suç örgütü çökertildi. Operasyonda aralarında örgüt elebaşının da bulunduğu 10 şüpheli tutuklandı. -Dolandırıcılık ve kara para aklama suçlamasıyla gözaltına alınan Bahar ve Nihal Candan kardeşler ile Hacı İsrafil Sağlam çıkarıldıkları mahkemece tutuklandı.

-Devlet Tiyatroları tarafından ilki geçen yıl düzenlenen 'Uluslararası Kadın Oyun Yazarları Tiyatro Festivali' bugün başlıyor. Dünyanın dört bir yanından sadece kadınların yazdığı seçkin tiyatro metinlerinin yanı sıra kadın yazarların söyleşi, seminer ve atölye çalışmalarının yer aldığı festival 16 Kasım-26 Kasım tarihleri arasında Atatürk Kültür Merkezi ile Devlet Tiyatroları Üsküdar Tekel Sahnelerinde gerçekleşecek.

17-Çok sayıda savaş suçu işleyen katliamcı İsrail ordusu, işgal altındaki Batı Şeria'nın kuzeyindeki Cenin kenti ve mülteci kampına onlarca askeri araçla baskın düzenledi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, günübirlik çalışma ziyareti kapsamında Almanya'nın başkenti Berlin'e gitti.

-Cuma namazı öncesi Medcid-i Aksa'ya giden Filistinlilere yönelik İsrail güçlerinin engellemelerini ve zor kullanmalarını takip eden TRT Haber ekibi, İsrail polisinin saldırısına uğradı.

-Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde araç kullanırken yaşadığı rahatsızlık sonrası trafik kazası geçiren Metin Uca, tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

- Ulusal Strateji Merkezi (USMER) ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi tarafından düzenlenen "Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılında Asya'da Devlet Birikimi Uluslararası Çalıştayı" başladı.

-Aydın Doğan Vakfı tarafından 39'uncusu düzenlenen ve her yıl dünyanın dört bir yanından karikatür sanatçılarının katılımıyla gerçekleşen Aydın Doğan Uluslararası Karikatür Yarışması'nın ödül töreni Hilton İstanbul Bosphorus'ta yapıldı. Törende Polonya'dan Pawel Kuczynski'ye birincilik, Kolombiya'dan Elena Ospina'ya ikincilik, Türkiye'den Halit Kurtulmuş Aytoslu'ya üçüncülük ödülü takdim edildi. Güçlü Kızlar, Güçlü Yarınlar özel ödülün sahibi olan Oğuzhan

Çiftçi'ye takdim edilirken, Türkiye'den Muhammet Şengöz'e Çin Halk Cumhuriyeti'nden Xiaoqiang Hou ve Polonya'dan Zygmunt Zaradkiewicz'de Başarı Ödülü verildi.

-Türkiye Maarif Vakfının düzenlediği 3.İstanbul Eğitim Zirvesi bugün başladı. Üsküdar Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi'nde iki gün sürecek zirvenin açılışında Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin yer aldı ve AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın mesajı okundu.

-Eski Zonguldak Milletvekilliği ve 50. Hükûmet'te Devlet Bakanlığı yapan Güneş Müftüoğlu, Ankara'da hayatını kaybetti.

-Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, ülkesinde yeniden genel af ilan etti. İmzaladığı kararname ile idam cezaları ömür boyu hapse çevrilecek, ömür boyu hapis cezasına çarptırılanların ise cezaları 20 yıla indirilecek.

-Resmî Gazete'de yayınlanan karara göre, Filistin'in Gazze şehrinde ikamet eden ve Türkiye'deki herhangi bir yüksek öğretim kurumunda eğitimine devam eden önlisans ve lisan öğrencilerinin ödemesi gereken öğrenim ücreti de devlet tarafından karşılanacak.

18-İsrail, Filistin'e yönelik saldırını ara vermeden sürdürüyor. Gazze Şeridi'nin güneyinde bulunan Han Yunus'a saldırı gerçekleştirdi. İsrail'in Han Yunus'ta 2 bölgeye yönelik gerçekleştirdiği saldırıda 28 kişi hayatını kaybetti.

-İran'ın eski Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı İshak Cihangiri, Meclis Başkanı Muhammed Bakır Kalibaf'a "iftira ve hakaret" ettiği suçlamasıyla yargılandığı davada 12 ay hapis cezasına mahkûm edildi.

-Filistin Devlet Başkanlığı Sözcüsü Nebil Ebu Rudeyne, askeri ve güvenlik çözümlerinin başarısızlığının kanıtlandığını belirterek, 'İsrail ile ABD yönetiminin önünde saldırıları durdurmak ve işgali sona erdirmekten başka seçenek yok.' dedi.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, İstanbul'da düzenlenen operasyonla Hırvatistan uyruklu Nenad Petrak'ın, uluslararası uyuşturucu kartelinin elebaşı olarak tanımlanan kişi olduğunu açıkladı.

19-Küba Devlet Başkanı Miguel Diaz-Canel, Gazze'ye yönelik saldırıları kınayarak, 'Bizler kayıtsız kalanlardan olmayacağız' dedi. Küba Devlet Başkanı Canel, 17 Kasım Uluslararası Öğrenciler Günü'nde, tıp fakültesinde eğitim gören ve 53'ü Gazze Şeridi'nden olmak üzere 144 Filistinli öğrenciyi kabul etti.

-Yıldız Holding'in koleksiyonunda bulunan arkeolojik eserlerin bir bölümü, Yıldız Holding Çamlıca Kampüsü'ndeki sergi salonunda, geleneksel "Mutlu Et Mutlu Ol Günü" kapsamında ziyarete açıldı.

-Türkiye Atletizm Federasyonu, eski Türkiye şampiyonu Sabahattin Mayruk'un hayatını kaybetti.

20-Hayat Devam Ediyor, Muhteşem Yüzyıl gibi, Kırmızı Oda ve Söz gibi projeler yer alan Ömer Karanlık hayatını kaybetti.

- Gezi Davası hükümlüsü, TİP Milletvekili Can Atalay hakkında Yargıtaydan bir karar daha geldi. Anayasa Mahkemesinin Atalay hakkındaki hak ihlali kararına uyulmaması yönünde karar alan Yargıtay, bu karar yapılan itirazı da reddetti.

-Gazze'de Hamas'a bağlı İzzeddin el-Kassam Tugayları Sözcüsü Ebu Ubeyde, son 72 saatte İsrail'e ait 60 askeri aracı imha ettiklerini duyurdu.

-Irak Cumhurbaşkanı, Filistin halkının acılarını paylaştıklarını ve onları desteklediklerini belirterek, 'Gazze'de sivillerin katledilmesini, okul

ve hastanelerin, konutların ve sivil altyapının tahrip edilmesini kınıyoruz.' dedi.

- Yönetmen ve senarist Yücel Uçanoğlu hayatını kaybetti.

-Emekli diplomat, akademisyen, tarihçi, yazar ve Türk Tarih Kurumu Şeref Üyelerinden Bilal Niyazi Şimşir'in hayatını kaybetti.

- Türkiye'de yaşayan, Türk dünyası ile ilgili önemli bilimsel çalışmaları bulunan Arif Acaloğlu Bakü'de geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

21-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye Cezayir Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin ikinci toplantısına katılmak üzere Cezayir'e gitti.

- İsrail'in saldırıları nedeniyle Gazze'den tahliye edilen Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) vatandaşı 87 kişi, Mısır üzerinden İstanbul'a ulaştı.

22-Türkiye'nin En Dinamik Aylık Ekonomi ve İş Dünyası Dergisi Platin tarafından verilen Platin İş Kitapları Ödülleri 2023 sahiplerini buldu.

-Yılın En İlham Veren İş Kitabı Ödülü'nü 'Bireyin Mükemmele Yolculuğu' eseri ile Ertunç Tümen, Yılın En İyi İnsan Kaynakları ve Kariyer Kitabı Ödülü'nü 'İK Etkisi' eseri ile Bahattin Aydın, Yılın En İyi Çeviri Kitabı Ödülü'nü 'Kapital ve İdeoloji' eserini çeviren Hande Koçak, Yılın En iyi Otobiyografi ve Biyografi Kitabı Ödülü'nü 'Hayalin Gerçeğe Yolculuğu' eseri ile Mithat Samsaya, Yılın En iyi Liderlik ve Yönetim Kitabı Ödülü'nü 'Bana İyi Bir Finansçı Bulun' eseri ile S. Can KarÂşıklı aldı. Yılın En iyi Finans ve Ekonomi Kitabı Ödülü'nü 'Kripto Varlıklar Felsefesi' eseri ile Fatma Özkul, Vakıfbank Özel Ödülü'nü 'Atlama Taşları' eseri ile Muharrem Karslı, Yılın En iyi Girişimcilik Kitabı Ödülü'nü '10 Milyonluk Araba-Osman Yaşar/Bir Başarı Öyküsü' eseri ile Murat Şahin,

Yılın En İyi Satış ve Pazarlama Ödülü'nü "Neden Tüketiyoruz? eseri ile Cenk Koçaş, Yılın Yayınevi Ödülü'nü Elma Yayınevi, Platin Özel Ödülü'nü Güven En Değerli Servet eseri ile Asım Kibar, Yılın En İyi İş Kitabı Ödülü'nü Aklımızda Kalsın eseri ile Bülent Eczacıbaşı andı.

-Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Türkiye'nin 'Dünya Miras Komitesi' üyeliğine seçildi.

-Eski Bakırköy Belediye Başkanı Hilmi Ateş Ünal Erzen hayatını kaybetti.

-Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaştı.

- Meksika'nın Veracruz eyaletinde, bir otobüsün köprüden düşmesi sonucu 12 kişi öldü, 58 kişi yaralandı.

-Polonya hükûmeti, Rusya'ya casusluk yapmakla suçladığı 16 yabancı uyruklu kişiyi gözaltına aldığı açıkladı.

23-Merkez Bankası son dakika faiz kararını açıkladı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını 500 baz puan artırdı.

-Milli Savunma Bakanlığı'nın yeni mobil uygulaması hayata geçirildi. Uygulama ile resmi internet sayfasında yer alan içeriklerin yanı sıra, faaliyetler anlık olarak mobil cihazlar üzerinden sunulacak.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, İstanbul ve Bursa'da uyuşturucu ve uyarıcı madde satıcılarına yönelik Narkogüç-37 Operasyonu'nda 156 şüphelinin yakalandığını bildirdi.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) 2023 Sedat Simavi Ödülleri sahiplerini buldu.

Gazetecilik Övgü. Adem Altan-AFP foto muhabirinin Posta gazetesinde 8

Şubat 2023 tarihinde yayımlanan "Sözün Bittiği Yer" başlıklı haber fotoğrafı nedeniyle övgüye değer bulundu, ***Radyo Ödülü***, Andaç Üzel-Borusan Klasik Radyo'da 20 Eylül 2023 tarihinde yayınlanan "Ön Koltuk" adlı radyo programı nedeniyle ödüle değer görüldü. ***Radyo Övgü:*** Feyza Öztoprak Kaptı. TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu'nda 10 Kasım 2022 tarihlerinde yayınlanan "Sonsuzluğa Atılan İmza: Atatürk" adlı radyo programı nedeniyle övgüye değer bulundu. ***Televizyon Ödülü***: Haber: Sevgi Şahin- Ömür Dikme: FOX TV'de 6 Şubat 2023 tarihinde yayınlanan "Hatice'yi Kurtarmak" adlı ortak haber programı nedeniyle ödüle değer görüldü. ***Haber Övgü.*** Nazlı Yerebasmaz-Çağlar Güner: FOX TV'de 7 Kasım 2022 tarihinde yayınlanan "Bir Gece Ansızın Kamulaştırıldı: Denizli - Avdanlıların Mücadelesi" adlı ortak haber programı nedeniyle övgüye değer bulundu. ***Belgesel Ödülü***: Seçici Kurul, yarışmaya başvuran eserler içerisinde bu yıl yönetmelik şartlarına uygun bir eser olmadığına karar verdi. Belgesel Övgü. Eda Göklü- Cihan Çekiç- Puhu dijital TV'de 11 Temmuz 2023 tarihinde yayınlanan "Bir Avuç Güzel İnsan" adlı belgesel programı nedeniyle övgüye değer bulundu. ***Karikatür Ödülü***: Haslet Soyöz "Karikatürist" Seçici Kurul, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti kurullarının adayı olan Milliyet Gazetesi çizeri Haslet Soyöz'ü karikatür sanatına verdiği emekten dolayı ödüle değer görüldü. ***Edebiyat Ödülü:*** Füruzan- "Akim Sevgilim" adlı öykü kitabıyla ödüle değer görüldü., ***Sosyal Bilimler Ödülü:*** Doç. Dr. Zafer Karademir- "Osmanlı Yeni Çağı'nda Tarımsal Gelişim: Ziraat, Hasılat, Ticaret" adlı eseri nedeniyle ödüle değer görüldü., ***Sosyal Bilimler Övgü***. Tuğba Tekerek- "Taşra Üniversiteleri: AK Parti'nin Arka Kampüsü" adlı eseri nedeniyle övgüye değer bulundu., ***Fen Bilimleri Ödülü:*** Prof. Dr. İ. Halil Kavaklı - Prof. Dr. Alper Okyar - Doç. Dr. Şeref Gül- "Kriptokrom 1'in Yarılanma Ömrünü Hızlandırarak p53 Nakavt Farelerde Yaşam Süresini Uzatan Küçük Bir Molekülün Keşfi" başlıklı ortak çalışmaları nedeniyle ödüle değer görüldü., ***Fen Bilimleri Övgü:*** Prof. Dr. Olcay Coşkun- "Fiberli Biküme İzleçleri" başlıklı çalışması övgüye değer bulundu,***Sağlık Bilimleri Ödülü:*** Doç. Dr. Urartu Özgür Şafak Şeker- "Sentetik Biyoloji Yöntemleri ile Programlanmış Bakterilerin Manyetik Rezonans Görüntülemede Güdümlü Kontrast Ajanı Olarak Düzenlenmesi" başlıklı çalışması nedeniyle ödüle değer görüldü. ***Spor Ödülü:*** A Millî Kadın Voleybol Takımı-"Milletler Lig Şampiyonu, Avrupa Şampiyonu ve 2023 Dünya Kupası Şampiyonu" olması nedeniyle ödüle değer görüldü.

-Ankara Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık Suçlarıyla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, Yenimahalle ilçesinde kaçak tıbbı malzeme üretimi yapıldığı tespit edilen bir adrese operasyon düzenledi. Operasyonda 120 bin adet kompozit diş, bin adet diş arası dolgu malzemesi, bin adet diş dolgu aparatı, 250 adet yumuşak damar akriliği, 200 adet diş pastası, 150 adet soğuk tamir kiti, 150 adet diş dolgu malzemesi, 2 kg metal diş dolgu malzemesi olmak üzere 122 bin 752 adet ürün ele geçirildi.

-AFAD, Malatya'nın Battalgazi ilçesinde üç dakika arayla 5,2 ve 4,7 büyüklüğünde iki deprem meydana geldiğini duyurdu. İlkinin yerin 6.99 kilometre, ikincisinin ise 6.36 kilometre derinlikte meydana gelen depremler Elâzığ, Şanlıurfa ve diğer çevre illerden de hissedildi.

-Yargıda rüşvet iddialarıyla ilgili HSK Teftiş Kurulu Başkanlığı müfettişlerince

hazırlanan rapor doğrultusunda 21. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Sidar Demiroğlu görevden uzaklaştırıldı.

-İsrail Gazzelilerin sığındığı BM'ye ait okula saldırdı: 27 kişi öldü.

24-Tel Aviv yönetimi ile Hamas arasında varılan esir takası konusundaki anlaşma, Aksa Tufanı operasyonunun ardından başlayan İsrail'in saldırılarının 49. gününde sabah saat 08.00'de aktif hale geldi. İsrailli yetkililer, saat 17.50'de yaptığı açıklamada, ilk İsrailli esir grubunun Uluslararası Kızılhaç Komitesi görevlilerine teslim edildiğini ve esirlerin Refah Sınır Kapısı'na doğru götürüldüğünü duyurdu.

-İstanbul merkezli 6 ilde düzenlenen rüşvet operasyonunda gözaltına alınan 46 polisten 18'i tutuklanırken 28'i adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

-Zonguldak'ta kuvvetli fırtına nedeniyle sığındığı limandan ayrıldıktan sonra mendireğe çarparak batan gemideki mürettebatı arama çalışmaları 6'ncı gününde devam ediyor. AFAD'dan yapılan açıklamada bugün kayıp mürettebattan 3 kişinin daha cansız bedenine ulaşıldığı bildirildi. Kazada hayatını kaybedenlerin sayısı 5'e yükselirken kayıp 7 kişiyi arama çalışmaları ise sürüyor.

-Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat'taki depremlerin vurduğu kentlerde eğitim camiası da yara aldı. 11 ilde 960 öğretmenin hayatını kaybettiği belirtildi. Öğretmenler Günü'nü buruk karşılayan depremzede öğretmenler, kaybettikleri meslektaşlarını böyle andı... Depremlerin büyük yıkıma neden olduğu kentlerden Hatay'da 377, Kahramanmaraş'ta 278, Adıyaman'da 137, Gaziantep'te 98, Osmaniye'de 31, Şanlıurfa'da 16, Adana'da 16, Malatya'da ise 7 eğitimci hayatını kaybetti.

-Manisa'da Türkçe öğretmeni Gönül Kovan Gürakan, Türkiye genelindeki köy okullarına kütüphane kazandırarak öğrencilerin kitaplarla buluşmasını sağlıyor. 8 yıl önce kütüphanesiz köy okulu kalmasın diyerek 'Kitap Kumbaram' Projesini başlatan Gönül Kovan Gürakan, farklı illerde 14 kütüphane kurulmasını sağladı.

-Hamas Siyasi Büro Başkanı İsmail Heniyye, İsrail uyduğu sürece direniş güçlerinin de çatışmalara insani ara verilmesini öngören uzlaşmaya uyacağını belirtti.

25-Filistin Gazeteciler Sendikası açıkladı! "İsrail Gazze'de 66 gazeteciyi öldürdü".

-İzmir Merkezli 10 ilde eş zamanlı olarak düzenlenen "SİBERGÖZ-7" operasyonunda 52 şüphelinin yakalandığını duyurdu.

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, "Kadına karşı şiddet, bir insanlık suçudur. Toplumun tüm kesimlerinin topyekûn mücadelesini gerektiren bir suçtur. Nedeni, bahanesi, hafifletici unsuru yoktur, olamaz" dedi.

- Milli Savunma Bakanlığı, 15 Ağustos-23 Kasım tarihleri arasında Suriye harekat alanındaki üs bölgelere saldırı hazırlığı yapan 606'sı PKK, 43'ü IŞİD mensubu olmak üzere toplam 649 teröristin etkisiz hale getirildiğini bildirdi.

-Pakistan'ın Karaçi şehrinde bir alışveriş merkezinde çıkan yangında ilk belirlemelere göre 11 kişi hayatını kaybetti, 22 kişi yaralandı.

-İsrail-Hamas çatışması 50. gününe girdi. İşgalci İsrail'in Gazze'ye yönelik vahşi saldırılarında 15 bine yakın Filistinli sivil hayatını kaybetti. Dünyanın gözü önü önünde ısrarla savaş suçlarına imza atan İsrail'e dünyadan tepkiler yağarken dün taraflar arasındaki 4 günlük geçici ateşkes anlaşması devreye girdi. Savaşın başından beri İsrail'e karşı net bir tavır alan Kolombiya, Tel Aviv yönetimiyle

ilişkileri en aza indirgemişti. Bogota yönetimi son olarak Filistinli bir kadın ve çocuklarına vatandaşlık vererek ülkeye kabul edeceğini açıklamıştı.

-AKP'li Sultanbeyli Belediyesi, Sultanbeyli Millet Bahçesi içinde yer alan "Nuri Pakdil Kütüphanesi"ni hizmete açtı.

-İngiltere'nin başkenti Londra'da on binlerce kişi Filistin'i desteklemek için 7. kez sokaklara çıktı. Vatandaşlar, çatışmalara verilen insani aranın, kalıcı ateşkese dönmesi talebiyle parlamento binasına yürüdü.

-İspanya'nın Barselona Belediyesi, Gazze Şeridi'nde kalıcı bir ateşkese ulaşılana ve Birleşmiş Milletler (BM) kararları ile Filistin halkının temel hakları garanti edilene kadar İsrail ile kurumsal ilişkileri askıya aldığını duyurdu.

26-İstanbul'da göçmen kaçakçılığı operasyonunda 47 düzensiz göçmen yakalandı.

- Meksika'nın Oaxaca eyaletinde bir araca düzenlenen silahlı saldırıda 9 kişi hayatını kaybetti, 4 kişi yaralandı. Eyalete bağlı Guadalupe kentinde kimliği belirsiz silahlı kişiler, seyir halindeki bir araca pusu kurdu. Saldırıda 9 kişi olay yerinde hayatını kaybetti, biri kadın 4 kişi yaralandı.

-İsrail ile Hamas arasında varılan esir takası kapsamında Hamas bugün 17 rehineyi; İsrail ise hapishanelerdeki 39 Filistinli çocuğu serbest bıraktı.

27-Hindistan'ın Gujarat eyaletinde şiddetli yağmurlar sonucu ilk belirlemelere göre çoğu yıldırım isabet etmesi nedeniyle 24 kişi hayatını kaybetti, 23 kişi yaralandı.

-İsrail ile Hamas arasında varılan çatışmalara "insani ara" verilmesi mutabakatı kapsamında Gazze Şeridi'ne dün yardım taşıyan 150 tırın girdiği belirtildi.

-Almanya Cumhurbaşkanı Frank-Walter Steinmeier, ülkesinin İsrail'e koşulsuz desteğini yine teyit etti.

-Diyanet İşleri Başkanlığından yapılan açıklamaya göre, Erbaş, Mir Arap Medresesi'nin 500. yılı dolayısıyla Özbekistan'ın Buhara şehrindeki "Buhara'nın İslami Gelişimdeki Yeri" konulu konferansa katıldı. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, "İslam tarihi boyunca mabet ile mektep, cami ile camia, yani üniversite hep iç içe olmuştur. Yedi kıtaya ilim, hikmet ve muhabbet taşıyan bir medeniyetin mensuplarıyız" ifadelerini kullandı.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Üyesi, Sürekli Basın Kartı sahibi, Yeni Erdek Gazetesi imtiyaz sahibi Mehmet Ertan hayatını kaybetti.

28-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 81 ilde eş zamanlı olarak 24 bin 483 personelle gerçekleştirilen Çember-7 Operasyonlarında arama kaydı bulunan 1034 firarinin yakalandığını açıkladı.

-Dünya çapında geniş bir dinleyici kitlesi olan besteci ve piyanist Büşra Kayıkçı'nın yeni albümü Places dinleyicilerinin beğenisine sunuldu.

-Avustralya Sağlık Bakanı Mark Butler, gençlerde nikotin bağımlılığını azaltmak amacıyla 1 Ocak'tan ayından itibaren tek kullanımlık elektronik sigara ithalatının yasaklanacağını duyurdu.

-Dünyanın en prestijli edebiyat ödüllerinden biri olan 2023 Booker Ödülü'nü 'Prophet Song' adlı kitabıyla İrlandalı yazar Paul Lynch kazandı. 50 bin sterlinlik ödülü kazanan beşinci İrlandalı sanatçı olarak kayıtlara geçti.

-Slovenya Savunma Bakanı Marjan Sarec, Bosna Hersek'in Avrupa Birliği (AB) üyelik sürecine giden yolu desteklediklerini belirtti.

29-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Vietnam Başbakanı Pham Minh Chinh'i kabul etti.

-İstanbul merkezli 9 ilde gerçekleştirilen "Sibergöz-8" operasyonlarında gözaltına alınan 25 şüpheliden 11'i tutuklandı. Tutuklananlar arasında kripto para şirketi sahibi Yavuz Usta ile firmanın reklam yüzü Ece Pulaş da bulunuyor.

- Ünlü şarkıcı Güzide Kasacı vefat etti.

- Yargıtay 3. Ceza Dairesince hapis cezasının usulden bozulmasının ardından yeniden yargılanan eski HDP Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Adnan Selçuk Mızraklı, "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçundan 9 yıl 4 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı.

30-Edirne'de, Yunanistan'a kaçmaya çalışırken yakalanan 3 FETÖ şüphelisi tutuklandı

-Eski Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı ve ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, 100 yaşında hayatını kaybetti.

-BM, Nijeryalı Babatunde A. Ahonsi'yi BM Türkiye Mukim Koordinatörü olarak atadığı bildirildi.

-Amerikalı aktris Frances Sternhagen 93 yaşında New York'ta hayatını kaybetti.

-Bangladeş'te 1971'deki bağımsızlık savaşında "insanlığa karşı suç işledikleri" gerekçesiyle 7 kişi hakkında idam kararı verildi.

-Akaryakıt kaçakçılığına yönelik 46 ilde eş zamanlı olarak düzenlenen "ÇENGEL-3" operasyonlarında 91 şahsa adli işlem, 43 şahsa idari işlem yapıldı.

-Türk sanat müziği sanatçısı Şükran Özer Doruk, hayatını kaybetti.

- ABD Temsilciler Meclisi Üyelerinden oluşan bir grup, Beyaz Saray önünde bir araya gelerek basın açıklamasında bulundu. Ateşkes çağrısında bulunan üyeler, "Daha kaç çocuğun ölmesi gerekiyor" ifadesini kullandı.

- Adalet Bakanlığı yönetmeliği, elektronik tebligat yönetmeliğinde yapılan değişiklikler Resmî Gazete'de yayınlandı. Yeni değişikliklerle birlikte "e-Devlet Kapısı" tanımı elektronik tebligat yönetmeliğine eklendi. Yeni alınan karar ile elektronik tebligat yapma zorunluluğuna tabi olan gerçek ve tüzel kişiler, e-Devlet Kapısı aracılığıyla PTT tarafından kurulan ve işletilen Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) üzerinden elektronik tebligat adresi alabilmek için başvuruda bulunabilecekler.

-Mahkeme kararıyla TTB Merkez Konseyi üyelerinin görevine son verildi. Dr. R. Şebnem Korur Fincancı (Başkan), Dr. Ali İhsan Ökten (II. Başkan, Dr. Vedat Bulut (Genel Sekreter), Dr. Alican Bahadır (Muhasip Üye), Dr. Ahmet Karer Yurtdaş (Veznedar Üye), Dr. Adalet Çıbık (Üye), Dr. Kazım Doğan Eroğulları (Üye), Dr. Onur Naci Karahancı (Üye), Dr. Nursel Şahin (Üye), Dr. Aydın Şirin (Üye), Dr. Lütfi Tiyekli (Üye).

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, özel uçak "TRK" ile saat 15.45'te, resmi ziyarette bulunmak üzere Birleşik Arap Emirlikleri'ne gitti.

Aralık

1-ABD Dışişleri Bakanı Blinken, Filistin Devlet Başkanı Abbas ile Batı Şeria'nın Ramallah kentinde bir araya geldi. Görüşmede, Gazze'ye insani yardım ulaştırılmasını hızlandırması ele alınırken Blinken, Batı Şeria'da Filistinli sivillere yönelik saldırıların sorumluların hesap vermesinde ısrarcı olacaklarını söyledi.

-Şarkıcı ve şarkı sözü yazarı Shane MacGowan 65 yaşında hayatını kaybetti.

- Başkan Erdoğan, Dubai'de Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve

Sözleşmesi 28'inci Taraflar Konferansı (COP28) kapsamında düzenlenen Dünya İklim Eylemi Zirvesi'ne katıldı.

-Tiyatro ve sinema sanatçısı Can Gürzap, tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-AA'nın Gazze'de görev yapan kameramanı Muntasır es-Savvaf, İsrail hava saldırısında hayatını kaybetti.

-Filistin Destek Platformu tarafından Sakarya'da düzenlenen "Filistin'e Özgürlük İçin Yürüyüş" programı kapsamında, Millet Bahçesi'nden başlayarak Adapazarı Kültür Merkezi önüne yürüyen vatandaşlar, İsrail'i protesto etti. Yürüyüşe Diyanet İşleri Başkanı de katıldı.

2-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Bitlis merkezli 9 ilde eş zamanlı gerçekleştirilen Kahramanlar operasyonları kapsamında, 88 bölücü terör örgütü (BTÖ) şüphelisinin yakalandığını bildirdi.

-Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) Somali'ye uyguladığı silah ambargosunu kaldırdı. Somali Cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud, ülkesinin artık ihtiyaç duyduğu tüm silahları teminde özgür olduğunu söyledi.

-Yükseköğretim Kurulunun girişimiyle Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin birlikte kurduğu Nörobilim ve Nöroteknoloji Ortak Uygulama ve Araştırma Merkezinin açılışı yapıldı.

-Birleşmiş Milletler Gıda Programı İyi Niyet Elçisi olan sanatçı The Weeknd, Gazze'ye 2,5 milyon dolar gönderecek.

3-Mavi bültenle aranan Shamil Amırow İstanbul'da yapılan "KAFES-15" Operasyonuyla yakalandı.

-İsrail ordusunun abluka altındaki Gazze Şeridi'nde bir eve düzenlediği saldırıda en az 7 sivil hayatını kaybetti.

- İşgalci İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarında Gazze İslam Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sufyan Tayeh hayatını kaybetti.

-İran Cumhurbaşkanı Reisi, Filistin'i desteklemekten vazgeçmeyeceklerini vurgulayarak, 'İslam Devrimi'nin zaferinden itibaren Filistin' destek İmam Humeyni tarafından İslam dünyasının birinci meselesi olarak ilan edildi. Şimdi de Gazze'ye destek gündemimizde' dedi.

-Dünya Sağlık Örgütü Genel Direktörü Ghebreyesus yaptığı son açıklamada, "Gazze'ye yönelik saldırılar... Tanık olduğumuz durumla ilgili endişemizi ifade edecek kelime bulamıyorum. Şimdi ateşkes" dedi.

-Boğaziçi Kültür Sanat Vakfı tarafından bu yıl 11'incisi düzenlenecek Boğaziçi Film Festivali'nin uluslararası yarışma filmleri belli oldu. Bu yıl Filistin'de yaşanan insanlık dramını beyaz perdeye aktaran filmlere yer veren festivalde 10 film yarışacak.

-Başkent Washington'da Filistin destekçileri, "ölüm" temalı gösteri düzenledi. Beyaz Saray'ın önünde bir araya gelen protestocular, Filistin lehine slogan attı. "Ölüm" temalı gösteride aktivist grup, Filistinlilerle dayanışmalarını ifade etmek için İsrail'in saldırılarında hayatını kaybeden çocuklar anısına kefenlenmiş oyuncak bebekleri Beyaz Saray'ın parmaklıklarının önüne bıraktı.

4-Diyanet İşleri eski Başkanı, İslami İlimler Araştırma ve Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı, Lütfi Doğan vefat etti.

-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Yüksek Stratejik Komite 9. Toplantısı'na katılmak üzere Katar'a gitti.

-Tanzanya'da meydana gelen sel ve heyelanlarda 47 kişi hayatını kaybetti. 100 ev heyelanda yıkıldı ya da zarar gördü

- Endonezya'da Merapi Yanardağ'ımdaki patlamalar nedeniyle 11 dağcı hayatını kaybetti.

-İran Cumhurbaşkanı Seyyid İbrahim Reisi, 22 sene sonra Tahran'a gelen Küba Devlet Başkanı Miguel Diaz Canel ile bir araya geldi.

-Türkiye Radyo Televizyon Kurumu eski kameramanı Orhan Tanakıncı, hayatını kaybetti.

-İsrail güçleri, Mescid-i Aksa İmamı Hatibi Şeyh İkrime Sabri'nin işgal altındaki Doğu Kudüs'te bulunan evine baskın düzenleyerek yurtdışına çıkışını yasakladı.

-AFAD verilerine göre merkezi Gemlik Körfezi olan 5.1 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Kandilli verilerine göre ise, Mudanya merkezli depremin büyüklüğü 4,9 olarak kaydedildi. 5.1'lik depremin ardından aynı bölgede 4.5 büyüklüğünde bir deprem daha meydana geldi.

-Peru'da maden ocağına silahlı saldırı: 9 kişi öldü, 15 kişi yaralandı.

-Rusya'da yoğun kar yağışı hayatı olumsuz etkiledi. Ülkenin Sibirya'nın bölgesinde sıcaklıklar eksi 50 dereceye düşerken, kar fırtınaları Moskova'yı rekor kar yağışıyla kapladı. Başkentin en büyük üç havalimanında en az 54 uçuş ertelendi ve beş uçuş ise iptal edildi.

-Yazdığı bir yazı nedeniyle yargılanan gazeteci Nazlı Ilıcak, "iftira" suçundan 2 yıl 6 ay hapis cezası aldı. Ilıcak, cezanın istinafta onanmasının ardından bugün cezaevine girdi.

5-Hamas'ın İsrail'e karşı başlattığı 'Aksa Tufanı' operasyonunun ardından İsrail'in saldırılarında hayatını kaybedenlerin sayısı 349 artarak 16 bin 248'e yükseldi. Ölenlerin 7 bin 112'si çocuk, 4 bin 885'i kadınlardan oluştuğu da belirtildi.

-Kadın ve Demokrasi Vakfı (KADEM) bünyesinde KADEM Sanat tarafından düzenlenen 'Hayatın İçinden Kadın' temalı öykü yarışmasının ödül töreni, Rami Kütüphanesi'nde gerçekleştirildi. Yarışmada, Merve Kocaman'ın öyküsü "Dünyanın En Basit Yarışması" birinciliğe, İbrahim Tekpınar'ın kaleme aldığı "Tepsi" adlı öykü ikinciliğe, Sümeyye Çitçi'nim öyküsü "Herkül" üçüncülüğe değer görüldü. Dereceye giren öykü sahiplerine ödüllerinin takdimi ile devam eden törende, "Pamuk Prenses", "Mavi Araba", "Hamal" isimli öyküler de mansiyona layık görüldü.

-Türk Psikologlar Derneği, Başkent Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Doğan Kökdemir hayatını kaybetti.

6-Rusya Soruşturma Komitesi, eski Ukrayna Parlamentosu Milletvekili İlya Kiva'nın Moskova bölgesinde silahlı saldırı sonucu öldüğünü bildirdi.

- 70'li yıllara damgasını vuran yazar, Norman Lear, Los Angeles hayatını kaybetti.

-Türk rock müziği gitaristi Yalçınkaya Tümay, 81 yaşında hayatını kaybetti.

-İstanbul Küçükçekmece'de polis ekipleri, sahte ilaç üretimi yapılan bir iş yerine baskın düzenledi. Operasyonda 2 şüpheli gözaltına alınırken, kullanılan hammaddenin Kolombiya'dan kaçak yollarla ülkeye sokulduğu belirlendi.

- 76 ilde düzenlenen rüşvet operasyonunda 274 şüpheli gözaltına alındı. Soruşturmada, Avanos Noterliği 'nde 15 bin işlemin rüşvet karşılığında usulsüz yapıldığı, kamunun 147 milyon TL zarara uğratıldığı, 406 milyon TL haksız kazanç sağlandığı ve 225 milyon TL rüşvet alındığı belirlendi.

-Geçtiğimiz hafta ABD ordusuna ait V-22 Osprey uçağı Japonya'nın Yakuşima Adası açıklarında düşmüştü. ABD Hava

Kuvvetleri, uçaktaki 8 mürettebatın tamamının hayatını kaybettiğini duyurdu. Türkiye, dört kültürel mirasının daha UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine girmesi ile bu listelere en çok unsur kaydettiren 2'nci ülke oldu.

-İngiltere Göçmenlik Bakanı Jenrick, ülkesinin Ruanda ile yaptığı yeni göçmen anlaşması dolayısıyla istifa ettiğini duyurdu.

- Rusya Soruşturma Komitesi, eski Ukrayna Parlamentosu Milletvekili İlya Kiva'nın Moskova bölgesinde silahlı saldırı sonucu öldüğünü bildirdi.

7-Yunanistan'a 6 yıl aradan sonra resmi ziyarette bulunan Başkan Recep Tayyip Erdoğan, Yunanistan Başbakanı Miçotakis ile ortak basın toplantısı düzenledi. Başkan Erdoğan, "Ege'yi barış ve iş birliği denizi haline getirelim istiyoruz. Türkiye ve Yunanistan olarak atacağımız ortak adımlarla dünyaya örnek olalım arzusundayız" ifadelerine yer verdi.

-Yunanistan Başbakanı Miçotakis, Türk vatandaşlarına 10 Yunan adası için 7 günlük vize muafiyeti sağlanacağını bildirdi.

-Başkan Erdoğan, Atina'da Dr. Sadık Ahmet'in ailesi ve Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu üyelerini kabul etti.

-Çine Belediye Başkanı Enver Salih Dinçer hayatını kaybetti.

-Girne'de geçen yıl kumarhane patronu Halil Falyalı ile şoförünün öldürüldüğü silahlı saldırının faili olduğu belirtilen bir kişi Hollanda'da yakalandı.

-Danimarka parlamentosunda yapılan oylamayla Kur'an-ı Kerim ve diğer kutsal kitapların yakılmasını suç sayan yasa, 77'ye karşı 94 oyla kabul edildi.

-Mevlana Celaleddin-i Rumi'den ve öğretilerinden etkilenen ABD'li Katolik papaz Prof. Dr. Craig Victor Fenter, İslamiyet'i seçerek "İsmail" adını aldıktan sonra Mevlevi dervişi olup 7 kıtadan insanlara Mesnevi dersi vermeye başladı.

8-Oyuncu, şair ve yazar kimliğiyle tanınan Benjamin Zephaniah, hayatını kaybetti.

-İzmir merkezli FETÖ soruşturmasında 7 şüpheli etkin pişmanlıktan faydalandı.

-Nevşehir merkezli 76 ilde düzenlenen rüşvet operasyonunda 234 şüpheli gözaltına alındı. Operasyon kapsamında gözaltına alınanların 8'inin tutuklandığı, 3'ünün de adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

-İspanya, diplomatik çevrelerde şok etkisi yaratan bir kararla bazı ABD Büyükelçiliği çalışanlarını sınır dışı etti. Karar, hafta başında yaşanan 'casusluk skandalından sonra geldi. ABD'li diplomatlar, iki ajan üzerinden İspanya İstihbarat Teşkilatına (CNI) sızmakla suçlanıyor.

- Anayasa Mahkemesi (AYM), kritik bir karara imza attı. Yüksek mahkeme, Türk Ceza Kanunu'ndaki (TCK) "örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme" suçunu düzenleyen hükmü "Anayasa'ya aykırılık" gerekçesiyle iptal etti.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Cuma ve Bayram Hutbelerine, 8 dil seçeneğiyle e-Devlet Kapısı'ndan ulaşabileceğini bildirdi.

- Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, Gazze'deki insani yardım sisteminin çökme riskinin çok yüksek olduğunu belirterek, "Bunun sonuçları çok yıkıcı olur." uyarısında bulundu.

9-İşgalci İsrail'in Gazze'ye saldırısında Alman vatandaşı olan 6 kişilik aile katledildi.

-Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) Birleşik Arap Emirlikleri ve aralarında Türkiye'nin de bulunduğu

80'den fazla ülkenin eş sunucusu olduğu karar tasarısı, düzenlenen acil oturumda oylandı.

-Tasarı, daimi üye ABD tarafından veto edildi. İngiltere "çekimser" oy kullanırken diğer 13 üye "evet" oyu kullandı.

- Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nun kurucu şefi, tıp doktoru Prof. Dr. Nevzat Atlığ Bodrum'da hayatını kaybetti.

-Malezya Başbakanı Enver İbrahim, "Malezya hükûmeti adına, ABD'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde (BMGK) Gazze'de acilen insani ateşkes talep edilen karar tasarısını veto etmesini şiddetle kınıyor ve protesto ediyorum" dedi.

-Milli bilardocu Tolgahan Kiraz, Mısır'da düzenlenen 3 Bant Dünya Kupası'nda bronz madalyanın sahibi oldu.

10-Mali'den sonra Burkina Faso da Fransızcayı resmi dil olmaktan çıkardı.

- Dünyaca ünlü oyuncu Keisha Nash, 51 yaşında hayatını kaybetti.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Aslında adil bir dünya mümkün. Ama Amerika ile değil. Çünkü Amerika İsrail'in yanında parasıyla bütün silah mühimmatı ile yer alıyor." dedi.

- Kuzey Makedonya'da iki cinayetten aranan aşırı sağcı parti lideri Ljupco Palevski Balıkesir'de yakalandı.

- ABD yönetimi, İsrail'e, yaklaşık 106,5 milyon dolarlık askeri malzemenin satışına onay verdi. "Acil durum" gerekçesiyle satışın, Kongrenin onayından geçmesine gerek olmayacak.

-7 Ekim'den bu yana İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği katliamlara karşı tepkiler dünyanın her yerinde büyümeye devam ediyor. Lübnanlı şarkıcı Julia Boutros da şarkılarıyla sesini bu zulme karşı sessiz kalanlara duyurmaya çalışıyor.

-Selman Nacar'ın yeni filmi 'Tereddüt Çizgisi', Akdeniz sinemasına odaklanan 23. Cinemed Brüksel Akdeniz Film Festivali'nin ana yarışma bölümünde 'En İyi Film' seçildi. NTV'de yer alan habere göre, Dünya prömiyerini 80. Venedik Film Festivali'nde yapan film, Akdeniz bölgesinden seçilen 7 filmin yarıştığı bölümde Grand Prix ödülünün sahibi oldu.

-İstanbul'da düzenlenen operasyonda piyasa değeri yaklaşık 23 milyon TL olan 45 bin adet sahte parfüm, 500 litre etil alkol ve çeşitli markalara ait parfüm esansları ele geçirildi.

-Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, kredi sözleşmesine kefil olarak imza atan okuma yazma bilmeyen kişinin, sözleşme içeriğini bilmediğinin kabul edilemeyeceğine ve borçtan sorumlu olacağına hükmetti.

-Emniyet Genel Müdürü Erol Ayyıldız, 29. dönem mezuniyet töreninde yaptığı konuşmada, "Adeta FETÖ'nün karargâhı haline getirilmiş olan polis akademisini FETÖ'cü unsurlardan hızla temizleyerek yeniden yapılandırdık" diye konuştu.

11-Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin dışişleri bakanları, AB'nin İsrail-Filistin sorununun çözümü önündeki en büyük engellerden biri olarak nitelediği Batı Şeria'daki yerleşimci şiddetini sona erdirmek için yaptırım seçeneklerini değerlendirecek.

-Filistin Esirler Cemiyeti: İsrail güçleri Gazze'de alıkoydukları ve aralarında bebekli annelerin de bulunduğu 142 kadın esiri hapse attı.

-Hamas'ın İsrail'e karşı başlattığı 'Aksa Tufanı' operasyonunun ardından İsrail saldırılarını sürdürüyor. Avrupa Birliği Dışişleri ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Borrell, AB'nin İsrail'in Doğu Kudüs'te 1700 yeni yasa dışı yerleşime onay vermesinden endişeli olduğunu belirterek kararı kınadı.

-Efsane dizilerin vazgeçilmez oyuncusu Jack Hogan hayatını kaybetti.

-İsveç'in başkenti Stockholm'deki Stockholm Konser Salonu'nda düzenlenen tören ile fizik, kimya, tıp, edebiyat ve ekonomi alanlarında verilen 2023 Nobel Ödülleri sahiplerini buldu. Nobel Fizik Ödülünü Prof. Pierre Agostini, Prof. Dr. Ferenc Krausz ve Prof. Anne L'Huillier, kimya ödülünü Moungi Bawendi, Louis Brus ve Aleksey Yekimov, tıp ödülünü Katalin Kariko ve Drew Weissman, edebiyat ödülünü yazar Jon Fosse, ekonomi ödülünü ise Claudia Goldin aldı.

-Sabancı Holding Yönetim Kurulu ve Başkanı Güler Sabancı, Avrupa Film Akademisi tarafından Sürdürülebilirlik Ödülü'ne layık görüldü.

12-Hakem Halil Umut Meler'e saldırı olayı ile ilgili Ankaragücü Başkanı Faruk Koca'nın da aralarında bulunduğu toplam 6 kişi adliyeye sevk edildi. Hakem Halil Umut Meler'e yumruklu saldırıda bulunan Ankaragücü Başkanı Faruk Koca tutuklandı.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 37 ilde eş zamanlı düzenlenen Kafes-18 Operasyonuyla ulusal ve uluslararası 39 organize suç yapısının çökertildiğini, 257 şüphelinin yakalandığını bildirdi.

-Japonya'da, yaşayan en yaşlı kişi olarak tanınan Tatsumi Fusa, 116 yaşında hayatını kaybetti.

-Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı Bağlar İlçe Jandarma Komutanlığınca şüpheli şahısların araçlarında yapılan kontrollerde 1400 yıllık İbranice altın yazmalı dini motifli deri kitabı ele geçirildi.

-Bu yılki Nobel Barış Ödülü'ne layık görülen ve kadın hakları konusundaki çalışmalarından dolayı Tahran'da Evin Cezaevinde bulunan İranlı aktivist Nergis Muhammedi'nin ödülünü, Muhammedi adına ikiz çocukları aldı.

-Pakistan'da intihar saldırısı ve çatışmalarda 25 asker ve 27 militan öldü.

- Kanadalı şarkıcı ve söz yazarı Myles Goodwyn, 75 yaşında hayatını kaybetti.

- MKE Ankaragücü Kulübü Başkanı Faruk Koca görevinden istifa etti. Açıklama yapan Koca, "Hakem Halil Umut Meler'e karşı sergilediğim tavır nedeniyle başta Sayın Meler ve ailesi olmak üzere; Türk hakem camiasından, spor kamuoyundan ve milletimizden özür diliyorum." dedi.

13-Amerikalı şarkıcı ve söz yazarı Taylor Swift'in 'Eras' turnesi, "tüm zamanların en yüksek hasılatlı turnesi" olarak Guinness Dünya Rekoru kitabına girdi. Şarkıcının bir dizi konserinin toplam hasılatı 1 milyar doları aştı.

*Etiyopya'nın kuzeyindeki Tigray bölgesinde kuraklık nedeniyle 75'i kadın toplam 176 kişi açlıktan hayatını kaybetti.

-Usta yönetmen Yılmaz Atadeniz hayatını kaybetti.

-Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, "Bu yılın başından itibaren 2 bin 67 terörist etkisiz hale getirilmiştir" açıklamasında bulundu.

-Efsane şarkıların söz yazarı Levent Bektaş 68 yaşında hayatın kaybetti.

14-TBMM'de kürsüde konuşma yapmasının hemen ardından fenalaşan ve hastaneye kaldırılarak tedaviye alınan Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez hayatını kaybetti.

-48. İsmet Küntay Tiyatro Ödülleri sahiplerini buldu. Yazarımız Ataol Behramoğlu, "Lozan" oyunuyla yılın en iyi oyun yazarı ödülünü aldı.

-Yahudi kökenli ABD'li Senatör Bernie Sanders dün ABD Başkanı Joe Biden'a mektup yazarak İsrail'e yapılması beklenen 10,1 milyar dolarlık askeri

yardımdan vazgeçmesi çağrısında bulunmuştu. Sanders'ın, Biden'a yazdığı mektupta, "Trajik bir şekilde, biz de bu katliamın suç ortağıyız" ifadelerini kullandığı bildirildi.

-Suudi Arabistan ile Türkiye arasında işlemleri kolaylaştıracak elektronik vize merkezlerinin Ankara ve İstanbul'da açılışları yapıldı.

-Küresel Gazeteciler Konseyi Kıbrıs'ta Uluslararası medya çalıştayı düzenledi.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, 2023 Sedat Simavi Ödülleri'ne değer görülen gazeteci, sanatçı, karikatür, edebiyat, spor ve bilim insanları Burhan Felek Konferans Salonu'nda düzenlenen törende ödüllerini aldı.

15-Bulgaristan'a ait bir kargo gemisinin dün, Umman Denizi'nde korsanlar tarafından ele geçirdiği bildirildi.

-İran'ın Sistan ve Belucistan eyaletinde bir polis karakoluna düzenlenen terör saldırısında 12 polis hayatını kaybetti, 7 kişi de yaralandı.

-Brezilyalı sanatçı Pedro Enrique sahnede performans sergilerken kalp krizinden hayatını kaybetti.

-İzmir'de düzenlenen 7. Uluslararası Mizah Festivali'nde Aziz Nesin Mizah Ödülleri bu yıl Niyazi Yoltaş, Kandemir Konduk, Ali Poyrazoğlu ve Agim Suraj'a verildi. İtalya'da yaşayan Agim Suraj, Türkiye'de Aydın Doğan Karikatür Yarışmalarında şimdiye kadar dört ödül aldı. 1990'da Başarı Ödülü, 2008'de İkincilik, 2015'de ve 2019'da da Birincilik Ödüllerini aldı.

-Geleneksel İslam sanatının güzel örneklerinden bir seçkinin yer aldığı "Konuşan Yazılar" sergisi Edirne'de sanatseverlerle buluşuyor. Yıldız Holding sanat koleksiyonunda yer alan eserlerin yer aldığı sergi muhafaza ve nazar ayetlerinin yanı sıra dua ve niyazların işlendiği değerli hüsnühat eserleri sanat severlerin beğenisine sunuldu.

16- Singapur Sağlık Bakanlığı, Aralık ayının ilk haftasında Kovid-19 vakalarında yüzde 75 artış tespit edildiğini ve maske takılmasının önerildiğini açıkladı.

- Kuveyt Emiri Şeyh Nevvaf el-Ahmed el-Cabir es-Sabah, hayatını kaybetti.

- FBI İstihbarat Bölümü eski ajanı Charles McGonigal, ABD'nin Rusya'ya yaptırımlarını ihlal etmek ve 'komplo kurmak' suçundan 50 ay hapis cezasına çaptırıldı.

-Eskişehir merkezli 5 ilde suç örgütüne yönelik 'Kafes-18' operasyonunda gözaltına alınıp adliyeye sevk edilen 36 şüpheliden 13'ü tutuklandı, 12'si ise adli kontrol kararıyla serbest bırakıldı.

-Binalarda yeni kimlik dönemi başlıyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki, sosyal medyadan yaptığı açıklamada, "81 ilde eş zamanlı olarak uygulamaya başladığımız ve belirli periyotlarla denetleyeceğimiz Bina Kimlik Sistemi ile kolon kesme, kaçak kat çıkma gibi durumların önüne geçeceğiz." ifadelerine yer verdi.

-Rusya'nın saldırılarının devam ettiği Ukrayna'da Hava Kuvvetleri'nden açıklama geldi. Yapılan açıklamada ülke genelinde 11 bölgede 31 Rus insansız hava aracından (İHA) 30'unun düşürüldüğü belirtildi.

-İtalyan felsefeci Antonio Negri, Fransa'nın başkenti Paris'te hayatını kaybetti.

-Sporcu izlemek ve futbol akademilerini ziyaret etmek için gittiği Nijerya'da sıtma hastalığına yakalanan 48 yaşındaki Kocaelispor Asbaşkanı Emre Can, hayatını kaybetti.

-Emine Işınsu adına ihdas edilen "Emine Işınsu Roman Ödülü"nü "Cümbezin Kızı" romanıyla kazanan Ülkü Demiray

ödülünü Ankara'da düzenlenen törende aldı.

-Hazreti Mevlâna'nın 750. Vuslat Yıl Dönümü üzerine Mevlâna Kültür Merkezi'nde yapılan açılış programında, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürü Ömer Faruk Belviranlı, Hazreti Mevlâna'yı yeniden anlamak ve anlatmak için vuslatın 750. yıl dönümünde kıymetli bir fırsat elde edildiğini söyledi.

17-Türkiye'de ilk kez Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde uygulamaya alınan "amiloid PET" görüntülemesi sayesinde Alzheimer, belirtiler ortaya çıkmadan erken evrede tespit edilebiliyor. Prof. Dr. Lütfiye Özlem Atay ve ekibi çığır açan çalışma için patent başvurusunda bulunacak.

-Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, 1 Ocak 2024 itibarıyla yürürlüğe girecek uygulamayla şehirlerarası otobüslerde araç takip cihazının kullanımının zorunlu olacağını, böylece anlık takip gerçekleştirileceğini duyurdu.

-BM Uluslararası Göç Örgütü yetkilisi Flavio Di Giacomo 86 kişiyle Akdeniz'e açılan bir mülteci teknesinin Libya açıklarında batması sonucu 61 mültecinin kayıp olduğunu açıkladı.
-Gazze'deki hükûmetin Medya Ofisi, İsrail ordusunun 7 Ekim'den bu yana düzenlediği saldırılarda 92 gazetecinin öldürüldüğünü açıkladı.

-Dünyaca ünlü Rocky müzik grubunun bateristi olan Colin Burgess'in hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Meclis'te hükûmet adına milletvekillerinin sorularını yanıtladı. 238 bin 55 Suriyelinin vatandaşlık aldığını açıklayan Yerlikaya, ülkede 4 milyon 613 bin 984 'düzenli göçmenin' bulunduğunu da belitti.

-Boğaziçi Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen "11. Boğaziçi Film Festivali" nde ödül kazanan filmler belli oldu. Umut Evirgen'in yönetmen koltuğunda oturduğu "Annesini Kuzusu" filmi; "En İyi Uzun Metraj", "En İyi Yönetmen", "En İyi Kadın Oyuncu" ve "En İyi Görüntü Yönetmeni" ödüllerinin sahibi olarak geceye damga vurdu.

-Çin'in yapay zekâ devi SenseTime'ın milyarder kurucusu Tang Xiaoou 55 yaşında açıklanmayan bir hastalıktan hayatını kaybetti.

-Hindistan'ın Maharaştra eyaletindeki Nagpur bölgesinde patlayıcı ve insansız hava aracı üreten fabrikada patlama meydana patlamada ilk belirlemelere göre 9 kişi hayatını kaybetti, 3 kişi yaralandı.

-Voleybol FIVB Kadınlar Dünya Kulüpler Şampiyonası'nın final maçında iki Türk takımı, Eczacıbaşı Dynavit ile VakıfBank karşı karşıya geldi. Çin'in Hangzhou kentindeki Dragon Spor Merkezi'nde oynanan maçı 3-2 kazanan Eczacıbaşı şampiyon oldu.

18-Arjantin'in Atlantik kıyısını etkisi altına alan şiddetli fırtına yetkilileri alarma geçirdi. 13 kişinin hayatını kaybetti. Park halindeki uçakların savrulduğu ve binaların çatılarının uçtuğu kaydedildi.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, FETÖ kamu mahrem yapılanmasına yönelik soruşturmada 19 şüpheli hakkında gözaltı kararı verdi.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın destekleriyle 4. kez düzenlenen Esenler Film Festivali'nin açılışı gerçekleştirildi. Festivalde, Filistinli yönetmen Mai Masri'ye onur ödülü takdim edildi.

-Adana Büyükşehir Belediyesi'ne sabah saatlerinde operasyon yapıldı. Aralarında Büyükşehir Belediyesi Başkanı'nın danışmanlarından birinin de olduğu 10

kişi gözaltına alındı.

-Batı Afrika ülkesi Gine'de, ülkenin tek petrol terminali patladı. Yaşanan patlamada 14 kişi hayatını kaybetti. 84 kişinin yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın davetiyle Macaristan'a gitti. Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Orban'ın görüşmelerinde iki ülke arasındaki iş birliğinin daha da derinleştirilmesi için atılabilecek adımlar ele alınacak.

-Sırbistan'da düzenlenen erken seçimlerde iktidardaki Sırbistan İlerleme Partisi sandıktan birinci çıktı. Cumhurbaşkanı Aleksender Vucic zaferini ilan ederek, "Bu mutlak bir zafer ve beni mutlu ediyor" dedi.

-İsrail'in Gazze'de soykırıma varan saldırılarına tepki gösteren şairlerin başlattığı 'Gazze Şiir Nöbeti', 17 Aralık'ta Üsküdar'da gerçekleşti. Nöbette, Adem Turan, Faysal Soysal, Ali Ural, Hüseyin Akın, Nur Alan, Betül Aksakal, Badrawy Ali gibi şair ve yazarlar kendi şiirlerinin yanı sıra İsmet Özel, Sezai Karakoç, Turan Koç, Mahmud Derviş gibi şairlerden zulme karşı şiirler okudu.

- Hürriyet Gazetesi Sorumlu Müdürü Hasan Kılıç İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Gazeteci Bilal Çetin, İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

19-Çin'in kuzeybatısındaki Gansu eyaletinde meydana gelen 6,2 şiddetindeki depremde can kaybı artıyor. Depremin ardından Gansu eyaletinde 113, komşu Çinghay eyaletinde 14 kişi hayatını kaybetti. Öte yandan su ve elektrik şebekeleri, ulaştırma altyapısı ve iletişim ağlarının büyük zarar gördüğü belirtildi**.**

-Gazetemizin kurucusu adına düzenlenen Yunus Nadi Ödülleri'nde 2023 yılının kazananlarına, ödülleri gazetemizin İstanbul Şişli'deki merkezinde törenle verildi.

-Balıkesir'de özel bir firmaya ait ve tepe lambaları yanmış vaziyette seyreden ambulanstan 9 kilo 14 gram uyuşturucu, ruhsatsız silah ve 2 şarjör ele geçirildi. 3 kişi gözaltına alındı.

- PTT'nin 'Cumhuriyet'in 100. Yılına Mektuplar' kampanyası kapsamında 21 yıl önce yazılan mektuplar arasında uzay mühendisi İpek Kışlalı'nın Nobel ödüllü Aziz Sancar'a yazdığı mektup teslim edildi.

-Muğla ili ve başta Bodrum yaklaşık 30 yıldır önemli kazılarda imzası olan Prof. Dr. Adnan Diler İstanbul'da hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 2'si kırmızı bülten, 1'i difüzyon mesajı ile aranan 3 organize suç örgütü elebaşının Alanya ve İstanbul'da düzenlenen Kafes-21 Operasyonlarıyla yakalandığını açıkladı.

-İstanbul Çatalca'da meydana gelen trafik kazasında aynı araçta bulunan 3 pilottan ikisi hayatını kaybederken, diğer pilot ise yaralı olarak hastaneye kaldırıldı.

20-Kırgızistan Meclisi'nde, ülke bayrağında değişiklik öngören tasarı kabul edilerek yasalaştı.

-63 ilde "KAFES-22" operasyonu: 302 şüpheli yakalandı.

- İstanbul'da "usulsüz çürük raporu" operasyonunda 11 zanlı yakalandı. Adreslerdeki aramalarda çok sayıda hastane evrakı ve askerlik şubelerinden alınan belge ele geçirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Kültür Sanat Büyük Ödülleri Töreni öncesinde, ödül sahipleri ve vekaleten ödül alacak kişilerle makamında bir araya geldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, basına kapalı

gerçekleşen kabulde, ödül sahipleri ile sohbet etti.

-Milli Savunma Bakanlığı, Atatürk'ün fotoğrafını takmayı reddeden bir grup teğmenle gündemde olan Tuzla Piyâde Okul Komutanlığı'nda yaşanan olaylara ilişkin ''Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) Disiplin Kanunu'nun 29. Maddesindeki hüküm uyarınca, olaya sebebiyet veren personel hakkında geçici görevden uzaklaştırma kararı alınmıştır.'' açıklamasında bulundu.

-1994 yılındaki Ruanda soykırımından suçlu bulunan doktor 24 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Munyemana, soykırım, insanlık suçu ve bu suçları organize etmekken suçlu bulundu.

-Kuveyt'in yeni Emiri Şeyh Meşal el-Ahmed el-Cabir es-Sabah, parlamento önünde resmen yemin etti. Açılış konuşmasında Şeyh Meşal, ülkeyi ve halkını koruma, anayasal ilkelere bağlı kalma ve yolsuzlukla mücadele sözü verdi.

-TBMM'de düzenlediği basın toplantısında konuşan HÜDA PAR Sözcüsü Serkan Ramanlı, Şeyh Sait'in bir İslam kahramanı olduğunu savunarak Peygamberin soyundan geldiğini ileri sürdü. Ramanlı, "Şeyh Said'in asaletinin zekâtı bütün milletvekillerine yeter" dedi.

21-Hizbullah, İsrail'in kuzey bölgelerini hedef aldığını duyurdu. İsrail'in sivillere yönelik saldırılarına asla müsamaha gösterilemeyeceklerini belirten Hizbullah, "Aynı şekilde cevap verilecek" dedi

–Türkiye'nin en zeki şehirlerinin belirlendiği listede birinci sıraya öğrenci şehri olmasıyla bilinen Eskişehir oldu. Eskişehir, 105.20 IQ ortalamasına sahip olurken, onu 104.91 IQ ortalamasıyla Ankara takip etti.

- İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Toros, İstanbul'da son günlerde görülen yoğun sis ve pusun hava kalitesini olumsuz etkilediğini söyledi. "Londra'da binlerce insan hayatını kaybetti" diyen Toros, kirliliğin oluştuğu yerlerde 'maske' takılması uyarısında bulundu.

-Dünya Sağlık Örgütü Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Al Ahli Arab (Baptist) Hastanesi'nde elektrik, yakıt, su, gıda ve tıbbi malzemelerin tamamen tükendiğini açıkladı. Ghebreyesus açıklamasında, uzman doktor eksikliği nedeniyle ameliyatların durduğunu belirtirken, bölgede minimum düzeyde faaliyet gösteren hastane sayısının 4 olduğunu aktardı.

- Çin'in kuzeydoğusundaki Heilongjiang eyaletindeki bir kömür madeninde kaza meydana geldi. Yetkililer kazada 12 kişinin hayatını kaybettiğini, 13 kişinin ise yaralandığını söyledi.

-Zeytinburnu Belediyesi'nin İsrail'in Filistin'i adım adım işgalini 1800'lerden bugüne uzanan tarihi kayıtlarla belgelediği "İnsanlığın Evrensel Yıkımı-Filistin Mücadelesi" sergisi sanatseverlerle buluştu.

-MSB'den Tuzla Piyâde Okulu'nda kursiyer teğmenler arasında "Atatürk fotoğrafı takmama" nedeniyle gündeme olan tartışmayla ilgili açıklama geldi. Açıklamada ''Disipline aykırı hiçbir olaya müsamaha yoktur. Olaya sebebiyet verenler uzaklaştırıldı. Sıralı amirlerin görev yeri değiştirildi.'' ifadeleri kullanıldı.

- Refah Partisi eski İstanbul İl Başkanı Ali Yılmaz Örnek hayatını kaybetti.

-İngiliz ve Amerikan üniversitelerinin ortak çalışması, 3 bin yıllık Mezopotamya tuğlaları Dünya'nın manyetik alanına dair gerçeği ortaya çıkardı. Araştırmacılar, tuğlalardaki demir oksitin Dünya'nın

manyetik alanına dair bir "kayıt cihazı" işlevini gördüğünü söyledi.

-Çekya'nın başkenti Prag'ta bulunan Charles Üniversitesi Felsefe Fakültesi'ne düzenlenen silahlı saldırıda, 15 kişi hayatını kaybetti, 9'u ağır olmak üzere 25 kişi de yaralandı.

22-"Azerbaycan-Türkiye Yatırım Forumu" sürekli hale getirilecek. Türkiye-Azerbaycan İş Adamları ve Sanayicileri Birliği (TÜİB) Başkanı Hüseyin Büyükfırat, "Türk dünyasını birleştiren bir sürece giriyoruz" dedi.

-Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) 1. Dairesinin, 2023 yılı adli ve idari yargıda mazerete dayalı güz kararnamesi kapsamında, 506 hakim ve savcının görev yeri değişti.

-Yıldız Holding'in İslam Eserleri koleksiyonundan seçilen hat eserlerinin yer aldığı "Konuşan Yazılar" sergisi, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle Edirne'de Deveci Han Kültür Merkezi'nde sanatseverlerle buluştu.

-Orta Afrika Cumhuriyeti'nin kuzeybatısındaki Ngaoundaye şehrinde kimliği belirsiz silahlı kişilerin saldırısında 22 kişi hayatını kaybetti.

-Mersin'de uluslararası uyuşturucu ticareti şüphelisi Zafer Ramadan operasyonla yakalandı.

23-Filistin Esirler Cemiyeti, İsrail'in Negev Cezaevi'nde tutulan eski Filistin Meclis Başkanı Aziz Duveyk'in ciddi sağlık sorunları yaşadığını bildirdi.

-Nijer'de 26 Temmuz'da askerin yönetime el koyması sonrasında Fransa ile başlayan gerilim sonucu, dün itibarıyla Fransa ülkedeki tüm askerlerini çekti ve Niamey Büyükelçiliğini kapattı.

-ABD'deki New York Polis Departmanı'nda (NYPD) görevli İdris Güven, 3'üncü sınıf emniyet müdürü rütbesine getirilerek NYPD'de şimdiye kadar bu rütbeye getirilen ilk Türkiyeli polis memuru oldu.

-Kuzey Irak'ta devam eden Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde terör örgütü PKK ile çıkan çatışmada 6 asker şehit oldu.

-Geçtiğimiz yıllarda kara para aklama ve terör nedeniyle Nijerya'da kullanımı yasaklanan kripto paralara Nijerya Merkez Bankası tarafından yeniden izin verildi.

-Hürriyet Gazetesi'nin İstihbarat Servisi Şefi Mehmet Ali Yula hayatını kaybetti.

24-Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza ekiplerince, kaçak yollarla Türkiye'ye getirildiği belirlenen ve toplam güncel piyasa değeri 187 milyon lira olan yabancı plakalı 15 lüks otomobil ele geçirildi. İstanbul Marmara Eğitim Vakfı (İMEV) ev sahipliğinde düzenlenen 8. Roman Kahramanları

-İstanbul Edebiyat Festivali'nde katılımcılar beğendikleri romanların kahramanları canlandırdı.

-İran'ın başkenti Tahran'da, yaklaşık 50 ülkeden temsilcinin katılımıyla Uluslararası Filistin Konferansı gerçekleştirildi. İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin açılış konuşmasını yaptığı konferansta, aralarında Türkiye, Pakistan, Katar, Bosna Hersek, Kırgızistan, Afganistan, Umman, Suudi Arabistan, Malezya, Çin ve Rusya'nın da olduğu yaklaşık 50 ülkeden katılımcı hazır bulundu. Konferansa, Türkiye'yi temsilen Dışişleri Bakan Yardımcısı Ahmet Yıldız, Tahran Büyükelçisi Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç katıldı.

-Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği'nin (ESKADER) düzenlediği Kültür Sanat Ödülleri' bugün sahiplerini buldu. 2022 yılı için 24 dalda 27 kişi ve kuruma ödül verildi.

-Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Kilit bölgesinde 12 askerimizin şehit

edilmesinin ardından gece boyunca Hava Kuvvetleri Harekât Merkezinden operasyonları yöneten Milli Savunma Bakanı Güler, TSK komuta kademesi ile Irak sınırına gitti.

25-Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Atlı Polis Grup Amirliği bünyesindeki "atlı polisler" halkın yoğun olarak bulunduğu caddelerde, parklarda, mitinglerde, spor müsabakalarında ve toplumsal olaylarda görev alacaklar.

- Çin'in başkenti Pekin'de 1951 yılından bu yana en soğuk aralık ayının yaşamasıyla rekor kırıldı. Kentte aralık ayında sıcaklıkların sıfırın altında seyrettiği ifade edilirken, yerel medya kentte sıcaklığın ilk olarak 11 Aralık'ta sıfırın altına düştüğünü ve 300 saat boyunca da sıfırın altında kaldığını belirtti.

- Irak'ın başkenti Bağdat'ta geçirdiği rahatsızlık nedeniyle hastaneye kaldırılan ve hayatını kaybeden yaşlı bir dilencinin ardında, beklenmedik bir milyoner gerçeği ortaya çıktı. Dilencinin iki kardeşi, ablanın kimliğini almak amacıyla gittikleri evde şok edici bir manzarayla karşılaştılar. Ablalarına ait olduğunu düşündükleri poşetler, içinde milyonlarca Irak dinarı ve altın barındırıyordu.

-Muğla'da, sahile vuran minik bedeniyle göçmenlerin yaşadığı dramın sembolü haline gelen Aylan bebeğin hayatını konu alan "Aylan Bebek" filmi, Uluslararası Paris Bridge of Peace Film Festivali'nde 121 filmle yarışarak "Paris Uluslararası Golden Dove- Altın Güvercin" ödülünü aldı.

-Umay Ana Türk Dünyası Kadınlar Birliği'nin verdiği "Cumhuriyetin 100. Yılında Türk Dünyası'nın Umay Anaları Ödülleri" sahiplerini buldu. İstanbul'da düzenlenen törende Kırım Tatar Kadınlar Birliği Başkanı Safinar Cemileva Kırımlıoğlu'a takdim edilirken, gecede Neşe Sarısoy Karatay, Jamala, Azerin, Aspay Cebeci Sener, Neval Konuk Halaçoğlu, Zebuniso Kamalova gibi birçok isme ödül takdim edildi.

-Kahire Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı dolayısıyla "Sultan II. Abdülhamid'in Yıldız Sarayı Fotoğraf Koleksiyonu"nda Mısır Albümleri' konulu konferans ve sergi düzenledi.

-Yunan fantezi müziğinin başarılı şarkıcısı Vasilis Karras, koronavirüs nedeniyle tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Sabiha Gökçen Havalimanı 2. Pist Açılış Töreni'ne katıldı. "Terör baronları bizi yolumuzdan çeviremez" diyen Erdoğan, "Her kim kalleşlerin eylemlerini kendine siper ederek birliğimize dirliğimize beraberliğimize saldırıyorlar terörün amaçlarına teslim ediyor demektir.

-The Chicks'in grubunun kurucu üyelerinden müzisyen Laura Lynch, 64 yaşında hayatını kaybetti.

-Çin'in Gansu eyaletinde meydana gelen 6,2 şiddetindeki depremde 111 kişi yaşamını yitirdi, 220 kişi yaralandı.

-Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) İstanbul Şubesi tarafından 15. kez düzenlenen "İstanbul Edebiyat Festivali", başladı. Sultanahmet Kızlarağası Medresesi'nde gerçekleştirilen festivalin açılış töreninde TYB Kurucu ve Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, bu yıl "Filistin" temalı bir edebiyat festivalinin yapılmasının güzel bir başlangıç olduğunu belirterek, Filistin konusunun kültür, sanat ve sinema gibi her alanda yaygınlaştırılması gerektiğini söyledi. Doğan, konuşmasında Gazze'de yaşananları Çanakkale'ye benzeterek, "Eğer Çanakkale şehitleri olmasaydı, Çanakkale hafızamızda bu kadar canlı kalmayacaktı. Tabii biliyoruz ki Çanakkale'yle ilgili kütüphane dolusu

eser var. Bunların içinde şiirler, edebi metinler, incelemeler var. Ama Akif'in (Mehmet Akif Ersoy) mısraları Çanakkale'nin ruhunu zihnimizde diri duruyor." dedi.

26- Eski Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan Ankara'ya tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti .

-Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan, Kuzey Irak'taki 12 şehit için 7 günlük yas kararı aldı. Özcan, belediye sınırları içerisinde her türlü eğlencenin yasaklandığını duyurdu. Böylelikle yılbaşı gecesi yapılması planlanan Emircan İğrek konseri de iptal oldu.

-Kırgız yazar, diplomat ve devlet adamı Cengiz Aytmatov, doğumunun 95. yılında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen etkinlikle anıldı.

- Afyonkarahisar Belediyesi, 12 askerin şehit olması nedeniyle düzenlenecek tüm canlı müzik ve benzeri etkinlikleri iptal etti.

-2024 yılı bütçesi Meclis'te yapılan oylama sonucu 317 milletvekilinin oyuyla kabul edildi.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca, terör örgütü PKK/KCK'ya yönelik soruşturmada 20 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Yargıtay 7. Ceza Dairesi, evde olmayan kişinin tebligatını teslim alan muhtarın, tebligatı ilgili kişiye teslim etmemesi nedeniyle adli para cezasına çarptırılmasını, "muhtarların tebligatı götürmekle yükümlü olmadığı" gerekçesiyle bozdu. Muhtarların kendilerine teslim edilen tebligatı sadece muhafaza etmekle mükellef olduklarına işaret edilen kararda, ilgiliye götürüp verme yükümlülüklerinin bulunmadığı bildirildi.

- İsveç'in NATO'ya katılım protokolünün onaylanmasına ilişkin kanun teklifi Meclis Dışişleri Komisyonu tarafından kabul edildi. Teklife AK Parti, MHP ve CHP evet oyu verirken, İYİ Parti ve Saadet Partisi hayır oyu verdi.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yeni başkanı Vahap Munyar oldu.

27-Almanya'da 50 yılı aşkın süredir milletvekili olan Wolfgang Schäuble hayatını kaybetti. Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) partili Schäuble, Almanya eski Başbakanı Angela Merkel döneminde federal maliye bakanlığı ve federal meclis başkanlığı görevlerini üstlenmişti.

-Oscar ödülü kazanan 2019 Güney Kore yapımı 'Parazit' filminin 48 yaşındaki oyuncusu Lee Sun-kyun'un aracında ölü bulunduğu bildirildi.

- Modern Avrupa Birliği'nin mimarı olarak görülen eski Avrupa Komisyonu Başkanı Jacques Delors 98 yaşında hayatını kaybetti.

- Dünya Ülkede büyük felaket! Sel ve toprak kayması: En az 60 ölü

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde meydana gelen sel ve toprak kaymasında en az 60 kişi hayatını kaybetti.

27Aralık 2023 Çarşamba

Anma Programı: Yer*: Tacettin Dergâhı*- Mehmet Akif 150 yaşında Bilgi Şöleni

Yer: Hacettepe-Üniversitesi /Tıp Fakültesi

Açılık Konuşmaları. Prof. Dr. Cahit Güran/Hacettepe Üniversitesi Rektörü. Prof. Dr. Musa Kazın Arıcan/Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü.

Açılış Dersi/ D. Mehmet Doğan/Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı: Mehmet Akif' de 20.Asılda Anlam Kaymasına Uğrayan Kavramlar/Irk, Millet, Ümmet.

1.Oturum: Oturum Başkanı: Prof. Dr. Osman Horata. Konuşmacılar: Dr. Necmettin Tirunay/ "Türkiye'de Netice Vermeyen İstiklal Marşı Yarılmaları"

Prof. Dr. Fazıl Gökçek/Ege Üniversitesi. "Günlük Dilin Şiire Aktarılması ve Mehmet Akif" Prof. Dr. Rıdvan Canım/ Trakya Üniversitesi " Mehmet Akif'in Düşünce Dünyası"

2.Oturum: *Oturum Başkanı*: Prof. Dr. Caner Arabacı: Konuşmacılar: Prof. Dr. Hasan Yücel Başdemir Ankara Üniversitesi" Mehmet Akif'in Hürriyet Şiirinde İkinci Meşrutiyete Bakışı" Mustafa Özçelik" Safahat'ta Süleyman Çelebi ve Mevlid" "Prof. Dr. Selami Şimşek "Mehmed Âkif'in Sanat Dünyasında Mevlevî Şâirler"

3. Oturum Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abide Doğan. Konuşmacılar: Prof. Dr. Zeki Taştan "Türk Millî Marşlarında Vatan Kavramı" " Prof. Dr. Dursun Ali Tökel, "Mehmed Âkif ve Bir Eğitim Yöntemi Olarak Yabancılaştırma" Prof. Dr. Caner Arabacı " "Manda Karşısında Mehmed Âkif Duruşu"

28 Aralık 2023 Perşembe;

Yer:ASBÜ/Sezai Karakoç Solanı

4.Oturum, Oturum Başkanı: Doç. Dr. Muhammet Enes Kala: Konuşmacıları: Prof. Dr. Beyhan Kanter ""İdeolojik Söylemler Karşısında Mehmed Âkif" Prof. Dr. Ergün Yıldırım "Safahatı Sosyoloji Metni Olarak Anlamak" Prof. Dr. İdris Nebi Uysal "Mehmet Âkif'in Türkçesi: Kadim Medeniyetimizin Dili" Ercan Yıldırım "Cumhuriyet'in II. Yüzyılı: Âkif Çağı, İstiklâl Marşı Zamanı"

5.Oturum: ***Oturum Başkanı***: Prof. Dr. Ergün Yıldırım. Konuşmacılar: Prof. Dr. Turan Karataş "Ye'is Yok" Şiri Dolayımında Ümitsizliği İrdelemek", Doç. Dr. Muhammet Enes Kala "Ahlâk Âbidesi ve Müdâfi: Mehmed Âkif", Prof. Dr. Engin Yılmaz "Mehmet Âkif Hakkında Kullanılan Nitelemelerin Derlem Temelli Yaklaşımla Çözümlenmesi", Prof. Dr. Şahap Bulak da "Mehmed Âkif Ersoy'un Şiirlerinde Kullandığı Anlatım Teknikleri"

6.Oturum Oturum Başkanı: Doç. Dr. Taner Namlı : Konuşmacılar: Doç. Dr. Taner Namlı "Safahat'ta Edebî Atıflar ve Bağlamları", Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Yılmaz "Safahat'taki "Bülbül" Mazmununun Klasik Türk Şiirine Uygunluğu Meselesi", Doç. Dr. Musa Balcı "Mehmet Âkif, Şirazlı Sadî'nin Gazellerinden Etkilendi mi?", Dr. Nazif Öztürk de "Mehmed Âkif'in Doğum Yeri Hakkında Genellemeden Kaynaklanan Müphemiyet"

7.Oturum. Oturum Başkanı: Doç. Dr. Musa Balcı: Konuşmacılar: M. Önal Mengüşoğlu "Yeniden İslamlaşmada Âkif'in Rolü", Dr. Seda Artuç Bekteş "Koca Âkif'in Gölgeler Adlı Eserine Değerler Eğitimi ve Millî Kimliğin İnşası Açısından Bir Bakış", Mustafa Sarı "Özgürlük Manifestosu Olarak İstiklal Marşı", Hatice Erdem "Edebiyat ve Hakikatin Kesişimi: Mehmet Âkif Ersoy'un Edebiyat Sosyolojisini Keşfetmek" .

8.Oturum.Anadolu Mektebi Öğrenci Paneli

Oturum Başkanı: Enes Usanmaz : Konuşmacıları: Elif Balcı "Mehmet Âkif Ersoy'un Dili", Rumeysa İrmak "Ahlâk Sancağı Mehmet Âkif Ersoy", İrem Nur Değmiş "Mehmet Âkif Ersoy ve Gençlik", Naciye İnci "İstiklâl Marşı'nda Milliyet ve Hürriyet Tasavvuru"

28-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, (FETÖ) ile irtibatlı ve iltisaklı olduğu tespit edilen 445 aktif emniyet mensubunun açığa alındığını bildirdi.

-Diyarbakır'ın Lice ve Kulp ilçesinde jandarma timleri tarafından yürütülen operasyonda, 2 sığınakta yaşam malzemeleri, 451 kilo toz, 1 kilo kubar esrar ele geçirildi, 1 şüpheli gözaltına alındı.

-Hakkâri 17. Dönem Milletvekili Lezgin Önal Ankara'da hayatını kaybetti.

-Kuzey Marmara Otoyolu'nun Sakarya mevkisinde 7 aracın karıştığı kazada 11 kişi öldü, 60 kişi yaralandı.

-Ressam Prof. Dr. Ramiz Aydın hayatını kaybetti.

29-Şanlıurfa'da göçmen kaçakçılığı yaptığı tespit edilen 9 şüpheli tutuklandı.

-Pakistan'da geçici hükûmetin Başbakanı Anvarul Hak Kakar, 'Filistin halkıyla dayanışma' gerekçesiyle ülkede her türlü yeni yıl kutlamalarını yasakladı.

-İran'da İsrail istihbarat servisi Mossad'ın yönlendirmesiyle ulusal güvenliğe karşı geniş kapsamlı sabotaj eylemleri gerçekleştirmek suçlamasıyla yargılandıkları davada idama mahkûm edilen 4 kişinin cezası infaz edildi.

-İzmir'de emniyet güçleri tarafından başlatılan geniş çaplı denetimlerde 3,7 ton etil alkol ele geçirildi. Yapılan denetim sonucunda 107 şüpheli hakkında adli ve idari işlem yapıldı.

-Rusya'nın Ukrayna'ya 158 füze ve insansız hava aracı (İHA) ile gerçekleştirdiği saldırılardan dolayı 12 kişi hayatını kaybetti. 76 kişi yaralandı.

-İsrail'in bombardıman altında tuttuğu Gazze'ye destek amacıyla Yemen'de yüzbinlerce kişinin katılımıyla gerçekleşen devasa yürüyüş göz kamaştırdı. Başkent Sana'da ve ülkenin çeşitli kentlerinde "ABD bizi durduramayacak" ve "Sizinle beraber zafere kadar" sloganıyla düzenlenen gösterilerde, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırıları protesto edildi. Filistin ve Yemen bayrakları taşıyan göstericiler, Gazze'ye destek mesajları verdi. -Glock tabancalarının mucidi Avusturyalı mühendis Gaston Glock, hayatını kaybetti.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Üyesi, 2011 Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü ve Sürekli Basın Kartı sahibi Talay Erker hayatını kaybetti.

30-İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 37 ilde DEAŞ terör örgütüne yönelik eş zamanlı olarak düzenlenen "Kahramanlar-38" Operasyonlarında 189 şahsın yakalandığını duyurdu.

-Türk futbolu ve Galatasaray'ın efsanelerinden Fatih Terim, komşu ülke Yunanistan'ın Panathinaikos ekibine 1,5 yıllık imzayı attı. Deneyimli çalıştırıcı, kulübün düzenlediği imza töreninde Yeşil-Beyazlı ekibin 14 yıllık şampiyonluk hasretinin farkında olduğunu ve buna son vereceğini söyledi. Terim'in sözlerinden öne çıkanlar şöyle: "Şampiyonluk konusunda tecrübeliyim. Türkiye'de şampiyon olmadığım yıl çok azdır. Buraya da meydan okumaya; yeni bir hikâye yazmaya geldim. -Cumhuriyet tarihinin en büyük içki operasyonu Antalya'da gerçekleşti. Cumhuriyet tarihinde ülke genelinde tek seferde ele geçirilen en yüksek miktar olduğu belirtilen operasyon kapsamında 6 şüpheli gözaltına alındı.

-İsrail ordusu, şiddetli saldırılarını sürdürdüğü Gazze Şeridi'nde 84 günde, 106 Filistinli gazeteciyi öldürdü. Gazze'deki hükûmetin Medya Ofisi'nden yapılan açıklamada, İsrail ordusunun Gazze Şeridi'nin orta kesimindeki En-Nusayrat Mülteci Kampına düzenlediği saldırıda bir gazetecinin daha öldüğü belirtildi.

-Galatasaray ile Fenerbahçe arasında Suudi Arabistan'ın başkenti Riyâd'da oynanması planlanan Süper Kupa finalinin iptal olmasına neden olan olaylar hakkında T.C. İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi'nden açıklama geldi. Açıklamada, "Suudi yetkililer, Atatürk baskılı tişörtlerle ilgili kulüplerin son dakika talebini protokole eklemeyi kabul etmedi" denildi. -Ankara'da, Suudi Arabistan Büyükelçiliği'nin bulunduğu sokak, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından

Türk bayrakları ve Atatürk posterleri ile donatıldı.

-İsrail'e 'soykırım davası' açan ilk ülke oldu. Güney Afrika Cumhuriyeti, İsrail'in 7 Ekim'den bu yana Gazze'de işlediği fiillerle 1948 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni ihlal ettiği gerekçesiyle Uluslararası Adalet Divanında (ICJ) dava açarak geçici tedbir kararı alınmasını talep etti.

-Orta Amerika ülkesi Meksika'da üç saldırgan ülkenin kuzeyindeki bir partiye silahlı saldırı düzenledi. Saldırıda altı kişi hayatını kaybetti, 26 kişi yaralandı.

31-Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan Gönüllerde Birlik Vakfı'nca 4. Muhsin Yazıcıoğlu Ödülleri'ne layık görüldü.

–Devlet Bahçeli Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı: Hayatın her alanına provokasyon yatırımı yapan, milli ve manevi hassasiyetlerimizi kanatmak pahasına kaşıyan, bilhassa Türk sporunu kirli amaç ve arzularına alet etmek için sürekli faal halde bulunan kim ya da kimler varsa, bu kapsamda hangi çevreler hamle üstüne hamle peşinde koşuyorsa, bilinmesini özellikle isterim ki, alayının karşısında sapasağlam durmaya 2024 yılında da azimle devam edeceğiz.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı ile Necip Fazıl Kısakürek'in manevi ve kültürel mirasını yaşatmak amacıyla verilen "2023 Necip Fazıl Ödülleri", Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen törende takdim edildi.

-Irak'ta Türk diplomat Osman Köse'nin şehit edildiği eylemin faillerinden terör örgütü PKK'lı Renal Derik kod adlı Cemil Akar, MİT ve TSK'nın Irak'ın kuzeyine yönelik gerçekleştirdiği ortak hava harekâtında etkisiz hale getirildi.

- Dünyaca ünlü İngiliz aktör Tam Wilkinson ailesi ile birlikte evde olduğu sırada hayatını kaybetti.

-İran'da hava kirliliği bir yılda 27 binden fazla kişinin ölümüne neden oldu. Tahran Çevre ve Şehircilik Hizmetleri Komisyonu Başkanı Mehdi Pirhadi, bu artışın sürmesi halinde ülkenin 8 yıl süren İran-Irak Savaşı'ndan fazla kayıp vereceğini kaydetti.

-Belgeselleri ile Emmy ile BAFTA da dâhil olmak üzere çok sayıda ödül kazanan gazeteci ve belgesel yapımcısı John Pilger, 84 yaşında hayatını kaybetti.

-İsrail'in bugün Gazze Şeridi'nin merkezindeki Maghazi Mülteci Kampı'na düzenlediği saldırılarda eski Filistin Vakıflar ve Din İşleri Bakanı Şeyh Yusuf Salama hayatını kaybetti.

kayıplarımız

İbrahim Ulvi Yavuz

2023/KAYIPLAR

İbrahim Ulvi Yavuz

Sadun Aksüt: Tambur sanatçı. 1932 yılında Amasya'nın Merzifon İlçesi'nde doğdu. İstanbul Belediye Konservatuvarı, İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneği ve Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde musiki dersleri aldı. Dönemin büyük hocaları Şefik Gürmeriç, Kemal Gürses, Hüseyin Sadeddin Arel, Dr. Suphi Ezgi, Laika Karabey ve Emin Ongan'dan faydalandı. Başta Münir Nurettin Selçuk olmak üzere dönemin önemli solistlerine tamburu ile eşlik etti. 1966-1967 yılları arasında İstanbul Belediye Konservatuvarı Türk Musikisi İcra Heyeti'ne tamburi olarak girdi. 1975 yılında İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'na öğretim görevlisi olarak atandı ve tambur hocalığı yaptı. TRT Türk Sanat Musikisi Repertuvar Kurulu Üyeliği görevini de üstlendi. Yahya Kemal Beyatlı, Faruk Nafiz Çamlıbel, Mustafa Nafiz Irmak, Ahmet Muhip Dranas, Necip Fazıl Kısakürek, Ümit Yaşar Oğuzcan gibi efsane şairlerin şiirlerini besteledi. Arşivini, İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi'ne bağışladı. ***Albümleri***: Sisli Bir Eylül Gecesi (2004) ***Kitapları***: Türkiye'de ilk yayınlanan Tambur Metodu olan, Tambur Metodu, 500 Yıllık Türk Musikisi Antolojisi, Güfteler, Müzisyen Osmanoğulları, Güfteler Hazinesi, Bahardan Hazana Esintiler (Şiirler), Alkışlarla Geçen Yıllar (Hatırat), Türk Musikisinin 100 Bestekârı, Dillerdeki Şarkılar (Güfteler), Şarkılarda İstanbul. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Taylan Sorgun: Gazeteci. 1938 de Elazığ'da doğdu. İstanbul Özel Gazetecilik Okulu'nu bitirdi. Gazeteciliğe İstanbul'da 1957 yılında Yeni Gazete' de başladı. İdare Meclisi Başkanlığı ve başyazarlık. Vatan gazetesinde çalıştı. 27 Mayıs hareketini ve "Yassıada tarihi duruşmalarını" izledi. Kim Dergisi haber kurulunda da görev aldı. 1964'te "gazeteci" Bedii Faik'in sahibi olduğu ve başyazarlığını Falih Rıfkı Atay'ın yaptığı Dünya gazetesinde haber müdürlüğü görev aldı. İttihat ve Terakki'nin hayatta olanlarıyla iki yıl süreyle görüşmeler yaparak bunları belgeleriyle kayda geçirdi. 1980'de muhabirlikten gelerek gazetesini kuran gazeteci Kemal Ilıcak'ın Tercüman gazetesinde, gazetenin genel yayın müdürü oldu. Tercüman gazetesinin yan yayını olan Yankı Dergisinde genel yayın yönetmenliği yaptı.1982 yılında Güneri Cıvaoğlu'yla birlikte Güneş gazetesi hareketine katıldı, ardından Tercüman gazetesine döndü. Ortadoğu gazetesinde iki dönem "genel yayın yönetmenliği ve yazarlık" görevlerini üstlendi. Türkiye Gazeteciler Sendikası'nda da yönetici olarak çalıştı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. ***Eserleri***: İmparatorluktan Cumhuriyet'e Üç Dönemin Galerisi (Fahrettin Altay Paşa Belgeseli), Devlet Kavgası/ İttihat ve Terakki'nin Bilinmeyen Yönleri, Mütareke Dönemi ve Bekirağa Bölüğü ve Eşir Şehrin Fedaileri. Kut'ül Amare Kahramanı Halil Paşa/Bitmeyen Savaş.

Yaşar Kaplan: Yazar ve tercüman. 1952 yılında Niğde /Kayırlı' da doğdu. İlköğrenimini köyünde, ortaöğrenimini Kayseri İmam Hatip Lisesi'nde tamamlandı. Ardından İngiliz Dili ve Edebiyatı ile Amerikan Dili ve Edebiyatı Tarihi bölümlerinde yükseköğrenim gördü. Diyanet İşleri Başkanlığı, İller Bankası, Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Mila Haber Ajansında yazı işleri müdürlüğü ve Devlet Planlama Teşkilatında tercümanlık görevlerinde bulundu. Dört ayrı eserinden dolayı yargılandı, Demokrasi Risalesi adlı deneme kitabı nedeniyle 3 yıla yakın cezaevinde kaldı. Cezaevinden çıktıktan sonra 2001 yılında Almanya'ya gidene kadar Akit gazetesinde köşe yazarlığı yaptı. İslamcı edebiyatın 1980'li yıllardaki ünlü isimlerinden birisi oldu. Hikâye, deneme ve eleştiri yazılarını kendi adı ve müstear imzalarla Edebiyat, kurucusu olduğu Aylık Dergi ve Meydan dergilerinde yayımladı. Yönettiği, kurucusu olduğu Aylık Dergi ile çok sayıda genç şair ve yazarın yetişmesine imkân sağladı. Aktüel konulara getirdiği yaklaşımlarla hikâyeciliğinin yanı sıra deneme ve eleştirileriyle de ilgi topladı. ***Eserleri: Hikâye***: Dönemeçler (1976, 2018), Birinci Kitap (1982), İkinci Kitap (1982), Sıfırüç Depremleri (1987), Canhıraş (1991). ***Deneme***: İnceleme: İzdüşüm (1983), Demokrasi Risalesi (1985), İran'a Nasıl Bakmalı (1986), Mücahide Mektuplar (1990), Açıl Susam Açıl (1990), Bir Şenliktir İnkılap (1992), Vatan Millet Sakarya Üstüne Düşülmüş Notlar (1993), Devrim ve Terbiye (1995), Kalem ve Kelepçe (1995), Hz. Ali (1998), Siyaset Bilinci (1998), Günümüz Yezidiliği (2013), Ademce, Düşüncenin Temel Dinamikleri. 2023 yılında Almanya'da vefat etti. Ankara Hacı Bayram Camisinde kılınan cenaze namazından sonra Taceddin Dergahı'nda toprağa verildi.

Yahya Baş: Eski İstanbul Güngören Belediye Başkanı ve Milletvekili .1952 yılında Trabzon' da doğdu. İlköğretimi Trabzon'da, lise eğitimini İstanbul İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. İDMMA Mimarlık Fakültesi (Yıldız Teknik Üniversitesi) ve Yüksek İslam Enstitüsü'nde eğitim gördü. 1994-2002 yılları arasında İstanbul Güngören İlçesi Belediye Başkanlığı yaptı. 2002-2007 yılları arasında ise 22. Dönem İstanbul Milletvekilliği görevlerinde bulundu. 2023 yılında İstanbul'da vefat etti.

Burhan Çaçan: Halk Müziği sanatçısı. 1960 tarihinde Ağrı'nın Eleşkirt ilçesinde doğdu. 1978 yılında TRT Erzurum Radyosunun açmış olduğu amatör sesler yarışmasını kazandı. Yarışmanın ardından önce Ankara'ya, ardından da İstanbul'a geldi. İlk albümünü 1981 yılında çıkardı. Sefa Geldin, İpek Mendil, Memik Oğlan, Ayaz Geceler, isimli albümleri ile müzik dünyasında yer edindi. Ağlama, Her Yer Karanlık, Ayaz Geceler ve Yağ Yağmur isimli Sinema filmlerinde rol aldı. 'İlahiler 99' ile 'Mevlüt Ve İlahiler' isminde iki tane ilahi albümü yaptı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Yalçın Yelence: Yapımcı. 1954 yılında Ankara'da doğdu. 1976'da Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo Televizyon bölümünden mezun oldu. 1977'den 1983'e kadar radyo skeçleri yazdı. TRT'nin ilk dış yapımı olan, "Bay Alkolü Takdimimdir" dizisinin senaryo yazarı oldu. "Perihan Abla", "Bizimkiler", "Yarı Şaka Yarı Ciddi" ve "Yazlıkçılar" gibi pek çok unutulmaz televizyon yapımına yönetmen, öykü ve senaryo yazarı olarak imza attı. "Kars'ın Solan Rengi: Molokanlar" belgeseli ile, 9. Altın Safran

Belgesel Film Yarışması'nda profesyonel dalda birincilik ödülü kazandı. Yönettiği eserler arasında "Babba", "Memleket Hikâyeleri: Eminem", "Memleket Hikâyeleri: Tabancanın Sapını Gülle Donatacağım", "Mavi Kolye", "Aşk Meydan Savaşı", "Kibar Ana", "Mihriban", "Duruşma", "Oğlum Adam Olacak" adlı dizi ve filmler de yer aldı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İsmet Solak: Gazeteci, yazar. 1943 yılında Kırklareli Kızılcıkdere Köyünde doğdu. Lise öğrenimini Kuleli Askerî Lisesi'nde tamamladıktan sonra Kara Harp Okulu'na girdi. Gazeteciliğe Kırklareli Atayolu Gazetesi'nde başlaydı. Harbiye'den ayrıldıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne bağlı Gazetecilik Enstitüsüne girdi. Bir süre Bülent Ecevit'in TBMM'de danışmanlığını yaptı. Kim dergisi, Akşam, ANKA Haber Ajansı, Milliyet'te çalıştı, Hürriyet ve Güneş gazetelerinde çeşitli görevlerde bulundu, köşe yazarlığı yaptı. Genel Müdür ve ajansın sahibi Müşerref Hekimoğlu'nun vefatı üzerine Ali Polat, Nazif Ekzen ve Şahin Mengü ile birlikte yeniden ANKA'ya döndü. 2023 yılında Kırklareli'nde hayatının kaybetti. ***Eseri***: İsmail Cem Dosyası (1975).

Hasan Kundakçı: *E*mekli Asker Eski Özel Harp Dairesi Başkanı.1937 yılında Afyonkarahisar'da doğdu. 1955'te Kuleli Askerî Lisesinden, 1957'de Kara Harp Okulundan piyâde asteğmen rütbesiyle mezun oldu. Piyâde Okulundaki sınıf eğitimini tamamladı. 1961-1962 yıllarında, 12. Kore Bölüğü'nde Takım Komutanlığı, 1965-1967 yıllarında Ağrı ve Tendürek Dağları'nda sınır bölük komutanlığı yaptı. 1979-1980 yıllarında Kıbrıs'ta 230. Piyâde Alayı Komutanlığı yaptı. 1984'te tuğgeneralliğe yükseldi. İki yıl 70. Mekânize Piyâde Tugayı komutanlığı ve Siirt'te Sıkıyönetim Komutan yardımcılığı görevini yürüttü. 1986 yılında Özel Harp Dairesi Başkanlığına atandı. 1970'li yıllarda Atina'da askerî ataşe olarak görev yaptı. 1993-95 yılları arasında Diyarbakır Jandarma Asayiş Bölge Komutanı olarak görev yapmıştır. 20 Mart 1995 tarihli PKK'ya ağır darbe vuran Cudi Dağı Operasyonu'nu yönetti. 1996'da görev süresi 1 yıl uzatıldı ve 1997 yılında emekli oldu. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. ***Eseri:*** Güneydoğuda Unutulmayanlar (2004)

Ümit Hassan Prof. Dr.: Akademisyen. 1943 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu oldu. Doktora derecesini de 1975 yılında bu okulda Kamu Hukuku ve Devlet Teorileri üzerine çalışmasıyla aldı. Ziraat Bankası'nda çalıştı. 1969 yılında SBF'de asistan olarak akademik hayata başladı. 1985 yılına kadar bu fakültede çalışan ve orada doçent oldu. Daha sonra ODTÜ'de görev yaptı. 1992 yılına kadar ODTÜ'de dersler verdikten sonra 1993 yılında Yakın Doğu Üniversitesine geçti. Bu kurumlarda, siyaset bilimi, sosyoloji, siyasal düşünceler tarihi, hukuk tarihi gibi alanlarda lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri verdi. 2001 yılından itibaren Yakın Doğu Üniversitesinin rektörlüğünü yaptı. 2023 yılında Lefkoşa hayatını kaybetti. Eserleri: "İlkel Toplum – Uygar Toplum İlişkisi Konusundaki Yaklaşımlara Bir Bakış", Prof. Aziz Köklü' nün Anısına Armağan, Siyasal Teori Üzerine Düşünceler, Osmanlı: Örgüt-İnanç-Davranış'tan Hukuk-İdeoloji' ye, Eski Türk Toplumu Üzerine İncelemeler.

Ali Yafie: Endonezyalı fakih ve dini lider. 1926'da Doğu Hint Adaları'nda doğdu. İlk eğitimini Devlet İlkokulu'nda aldıktan sonra yüksek öğrenimine Sengkang, Güney Sulawesi'deki Esadiye Medresesi'nde devam etti. 1947'de kurucuları arasında yer aldığı Parepare, Güney Sulawesi'deki Pondok Pesantren Darul Dakwah Al Irsyâd'ın yöneticisi ve Endonezya Müslüman Entelektüeller Derneği (ICMI) danışma kurulu üyeliğini yürütmüştür.1959'dan 1962 yılına kadar Ujung Pandang'ın dini mahkemelerinde hukukçu daha sonra 1962'den 1965 yılına kadar Doğu Endonezya Din Mahkemesi müfettişliği görevini yürüttü. Endonezya merkezli Dünya'nın en büyük İslami örgütü olan Nahdlatul Ulema'nın (NU) önde gelen isimlerinden birisi oldu. 1991'den 1992 yılına kadar geçici Baş Danışmanı olarak görev yaptı. Aynı zamanda 1990-2000 yılları arasında Endonezya Ulema Konseyinin Başkanı oldu. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Eyüp Ahmet Eskioğlu: Gazeteci. 1965 yılında Ankara'da doğdu. Meslek hayatına 1985 yılında Yeşilçam'da çeşitli film şirketlerinde yapım ve yönetmen yardımcılığı, tiyatro oyunculuğu ve metin yazarlığı ile başladı. Daha sonra 1989 ve 1994 yılları arasında TRT'de yaklaşık 300 bölüm boyunca çiftçi eğitim programlarında yapımcı, yönetmen ve metin yazarı olarak yer aldı. 1991 ve 1992'de Türkiye'deki tek işçi tiyatrosunun kurulumu, oyunculuğu ve yönetmenliğinde yaklaşık 250 oyun sergiledi. 1994-2001 arası TGRT'de idari görevinin yanısıra müzik eğlence, haber programı ve canlı yayın yönetmenliği gibi çeşitli alanlarda çalıştı. Ayrıca 1995-1998 arası Kanal 7'ye dışarıdan program yapımcılığı ve yönetmenliği desteği sağladı. Son olarak 2017 yılında TRT'de haber editörlüğü yapmıştı. Türkiye Yazarlar Birliği ve Gazeteciler Cemiyeti üyesi. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Sevim Canel: 1945 yılında Çankırı'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Fransız Filolojisi bölümünden mezun oldu. Mesleğe 1967 yılında TRT'de başladı. TRT İstanbul Radyosu'nda prodüktör olarak çalıştı. "Bir Gül Bahçesi" adlı çocuk öyküleri kitabı yayımlandı. Sürekli Basın Kartına sahip oldu. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Seyit Bahçıvan Prof. Dr.: Emekli öğretim üyesi.1952 yılında Konya Seydişehir' de doğdu. İlkokulu köyünde bitirdi. 1973 yılında İstanbul İmam Hatip Okulu'ndan, 1977 yılında da İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. 1975-1979 yılları arasında Şişli Müftülüğü' ne bağlı olarak İmam Hatiplik yaptı. 1979-1994 yılları arasında Mekke Ümmü'l-Kura Üniversitesi'nde Yüksek Lisans ve Doktora yaptı. 1995 yılında Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Arapça Öğretim Görevlisi olarak göreve başladı. 1997 yılından itibaren İslam Mezhepleri Tarihi Ana Bilim Dalında Öğretim Üyesi olarak çalışmıştır. 2013 yılında Profesör oldu. Arapça, İngilizce ve Farsça dillerini öğrendi. 2023 yılında Konya' da vefat etti.

Nadir Latif İslam: *Sakarya* eski Milletvekili (İstanbul Milletvekili Cihangir İslam'ın babası) Boşnak asılıdır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü mezun oldu. Etibank ve Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu'nda memurluk yaptı. Bir süre boyunca avukatlık yaptıktan sonra Adalet Partisi'nden 15'inci dönem Sakarya milletvekili olarak meclise girdi. TBMM'de Adalet

Komisyonu başkanlığı yaptı. Adapazarı'nda serbest avukat olarak çalıştı. Adapazarı belediye meclis üyeliği (1958-73) ve belediye başkan vekilliği (1963-68) yaptı. 12 Eylül 1980 sonrası MHP Davası avukatlığını yaptı. TRT Danışma Kurulu Üyeliği, Bosna-Hersekliler Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Başkanlığı, görevlerinde bulundu.2023 yılında Sakarya'da vefat etti. ***Eserleri***: Hürriyet'in Alfabesi (1959), Türkiye'de Gensoru ve Meclis Tahkikatı (1966), Muhtarın Kitabı Köy İdaresi (1968), Din Görevlisinin Hukuk Rehberi (1969), Hukuk Reformu ve Stratejisi Üzerinde Genel Görüşler (1972),Parlamento Konuşmaları (1980), Anayasada ve Uygulamada Başörtüsü (1994), Bir Demokles Kılıcı Laiklik (1995), Kırık Aynalar (şiirler), Gül İçin (denemeler), Anayasayı Birlikte Yapmak (2006)

Orhan Erdinç: Gazeteci. 1936'da Balıkesir'de doğdu. Özel Gazetecilik Okulu'nu bitirdi. Son Posta , Yeni Sabah, Cumhuriyet gazetelerinde muhabir, istihbarat şefi, sekreter ve yazı işleri müdürü olarak çalıştı. Kısa bir süre Gece Postası gazetesinde (1962) genel yayın müdürlüğü görevinde bulundu. Hürriyet gazetesinde köşe yazarı yaptı. Türk Haberler Ajansı'nda genel yayın müdürlüğü, Güneş Gazetesi'nde dizi yazılar ve araştırma müdürlüğü yaptı. 1960-1990 yılları arasında TGC'nin yayımladığı İstanbul Bayram Gazetesi'nde muhabir, istihbarat şefi, yazı işleri müdürü ve genel yayın müdürü olarak görev aldı. 1993'de Genel Yayın Danışmanı olarak Cumhuriyet Gazetesi'ne döndü. Cumhuriyet Vakfı Başkanlığı'na seçildi ve Cumhuriyet Gazetesi İmtiyaz Sahipliği 'ne getirildi. Aralarında haber, röportaj inceleme, dallarında olmak üzere 8 Gazetecilik Başarı Ödülü, Türk Dil Kurumu Basın Dil Ödülü (1976), İstanbul Tabip Odası Sağlık Ödülü (1995), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Basın Özgürlüğü Ödülü (1997) Türkiye Bilişim Vakfı Bilişim Medya Ödülü (1998), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü (2009), İ.Ü. İletişim Fakültesi 60.Yıl Onur Ödülü (2010) Çağdaş Gazeteciler Derneği Uğur Mumcu Yaşam Boyu Başarı Ödülü kazandı. Türkiye Gazeteciler Sendikası'nda Yönetim Kurulu üyeliği ve Genel Başkanlık yaptı. Başkan seçildi. İ.Ü. Basın Yayın Yüksek Okulu'nda (İletişim Fakültesi) Yüksek Lisans Düzeyinde (1983) "Türk Basınının Ortak Sorunları" ,Lisans düzeyinde, "Haber Toplama ve Yazma Tekniği" ile "Basın Ahlakı", İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesinde "Temel Gazetecilik" dersleri verdi. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Erdinç Çelikkol: Bestekâr ve ses sanatçısı, 1938 yılında Bursa'da doğru. 1983-2000 yılına kadar Bursa Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı' nda şef, genel sanat yönetmenliği ve müdürlük görevlerini bir arada yürüttü. Kültür Bakanlığı Bursa Klasik Türk Müziği Korosu şefliği görevinden emekli oldu. 1960 yılında beste çalışmalarına başlayan ve aralarında, 'Gel Gönlümü Yerden Yere Vurma Güzel Ne Olursun', 'Hatıralar' gibi çok sayıda eseri TRT repertuvarında yayınlandı. 2023 yılında Bursa' da hayatını kaybetti.

İsmail Tipi: Milletvekili. 1959 yılında İzmir'de doğdu. 12 yaşında Almanya'ya göç etti. Makine mühendisliği okuyup gazetecilik stajını tamamladıktan sonra Hürriyet Avrupa'da 17 yıl boyunca gazeteci olarak çalışmıştı. 1999'da Almanya Hristiyan Demokrat Birliği Partisi'ne (CDU) katıldı ve 2010'da Offenbach-Land II seçim

bölgesinden milletvekili seçildi. Entegrasyon politikası konusunda CDU parlamento grubunun sözcüsü oldu. 2023 yılında Almanya'da hayatını kaybetti.

Pervez Müşerref: Pakistanlı asker ve siyasetçi 1943 tarihinde Dehli'de doğdu. Pakistan Ulusal Savunma Koleji'nde okudu. İngiltere Kraliyet Savunma Bilimleri Koleji'nden mezun oldu.1964 yılında Pakistan Ordusu'na subay olarak katıldı. 1998'de, dönemin başbakanı Navaz Şerif tarafından orgeneralliğe terfi ettirildikten sonra ülke genelinde adını duyurdu. Kargil Savaşı'nın planlayıcısı ve stratejik saha komutanı oldu. Başbakan Şerif ile aylar süren bir çekişmeden sonra, 1999'da askerî darbe ile iktidara geldi. Başbakan'ı sıkı bir ev hapsinde tuttuktan sonra Pencap Eyaleti'nde bulunan Adiala Cezaevi'ne nakletti. 2008'de Dubai ve Londra'da kendi isteğiyle sürgün hayatı yaşamaya başladı. Mayıs 2013'te düzenlenecek genel seçimlerde aday olmak için Pakistan'a geri döndüyse de adaylığı mahkeme tarafından reddedildi. 2013 tarihinde tutuklanarak mahkeme huzuruna çıkarıldı. Yüksek Mahkemesi, Pakistan eski devlet başkanı Pervez Müşerref'i, yönetimi sırasında, ülkede iki defa anayasayı askıya aldığı gerekçesiyle siyasetten ömür boyu men edildi. 2023 yılında Dubai' de hayatını kaybetti.

Alaaddin Başar Prof. Dr.: Akademisyen, yazar. 1947 yılında Erzurum'da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Erzurum'da tamamladı. Yükseköğrenimini Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesinde bitirdi. 1970 yılında Asistan, 1974 yılında Doktor, 1978 yılında Doçent, 1988 yılında da Profesör oldu. Aynı fakülteden 2011 yılında emekliye ayrıldı. Din alanında birçok eser verdi. İslami çalışmalar yaptı. Video ve kitap formatında hazırlanan sorularla sözler isimli bir programın yapımcılığını sürdürdü. 2023 yılında Erzurum da vefat etti. ***Eserleri***: Yollar ve Yolcular, İnsan Niçin Sevilir, Sorularla Risale-i Nur Dersleri, Şeytan'ın Bir Oyunu Vesvese, Hülya'ya Mektuplar, Esma-i -Hüsna, Namaza Giden Yollar, Bir kader Sohbeti, Ölümün Güzel Yüzü, Nurdan Kelimeler, Sözler' de Dersler.

Ömer Faruk Bilgili: Hatay Müftüsü. 1967 yılında Kütahya Gediz'de doğdu. İlkokulu Altıntaş'ta tamamladı. Gediz İmam-Hatip Lisesi'nden 1985, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 1991 yılında mezun oldu. 1991'de Antalya Hacı Mehmet Gebizli Eğitim Merkezi'nde açılan Müftülük-Vaizlik kursunu başarıyla bitirerek, Artvin-Hopa Vaizi olarak atandı. 1995'te itibaren sırasıyla Artvin-Ardanuç ve Kayseri-Tomarza İlçe Müftülüğüne atandı. Hollanda Rotterdam Başkonsolosluğu çalışma bölgesi Huizen Selimiye Camii'nde İmam-Hatip olarak görev yaptı. Yurt dışı dönüşü 2003'te Muğla-Ula, 2008'de Fethiye, 2012'de Bahçelievler İlçe Müftülüğüne, 2018'de ise Tokat İl Müftülüğüne atandı. Tokat İl Müftüsü olarak görev yapmakta iken 2020 yılında Hatay İl Müftülüğü görevine getirildi. Arapça ve Flamanca (Hollanda) biliyor. Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından Hatay'da enkaz altında kalarak hayatını kaybatti.

Recep Şükrü Güngör Dr.: Yazar. 1971 de Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk

Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Millî Eğitim Bakanlığı bursuyla okudu. 1996 yılında öğretmenliğe başladı. K. Maraş, İstanbul, Sakarya, Batman'da edebiyat öğretmenliği yaptı. 2012'de Türk İslam Edebiyatı bilim dalında Senih-i Mevlevî'nin kayıp şiir defterini bulup onunla ilgili tez hazırlayarak Yüksek Lisansını tamamladı. 2017'de Türk İslam Edebiyatı bilim dalında Bağdatlı Hüseyin Murtaza Efendi'nin Tezkire-i Evliya-i Bağdat isimli eseri üzerine tez hazırlayarak doktor ünvanını aldı. Martı edebiyat seçkisi (1995-1998) ve Yitik Düşler (2001- 2004) dergilerini çıkaran kadro içinde yer aldı. Hikâyeleri Hece Öykü, Martı, İnsan Saati, Yitik Düşler, Sühan, Kaşgar, Yedi İklim, Türk Edebiyatı, İstanbul Bir Nokta gibi birçok dergide yayımlandı. Edebiyat hayatına K. Maraş'ta çıkarılan Tarihi Uzunoluk dergisinde yayınlanan "Münbit Şehir" adlı yazısıyla başladı. Yazarlık kurslarında "Öykü Yazma Teknikleri ve Bizim Öykümüz" konulu dersler verdi. Edebiyat Ne İşe Yarar konulu seminerler verdi. "Tavukçunun Ölümü" adlı öyküsüyle "Radyo Hayat 2005 Öykü Ödülü" nü kazandı**.**Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından enkaz altında kalarak hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Hikâye: Yüreğimin Mevsimi (2001), Hüsn ile Aşk (2003), Âdem ile Havva (2005), Yas Ayini (2005), Can Ağrısı (2007), Kayıp Ruhlar Kıraathanesi (2010), Memleket Meselesi (2012), Kayıp Kahramanlar (2017) ***Hatıra***: Evimizin Direği Babam (2013). ***Deneme***: Dağlar Hey (2014) ***Akademik Çalışmaları***: Senih-İ Mevlevi Yayınlanmamış El Yazması Şiirleri (2012), Nazmî-Zâde Hüseyin Murtazâ'nın Tezkire-i Evliyâ-i Bağdâd İsimli Eseri (2017).

Deniz Baykal Doç. Dr.: Cumhuriyet Halk Partisi 4. Genel Başkanı. 1938 yılında Antalya'da doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Doktorasını Siyasal Bilgiler Fakültesinde tamamladı. Amerika Birleşik Devletleri Colombia ve Berkeley üniversitelerinde 2 yıl süreyle doktora sonrası çalışmalarına devam etti. Siyasal Bilgiler Fakültesinde siyaset bilimi doçenti olarak öğretim üyeliği görevinde bulundu. Siyaset bilimi alanında kitap ve makaleleri yayımlandı. Sosyalist Enternasyonal Başkan Yardımcılığı, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığı görevlerinde bulundu. 15 (4), 16 (5), 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25 ve 26. dönemde Antalya Milletvekili seçildi. Türkiye- Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu Eş Başkanlığı, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubu Üyeliği, 37. Hükûmette Maliye Bakanlığı, 42. Hükûmette Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 52. Hükûmette Dışişleri Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı görevinde bulundu. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Türk Grubu Üyeliği yaptı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Ahmet Doğan İlbey: Yazar. 1954 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Üniversite mezunudur. 1976 yılında memuriyete başladı. Emekli oldu. Türkiye Yazarlar Birliği üyesidir ve bu teşkilâtın Kahramanmaraş şubesinin kuruluşunda yer aldı. Yazı hayatı 1980'li yıllarda Yeni Düşünce, Dolunay olmak üzere birçok kültür, edebiyat ve fikir dergilerinde başladı. 1990 yıllarda Gündüz Gazetesi'nde, 2010 yılından itibaren www.marasgundem.com.tr haber sitesinde, Habervaktim.com ve Türkiye Yazarlar Birliği Web sitesinde yazılar yazdı. Memurluk yaparken yazılarında "Ali İlbey" müstear ismini kullandı. 1998'de Altınoluk dergisinin açtığı yarışmada bir yazısı ile üçüncülük kazandı. ***Eserleri:*** Bir Hüzünbazın Tahrir Defteri, Bir Hüzünkârın Ömür Defteri,

Dil Kapısında Yazılanlar, Millet Üstüne Düşünceler, Aldatan Cumhuriyet, Kemalist Cumhuriyetin Zulümleri, Cumhuriyetin Karanlık Yılları, Müslüman Doğu'nun Derûnu ismini taşımaktadır. Gençlik yıllarından bu yana gazete, dergi ve internet sitelerinde güncel, aktüel ve edebi yazılar yazdı. TYB'nin 2020 yılının "Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları" ödül değerlendirmesinde Basın Fikir dalında ödüle layık görüldü. 2023 yılında Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından enkaz altında kalarak hayatını kaybetti.

Selçuk Yaşar: İş adamı, 1925 yılında Rodos Adası'nda doğdu. Orta ve lise tahsilini İstanbul'daki Fransız Saint Joseph Lisesi'nde yaptı.1948 yılında İzmir Ticari İlimler Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. 25'i aşkın şirket ve 3 vakıftan oluşan Yaşar Holding'in kurucusu ve onursal başkanı oldu. 1954 yılında Türkiye'de boya fabrikasını kurup, sonraki yıllarda öncülük ettiği birçok sanayi dalında yatırım yaptı. Türkiye'de özel sektör bira fabrikası, matbaa mürekkepleri üretimi fabrikası, UHT dayanıklı süt üretimi, özel sektör kompoze gübre fabrikası, sağlıklı su fabrikası, özel sektör entegre et tesisi, balık ve deniz ürünleri çiftliği, 1100 yataklı tatil beldesi gibi girişimleri oldu. Uzun yıllar Danimarka'nın İzmir Fahri Başkonsolosluğu görevini yürüttü. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı'nın kurucusu olup, İzmir Karşıyaka'da Selçuk Yaşar Alaybey İlköğretim Okulu'nu, Bayraklı'da Durmuş Yaşar İlköğretim Okulu'nu ve Bornova'da Selçuk Yaşar Boyacılık Endüstri Meslek Lisesi'ni ve Alaçatı'da Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı Alaçatı Çok Programlı Lisesi'ni inşa ettirdi. Bir dönem Ege Ekspres Gazetesi, Devir Dergisi ve Gazete Ege'yi çıkarıp, Ege TV'nin de kurucularından oldu. Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği'nin (SETBİR, Ege Sanayici ve İş Adamları Derneği'nin (ESİAD) ve Türkiye Sanayiciler ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) ile Ege Sanayicileri ve ESİAD'ın kurucularındandı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Başak Doğru: *TRT* Yapımcı. 1945 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdikten sonra İstanbul Belediye Konservatuarı'na piyano armoni ve klasik bale eğitimi aldı. Kariyerine 1965 yılında TRT İstanbul Radyosu'nda yapımcı Spiker olarak başladı. Çok sayıda programda görev aldı. 1970 yılında BBC'nin Türkçe Yayınlar Servisi'nde spiker ve yapımcı olarak çalıştı. Yedi yıl sonra TRT Haber Merkezi'nde çalışmayı sürdürdü. Hem radyo hem de TV'de spiker olarak görev yaptı. TV ekranlarına gelen Milli Saraylar konulu programıyla, 1984 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin "En Başarılı Haber Program" ödülünü kazandı. İngilizce' nin yanı sıra İtalyanca, Fransızca ve Almanca biliyordu. 2023 yılında İstanbul'da hayatının kaybetti.

Güngör Mengi: Gazeteci. 1940 yılında Çanakkale Bayramiç' de doğdu. İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi' den mezun oldu. 1959 yılında "Demokrat İzmir" Gazetesi'nde gazeteciliğe başladı. 1964-1971 yılları arasında Ege bölgesinde yayınlanan, İzmir'de basılan Yeni Asır Gazetesi'nde Haber Müdürü olarak görev yaptı. 1971 yılında Yeni Asır Gazetesi'nden ayrıldıktan sonra Devir Gazetesi'ne geçti. Bu gazetede bir yıl boyunca yazı işleri müdürlüğü yapmasının ardından yeniden Yeni Asır Gazetesi'ne döndü. 1972-1987 yıllarında Yeni Asır Gazetesi'nde başyazarlık ve yazı işleri müdürlüğü

yaptı. Daha sonra Sabah gazetesine transfer oldu. Sabah Gazetesi'nde murahhas üyelik ve yazarlık ve daha sonra başyazarlık yapmıştır. Sabah Gazetesi'nden de ayrılıp, 2002 yılında gazeteci iş arkadaşlarıyla beraber Vatan Gazetesi'ni kurdu ve başyazar olarak görev yaptı. 2023 yılında İzmir'de hayatını kaybetti.

Turan Erol Prof. Dr.: Türk ressam. 1927'de Milas'ta doğdu. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nde Bedri Rahmi Eyüboğlu atölyesinde öğrenim gördüğü sırada Nedim Günsür, Orhan Peker gibi atölye arkadaşlarıyla "On"lar Grubu'nun kuruluşuna katıldı. 1947'de ilk sergisini Akademi'nin yemekhanesinde açan bu grubun etkisinde kaldı. 1951'de Akademi'yi bitirince, Diyarbakır'a giderek 1960'a kadar öğretmenlik yaptı ve bir yandan resim çalışmalarına ağırlık verdi. "Diyarbakır dönemi" diye adlandırılabilecek resimlerin biçim – içerik bağıntılarını kurdu. 1960'tan başlayarak Milli Eğitim Enstitüsü Resim-iş Bölümü'nde öğretmenlik yaptı. Daha sonra Basın-Yayın Yüksek Okulu'nda öğretim üyeliği yaparak profesörlüğe yükseldi. ***Ödülleri:*** 1961'deki 22. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde Tarlada adlı eseriyle ikincilik, 1968'deki 29. sergide Yamaç adlı eseriyle birincilik ödülü aldı. Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği adına, Sonat adlı aylık bir derginin yayınını yönetti. Türk Resminde İnsan ve Hayvan Figürü ve Günümüz Türk Resminin Oluşum Sürecinde Bedri Rahmi Eyüboğlu (doçentlik tezi) adlı iki incelemesinin yanı sıra, Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi adlı bir kitabı yayımlandı. Ressam Tural Erol ile eşi Türkan Erol, 2023 yılında Ankara'da tedavi görmekte olduğu hastanede iki saat arayla hayatını kaybetti.

Hikmet Altınkaynak: *Gazeteci.* 1945'te Niğde'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. İlk eleştiri 1980'li yıllardan başlayarak 17 yıl süreyle Milliyet ve Hürriyet gazetelerinde redaktör, yazar, yayın danışmanı, genel yayın yönetmeni görevlerinde bulundu. Bu sürede aralarında Eleştiri ve Yaşasın Edebiyat olmak üzere 10 dolayında derginin yöneticiliğini üstlendi ve sayısız kitabın editörlüğünü yaptı. Sürekli Basın Kartı sahibi olan Altınkaynak'ın yazıları Cumhuriyet, Milliyet, Radikal, gazetelerinde ve Cumhuriyet Kitap Dergi, Yansıma, V Varlık, Türk Dili, Eleştiri, Milliyet Sanat, Ulusal Kültür, Yaşasın Edebiyat ve Hürriyet Gösteri dergilerinde yayımlandı. Bu süre içinde çok sayıda kitap yazdı. Radyo ve televizyon programları yaptı. 2001 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Rektör Danışmanı ve Türk Dili Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak göreve yaptı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Mehmet Tekin Dr.: Eğitimci, Yazar 1947 yılında Isparta Aydoğmuş ta doğdu. Gökçeada ve Afyon da ilkokul öğretmenliği, daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü' den mezun oldu., Urfa, Afyon ve Hatay da ilköğretim müfettişi, Hatay ve Afyon da İl Kültür ve Turizm Müdürü, Mustafa Kemal Üniversitesin de uzman olarak görev yaptı. 1998 yılında emekliye ayrıldı. Hatay la ilgili çok sayıda araştırmalar yaptı. Antakya Belediye meclis kararıyla Fahri Hemşire beratı aldı. Folklor, tarih, edebiyat konularında eserler yazdı. Hatay Kültür ve Tarih Araştırmaları Derneği'nin 21 yıl başkanlığını yaptı. Antakya Gazeteciler Cemiyeti'nin de kurucu üyesi oldu.

Hatay depreminde hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Hatay'ın Basın Tarihi I, (1985), Hatay Basınında Atatürk 1928-1939. (1985), Tarihte Hatay ve Hatay Devleti. (1987), Milli Mücadelenin İlk Kurşunu ve Dörtyol'lu Kara Hasan Paşa. (1986), Mehmetçik Hatay'da-Basında 5 Temmuz 1938 (1989), Afyon (Karahisar) Basını ve Afyon Basınında Hatay'ın İşgal Yılları (1989), Dinar'da Hıdırellez (1992), Hatay'da İnanç Turizmi Merkezleri (Antakya), Deprem ve Tarihte Antakya Depremleri (2002), Dinar Yazıları (2009). Atatürk'ün Vazgeçilmez Dâvâsı Hatay (2009).

Can Paker Dr.: 1942'de İstanbul'da doğdu. Robert Kolej'ini bitirdikten sonra Berlin Teknik Üniversitesi'nde eğitim gördü. Yıldız Üniversitesi ve Columbia Üniversitesi'nde lisansüstü ve doktora yaptı. TÜSİAD, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı, TESEV gibi birçok sivil toplum kuruluşunun yönetiminde yer aldı. Robert Kolej Mütevelli Heyeti, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti, ENKA Okulları Danışma Kurulu üyeliği gibi görevler üstlendi. Ayrıca George Soros tarafından kurulan Açık Toplum Enstitüsü Türkiye Danışma Kurulu üyeleri arasında bir dönem yer almış ve danışma kurulu başkanlığı yaptı. Uzun yıllar politika ile ilgilendi. Bir dönem Deniz Baykal'ın danışmanlık görevini de üstlendi. Çözüm süreci döneminde kurulan 63 kişilik 'Akil İnsanlar' heyetinde yer aldı. 2013 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Muhlis Asan: *O*yuncu. 1958 yılında Iğdır'da dünyaya geldi. 1976'da Erkan Yücel'in Ankara Halk Tiyatrosu'nda ilk profesyonel oyunculuğa başladı. 'Hamdi Ne Umdu Ne Buldu', 'Halkın Gücü', 'Deprem' ve 'Zulüm' gibi oyunların yanı sıra 1982 ve 1986 arasında Lale Oraloğlu Tiyatrosu'nda 'Alman Gelin' ve 'Yıl 1921' oyunlarında sahneye çıktı. Zafer Diper'e ait Bizim Tiyatro'da ise Abdullah Şahin Nokta Tiyatrosu, 'Ne Yazık ki Namuslu' ve 'Sarı Çizmeli Oyunları'nda da rol aldı. Rol aldığı diziler; Elif Ana – Ayşe Kız, Mesela Muzaffer, Mahallenin Muhtarları., Evlere Şenlik, Hicran, Kurtlar Sofrası, Üvey Baba (Musa) En Son Babalar Duyar, Arka Sokaklar, Akasya Durağı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Orhan Zihni Bilgehan: Kıbrıs Türkü siyasetçi .1929 Mağusa doğdu. İlkokul öğrenimini Balalan Köyünde, orta öğrenimini ise Lefkoşa Erkek Lisesi'nde tamamladı. Hukuk tahsilini Londra'da yaptı ve 1955 yılında avukatlık mesleğine başladı.1960 yılında Türk Cemaat Meclisi Üyeliği'ne seçildi. Cemaat Meclisi Üyeliği'nden ayrılarak Kaza Mahkemesi Yargıcı tayin edildi. 1968'de Mağusa ve Larnaka Kaza Mahkemeleri Reisliğine atandı. 1973 yılında Eğitim Bakanlığı'na getirildi. Bu görevinden ayrılarak Yüksek Mahkeme Hakimliği'ne atandı. 1976'da genel seçimlere Ulusal Birlik Partisi'nden Mağusa Milletvekili seçildi. Bu dönemde, Devlet ve İçişleri Bakanlığı ve ardından Savunma Bakanlığı görevlerini yürüttü, Kasım 1978'de Bakanlıktan istifa ederek. 1981 genel seçimlerinde yeniden Mağusa Milletvekili olarak Meclis'e girdi. Yüksek Adliye Kurulu Üyeliği'ne de seçilerek iki görevi birlikte yürüttü. 1983'te oluşan Kurucu Meclis'te görev yaptı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Kazım Akşar: *Dizi* ve sinema oyuncusu. 1953 yılında Balıkesir Burhaniye'de doğdu. 1988 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümünde,

Oyunculuk üzerine 4 yıllık eğitmenlik yaptı. 1969 yılında Radyo Çocuk Saatine girdi. Radyoda, "Arkası Yarın", "Mikrofonda Tiyatro" da oyuncu ve yönetmen olarak yer aldı. Yüze yakın Arkası Yarın ve Mikrofonda Tiyatro projelerinde oyuncu ve yönetmen olarak görev aldı. 1978 yılında Ankara Devlet Konservatuarından mezun oldu. 1978 yılında Devlet Tiyatroları'nda çalışmalarına başladı. 1986-1987 yıllarında Devlet tarafından İngiltere 'ye gönderildi. ODTÜ ve Kadir Has Üniversitesi'nde Etkili ve Güzel Konuşma üzerine öğretim görevlisi olarak çalıştı. Devlet Tiyatroları'nda Rejisör kadrosunda görev almakta aldı. Devlet Tiyatroları dışında Tiyatro İstanbul, Tiyatro Ayna gibi özel tiyatrolarda oyunculuk ve yönetmenlik yaptı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Aydın Bağardı: Yönetmen. 1959 da Eskişehir'de doğdu. Eskişehir Maarif Koleji ve Gazi Üniversitesi Basın ve Yayın Yüksek Okulundan mezun oldu. Birçok filmde reji asistanı olarak çalışarak sinemaya girdi. 1991 yılında Ölürayak isimli ilk uzun metrajlı filmini yönetti. Film, Kültür Bakanlığı İlk Yönetmen Teşvik Ödülü, 4. Ankara Film Festivalinde En İyi Umut Veren Senaryo Ödülü aldı. Sinema ve TV Eseri Sahipleri Birliği (SETEM), TV ve Sinema Yapımcıları Meslek Birliği (TESİYAP) Kurucu Üye, Film Yönetmenleri Derneği (FİLMYÖNDER) üyesiydi. 2023 yılında hayatını kaybetti. ***Filmografisi:*** Osmanlı'dan Günümüze Hamallar, Bir Damla Can- Yönetmen (Sinema Filmi). 2010 Biraz Tuz Biraz Biber, Tanıtım Filmleri ve Proje Çalışmaları, Hacı- (Televizyon Dizisi, Show TV), Tarihin Tanığı Fotoğraf, (1850-1925 Arası Osmanlı fotoğrafları arşiv çalışması), Osmanlı'da Sosyal Yaşam.

Vefa Tanır Dr.:1927 yılında Konya'nın Ilgın ilçesinde doğdu. Haydarpaşa Lisesi ile İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1950 yılında Ilgın isimli bir gazete çıkardı. 1961 Türkiye genel seçimlerinde de Cumhuriyet Halk Partisi'nden Konya milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girdi. 1967 yılında da Güven Partisi'nin (GP) kuruluşuna katıldı ve grup başkanvekilliği görevini üstlendi. 1965-1969-1973-1987 seçimlerinde de yeniden Konya milletvekili oldu. 1974 senesinde de GP' nin genel başkan yardımcılığına getirildi. 1975'te de partinin genel sekreterliğine seçildi. 1977 tarihinde kurulan IV. Süleyman Demirel koalisyon hükûmetinde de ikinci kez Sağlık Bakanı olarak görev aldı. 1983'de de Doğru Yol Partisi'nin kurucu üyesi oldu. Bunun yanında Sağlık Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Orman Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı da yaptı. 1996-2000 yılları arasında da cumhurbaşkanlığı başdanışmanlığı vazifesini yürüttü. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Hami Çağdaş: Gazeteci.1953 yılında İstanbul'da doğdu. 1979'da İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü'nün mezun oldu. Kısa bir süre serbest muhasebecilik yaptıktan sonra 1983'te Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat dergisinde çalışmaya başladı. 1988'den itibaren de derginin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü oldu. Çoğunlukla edebiyat, tiyatro ve plastik sanatlar alanında yazılar yazdı. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nün düzenlediği Liselerarası Tiyatro Şenliği'nde de seçici kurul üyeliği, 1985-2000 yılları arasında Avni Dilligil Tiyatro Ödülleri'nde seçici kurul üyesi ve Sadri Alışık Tiyatro

Ödülleri'nde ve Terakki Vakfı Gençlik Tiyatroları Festivali'nde de seçici kurul üyesi oldu... 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İsmeti Demirdöğen: *Gazeteci*. 1960 yılında Tunceli'nin Hozat ilçesinde doğdu. Hozat ve Ankara'daki eğitimlerinin ardından Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu. Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu'nda Memuru olarak çalıştı. ANKA Ajansı'nda Muhabir olarak gazeteciliğe başladı. Kültür Bakanlığı Bakanlık Müşaviri olarak görev yaptı. Çeşitli gazete, dergi ve ajanslarla televizyonlarda muhabir, parlamento şefi, haber müdürü, haber koordinatörü ve Ankara Temsilcisi olarak görev aldı. 2013 yılında CHP TBMM Grubu'nda Basın Danışmanlığı görevine getirildi. Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanlığı ve RTÜK Üyeliği de yaptı.2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Abdülkadir Sezgin Dr.: Din adamı**,** Yazar, araştırmacı. 1948 Yılında Yozgat'ta doğdu. İlköğrenimini Yozgat'ta, orta öğrenimini Yozgat, Ankara ve İstanbul'da tamamladı. 1971 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nü bitirdi. 1970 yılında İstanbul Şehzade Camii Hatibi olarak başladığı memuriyet hayatında, Müftülük, Vaizlik, İl Müftü Yardımcılığı, Din Bilgisi ve Ahlak Öğretmenliği, Diyanet Yayınevi Müdürlüğü, Başkanlık Merkezinde Uzmanlık, Şube Müdürlüğü, Müfettiş Yardımcılığı, Müfettişlik ve Başmüfettişlik yaptı. 2011 de emekli oldu. Cumhuriyetin 50. yılında Müftü olarak bulunduğu Tekirdağ Malkara ilçesinde 'Cumhuriyet Camii' adıyla bir cami yaptırdı. Trakya bölgesinde ilçede açılan ilk İmam- Hatip Lisesini bu ilçede açtırdı. 1978 yılında, Seyyid Ahmet Arvasi başkanlığında beş kişi tarafından kurulan Türk Gençlik Vakfı kurucuları arasında yer aldı. Prof. Dr. Şaban Karataş Başkanlığındaki Ankara Aydınlar Ocağı Yönetim Kurulu üyeliğinde bulundu. Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Din Hizmetleri Müşaviri olarak görev yaptı. Bakü Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin açılmasını sağladı ve iki öğretim yılı 'İlimler Namzedi' (Doçent) ünvanı ile Öğretim üyeliği yaptı. Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi'nin Bilim Kurulu Üyesi olarak görev yaptı. 'Türkiye'de Alevilik- Bektaşilik Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma' konulu tezi ile de 'Bilim doktoru' oldu. ***Eserleri***: Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik, Alevilik-Bektaşilik Sosyoloji Açısından. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Cevdet Aykan Dr.: *Eski* Sağlık Bakanı. 1925 yılında Tokat'ın Erbaa ilçesinde doğdu. Samsun Lisesi' ile İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1952-1961 yılları arasında İstanbul, İngiltere ve ABD'de hekim olarak çalıştı. 1965 yılında siyasete atılarak, Genel Seçimlerinde XIII. Dönem Tokat Milletvekili, 1973'te Tokat Senatörü seçildi. 12 Mart 1971 Askeri Muhtırası' ndan sonra kurulan birinci Nihat Erim Hükûmeti'nde parlamento dışından Köyişleri Bakanı olarak görev aldı. İkinci Erim Hükûmetinde yine parlamento dışından Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yaptı. Ereğli Demir Çelik Fabrikası Yönetim Kurulu Başkanlığı, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Psikiyatri Bölümü Öğretim Üyeliği görevleri yaptı. (1973). 1992 yılından itibaren TPAO'da Yönetim Kurulu üyesi oldu. Makaleleri Cumhuriyet, Milliyet, Ulus gazeteleri ile Forum ve Parlamento dergilerinde yayımlandı .2023 yılında hayatını kaybetti.

Orhan Karaveli: Gazeteci, yazar. 1930 yılında Ankara'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde ve Londra Politeknik Okulunda eğitim gördü. Mesleğe 1950 yılında Yeni İstanbul Gazetesi'nde başladı. Daha sonra Milliyet, Vatan, Son saat ve Cumhuriyet gazetesinde yazdı. 1954 yılında Milliyet Gazetesi'ne geçti. Milliyet Gazetesi'nin Berlin ve Londra temsilciliğini yaptı. 1958 yılından itibaren Vatan Gazetesi'nde günlük dış politika köşesini yazdı. 2004 Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü, 2013 yılında Dil Derneği Onur Ödülü'ne değer görüldü. 2023 yılında hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Atatürk Babam ve Ben, Kişiler ve Köşeler, Bir Ankara Ailesinin Öyküsü, 1946-99 Şiirleri, Tanıdığım Nazım Hikmet, Sakallı Celal, Tevfik Fikret ve Haluk Gerçeği, Ziya Gökalp'i Doğru Tanımak, Berlin'in Yalnız Kadınları, Kendi Heykelini Yapan Adam İlhan Selçuk, Kral Çıplak, Ali Kemal-Belki de Bir Günah Keçisi.

Köksal Engür: Seslendirme sanatçısı ve sinema ve dizi oyuncusu. 1946 yılında Kars'ta dünyaya geldi. Sanatçı, henüz 10 yaşındayken TRT Ankara Radyosu "Çocuk Saati" programında kısa radyo tiyatrolarıyla mesleğe başladı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümünden mezun oldu. TRT'de programlara katılmanın yanında, seslendirme çalışmaları yaptı. Ankara Halkevi, Sahne 9, Ankara Deneme Sahnesi, Çağdaş Sahne, Hodri Meydan Tiyatrosu, Dormen Tiyatrosu, Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu ve Küçük Sahne gibi özel tiyatrolar ile Bakırköy Belediye Tiyatrosu ve Devlet Opera ve Balesi yapımlarında rol aldı. Afife Tiyatro Ödülleri'nde 1999'da "Yılın En İyi Erkek Oyuncusu", 2002'de ise "Yılın En Başarılı Müzikal ya da Komedi Erkek Oyuncusu" seçilen sanatçı, 2005'te 16. Ankara Film Festivali'nde "Yardımcı Erkek Oyuncu" ödülünü aldı. Özellikle son dönemde "Leyla ile Mecnun" dizisinde oynadığı "Ak Sakallı Dede" rolüyle izleyicilerin beğenisini kazandı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Niyazi Dalyancı: *Gazeteci*, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Genel Sekreter Yardımcısı. 1943'te İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinden mezun oldu. Mesleğe 1965'te Türk Haberler Ajansı'nda (THA) dış haberler muhabiri olarak başladı. 1974'te Cenevre'de Kıbrıs Barış görüşmelerini ajans adına izledi. THA'nın Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. 1978'de Saddam güçleriyle savaşmakta olan Kürdistan Yurtseverler Birliği lideri Celal Talabani ile Kandil dağında televizyon ekibi ile yaptığı röportaj İngiltere, Almanya ve İskandinav televizyonlarından yayımlandı ve Türkiye'de 1979'da Televizyon Haberciliği dalında Sedat Simavi Ödülü'ne layık görüldü. 1982'de Bağımsız Basın Ajansı'nın (BBA) kurucu ortağı oldu. İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapımı gerçekleştirilen, "Yaşamak Şakaya Gelmez" adlı İngilizce Nazım Hikmet belgeselinin ortak yönetmenliğini ve yazarlığını yaptı. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Onur Kurulu'nda da yer aldı. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev yapıyordu. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Erol Bilbilik Emekli deniz binbaşı, yazar. 1954 yılında İstanbul'da doğdu. Deniz Lisesi ile Deniz Harp Okulu'nun dan deniz asteğmeni mezun oldu. 9 Mart 1971 hareketinde

yer alması nedeniyle, binbaşı rütbesindeyken emekliye sevk edildi. 1979 yılında Ulaştırma Bakanlığı Fen Kurulu Üyeliği'nden emekli oldu. Makine-motor, gemi inşa ve inşaat sektörlerinde yöneticilik de yaptı. Cumhuriyet Gazetesi'nde; sonraları Aydınlık, Teori, Yeni Hayat ve Türkeli dergilerinde yazıları yayımlandı. 2023 yılında hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Küresel Dünya Politikaları ve Ulusal Seçenekler (2002), Dünyayı Yöneten Gizli Örgütler CFR-Bilderberg-Trilateral (2002), Amerikan Kuşatması (2003) NATO - İstanbul Zirvesi ve Geniş Ortadoğu Stratejisi İçyüzü ve Perde Arkasıyla (2004)Türk Bilderbergleri (2006) (2007) Amerikan Kuşatması / Büyük Oyunun Perde Arkası (2008). Geniş Ortadoğu Projesi / Geniş Orta Asya Projesi (2008).

Sungu Çapan: Sinema yazarı. 1947'de dünyaya geldi. DGSA Grafik Sanatlar Bölümü'nü bitirdikten sonra bir süre mesleğini yaparak özellikle kitap kapakları hazırladı. 1965'te Forum dergisinde ilk sinema yazıları yayımlandı. Türk Sinematek Derneği'nin kuruluşunda etkin görev aldı. Derneğin yayın organı Yeni Sinema' yı da yönetmiş, eleştiriler kaleme aldı. 1968-1971 arası Paris'te eğitim gördü. Ardından ülkeye dönüp reklam şirketlerinde çalıştı. Uzun yıllardır Cumhuriyet kültür sanat sayfasında haftalık yazılar yazdı. Eleştirileri daha önceki yıllarda TV'de 7Gün, Milliyet Sanat gibi dergilerde de yayımlandı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Saban Arslan: *G*azeteci. 1967 yılında Ordu Ünye'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Gazetecilik Bölümü'nü bitirdi. Gazetecilik mesleğine Hürriyet Gazetesi´nde başladı. Akşam Gazetesi´nde İstihbarat Şefliği ve Haber Müdürlüğü, Yeni Şafak Gazetesi'nde İstihbarat Müdürlüğü yaptı. 2008'de Sabah Gazetesi Bölge Koordinörü olarak göreve başlayarak Marmara, Karadeniz, Bursa, Anadolu eklerini hazırladı. Yine aynı yıl içinde Haber Koordinatörlüğü görevine getirildi. Son olarak Yazı İşleri Müdürü görevini sürdürüyordu. ***Eserleri***: Dehşet Senaryosu / İstanbul'daki İntihar Saldırılarının İç Yüzü, Hortum ve Cinnet.

Kamil Mutluer Prof. Dr.: Akademisyen, Sayıştay Başkanı. 1936 yılında Eskişehir'de doğdu. 1959'da İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin den mezun oldu. Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde profesörlüğe kadar yükseldi. 1982-1986 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı ve Maliye Bölüm Başkanlığı ve YÖK üyeliği yaptı. Daha sonra YÖK Yürütme Kurulu üyesi oldu. 1997-1998 yıllarında Başkent Üniversitesi'nde Öğretim Üyeliği, Rektör Yardımcılığı ve Hukuk Fakültesi Dekanlığı yaptı. 1998-2001 yıllarında Sayıştay Başkanı oldu. 2001-2003 yıllarında Çankaya Üniversitesi Rektörlüğünü üstlendi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi olarak da görev yaptı. 2005 yılından beri Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ufuk Üniversitesi Mütevelli Heyeti üyesi oldu. .2023 yılında Ankara'ya hayatını kaybetti.

Recep Sarı: Sanatçı. 1963'te doğdu. Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nü 1986'da bitirdi. Aynı yıl İzmir Devlet Tiyatrosu'na 'Stajyer Sanatçı' olarak atandı. 1991'e kadar burada görev aldıktan sonra tekrar Ankara Devlet Tiyatrosu'na, okul okuduğu

şehre tayin oldu. 2004'te 'Dönme Dolap' adında bir tarihi eser kaçakçılığını konu alan bir oyun yazdı. 2008'de ise Foça'da çekilen 'Dalgakıran' adlı dizinin senaryosunu da kaleme aldı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Rol aldığı bazı tiyatro oyunları: Küçük Mozart (1991), Ellerimin Arasındaki Hayat (1987). Memleketin Kısmeti Rol aldığı diziler: Şahsiyet (2018), Yeşil Deniz (2014-2015), Beni Affet (2014), Çocuklar Duymasın (2013), Ne Seninle Ne Sensiz (2005), Melek Apartmanı (1995), Bir Aşk Uğruna (1994)

Mehmet Özgün: Çevirmen. 1936 yılında Nevşehir, Avanos'ta doğdu. Kuleli Askeri Lisesi ile Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Sonraki yıllarda Gazi Eğitim Enstitüsü'nde, İngiliz Dili ve Edebiyatı eğitimi aldı. Yüksek lisansını 1969 yılında Amerika Georgetown Üniversitesi'nde uygulamalı dil bilimi dalında yaptı. 1963-67 yılları arasında Genelkurmay Başkanlığı'nda Rusça çevirmen olarak çalıştı. Rusça ve İngilizce öğretmenliği yaptı. 1979 yılında askeriyeden albay olarak emekli oldu. Varlık Yayınları için Çehov çevirisi yaptı. 1998 yılında 1981 yılında, Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından Hasan Ali Ediz Çeviri Ödülü verildi. Ödül Türkiye'nin tek çeviri bilimi ödülü olmakla birlikte sadece iki kişiye verildi. 1984 ve 1987 yıllarında Rus Yazarlar Birliği'nin davetlisi olarak Uluslararası Çevirmenler Konferansına katılmış ve Çev-Bir Haysiyet Kurulu'na başkanlık yapmıştır. Çehov, Tolstoy, Dostoyevski, Gogol gibi klasik Rus edebiyatı çevirileri yanı sıra, İlya Ehrenburg, Konstantin Simonov, Yevgeni Yevtuşenko, Cengiz Aytmatov, Fazıl İskender, çağdaş Sovyet dönemi ve Rus yazarlarından yaptığı elliye yakın çevirilerle tanındı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Rabey Hasani Nadwi: İslam alimi. 1929 yılında Hindistan'da doğdu. 1948'de Darul Uloom Nadwatul Ulama'dan mezun oldu. Ağırlıklı olarak amcası Ebul Hasan Ali Nadwi ile Arap dili ve edebiyatı okudu. Nadwi, 1952'de Darul Uloom Nadwatul Ulama'da yardımcı doçent, 1955'te Arapça bölümü başkanı ve 1970'te Arapça Fakültesinin Dekanı oldu. "En Etkili 500 Müslüman "adlı yayında yer aldı. Nadwi, Riyâd merkezli Aalami Rabita Adab-e-Islami'nin başkan yardımcısı ve Lucknow merkezli Majlis-e-Tehqiqat-o-Nashariyat Islam ve Majlis-e-Sahafat-o-Nashariyat'ın başkanı olarak görev yaptı. 1993'te Nadwatul Ulama'nın başkan yardımcısı, 2000'de Abul Hasan Ali Nadwi'nin ölümünden sonra rektör oldu. Arap dili ve edebiyatına katkılarından dolayı Hindistan Konseyi Uttar Pradesh'ten ödül aldı. 2002'de Nadwi, Tüm Hindistan Müslüman Kişisel Hukuk Kurulu'nun başkanı olarak Mücahit İslam Qasmi'nin yerini aldı. 24 yıldır Nedve Üniversitesinin başkanlığını yaptı. ***Eserleri***: Cezire-i Arap Tarihi, Arap Edebiyatı Tarih, Arap Edebiyatından Seçmeler, Arap Edebiyatı: Takdim ve Tenkit, Çağdaş İslam Kültürü, Terbiye ve Toplum, İslam Edebiyatı ve Hayat ile Bağlantısı, Günümüzde İslam Kültürü, İslam Ümmeti ve Başarıları.

Adnan Şenel: Yazar, romancı. 1961 yılında Ankara'da doğdu. Aslen Kastamonu-Taşköprü'lü. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümünü mezun oldu. Kısa süreliğine kamu görevinde bulundu. Ardından

basın-yayın sektörüne geçti. Yeni Forum, Yeni Düşünce, Yeni Hafta, Gündüz, Hergün, Büyük Kurultay, Yeni Orkun adlı dergi ve gazetelerde yazarlık, editörlük ve yöneticilik yaptı. Eğitim, psikoloji, sinema, kültür-sanat ve dış politika konularında araştırma, inceleme yazıları, röportajları ve makaleleri yayımlandı. 2017'da Türk Ocakları Ayvaz Gökdemir Edebiyat Ödülü'nü, 2019'da Selçuklu Vakfı Emine Işınsu Roman Ödülü'nü aldı. 2017'de yayımlanan 'Selanik İçinde Sala Okunur' romanı, Mostar Dergisinin "Tarihî Roman" yarışmasında birinci oldu. Türk Ocakları Sanat Edebiyat Kurulu, Kuşlukta Yazarlar Topluluğu, Türk Yurdu Dergisi Yayın Kurulu, Yeni Türkiye Dergisi Yayın Kurulu ve İLESAM üyesiydi.

Eserleri: Araştırma-İnceleme: Doğu ve Batı'da Düşüncenin Temelleri (1993), Sinema/Sızlar İçimizde (2018***) Roman***; Şafak Sözü (2017) Ölümden Önce Aşk Vardı (2019), Kaçak Yürek (2019), Elma ve Bıçak (2012 / "Secdeden Sehpaya Elma ve Bıçak" adıyla Kamer (2017), Mezardaki Göz (2019), Selanik İçinde Sala Okunur (2017), Heymeymoro (2018), Şeytan Parçacığı (2019).

İbrahim Tanrıkulu: Şeyhülkurrâ. 1943'te Trabzon'un Of ilçesi Uğurlu Köyünde doğdu. Babasından ve köyündeki diğer kişilerden Kur'an-ı Kerim okumayı öğrendi. Altı yaşında hafız oldu. Daha sonra Arapça okumaya başladı ve 16 yaşında ilk kez kürsüye çıktı Medrese eğitimini tamamladıktan sonra Rize'de köy imamı olarak görev yaptı. Askerlik görevini İstanbul'da tamamladıktan sonra müezzin ve imam olarak görev yapmaya başladı. Gözcübaba Camii'nde imam olarak atandıktan sonra kırâat halkaları kurarak yıllarca tâlim-tecvîd ve tashîh-i hurûf dersleri verdi. Ayrıca hafızlık kursları düzenleyerek kurrâ hâfızlar yetiştirdi. 2023 yılında İstanbul 'de vefat etti.

Zeki Fındıkoğlu Prof. Dr.: Ressam. 1940 yılında İznik'in doğdu. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinin (Mimar Sinan Üniversitesi) Resim ile Özgün Baskı bölümlerinden mezun oldu. Eğitimini sürdürmek üzere 1973'te ABD'ye gitti. George Washington Üniversitesinden tasarım ve grafik sanatlar dalında doktora derecesi aldı. University of District of Columbia'da profesör oldu. Öğretim üyesi ve güzel sanatlar Bölüm Başkanı olarak Tirinity University ve Mountgomery College'de görevine devam etti. Türkiye'ye 2010'da kesin dönüş yaptı. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmaya başladı. Eserleri İstanbul Modern ve Sabancı Müzeleri koleksiyonunda bulunan, uluslararası alanda 100'ün üzerinde kişisel sergiler açıp ödüller kazandı. Türk Kültür Vakfı tarafından "En Başarılı Türk Ressamları Listesi" ne alındı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Duygu Sağıroğlu: Yönetmen, 1932 yılında Trabzon'da doğdu. 20'ye yakın sinema filmini yönetirken, 30'un üzerinde filmin ise senaryosunu yazdı. 1965'te yönettiği ilk filmi "Bitmeyen Yol" la büyük ilgi topladı. Avrupa ve ABD'de opera dekoratörlüğü çalışmaları yaptı. 1979'da İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Sinema TV Enstitüsü'nde ve Mimar Sinan Güzel Sanat Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yaptı. Kariyeri boyunca gerçekleştirdiği yenilikçi sahne tasarımlarıyla övgü topladı. "Muhsin Ertuğrul Emek Ödülü", "Yılın Sahne Tasarımcısı" ve "Yaşam Boyu Onur Ödülü" gibi birçok ödüle layık görüldü. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Mustafa Ziya Ülkenciler: Sanat Yönetmeni. 1947 yılında Antalya'da doğdu. 1967'den bu yana yüksek öğrenimini yapmak için geldiğini İstanbul'da hayatını sürdürdü. 1976'da profesyonel tanıtım fotoğrafçılığına başladı. 1983'te Bilsak Fotoğraf Atölyesi'ni kurdu ve aynı atölyede fotoğraf dersleri verdi. 1984'de Taksim Sanat Galerisi'nde ilk resim sergisini açtı. 1986'da "Dilan" filmiyle sinemaya adım attı. Atıf Yılmaz'ın "Asiye Nasıl Kurtulur", "Hayallerim Aşkım ve Sen" filmlerinin setinde görev aldı. Odak Film'de çalışmalarını sürdürdü. Bir yandan da birçok gazete ve derginin sanat sayfalarına içerik hazırladı. Sanat hayatı boyunca birçok fotoğraf sergisine de imza attı.2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Bahattin Güney : Eski Eskişehir ve Antalya Valisi. 1936 yılında Konya Seydişehir'de doğdu. 1960 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni,1964 yılında Hukuk Fakültesini, 1968 yılında TODAİE'yi bitirdi. Yunak, Varto, Ermenek, Soma, Mudurnu ve Bozcaada Kaymakamlıkları ile Eskişehir ve Antalya Valilikleri yapmıştır.2023 yılında hayatını kaybetti. Eserlerinden Bazıları: Bahar Rüzgarı (Hikâye 1960), Ada Akşamları (Şiirler 1962), Bozcaada'nın Özel İdaresi ve Lozan Anlaşması (1963),Kalkınma ve İdareci (1965) (Mülkiyeliler Birliği Ödülü'nü kazanmıştır),Ermenek-Toros'ların Sosyo-Ekonomik Yapısı (1967), Varto-Doğu'nun Sosyo-Ekonomik Yapısı Sorunlar ve Çözüm Yolları (1971), Türkiye ve Doğal Afetler (1975) Sabotajlar (1978) Antalya Selçuklu Eserleri (1985), Antalya Turizm Gelişim Projelerinin Uygulanması, Türkiye ve Dünya Turizmi için Önemi, Sorunlar ve Çözüm Yollan (1986) Avrupa Konseyi Ödülünü kazanmıştır), Kalkınan Eskişehir Sosyal ve Kültürel Yapı, Ekonomik Projeler (1989) Beyaz Altın (Lületaşı) ve Tarihi Beyaz Altın Yolu (1990), Yunus EMRE ve Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi (1991) Birleşmiş Milletler UNESCO Ödülü'nü kazandı, 1991 Dünya Yunus Emre ve Sevgi Yılı'nın Dünya Ulusları ve Türkiye için Önemi (1991) Nizami'den Yunus Emre'ye, Atatürk'ten Haydar Aliyev'e Uzanan Sevgi ve Barış Yolu (2006)

Kemal Derviş :Eski Devlet Bakanı. 1949 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Babası Türk, annesi Alman olan Kemal Derviş, İngiltere'de Londra Ekonomi Okulu'ndan ekonomi alanında lisans ve lisansüstü derecelerini aldıktan sonra ABD'nin Princeton Üniversitesi'nde doktorasını yaptı. 1973-77 yılları arasında ODTÜ ve Princeton Üniversitesi'nde ekonomi alanında ders verdikten sonra, 1977'de Dünya Bankası'na girdi. Bu kurumda 1996 yılında Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan sorumlu başkan yardımcılığına yükseldi. Kasım 2000 ve Şubat 2001'de yaşanan iki mali krizin ardından Türkiye'ye davet edildi. 22 yıldır sürdürdüğü Dünya Bankası'ndaki görevinden ayrılarak 2001 yılında Bülent Ecevit Hükûmeti' nde Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı görevini üstlendi. 2002 Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli ile görüş ayrılığına düşerek görevinden istifa etti. İsmail Cem, Zeki Eker ve Hüsamettin Özkan ile birlikte Yeni Türkiye Partisi'nin kuruluş çalışmalarına katıldı. Halk Partisi'nden milletvekili adayı oldu. 2002 seçimlerinde CHP'den İstanbul milletvekili seçildi. 2005 tarihinde milletvekilliğinden istifa ederek Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) başkanlığı görevine atandı. 2009 yılında bu görevi Yeni Zelanda'nın eski başbakanı Helen Clark'a devretti. Sabancı Üniversitesi Uluslararası Danışma Kurulu üyeliği görevini yürüttü. 2023 yılında ABD'de hayatını kaybetti.

Aydil Erol : Şair, yazar. 1938 de İstanbul'da doğdu. Aslen Kastamonu Bozkurt doğumlu. Gazete yazılarının bir bölümünde Aydoğdu Ersin imzasını kullandı. İlkokulu Çengelköy'de bitirdi. 1951 yılında Beyoğlu Erkek Orta Terzilik Okulunun ikinci sınıfında iken geçirdiği trafik kazası yüzünden bir yıl kadar yürüyemedi. İyileştikten sonra, istemeyerek gönderildiği bu okulu bırakıp çalışmaya başladı. Yirmi yıl kadar trikotajcılık yaptı. İlk yazısı 1958'de Milliyet gazetesinde çıktı. Gazetecilik hayatına atılarak 1974 yılından itibaren (Yeni) İstanbul gazetesinde günlük fıkra yazarlığı, Tercüman gazetesinde düzeltmenlik (1975-91), 1977-78'de Hergün gazetesinde günlük fıkra yazarlığı (Aydoğdu Ersin imzasıyla) yaptı. Kuruluş yıllarında bir süre Yeniçağ gazetesinde de görev aldı. Karakedi, Millî Yol, Tarla, Toprak, Ötüken, Kardaşlık (Bağdat, İstanbul), Bilgi, Türkiye (1972, 1998, 1999), Defne, Tercüman, Devlet, Yeni İstanbul, Bâbıâli'de Sabah, Son Havadis, Türk Yurdu, Türk Dünyası Araştırmaları, Türk Dünyası Tarih Dergisi, Türkeli (Ankara), Kurultay, B. Kurultay, Ayyıldız, Dil, Türk Kültürü, Türk Edebiyatı, Türk Dili, Azat, Polemik, Şafak (Tekirdağ), Alkış (Kahramanmaraş), Bahçesaray, Yesevi vb. yayım organlarında şiirleri, yazıları yayımlandı. Bazı şiirleri bestelendi. Adlar konusundaki çalışmalarından ötürü 2002 yılında Türk Dil Kurumunun adlar koluna üye oldu. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İbrahim Manav: Türk sahaf. İstanbul Vefa'da doğdu. Babası manavlık yapıyordu, kendisi Naki Bora'nın etkisiyle 10 yaşında Sahaflar Çarşısı'nda İsmail Dilmen'in yanında çıraklığa başladı. 1960'larda ustasının dükkanını satın alarak kendi işini yaptı. 1965'ten sonra Beyoğlu'ndaki mezatlarda münadilik yaptı. Günümüzde "Sahaflar Çarşısı" nın son temsilcileri arasında gösterildi. Sahaflar Çarşısı'nın 60 senelik mensubu, 2021 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Ödülü sahibi idi. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Nuri Sesigüzel: Ses sanatçısı ve oyuncu. 1937 yılında Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimden sonra eğitimini yarıda bırakarak müzikle ilgilenmeye başladı. Sanat hayatına İstanbul Radyosunun 1961'de açtığı yarışmayı kazanarak adım attı. "***Kore Dağlarında Kar Bölük Bölük***" adlı ilk 45'liğini çıkardıktan sonra Ankara Radyosu ile sesini tüm Türkiye'ye duyuran sanatçı, "Sarı Sabahlık, Ağlayan Gözlerim, Saç Beyaz Oldu" türküleriyle altın plak kazandı. Sinema oyunculuğuna 1963'te "Kara Yılan" filmi ile adım atan sanatçı, 1964'te Fabrikanın Gülü, 1966'da "Kara Tren", 1969'da "Aşk Türküsü", "Mahallenin Namusu", 1970'de "Kaderin Oyunu" adlı filmlerde rol aldı.1966'da "Geceler Yarim Oldu" ve "Burçak Tarlası", 1968'de ise "Kara Sevda" filmlerinin müziklerini yaptı. Oyuncu arkadaşlarıyla 1975'te Film-San Vakfını kurdu. 1977'de "Bir Yiğit Gurbete Gitse" filminde oynadı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Akın Uğurlu: Türk Sanat Müziği ses sanatçısı ve sinema oyuncusu 1950 yılında İstanbul'da doğdu. 1970'li yıllarda dönemin önemli ses sanatçıları Bülent Ersoy ve Gönül Yazar'la beraber gerçekleştirdiği sahne çalışmalarıyla tanındı. Ümitler Kırılırsa (1988), Hatıram Olsun (1989) ve Ayrılık Şarkısı (1994) adlı filmlerde rol aldı. 2023 yılında İstanbul'da da hayatını kaybetti.

Engin Ardıç: Gazeteci. 1952'de yılında Trabzon'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Siyasal Bilimler Bölümü'nden mezun oldu. Gazetecilik mesleğine 1970 yılında "Tiyatro '70" dergisinde başladı. Reklam yazarlığı, BBC Türkçe yayınlar servisi spikerliği, Cumhuriyet ve Politika gazetelerinde tiyatro ve edebiyat eleştirmenliği, Nokta Dergisi'nde yayın danışmanlığı, Dünya, Sabah, Star ve Akşam gazetelerinde köşe yazarlığı, Inter Star'da yorumculuk yaptı. Elele, Tempo, Playmen dergilerinde de yazılar yazdı. 2008 yılında itibaren Sabah gazetesinde köşe yazarlığı yaptı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti**.** ***Eserlerinden Bazıları;*** Doğru Söyleyeni Dokuz Köyden... (1988),Kadın Suretleri (1989), İslam Teksas'ta (1989), Şengül Hamamı (1989), Mustafa Kemal Sizin Gibi Kıro Değildi! (1990), Daktilo Konçertoları (1990).

Cengiz Numanoğlu: Şair. 1941 yılında Antalya'nın Serik ilçesinde doğdu. İlk ve ortaokul eğitimini Akseki'de, liseyi Bursa Işıklar Askeri Lisesi'nde tamamladı. 1962 yılında Kara Harp Okulu'nu bitirerek, ordu saflarına katıldı. 1982'de kendi isteğiyle kıdemli binbaşı rütbesinden emekliye ayrıldı. Bir taraftan da müzikle yakından ilgilendi. Harp okulu yıllarından itibaren, uzun seneler sahnelerde trompet çalarak, caz ve dans müziği icra etti. Birçok güfte ve besteye imza attı. Eserleri bazı ünlü sanatçılar tarafından seslendirildi. 1988'de Kur'an-ı Kerim'le tanıştı ve hayatını değiştirdi. 1993'te hacca gitti. Daha sonra kendini tamamen şiir kitaplarına verdi. Aynı zamanda 1988-1993 yıllarında TRT 1'de her hafta yayınlanan "İnanç Dünyası" programında kendi şiirlerini seslendirdi. 2023 yılında Birsa'da hayatını kaybetti. Eserleri: Şuur, Beytullah'ta Ben, Daha Kur'an Ne Desin?, Kur'an'ı Kerim'e Sor Da Söylesin, Kur'an Olmasaydı Ne Yapardım Ben, Kur'an Şiirleri.

Mehmet Barlas: Gazeteci. 1942 yılında Ankara'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra gazeteciliğe henüz öğrenciyken babasının Son Havadis 'inde başlayıp, profesyonel gazeteciliğe Cumhuriyet'le birlikte adım attı. İsmail Cem'in TRT Genel Müdürlüğü yaptığı dönemde iç ve dış haberler danışmanlığını üstlendi. 1968 yılında Gazeteciler Cemiyeti'nin düzenlediği yarışmada, inceleme dalında birincilik ödülü aldı. Günaydın, Cumhuriyet, Milliyet, Sabah, Zaman, Akşam, Yeni Şafak gibi birçok gazetede çalıştı, köşe yazarlığı ve yöneticilik yaptı. TGRT'de günlük haber yorumculuğu yaptı. Barlas 2000 tarihli 2003 yılında kızı Ela Barlas ile bir haber programı hazırladı ve sundu. 2008 yılı içinde kısa bir süre ATV'de ana haber sunuculuğu yaptı. NTV televizyon kanalında Emre Kongar'la birlikte "Yorum Farkı" adında bir program hazırlayıp sundu. NTV ve NTV Radyo'da Oğuz Haksever ile "Makam Farkı" adlı programı yaptı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Eserleri: Sosyo-politik Bir Gerçek Olarak Hocaefendi Sendromu, (2000). Türkiye'de Darbeler ve Kavgalar Dönemi (2000),Turgut Özal'ın Anıları (2001),Türkiye Üzerinde Pazarlıktılar(2001), Turgut Özal'ın Anıları (2001), Rüzgâr Gibi Geçti, (2005), Latife Hanım'ın Sırları ve Türk Sosyetesi, Birey Yayıncılık (2005). İş ve Siyaset Hayatında Karıyer yapmak (2005), Rüzgâr Gibi Geçti (2005).

Şanlı Ergin : Gazeteci. 1964 yılında İstanbul'da doğdu. Mesleğe 1982 yılında Cumhuriyet'te başladı. 1984-1987 yılları arasında Cumhuriyet'te sayfa tasarımcısı

olarak görev aldı. Ekonomik Panorama Dergisi'nde, Hürriyet Gazetesi'nde Sayfa Tasarım ve Haftasonu Ekleri Görsel Yönetmeni olarak çalıştı. 2008-2014 yılları arasında Habertürk Gazetesi'nde Görsel Yönetmen olarak bulundu. Mesleğini Posta Gazetesi'nin Hafta Sonu eklerinde sayfa tasarımcısı olarak sürdürdü. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Kemal Kınacı: Gazeteci. 1933 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İstanbul Özel Gazetecilik Enstitüsü'nde mezun oldu. Mesleğe 1955 yılında İstanbul Ekspres'te başladı. Hürriyet, Milliyet, Günaydın, Star gazetelerinde genel müdür olarak görev yaptı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Bozkurt İlhami Gençer :1922 yılında İstanbul'da doğdu. Türkiye'nin ilk piyanist şantörlerinden birisi idi. Müziğe ilk kez henüz beş yaşındayken annesinden aldığı derslerle ve evlerindeki konsol piyanoyu çalarak başladı. İlk bestesi olan "İlham Vals"i de beş yaşındayken besteledi. İlk konserini de yine beş yaşındayken Saray Sineması'nda verdi. 1943'te "Beyoğlu Erkek Lisesi" nden mezun oldu. Halk Evleri'nde amatörce başladığı müzik yaşamına 1944 yılında Beyoğlu'nda profesyonel olarak devam etti. İstanbul Radyosu'nda 1949'dan 1963'e kadar program yaptı. 1950'li yılların başında Amerikalı şarkıcı Eartha Kitt'e "Kâtibim" şarkısını öğretti. Diğer bir adı da "Üsküdar'a gider iken" olan şarkı dünya çapında hit oldu. 1960 yılında İstanbul Şişli'de Site Sineması'nın da bulunduğu binada kendisine ait olan "Çatı Kulübü" nü" nü açtı. "Türkiye'nin bir tür özel konservatuvarıydı" dediği bu kulüpte birçok şarkıcıyı müzik dünyasına o kazandırdı. Ajda Pekkan'ı, Cem Karaca'yı, Barış Manço'yu, Emel Sayın'ı, Metin Ersoy'u, Füsun Önal'ı ve Fikret Kızılok'u kendi kulübünde sahneye çıkardı. Askerliğini 1951 yılında Ankara Sıhhiye'deki Ordu evinde tamamladı. Hürriyet gazetesi tarafından 1965 yılında ilk kez düzenlenen ve sonradan gelenekselleşecek olan "Altın Mikrofon" yarışmasında "Zamane Kızları" adlı şarkısıyla ilk 10'a girdi. Hakkında 2018 yılında Sami Sefer Coşkun tarafından yazılan 'Bozkurt İlhami Gencer'le Sanat ve Siyaset Bir Arada' adlı bir kitap yayımlandı. 2023 yılında Bodrum'da hayatını kaybetti.

Deniz Kavukçuoğlu: Yazar. 1943 yılında İstanbul'da doğdu. Almanya'nın Tübingen kentinde felsefe, Heidelberg'de sosyoloji ve Avrupa İşçi Hareketleri tarihi üzerine eğitim aldı. Yazıları 1968'den itibaren Ant, Aydınlık, Yeni Ortam, Sosyalist Yol ve 2000'e Doğru gibi dergi ve gazetelerde yayımlandı; Milliyet Avrupa ve Aydınlık gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. Köşe yazarlığında son adresi 1996-2018 yılları arasında yazdığı Cumhuriyet gazetesi oldu.1993 yılından itibaren TÜYAP Tüm Fuarcılık Yapım AŞ'de Kültür Fuarları Genel Koordinatörü olarak çalıştı. Sosyal demokrasi üzerine incelemeleri, derleme yazıları, deneme ve anı kitaplarının yayınlandı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. ***Eserleri:*** Deniz Bitti, Geçmişten Günümüze Moda'da Gezinti, Hüzün Adasında Bir Köy, Gökçeada-Bademli (İmroz-Gliki), Kedi Gülüşü, Zarife, Onu Ben Öldürdüm Leonardo, Sen Vatan Haini misin Baba?, Alageyik Sokağı Bir Liman mıydı ?, Komik Şeyler Yazmak.

Zafer Toprak Prof. Dr.: Akademisyen. 1946 yılında doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nün kurucu başkanı oldu. Saint Joseph

Fransız Lisesi'nin ardından 1969'da Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirdi. Boğaziçi Üniversitesi'nde görev yaptı. Tarih Vakfı'nın kurucuları arasında yeraldı.2012 yılında "Darwin'den Dersim'e Cumhuriyet ve Antropoloji" adlı eseriyle sosyal bilimler dalında Sedat Simavi Ödülü aldı. ***Eserleri:*** 1908-1918 Yılları Arasında Türk Milli Ekonomisi (1982),Türkiye'de Tarımsal Yapılar 1923-2000, (1988),Sümerbank: Kurumsal Bir Tarih (1990), Ulusal Ekonomi - Ulusal Burjuvazi (1995),İttihat ve Terakki ve Devletçilik (1995), İmparatorluk Borçlarından Global Arzlara - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın Yükselişi (1995), Geçmiş için Bir Gelecek - Akbank'ın Kurumsal Tarihi (1998), İttihad - Terakki ve Cihan Harbi (2003),Türkiye'de Milli İktisat (Eserin 30. yılında yeniden özel baskı ile-2012) Darwin'den Dersim'e Cumhuriyet ve Antropoloji, (2012), Türkiye'de Popülizm 1908-1923 (2013), Cumhuriyet'in Başarı Öyküsü Asım Kocabıyık (1924-2012, 2014), Türkiye'de Kadın Özgürlüğü ve Feminizm (1908-1935), (2015).2023 yılında hayatını kaybetti.

Fuat Tanlay: Türk Büyükelçi. 1951 yılında Aydın'da doğdu. 1976 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. Dışişleri Bakanları Hikmet Çetin, Mümtaz Soysal, Murat Karayalçın ve Erdal İnönü'nün özel kalem müdürlüklerini yaptı. 1995-1999 yıllarında New York Başkonsolosu oldu. Bülent Ecevit, Abdullah Gül ve Recep Tayyip Erdoğan döneminde Başbakanlık Protokol Müdürlüğü görevini yürüttü. 2005-2009 yılları arasında Brüksel Büyükelçiliği görevinde bulundu. 2009 yılından itibaren Dışişleri Bakanlığı Dış Politika Danışma Kurulu Üyesi olarak görev yaptı ve bu görevine ilaveten 2009-2012 yılları arasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Dış Politika Başdanışmanlığı görevini üstlendi.2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Salahattin Çetiner: Emekli Korgeneral. Eski İçişleri Bakanı. 1922'de Çanakkale Lapseki'de doğdu. 1940 yılında Harp Okulundan mezun olduktan sonra 1941 yılında Topçu Okulunu bitirdi. 1960 yılında Kayseri'de tabur komutanı olarak görev yaptı. Muhalefet partisi lideri İsmet İnönü ve heyetinin Kayseri'de yapılacak parti il kongresine katılmasının önlenmesi görevini yerine getirdi. Himmetdede istasyonunda tren ve İncesu'da kara taşıtları durdurularak, İnönü ve heyetinin Anayasal seyahat özgürlüğü engellendi. Bu olaydan hemen sonra Anayasa'ya aykırı olarak görevlendirildiğini açıklayan bir dilekçeyle ordudan istifa etti. 1960 tarihinde tutuklandı ve Ankara'da Soğukkuyu Askeri Cezaevi'ne yattı. 1960 askeri müdahalesinden sonra tekrar Silahlı Kuvvetler' de çalışmaya başladı. 1960-1962 yılları arasında Madrid'te Silahlı Kuvvetler Ataşesi olarak görev yaptı. Karargâh subaylığı ve alay komutanlığı görevlerinde bulundu. 1970'te tümgeneral rütbesine terfi etti. Zırhlı Tümen komutanlığı, 9. Kolordu Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı gibi görevlerde bulundu. Bülend Ulusu Kabinesi'nde İçişleri Bakanlığı yaptı. Bakanlığı döneminde başta Bülent Ersoy olmak üzere bazı sanatçıların sahneye çıkması yasaklandı. 2023 yılında Bodrum' da hayatını kaybetti. Eserleri: Çanakkale Savaşı Üzerine Bir İnceleme, Sorunlarıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Gerçeği, Çöküş Yılları.

Nurhan Damcıoğlu: Türk kantocu, ses sanatçısı ve tiyatro, sinema oyuncusudur.1941 yılında Ankara'da doğdu. Ankara Devlet Tiyatrosu çocuk bölümünde 8 Yaşında Tiyatroya başlayarak aynı zamanda madam Margadan bale dersleri alarak dansla tanıştı. Ankara Cebeci Ortaokulu'ndan mezun oldu. 16 yaşından itibaren de Devlet Tiyatrosunda oynamaya başladı. 17 yaşında, İstanbul'a geldi. Toto Karaca, Gülriz Sururi – Engin Cezzar, Ayfer Feray – Nisa Serezli, Arena Tiyatrosu, İstanbul Tiyatrosu, Mücap Ofluoğlu Tiyatroları, Mücap Ofluoğlu Topluluğu ile çalıştı. Maksim, Lunapark, Çakıl gibi gazinolar ve Kulüp 12'de de kanto gösterileri yaptı. Repertuarını, 1930'ların kantolarını modernleştirerek oluşturdu. Almanya, Hollanda, Amerika vs. Çeşitli müzikaller ve konserler verdi. Ödüller aldı. 2023 yılında İzmir' de hayatını kaybetti.

Suna Kan : Türkiye'nin en iyi keman virtüözlerinden. 1936 yılında Adana'da doğdu. Babası, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Viyola sanatçısı Nuri Kan'dır. Beş yaşındayken babasından keman öğrenmeye başladı. Daha sonra aile dostları Hulusi Karsel'den keman dersleri aldı. Ankara Devlet Konservatuvarı sınavlarını kazandı. Bu okulda Avusturyalı eğitimci Walter Gerhardt ile başladığı temel keman öğrenimini İzzet Nezih Albayrak ve Gilbert Back ile sürdürdü. Mozart'ın 5. Keman Konçertosunu seslendirdiği bu resital nedeniyle "Harika Çocuk" olarak. 1948'de isme-özel olarak çıkarılan "İdil Biret ve Suna Kan'ın yabancı memleketlere müzik tahsiline gönderilmesine dair kanun" (Harika Çocuk Yasası) ile yurtdışında öğrenim görmek için devlet bursu aldı. Yasanın çıkmasından bir süre sonra ailesiyle birlikte önce Roma'ya gitti; birlikte çalışacağı eğitimcinin hayatını kaybettiğini öğrenince Paris Konservatuarı'ma gönderildi. Paris'te Gabriel Bouillon ile çalıştı.1952 yılında konservatuvarı birincilikle bitirdi. Viotti Yarışması birincilik ödülünü (1955), Münih Yarışması İkincilik ödülünü (1956), Long-Thibaud Yarışması Paris Kenti ödülünü (1957) kazandı. 1957'de Türkiye'ye döndü ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası solist sanatçılığına atandı. 1960 yılında Türkiye'nin ilk konser piyanisti Ferhunde Erkin'le kurduğu keman-piyano ikilisi ile Türkiye'nin pek çok yerinde oda müziği konserleri ve resitaller verdi. Daha sonra Almanya'da öğrenimini tamamlamış Gülay Uğurata ile bir ikili oluşturdu. Tam 29 yıl birlikte çaldılar. 1971'de Devlet Sanatçısı ünvanına layık görüldü. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Pakize Başaran: Müzisyen. 1921 yılında Bandırma'da dünyaya geldi. 1941'de İstanbul İkinci Noterliğinde noter memurluğuna başladı. Noterlikte çalışırken tanıştığı gazeteci Tarık Mümtaz Göztepe'nin teşvik etmesiyle yazı hayatına adım attı. İlk hikâyesi "Hacı Nine" 1948'de Yeni Sabah Gazetesi'nde, ilk romanı "Benim Doktorum" ise 1951'de yayımlandı. Radyoda piyesleri yayınlandı. 2023 yılında Bandırma hayatını kaybetti. ***Eserler*** : Roman: Benim Doktorum (1951),Sahte Gelen (1953) Köye Dönen Yosma (1955), Meçhule Giden Yol (1958), Seni Yalnız Seni (1963), Döner Koltuk (1967) Devenin Öcü (1969), Büyükler Küçükler ve Köpekler (1972) Tekinsizler (1977) ***Hikâye:*** Günahkar Adam (1973), ***Hatıra:*** Ben Yaşarken 27 Mayıs 1960 ve Öncesi (2008), Fırtınanın Oğlu (2012).

Ekrem Çelebi: İç Anadolu ve Bozlak müziğinin temsilcisi olarak tanındı.1952 yılında Kırşehir'in Çiçekdağı' da doğdu. İlkokulu köyünde bitirdi, imkânsızlıklar nedeniyle

eğitimine devam edemedi. Babasının getirdiği saz küçük yaşlarda müzikle tanışmasına vesile oldu. Düğünlerde sahne almaya başladı ve aranan isimlerden biri oldu. 16 yaşında (Nuhun Gemisi) adını verdiği ilk plağını ,35 yaşında ise ilk kasetini çıkardı., Mühür Gözlüm, Hapishanelere Güneş Doğmuyor, Dane Dane Benleri Var Yüzünde, Bir Ay Doğdu Samsun'dan, Dağlar Alaca, Kışlada Hasret ve Bir Mektup Aldım gibi birçok plağa imza attı. Plakların yanı sıra 35'e yakın albüm çıkardı. Eserleri birçok halk müziği sanatçısı tarafından da seslendirildi.2023 yılında Kırıkkale de hayatını kaybetti.

Metin Milli: Türk Sanat Müziği sanatçısı ve iş insanı. 1943 yılında Mardin'de dünyaya geldi. Türk müziğine vakur duruşu ve kendine has tavırlarıyla yeni bir soluk getirdi. Yaptığı müziği "çok sesli hafif Türk sanat müziği" olarak adlandırıyordu. Milli, TRT destekli bu yeni türün 1990'lı yılların başlarına kadar Türkiye'de belli başlı öncüleri arasında yer aldı. "Çiçekler Yasta" adlı parçasının yer aldığı "Merhaba" adlı albümü ile 1983 yılının flaş sanatçısı oldu. Müziği pek çok meslektaşının aksine para kazanmak için değil zevk için yaptığını ifade eden sanatçı, ticaretten kazandığını müziğe aktardı. Metin Alkanlı ile birlikte Çiçekler Yasta, Şarkılara Sordum, Pişmanlık, Seviyorum İşte, Vurgun gibi birçok hit esere yorumu ile imza attı. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Fevzi Kılıç: Sakarya Erenler Belediye Başkanı 1964 yılında Trabzon Maçka'da doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Adapazarı'nda tamamladı. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü mezunu oldu. AK Parti Sakarya İl Başkanı olarak görev yaptı. Sakaryaspor Yönetim Kurulu Üyeliği, Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve Adapazarı Belediyesi Meclis Üyeliği ile Sakarya Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekilliği görevlerinde bulundu. Sakarya İmam Hatip Mezunları Derneği Kurucu Başkanlığı ve birçok sivil toplum kuruluşlarında görev aldı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Mustafa Taşpınarlı: Keman sanatçısı. 1944 yılında İzmir Basmane'de dünyaya geldi. Babası da müzisyen idi. İzmir'in yetiştirdiği en büyük keman ustası olarak bilindi. Müzik kariyerine daha 8 yaşındayken başladı. İzmir'de gazinolarda kemancılık yaptı. Askerliğini İstanbul'da yaptıktan sonra İstanbul'da kalmaya karar vererek müzik hayatını burada devam ettirdi.

Müzeyyen Senar, Muazzez Abacı, Zeki Müren, Bülent Ersoy, İbrahim Tatlıses gibi birçok ünlü isimle çalıştı. Sibel Can'a hocalık yaptı. İstanbul'da gazinoların kapanması üzerine İzmir Radyosu'na geçti. Kadrolu baş kemancı oldu. Kültür Bakanlığı Klasik Türk Müziği Korusu'nda "Devlet Sanatçısı" ünvanıyla müzik kariyerini sürdürdü. Usta müzisyen, Klasik Türk müziği korosundan emekli olduktan sonra müziğe bir süreliğine ara verdi. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Ahmet Karahan: Eski Devlet Bakanı 1929 Gaziantep İslahiye'de doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Savcılık, Hakimlik ve Serbest Avukatlık yaptı. 5. (XVI.) Dönem Gaziantep Milletvekilli oldu. Devlet Bakanlığı yaptı. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Mustafa Uzunpostalcı, Prof.Dr.: Konya İlahiyat Fakültesi eski dekan.1939 yılında Konya'da doğdu. İlk tahsilini 1951 yılında, Konya Hakimiyet-i Milliye İlkokulu'nda tamamladı. Orta ve lise tahsilini de aynı yıl öğretime açılan Konya İmam Hatip Okulu'nda 1958 yılında tamamladı. Yüksek öğrenimini İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nde sürdürdü. Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra Tokat İmam Hatip Okulu meslek dersleri öğretmenliğine tayin edildi. Daha sonra Konya İmam Hatip Okulu'na naklen atandı. O yıl Millî Eğitim Bakanlığı'nca açılan imtihanı kazanarak Kasım 1966'da Konya Yüksek İslam Enstitüsü'ne Fıkıh ve Fıkıh Usûlü öğretim görevlisi oldu. Ardından 1976 yılında öğretime açılan Samsun Yüksek İslam Enstitüsü'ne müdür ve Fıkıh ve Fıkıh Usulü öğretim görevlisi oldu. Bu enstitünün kuruluş ve gelişmesinde büyük emeği ve katkısı oldu. 1982'de çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca Yüksek İslam Enstitüleri İlahiyat Fakülteleri'ne dönüştürülünce, Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde açılan İslam Hukuku Anabilim Dalı öğretim görevliliğine müracaat etti ve naklen atandı. Yüksek İslam Enstitüsü döneminde sunulan çalışmaların doktora olarak değerlendirileceğini belirten açık kanun hükmüne rağmen, 1986'ya kadar bu konuda bir gelişme olmadı. 1986'da doktor, 1987'de doçent oldu, ancak kadro bulunmadığı için görevine öğretim görevlisi olarak devam etti. 1989 yılında aynı anabilim dalında profesör oldu. Dekan yardımcılığı, Konya İlahiyat Fakültesi Dekan oldu. 2006 yılında yaş haddinden emekli oldu. 2023 yılında Konya'da vefat etti.

Safa Önal: Yazar-senaristtir.1931 Nevşehir Avanos doğdu. Babası Fahrettin Önal Kaymakamlık, valilik ve belediye başkanlığı da yapmış bir bürokrat. Çukulata sesli sunucu Sezen Cumhur Önal kardeşi. Nişantaşı Ortaokulu'nda okudu. Haydarpaşa Lisesinden mezun oldu. Bir yandan da çeşitli dergilerde çalıştı. 395 senaryo yazdı. Bu bir dünya rekoru olarak da 2005 yılında, "Guinness Rekorlar Kitabı" tarafından onaylandı. 1961 yılına kadar gazetecilik yaptı.1953'te ilk senaryosu olan "Kanlı Para" sayesinde Yeşilçam'a "İnleyen Nağmeler" adlı filmle ilk kez yönetmenliği denedi. 40'a yakın film yönetti. Çok sayıda fotoroman senaryosu da yazdı. Bunlardan en çok bilineni olan "Beyaz Şemsiye" adlı fotoromanda **Türkan Şoray** ve **Cihan Ünal** da rol almıştır. 2007 yılında yönetmenliği bıraktı. Senaryo Yazarları Derneğinin Kurucu üyesi ve Başkanlığını yaptı. **Ödülleri** :1973 yılından itibaren de yönetmenliğe başlayarak 40'a yakın film yönetti. 2007 yönetmenliği bıraktı. Senaryo Yazarları Derneğinin Kurucu üyesi ve Başkanlığını yaptı. 2023 de İstanbul'da hayatını kaybetti. ***Ödülleri :***1969 – 1. Adana Altın Koza Film Şenliği, En İyi Senaryo, Menekşe Gözler. 1969 1. Adana Altın Koza Film Şenliği, En İyi Senaryo, Menekşe Gözler. ***Yönetmen Olduğu Filmler bazıları :*** Hicran Sokağı, Yarınlar Bizim, Dertler Benim Olsun, Yüreğimde Yâre Var, Cingöz Recai, Karlı Dağdaki Ateş, İnleyen Nağmeler. ***Senarist Olduğu Filmler*** Hicran Sokağı, Yaz Gülü, Zehirli Çiçek, Hoşça kal İstanbul, Gerçek Bir Masal, Hayat Acıları.

Mustafa Sabri Küçükaşçı Prof. Dr: TÜBA Başkan Danışmanı, Akademisyen. 1964 yılında Konya'da doğdu. Babası Hacıveyiszade Mustafa Efendi'nin torunu Ahmet Ziya Bey, İlk, orta ve lise eğitimini burada tamamladıktan sonra 1990 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Marmara Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne araştırma görevlisi oldu. 1996'da da MÜ Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Bölümünde İslam Tarihi ve Medeniyeti dersleri okutmak tayin edildi. 1990'da Doktor oldu .2002'de Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Orta Çağ Tarihi Anabilim Dalı'na Yardımcı Doçent, 2007'de doçenti, 2013'te profesör oldu. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi bölümüne İslam Tarihi ve Medeniyeti derslerini yürütmek üzere öğretim görevlisi olarak tayin oldu. 2015-2019 yılları arasında Prof. Dr. İlber Ortaylı ve Merhum Prof. Dr. Halûk Dursun'dan sonra Topkapı Sarayı Müze Başkanlığı görevini yürüttü. Başkanlığı süresince birçok müzecilik faaliyetlerinin yanında uluslararası 'Hazineler ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Lale Geleneği' başlıklı Japonya'da düzenlenen sergiye başkanlık etti.

Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı danışma kurulu ve Türk Tarih Kurumu asil üyesidir. TUBA-MAARİF Vakfı ortaklığında hazırlanan Türk Eğitim Tarihi Ansiklopedisinin ilim heyeti üyesi oldu. Milli Saraylara bağlı olarak kurulan Çamlıca Camii Çamlıca İslam Eserleri Müzesi'nin kuruluşunda Bilim Kurulu başkanlığı yaptı. 2015'den beri 1966'da kurulan İstanbul Topkapı Sarayı Müzesini Sevenler Derneği yönetim kurulu başkanı oldu. .2023 yılında vefat etti.

Nail Yurdakul: Türkiye'de ilk mankenlik ajansı ile kadın futbol takımını kuran ve köprüde yaptığı defile ile tanındı. 1929 yılında, öğretmen Halil Hamit Yurdakul'un beşinci çocuğu olarak Ankara'nın Keskin ilçesinde dünyaya geldi. Terzilik yaptığı dönemde Başbakan İsmet İnönü'yü giydirdi. Turgut Özal'a kurşun geçirmez yelek dikti. 'Sanat Güneşi' olarak tanınan Zeki Müren'e sahne kostümleri hazırladı. Ajda Pekkan için yaptığı ekose giysiyi ise dünya çapında moda haline getirdi.2023 yılında Muğla'nın Köyceğiz ilçesinde hayatını kaybetti.

Süleyman Özışık: Gazeteci. 1971 yılında Iğdır'da doğdu. Lise eğitimi de dâhil olma üzere ilk eğitimini Kars'ta tamamladı. Lisenin ardından İstanbul'a giderek çalışma hayatına atıldı. Medya dünyasına Akşam Gazetesi'nde stajyer olarak adım attı. Akşam gazetesindeki 3 yıllık deneyiminden sonra Milliyet gazetesinde 7 yıl boyunca çalıştı. 2000 yılında buradaki işi, ekonomik nedenlerle sonlandırılma kararı alındı. Daha sonra kendisi gibi gazeteci olan ağabeyi Hadi Özışık'la internethaber.com'u kurdu. 2005'te sonsayfa.com isimli haber sitesini online bir e-gazete platformu haline getirdi. İnternet haber ile Türkiye gazetesinde köşe yazarlığı ve birçok televizyon kanalında yorumculuk da yaptı. 2023 yılında vefat etti.

Yüksel Aymaz: Devlet Tiyatroların sanatçısı. 1981'de İstanbul Devlet Tiyatroları'nda göreve başladı. 2003-2017 arası Trabzon DT'de görev yaptı. 1988 de Mustafa Avkıran'ın yönettiği Aeskhylos'un PROMETHEUS'la ilk ışık tasarımını gerçekleştirmiştir. Işık Tasarımın da "Gölge Tasarımı" anlayışını öne çıkardı. Tiyatro Tiyatro, Senay Sanat, Light World ve Milliyet Sanat, TRT, Expo Channel TV, NTV Radyo ve Energy Fm de gölge tasarımcılığına ilişkin düşüncelerini aktardı. Işık tasarımında farklı bir adım olarak gördüğü ve uyguladığı gölge tasarımı ile yaptığı oyunlar dünyanın birçok ülkesine gitti. Devlet Tiyatrolarındaki çalışmaları yanı sıra Özel Tiyatrolar, Belediye

Tiyatroları, Amatör Gruplar, Yardım Derneklerinin geceleri, Anma etkinlikleri ve Ödül geceleri gibi organizasyonların Işık Tasarımlarını yaptı.

2009 yılında 46.Antalya Uluslararası Altın Portakal Film Yarışması ödül gecesinin ışık tasarımını gerçekleştirdi. Yine 2009 yılı yaz boyunca Ankara Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün dünyada bir ilk olan Vagon Tiyatro "EX-PRESS" adlı projesi ile yetmiş beş günlük Avrupa Turnesine çıktı. Ayrıca "Altıdan Sonra Tiyatro" grubu ile çalıştıkları "Çinka" adlı eserde bizzat sahnede oyun içinde rol alarak ışık uygulaması yaparak bir ilke de imza attı. 2014'ten beri İzmir/Seferihisar "Tiyatro Buluşmasında" Işık Atölyeleri yaptı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Günhan Kuşkanat: Yazar. 1962 yılında İstanbul'da doğdu. Kadıköy, Fatih ve Ataköy'de, o yılların çocukları gibi tozlu ağaç tepelerinde büyüdü. 1980-83 yıllarında New York'ta yaşamayı denedi. Marmara Üniversitesi İngiliz Dili Bölümünü, 1988 de bitirdi. 1996 yılından beri Yeditepe Üniversitesinde lisans ve lisansüstü programlarında İngilizce dersleri verdi. Kış Leylekleri Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'nü aldı. 2023 yılında hayatının kaybetti. ***Eserleri:*** Hikâye: Kış Leylekleri (2005). Roman "Kıyısız Gemiler (2006).

Yılmaz Grada: Tiyatro sanatçısı .1930 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Ankara Ticaret Lisesindeki eğitim sürecini yarıda bırakarak 1950'li yıllarda, çeşitli dergilerde şiirleri yayımlanmaya başladı. 1956 yılında girdiği Cep Tiyatrosu'nda başlayan oyunculuk serüveni, Ankara Devlet Tiyatrosu'na ait Küçük Tiyatro'da devam etti. Ankara Meydan Sahnesi ve Nisa Serezli topluluklarında görev yaptı. Bir dönem sahnelerden uzaklaşarak asıl mesleği olan memurluk hayatına dönüp muhasebecilik yaptı. Muammer Karaca Tiyatrosu'nu yönetti. Seyirlik tiyatro oyunları da yazıp çeviriler yaptı.2023 yılında hayatını kaybetti. Tiyatro Oyunları: Kuvayi Milliye Destanı. Biz Bize Benzeriz, Kara Ağaçlar, Bir Evlenme. Oynadığı Filimler: Dokuz Dağın Efesi, İstanbul Macerası, Düşman Yolları Kesti, Kader Yolcusu, Döner Ayna.

Raif Özkan Uğur: Şarkıcı, söz yazarı. 1953 yılında İstanbul'da doğdu. Türk müziğinin ünlü bas gitaristi, şarkıcı söz yazarı. Aynı zamanda başarılı bir sinema oyuncusuydu. Mazhar Fuat Özkan (MFÖ) grubunun kurucu üyesi oldu. Türkiye'nin en iyi bas gitaristlerinden biri olarak da kabul edilmektedir. Müzik hayatı 1970 yılında Şerif Yüzbaşıoğlu Orkestrası'nda başladı. Daha sonra Kaygısızlar, Kurtalan Ekspres, Ter, Edip Akbayram-Dostlar, Ersen ve Dadaşlar gibi, Anadolu Rock gruplarında çaldı. 1976 yılında Mazhar Alanson ve Fuat Güner ile İpucu Beşlisi'ni kurdu. Bu grup daha sonra MFÖ'ye dönüştü ve Türk pop müziğinin en sevilen ve başarılı gruplarından biri oldu. MFÖ ile birlikte 10 albüm çıkaran Uğur, aynı zamanda aranjör ve prodüktör olarak da görev aldı. Özkan Uğur'un oyunculuk kariyeri ise 1988 yılında Atıf Yılmaz'ın yönettiği Arkadaşım Şeytan filmiyle başladı. Bu filmde Mazhar Alanson ve Fuat Güner de rol aldı. Daha sonra Eşkıya (1996) ve Komiser Şekspir (2000) filmleri ile seyirci karşısına çıktı. Aynı dönem İkinci Bahar (1999) dizisinde canlandırdığı Şecahattin Dürüst karakteri ile televizyona daha da ısındı ve Ayrılsak da Beraberiz (2000), Yeter Anne (2001), Asmalı Konak (2002) gibi dizilerde arka arkaya rol aldı. Çok yönlü bir sanatçı

olan Uğur ayrıca rol aldığı Arkadaşım Şeytan ve G.O.R.A filmlerinin müziklerini de yaptı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Faruk Salgar: Sanatçı. 1962 yılında Şanlıurfa'da dünyaya geldi. Küçük yaşlarda aile içindeki musiki icralarından etkilendi ve Türk Müziği'ne ilgi duymaya başladı. Lise öğrenimine devam ederken Süheyla Altmışdört yönetimindeki İstanbul Üniversitesi Türk Müziği Korosu'nun çalışmalarına katıldı. 1980 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü'ne girdi.1981 yılında TRT'nin açtığı Stajyer Sanatçı sınavında başarılı olarak kurum içindeki kurslara katılmaya hak kazandı. 1983 yılında Profesör Doktor Nevzat Atlığ yönetimindeki Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nun konserlerinde misafir sanatçı olarak görev yaptı. 1984 yılında ses sanatçısı ünvanıyla TRT İstanbul Radyosu'nda göreve başladı. 2005 yılında TRT İstanbul Radyosu Türk Sanat Müziği Müdürlüğü, TRT Repertuar Kurulu üyeliği ve İstanbul Radyosu İcra Denetleme Kurulu Başkanlığı görevlerine atandı. Aynı yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi bölümünde repertuvar dersleri vermeye başladı. TRT Müzik kanalında yayınlanan Radyo Günleri adlı programın sunuculuğunu ve solistliğini yaptı. 2011-2013 yılları arasında TRT Türk Halk Müziği Müdürlüğü ve TRT Çok Sesli Müzikler Müdürlüğü görevlerini üstlendi.

2018 yılında TRT İstanbul Radyosu'ndan emekli oldu. 2015 yılında Bakırköy Akademik Müzik Çalışmaları Derneği bünyesindeki İcra Heyeti, Fasıl, Bergüzar, Gülizar ve Nevbahar topluluklarında koro şefi ve derneğin yarı zamanlı konservatuvar bölümünde eğitmen olarak göreve başladığı kurumda çalışmalarını sürdürmekte iken 2023 yılında Bodrum' da hayatını kaybetti.

Murat Karagöz : Büyükelçi. 1967 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'ni 1985 yılında bitirmiş, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 1989 yılında mezun oldu. Siyaset Bilimi alanında yüksek lisans yaptı.1989 yılında Dışişleri Bakanlığı Doğu Avrupa ve Asya ile İkili Siyasi İşler Dairesi'nde aday meslek memuru olarak kariyerine başladı, çeşitli görevlerin ardından 1998-2000 yılları arasında Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel döneminde Cumhurbaşkanlığı Dışişleri Başdanışmanlığında 2. kâtip ve başkatip olarak görev yaptı. 2000-2004 yıllarında BM New York Daimi Temsilciğinde başkatip ve müsteşar oldu. 2004-2006 yıllarında Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Ali Tuygan'ın Özel Müşavirliği'nde daire başkanı ve özel müşavir oldu. 2006-2009 yılları arasında Vaşington Büyükelçiliği müsteşarı ve 1. müsteşarı olarak görevini yürüttü. 2009-2013 yıllarında Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür yardımcısı oldu. Amman Büyükelçisi oldu. 2020 tarihi itibarıyla Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürü olarak görevlendirildi. 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı kararı ile Portekiz Cumhuriyeti nezdinde Büyükelçi olarak atandı. Muğla'nın Fethiye ilçesinde tatil yaparken hayatını kaybetti.

Mustafa Erkin Koray: Sanatçı.1941 yılında İstanbul 'da dünyaya geldi. Müziğe, annesi Vecihe Koray 'dan piyano dersleri alarak başladı. İstanbul Alman Lisesi'nde okuduğu yıllarda kurduğu amatör bir müzik grubu ile, popüler şarkıları çalmaya başladı.

Lise eğitimini tamamladıktan sonra da müzikten kopmadı ve ilk profesyonel grubu Erkin Koray ve Ritimcileri 1959 yılında kurana dek, yarı amatör yarı profesyonel olarak çalışmalarına devam etti. Bu yıllarda birer sene ara ile, Erkin Koray Süper Grup, Ter ve Stop! Erkin Koray gruplarını kurdu. Avrupa turnesinden sonra çalışmalarını tek başına sürdürmeye karar verdi. Türkiye'ye kesin dönüşünün ardından, ailevi sorunlarından dolayı kendisi için pek verimli geçmeyen 1985-1990 yılları arasında belki en çok bilinen çalışması olan Çöpçüler ile büyük bir çıkış yaptı. 1990- 1993 yıllarında, genelde Öyle Bir Geçer, Arapsaçı, Fesüpanallah, Şaşkın, Sevince ve Yalnızlar Rıhtımı vb. hitleri içeren bir toplama albüm serisi ve bir de Best Of piyasaya sürdü. 1990'da yayınladığı Tamam Artık albümünden sonra bir sessizlik ve plak şirketlerine küskünlük dönemine giren sanatçı, 1991'de Tek Başına Konser adlı konser kayıtlarından oluşan dışında albüm çalışmalarına ara verdi. 1999 yılında yayımlanan yeni şarkılarının yanında eski şarkılarının da yeni düzenlerinin bulunduğu Devlerin Nefesi adlı son albümü takip etti. 2023 yılında süredir yaşadığı Kanada'nın Toronto şehrinde hayatını kaybetti.

Civan Canova: Tiyatro, sinema ve dizi oyuncusu, senarist ve tiyatro yönetmeni. 1955 yılında Ankara'da dünyaya geldi. İlkokuldan sonra yatılı olarak TED Ankara Koleji'nde okudu. Şerif Gören 'in yönettiği Nehir (1977) adlı filmde rol aldı. Konservatuvardan 1979 yılında mezun oldu ve Devlet Tiyatroları kadrosuna girerek İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda çalışmaya başladı, birçok oyunda görev aldı. Yazarlığa ilk kez, 1989 yılında Kör Buluşma isimli bir film senaryosu yazarak başladı. Bu senaryo Kültür Bakanlığının açtığı senaryo yazma yarışmasında ilk ona girdi. Çiçek Taksi dizisinde Artist Celal, Paramparça dizisinde Rahmi Gürpınar rollerini canlandırdı. 2006 yılında, Eve Dönüş filmindeki işkenceci polis rolü ile 43. Altın Portakal Film Festivali'nde Altın Portakal En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazandı. İstanbul Devlet Tiyatroları'nda oyunculuğa devam eden Canova, Bir Casusa Ağıt oyunundaki rolü ile 2. Afife Tiyatro Ödülleri'nde Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu ödülüne (1998), Kaktüs Çiçeği oyunundaki rolü ile 5. Afife Tiyatro Ödülleri'nde Yılın En Başarılı Müzikal ya da Komedi Erkek Oyuncusu Ödülü'ne aday oldu. 2011 yılında Ölüleri Gömün oyunundaki rolü ile Afife Tiyatro Ödülleri Yılın En Başarılı Erkek Oyuncusu Ödülü'nü kazandı. Resim sanatı ile de uğraşan Canova, 2016'da Teşvikiye Erinç Sanat Galerisi'nde, 2017 yılında İstanbul Beyoğlu'ndaki Tiyatro'da resim sergisi açtı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Atıf Ural Prof. Dr.: Kocaeli Üniversitesi Kurucu Rektörü. 1933 yılında Erzurum'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni bitirmiş, 1959 yılında da İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesinden mezun oldu.1962 yılında Berlin Teknik Üniversitesi'nde bilimsel çalışmalar yaptıktan sonra 1970 yılında ise İTÜ'de doktorasını tamamladı. 1959 yılında İTÜ Elektrik Fakültesi'nde asistan olarak görev yapmaya başlamış, 1970'te doçent, 1981 senesinde profesör oldu. Yıldız Üniversitesi Kocaeli Mühendislik Fakültesi'nde göreve başladı. 1984'te dekan yardımcılığı ve elektrik mühendisliği bölüm başkanlığı görevini yaptı. Yıldız Üniversitesi'nden adı geçen fakülte ayrılarak Kocaeli Üniversitesi kuruldu. 1992 tarihinde Kocaeli Üniversitesi kurucu rektörlüğüne atandı. 1994'teki seçimlerde de ilk başta YÖK listesine alınmamasına karşın YÖK'ün

belirlediği listedeki isimler istifa edince yeniden rektör olarak atanabildi. 1999 yılında İstanbul Üniversitesi'ne geçmiş ve 2000 yılında yaş haddinden emekli oldu.

Daha sonra akademisyenliği ile beraber 1985 yılında kısa bir dönem THY teknik danışmanlığı, 1985-1989 yıllarında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde, 1989-1997 yılları arasında İzmit Büyükşehir Belediyesi'nde, 1992-1995 yılları arasında Kocaeli Valiliği'nde teknik danışmanlığı ve 1994-1997 yıllarında İzmit Büyükşehir Belediyesi Danışma Kurulu başkanlığı görevlerini üstlenmiştir.2023 yılında hayatını kaybetti.

Ayla Büyükataman: Şarkıcı ve müzisyen. 1939 yılında Ankara'da doğdu. Henüz 5 yaşında küçük bir çocukken Türk Sanat Müziği'ne olan yatkınlığı dönemin ünlü müzik üstadı Münir Nurettin Selçuk tarafından keşfedildi. 1956'da Son Saat gazetesinin düzenlediği ses yarışmasında birinci oldu. Ve "Ses Kraliçesi" seçildi. İstanbul Radyosu'nda solist olarak çalıştı, uzun yıllar Devlet Klasik Türk Müziği Topluluğu'nda sanatını icra etti. Ömrüm Böyle Geçti ve Veda adlı filmin müziklerini yaptı ve şarkılarını seslendirdi. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Baha Boduroğlu: Sanatçı. 1947 yılında İstanbul Laleli'de doğdu. Babasının subay olması nedeniyle Bingöl, Erzurum, İstanbul ve Kocaeli'nde tamamladı. Pertenihal Lisesi ile İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Konservatuarına devam etti. Ayrı Gazetecilik Yüksek Okulundan mezun oldu. Gençlik yıllarında Kent Oyuncuları, Gazanfer Özcan ve Gönül Ülkü Tiyatroları'nda çalışmaya başladı. Boduroğlu ile Aysel Gürel tanıştıktan sonra beraber şarkılar yapmaya başladılar. "Gençlik Başımda Duman" albümü o yılın en satan yapımlarından oldu.2023 yılında hayatını kaybetti.

Banu Aydın: Türk seramik ve resim sanatçısı. 1977 yılında İzmit, Kocaeli'nde doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Uzun yıllar İstanbul'da kitapçılık sektöründe çalıştıktan sonra memleketi İzmit'e dönerek Değirmendere, Gölcük'e yerleşti. Kocaeli Mesleki Eğitim Kursları ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin düzenlediği sanat eğitimlerinde başarılı olduktan sonra 2010 yılından itibaren seramik ve resim alanında eserler vermeye başladı. Özellikle 1990'lı yılların animasyon kahramanlarının yer aldığı çini ve resim çalışmalarıyla memleketinin yetiştirdiği önemli sanatçılardan birisi oldu. 2023 yılında Gölcük'te geçirdiği ani kalp krizi nedeniyle hayatını kaybetti.

Bilge Umar Prof. Dr. Araştırmacı-yazar. 1936 yılında İzmir'i Karşıyaka doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezun oldu. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul- İcra İflas Hukuku kürsüsünde asistan olarak göreve başladı. İÜ Hukuk Fakültesinde 1962 doktora yaptı, "İspat Yükü" adlı çalışmasıyla 1967'de doçent oldu. Öğretim üyeliğini İzmir İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi'nde sürdürdü. Burada 1970'de profesör, 1974'te ise kürsü başkanı oldu. 1984 yılında üniversiteden ayrılarak hukuk danışmanlığı ve avukatlık yapmaya başladı. Daha sonra Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölümü başkanlığı görevinde bulundu. Anadolu'nun İslamiyet öncesi medeniyetleri alanında yaptığı araştırmalarıyla da tanındı. ***Eserleri:***

İzmir'de Yunanlıların Son Günleri (1974), Ionia (1979), Aiolis (1980), Lydia (1981), Türkiye Halkının İlkçağ Tarihi (2 cilt, 1982, 1984), Phrygia (1982), Troas (1983), Myssia (1984), Trakya (1986), Türkiye'de Tarihsel Anıtlar (1995), Türkiye Halkının Orta çağ Tarihi / Türkiye Türkleri Ulusunun Oluşması (1998), Yunanlılar ve Anadolu Rumlarının Anlatımıyla İzmir Savaşı (2002), Karia (2005). İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi (1973), Türk Kalkınma Hukuku (1976), Eski Eserler Hukuku (A. Çilingiroğlu ile, 1990). 2023 yılında hayatını kaybetti.

Olcay Poyraz: 1943 yılında Adana'da doğdu. Ankara Devlet Konservatuvarı' nda yedi yıl piyano eğitimi aldıktan sonra sınavla tiyatro bölümüne geçti. 1964'te Devlet Tiyatrosu'na oyuncu olarak girdi. Burada Carlo Goldoni'nin "Yabanlar", Alejandro Casona'nın "Yedi Balkonlu Ev", gibi oyunlarda rol almıştır. 1967'de Fransa'ya gitti. Odéon Tiyatrosu'nda Tania Balachova'nın tiyatro kursuna devam ettı. Aynı zamanda makyaj kursundan diploma aldı. Türkiye'ye döndüğünde Nezihe Meriç'in yedi kadın tipinden oluşan tek kişilik "Sular Aydınlanıyordu" oyununu iki sezon oynadı. Devlet Tiyatroları'nda eser sahneye koyan Fransız rejisörlerden Roland Pietri ve Jean-Pierre Miquel'e asistanlık yaptı. Fransız çağdaş yazarların eserlerini Türkçeye kazandı ve yönetti. Jean Cocteau'nun monologlarından düzenlediği bir gösteriyi, adlı oyunları Fransızca olarak Ankara Fransız Kültür Merkezi'nde oynadı. Yaşar Kemal'in üç hikâyesinden oluşan "Anadolu'da Hasat" gösterisini de Fransızca olarak Fransız büyükelçiliğinde ve Fransız Kültür Merkezleri'nde sergiledi.2023 yılında hayatını kaybetti.

Ömer Lütfi Çetin: Ressam. 1934 yılında Diyarbakır Lice doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Lice, Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesinde tamamladı. 1961 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi. Lisede resim öğretmeni olan Prof. Turan Erol'un teşviki ile resim çalışmalarına başladı. Fakültedeki öğrencilik yıllarında ara verdiği resim çalışmalarına Ankara'da Lütfü Günay atölyesinde devam etti.1970 yılından bu yana resim çalışmalarına aralıksız olarak devam etti. 1978 yılında BRHD (Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltraşlar Derneği) üyeliğine kabul edildi. 1 yıl sonra derneğin yönetim kuruluna seçildi. Aynı derneğin yönetim kurulu üyesi olarak görev yaptı. Muhtelif yarışmalarda mansiyon ve başarı ödülleri aldı. 11 kişisel sergi gerçekleştiren sanatçının yurt içi ve yurtdışındaki özel koleksiyonlarda resimleri bulunmaktadır. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti. ***Ödüller:*** Devlet Resim ve Heykel Yarışması Ödülü, Ankara Sanat Resim Yarışması Mansiyon, Sehl Şirketi Personeli Dünya Resim yarışması Mansiyon, DYO Resim Yarışması Mansiyon, Ankara Sanat Resim Yarışması Barış Ödülü. ***Sergileri:*** Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Ankara, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Ankara, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Ankara, Akbank Sanat Galerisi Elazığ, Akbank Sanat Galerisi Diyarbakır.

Yıldız Tezcan: Sarkıcı ve oyuncu. 1945 yılında İstanbul'da doğdu. Henüz 9 yaşında müzik hayatına başladı. Ortaokul ikinci sınıfta okuldan ayrıldı. Çocukken okuduğu ilk plağına "Orda Bir Köy Var Uzakta" adlı çocuk şarkısını yorumladı, aynı dönem çocuk korosunda yer aldı. Grafson Plak şirketiyle 1963'te anlaşma imzalayarak 11 plağa imza

atan sanatçı, ardından dönemin ünlü plak şirketi Odeon' la anlaşarak yaklaşık 100 adet 45'lik plak yaptı. "Esmerim", "Hele Dadaş", "Vur Sinem'e Öldür Beni", "Erzurum Dağları", "Aman Dünya Ne Dar İmiş", "Mühür Gözlüm" ve "Hastanene Önü İncir Ağacı" gibi eserleri seslendirdiği ilk plakları büyük ilgi gördü. Birçok plağında Arif Sağ ve Orhan Gencebay ile çalışan sanatçı, İstanbul ve Ankara Radyosu sınavlarını kazanarak yaklaşık 4 yıl radyoda çalıştı. Sanatçı, kariyeri boyunca Türkiye ve Almanya 'da 200'ün üzerinde plak yayınladı. Müzik hayatındaki yükselişi ile sinema yapımcılarının da dikkatini çeken sanatçı, 1960'lı yıllarda sinemaya adım attı. 1965'te Ümit Utku'nun çektiği ilk filmi "Gönül Kuşum" da başrolleri Yılmaz Güney ile paylaştı. 2023 yılında 78 yaşında hayatını kaybetti.

Raşit Gökçeli: Yayıncı. 1944 tarihinde dünyaya geldi. Orta öğrenimini İstanbul'da Saint Benoit Lisesi'nde tamamladı. 1967 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık bölümünü bitirdi. 1970'te öğrenci asistan olarak ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama bölümünde çalışmaya başladı. 1981-82 yılları arası Cem Yayınları Arkadaş Çocuk Dizisi Yönetici Yardımcılığı yaptı. Daha sonra Toros Yayınları Yöneticisi oldu. Makaleleri; Mimarlık, Ada, Yapı, Yaşama Sanatı, Varlık, Dünya Kitap, Gösteri, Öteki-siz gibi mesleki ve edebiyat dergilerinde yayımlandı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Ünal Silver Tiyatro, sinema ve dizi Film oyuncusu .1948 yılında İstanbul'da doğdu. Oyunculuğu Almanya'da sürdürürken "Gümüş" olan soyâdını, telaffuzu kolay olsun diye "Silver" olarak değiştirdi. Cem Yılmaz'ın "Hokkabaz" adlı filminde oynamak için 2007 yılında Türkiye'ye geldi. Almanya'da ve Türkiye'de çok sayıda tiyatro oyunu, dizi film ve sinema filminde oynadı. Diriliş Ertuğrul dizisinde hayat verdiği Umur Bey karakteri ile dünyanın birçok ülkesinde bilindi. Tiyatro oyunculuğu yanı sıra 2002 yılından itibaren birçok film ve dizide rol aldı. Poyraz Karayel ve Aşk Yalanı Sever yer aldığı önemli dizilerdendir. Rol Aldığı Bazı Tiyatro Oyunları: A-Normal, Kızgın Damdaki Kedi, Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz, Vurgun ,Diriliş: Ertuğrul. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Kutbettin Arzu; Eski Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı. 1955' yılında Diyarbakır'da doğdu. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisansını aynı fakültede yaptı. Yapı İşleri 15. Bölge Müdürlüğü'nde Baş Mimar olarak çalıştı. Mühendislik ve mimarlık firması kurarak serbest iş hayatına devam etti. Dicle Üniversitesi Mimarlık Mühendislik Fakültesi'nde fahri öğretim üyeliği görevi üstlendi. Diyarbakır Mimarlar Odası Başkanlığı görevini yürüttü. Diyarbakır Kızılay Derneği Üyeliği, Kültür ve Dayanışma Vakfı Üyeliği, AÇEV Vakfı Bölge Danışma Kurulu Üyeliği, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyeliği ve Başkanlığı, TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konsey Üyeliği, Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis Heyet Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu. 2015 yılında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı olarak kabinede görev aldı.2023 yılında Yalova'daki Türkiye Büyük Millet Meclisi Lojmanları' ndaki havuzda ölü bulundu.

Hüseyin Atay Prof. Dr. Akademisyen, müfessir, kelamcı .1930'da Rize'nin İkizdere ilçesinin Güneyce nahiyesinde (Hacı Şeyh Köyü) doğdu. Küçük yaşta babası Hafız İsmail'in ve amcası merhum Hafız Yusuf'un yanında hafızlığını yaptıktan sonra İstanbul'da Şehzadebaşı İbrahim Paşa Camii İmam ve hatibi Hacı Hasib Efendi'den Arapça okumaya başladı. Kumkapı Ortaokulu'na devam ederken İstanbul müftü müsevvidi müderris Mustafa Asım Hacı Bilaloğlu'ndan Arapça okumaya devam etti. Ortaokulu iftiharla bitirince 1945'ten 1948 yılına kadar Mustafa Gümülcüneli'den, Medresetul Kudat hocalarından Ali Haydar Güleryüz'den ve sonradan Rize müftüsü olan müderris Yusuf Ziya Karal'dan İstanbul medreselerinde okutulan bütün ilimlerin yanında medrese programlarında olmayan ilimleri de tahsil etti. 1948'de Bağdat'a gidip liseyi, Bağdat İlahiyat ni bitirdi. 1956'da Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne İslam Felsefesi asistanı olarak girdi.1960 yılında Dr. 1960-61 yıllarında sıkı bir çalışma neticesinde merhum Doç. Dr. Yaşar Kutluay'la beraber Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınladığı, Kur'an'ı Kerim'in mealini hazırladı. 1962 yılında Ankara Üniversitesi tarafından İbranice'yi öğrenmek için iki sene müddetle iki asistan arkadaşıyla İsrail'e gönderildi. Bu suretle İslam Felsefesinin İbranice'ye yapılan tercümelerini ve Yahudiler yoluyla Avrupa'ya geçişini doğrudan doğruya inceleme fırsatını buldu. 1965 yılında bir bursla Amerika'ya gidip Chicago Üniversitesi'nde İslam Felsefesi ile ilgili ilmî araştırmalar ve incelemeler yaptı. 1968 doçent oldu. 1969 yılında Kelam dersinin yanı sıra İslam Hukuk Felsefesi okuttu. 1974 yılında Kelâm profesörü oldu. Yeni kurulan Kelam İlmi Kürsüsüne başkan seçildi. 1974-75 öğretim yılında Harvard Üniversitesi'nin daveti üzerine aile planlaması Ahlak, Din ve Hukuk Felsefesi ilgili araştırmalarda bulundu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde dekanlık yaptı. 1997 yılında emekli oluncaya kadar devam etti. 2023 yılında Ankara'da vefat etti.

Muharrem Buhara: Senarist. 1957 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü mezunu. Lise yıllarında oyuncu olarak başlayan sanat çalışmalarını, daha sonra çocuk tiyatrosu oyun yazarlığı üzerine yoğunlaştırdı. İlk oyunu "Ayının Fendi Avcıyı Yendi" ile 1982 yılında TOBAV birincilik ödülünü kazandı. Bu oyun ve diğer çocuk oyunları yurtiçi ve yurtdışında çeşitli tiyatrolarda sahnelendi. Daha sonra Süper Baba, İkinci Bahar, Yağmur Zamanı, Sıla gibi televizyon seyircisinin hafızalarından silinmeyen çeşitli televizyon dizilerinde öykü yazarı olarak görev aldı.2023 yılında İstanbul Hayatını kaybetti.

Mehmet Ulay: Sanatçı. 1942 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara'da büyüdü ve lise son sınıfta İstanbul'a gelerek Kabataş Lisesinden mezun oldu. 1963'te Devlet Tiyatrolarında sanat hayatına başladı. 1965'te AST içinde yer aldı. 1969 yılında İngiltere'ye giderek Oldwick Theater'da çalıştı. İki yıl sonra Türkiye'ye döndüğünde yeniden Ankara Sanat Tiyatrosu bünyesinde, müdürlük, oyunculuk ve yönetmen yardımcılığı yaptı. Bir süre sonra tekrar yurt dışına giderek Almanya ve Amerika'da tiyatro üzerine araştırmalar yaptı. Dönüşünden sonra sinema, dizi ve TV reklam filmlerinde rol aldı.2023 yılında Almanya'da hayatını kaybetti. Rol aldığı dize ve filmler: Mahkûm, Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz, Baba Candır, Galip Derviş, Yol Ayrımı, Mavi Kelebekler. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Necmettin Cevheri: Eski Adalet, Köyişleri ve Devlet Bakanı 1930 yılında Şanlıurfa'da doğdu. Galatasaray Lisesi ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Serbest avukatlık, çiftçilik, 2., 3. , 4., 5., 19. , 20. ve 21. Dönem Şanlıurfa Milletvekilliği ile Turizm ve Tanıtma, Adalet, Tarım ve Köyişleri, Devlet Bakanlıkları, Başbakan Vekilliği görevlerinde bulundu. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Abdülkadir Ceylan Ede: Yönetmen. 1965 yılında Afyon Emirdağ ilçesinde doğdu. Eskişehir Bahçelievler Lisesi sonrası Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sinema TV bölümü mezunu. Öğrencilik yıllarında çektiği kısa film ile Adana altın koza Film Festivalinde finalist oldu. 1998-2001 yılları arasında Deli Yürek dizisinde 90 bölüm ikinci ekip Yardımcı Yönetmen olarak yer aldı. 2014 yılında son işi olan yönetmen tek kişilik çılgınlık: Yüzsüz Hayat isimli uzun kurmaca filmi kendi youtube kanalından yayınladı. 2023 yılında kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

Sami Mutlu: Klasik Türk müziği sanatçısı.1958 yılında Ordu Fatsa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ünye'de tamamladı. 1976- 1980 yılları arasında Samsun Musiki Cemiyeti'ne devam etti. Burada Dr. Turgut Tokaç ile solfej ve nazariyat, Cavit Ersoy ile ud çalıştı. Samsun Eğitim Enstitüsü Matematik Bölümü'nü bitiren sanatçı, öğretmen olarak Adana'da bulunduğu sıralarda Adana Musiki Cemiyeti'ne devam etti. Neyzen Ahmet Polatöz ve Adana Divan Musikisi Derneği yöneticisi Tamburi Uğur Türe'den meşk ederek, klasik repertuvarını geliştirdi. 1986 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı İzmir Devlet Klasik Türk Müziği Korosu sınavlarını kazandı ve ses sanatçısı olarak göreve başladı. Birçok ünlü isimde çalıştı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

İrfan Baran: Eski Konya Milletvekili ve Adalet Bakanı.1927 yılında Karaman doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Serbest Avukatlık, 1. (XII) ve 3. (XIV) Dönem Konya Milletvekilliği ile Adalet Bakanlığı yaptı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Gökhan Abur: NTV ekranlarında hava durumunu sunan, Müzisyen, NTV Meteoroloji Editörü. 1943 yılında Afyonkarahisar'da doğdu. Lise çağlarında Karabük'teyken orkestra kurup müzikal yaşantısını başlattı. İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji yüksek mühendisliğini kazanarak İstanbul'a gitti. İstanbul'da kurdukları bu orkestrayı devam ettirdi. İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji bölümünden yüksek mühendis olarak mezun oldu. Uzun yıllar Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Meteoroloji Bölümü'nde görev yaptı.1960'lı yıllarda müzik yaşamı başladı. 1967'de Hafta Sonu Gazetesinin yaptığı, Egemen Bostancı'nın organize ettiği Altın Ses Yarışması'nda dördüncü oldu. Bu yarışmanın ardından Fikret Şeneş'in de katkılarıyla plak çalışmalarına başladı. 45'lik 14 plağı ve "Bir Gün Karşılaşırsak" isimli 1 albümü var. 1975'te Eurovision şarkı yarışması Türkiye elemelerine katıldı ve ilk 8'e girdi.1983'ten itibaren deniz ve denizcilikle ilgilenen Abur, sonrasında uzak yol kaptanlarına eğitim verdi. 2000'de Açık Radyo'da iki yıl süre ile "Açık Deniz" adlı bir de program yaptı. 2000 yılından sonra Atlantis Yatçılık'ta "Meteoroloji ve Denizde Hava Tahmini" dersleri verdi. 2023 yılında Hayatını kaybetti.

Metin Münir: Gazeteci, yazar. KKTC Lefkoşa'da doğdu. Liseden sonra Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Turkish Daily News, BBC, London Times, Financial Times ve Sunday Times'ın Türkiye temsilciliğini yaptı. Güneş Gazetesi 'nde bir süre genel yayın yönetmenliği görev aldı. Yeni Yüzyıl, Yeni Binyıl, Sabah ve Vatan gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. 2012 yılında Milliyet'teki işine son verildikten sonra, yazılarına bir süre ara verdi. 2015 yılından 2020'ye kadar T24'te yazılarını sürdürdü.2023 yılında Lefkoşa'da hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Sabah Olayı (1993) Ölümden Sonraki Hayatım (2004).

Naci Bayşu: Türk müziğinin prodüktörleri. 1963 yılında dünyaya geldi. Müzisyen bir aileden geldi. Babası bestekâr Abdullah Nail Bayşu, ağabeyi ise yine tanınmış bir besteci ve prodüktör Osman Bayşu. Arif Sağ ise Naci Bayşu'nun eniştesi. İlk olarak 1989 yılında Ferhan Şensoy'un ünlü oyunu 'Ferhangi Şeyler' kaset formatında yayınlanırken süpervizörlük yaptı. Ardından İskender Paydaş'ın 1990 yılında çıkardığı enstrümantal albümü 'İsko Disko'nun prodüktörlüğünü üstlendi. Yedi Karanfil serisi ile adından söz ettirdi. Yedi Karanfil'den sonra ise Kenan Doğulu ile çalıştı. 'Yaparım Bilirsin' adlı ilk albümü çok tuttu. Ardından Çiğdem Tunç ve Mehmet Ali Erbil'in sunduğu 'Gecenin Rengi' programında piyano çalarak yüzünü ekranda gösterdi. Kenan Doğulu'nun 1994'deki ikinci albümü 'Sımsıkı Sıkı Sıkı'yı çıkardı. Beyazıt Öztürk ilk ve tek müzik albümü "Türküleri 1998 yılında çıkardı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Hıfzı Topuz: Gazeteci-yazar. 1923 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesini ve İ.Ü. Hukuk Fakültesini bitirdi. 1947-58 yılları arasında Akşam Gazetesi'nde muhabir, istihbarat şefi, yazı işleri müdürü ve genel yayın müdürü olarak çalıştı, İstanbul Gazeteciler Sendikası Başkanlığı'nı yaptı. Strasbourg Üniversitesi'nde devletler hukuku ve gazetecilik alanlarında yüksek lisans (1957-59) ve yine Strasbourg Hukuk Fakültesi'nde gazetecilik doktorası yaptı (1960). Paris'te UNESCO Genel Merkezi'nde, İletişim Sektöründe Özgür Haber Dolaşımı Şefi olarak çalıştı (1959-1983). Uluslararası gazeteci örgütleri arasında iş birliği, basın ahlakı ve gazetecilerin korunması projelerini yönetti, Anadolu, İstanbul ve Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültelerinde Basın, Radyo ve TV Tarihi, Uluslararası İletişim ve Siyasal İletişim dersleri verdi. TRT'de Genel Müdür Yardımcısı olarak çalıştı (1974-75). 1993'te BRT İstanbul Radyo ve Televizyon Genel Yayın Koordinatörlüğü yaptı. 1986'da İletişim Araştırmaları Derneği'ni (İLAD) kurdu. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nda iletişim Komitesi Başkanlığında bulundu. 1997'de İzmir'de Birinci Ulusal Kültür Kongresini, 1998'de de İstanbul'da Kültür Politikaları Sempozyumu'nu düzenledi. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. ***Eserleri: İnceleme – Araştırma***: Basın Sözlüğü (1968), 100 Soruda Basın Tarihi (1973). Uluslararası İletişim (1984). İletişimde Karikatür ve Toplum (1986). Siyasal Reklamcılık (1991). Hoşgörü (1995), Başlangıcından Bugüne Kadar Dünya Karikatürü (1997). Dünyada ve Türkiye'de Kültür Politikaları (2001),Türk Basın Tarihi 2003) Hatıra: Konuklar Geçiyor (1975), Paris' li Yıllar (1994) Eski Dostlar (2000), Elveda Afrika, Hoşça Kal Paris (2005). Fikret Mualla (2005) Başın Öne Eğilmesin (2006) Nişantaşı Anıları (2009). Bana Atatürk'ü Anlattılar (2010) Paris'te Bir Türk Ressamı, Fikret Mualla (2014),Bir Zamanlar Nişantaşı'nda (2017) Anı

ve Mektuplarla Melih Cevdet Anday (2019) ***Roman:*** Meyyale (1998), Taif'te Ölüm (1999) Paris'te Son Osmanlılar (1999) Hatice Sultan (2000), Gazi ve Fikriye (2001) Milli Mücadelede Çamlıca'nın Üç Gülü (2002) ,Devrim Yılları (2004) ,Özgürlüğe Kurşun (2007), Kara Çığlık (2008) ,Abdülmecit; İmparatorluk Çökerken Sarayda 22 Yıl (2009) ,Kurşun Gibi Ağır; Nazım Romanı (2011), Elbet Sabah Olacaktır, Tevfik Fikret Romanı (2012) Vatanı Sattık Bir Pula; Namık Kemal Romanı (2013), Çılgın ve Özgür; Neyzen Tevfik'in Romanı (2014), Nevbahar (2018) Paris Sürgünü (2019) ***Hikâye:*** Gizli Aşklar (2015).

Ganire Paşayeva: Azerbaycan'ın Tovuz Milletvekili. 1975 yılında Azerbaycan'ın Kavuz'da doğdu. Azerbaycan Tıp Üniversitesi Pediatri Bölümü ile Bakü Devlet Üniversitesi Uluslararası Hukuk Bölümü'nden mezun olan oldu. 1998'de televizyonculuğa başladı. 2005'te Haydar Aliyev Fonu'nun Halkla İlişkiler Departmanının başına geçti. Kısa bir süre sonra 6 Kasım 2005'te yapılan parlamento seçiminde Tovuz Milletvekili seçildi. Mecliste farklı görevlerde bulundu. Son olarak Azerbaycan Milli Meclisi Kültür Komisyonu Başkanlığı yaptı. Türkiye'de sayısız etkinliklere katıldı. Türk dünyası üzerine çok sayıda yazı ve konuşmaları bulunan Paşayeva, "Türkiye'nin güçlü olmasının Türk dünyasının güçlü olması" anlamına geldiğini savunuyordu. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Halid Halife: Suriye'nin ünlü çağdaş yazarlarından. 1964 yılında Halep'te doğdu. Hukuk öğreniminin ardından otuz yıl boyunca çeşitli türde eserler kaleme aldı. Yazara 2013 yılında Necib Mahfuz Kitap Ödülü'nü kazandıran ve Türkçede yayımlanan ilk romanı "Bu Şehrin Mutfaklarında Bıçak Yok", aynı zamanda 2014'te Uluslararası Arap Edebiyatı Ödülü'nde (IPAF) finale kalan esenlerinden biri oldu. Birçok televizyon dizisinin senaryosunu da kaleme aldı. Çalışmaları pek çok dile çevrildi. "Dalaverenin Bekçisi" (1993) ve "Çingenenin Defterleri" (2000) romanlarından sonra yayımladığı "Nefrete Övgü" (2006) ile 2008'de Uluslararası Arap Edebiyatı Ödülü'nün finalistleri arasında yer aldı. 2016'da raflarda yerini alan "Ölmek Zor İş" romanından sonra 2019'da okurla buluşan son romanı "Kimse Namazlarını Kılmadı" da dünya çapında üne ulaştı.2023 yılında Şam'daki evinde geçirdiği kalp krizi nedeniyle vefat etti.

Erden Güley: Gazeteci. 1943 Adana'da doğdu. Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nda okudu. Mesleğe 1961 yılında Türksözü'nde muhabir olarak başladı. Gazetecilik mesleğini Vatandaş, Dirlik, Akşam, Son Havadis, Hayat Yayınları, Yeni Asır, THA ve ABC Ajansı ile Türkiye Gazetesi'nde sürdürdü. Mesleki birçok ödülü aldı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Haluk Akakçe: Türk ressam ve iç mimar**.**1970 yılında Ankara'da doğdu. Bilkent Üniversitesi'nde İç Mimarlık eğitiminden sonra İngiltere'nin başkenti Londra'daki Royal College of Art ile yine Amerika'nın en saygın sanat okullarından The School of the Art Chicago'daki MFA derecelerinden birincilikle mezun oldu. İlk sergisini 1997'de Chicago'da açan sanatçı, daha sonra Türkiye'ye dönerek Galerist'te kişisel bir sergi açtı ve ismini duyurdu. Daha sonra New York ve Londra'da sanat hayatını sürdürdü.

ABD, İngiltere, Avusturya, Türkiye ve dünyanın birçok büyük müzesinin koleksiyonları arasına giren eserleri, dünyanın en önemli bienal ve fuarlarında gösterildi. Sanatçının katıldığı önemli bienal ve festivaller arasında; 2002'deki "Metropolitan Iconographies" 25. Sao Paulo Bienali, 2001'deki "Painting at the Edge of the World" Walker Art Center, Minneapolis ve Paolo Colombo küratörlüğündeki 6. Uluslararası İstanbul Bienali de yer aldı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Timurçin Mert: Gazeteci. 1951 yılında İstanbul'da doğdu. Davutpaşa Lisesi'nden mezun oldu. Mesleğe 1974 yılında Hergün Gazetesi'nde başladı. Tercüman, Orta Doğu, Yeni Yıldız, Yeniçağ, Dokuz Sütun gazetelerinde çalıştı. Bu yayın organlarında muhabirlik, yazı işleri müdürlüğü ve genel yayın müdürlüğü görevlerinde bulundu. Sürekli Basın Kartı Sahibi. 2023 yılında hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Cem Sultan (2006), Son İmparator Vahdettin (2016), Atatürk'ün Yanındaki Mehdi (2018), Gri Kardinal Vladimir Putin (2018) Fethin

Suat Engüllü: Üsküplü şair-yazar. 1950'de Üsküp/Makedonya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Üsküp'te tamamladı. Kliment Ohri'deki Eğitim Yüksekokulu'nda okudu. "Orhan Veli Kanık" Yazın-Oyun Topluluğu'nu kurup, yönetti (1970), Üsküp Radyosu'nda çalıştı. Birlik gazetesini Sesler dergisini, Birlik Yayınları'nı yönetti Uluslararası Struga Şiir Akşamları Tertip Kurulu'nda yer aldı. 1989'da Türkiye'ye göç etti, İÜ Basın Yayın Yüksek Okulu'nda öğretim görevlisi olarak çalıştı 4. Boyut dergisini çıkardı. İÜ Basımevi ve Film Merkezi'nde çalıştı. Edebiyat hayatına, 1965'te Birlik gazetesinde yayınlanan "Sevdiklerim" adlı şiiriyle başladı. Şiir, öykü ve yazıları "Sesler" (Üsküp), "Çevren" (Priştine), "Çığ" (Priştine), "Türk Dili", "Dil", "Yedi İklim" ve "Tarla" dergileriyle Birlik (Üsküp) ve Tan (Priştine) gazetelerinde yer aldı. 2023 yılında hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Bir Sevimle Bir Devrim Üstüne Seve Yorgunu (1983), Açıl Susan Açı. Ardındaki Sır (2018). Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, Kültür Bakanlığı, 1997, 7. Cilt

Rauf Taner: Gazeteci, yazar. 1937 yılında Sivas'ta dünyaya geldi. Bursa Erkek Lisesi ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldu. 1959'da Cumhuriyet Gazetesi spor muhabirliğiyle meslek hayatına başlayan Tamer, daha sonra Ekspres, Tasvir, Yeni İstanbul, Halka ve Olaylara Tercüman, Hürriyet, Sabah, Star, Dünden Bugüne Tercüman ve Bugün'ün de aralarında bulunduğu pek çok gazetede görev yaptı. 1968 yılından sonra Tercüman gazetesinde "Sözün Kısası" köşesinde yazdı. Yazılarından yaptığı seçmeleri kitap olarak yayımladı. Sabah gazetesinden ayrıldıktan sonra Posta Gazetesi'nde yazdı.

2010'da Burhan Felek Basın Hizmet Ödülüne layık görüldü. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Cemal Uysal: Bürokrat, eski Ordu Milletvekili. 1940 yılında Ordu Ünye' de doğdu. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye Bölümünden mezun oldu. Yedi yıl T.C. Ziraat Bankasında Müfettiş, dokuz yılda Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Bakanlığında Bakanlık Başmüfettişi olarak görev yaptı. 5'ncı ve 6'ncı kalkınma planlarının hazırlanmasında görev aldı. Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür Vekili, Ordu Milletvekili seçildi. TİGEM-Tarım İşletmeleri Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı görevinde bulundu. Birçok ilmi dergide ve gazetede; ekonomi bankacılık, finans sistemi ve sosyal güvenlik konularında otuza yakın makalesi yayınlandı.2023 yılında hayatını kaybetti. ***Eserleri***: Sosyal Güvenlik Fonları (1977) , Türkiye'de Enflasyon Çıkmazı (1981) , Serbest Piyasa Ekonomisinde İstihdam ve Ücret Seviyesinin Teşekkülü Meselesi (1983) , İktisadi Kalkınmanın Sosyal Cephesi (1992) .

Mehmet Kısakürek: Büyük Doğu Yayınları sahibi, Necip Fazıl Kısakürek Kültür ve Araştırma Vakfı (NFKKAV) Mütevelli Heyeti Başkanı ve Necip Fazıl Kısakürek'in oğlu Mehmed Kısakürek, 1943'te İstanbul Çengelköy'de dünyaya geldi. İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul'da tamamlayarak Güzel Sanatlar Akademisinden mezun oldu. Özel sektörde çeşitli görevlerde çalıştıktan sonra babası Necip Fazıl'ın yanında eser ve Büyük Doğu Dergi kapaklarını tasarladı, eserlere editörlük yaptı. 1973'te Büyük Doğu Yayınlarını babasının emriyle kurdu ve vefatına kadar yayınevinin başında Necip Fazıl eserlerinin okuyucuyla buluşması için gayret gösterdi. 2023 yılında İstanbul'da vefat etti.

Recep Seyhan: Yazan, 1954 yılında Amasya'da doğdu. Ortaokulu Amasya İmam Hatip Lisesi, liseyi ise Tokat İmam Hatip Lisesi'nde yatılı olarak tamamladı. Marmara Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olan Seyhan, öğretmenlik yapmaya başladı. İlk hikâyesi 1978'de Toker Dergisi'nde yayımlandı. Mavera ve Türk Edebiyatı dergilerinin yanı sıra Türk Dili, Dergâh, Birnokta, Aylık Dergi, Kayıtlar, Yedi İklim, Dil ve Edebiyat, Hece, Mahalle Mektebi gibi dergilerde yazılar yazdı. Henüz yayımlanmamış Bir Sepet Hayal kitabındaki "Saliç" adlı öyküsü, Halk Film tarafından 2022'de kısa metrajlı film olarak çekildi**.** ***Eserleri***; Bir Sepet Hayal, Bana Hikâye Anlatma, Osmanlı Kültürü Etütleri; Metal Çubukların Dansı, Güneşin Doğduğu Yerde, Azazil'in Kapısında, Çiçekler Kesmişti Selamı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Yağmur Atsız: Yazar, şair ve gazeteci. Nihal Atsız'ın oğlu, Buğra Atsız'ın ağabeyidir. 1939 yılında İstanbul'da doğdu. Haydarpaşa Lisesi'nden mezun olduktan sonra bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne devam etti. Daha sonra Almanya'ya giderek Bonn Üniversitesi'nde öğrenim gördü. Türkiye'de Basın-Yayın Genel Müdürlüğü'nde görev yaptı. Televizyon ve radyo kurumlarında film yapımcılığı ve politika yorumculuğu yaptı. Bonn Büyükelçiliği'nde basın danışmanlığı görevinde bulundu. Nokta, Pazar Postası, Yeni Yüzyıl, Milliyet, Tercüman, Maya, Türk Edebiyatı gibi gazete ve dergilerde yazılar yazdı.2014 tarihine kadar Star gazetesinde yazmıştır 2016 tarihinde Karar gazetesinde yeniden köşe yazarlığına başladı. Rahatsızlığı nedeniyle köşe yazarlığında ayrıldı.2023 tarihinde, Almanya'nın Köln şehrinde hayatını kaybetti.

Osman Saffet Arolat: Gazeteci. 1942 yılında Ankara'da doğdu. Şair Ali Mümtaz Arolat'ın oğlu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsü'nden mezun oldu. Üniversite yıllarında gençlik hareketlerinin içinde yer aldı. 12 Haziran 1968'de, "parasız eğitim ve demokratik üniversite" talebiyle İstanbul Üniversitesi'ni işgal eden 68'liler arasında yer alan isimlerdendi. 1962 yılında amatör olarak Ankara'da Öncü gazetesinde gazeteciliğe başladı. Bir dönem ANT dergisinde yazı işleri müdürlüğü yaptı. Yazıları nedeniyle yargılanarak tutuklandı. Uzun yıllar haber ajanslığı, yabancı radyo muhabirliği ve televizyonculuk gibi işler yaptı. Dünya Gazetesi'nde Yayın Yönetmenliği yaptı. Ekonomim gazetesinin kuruluşunda yer aldı, başyazarlığını sürdürdü. Anılarını, "Babıâli Anılarım ile Bir Gençlik Liderinin Anıları" kitap dizisinde topladı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Ergun Özbudun Prof. Dr.: TÜBA Şeref Üyesi, Anayasa Hukukçusu, 1937 yılında Ankara'da doğdu. Lisans ve doktorasını Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tamamlandı. 1988-2012 yılları arasında Bilkent Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. 2011-2012 eğitim öğretim yılında İstanbul Şehir Üniversitesi'nde ilk olarak yarı-zamanlı ardından tam zamanlı olmak üzere görev aldı. Harvard Üniversitesi'nde araştırıcı, Sorbonne üniversitelerinde misafir profesör olarak ders verdi. Aslen anayasa profesörü olan Özbudun, siyasi partiler ile ilgili de birçok makale ve kitap yazdı. Venedik Komisyonu olarak da bilinen Avrupa Konseyi Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu'nun üyeliğini yaptı. 1996 yılında TÜBA Asli Üyesi seçildi, 2007 yılında yaş haddinden Şeref Üyesi oldu. İngilizce ve Fransızca bilen Özbudun'un bu dillerde de birçok bilimsel makale ve kitap yazdı. **Eserleri**: Türk Anayasa Hukuku, Çağdaş Demokrasiler Arend lıjpart, Çevirenler: Prof. Dr. Ergun Özbudum- Doç. Dr. Ersin Onurduran Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği, Yazar: Giovanni Sartoru - Ergun Özbudun Otoriter Rejimler, Seçimsel Demokrasiler ve Türkiye, Üçüncü Dalga Yirminci Yüzyıl Sonlarında Demokratlaşma Ergun Özbudun, S.P. Huntirgton.2023 yılında Hayatını kaybetti.

Mehmet Neşet Oralat: Mimar, 1934 yılında Ankara'da doğdu. 1959 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden mezun oldu. 1959-1960 yılları arasında Stuttgart'ta çalıştı. 1961 yılında Şaziment Arolat'la birlikte, Ankara'da kendi bürosunu açtı. 1968'de bürosunu İstanbul'a nakletti. 1992'de "Yapı Dalı Başarı Ödülü", 1988'de "Mimari Başarı Ödülü" aldı. Mimari yarışmalarda 16 birincilik, 6 ikincilik, 3 üçüncülük, 14 mansiyon ödülü bulunmaktadır. Mehmed Neşet Arolat Türkiye Mimarlar Odası üyesi ve İstanbul Serbest Mimarlar Derneği kurucu üyesiydi. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Ersin Alok: Belgeselci fotoğraf sanatçısı ve yazar. 1937 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü ve İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Ticaret ve Gazetecilik Bölümü'nden mezun oldu. İlk fotoğraf sergisini 1953'te Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi sergi salonunda açtı. V. Paris Biennali'nde "Absürd" adlı çalışmasıyla Birincilik Ödülü'nü kazandı. Arkasından Roma, Brüksel, Sofya, Varşova ve ABD'de katıldığı fotoğraf etkinliklerinde birincilikler

elde etti. 1989'da Dünya Fotoğrafçıları Birliği tarafından Helsinki'de Asya temsilcisi olarak görevlendirilerek "Doğa" temalı Panoramik Üçgen Sergisi'ni üç sanatçıyla ortaklaşa açtı.

204 kişisel ve 41 yurtdışı sergisini açtı. Türkiye'de ilk ses ve veri depolama hizmeti sağlayan "Ses Arşivleri" ve "DIABANK" markalarının kurucusu oldu. Endüstriyel ve antropoloji fotoğrafçılığı alanlarında kullanılmak üzere 1998'de "Video Beta-Com" adıyla kendi fotoğraf stüdyosunu kurdu. Yeni Zelanda ve Güney Kutbu dışında Dünya'nın birçok yerinde fotoğraf çalışmalarına devam etti. Hizmetleri nedeniyle 2005'te Dünya Kardeşlik Ödülü'nü, 2006'da Uluslararası AFAD Fotoğraf Ödülü'nü ve 2008'de Türkiye Bilimsel Fotoğraf Ödülü'nü aldı.2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Belgesel film çalışmaları, Bir Dağ Masalı (2012), Zaman Rüzgârı (1999), Demirin Öyküsü (1998), Sahrada Çekilen Çöl Rüzgârı (1981), Türkiye'nin Kuş İnsanları (1980), Kaya Üstü Resimleri (1973), İshakpaşa Sarayı (1972)

Orhan Taylan: Ressam ve heykeltıraş. 1941 yılında Samsun'da doğdu. İlkokulu Samsun'da bitirdi. 1960 yılında İstanbul Amerikan Erkek Koleji'nden mezun oldu. 27 Mayıs 1960 askeri darbe rejiminin getirdiği bir yasa uyarınca, askerliğini yedek subay-öğretmen olarak yaptı. İki yıl Söke'nin Sazlıköy'ünde öğretmenlik yaptı. 1962'de İtalya'ya giderek Roma Güzel Sanatlar Akademisi'ne girdi. Duvar resmi tekniklerini araştırdı. 1966 yılında Roma Akademisi'ni bitirip Türkiye'ye döndü. 1968'de ilk kişisel resim sergisini İstanbul Belediye Galerisi'nde açtı. Vasıf Öngören 'in oyunları için sahne dekoru, kısa metraj film denemeleri ve seramik çalışmalar yaptı. Heykelci Kuzgun Acar ve karikatürcü Tan Oral ile çeşitli ortak çalışmalarda bulundu. 1976'da düzenlenen Antalya Uluslararası Sanat Festivali'nde ilk duvar-resmini yaptı. Görsel Sanatçılar Derneği Başkanlığı'na seçildi. Serigrafi tekniğini öğrendi. Çizdiği "1 Mayıs" afişi Prag'da düzenlenen uluslararası sendikal afişler yarışmasında birincilik ödülü aldı. 1988-1990 yılları arasında eserleri Londra, Amsterdam ve Moskova gibi ülkelerde sergilendi. Bu dönemde yağlı boya çalışmalara ağırlık verdi. İstanbul'daki atölyesinde sergiler düzenledi. Çok sayıda kişisel sergi açtı ve karma sergilere katıldı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

İsmail Köse: Eski Erzurum Milletvekili. 1941 yılında Erzurum'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Kaymakamlık, Malatya ve Erzurum Emniyet Müdürlüğü, Serbest Tüccarlık, Doğru Yol Partisi Kurucu Üyeliği, XVIII., XIX., XX. ve XXI. Dönem Erzurum Milletvekilliği ile TBMM İçişleri Komisyonu Başkanlığı yaptı. 2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Ahmet Ziya Aktaş Dr.: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı. 1940 yılında Erzincan'da doğdu. ODTÜ İnşaat Mühendisliği Fakültesi'ni bitirdikten sonra aynı bölümde mastır, ABD Pennsylvania Lehigh Üniversitesi'nde doktora yaptı. DSP'den 20'inci ve 21'inci Dönem İstanbul milletvekilliği ile 56'ncı hükûmet döneminde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı görevlerinde bulundu.2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Metin Uca: Tiyatro sanatçısı ve sunucu. 1961 yılında Hakkarili bir baba ve Söğütlü bir annenin büyük çocuğu olarak İstanbul'da dünyaya geldi. İlk, Orta ve Lise eğitimini Ankara'da tamamladı. Kimya Mühendisliği, Jeoloji Mühendisliği, Tiyatro ve gazetecilik eğitimi aldı. 1987 yılında Anadolu Ajansı'na muhabir oldu. Daha sonra TRT' de televizyoncu olarak çalışmaya başladı ve kuruluşundan itibaren Kanal D Ankara bürosunda muhabir olarak görev yaptı. Anadolu Ajansı, TRT, Kanal D, Milliyet EP Dergisi, Show TV, ATV ve Star televizyonlarında muhabir ve programcı olarak çalıştı.1999 yılından itibaren kendi özgün sabah programları, yarışma programları ve sahne gösterileri ile İstanbul'da çalışmaya başladı. 1999-2003 yılları arasında Türkiye'nin en özgün ve eğlenceli sabah haber şovu Günaydın Türkiye'yi Star ekranlarında sundu. Maydanoz, Büyüklere Masallar, Pişti isimli stüdyo programlarıyla da Show TV, ATV ve Star TV gibi kanallarda çalışmalarını sürdürdü. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Güneş Müftüoğlu: Eski Devlet Bakanı. 1945 yılında Zonguldak'ın Çaycuma'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Serbest avukatlık yapan 18 ve 19. Dönem Zonguldak Milletvekilliği ve 50. Hükûmet'te Devlet Bakanlığı görevlerinde bulundu. Evli ve 2 çocuk babasıydı. 2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Bilal Niyazi Şimşir: Tarihçi, yazar ve Türk Tarih Kurumu Şeref Üyesi. 1933 yılında Bulgaristan'ın Odunpazarı ilçesinde doğdu. 1957 senesinde Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun olduktan sonra bu fakültede Diplomasi Tarihi Kürsüsünde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 1960 senesinde Türk Dışişleri Bakanlığına geçti. Paris, Şam, Londra, Lahey Türk Büyükelçiliklerinde başkâtip ve müsteşar olarak çalıştı. Türk Dışişleri Bakanlığında, merkezde şube müdürü, daire başkanı, genel müdür yardımcısı ve genel müdür olarak görev yaptı. Arnavutluk'ta Tiran Büyükelçiliği, Pekin Büyükelçiliği, Avustralya ve Güney Pasifik ülkelerinde büyükelçi olarak Türkiye'yi temsil etti. 1998 senesinde Türk Dışişleri Bakanlığında 38 senelik hizmetinin ardından emekliye ayrıldı. Yakın tarih üzerine 52 cilt araştırma kitaplarının ve yaklaşık olarak 160 kadar makale yazdı. Gizlilik süresi dolan İngiliz belgeleri üzerine yaptığı araştırmalar ve bunlarla ilgili kitapları ile tanındı. ***Eserlerinden Bazıları:*** Malta Sürgünleri, Bulgaristan Türkleri, Osmanlı Ermenileri, Ankara... Ankara, İngiliz Belgeleri ile Sakarya'dan İzmir'e (1921-1922), Bizim Diplomatlar Doğunun Kahramanı Atatürk, Dış Basında Laik Cumhuriyetin Doğuşu, Şehit Diplomatlarımız, AB, AKP ve Kıbrıs, Türk-Irak İlişkilerinde Türkmenler, Ermeni Meselesi, Kürtçülük (1787-1923), Kürtçülük II (1924-1999),Türk Yahudiler, Türk Yahudiler II, Azerbaycan, Rumeli'den Türk Göçleri, Türk Harf Devrimi Üzerine İncelemeler (Atatürk Araştırma Merkezi), Balkan Savaşlarında Rumeli Türkleri Kırımlar-Kıyımlar-Göçler (1821-1913). 2023 yılında hayatını kaybetti.

Arif Acaloğlu Dr.: Türk dünyası ile ilgili önemli bilimsel çalışmaları ile tanındı. Gürcistan Borçalı Kepenekçi' de doğdu. 1956'da Memleketinde lise eğitimi sonrasında, Bakü Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi' den mezun oldu. Edebiyat Enstitüsü

Mitoloji Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalıştı. 1983-1986 yıllarında Tartu Üniversitesinde (Estonya) Semiyoloji dalında doktora eğitimi gördü. 1987-1990 yıllarında Halkbilim Bölümü'nde uzman, 1990 itibarıyla Bakü Devlet Üniversitesinde öğretim görevlisi oldu. 1992-1993 yıllarında Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı'nda danışmanlık görevinde bulundu. 1993 ortalarında görevinden ayrılarak Türkiye'ye yerleşti. Uzun süre Bilgi Üniversitesi Rus Dili Programında, 2008-2019 aralığında da Yeditepe Üniversitesi Antropoloji Bölümünde öğretim üyeliği yaptı. Akademik çalışmaları Mitoloji, Halk Edebiyatı, Avrasya halklarının kültür mirası gibi alanlarla ilgilidir. 2 kitabı, 40 civarında makalesi yayınlandı. Kafkas, Orta Asya ve Sibirya'da çalışmalar yaptı, konferanslar ve dersler verdi.

Bu ülkelerde ve Türkiye'de çok sayıda akademik toplantıya katıldı. Akademik ve siyasal çalışmaların yanı sıra birçok TV programı yaptı, röportajlar ve popüler makaleler, 30'un üzerinde çeviri kitabı yayınlandı.2023 yılında Bakü'de geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

Selahattin Yücem Uçaroğlu: Yönetmen: 1934 yılında Eskişehir'de doğdu yönetmeliği 1960 yılında "Yanık Ömer" filmiyle başladı. 1965 yılında yönettiği "İhtiras Kurbanları" devam etti. "Gurbetçiler", "Kara Öfke", "İyi Aile Robotu", "Sığıntı" ve "Kralların Öfkesi" adlı yapımların da aralarında bulunduğu, çok sayıda esere imza attı. 178 filmde yönetmenlik yaptı, bu filmlerden 131 tanesinin senaryosunu kendi yazdı.1966 yılında Esen Püsküllü ile evlendi. 90'lı yıllardan itibaren televizyon dizilerinde yönetmenlik yaptı. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Hilmi Ateş Ünal Erzen : Eski Bakırköy Belediye Başkanı. 1944 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Galatasaray Lisesinden mezun olduktan sonra İsviçre'de Hukuk ve Ekonomik Bilimler Fakültesini eğitim gördü. 1973 yılında Renault-Maviş'te çalışmaya başladı, çeşitli bölümlerde görev yaptıktan sonra 1985 yılında Ordu Yardımlaşma Kurumu Kuruluşlarından OMSAN'ın Genel Müdürü oldu. 1988 tarihinden itibaren ise Renault-Mais'e Genel Müdür olarak atandı. 2004 yerel seçimlerinde CHP'den Bakırköy Belediye Başkanı seçildi. 2009 yıllarında yapılan yerel seçimlerde yeniden Bakırköy Belediye Başkanı seçildi. 1994 ve 2000 yılları arasında Galatasaray'da Yönetim Kurulu Üyesi sıfatıyla hizmette bulundu Galatasaray Pazarlama A.Ş. 'de Genel Müdürlük ve Galatasaray Eğitim Vakfı'nda Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu. 2023 Yılında hayatını kaybetti.

Güzide Kasacı: Ünlü şarkıcı. 1929 yılında İstanbul'da doğdu. Fatih Kız Ortaokulu'ndan mezun oldu. 1951'de kayıt olduğu İstanbul Belediyesi Konservatuvarından mezun oldu. Münir Nurettin Selçuk, Refik Fersan, Dr. Nevzat Atlığ, Şefik Gürmeriç, Yesari Asım Arsoy ve Mustafa Nafiz Irmak'ın derslerine katıldı. 1960'tan itibaren solo albümlere imza attı. Güzide Kasacı'nın seslendirdiği eserlerden bazıları şöyle: "Seni Andım Yine", "Unutmak İstesem O Hatırayı", "Albümdeki Resimler", "Hüsnüne Güvenme", "Leyla Acep Neden Ses Vermiyor Feryâdıma", "Merhaba Dostlar", "Yalan Yalan Değil", "Petek Petek Varken Balın", "Sevda Öyle Müşkül ki", "Kalmadı Bende Ne Arzu Ne Gönül",

“Her Günüm Mazide Kalmış”, “Ayrılsak da Beraberiz”, “Hicranla Harap Oldu”.2023 yılında hayatını kaybetti.

Şükran Özer Doruk: Türk sanat müziği sanatçısı.1932 yılında İstanbul’da doğdu. 13 yaşında İstanbul Belediye Konservatuvarı Batı Müziği Bölümü’nün sınavlarını kazandı. Prof. Ren Gelenbevi’den şan, Muhittin Sadak’dan solfej, Demirhan Altuğ’dan piyano dersleri aldı. Batı Müziği öğrenimi sırasında Ali Rıza Şengel’in yönettiği Türk Musikisi İcrâ Heyeti’nin çalışmalarına katıldı ve daha sonra konservatuvarın Türk Musikisi bölümüne geçti. İlk meşk ettiği isimler Şerif İçli ve Sâdi Işılay’dır. İlerleyen yıllarda Şefik Gürmeriç, Yesârî Asım Arsoy, Selâhattin Pınar, Münir Nurettin Selçuk, Mesut Cemil ve Nevzat Atlığ gibi usta isimlerle çalışma fırsatı buldu. 1948 yılında ses sanatçısı Suzan Yakar Rutkay’ın eşi Fuat Rutkay’ın vesilesiyle ‘Silik Çehreler’ filminde, 1949 yılında ise Lütfi Güneri ile birlikte ‘Zehirli Şüphe’ filmleriyle sinemaya başladı ve 11 filmde rol aldı. Sinema, sahne ve plak çalışmaları yaptığı dönemlerin akabinde açılan sınavla İstanbul Radyosu’na giren sanatçı, aynı yıl İstanbul Belediye Konservatuvarı İcrâ Heyetinde de görev aldı. 2023 yılında İstanbul’da hayatını kaybetti.

Can Gürzap: Tiyatro ve Sinema oyuncusu yazar. 1944’te İstanbul’da doğdu. İlk tiyatro eğitimini, kendisi gibi sanatçı olan babası Reşit Gürzap’tan aldı. Sanatçı, 1962’de Kadıköy Maarif Koleji’ni tamamladıktan sonra Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü’nü bitirdi ve Londra’da Central School of Speech and Drama ‘da eğitim gördü. Ankara Devlet Tiyatrosu’nda yönetmen ve oyuncu olarak görev yaptı. Konservatuvarda öğretmen olarak derslere girdi. TRT’de radyoya birçok radyo tiyatrosu hazırladı. 1978’de İstanbul Devlet Tiyatrosu kurucu müdürü oldu. Çevirmenlik ve senaryo yazarlığı da yapan sanatçı, 1990 yılında güzel ve etkileyici konuşma eğitimi veren “Dialog”u kurdu. Dialog, yıllar içinde bu anlamda eğitim veren en önemli kurumlardan biri haline geldi. Bu kurumda yıllarca eğitmenlik yaptı. Sinema filmlerinde ve dizilerde rol aldı. “Kartallar Yüksek Uçar”, “Ateşten Günler”, “Yorgun Savaşçı”, “Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz” ve “Medcezir”, Can Gürzap’ın rol aldığı dizilerden bazılarıydı.2023 yılında hayatını kaybetti.

Lütfi Doğan: Diyanet İşleri eski Başkanı, İslami İlimler Araştırma ve Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı. Gümüşhane’nin Köse ilçesinin Salyazı köyünde 1930’da doğdu. babası Mehmet Fehmi Efendi’den Kur’an-ı Kerim okumayı öğrendi ve 1942’de dayısı Kurra Hafız Fevzi Efendi’de hıfzını tamamladı. Dönemin önemli ilim adamlarının tedrisinde tecvid, kıraat ve Arapça gibi dini ilimleri tahsil edip icazet aldı. İlk, ortaokul ve liseyi dışarıdan bitirdi. Gümüşhane’nin merkez ilçesinin Özcan Mahallesi’nde imam hatip olarak göreve başladı. 1954’te Diyanet İşleri Başkanlığının açtığı müftülük imtihanını kazanarak muhtelif şehirlerde müftülük, müftü yardımcılığı ve vaizlik yaptı.

Ankara’daki görevi sırasında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden 1965’te birincilikle mezun oldu. Din İşleri Yüksek Kurulu üyesiyken Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığına tayin edildi. Diyanet İşleri Başkanlığı’na 1968’de vekaleten atandı. Bu

görevini 25 Ağustos 1972'ye kadar yürüttü. Milli Selamet Partisinden (MSP) 1973-1980 arasında, iki dönem Erzurum Senatörü olarak görev yaptı. 1980 askeri darbesi döneminde Kirazlıdere Tutukevi'nde 8 ay tutuklu kaldı. 1991'den itibaren 3 dönem Gümüşhane Milletvekili olarak TBMM'de yer aldı. 1987'de İslami İlimleri Araştırma ve Yayma Vakfı (İSİLAY) kurdu. Mütevelli Heyeti Başkanı oldu. 2023 yılında Ankara'da vefat etti. ***Eserleri***: Huzur ve Saadetin Esasları, Mutluluğun Kazanılması, Cihadla İlgili Ayet ve Hadisler, Kütüb-ü Sitte Müelliflerinin Hal Tercümeleri, El Hücurat süresinin tercüme ve tefsiri.

Orhan Tanakıncı: Eski TRT Başkameramanı. 1953 yılında Eskişehir'de doğdu. Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu ve Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu. Mesleğe 1980 yılında TRT İstanbul Haber Merkezi'nde kameraman olarak başladı. TRT İstanbul Haber Müdürlüğü Kamera Servisi, Haber Stüdyosu ve Kurgu Servisi Yöneticiliği görevlerinde bulundu. Yeditepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. İstanbul Kültür Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Radyo-Televizyon Bölümü'nde ders verdi. Uluslararası hakemli dergilerde makaleleri yayımlandı.2023 yılanda hayatını kaybetti.

Mustafa Çalık: Tarihçi, yazar, siyaset bilimci 1956 yılında Gümüşhane'nin Çalık köyünde doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Daha sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde başladığı doktora eğitimini dört ay sonra bırakmak zorunda kaldı. 1980 senesinde de Devlet Planlama Teşkilatı'nda (DPT) çalışmaya başladı. 1984'de de uzman oldu. 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından da bir grup arkadaşıyla birlikte Yeni Sözcü dergisini kurdu. Ayrıca 1983'de Yeni Hamle dergisinin çıkartılmasında da büyük rol oynadı. 1983-1984 yılları arasında da Ankara ile Hacettepe Üniversiteleri'nde Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi alanında dersler verdi. 1985-1987'de de Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Denver Üniversitesi'nde milletlerarası politika alanında master yaptı. 1986'da da DPT'den istifa ederek *"Türkiye Günlüğü"* dergisini yayımlamaya başladı. Öte yandan Yeni Ufuk, Kurultay, Ayyıldız ve Bugün gazetelerinde de yazılar yazdı. Cedit Neşriyatın editörlüğünü de yaptı. Doğduğu köyde hayvancılıkla uğraştı. Devlet adamı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. Cumhurbaşkanı aynı zamanda Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal'a danışmanlık yaptı. Ayrıca Büyük Birlik Partisi'nin kurucusu ve ilk genel başkanı Muhsin Yazıcıoğlu döneminde de genel başkan yardımcılığı yaptı. 2023 yılında vefat etti.

Şükrü Yürür: Eski Sanayi ve Ticaret Bakanı. 1944 yılında Ordu'nun Ünye ilçesinde doğdu. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. Ticaret Bakanlığı Yurttaş ve İç Ticaret Genel Müdürlükleri ve TSE Genel Sekreteri olarak görev yaptı. Özel sektörde de çalışmasının ardından 17, 18, 19, 20 ve 21. Dönemde TBMM'de Ordu milletvekili olarak görev yaptı. Sanayi ve Ticaret Bakanı olarak da görev aldı.2023 yılında Ankara'da hayatını kaybetti.

Nevzat Atlığ Prof. Dr.: Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nun kurucu şefi, tıp doktoru. Süvari albayı ve müzisyen olan babası Nazmi Atlığ'ın görevde bulunduğu Denizli'nin Sarayköy ilçesinde 1925 yılında doğdu. Aslen Edirnelidir. Babasından keman ve musiki öğrendi. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirip röntgen teşhis ihtisası yaptı. Üniversite korosunda keman çaldı. Sonra bu koronun şefi, daha sonra da İstanbul Radyosu Müdürü (1955-1958) oldu. İstanbul Radyosu Küçük Koro'sunu yönetirken 1963'te Mesut Cemil Bey'in ölümü üzerine Klasik Koro'nun şefliğine getirildi. 1976 yılına kadar bu görevi yürüttü. Millî Eğitim Bakanlığı Türk Musikisi Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu Başkanlığı, 1000 Temel Eser Komisyonu üyeliği ve TRT yönetim kurulu üyeliği yaptı. 1976'da Kültür Bakanlığı Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nu kurunca koronun şefliğine getirildi. Çeyrek asır devam ettiği İstanbul Belediye Konservatuarı'nda ki Sanat Kurulu Başkanlığı ve Türk Musikisi Hocalığından ayrıldı. 1981 yılında Kültür Bakanlığı'nın Klasik Türk Müziği dalında başarı ödülünü aldı. Türkiye Milli Kültür Vakfı'nca 1983 yılı Türk Kültürü Hizmet Ödülüne lâyık görüldü. 1983 yılında Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Üyeliğine seçildi ve 1984 yılında Radyo Televizyon Yüksek Kurulu üyeliğine atandı. 1985 yılında "Profesör", 1987 yılında "Devlet Sanatçısı" ünvanını aldı. 1999 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat büyük ödülüne lâyık görüldü. 2004 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür ve Sanat Büyük ödülü ile ödüllendirildi. 1985 yılından itibaren 30 yıl süre ile İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'nda öğretim üyeliği görevinde bulundu. Bugüne kadar yönettiği sayısız sahne, radyo ve TV Konserleri dışında yirmi CD'lik müzik yayını ve beş ciltlik Türk Musikisi Klasikleri nota yayınları hazırladı. Hakkında Türk Kültürüne Hizmet Vakfı tarafından "50. Sanat Yılında Nevzat Atlığ", Kubbe Altı Vakfı'ınca Ergun Balcı'nın müellifi olduğu "Musikimizle Övünmemiz İçin Nevzat Atlığ", Bakırköy Konservatuarı Vakfı'nca hakkında 1948 yılından bu yana basında çıkan yüz yazar ve edip tarafından kaleme alınmış makalelerden oluşan "Basında Nevzat Atlığ" ve Mehmet Güntekin'in müellifi olduğu "Nevzat Atlığ Tanıklığında Yakın Dönem Musikî Tarihimiz" başlıklı kitaplar yayınlandı. 2023 yılında Bodrum' da hayatını kaybetti.

Ragıp Yılmaz Atadeniz: Yönetmek, senarist. 1932 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi mezun oldu. Kurgucu ve film yönetmeni olan abisi Orhan Atadeniz'in ani ölümünden sonra Erman Film Stüdyosu'nda çalışmaya başladı. Sinema alanındaki dernek ve sendikalarda kurucu olarak yer aldı. Sine-Sen (Sine-Kamder) derneğinin kurucusu ve iki devre başkanlığını yaptı. 1988'den beri Film Yapımcıları Derneği Yönetim Kurulu'nda görev aldı. 1989'da II. Ankara Film Festivali ve 1992'de Altın Koza Film Festivali jüri başkanlığında bulundu. 2007 Ocak'ta SE-SAM Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığı'n yaptı. 2008 yılında 45. Antalya Film Festivali'nde, 2012 yılında Konya Selçuk Üniversitesi'nde Onur Ödülü aldı. Başlıca filmleri arasında; "Çare Sende Allah'ım", "Talihsizler, Küskünüm", "Afacan, Donanmanın Gülü", "Cilalı İbo", "Maceralar Kralı"," "Yılmayan Şeytan", "Maskeli Beşler", "Kafkas Kartalı", "Yemende Bir Avuç Türk", "Kader Arkadaşım", "Kanije Kalesi", "Akıncılar", "Sarı Necmiye" ve 'Turhanoğlu Çal Hasan' bulunuyor.2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Hasan Bitmez: Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili. 1969 yılında Giresun Alucra doğdu. Gebze İmam-Hatip Lisenden mezun oldu. Yüksek Öğrenimini El-Ezher Üniversitesi'nde tamamladı. Gebze İmam-Hatip Lisesi Mezunlar Derneği, Milli Gençlik Vakfı, Anadolu Gençlik Dergisi, gibi pek çok sivil toplum kuruluşunda kuruculuk ve başkanlık görevleri başta olmak üzere çeşitli kademelerde görev yaptı. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu üyesi olan Bitmez, İslam Birliği Araştırmaları Merkezi Başkanlığı ve Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcılığı görevlerini yürüttü. ESAM [Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi] Genel Merkez Denetleme Kurulu Üyesiydi. Arapça ve İngilizce biliyordu. 14 Mayıs 2023 seçimlerinde 28. Dönem Kocaeli Milletvekili seçildi. TBMM'de konuşması sırasında fenalaşmasının ardından kaldırıldığı Bilkent Şehir Hastanesi'nde 2023 yılında hayatını kaybetti. TBMM'de yapılar resmî törenden İstanbul'da getirilerek Fatih Camii'nde cenaze namazından sonra Merkez Efendi Mezarlığına defnedildi.

Hasan Kılıç: Hürriyet Gazetesi Sorumlu Müdürü. 1944 yılında Samsun'un Bafra ilçesinde doğdu. İTİA Gazetecilik Yüksekokulu'ndan mezun oldu. Gazetecilik mesleğine 1970 yılında Günaydın gazetesinde sayfa sekreteri olarak başladı. Tan ve Sabah'ta görev yaptı. Türkiye Spor Yazarları Derneği üyesi oldu. Sürekli Basın Kartı bulunan Kılıç, 37 yıllık meslek hayatının ardından 2015 başında Hürriyet gazetesinden emekliye ayrıldı.2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Bilal Çetin: Gazeteci. 1968 yılında İzmir Bergama'da doğdu. Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksel Okulu'nda mezun oldu. Mesleğe 1979 yılında Türk Haber Ajansı'nda başladı. Rapor, Yeni Asır, Dünya, Cumhuriyet gazetelerinde ekonomi muhabirliği yaptı. Bir süre Radikal gazetesinde köşe yazarlığı yaptı. CNN Türk'te yayınlanan, Enis Berberoğlu ve Yiğit Bulut'un hazırlayıp sunduğu Parametre programına Ankara haberleri ile yorumcu olarak katıldı. Yeni Yüzyıl, Yeni Binyıl ve Sabah gazetelerinde Ankara temsilcisi ve köşe yazarı olarak çalıştı. Kuruluşu ile Vatan gazetesinin Ankara temsilciliği görevini yürüttü. "Hayali İhracatın Boyutları – Soygun" isimli eser yazdı. Çağdaş Gazeteciler Derneği tarafından verilen "Başarı ödülü" ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti 2003 yılı Sedat Simavi ödülünün sahibiydi.2023 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Adnan Diler Prof. Dr.: Akademisyen arkeolog. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da, lisans ve yüksek lisans eğitimini Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü'nde tamamladı. "Kaunos Kutsal Alanı"konulu tez çalışmasıyla K. Arkeoloji alanında Doktor ünvanı aldı. 1993, doçent 1999, de profesör oldu. 1998 yılına kadar Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde görev alarak akademik gelişmesini sürdürdü ve 1999-2019 yılları arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Arkeoloji Bölüm Başkanlığı'nı yürüttü. 2000 yılında Karya Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni kurdu. Üniversitenin değişik kademelerinde; Rektör Kültür ve Sanat Danışmanlığı, Senato ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini yürüttü. Erzurum ve Muğla illerinde T.C. Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarında Kurul Üyeliği, Kurul Başkanlığı ve Yüksek Kurul Üyeliği görevlerinde

bulundu. Muğla Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi'nde Dekan Vekili olarak görev yürüttü. 1981 yılından beri Kaunos Kazı Ekibi üyeliği, 2006 yılından beri T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Pedasa Kazıları'nı yürütmektedir. Avrupa Birliği ve TÜBİTAK projelerini yürüttü. 2004 ve 2006 yıllarında Muğla Üniversitesi' inde Uluslararası Karya Taş Heykel Sempozyumu'nu düzenledi Dr. Soner Özen, Dr. Britta Kleine-Özen ile birlikte Muğla Üniversitesi'nde Kopya Heykel Eserler Müzesi'ni kurdu. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Mehmet Ali Yula: 1965 yılında Ankara'da gazeteciliğe başladı.1970 yılında Hürriyet Gazetesi Almanya baskıları bölümüne geçti. 1972 yılında Hürriyet Gazetesi'nin İskandinav ülkeleri temsilciliğine getirildi. 1982'de Türkiye'ye döndü, Hürriyet'te ve dış haberler şefliği görevini üstlendi. 1985'te Olof Palme'nin öldürülmesiyle yeniden İsveç'e döndü ve bir yıl daha orada kaldı. Daha sonra Almanya Frankfurt'ta görev aldı. 1990 yılında yeniden İstanbul'a döndü ve Hürriyet İstihbarat Şefliği görevine atandı. Bir yıl sonra; önce Nokta dergisinde daha sonra Akis Dergisi'nde genel yayın müdürlüğü görevlerinde bulundu. 2023 yılında hayatını kaybetti.

Yaşar Okuyan: Eski Çalışma ve Sosyal Güvenlik. 1950 yılında Aslen Rize'nin Çayeli ilçesine bağlı Büyükköy'den Yalova'nın Elmalık köyüne yerleşmiş bir ailenin çocuğu olarak doğdu. İstanbul Özel Gazetecilik Yüksek Okulundan mezun oldu. 21 yıl çeşitli gazete, dergi ve ajansta muhabirlik, foto muhabirlik, köşe yazarlığı, istihbarat müdürlüğü yaptı ve sürekli basın kartı almaya hak kazandı. Bir dönem İmbat Şirketler Grubu yönetim kurulu başkanı olarak görev yaptı. MHP, ANAP, DYP, HYP ve CHP dâhil olmak üzere dokuz farklı partide siyaset yaptı. 1995-2002 yılları arasında Yalova Milletvekili, 1999-2002 yılları arasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevini yürüttü. 2023 yılında Ankara' da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.